དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་།

ཕུན་ཚོགས་ཚེ་རིང་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།

བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

སྙིང་ གཞི།

མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་བསྐོན་མེད་ཡིན་པའི་བོད་འདི་ནི་ས་རྒྱ་ཆེ······
ཞིང་ཐོན་ཁུངས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་བབ་དང་ལྗོངས་ཀྱི་
བཀོད་པར་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན། ལས་ལ་བརྩོན་
ཞིང་གཞུང་དྲང་བ་དང་། བློ་གྲོས་ལྡན་ཞིང་། དཔའ་ངར་ཆེ་བའི་བོད་
རིགས་མི་དམངས་ཚོས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་ནང་མི་རིགས་
རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རིག་གནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བསྐྲུན་ཡོད····
པས་མི་ཚད། སྤུན་ཟླ་མི་རིགས་ཁག་དང་མཉམ་དུ་རླབས་ཆེན་མེས་རྒྱལ་
གསར་སྐྲུན་དང་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་བྱ་རིམ་ནང་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པའི་འོས·······
འགན་བསྒྲུབས་ཡོད་པ་རེད།

ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱིའི་ས་ཁྱོན་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་ས་ཁྲི་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ·······
གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་དེས་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་བརྒྱད་ཟུར་གཅིག་ཙམ་ཟིན་པ·····
དང་། ཤིན་ཅང་ཕུད་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ས་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་ས་ཁུལ་ཞིག་
ཡིན། ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་བསྡུར་ན་ཕྲ་རན་སི་ལས་ལྷག་གཅིག་དང་། རི་
པིན་ལས་ལྷག་གཉིས། དབྱིན་ཇི་ལས་ལྷག་གསུམ་བཅས་ཀྱིས་ཆེ་བ་ཡོད།
བོད་ཀྱི་ཆ་སྙོམས་མཐོ་ཚད་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་སྤྱི་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལྷག་ཙམ·····

ཡོད་པས་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་རྩེ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ། གངས་རིའི་རྭ་བས་བསྐོར་བ་དང་། བརྫིད་ཆགས་ལྷ་ན་སྡུག་པའི་ལྗོངས་འདིར་བོད་རིགས་དང་། རྒྱ་རིགས། ཧུའི་རིགས། མོན་པ་རིགས། ལྷོ་པ་རིགས་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་སྟེང་པ་ཤར་པ་སོགས་ཁྲིན་བསྡོམས་མི་འབོར་ཁྲི་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཙུ་གྱ་དགུ་ལྷག་ཙམ་མཛའ་མཐུན་མཉམ་གནས་ཀྱི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་བཞིན་གནས།

བོད་ཁ་བ་ཅན་འདིར་གྲགས་ཆེ་བའི་རི་བོ་ཧི་མ་ལ་ཡ་དང་། སྟོད་གངས་རིན་པོ་ཆེ། སྐྱིད་ཤོད་དམར་པོ་རི། བསམ་ཡས་ཧས་པོ་རི། ནག་ཤོད་རྫ་པ་རི། དཔལ་ཆེན་རྩ་བོ་རི་སོགས་དུ་མ་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་ཧི་མ་ལ་ཡ་ནི་རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ་ལས་གྲུབ་པའི་འཛམ་གླིང་གི་གཙུག་རྒྱན་དང་མཚུངས་…
པས་གཟུར་གནས་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་བསྔགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ནི་སྨོས་ཅི།
ཚན་རིག་མཁས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དཔྱད་ཞིབ་བྱེད……
པར་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ནོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་ལྟར་དུ་མངོན་ནས……
དེ་ར་ཚན་རིག་རྟོག་ཞིབ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། བོད་ས་མཐོའི་ཐོག་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་ཡར་ཀླུང་གཙང་པོ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་མོ་རྔུལ་ཆུ། ཟླ་ཆུ། སྐྱིད་ཆུ། སྙང་ཆུ། སེང་གེ་གཙང་པོ། ཉང་ཆུ་སོགས་ཆུ་ཀླུང་ཇི་སྙེད་དང་། མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ། གནམ་མཚོ་ཕྱུག་མོ་སོགས་མཚོ་དང་མཚེའུ་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་པ་ཡོད།

བརྫིད་ཆགས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གངས་རི་དང་། སྤང་རི། རྫ་རི། ནགས་ལྗོངས། ནེའུ་གསིང་བཅས་ཀྱི་དབུས་ན་སྟག་དང་། གཟིག། དོམ། དྲེད་མོང་། བསེ་རུ། དོམ་ཁྲ། སྲ་སྲེའུ། ཤ་བ། གླ་བ། དགོ་བ

སོགས་རི་དྭགས་ཁྱུ་དང་ཁྱུ། གཞན་ཡང་ནེ་ཙོ་དང་། རྒྱ་བྱ། ཁྲུང་ཁྲུང་། འཇོལ་མོ། ཁྱུ་བྱུག ཞྭ་བྱ་གོང་མོ། སེར་བྱ་དང་པ་ལ་སོགས་བྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཡོད།

ད་དུང་བོད་དུ་གསེར་དང་། དངུལ། ཟངས། ལྕགས། ཉི་མ་ཁ་རྩ། ཚ་ལ་དཀར་པོ། རྩ་ཤེལ་སོགས་གང་ཅིར་དགོས་མཁོ་ཆེ་ཞིང་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་གཏེར་རིགས་བརྒྱ་ཕྲག་ཡོད་པས་མིས་རྒྱལ་གྱི་གཏེར་རྫས་ནོར་··བུའི་བང་མཛོད་ཅིག་ཡིན། གྲོ་དང་། ནས། སྲན་མ། འབྲས། བྲ་བོ། ཁྲི། མོན་ཆག མ་རྨོས་ལོ་ཏོག ཀོང་ལ་སོགས་པའི་འབྲུ་སྣ་དང་། སྒུན་འབྲུམ། ཀུ་ཤུ། སྟར་ཁ། ཚ་ལུ་མ། ལི། སེའུ། ཁམ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་འབྲས་སྣ་ཚོགས། དེ་བཞིན་སྨན་རིགས་དང་། ཚལ་རིགས་ཀྱང་ཐོན་ཁུངས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད།

བོད་རིགས་མི་དམངས་ཀྱིས་ལོ་སྟོང་ཕྲག་འགའི་རིང་སྲུན་བླ་མི་རིགས་···ཁག་དང་མཉམ་དུ་མིས་རྒྱལ་འཛུགས་སྐྲུན་གྱི་བྱ་གཞག་ནང་རང་ཉིད་ཀྱི་བློ····རྩལ་དང་ནུས་ཤུགས་ཡོད་ཚད་ལེགས་སྐྱེས་སུ་ཕུལ་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་ལོ་སྟོང་ཕྲག་ལྷག་ཙམ་རིང་ཕན་ཚུན་དཔལ་འབྱོར་རིག་གནས་སོགས་སྤེལ་རེས་བྱས་ཏེ་མཛའ་བརྩེའི་འབྲེལ་བ་གཏིང་ཟབ·········བཙུགས་ཡོད། རྒྱ་ནག་ཆོས་འབྱུང་ལས། བོན་སྟོན་ལའོ་རྩུན་ཞེས་འབོད་པར་གཞིགས་ན་གྲི་གུམ་བཙན་པོའི་སྲས་བྱ་ཁྲིའི་དུས་སུ་རྒྱ་ནག་གི་ཏ་འོ·········ཙའོ་ཞེས་པའི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་དེ་བོད་དུ་འཕྲུར་ནས་འཕྲུར་བོན་དར··བ་མིན་ནམ་སྙམ། དེ་ལྟར་འདོད་ན་ཧན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་ནས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་འབྲེལ་བ་གང་ཟབ་ཡོད་པ་མངོན་ཐུབ། གནམ་རི་སྲོང་བཙན་

གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་ནག་ནས་རྩིས་དང་སྨན་གྱི་སྐོར་བོད་དུ་དར། ཤིང་རྟ་ (634) ལོར་ཐང་ཐས་ཙུང་དང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་རྣམ་གཉིས་པན་ཚུན་པོ་ཉ་མངགས་ཏེ་འབྲེལ་སྐྱེས་བསྐུར་རེས་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་ཐང་གི་གོང་མ་དང་། བོད་ཀྱི་བཙན་པོའི་དབར་མཛའ་བརྩེའི་འབྲེལ་བ་དངོས་སུ་ཚུགས། དེ་རྗེས་སྤྱི་ཉིང་དུ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་མཚོ་ཡི་པདྨ་སྟེ་ཝུན་ཤིང་ཀོང་ཇོ་དང་། གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་སྤྱི་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་བཙན་པོའི་བཙུན་མོར་གདན་དྲངས་ནས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་ཤ་ཚས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས། ཀོང་ཇོ་གཉིས་བོད་དུ་བྱོན་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྔོན་ཐོན་གྱི་ཤེས་རིག་དང་། ཚན་རིག་ལག་རྩལ་བོད་དུ་དར་ཁྱབ་བྱུང་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གཞུང་སོགས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་སྐུལ་འདེད་ཆེན་པོ་བྱུང་། ས་སྤྲེལ (648) ལོར་ཐང་གི་ཕོ་ཉ་ཝང་ཤོན་ཚལ་རྒྱ་གར་དུ་འཚམས་འདྲིར་སྐྱོད་སྐབས་རྒྱ་གར་བས་ངོ་ལོག་སྟེ་ཐང་གི་ཕོ་ཉ་དུ་མ་བཀྲོངས་པ་ན། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་དཔུང་གི་ར་མདར་རྟ་དམག་ཁྲི་ཕྲག་མངགས་ཏེ་རྒྱ་གར་བའི་ཞིང་ཆ་སྙིང་འཇགས་སུ་བཏང་། དེ་རྗེས་ཐང་གའོ་ཙུང་གིས་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོར་མག་པའི་ཚོ་ལོ་དང་མཚོ་སྔོན་རྒྱལ་པོའི་ཚོ་ལོ་སོགས་བསྩལ། དེ་མུར་བོད་ཀྱི་འདུན་པ་ལྟར་དར་འབུ་དང་། ཤེལ། ཨ་རག ཆུ་འཁོར་སོགས་ཀྱི་ལག་རྩལ་པ་བོད་དུ་མངགས། ལྕགས་ཁྱི (710) ལོར་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བསུ་མཁན་བོད་ཀྱི་ཕོ་ཉ་རྣམས་དྲང་ཨན་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཐང་བོད་བར་རྟ་རྩེད་སྤོ་ལོའི་འགྲན་བསྡུར་བྱས། ལྕགས་གླང་ (821) ལོར་བོད་ཀྱི་ཕོ་ཉ་རྣམས་དྲང་ཨན་དུ་འབྱོར། བཙན་པོ་ཁྲི་གཙུག་ལྡེ་བཙན་དང་བློན་ཆེན་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རེ་འདུན་ལྟར་རྒྱ་བོད་སྤུན་ཟླ་མི་རིགས······

དབར་མཛའ་བཟེ མཉམ་གནས་ཡོང་ཆེད་ བཀའ་གྲོས་ཡུན་རིང་མཛད་དེ……
དཔོན་ཞང་རྗེ་རིང་བཙུགས། གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་ཟུང་གཅིག། ས་ལ་བཙན་པོ་
དཔོན་ཞང་། ཞེས་སྙན་པའི་གྲགས་པ་ས་སྟེང་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ།

སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་དུས་མཇུག་བོད་རྗེ་དཔལ་འཁོར་བཙན……
གྱི་དུས་སུ་ཐོག་མར་མདོ་སྨད་ནས་འབངས་གྱེན་ལོག་བྱུང་སྟེ་རིམ་བཞིན་ས……
གནས་མང་པོར་རྒྱ་བསྐྱེད། དེ་ནས་བཅུང་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་
དཀྱིལ་བར་ལོ་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་རིང་བོད་འདི་སིལ་བུར་གྱུར་པའི་དུས……
སྐབས་སུའང་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་
གནས་སོགས་གང་ཅིའི་འབྲེལ་བ་ལུ་མཐུད་ཇི་ཟབ་ཏུ་སོང་ཡོད་པ་དང་།
ལྷག་ཏུ་ཚོང་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་བས་རྒྱ་ཆེ་རུ་ཕྱིན།

བོད་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྕགས་བྱི (1240) ལོར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་
པོས་དམག་དཔོན་དོར་ཏ་ནག་པོ་ཧོར་དམག་འབོར་ཆེན་དང་སྦྲགས་ཏེ་བོད་
དུ་མངགས། ཤིང་འབྲུག (1244) ལོར་ཧོར་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་གདན་དྲངས་
པ་ལྟར་ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ཞང་ཀྲུའུ་ལ་ཕེབས་རྗེས་མི་རྒྱལ་གོང་
བུ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་ཆེད་བོད་ཀྱི་སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་དང་། མི་དམངས་ལ་
བསླབ་བྱའི་སྤྲིང་ཡིག་བསྲིངས། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་བོད་ཁྲི་
སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྲིད་བྱེད་པོར་བསྐོས། དེ་རྗེས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་
པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཏི་ཤྲི་སྟེ་གོང་མའི་སློབ་དཔོན་དང་། ཏཱ་སྦོའི་ཧྲཱ་ཤང་
སྟེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་ཆོ་ལོ་བསྩལ། བོད་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་རྗེ་བོར་
བསྐོས། ཙུང་ཀྲི་ཡོན་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་བཀོད་འདོམས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་
འཛིན་གོ་གནས་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་བོད་འདི་དངོས་སུ་མི་རྒྱལ་གྱི་

མང་འ་ཁོངས་བསྟོན་མེད་དུ་གྱུར་པས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་གྱི་འབྲེལ·········
བའང་སྔར་བས་ཇེ་བརྟན་ཇེ་ཟབ་ཏུ་གྱུར། ཡོན་གོང་མ་རིམ་བྱུང་གིས་བོད་ཀྱི་
ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་བདག་པོ་ས་སྐྱ་གོང་མའམ་བདག་ཆེན་རྣམས་ལ་རིམ་པ་
བཞིན་ཆེ་ཡོ་ཐེངས་མང་བསྩལ། ས་སྐྱའི་སྲིད་དབང་འཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་བའི་
རྗེས་སུ་དཔལ་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སྡེ་སྲིད་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཡོན་གོང་མ·····
ཆེན་པོས་ཏཱ་སི་ཏུའི་ཆེ་ཡོ་དང་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཛིན་ཆོག་པའི······
བཀའ་ཤོག་དང་དམ་ཁ་བསྩལ།

མིང་རྒྱལ་རབས་བཙུགས་པའི་རྗེས། གོང་མ་ཆེན་པོས་བོད་དུ་དབུས་
གཙང་ཞིང་ཁུལ་ཀྲི་ཧྲུད་སྤྱིད་སི་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་བཀོད་འདོམས་ཁང་དངོས་
སུ་བཙུགས་པ་དང་། ཕག་གྲུ་འཛམ་དབྱངས་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཏཱ་སི་ཏུ་
དང་། ཆིན་གོ་ཞུང་། ཀྭ་དིན་ཀུ་ཤྲིའི་ཆེ་ཡོ་བསྩལ་ཐོག བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་
དབང་ཡོངས་རྫོགས་བརྒྱུད་འཛིན་ཆོག་པའི་བཀའ་ཤོག་དང་དམ་ཁ་བསྩལ།
དེའི་རྗེས་མིང་གོང་མ་རིམ་བྱུང་གིས་ཕག་གྲུའི་སྡེ་སྲིད་ལ་ཆེ་ཡོ་དང་དམ་ཁ·····
བསྩལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ས་གནས་ཁག་གི་དཔོན་རིགས་ཆེ་ཁག་
དང་། ཀརྨ་པ་སོགས་བླ་མ་ཆེ་གྲས་ལའང་བཀའ་ཤོག་དང་གཟེངས་བསྟོད་ཀྱི་
ཆེ་ཡོ་རིམ་པ་བསྩལ།

ཆིན་རྒྱལ་རབས (བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་འབྲུག སྤྱི་ལོ་
1652) དུས་སུ་གོང་མ་ཤུན་ཙི་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་པོ་ཏཱ···
ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་པེ་ཅིང་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་འཇམ·····
དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་གསེར་བྱང་མཇུག་ཤོས་ཞིང་སོར་བཞི་ཙམ་དང······
དཀྱུས་མཐོ་གང་ཙམ་བརྩེགས་བཅོ་ལྔ་ཕན་ཚུན་འཕྲུལ་མིག་ཏུ་སྦྲེལ་ཏེ་ལྟེབ·····

ཚོག་པའི་ནང་རྒྱ་བོད་ཧོར་གསུམ་གྱི་ཡི་གེར་“ཐུབ་ཀྱི་ལྷ་གནས་ཚོས་དགེ……
བར་བདེ་བར་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་གནམ་འོག་གི་སྐྱེ་འགྲོ……
ཐམས་ཅད་བསྟན་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་འགྱུར་མེད་རྡོ་རྗེ་འཆང་རྒྱ་མཚོའི་བླ……
མ”ཞེས་འཁོད་པའི་འཇའ་ས་དང་། གསེར་ཐམ་སྐད་ཡིག་བཞིའི་འབྲུར་
“ཐུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞུལ་བྱུང་ཞི་བ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ཆེན་ཁྱོན་ལ་སངས་རྒྱས་བསྟན་
པའི་མངའ་བདག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཏཱ་ལའི་ཐམ་ཀ”ཞེས……
འཁོད་པ་བཅས་བསྩལ། དེ་རྗེས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀས་མངགས་བོད་
བཞུགས་ཨམ་བན་དངོས་སུ་བཙུགས། ལྕགས་ལུག་(1751)ལོར། ཧྲན་
ལུང་ཀྲི་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་མེད་པར་བཟོས་ཏེ་བཀའ་ཤག་ལས……
ཁུངས་དངོས་སུ་བཙུགས། བཀའ་བློན་བཞི་བསྐོས། དམ་ཟུག་བདེ་སྐྱིད་
མ་དང་ཧྲགས་དམ་སེལ་དམ་བསྩལ། བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་གི་བྱེད་པོ་གཙོ་བོ་
ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་། ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་ནས་མཛད་དགོས་པའི་བཀའ་
ཕབ། དེ་བཞིན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་། སྲིད་སྐྱོང་རིམ་བྱུང་། བོད་ཀྱི་དཔོན་
རིགས་ཆེ་གྲས་ཁག་ལའང་ཚོ་ལོ་རིམ་པ་བསྩལ།

ལྕགས་ཕག་(1791)ལོར་གོར་ཁ་བཙན་འཛུལ་པས་སླར་ཡང་བོད……
ཏུ་བཙན་འཛུལ་ཤུགས་ཆེན་བྱས་ཏེ་ས་ཆ་མང་པོ་ཧམ་བཟུང་བྱས་པ་ཙམ་ཏུ……
མ་ཟད། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་གནའ་རྫས་འགངས་ཆེ་བ་མང་པོ་དང་། སྟོད་
ཁུལ་ནས་ར་ལུག་གྲངས་ལས་འདས་པ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་སྟབས་ཆེན་གོང་མ……
ཆེན་པོས་མེས་རྒྱལ་མཐའ་མཚམས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ……
ཧྥུ་ཁང་ཨན་སོགས་ཁྲི་དམག་བོད་དུ་མངགས། ཕས་རྒོལ་མ་ཐུངས་པ་གོར་
དམག་རྣམས་ཚར་བཅད། འགངས་ཆེ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་དགྲ་དམག་གི་

ལག་ནས་རྩུར་བླངས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་། པཎ་ཆེན། བཀའ་ཤག་སོགས་དང་བཀའ་གྲོས་ལེགས་པར་མཛད་དེ་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་སྒེར་གྱི་རྩ་འཛིན་དོན་ཚན་ཉེར་དགུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་སོགས་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་རིམ་པས་བོད་ལ་བདག་དབང་གི་དབང་ཆ་ཡོངས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར།

འོན་ཀྱང་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་རྗེས་སུ་ནུས་མེད་ཐབས་བྲལ་གྱི་ཆིན་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་དུ་ནོར་འཁྲུལ་གྱི་སྲིད་ཇུས་རབས་དང་རིམ་པ་ལག་ལེན་བསྟར་བ་དང་། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་ངན་སྐུལ་འོག་ཁོ་པ་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཞུང་ཤས་ཀྱིས་དུས་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་བོད་སྒེར་བཙན་ཞེས་དོན་དུ་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་རྒྱུའི་སྒྲིག་གཡོའི་སྐྱོད་ངན་ཇི་མང་ཞིག་སྤེལ་ཡོད། འོན་ཏེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྩི་བས་སྟོང་འཁོར་ལོ་མདུན་དུ་བསྐྱོད་པར་ཡོག་སྐྱོད་སྟོབས་ཤུགས་ཅི་འདྲ་ཞིག་གིས་ཀྱང་འགོག་ཐབས་མེད་ཅིང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་དང་མཐོ་རིམ་རྒྱལ་གཅེས་མི་སྣས་ཐབས་བརྒྱ་ཇུས་སྟོང་གི་སྒོ་ནས་འཐབ་རྩོད་མཐར་ཕྱིན་བྱས་ཏེ་མེས་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་ཕ་ཡུལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས། དུས་མཚུངས་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེའི་མེས་རྒྱལ་ས་གནས་ཁག་ལ་གསར་བརྗེའི་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དང་། ལྷ་བས་ཆེན་ཀྲུང་གོ་གུང་ཁྲན་ཏང་གི་ཡང་དག་པའི་དབུ་ཁྲིད་འོག་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་སྟོབས་ཤུགས་མཐར་བསྐྲད་དེ་སྤྱི་ལོ 1949 ཟླ་བ 10 ཚེས 1 ཉིན་ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དངོས་སུ་དབུ་བརྙེས། དེ་རྗེས་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་བོད་སྐྱོད་དཔུང་སྐྱེས་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་སྟོབས་ཤུགས་མཐའ་དག་བོད་ནས་

མཐར་བསྒྲད་དེ་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་ད་མངས་ཉམས་སྡུག་བསྔལ་གྱི····
འཆིང་ཐག་ལས་བཀྲོལ་བས་བོད་འདི་ཉིད་ཇོ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་མིས་རྒྱལ་ཁྲིམ····
ཚང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ཚུར་ལོག་སྟེ་བདེ་སྐྱིད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་
རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ཆེན་ཐོག་མདུན་ནས་མ་དུ་ན་དུ་སྐྱོད་བཞིན་པ་དེ་ལྟར······
ལགས་སོ།

སྤྱི་ལོ་1983ཟླ་10པར་ལྷསར་བྲིས།

ཞལ་དཀར་ནོར་ཆགས

ལེའུ་དང་པོ། གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཇི་ལྟར་དར་བ་དང་། བོད་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཚུལ་སྐོར།

དང་པོ། གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཇི······ ལྟར་དར་བའི་སྐོར།

དེ་ཡང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཇི་ལྟར་དར་བའི་སྐོར་མདོ་ཙམ་བཤད་ན། སྤྱིར་ན་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་མཐའ་དག་ལ་མིའི་རིགས་དར་ཚུལ་སྐོར་བཤད་ཚུལ་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནང་དཀོན་ཅོག་གིས་འདམ་པས་གཡའ་ཏང་ཟེར་བའི་མི་སྐྱེས་པ་ཞིག་བཟོས་རྗེས་དེའི་རྩིབ་མ་ཞིག་བཀོག་སྟེ་ཤཱ་བ་ཟེར་བའི་བུད་མེད་ཅིག་བཟོས། ཡང་གཉིས་འདུས་པ་ལས་བུ་ཕྲུག་མང་དུ་འཕེལ་ཏེ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་པས་འགྲོ་བ······ མིའི་རིགས་བྱུང་བ་བཤད། / གནའ་རབས་རང་རྒྱལ་གྱི་བཤད་སྲོལ་ལ་སྦྲུས་དཔའ་ཧྲི་ཞེས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་ཡོད་པས་དེས་རང་ཉིད་གཅིག་པུར་སྡོད·········སྐབས་སྐྱོ་སྣང་སྐྱེས་པར་བརྟེན་འདམ་པས་མི་འགའ་ཞིག་བཟོས་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཕུ་བཏབ་པས་གསོན་པོར་གྱུར་པ་ལས། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་བྱུང་བ་རེད······ ཟེར། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་བཤད་རྒྱུན་ལ་ཕ་སྤྲེལ་རྒན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

དང་མ་སྲིན་མོ་བྲག་སྲིན་གཉིས་འདུས་པ་ལས་སྤྲེལ་ཕྲུག་མང་དུ་འཕེལ་ཏེ་དེ་
དག་གི་རྒྱུད་པས་བོད་མི་རྣམས་བྱུང་བ་གསུངས། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ཚོགས་གོང་
དུ་འཕེལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཚན་རིག་ཉིན་བཞིན་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་སྟབས་སྤྱི་
ལོ 1859 ལོར་དབྱིན་ཇིའི་སྐྱེ་དངོས་རིག་པ་མཁས་ཅན་དར་ཝིན་གྱིས་
སྐྱེ་དངོས་འཕེལ་རྒྱས་སྐོར་རྒྱུན་རིང་ཞིབ་འཇུག་བྱས་མཐར《དངོས་པོའི་
རིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས》ཟེར་བའི་དཔེ་དེབ་ཅིག་བརྩམས་པ་འདིའི་ནང་
སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྐོར་གསལ་པོར་
བསྟན་ཡོད་པ་རེད། དེ་རྗེས་དབྱིན་ཇིའི་སྐྱེ་དངོས་རིག་པ་མཁས་ཅན་
ཏའོ་ཧྲུས་ལིས《རང་བྱུང་ཁམས་སུ་མིའི་རིགས་ཀྱི་གནས་བབས》ཟེར་བའི་
དེབ་ཅིག་བརྩམས་ཏེ་ཞུལ་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་རིག་པ་དང་། སྲོག་ཆགས་
ཆགས་ཚུལ་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ནས་སྲོག་ཆགས་དང་མིའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་
གསལ་བཤད་གནང་ཐོག་མི་དང་ད་ལྟའི་སྤྲ་མི་རྣམས་ཕ་མེས་གཅིག་ཡིན་
ཟེར། སྤྱི་ལོ 1871 ལོར་དར་ཝིན་གྱིས་སླར་ཡང་དེབ་ཅིག་བརྩམས་
ནས་མི་ནི་གནའ་རབས་ཀྱི་སྤྲ་མི་ལས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་གསལ་པོར་གསུངས་
སོ། མིའི་རིགས་ནི་སྤྲ་མི་ལས་བྱུང་བའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དེ་དག་ད་ལྟ་
འཛམ་གླིང་ཐོག་མི་མང་ཆེ་བས་ཁས་ལེན་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དར་ཝིན་མ་
སྐྱེས་གོང་གི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོའི་སྔོན་དུ་བརྩམས་པའི་མ་ཎི་བཀའ་འབུམ་
དང་། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཐེམས་ཤོག་དྲིལ་མ་སོགས་ནང་ཁ་བ་ཅན་གྱི་མི་
རྣམས་ནི་ཕ་སྤྲེལ་རྒན་དང་མ་བྲག་སྲིན་ལས་བྱུང་བའི་སྐོར་གསལ་པོར་བཀོད་
ཡོད། ཡིན་ནའང་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དངོས་དོན་འདི་ལ་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དར་མཚོན་གྱིས་བཅིངས་ཏེ། ཕ་སྤྲེལ་རྒན་ནི་སྤྱན་རས་གཟིགས་

ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། མ་བྲག་སྲིན་ནི་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་རྣམ་སྤྲུལ་ཡིན་ཟེར། ཡང་ལ་ལས་མ་སྲིན་མོ་བྲག་སྲིན་དེ་བདུད་མོ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་ཡང་བྱེད། ང་ཚོས་ཆོས་ལུགས་སྔོངས་དད་ཀྱི་དར་མཚོན་དེ་བཀྲོལ་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དེར་ཞིབ་པར་བརྟག་སྐབས་རང་རེ་རྣམས་ཕ་སྤྲེལ་རྒན་དང་མ་བྲག་སྲིན་ལས་བྱུང་བའི་ལྟ་བ་དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྨྲ་བའི་ལྟ་བ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་ཐོག འཛམ་གླིང་ཐོག་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་བྱུང་ཚུལ་སྐོར་ལ་བྱས་རྗེས་ཕླབས་ཆེན་བཞག་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། དེ་བཞིན་མ་སྲིན་མོ་བྲག་སྲིན་དེ་བདུད་མོ་ལྟ་བུར་ངོས་འཛིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད། གང་ལགས་ཟེར་ན། ཆུའི་ནང་དུ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་ཉིག་ལ་ཆུ་སྲིན་ཟེར་བ་དང་། ས་འོག་ཏུ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་ཆུང་ཆུ་དེ་ཚོར་ས་འོག་གི་འབུ་སྲིན་ཟེར་སྐབས་བྲག་སྲིན་ནི་བྲག་གི་ཁྲོད་དུ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས……ཞིག་ཡིན་པས་བདུད་མོ་ལྟ་བུར་རྩིས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མི་འདུག ཕ་སྤྲེལ་རྒན་དང་མ་བྲག་སྲིན་ལས་བོད་མི་རྣམས་བྱུང་བའི་བཤད་རྒྱུན་དེ་ཁྱབ་གདལ་ཏ་ཅང་ཆེ་བ་མ་ཟད། ད་ལྟ་ཡང་རྩེད་ཐང་གོང་བུ་རི་ལ་རང་རེའི་མེས་པོ་རྣམས་སྡོད་སའི་བྲག་ཕུག་གཉིས་ཙམ་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་ལ། རྩེད་ཐང་ཟེར་བའི་ས་མིང་དེའང་སྤྲེའུ་རྣམས་རྩེད་མོ་རྩེད་ཡུལ་གྱི་ཐང་ཞིག……ཡིན་སྐབས་ས་དེར་ད་ལྟ་ཡང་རྩེད་ཐང་ཞེས་མིང་ཆགས།

ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། གནའ་རབས་རྒྱ་གར་ལ་རྒྱལ་པོ་བུ་བརྒྱ་པ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་བུ་རྣམས་ཕན་ཚུན་མ་མཐུན་པར་མཐར་བུ……ཆུང་ཤོས་རུ་པ་ཏི་དང་དེའི་འཁོར་བརྒྱ་ཕྲག་ཙམ་ཞིག་བུད་མེད་ཀྱི་ཆས་སྤྲས……ནས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་བྲོས་ཡོང་བ་ལས་བོད་ཀྱི་མི་རྣམས་བྱུང་བ……

ཡིན་ཟེར། དེ་བཞིན་ལ་ལས་འཇང་རིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཉུབ་ཀྱི་འཇང་ཞེས་པ་
དང་། བོད་འཇང་ཞེས་པ་སོགས་ཡོད་པ་ད་ལྟའི་བོད་རིགས་ཀྱི་མེས་པོ་
ཡིན་ཟེར། དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས་འཇང་རིགས་ནི་ཉུབ་བྱང་ས་ཁུལ་དུ་
གནས་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་གསུངས། དེ་ནི་རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་ཐེར་ཁག་
དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། འཇང་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་དེ་ར་ཡིག་
གཟུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་ཡིན་ན་རང་ལུག་འཚོ་མཁན་གྱི་མི
ཟེར་བ་རེད། སྐབས་དེར་ཉུབ་བྱང་ས་ཁུལ་དུ་གནས་པའི་འབྲོག་ལས་བྱེད་མི་
རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་དུ་འཇང་ཟེར་བ་ལས་ཞིབ་གསལ་མི་རིགས་གཅིག་ཁོ་ནའི
མིང་རྩ་བ་ནས་མ་ཡིན། དེ་ནི་མེས་རྒྱལ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་གྲངས་
ཉུང་མི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་དུ་ཏུའུ་ཞེས་འབོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། འཇང་པ་
རང་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོའི་མི་རིགས་དེའི་མིང་ལ་འར་ཟླ་དང་། ཡང་ན་འར་
ཆན་ཟེར་བ་ཙམ་ལས་འཇང་ཟེར་གྱི་མེད། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་དབྱར་
མཚོ་རྒྱས་པ་ལྟར་ཉིན་བཞིན་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བ་དང་ སྤྲགས་སྤྱི་ཚོགས་ཚན
རིག་དེ་འདང་བཟོད་པར་དཀའ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་སྐབས་མིའི་རིགས་དར
ཚུལ་དེ་ལའང་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ
རེད། བོད་དུ་ཉེ་ཆར་ལོ་ཤས་རིང་ས་འོག་ནས་གནའ་དུས་ཀྱི་དངོས་རིགས་
མང་པོ་ཐོན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཉེ་ཁྲིའི་ཤང་ཀྲུའི་འགྲམ་ནས་གནའ་རབས་
ཀྱི་མིའི་རུས་པ་ཐོན་པ་དེ་དག་ལ་རིགས་གཅིག་ཀང་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས
ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་ངོས་འཛིན་བྱེད་གསལ་དུ་"ཉེ་ཁྲིའི་མི" ཡི་རུས་པ་དེ
ཚེར་སྦྲ་མིའི་གདོད་མའི་རང་རྟགས་མེད་པར་གྱུར་ཟིན་པ་དང་དེང་རབས་ཀྱི་
མི་ཡིན་གཤིས། "ཉེ་ཁྲིའི་མི" ཡི་རུས་པ་དེ་ཚེ་ནི་ལོ་བཞི་སྟོང་ལྷག་ཙམ་

གོང་སྟེ་རྡོ་ཆས་གསར་མའི་དུས་རབས་དང་། ཡང་ན་ལྕགས་རྡོ་ཟུང་འབྲེལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་མི་རེད་ཟེར།

དེ་རྗེས་སུ་གཉའ་ནང་དང་། དིང་རི། ཤན་ཚ། མེ་ཏོག ཆབ་མདོ་སོགས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོ་ཞིག་ནས་རྡོ་ཆས་དང་། གནའ་མིའི་རུས་པ་སོགས་གནའ་རྫས་མང་པོ་ཞིག་རྙེད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆབ་མདོ་ཁ་རུབ་ནས་གནའ་རྫས་འབོར་ཆེན་ཞིག་ཐོན་པ་དེས་བོད་རིགས་ཇི་ལྟར་བྱུང་……ཚུལ་དང་བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་སྐོར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་…པར་སྣ་མང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཚན་རིག་གི་གཞི་འཛིན་ས་ཞིག་བྱུང་བ……རེད། ཁ་རུབ་ཟེར་བའི་ས་མིང་ཐོབ་ཚུལ་ནི་ཡུལ་དེའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་བྲག་རི་ཁ་རུབ་བསྟད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པར་བརྟེན་དེའི་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་ལའང་ཁ་རུབ་ཟེར་བ་ཡིན་ཟེར། ཡང་ལ་ལས་ས་ཆ་དེར་མཁར་རོ་ཞེས་འབོད། གང་ལགས་ཟེར་ན། ས་ཆ་དེར་གནའ་རབས་ཀྱི་མཁར་རོ་ཞིག་ཡོད་པར་བརྟེན་མཁར་རོ་ཞེས་ས་མིང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཟེར། འོན་ཀྱང་མཁར་རོ་ཡོད་པ་དེ་ས་མིང་དུ་གྱུར་པ་ནི་མི་ཐལ་སྙམ། ཁ་རུབ་ཅེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ནི་མཐོ་ཚད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་སྤྱི་ཁྲི་སུམ་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད། བརྟག་དཔྱད་རྟོབ་ཙམ་བྱས་པར་གཞིགས་ན། གནའ་རྫས་དེ་རྣམས་ད་ནས་ལོ་བཞི་སྟོང་ནས་ལྔ་སྟོང་བར་ཕྱིན་ཟིན་པ་སྟེ་རྡོ་ཆས་གསར་མའི་དུས་རབས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག…རེད། གནའ་རྫས་ཐོན་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་ནི་སྤྱི་ཁྲི་གྲུ་བཞི་མ་ཆིག་ཁྲི་ལྷག་ཙམ་ཡོད་ལ། སྐབས་དེའི་དངོས་པོ་དང་རིག་གནས་ཀྱི་དར་ཁྱབ་ནི་མི་རྣམས་ཏ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད། ད་ལྟ་དངོས་སུ་ཐོན་པ་དེར་ཁང་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཙམ་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྡོ་བརྩིགས་ཀྱི་དབྱིབས་སྐོར་མོ་ཡིན་པའི་ལྟ་

མཆོད་པའི་སྡིངས་ཆ། དེ་བཞིན་རྡོ་ཆས་དང་། རྫ་ཆས། རུས་ཆས། འབྲུ་
རིགས་སོགས་གནའ་རྫས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། རྫ་ཆས་དེ་དག་ནི་བཟོ་
དབྱིབས་ལེགས་ལ་འཇམ་ཤ་དོད་པ། རིས་མོ་སྙིང་རྗེ་ལ་འཕོར་ཆེ་བ་ཡོད་
ཅིང་། དེ་བཞིན་རུས་ཆས་དང་རྒྱན་ཆ་དེ་ཚོའང་སྤུས་དག་ལ་ཧ་ཅང་སྙིང་
རྗེ་པོ་ཡོད་སྟབས་སྐབས་དེར་རིག་གནས་དང་ལག་རྩལ་དར་ཁྱབ་གང་ཙམ་
ཡོད་པ་གསལ་པོ་རྟོགས་ཐུབ། འབྲུ་རིགས་ཀྱི་སོན་འབོན་པ་དེའི་ཐོག་ནས་ལོ་
བཞི་སྟོང་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྔོན་དུ་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དེར་ཞིང་ལས་དར་ཁྱབ་ཆེ་
བ་ཡོད་པའི་དཔང་རྟགས་ཁུངས་བཙན་ཞིག་རེད།

མདོར་ན། གོང་གསལ་གནའ་རབས་ཀྱི་དངོས་པོ་འབོར་ཆེན་ཐོན་པ་
དེ་རྣམས་དང་། སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དེབ་ཐེར་
ཁག དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་སོགས་ཚང་མའི་ཐོག་ནས་མི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་
འགའ་ཞིག་དང་ཡང་ན་མི་ལོ་ཁྲི་ཕྲག་ཏུ་མའི་སྔོན་དུ་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དེར་
འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་གནས་ཡོད་པ་ལས། ཡུལ་ཕྱོགས་གང་ཞིག་ནས་ཀྱང་མི་
ཆས་འོངས་ཏེ་དེའི་རྒྱུད་པ་ལས་གངས་ཅན་གྱི་མི་རྣམས་བྱུང་བ་ནི་རྩ་ནས་མ་
ཡིན་ནོ།

དེ་ནས་གདོང་མའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཐོན་སྐྱེད་ནུས་པ་ཧ་ཅང་ཞན་པའི་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་དཀའ་ཐུབ་ཆེ་བའི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་དགོས་བྱུང་བ་རེད། ཆོས་འབྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས"ས་ཏོག་ཟོས་པས་དེ་ཀུན་མི་ཉིད་གྱུར། མ་རྨོས་
འབྲུ་ཟ་གོས་སུ་ཤིང་ལོ་གྱོན། ནགས་ན་རི་དྭགས་ལྷ་བུར་གནས་པ་ཡི། སྣོ་
དང་མོན་ལྟར་སྤྱོད་པས་བོད་ཡུལ་གང་"ཟེར་བ་ལྟར། གདོང་མའི་མི་རྣམས་
ནགས་ན་གཅན་གཟན་རི་དྭགས་ལྷ་བུར་གནས་པ་དང་། ཤིང་ལོ་ཤིང་པགས་

ཀྱིས་གོས་བྱེད་ལ། རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཤིང་འབྲས་དང་གྲོ་ཏ་སོགས་ཟ་བ་ཀླུ་ཀློ་ལྷ་བུའི་སྤྱོད་ཚུལ་འཛིན་པ་སོགས་བྱེད། དེ་ནས་མི་ལོ་དུ་མ་འདས་པ་ན་རི་དྭགས་རྒྱག་བྱེད་དུ་མཚོན་ཆ་མདའ་འ་གྲི་མདུང་གསུམ་དང་། ཞགས་པ། སྟ་རེ། དགྲ་སྟ་ལ་སོགས་པ་གསར་གཏོད་བྱས་སྟབས་རི་དྭགས་མང་པོ་བཙོན་ཐུབ་པ་བྱུང་ནས་ཟས་མ་ཆར་བར་སེམས་ཅན་གསོ་ཚགས་བྱེད་པའི་ཐབས་བྱས་ཏེ་འབྲོག་ལས་ཐོག་མར་དར། དུས་དེར་མ་སྨོས་ལོ་ཏོག་དང་ཤིང་འབྲས་རྣམས་ཉིན་བཞིན་དཀོན་དུ་སོང་བས་མི་རྣམས་ལ་རིག་པ་རྙེད་དེ་སོ་ནམ་གྱི་བྱ་བ་བརྩམས་ནས་འབྲུ་རིགས་ཀྱང་ལྷག་མ་བྱུང་སྟབས་མི་ལེ་ལོ······ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་འབྲུ་རིགས་ཀྲུ་འཕྲོག་བྱས་པས་ཕན་ཚུན་རྩོད་པ་དང་། མཚང་འབྲུ་བ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་དྲང་པོའི་ཐིག་གིས་གཅོད་མཁན་ཞིག་དགོས་"པ་ཚང་མས་གྲོས་བྱས་ནས་མི་ལོ་ན་རྒན་པ་དང་གཞུང་དྲང་བ། སྤྱོད་པ་བཟང་བ་ཞིག་བསྐོས་པ་དེར་རྒན་པོ་ཟེར། དེས་དྲང་པོའི་གཞུང་བསྲང་། ཀུན་གྱིས་དེ་ལ་བཀུར་ཞིང་གུས་པ་བྱས། རྒན་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ད་བར་གནས་ཡོད་པ་མི་རྣམས་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་རེད། ཚང་མས་ཞིང་གི་རྨུག་ཆ་རེ་དེར་ཕུལ།

ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས" དེ་ཚེ་རྒྱལ་ཕྲན་སིལ་མ་བཅུ····གཉིས་དང་། ཐ་མར་རྒྱལ་ཕྲན་བཞི་བཅུས་མངའ་དབང་བྱས། "ཞེས་གསུངས། རྒྱལ་ཕྲན་སིལ་མ་བཅུ་གཉིས་ནི། ༡. མཆིམས་ཡུལ་གྱུ་ཤུལ་ན་མཆིམས་རྗེ་ནི་གུ་ཡོང་། བློན་པོ་རྣ་དང་དིང་། ༢. ཞང་ཞུང་ཡུལ་ན་ནི། རྒྱལ་ལིག་སྙ་ཤུར། ཁྲ་དང་ར་སངས་བློན། ༣. དེ་བཞིན་དུ་མྱང་རོ་ཕྱོད་དཀར་ན་གཙང་རྗེ་ཐོད་དཀར་བློན་པོ་གནང་། ༤. གཉུབས་ཡུལ་གླིང་དགུ་

སྐུ་བས་རྗེ་དམིགས་པ་སློན་པོ་རྨེའུ་དང་འབྲོ། ༥. ཞང་རོ་ཤམ་བོར་པོ་ཇམ་
སློན་པོ་ཤེ་སྨུག་གཉིས། ༦. གྱི་རི་ལྡོན་སྟོན་ན་གྱི་རྗེ་ཟང་པོ་སློན་པོ་ངམ་
ང་འབྲོ། ༧. ངམ་ཤོང་ཁྲ་སྣར་བྲིངས་རྗེ་ཁྲི་འཕྲང་གསུམ་སློན་པོ་མགར་
ང་གཉན། ༨. འོལ་ཕུ་སྤང་མཁར་དུ་བྲིང་རྗེ་གོང་ནམ་སློན་པོ་རྗོག་དང་
ཟྲས། ༩. གྲིཧྣ་རོལ་མོ་གོང་དུ་བྲང་རྗེ་གོང་ནམ་སློན་པོ་སྤྲད་དང་ཞུགས།
༡༠. ཀོང་ཡུལ་བྲེ་སྣ་ན་ཀོང་རྗེ་དཀར་པོ་ཏུག་དང་མཁར་བ་སློན། ༡༡.
ཉང་ཡུལ་ཇམ་གསུམ་ན་ཉང་བཙུན་སླང་རྒྱལ་སློན་པོ་སྦུག་དང་ངོ་རྗེ། ༡༢.
དྭགས་ཡུལ་གྲུ་བཞི་ན་དྭགས་རྗེ་མང་པོ རྒྱལ་སློན་པོ་ཀླངས་སྐམ་གཉིས། སིལ་
མ་བཞི་བཅུ་ནི། ཡུལ་ནི་འབྲོག་མོ་ཇམ་གསུམ་ན། རྒྱལ་པོ་སེ་ནིར་ཁྲིད་ཞུགས།
དེ་ཡི་སློན་པོ་ཀ་རེན་ག ཞེས་སོགས་ཏེ་གཡེ་མོ་ཡུལ་དྲུག་ན་གཡེ་རྗེ་མཁར་བ་
སློན་པོ་རྗོ་དང་སྟུག སེ་མོ་གྲུ་བཞི་ན་གཉགས་རྗེ་གྲུ་འཕྲང་སེ་དང་ཉང་གཉིས་
སློན་ཞེས་སོགས་གྲག་གོང་། དེ་ནས་རྒྱལ་ཕྲན་དེ་དག་ཕན་ཚུན་འཐབ་པ་
དང་སྲོག་གཅོད་པར་ཤིན་ཏུ་དགའ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འབྱེད་པར་
བཙོན་ལྷར་བཅུག དེ་བཞིན་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དམག་
ལན་མང་དྲངས་"རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་ཤིང་ལ་སྦྲུལ་ལྟར་འཁྲི། རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ་
ལུག་ལ་སྤྱང་ལྟར་འཇབ། སྟག་གཟིག་རྒྱལ་པོ་བྱི་ཕྱུར་ཁྲ་ལྟར་རྒྱུག གེ་སར་
རྒྱལ་པོ་ཤིང་ལ་རྟ་ལྟར་འཚབ" ཅེས་སྐད་དོ། "འཐབ་ཏུ་མི་ཐུབ་བོད་ལ་
དམག་གྲངས་ཞུང་། ཡུལ་གཞན་འགྲོ་ཙ་རྒྱལ་ཕྲན་གྱིས་མི་སྟེར། ཐང་
ལ་མི་ཆགས་བྲག་རི་བཙན་པོ་འཛིན། བཟའ་བཏུང་མི་རྙེད་བཀྲེས་སྐོམ་
སྡུག་བསྔལ་ཆེ" ཟེར་བ་ལྟར། བོད་མི་རྣམས་དམག་འཁྲུག་སྣ་གེའི་སྡུག་
བསྔལ་གྱིས་རབ་ཏུ་མནར་བར་བརྟེན་གཅིག་གྱུར་དང་། ཞི་བདེའི་འཚོ་བ་

ཞིག་ཡོད་པར་སྙམ་པ་རྒྱ་འདོད་ལྟར་རེ་བ་བྱེད་བཞིན་གནས་སོ།།

གཉིས་པ། བོད་ཅེས་པའི་མིང་གི་ཐོབ་ཚུལ་དང་། བོད་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཚུལ་སྐོར།

སྤྱིར་ན་ རང་རེའི་ཡུལ་འདིར་གནའ་སྔ་མོ་ནས་བོད་ཅེས་གྲགས་ཤིང་། བོད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་ཇི་ལྟར་ཐོབ་ཚུལ་དང་། དེའི་གོ་དོན་གང་ཡིན་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། [1] དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས“ རང་རེའི་ཡུལ་འདི་ལ་ཆེས་སྔ་མོ་ནས་རང་སྐད་དུ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅེས་པར་གྲགས། རྒྱ་གར་བ་རྣམས་རང་རེ་ལ་བྷོ་ཊ་བྱ་བར་འབོད། དེ་ནི་གནའ་དུས་ཀྱི་སྒྲོག་ཚུལ་ལ་བོད་ཅེས་བརྗོད་ཚེ་བོ་དང་ད་སྒྲ་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་ཐོན་པའི་དབང་གིས། བོད། བྷོད། བྷོ་ཊ། ཞེས་རིམ་གྱིས་གྱུར་ནས། དོན་ལ་བོད་བྱ་བའི་ཚིག་འདི་ག་རང་རྒྱ་སྐད་དུ་ཐར་ལ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་གར་བས་ཚུར་བཏགས་པ་ཞིག་ནི་མིན་པར་སེམས” ཞེ་མཚུངས་སོག་པོའི་སྐད་དུ་ཐུ་བྷད་ཅེས་འབོད་པ་འདི······ ཡང་ཟུར་ཆག་པར་མངོན། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་བོད་འདིར་ཏན་གྱི་དུས་རབས་སུ་ཐུབ་འཛང་དང་། ཐང་གི་དུས་རབས་སུ་ཐུ་བོ། ཡོན་གྱི་དུས་རབས་སུ་དབུ་སི་གཙང་ཞེས་འབོད། འཛང་ཞེས་པ་ནི་གོང་དུ་སྨོས་པ་ལྟར་ནུབ་བྱང་དུ་གནས་པའི་མི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་སྟབས་བོད······· ལའང་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་འཛང་རིགས་ཟེར་བཏགས་པ་གསལ་པོར······ མཐོང་། ཐུ་བོ་ཞེས་པ་འདི་ནི་རྒྱ་ནག་པས་ཚུར་བཏགས་པ་ཞིག་མིན་པར། བོད་མིང་འདི་ག་རང་ཐར་ཟུར་ཆག་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལའང་བཤད་ཚུལ་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན་ལ་ལས་སྐབས་དེར་སྟོད་བོད་དང་སྟོད་པ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་ཟུར་ཆག་ནས་ཐུ་བོ་ལ་གྱུར་པ་རེད་ཟེར། ལ་ལས་སྟོ་བོད་ཅེས་

པའི་མིང་དེ་བྱུར་ཆག་པ་རེད་ཟེར།   ཡང་ལ་ལས་མཐོ་བོད་དང་བོན་གྱི་རིགས་དགུའི་ཁྱེ་ཐག་ཏུ་གྱུར་པ་ཏུར་བོན་ཞེས་པ་དེ་སྐད་བྱུར་ཆག་པ་རེད······ཟེར། མདོར་ན་དེ་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཅི་ཡོད་ཀྱང་། བོད་སྐད་འདི་རང་བྱུར་ཆག་པ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མཐོང་།   དབུ་སི་གཙང་ཞེས་པ་དེ་ནི་གནའ་དུས་ཀྱི་ཡི་གེའི་སློག་ཚུལ་དབུས་བརྗོད་ཚེ་དབུ་དང་ས་གཉིས་ཀའི་སྒྲ···འཐོན་དགོས་སྟབས་དབུས་གཙང་ཞེས་པའི་ཡུལ་མིང་དེ་བྱུར་ཆག་པ་ཞིག······རེད། ཡང་ཕྱི་གླིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རེར་ཐུ་བྷེ་ཊ་ཟེར་འབོད་པའི་གོ་དོན་འདི་ཡང་སྟོད་བོད་དམ་སྟོ་བོད་ཅེས་པའི་བོད་མིང་དེ་རང་བྱུར་ཆག་པ་ཁོ་ན···ལས་དེ་མིན་གྱི་གོ་དོན་ཅི་ཡང་མེད་སྙམ།

འོ་ན། བོད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་འདོད་རྒྱལ་གྱིས་བཏགས་པ་ཞིག་རེད་དམ། ཡང་ན་རྗེས་གྲུབ་དོན་ལྡན་པ་ཞིག་རེད་ཟེར་ན།   རང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་ལ་བོད་ཅེས་པ་དེར་གོ་དོན་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་སྙམ། /བོད་ཆེན་པོ་སྲིད་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས"གཡུང་དྲུང་བོན་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན།   ཐོག་མར་བོན་གྱི་ཡུལ་ཅེས་གྲགས་པ་ལ་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅེས་བྱུར་ཆག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།/   བོད་དང་བོན་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ་བྱ་བ་འདི་ངེས་པར་བཞད་གད་སློང་བའི་གཏམ་དུ་སྣང་མོད་ཀྱི།ཅུང་ཟད་ཅིག་བསམ་དགོས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྗེ་གནམ་རི་སྲོང་བཙན་ཡན་ཆོད་ལ།   འདི་ཡུལ་གང་པོ་ན་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་འབའ་ཞིག་དར་བས། མིང་དེ་སྐད་གྲགས་ཀྱང་ཡ་མཚན་རྒྱུ་ཆེར་མེད་ལ། དེར་མ་ཟད་གནའི་ཐ་སྙད་ལ་རྗེས་འཇུག་ད་ན་གཉིས་མཐའ་ཚན་བརྗེས་པ་ཡང་ཤིན····ཏུ་མང་སྟེ། དཔེར་ན། བཙན་པོ་དང་བཙད་པོ། ཚུན་པོ་དང་ཚུད་པོ་

སོགས་རིས་མོས་སུ་བྲིས་པ་བཞིན་བོན་དང་བོད་གཉིས་ཀ་ཡང་ཕན་ཚུན······
བརྗེས་སྲིད་པས་སོ། སོག་ཡུལ་འགར་ཡང་བོན་ལུགས་བྱེད་པ་དག་ལ་བོད་
དམ་པོ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཆགས་པར་འདུག” བོད་ཅེས་པ་དེ་བོན་ལས་འགྱུར་པ·····
ཡིན་ན། བོན་ཞེས་པའི་གོ་དོན་གང་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཁྲུང་པོ་གོད་ཚང་གི་
ལོ་རྒྱུས་ལས། བོན་ཞེས་པ་འདི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར། གདོད་
པའི་ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དེ་སྟོང་པ་མིན་པ་ནང་དོན་···
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་ཟེར། ཆོས་ལུགས་དེ་དག་ལ་བོན་ལུགས་ཞེས་
མིང་བཏགས་པ་མིན་ནམ་སྙམ། ◉ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་བོད་ཅེས་པ་དེ་ནི་
མཐོ་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ལ་ལས་བོད་ཅེས་པའི་ཡི་གེ་དེ་མདོ་སྨད་
ཀྱི་ཡུལ་སྐད་དུ་འོད་ཅེས་སློག་དགོས་སྟབས་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ར་ཆེས་
སྔ་མོ་འོད་ཡུལ་ཞེས་འབོད། དེ་གང་ལགས་ཟེར་ན། རྗེའི་ཐོག་མ་གཉའ་
ཁྲི་བཙན་པོ་དེ་འང་འོད་ཟེར་ལྷ་ཡི་ཡུལ་ནས་ཆས་པའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་པས···
རྗེའི་མིང་ལའང་འོད་དེ་སྦྱར་རྒྱལ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ཡུལ་གྱི་མིང་དུ་ཐོབ་པ······
ཡིན་ཟེར། དེ་དག་གི་གོ་དོན་ནི་དངོས་འབྲེལ་གང་ཡིན་མཁས་པའི་དབང་
པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་གནང་དགོས་པ་ལས། སྔོངས་པ་བདག་ལྟ་བུས་
དེའི་གོ་དོན་གསལ་བར་བརྗོད་པ་དཀའ། ཡང་ལྷ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་
བསྟོད་པའི་འགྲེལ་པ་ལས“ཙུ་པ་ཏི་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་དཔུང་གི་ཚོགས·······
གཅིག་དང་བཅས་པ་གཡུལ་འགྱེད་པའི་ཚེ། བུད་མེད་ཀྱི་ཆ་ལུགས་སུ་བྱས་
ཏེ་བྲོས་ནས་རི་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རི་ཁྲོད་དུ་ཞུགས་ཏེ། གནས་པའི་རིགས་ལས་
དེང་སང་ན་ཡང་བོད་ཅེས་བྱ་བར་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ”ཞེས་བཀོད་པ་འདི་ནི····
དགོས་པའི་དབང་གིས་དངོས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ལ་འཚོག་བཤད་བྱས་པ་ཙམ·······

ལས། བོད་ཅེས་པའི་མིང་གི་ཐོབ་ཚུལ་ནི་རྩ་བ་ནས་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གོང་དུ་སྨོས་པ་ལྟར་ལོ་རྗེ་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཞིག་དང་ཡང་ན་མི་ལོ་ཁྲི་ཕྲག་དུ་མའི་སྔོན་དུ་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་ཕ་སྤྲེལ་རྒན་དང་མ་བྲག་སྲིན་གྱི་རྒྱུད་པ་མི་མང་པོ་ཞིག་གནས་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་བོད་རིགས་ཟེར་བ་རེད་དམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བརྗོད་ན་མི་འགྲིག གང་ལགས་ཟེར་ན་མི་རིགས་ཟེར་བ་འདི་ནི། སི་ཏཱ་ལིན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། མི་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཆགས་པའི་ཐུན་མོང་གི་སྐད་ཡིག་དང་། ཐུན་མོང་གི་གནས་ཡུལ། ཐུན་མོང་གི་དཔལ་འབྱོར་འཚོ་བ་དང་དེ་བཞིན་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་ཐོག་ཏུ་མཚོན་པའི་ཐུན་མོང་གི་བསམ་ཚུལ་བཅས་ཡོད་པའི་སྲ་བརྟན་གྱི་ཐུན་མོང་རྩ་འཛུགས་ཡོད་པ་དེ་ར་ཟེར། གོང་གསལ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་དེ་དག་མ་ལྡན་ན་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མ་ཚང་བ་རེད། དེར་བརྟེན་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་མི་བྱུང་ནས་མི་ལོ་ཁྲི་ཕྲག་སོང་ཡོད་ཀྱང་། བོད་མི་རིགས་དེ་དངོས་སུ་བྱུང་ནས་ད་བར་ལོ་རྗེ་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཞིག་ལས་ཕྱིན་མེད། བོད་མི་རིགས་དེའང་མི་རིགས་གཞན་དང་འདྲ་བར་མི་རིགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆའི་ངོས་ནས་བཤད་ན། གྲུབ་ཆ་གཅིག་པོ་ན་མིན་པར་གྲུབ་ཆ་མང་པོ་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་རེད། དཔེར་ན། བོད་རིགས་དེ་ཆགས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་རྒྱ་རིགས་དང་། འཇང་རིགས། སོག་རིགས་སོགས་ཕན་ཚུན་བརྒྱུད་པ་འདྲེས་ཏེ་དེང་སྐབས་ཀྱི་བོད་མི་རིགས་འདི་བྱུང་བ་རེད་སྙམ།

ལེའུ་གཉིས་པ། མཐོ་བོད་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སྐབས།

དང་པོ། གྲལ་རིམ་འབྱུང་ཚུལ་དང་། གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་སོགས་གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་ཇི་ལྟར་བྱོན་པའི་སྐོར།

གོང་དུ་སྨོས་པ་ལྟར་བོད་འདི་རྒྱལ་ཕྲན་སིལ་མ་བཞི་བཅུ་ཙམ་དུ་གྱུར་··· ནས། བོད་འབངས་རྣམས་དམག་འཁྲུགས་དང་། སྡུ་གེའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བའི་དུས་དེར་རྗེ་ཨེ་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན་ཟེར། གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ཇི་ལྟར་བྱོན་ཚུལ་ལའང་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་ཙམ་··· ཡོད་པ་སྟེ། ཅུན་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྙིང་ལས“གནམ་ལྟབ་ཀྱི་ལྷ་ན་ཡབ་ལྷ་བདག་དྲུག་བཞུགས་པ་ལ། སྲས་གཅེན་གསུམ། གཅུང་གསུམ་དང་། ཁྲིའི་བདུན་ཚིགས་དང་བདུན་ཡོད་པ་ལས། ཁྲི་བདུན་ཚིགས་ཀྱི་སྲས། ཉེ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ། ས་དོག་ལ་ཡུལ་ཡབ་ཀྱི་རྗེ་དོག་ཡབ་ཀྱི་ཆར་རྒྱུ་གཤེགས་སོ། ལྷ་རི་གྱང་དོར་གཤེགས་ན་རི་རབ་ལྷུན་པོ་ཡང་དགུའ་ཧྲུང་ཧྲུང་། ཤིང་སྡོང་པོ་ཡང་བང་ཐང་ཐང་། ཆབ་ལུ་མ་ཡང་དངོ་སིལ་སིལ། གོར་ཁ་བོ་ལ་སྟོགས། དང་ཕྱུག་མཉེད་ཁྲུང་ཁྲུང་གིས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། གནམ་མཐའ་འོག་རྗེ་བོ་མཛད་པའི་ཕྱིར། གནམ་གྱི་དབུས། སའི་དཀྱིལ། གླིང་གི་སྙིང་པོ། གངས་ཀྱི་ར་བ། ཆུ་བོ་ཀུན་གྱི་མགོ་བོ། ཧྲི་

དཔའ་ཅ་སྐྱེས། ཧ་མགྱོགས་སུ་འཕེལ་བའི་དུས། བོད་གཡག་རྡུག་གི་རྗེར་གཤེགས་སོ། ”ཟེར་འཁོད། ཡང་སྐུ་མཁར་ཆེན་པོ་ཡུམ་བུ་ལྷ་ཁང་གི་དཀར་ཆག་འབྲིང་བ་ལས་“སྤོ་བོའི་ཡུལ་ན་བྱ་མོ་བཙུན་བྱ་བའི་མདལ་ནས··· ཟེའུ་བྲང་སྲུན་དགུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་མཐའ་ཨུ་བེ་ར་བྱ་བ། བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལེགས་པ། ཕྱག་སོར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ། ཤིན་ཏུ་མཛེ་ཆེ་བས་ཡུལ་མི་ཀུན་གྱིས་སྨྲུགས་ཏེ་བོད་དུ་བྱོན་པའི་ཚེ། བོད་རྣམས་རྗེ་བོ་ཚོལ་བ་དང་བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་དུ་འཕྲད་ནས། ཁྱེད་སུ་ཡིན། གང་ནས་འོངས་དྲིས་པས། ང་སྤོ་བོའི་ཡུལ་ནས་འོངས། ད་བོད་ལ་འགྲོ་བྱས། འོ་ན་ཁྱོད་ལ་ནུས་པ་ཅི་ཡོད་ཟེར། དེ་ན་རེ། ང་ནུས་མཛུ་ཆེ་ངས་ཡུལ་མི་ཀུན་གྱིས་སྨྲུགས་པ་ཡིན་ཟེར། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་བོད་རྗེ་ཨེ་ནུས་བྱས་པས། ཁྱོད་རང་རྣམས་ཀྱིས་གཉའ་བར་ཁྲི་ལ་གཏེག་ཅིག མཐུ་སྟོབས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་གདོན་མི་ཟ་ཟེར་བ་དང་། དེར་བོད་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་བཞིན་གཉའ་བར་གཏེག་ནས་རྗེ་ཁུར་བས་མཚན་ཡང་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོར··· གྲགས་སོ” ཟེར།

གོང་གསལ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་མི་ཡི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནས་བོད་གཡག········ རྡུག་གི་རྗེར་གཤེགས་པའི་ཤོད་ཚུལ་དེ་ནི་རྟོག་འཛིངས་ཆེ་ལ་ལྷ་སྐྱུང་ཧྲ་བུ······ ཞིག་ཡོད་ཙང་། དོན་དུ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་དབང་སྒྱུར་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འབྱུང་ཚུལ་དེ་ཧ་ཅང་རྟོག་འཛིངས་ཆེ་ལ་གཞན········ གྱིས་རྟོགས་དཀའ་བ་ལྟ་བུར་བརྗེས་ཤིང་། དཔེར་ན། གནའ་རབས་ཨེ་ཅིབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཕྲ་ལའོ་ཟེར་བ་དེས་རང་ཉིད་ནི་ལྷ་ཡི་སྲུ་གུ་ཡིན་ཟེར་བ········· དང་། ཀུ་པའི་སྲི་ལུན་རྒྱལ་པོ་ཧན་ཚོ་ལ་སྲིས་མི་དམངས་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་

པའི་ཀྲི་ཤུང་ཡི་ན། གཅིག་རྒྱ་ཤུང་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཅི་ཤའི་ལྷ་ཡི་ས་ད་ཁྲང་རྒྱུ་····
ཟེར་བ། ཡང་རང་རྒྱལ་གྱི་རྟང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བྲན་གཡོག་བད་ག་པོ་
ཇ་མས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ནི་ལྷ་ཡི་སྲས་པོ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། གནམ་བསྐོས་རྒྱལ་
པོ་དང་ཡང་ན་གནམ་བསྐོས་གོང་མ་ཆེན་པོ་སོགས་འབོད། དེ་དག་གིས་རང་
ཉིད་ནི་ལྷ་ཡི་ཚབ་བྱས་ཏེ་མི་ཡི་ཡུལ་དུ་དབང་བསྒྱུར་བར་ཡོང་པ་ཡིན་ཞེས····
འབོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། (དེར་བརྟེན་གཞའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ལྷ་ཡི་ཡུལ་ནས་ཆས་
པའི་བཤད་རྒྱུན་དེར་ཡ་མཚན་སྐྱེས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད། དོན་
འདི་རྟོག་འཛིངས་ཆེན་པོ་ཡོང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་ལེ་ཉིན་གྱིས····
གསུངས་དོན་"རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པའི་གནད་དོན་དེ་མི་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལྟ་བུའི་
མགོ་རྟོག་པོ་དང་། རྟོག་འཛིངས་ཆེ་བ་བཟོ་དགོས་དོན་ནི་གནད་དོན་དེ་
ནི་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་གྱི་ཁེ་དབང་ལ་འབྲེལ་བ····
ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རེད། འདི་ནི་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་ནང་གི་རྩ་བའི་
གནད་དོན་ཕུད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་རེད།" (《རྒྱལ་ཁབ་སྐོར་གྱི་བཤད་པ།》) དོན་
དངོས་ཐོག་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་སྟེང་ཕྱོགས་ལྷ་ཡི་ཡུལ་ནས་ཕེབས་པ་ཞིག་རྩ····
བ་ནས་མ་ཡིན་ལ། འཛང་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་དེ་བས་ཀྱང་མ་ཡིན། གཉའ་ཁྲི་
བཙན་པོ་དེ་སྤོ་བོའི་ཡུལ་ནས་བྱོན་པ་དེ་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག ········
འདུག་སྙམ། སྤོ་བོ་ཞེས་པའི་ས་མིང་འདི་ཡི་གོ་དོན་ལ་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་
གཟབ་ནན་གྱིས་བསམ་མས་གཞིགས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་འདུག སྤོ་བོ་ནི་མེས་
པོ་ཟེར་བའི་གོ་དོན་ཡིན་པ་བོད་མི་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་རེད། སྤོ་མི་རྣམས་
ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་གཞན་ལ་གནས་པའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་སྤོ་བུ་ཞེས་འབོད་
སྲོལ་འདུག དོན་འདིའི་ཐོག་ནས་ཐོག་མར་བོད་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཡུལ་ནི་

སྤྱི་བོའི་ཡུལ་ནས་ཡིན་པ་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ།

རྗེ་ལ་སྟ་བ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ། མཁར་ལ་སྟ་བ་ཡུམ་བུ་བླ་ཁང་། ཡུལ་ལ་སྟ་བ་ཡར་ལུང་སོག་ཁ། གྲོང་ལ་སྟ་བ་འཕྱིང་བ་སྟག་རྩེ་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནི་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ 126 (ཡང་ལ་ལས་སྤྱི་ལོའི······སྔོན་གྱི་ལོ 414ལོར་ཡིན་ཟེར) ལོར་བོད་ཀྱི་བཙན་པོར་མངའ་གསོལ། འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་བཙན་པོ་དང་པོ་དེ་ཡིན། ཏུན་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྙིང་ལས"ཕྱི་སྐྱེས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་རྗེ་པའི་གོས་གྱོན་པ་ཡང་དེ···ནས་བྱུང་། ཤིང་རབས་ཀྱི་ནང་ན་ཐང་ཤིང་རིང་པོ་རེད། ཆུ་རབས་ཀྱི་ནང་ན་ཡར་ཆབ་སྔོ་ཆེ། ཡར་ཤམ་པོ་ནི་གཙུག་གི་ལྷའོ"ཟེར་བ་ལྟར། རྗེ་ཡི་རྒྱལ་ཚས་སྲས་པའི་སྲོལ་དེ་དར་བ་ཙམ་མ་ཟད། ཕ་ཤུལ་བུ་འཛིན་གྱིས་རྒྱལ་རྒྱུད་འཛིན་པའི་སྲོལ་ཡང་དར། སྐབས་རྗེ་སྲིད་པ་རྒྱལ་ཕྲན་འབངས་སུ་འདུས། མི་རྗེ་ལྟས་མཛད་བོད་ཁམས་བདེ་ལ་འཁོད། མི་རྣམས་དམག་འཁྲུག་དང་མུ་གེའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱབ། དཔལ་འབྱོར་གོང་དུ་འཕེལ། ཡུལ་ཡར་ལུང་དུ་ཕོ་བྲང་ལ་སྟ་བ་ཡུམ་བུ་བླ་མཁར་བཞེངས། བཙན་པོ་དེ་ཡི་དུས་སུ་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་དར་ཁྱབ་ཆེ། ཚེ་མི་གཉེན་གྱི་ལྷ་རྒྱལ་གྱི་བོན་བསྒྱུར། བོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཨུ་པེ་ར་བཙན་པོར་མངའ་གསོལ། མཐར་བོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ཡོངས་སུ་མཆོན་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་སྨུམ་པའི་བོན་པོ་ཨ་ཡོང་གིས་བཙན་པོ་བཀྲོངས་སོ།།

གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་གནམ་མུག་མུག་གི་སྲས་སུ་(མུ་ཁྲི་བཙན་པོ)འབྲངས། མུ་ཁྲི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་སა་དིང་དིང་གི་སྲས་སུ་(དིང་ཁྲི་བཙན་པོ)འབྲངས། དིང་ཁྲི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་སོ་ཐོ་ཐོ་ཡི་སྲས་སུ་(སོ་ཁྲི་བཙན་པོ་

འཁྲུངས། སོ་ཁྲི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་དོ་ལ་མེར་མེར་གྱི་སྲས་སུ་མེར་ཁྲི་བཙན་པོ་འཁྲུངས། མེར་ཁྲི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་གདགས་ཀྱི་ལྷ་མོ་དཀར་པོའི་སྲས་སུ་གདགས་ཁྲི་བཙན་པོ་འཁྲུངས། གདགས་ཁྲི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་སྲིབ་ཀྱི་ལྷ་མོའི་སྲས་སུ་སྲིབ་ཁྲི་བཙན་པོ་འཁྲུངས། དེ་རྣམས་ལ་གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་ཟེར། བཙན་པོ་དེ་རྣམས་འདས་རྗེས་ནམ་མཁའ་ལ་ཡལ་ནས་བང་སོ་མེད་ཅེས་གྲགས་ཀྱང་། དོན་དུ་སྐབས་དེར་སྐུ་ཕུང་མེར་བསྲེགས་ནས་དུ་བ་ནམ་མཁར་གཏོང་བའི་སྲོལ་ཞིག་དར་བ་མིན་ནམ་སྙམ།

གཉིས་པ། བར་གྱི་སྟེང་གཉིས་ཏེ་གྲི་གུམ་བཙན་པོ་དང་། བྱ་ཁྲི་བཙན་པོའི་དུས་སུ་འཁྲུངས་བོན་དར་ཚུལ་སོགས་སྐོར།

གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་གྱི་ཇེ་ཐག་ཏུ་གྱུར་པ་སྲིབ་ཁྲི་བཙན་པོ་དང་། ས་བཙུན་རླུང་རྗེའི་སྲས་སུ་གྲི་གུམ་བཙན་པོ་འཁྲུངས། དེ་ཡི་བཙུན་མོ་ཀླུ་སྲིང་མེར་ལྕམ་ལ་སྲས་ཤ་ཁྲི་ཉ་ཁྲི་བྱ་ཁྲི་གསུམ་སྐུ་བལྟམས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རྗེ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོའི་དུས་སུ་བོན་དར། རྒྱལ་པོ་གྲི་གུམ་བཙན་པོའི་དུས་སུ་བོན་བསྣུབས། རྒྱལ་པོ་སྲོ་དེ་གུང་རྒྱལ་གྱི་དུས་སུ་བོན་དར། རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་བོན་བསྣུབས་སོ་ཟེར་འཁོད་པ་ལྟར། གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོའི་དུས་དེར་བོན་དར་ཡང་། རྒྱལ་པོ་འདི་ཡིས་བོན་གྱི་བསྟན་པ་བསྣུབས། དེར་བརྟེན་འབངས་ལོ་ངམ་ཏ་རྗེ (ཡང་ལ་ལས་ལོ་ངམ་ནི་གྲི་གུམ་བཙན་པོའི་བློན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཟེར) དང་རྒྱལ་པོ་གྲི་གུམ་བཙན་པོ་དམག········ འཐབ། རྒྱལ་པོས་དབུ་ལ་དར་ནག་གི་ལ་ཐོད་བཅིངས། དཔྲལ་བར་མེ་ལོང་བཏགས་ཏེ་དམག་ཏུ་བསྐྱོད་པས། ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་དཔྲལ་བར་མདའ་འཕངས་ནས་བཀྲོངས། བོད་དུ་ཁྲབ་ཀྱི་ཐོག་མ་དེ་ཡི་དུས་སུ་སྣར

ཁམས་ནས་བླངས། དུས་དེར་གྲི་གུམ་བཙན་པོའི་སྲས་རྣམས་ཡུལ་སྤྱུགས་གཞན་དུ་བྲོས་ནས་གཅེན་པོ་ཤ་ཁྲིས་ཀོང་པོའི་རྗེ་བོ་མཛད། འབྲིང་བ་བྱ་ཁྲིས་སྤོ་བོའི་མངའ་དབང་མཛད། ཆུང་བ་ཉ་ཁྲིས་ཉང་པོའི་རྗེ་མཛད་ཟེར་བ་ལྟར། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ས་ཆ་ཁག་གཅིག་བཙན་པོར་བཟུང་ནས་ཕ་ཡི་དགྲ་ཤ་ལེན་པའི་ཐབས་སྣ་ཚོགས་བྱས། ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་ས་བཟུང་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་གྲི་གུམ་བཙན་པོའི་བློན་པོ་རུས་ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་དམག་ཁྲིད་……ནས་ལོ་ངམ་དང་། དེ་ཡི་འཁོར་ཕོ་བརྒྱ་མོ་བརྒྱ་རྣམས་དུས་གཅིག་ཏུ་བཀྲོངས་ཏེ་རྒྱལ་ས་བླངས། དེས་གྲི་གུམ་བཙན་པོའི་སྲས་རྣམས་འཚོལ་དུ་ཕྱིན་པས་ལྷ་སྲས་ཀན་གཞོན་གཉིས་གཤེགས་ཟིན་པ་དང་། སྤོ་བོའི་ཡུལ་ནས་སྲས་འབྲིང་བ་བྱ་ཁྲི་ཡར་གདན་དྲངས་ནས་རྒྱལ་སར་བསྐོས། མཚན་ལ་སྤུ་དེ་གུང་རྒྱལ་ (དེ་ནི་བུ་དེ་གུང་ལས་རྒྱལ་བ་ཕྱོག་ཟེར་བ་དེ་སྐད་ཟུར་ཆག་……པ་ཞིག་རེད) ཟེར་བཏགས། བཙན་པོ་དེ་ཡིས་ཟིང་ཆ་སྙིང་འཇགས་སུ་བཏང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲིག་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཏེ་མི་རྣམས་བདེ་ལ་བཀོད་སྟབས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སོགས་གོང་འཕེལ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས" བོད་ཡུལ་འཕྲུལ་བློན་མཛངས་པའི་མི་བདུན་གྱི། ཐོག་མར་གྱུར་པ་རུས་ལས་སྐྱེས་འདི་ཡིན། མཛངས་པའི་ལས་སུ་ཤིང་བསྲེགས་སོལ་བ་བྱུང་། དེ་ཡིས་རྫོ་བཞུ་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྕགས་བྱུང་། ཤིང་ལ་ཨིག་ཕུག་གཤོལ་དང་གཉའ་ཤིང་བྱས། ས་གཞི་བརྐོས་ནས་ཆུ་ཡུར་དུ་དྲངས། སྔོན་པ་ཐོར་འདེབས་སྤང་ཐང་ཞིང་དུ་བཏོས། བཏལ་བས་མི་ཐར་ཆུ་ལ་ཟམ་པ་བཙུགས། མ་འོངས་རྟགས་དང་འདུལ་བ་འབྱུང་བའི་ལྟས། གནམ་བོན་གཤེན་པོ་ཆེ་དང་

བོན་གཞུང་བྱུང་" ཟེར་བ་ལྟར། སྐབས་དེ་ར་སྐྱོ་བོད་ཁྲོལ་དུ་ཞིང་ལས་དར་
ཁྱབ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་པ་སྟེ་སྲུང་བསྐོས་ནས་ཞིང་ཁ་བཟོས་པ་དང་། ཆུ་བེད་
ཀྱི་ལས་ཀ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ནས་ཞུ་ཆུ་མདའ་ལ་འདྲེན། གཏེར་རྡོ་བཞུར་ནས་
གསེར་དང་། དངུལ། ཟངས། ལྕགས་སོགས་འདོན་པའི་རིག་པ་རྙེད།
བརྫིད་ཆགས་ལྟ་ན་སྡུག་པའི་འཕྱིང་བ་སྟག་རྩེ་ཕོ་བྲང་བཞེངས། གྲོང་ལ་སྡུ་
བ་འཕྱིང་བ་སྟག་རྩེ་ཞེས་པ་ལྟར། འཕྱིང་ཡུལ་དུ་ཀླུང་ལ་གྲོང་བརྡལ་ཆགས།
ཆུ་ཆེན་གྱི་ཐོག་ཏུ་ཟམ་པ་ཐོག་མར་བཙུགས་པ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐབས······
དེར་དཔལ་འབྱོར་དང་། ཚན་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་ཆུ་ཚད་ངེས་གཏན་ཞིག་ལ་
བསླེབས་ཟིན་པའི་ར་སྤྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་།

དེ་བཞིན་མ་འོངས་སྔགས་དང་འདུལ་བ་འབྱུང་བའི་ལྟས། གནམ་
བོན་གཉེན་པོ་ཆེ་དང་བོན་གཞུང་དར་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར། རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་
དུས་སུ་བོན་གྱི་བསྟན་པ་ཤུགས་ཆེན་སྤེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་དེས་ལོ······
རྒྱུས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་བླངས་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ། གང་ལགས་ཟེར་ན། རྒྱལ་
པོའི་ཡབ་ཁྲི་གུམ་བཙན་པོའི་དུས་སུ་བོན་གྱི་བསྟན་པ་བསྣུབས་པས་མཐར·····
བོན་ལུགས་པ་རྣམས་སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་བས་རྒྱལ་པོ་བཀྲོངས་པར་བརྟེན་བོན་···
ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་ཐབས་བྱུས་གསར་པ་ཞིག་བཟུང་བ་མིན་ནམ་སྙམ།
དེ་ཡང་བོན་གྱི་བསྟན་པའི་དར་རྒྱུད་སྐོར་མདོ་ཙམ་བཤད་ན། བོན་གྱི་གྲུབ་
མཐའ་འབྱུང་ཚུལ་ལས" བོད་དུ་དར་བའི་བོན་ལ་རྡོལ་བོན། འཁྱར་བོན།
བསྒྱུར་བོན་གསུམ" ཡོད་ཅེས་པ་དེ་ནི་བོན་ལུགས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་དུས···
རིམ་ཁག་གསུམ་མིན་ནམ་སྙམ། ད་ལྟ་ཕྱི་གླིང་པའི་རིག་བྱེད་པ་དང་། དེ་ར་
ལྟད་མོ་བྱེད་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་བོད་དུ་དར་བའི་བོན་ལུགས་ལ་དབྱེ···

པ་མི་ཕྱི་བར་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་ནས་དར་བ་རེད་ཟེར་ཞུ་ག.........
གཅིག་ཏུ་ཤོད་པ་དེ་ནི་མི་འགྲིག་སྙམ། གང་ཡིན་ཟེར་ན་བོད་དུ་དར་བའི་
བོན་ལ་རྫོལ་བོན་དང་། འཁྱར་བོན། བསྒྱུར་བོན་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་
པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ལོ་བཞི་སྟོང་ལྔ་སྟོང་ཙམ་གྱི་སྔོན་རོལ་དུ་བོད་ལ་གདོད་མའི་
ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་ཆབ་མདོ་ཁ་རུབ་ནས་ཐོན་པའི་གནའ་རྫས་ཀྱི......
ཐོག་ནས་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་རེད། དེ་བཞིན་རྫོལ་བོན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
ནི། གདོད་མའི་དུས་ནས་བོད་དུ་དར་བའི་བོན་ལུགས་དེ་ལ་ཟེར་བ་མིན་
ནམ་སྙམ། ད་ནས་བརྩིས་པའི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྔོན་དུ་བོད་ལ་བོན་
གྱི་ཆོས་ལུགས་དར་ཡོད། སྐབས་དེར་བོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མར་འདྲེ་སྲིན་
གནོན་པ་དང་། ཡར་རྒྱན་གྱི་ལྷ་མཆོད་པ། བར་ཁྱིམ་གྱི་ཐབས་འདོན་པ་
གསུམ་ཙམ་ལས། བོན་གྱི་གཞུང་ནི་དར་མེད།, དེ་རྗེས་གྲི་གུམ་བཙན་པོའི་
དུར་མཆོད་བོད་ཀྱི་བོན་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་མ་ཤེས་སྐབས། ཁ་ཆེ་དང་། འབྲུ་
ཤ། ཞང་ཞུང་བཅས་ནས་བོན་པོ་མི་གསུམ་གདན་དྲངས་པས། གཅིག་
གིས་གེ་གོད་ཁྱུང་དང་མེ་ལྷ་བསྒྲུབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟ་འོན་ནས་ནམ.........
མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་དང་། གཏར་བ་ལེན་པ། བྱ་སྤྲོས་ལྡུགས་གཙོད་པ་
སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་བསྟན། གཅིག་གིས་ཇུ་ཏིག་དང་། ལྷ་བཀའ་དང་། སོག་
དམར་ལ་སོགས་པ་མོ་བཏབ་ནས་ལེགས་ཉེས་གཏན་ལ་ཕབ། གཅིག་གིས་
གཤེན་པོ་དུར་བ་དང་། གྲི་འདུལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་
ཤེས། དེ་གསུམ་མ་བྱུང་གོང་དུ་བོན་ལ་ལྟ་བ་འདི་ཡིན་བྱ་བ་མེད་ཟེར། དེ་
ཕྱིན་ཆད་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་བ་འཁྱར་བ་བོན་དང་འདྲེས་པ་དེར་འཁྱར་བོན....
ཟེར་བ་ཡིན། དེ་བས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་རྒྱ་ནག་ཆོས་འབྱུང་ནང་བོན་སྟོན་

ལའོ་ཅུན་ཞེས་འཁོད་པ་དེར་གཞིགས་ན་སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་ཏའོ་ཙའོ་ཞེས་པའི་ཆོས་ལུགས་དེའང་བོད་དུ་འགྱུར་ནས་བོན་དང་འདྲེས་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ། བསྒྱུར་བོན་ལའང་གྲོག་མར་བསྒྱུར་བ་དང་། བར་དུ་བསྒྱུར་བ། ཐ་མར་བསྒྱུར་བ་གསུམ་ལས། གྲོག་མར་བསྒྱུར་བ་ནི་པཎྜི་ཏ་ཤམ་ཐབས་སྟོན་པོ་ཞེས་པ་དེས་ལོག་ལྟའི་ཆོས་དཔེ་འགའ་ཞིག་གཏེར་དུ་སྦས་ནས་ཁོ་······རང་གིས་ཚུར་བརྟོན་ཏེ་བོན་དང་འདྲེས་ཟེར། བར་དུ་བསྒྱུར་བ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་བོན་བསྣུབས། བོན་པོའི་ཆོས་བྱེད་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་པ་དེར་བོན་པོ་རྣམས······ཡིད་མ་རངས་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་བོན་དུ་བསྒྱུར་བར་བརྟེན་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་མང་རབས་ཀྱི་སྐེ་བཅད་པས་བོན་པོ་རྣམས······སྐྲག་ནས་ཆོས་དཔེ་བསྒྱུར་འགྲོ་དང་བཅས་པ་གཏེར་དུ་སྦས་པ་དེ་ཕྱིས་སུ······བརྟོན་པ་དེ་དག་ལ་བོན་གཏེར་མ་ཟེར། ཐ་མར་བསྒྱུར་པ་ནི་གླང་དར་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བསྣུབས་རྗེས། གཙང་ཉང་སྟོད་ན་གཤེད་གྲུར་སྒྲུ་དགའ་རྫ་བས། དར་ཡུལ་སྒྲོ་ལག་བྱ་བ་དབུས་ཀྱི་བོན་གྱི་གནས་ཤིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དཔེ་མང་པོ་བོན་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཁྱུང་པོ་བོན་གྱིས་ཀྱང་ཆོས་དཔེ་མང་པོ་བོན་དུ་བསྒྱུར། དེ་དག་ལ་ཕྱིས་སུ་བོན་དཀར་རམ་ཆབ་དཀར་ཟེར།

འོ་ན། བོན་ལ་རིགས་དང་། ལྟ་བ། གཞུང་བཅས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཚལ་པའི་དེབ་དམར་ལས། བོན་ལ་དུར་བོན་དང་། རྫོལ་བོན་སོགས་ཁག་དགུ་ཙ་དབྱེ་བ་དང་། ཡང་འབྲས་བུའི་བོན་རིགས་ལྔ་དང་། རྒྱུའི་བོན་རིགས་བཞི་ཟེར་བ། ཕྱི་བོན་དང་ནང་བོན། བོན་དཀར་ནག་

ཁྲ་གསུམ་ཟེར་བ་སོགས་དབྱེ་བ་འབྱེད་ལུགས་ཆེས་མང་ཡང་། དེ་དག་གི་
གོ་དོན་ནི་གསལ་བར་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་། བོད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། གཞུང་
བཅས་ཀྱི་སྐོར་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་འབྱུང་ཚུལ་ལས"ལྟ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་......
ལས། རྫོགས་པ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་འཕྲེང་བ། རྩ་འགྲེལ་རླུང་གི་སྒྲུ་གྲི།
མན་ངག་འཁོར་ལོ་འོད་གསལ་སོགས་དང་། སྒོམ་པའི་གཞུང་། ཕུང་པོ་
རང་འགྲུར་ཐིག་ལེ་དགུ་སྐོར། གསེར་ཐིག ལུས་སེམས་ཉམས་མྱོང་། སེམས་
ལུང་ཡེ་ཁྲི་དཀར་པོ་སོགས་དང་། སྤྱོད་པའི་སྐོར་ལ། ཁམས་བརྒྱད་གཏན་
ལ་ཕབ་པའི་འབུམ། ཡེ་གཤེན་བཀོད་པ་དོན་གྱི་འབུམ། གཡུང་དྲུང་ས་
བཅུ་ལམ་གྱི་འབུམ། རྣམ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་འདུལ་བའི་འབུམ། དགེ་རྒྱས་
ཚོགས་ཆེན་རྫོགས་པའི་འབུམ། གཞན་ཡང་ནད་འབུམ་ནག་པོ། ཆེ་འབུམ་
ཁྲ་བོ། སྨན་འབུམ་དཀར་པོ། གཏོ་འབུམ་ནག་པོ་སོགས་དང་། འཕྲིན་
ལས་ཀྱི་སྐོར་ལ། གཏོ་ཐབས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ། དཔྱད་ཐབས་བརྒྱད་ཁྲི་
བཞི་སྟོང་། གྱེར་སྒོམ་བཞི། སྐད་ཅིང་བརྒྱད། ཤི་ཐབས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་
ཅུ། འདུན་ཐབས་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་སོགས་ཏེ་ཆབ་ནག་སྲིད་པ་རྒྱུ་ཡི་བོན"
ཟེར། དེ་བཞིན་བོན་ལ་ཐེག་པ་རིམ་པ་དགུ་དང་། མཛོད་པ་བཅུ་གཉིས་
ཀྱིས་བསྒྲངས་ཞེས་འཁོད། ཐེག་པ་རིམ་པ་དགུ་ཡིས་བོན་གྱི་གཞུང་བསྒྲངས
ཟེར། དེ་ནི་ཕྱྭ་གཤེན་དང་། སྣང་གཤེན། འཕྲུལ་གཤེན། སྲིད་གཤེན་
ཏེ་རྒྱུ་ཡི་ཐེག་པ་བཞི། དགེ་བསྙེན། ཨ་དཀར། དྲང་སྲོང་། ཡེ་གཤེན་
ཏེ་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་བཞི། ཁྱད་པར་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏེ་དགུའོ།
མདོར་ན། བོན་གྱི་ལྟ་བ་དང་གཞུང་གི་ཐད་ལའང་བཤད་ཚུལ་ཆེས་མང་
ཞིང་། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པས་བོན་ལའང་འཁྲུག་བཤད་

མང་ཙམ་བྱས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དང་བོན་ལུགས་གཉིས་བར་འགལ་བ་ཆེ་བར་མངོན་ཡང་། དོན་དུ་བྱེད་ཐབས་མང་པོ་ཞིག་ཆོས་དང་བོན་གཉིས་མཉམ་བསྲེས་བྱས་སྟབས་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་འབྱེད་……པར་དཀའ། "ཆོས་དང་བོན་ཞེས་འགལ་བའི་ཚང་བྱེད་ཀྱང་། ཆོས་ལ་བོན་འདྲེས་བོན་ལ་ཆོས་འདྲེས་པས། ཆོས་མིག་རྟུལ་བྲལ་མིག་ལྡན་བདག་ལྟ་བུ། ཆོས་བོན་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་ལ་སྤྱིད་ལུག་ཟུར" ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

གྲི་གུམ་བཙན་པོའི་སྐུ་གདུང་ཟངས་ཀྱི་གཞུར་བླུགས་ཏེ་ལྕགས་གཟེར…བརྒྱབ་ནས་ཉང་ཆུར་བསྐུར། མཐར་འཁྱིང་ཡུལ་དར་ཐང་དུ་གདན་དྲངས་ནས་བང་སོ་བརྩིགས། དེ་ནས་བཟུང་བཙན་པོ་རྣམས་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་བང་སོ་བརྩིགས་པའི་སྲོལ་དར། སྐབས་དེར་བང་སོའི་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་ཞིག་བརྩིགས་སྲོལ་འདུག།

གསུམ་པ། ལེགས་དྲུག་དང་ལྡེ་བརྒྱད་ཀྱི་དུས་སུ་ཞིང་འབྲོག···ལས་དར་ཁྱབ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་ཏེ་ཞིང་ལ་དོར་དང་འབྲོག་ལ་བྲུལ······རྩིས་སྲོལ་དར་བའི་སྐོར།

བཙན་པོ་ཕུ་དེ་གུང་རྒྱལ་དང་། བཙུན་མོ་འོམ་ཐང་སྨན་མཚོའི (པོམ་ཐང་རྨང་མཉའི) སྲས་སུ་ལེགས་དྲུག་གི་ཐོག་མ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་འཁྲུངས། དེ་ཡི་བློན་པོ་ལྷ་བུ་མགོ་དཀར་ཞེས་པ་ཐུས་ལས་སྐྱེས་ཀྱི་བུ་ཡིས་བྱས། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས"དེ་ཡི་བློན་པོ་ལྷ་བུ་མགོ་དཀར་ཞེས། ཐུ་ཐུ་ཐུས་ལས་སྐྱེས་ཀྱི་བུ་ཡིས་བྱས།) འཕྲུལ་བློན་མཛངས་མི་བདུན་གྱི་གཉིས་པ་ཡིན། མཛངས་པའི་ལས་སུ་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བསྩིས། འབྲོག་ལ་བྲུལ་རྩིས་ཕུ་ཆུ་ཡུར་དུ་དྲངས། མདའ་ལ་ཆུ་མ་ཟམ་པ་འདི་ནས་དར" ཞེས་པ

ཞར་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས་གོང་འཕེལ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་པའི་དགོས་མཁོ་དང་མཐུངས་ཆེད་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་དང་། འབྲོག་ལ་བྲུལ་བརྩིས་པའི་སྲོལ་དར་བ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་བྲན་གཡོག་བདག་པོས་བྲན་གཡོག་རྣམས་ལ་ལས་དཀྱུད་བཟོ་བ་དང་། ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས་ལ་ཁྲལ་དཀྱུད་ངེས་གཏན་ཞིག་བཟོས་པ་མིན་ནམ་སྙམ། དེ་བཞིན་ཕྱུ་ཆུ་མདའ་ལ་དྲངས། མདའ་ལ་ཆུ་མ་སྙོས་པའི་སྲོལ་དར་ཟེར་བ་འདིས་སྐབས་དེར་ཆུ་བེད་ཀྱི་ལས་ཀ་གོང་འཕེལ་ངེས་གཏན་ཞིག་ཕྱིན་པའི་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་།

ཨེ་ཤོ་ལེགས་དང་ཟླ་ལྷམ་བྲ་ཟ་ནའི་སྲས་སུ་དེ་ཤོ་ལེགས་འཁྲུངས།། དེ་ཤོ་ལེགས་དང་ཀླུ་སྨན་མེད་མོའི་སྲས་ཐི་ཤོ་ལེགས་འཁྲུངས། ཐི་ཤོ་ལེགས་དང་བཙན་མོ་གུར་སྨན་གྱི་སྲས་གུ་རུ་ལེགས་འཁྲུངས། གུ་རུ་ལེགས་དང་མཚོ་སྨན་འབྲང་མའི་སྲས་སུ་འབྲོང་ཞི་ལེགས་འཁྲུངས། འབྲོང་ཞི་ལེགས་དང་སྨན་བུ་མོའི་སྲས་སུ་ཨི་ཤོ་ལེགས་འཁྲུངས་སོ། བཙན་པོ་དེ་རྣམས་ལ་ས་ཡི་ལེགས་དྲུག་ཟེར། དེ་རྣམས་ཀྱི་དུས་སུ་འཆིང་ང་རྩེ་དྲུག་སྟེ་སྟག་རྩེ་དང་། གོད་རྩེ། ཡང་རྩེ། ཁྲི་རྩེ། རྩེ་མ་ཁྱུང་རྒྱལ། ཁྲི་བརྩིགས་འབུམ་གདུགས་བཅས་བརྩིགས་སོ།

ས་ཡི་ལེགས་དྲུག་གི་བང་སོ་གཡའ་དང་སྤང་གི་མཚམས་སུ་བཏབ། སྤང་ལ་འཇའ་ཚོན་རྒྱས་པ་འདྲ་ཟེར།

ལེགས་དྲུག་གི་ཐ་མ་ཨི་ཤོ་ལེགས་དང་ཀླུ་ལྷམ་སྨད་ལེགས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཟ་ནམ་ཟིན་ལྡེ་འཁྲུངས། ཟ་ནམ་ཟིན་ལྡེ་དང་མཚོ་སྨན་ཁྲི་དཀར་གྱི་སྲས་ལྡེ་འཕྲུལ་ནམ་གཞུང་བཙན་འཁྲུངས། ལྡེ་འཕྲུལ་ནམ་གཞུང་བཙན་དང་སེ་

སྙན་མང་མའི་སྲས་སྟོལ་གནམ་ལྡེ་འཁྲུངས། སེ་སྟོལ་གནམ་ལྡེ་དང་ཀླུ་མོ་མེར་མའི་སྲས་སེ་སྣོལ་པོ་ལྡེ་འཁྲུངས། སེ་སྣོལ་པོ་ལྡེ་དང་འོ་མ་སྐྱེ་མོ་མཚོའི་སྲས་ལྡེ་སྟོལ་ནམ་འཁྲུངས། ལྡེ་སྟོལ་ནམ་དང་ཁྲི་སྨན་རྗེ་མའི་སྲས་ལྡེ་སྟོལ་པོ་འཁྲུངས། ལྡེ་སྣོལ་པོ་དང་སེ་བཙན་གཞུན་རྗེའི་སྲས་ལྡེ་རྒྱལ་པོ་འཁྲུངས། ལྡེ་རྒྱལ་དང་སྨན་བཙུན་ལུག་སྒོང་གི་སྲས་ལྡེ་སྤྲིན་བཙན་འཁྲུངས། དེ་རྣམས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྡེ་བརྒྱད་ཅེས་ཟེར། ལྡེ་བརྒྱད་པང་སོ་ཆུ་བོའི་གཞུང་ལ་བཏབ། མཚོ་ལ་ཁ་བ་བབས་པ་འདྲ་ཟེར་བ་ལྟར་དུས་དེ་ར་བོད་ལ་སྐུ་ཕུང་ཆུ་ལ་བཏབ་པའི་སྲོལ་ཞིག་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མངོན། (ལྡེ་བརྒྱད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་དེབ་ཐེར་དང་ཆོས་འབྱུང་ཁག་ལ་ཞིབ་གསལ་མེད་པ་དེ་ར་དཔགས་ན་རྒྱལ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རིང་ལ་མཛད་འཕྲིན་ཆེ་བ་གང་ཡང་བྱུང་མེད་པ་རེད་སྙམ།)

བཞི་པ། ཏོ་རེ་ལོང་བཙན་སོགས་བཙན་ལྔའི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་དབུ་བརྙེས་ཚུལ་དང་། བོན་ལུགས་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་དར་ཁྱབ་བྱིན་པ་སོགས་སྐོར།

རྒྱལ་པོ་ལྡེ་སྤྲིན་བཙན་དང་ཡུམ་ཉི་བཙུན་མང་མ་རྗེའི་སྲས་སུ་ཏོ་རེ་ལོང་བཙན་འཁྲུངས། རྒྱལ་པོ་དེ་དང་འོ་མ་ལྡེ་བཟའ་འབྲི་བཙུན་བྱང་མའི་སྲས་སུ་ཁྲི་བཙན་ནམ་འཁྲུངས། དེ་དང་སྨན་བཟའ་ཁྲི་དཀར་གྱི་སྲས་སུ་ཁྲི་སྒྲ་དཔུང་བཙན་འཁྲུངས། དེ་དང་སྨན་བཟའ་ཀླུ་སྟེང་གི་སྲས་ཁྲི་ཐོག་རྗེ་བཙན་འཁྲུངས། དེ་བར་གདུང་རབས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གྱི་རིང་ལ་ཆབ་སྲིད་བོན་སྲུང་ལྡེའུ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱངས་ཟེར་ཞིང་།

རྗེ་ཡི་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་སོགས་གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་དང་། བར་

ཀྱི་སྙིང་གཉིས། ས་ཡི་ལེགས་དྲུག ཆུ་ཡི་ལྡེ་བརྒྱད། ཁྲི་ཐོག་རྗེ་བཙན་བར་
བཙན་བཞི་བཅས་གདུང་རབས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་རིང་ཆབ་སྲིད་བོན་གྱིས……
བསྐྱངས་ཟེར་བ་ནི་དོན་དངོས་དང་མཚུངས་པ་ཞིག་རེད་སྙམ། གང་ལགས་
ཟེར་ན། གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ཐོག་མར་ཅོག་ལ་བོན་པོ་དང་། ཞང་ཞུང་
བོན་པོ། ཚེ་མི་བོན་པོ་སོགས་བོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། འོན་
ཀྱང་རྒྱལ་པོས་བོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ཕན་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་མི་ཐུབ་སྟབས་སུམ……
པའི་བོན་ཨ་ཡོང་གིས་རྒྱལ་པོ་བཀྲོངས། བོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྲིད་ལ་ཁ་
ལོ་ཕྱོགས་ཆེན་བསྒྱུར་བར་བརྟེན་གྲི་གུམ་བཙན་པོས་བོན་གྱི་བསྟན་པ……
བསྣུབས། བོན་པོ་རྣམས་ལ་རྦད་རྗེ་ཕོག་ཆེན་བཏང་། མཐར་ལོ་ངམ་
གྱིས་གྲི་གུམ་བཙན་པོ་བཀྲོངས། ལོ་ངམ་དེའང་བོན་པོ་ཞིག་དང་ཡང་ན་བོན་
གྱི་ཆབ་བྱེད་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མངོན། སྤུ་དེ་གུང་རྒྱལ་གྱི་དུས་
སུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་བླངས་ཏེ་བོན་གྱི་བསྟན་པ་ཁྲུ[illegible]ཁད་ལ་ཕྱོགས་ཆེན……
བཏང་། དེ་ནས་ཁྲི་ཐོག་རྗེ་བཙན་བར་སླར་ཡང་བོན་གྱི་ཆབ་སྲིད་བསྐྱངས།
རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས“སྔོན་དུས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སྐུ་བོན་བྱ་བ་
ཞིག་འདུག་པ་དེ་མདུན་ན་འདོན་གྱི་ཚོད་ཙམ་ཡིན”ཟེར། སྐུ་བོན་ཞེས་པའི་
ལས་སྣེ་དེ་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་བཅར་ཞིག་ཡིན། དེས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དོན་ཆེན་ཁག
ཐག་གཅོད་སྐབས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ཨོ་སྦྱ་ཕབ་པ་དང་། ཐད་ཀར་སྲིད་ཀྱི་བྱ་
བར་ཐེ་ཇུས་བྱེད་མཁན་བོན་པོ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ། དེ་བཞིན་ཁ་བ་ཅན་
གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གདུལ་བྱར་མ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ……
ལུང་གི་ཆོས་གོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲུང་བསྟན། རིག་པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ལྡེའུ་བསྟན། སྒྲུང་ལའང་སྤྱིའུའི་སྒྲུང་དང་། མཆིལ་པའི་སྒྲུང་། ཇོ་

ལངས་གསེར་སྒྲུབ་གྱི་སྒྲུང་། མ་སངས་གྱི་སྒྲུང་། རྒྱ་སྒྲུང་སོགས་གཏམ་རྒྱུད་དུ་མ་འཆད་ཤེན་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། (ཉེའུ་སྐོར་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལྡེབས་རིས་ལ་གསལ་ཟེར)

རྒྱལ་པོ་དེ་རྗེ་ནས་ཀྱི་དུས་སུ་ལྷ་ཡི་རོལ་མོ་གླིང་བུ་བོད་ན་དར་རོ། དེ་ནས་ཞིང་རྟ་ལོར (254) ཁྲི་རྗེ་ཐོག་བཙན་དང་། ཏུ་ཡོང་བཟའ་སྟོང་རྒྱལ་ཇ་མོ་ཚེའི་སྲས་སུ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་འཁྲུངས། རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་དུས་སུ་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་ཐད་གོང་འཕེལ་ཤུགས་ཆེན་བྱུང་། ལྷག་པར་དུ་བསྟན་པའི་དབུ་བརྙེས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་གོང་དུ་འཕེལ། (དང་པོར་བསྟན་པའི་དབུ་བརྙེས་ཚུལ་སྐོར་མདོ་ཙམ་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དེ་ནི་ཧན་མིང་ཏི་ཡུང་ཕིན་ཁྲི་ལོ་10པར (67) རྒྱ་གར་ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་དུ་དར། དེའི་དུས་སུ་པཎྜི་ཏ་ཧྲུ་ཏ་ལམ་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་རྟ་དཀར་པོ་གཅིག་ལ་ཐེག་པ་ཆུང་ངུའི་ཆོས་བཀལ་ནས་རྒྱ་ནག་ཡུལ་དུ་འོངས། ལོ་ཡང་ལ་སྦྲ་རྨ་སི་སྦྱི་རྟ་དཀར་དགོན་ཞེས་པའི་ལྷ་ཁང་ཞིག་བརྒྱབ། ཆོས་བསྒྱུར། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ནག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར། རྒྱ་ཡི་ཡིག་ཚང་ནང་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ནག་ཏུ་དར་ཚུལ་སྐོར་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་ཧན་མིང་ཏིའི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ནག་ཏུ་དར་བའི་ཐད་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཁག་གཅིག་མཐུན་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་དེ་དང་རྒྱ་ནག་གི་སྔར་ཡོད་ཆོས་ལུགས་རྣམས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཏུ་གྱུར།)

དེ་ནས་བོད་ཆུ་སྤྲེལ་ལོར (333) སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དེ་བོད་དུ

དར། སྐབས་དེར་གསེར་ཤོག་ངོས་ལ་བཻཌཱུརྻས་བྲིས་པའི་པད་གོང་ཕྱག་རྒྱ་
དང་། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག ཡིད་དུ་འོང་བའི་གླེགས་བམ་རྣམ་གཉིས། གསེར་
གྱི་མཆོད་རྟེན་སུ་དྲའི་ཕྱག་རྒྱ། ཙིན་ཏ་མ་ཎིའི་སྐོས་ཕོར་རྣམ་དྲུག (ལ་ལས་
གཡུ་ཡི་མཆོད་རྟེན་བང་རིམ་བཞི་བྱས་པ་ཞེས་བྱུང་ཟེར་ཡང་ཙིན་ཏ་མ་ཎིའི་……
སྐོས་ཕོར་ཞེས་པ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་གཟུངས་ཀྱི་སྐོས་ཕོར……
ཞིག་དང་། སུ་དྲའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་ཚད་ཁྲུ་གང་ཙམ་གྱི་ནོར་བུའི་རིགས་ཀྱི་རྡོ་ལ་
ཡིག་དྲུག་རང་བྱོན་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད་ཟེར) བཅས་པཎྜི་ཏ་བློ་སེམས་འཚོ………
དང་། ལོ་ཙཱ་བ་ལི་ཐེ་སེ་གཉིས་ཀྱིས་འཁྱེར་ཏེ་བོད་དུ་འོངས། པོ་བྲང་ཡུམ་
བུ་བླ་མཁར་དུ་གདན་དྲངས་ནས་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། འོན་ཀྱང་
སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དར་ཁྱབ་ཆེ་བས་རྒྱལ་པོ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་
གྱིས་བོད་སྔོན་རྣམས་གནམ་ལ་དགའ་བས་དེ་དག་གདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གནམ་
ནས་བབས་སོ་ཞེས་གྲགས། སྐུ་གསུངས་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་དེ་དག་ལ་གཉན་
པོ་གསང་བ་ཞེས་མཚན་གསོལ་ནས། གསང་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་པོས་ཕྱག་
བསྐོར་བཀུར་སྟི་རྒྱ་ཆེར་མཛད། རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་དུས་སུ་བསྟན་པའི་དབུ་
བརྙེས་པ་ནི་སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དེབ་ཐེར་དང་ཆོས་
འབྱུང་ཁག་ནང་གསལ་བར་བཀོད་འདུག འོན་ཀྱང་ལ་ལས་ཆོས་རྒྱལ་
སྲོང་བཙན་གྱི་དུས་སུ་བསྟན་པའི་དབུ་བརྙེས་པར་འཆད་པ་དེ་ནི་བྲི་སྲང……
ལོགས་སུ་བཞག མར་ལ་སྤྱོམ་ཚོད་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་དེབ་ཐེར་ཡིག་ཚང་
སོགས་ལ་ཞིབ་ཆ་དམ་ཞིང་རྫོངས་ཚོད་དཔའ་ཐལ་ཆེ་བའི་སྐྱོན་མེད་ནམ……
སྙམ།

གཉིས་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ……

དར་ཁྱབ་ཇེ་ཆེར་ཕྱིན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་དེ་ནི་བོད་མི་རྣམས་
ཀྱིས་ལོ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མའི་རིང་རང་བྱུང་ཁམས་དང་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་ལག་
ལེན་དངོས་ཀྱི་ནང་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་དང་། གཙན་གཟན་རི་དྭགས།
རྫོ་རིགས་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་ལ་ཤེས་ཚོར་བྱུང་སྟེ་དེ་དག་གིས་ནད་གསོ་ཐུབ་······
པའི་རིག་པ་རྙེད་པ་དེ་ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྔོན་བོན་གྱི་
གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་བླངས་ནས་བོད་རིགས་ཀྱི་གསོ་བ་
རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ་ཞིག་བཙམས་ཐུབ་པ་རེད།（དེ་ཡང་
ཐོག་མར་བོད་ལ་དར་བའི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི་གཡུང་དྲུང་བོན་ལུགས་འདི་རེད་
སྙམ། བོན་གྱི་གསོ་བ་རིག་པར་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་
མེད་ཅིང་། གཙོ་བོ་ནི་གཏར་བསྲེག་བྱུག་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་བཅོས་
པ་དང་། གསོ་དཔྱད་ལུགས་ལ་ཟས་ཀྱི་ཚོད། རྨ་གསར་པ་ལ་མར་
བཞུ་ནས་བཏང་བས་རྩ་ཁ་བསྡམས་ཤེས་ཙམ་ཡོད་དོ། །ཕྱིད་ཐབས་འདི་ནི་
ད་བར་མང་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་ཁྱབ་གདལ་ཆེ་བ་ཞིག་རེད། དེ་ནས་རྒྱལ་
པོ་འདིའི་དུས་སུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྨན་པ་འགའ་ཞིག་བོད་དུ་འོང་ནས་གསོ་དཔྱད་···
སྤེལ། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་རྣམ་ཐར་ལས“དེ་ནས་བོད་ཡུལ་དུ་
སྨན་པ་གཉིས（བི་ཅི་དང་བི་ལྷ་མ）ཀྱིས་གསོ་དཔྱད་ཀྱི་བསྟན་པ་བཙུགས་······
པའི་སྔོན་གྲགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་སྙན་བཙན་གྱིས་གསན······
ནས་སྨན་པ་གཉིས་པོ་བྲང་ཡུམ་བུ་བླ་མཁར་དུ་སྤྱན་དྲངས། རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་
དགུ་བརྩེགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ། གསེར་དངུལ་འབྲུམ་ཚོ་རེ་རེའི་
འབུལ་བ་བྱས། དེ་ནས་སྨན་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པ་རྩའི་མདོ། འཚོ་བ་ཟས་
ཀྱི་མདོ། སྦྱོར་བ་སྨན་གྱི་མདོ། གཏར་བསྲེག་དཔྱད་ཀྱི་མདོ། རྨ་ཆས་

བཙོའི་མདོ་རྣམས་གནང་། གཞན་ཡང་རྩ་འགྲེལ་འགྲེལ་བཤད་ཁོག་དབུབ། ས་དཔྱད་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་གནང་ངོ་། ”ཞེས་འཁོད་པ་ལྟར། སྨན་པ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་སྟབས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གོང་འཕེལ……འགྲོ་བར་ནུས་པ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐོན། དེ་རྗེས་སྨན་པ་གཉིས་ཕྱིར་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་སྨན་པ་བི་ཇི་དང་ལྷ་ལུམ་ཡིད་ཀྱི་རོལ་ཚའི་སྲས་སྨན་པ་དུང་གི………ཐོར་ཅོག་ཅན་གྱིས་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་དང་། དེའི་སྲས་ཁྲི་གཉན་གཟུངས་བཙན་གྱི་བླ་སྨན་པ་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལ་བླ་སྨན་པ་བཙུགས་པའི་སྲོལ་དར་རོ།

མདོར་ན། ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་སོགས་གོང་དུ་འཕེལ། རྒྱལ་པོ་དེ་ཡིས་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བར་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་འཚོ། མཐར་ཚུ་ཧྲ (374) ལོར་འདས་སོ། བཙན་ལྷའི་བང་སོ་ནི་འཆིང་ཡུལ་དར་ཐང་དུ་བཏབ། བང་སོའི་དབྱིབས་ནི་ས་ཕུང་སྒྲ་འདྲ་ཡོད་ཟེར་རོ།

དེ་ནས་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་དང་ཇོ་ཟ་མང་པོ་རྗེའི་སྲས་སུ་ཁྲི………གཉན་གཟུངས་བཙན་འཁྲུངས། སྲས་སྟོང་གཞེར་ལྷ་བཙན་དང་མགར་ཁྲི་འབྲིང་གིས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་བློན་པོ་བྱས། རྒྱལ་པོ་འདི་ཡི་བང་སོ་དོན་མཁར་མདར་བརྩིགས།

ཁྲི་གཉན་གཟུངས་བཙན་དང་འབྲོང་བཟའ་མོ་ཡངས་གཞིར་ལ་སྲས……འབྲོ་གཉན་ལྡེའུ་འཁྲུངས། རྒྱལ་པོ་དེས་མཆིམས་བཟའ་ཀླུ་རྒྱལ་ངན་མོ་མཚོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པས་སྲས་དམུས་ལོང་ཞིག་འཁྲུངས། མཚན་ལའང་དམུས་ལོང་དཀོན་པ་བཀྲ་ཞེས་སྲོལ། ཡབ་རྒྱལ་པོར་མཛེ་ནད་ཐོག འ་ཞའི་ཡུལ་

ནས་སྨན་པ་ཞིག་བོས་ནས་སྲས་ཀྱི་མིག་ཕྱེ། རྒྱལ་རྒྱུད་ལེགས་པར་འཛིན་ཞེས་ཞལ་ཆེམས་གནང་ནས་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་དང་བློན་པོ་སྐྱགས་ཐང་པ་ཡར་རྗེ······བཅས་གདུང་རྒྱུད་ལ་སྟོན་གཞི་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་གསོན་པོར་བང་སོར······ཞུགས་ཟེར། འབྲོ་གཉན་ལྡེའུ་ཡི་བང་སོ་ཞང་མདར་བརྩིགས། བང་སོའི་མིང་ལ་ཡང་གསོན་ཆས་རླུམ་པོར་གྲགས་སོ།

ལྔ་པ། སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་དང་གནམ་རི་སྲོང་བཙན······ཀྱི་དུས་སུ་ཚོང་ལས་ཐོག་མར་དར་བ་དང་། བྲེ་སྲང་ཕྱལ་གསུམ་གཏན་ལ་ཕབ་པ། བོད་གཅིག་སྒྱུར་བཟོ་བའི་དམག་འཁྲུག་ལངས་པའི་སྐོར།

ས་ཕག (579) ལོར་བཙན་པོ་འབྲོ་གཉན་ལྡེའུ་དང་མཆིམས་བཟའ་ཀླུ་རྒྱལ་ངན་ནུ་མཚོ་ཡི་སྲས་དམུས་ལོང་དཀོན་པ་བཀྲ་འཁྲུངས། དེས་ཡབ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་རྒྱལ་ཕྲན་འ་ཞའི་ཡུལ་ནས་སྨན་པ་མཁས་པ་ཞིག་བོས་ཏེ་མིག་ཕྱེ། ཉིན་ཞིག་སྐྱིད་ཤོད་སྟག་རི་ལ་གཉན་འགྲོ་བ་གཟིགས་ཐུབ་པས་མཚན་ལའང་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཞེས་གྲགས་སོ། སྣ་ནམ་མང་གཉའ་དང་། སྤྲ་ཁྲི་ཐུང་ལན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བློན་པོ་བྱས་ཏེ་སྲིད་བསྐྱངས།

རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་དུས་སུ་བོད་གཅིག་སྒྱུར་བཟོ་བའི་འགོ་བཙམས། མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྲན་རྣམས་ལ་དམག་དྲངས་ནས་བཙན་པ་རྗེ་དང་། དྲང་གང་རྗེ། ཟིན་པོ་རྗེ། ཞང་ཞུང་རྗེ་སོགས་བཏུལ། རྒྱལ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱི་གསུམ་ཆ་གཉིས་ཙམ་མངའ་འོག་ཏུ་འདུས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་རྒྱ་ཆེར་ཕྱིན་པ་དང་། ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར་རིག་གནས་ཉིན་བཞིན་གོང་དུ་འཕེལ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས“འདི་ནས་ཁྲི་དོར་སྣང་བཙུན་མོང་གི

ཐུས་བྲི་ཞུལ་སྲུང་བཙོས་འབྲུ་མར་ཚད་ཀྱི་བཅལ། དཀའ་གཉིས་ཚོང་ལས་མཐུན་གཉིས་ལ་ལུང་བསྟེབས། དེ་སྐོང་བོད་ན་ཚོང་དང་བྲི་སྲུང་མེད། དེ་ཕྱིར་མཛངས་མི་བདུན་གྱི་གསུམ་པར་གྲགས”ཟེར། སྐབས་དེར་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པའི་ཆེད་དུ་འཛལ་བྱེད་ཀྱི་བྲི་ཞུལ······སྲུང་བཟོས་ནས་འབྲུ་མར་ཚད་ལ་འཛལ། དེ་ཡི་གོང་དུ་རང་མགོ་རང་ཐོན་གྱི་དཔལ་འབྱོར་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་ལས་ཚོང་ལས་མེད། རྒྱལ་པོ་འདིའི་དུས་སུ་བོད་ལ་ཚོང་ལས་ཐོག་མར་དར། མཐུན་གཉིས་ལ་ལུང་བསྟེབས་ཟེར་བ་ནི་ཞིང་འབྲོག་བར་འབྲུ་མར་བརྗེ་རེས་བྱེད་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ།

སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱིས་རང་ལོ་བཞི་བཅུ་བར་སྲིད་བསྐྱངས། ས་ལོས (619) ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས། “དེ་ཡི་བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་རུ་བརྩིགས། གྲལ་ནི་ཁྲི་གཉན་གཟུངས་བཙན་གཡོན་ན་ཡོད། དེ་ཡང་འཕྲུལ་མེད་ས་ཕུང་བརྡལ་བ་འདྲ”ཞེས་འཁོད།

ལྕགས་བྱ (601) ལོར་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་དང་ཡུམ་འོལ་གོང······བཟའ་སྟོང་བཙུན་འགྲོ་དཀར་གྱི་སྲས་སུ་གནམ་རི་སྲོང་བཙན་འཁྲུངས། དཔས་སྣང་བཞེར་དང་། ཚེ་སྤོང་ན་ག་ནག་སེར། ཉ་ཚོང་གུ། གཉེན་འཕན་ལྷ་སུམ་རྣམས་ཀྱིས་བློན་པོ་བྱས། རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་དུས་སུ་རྒྱ་དང་སྨྲ་གུ་བླངས། རྒྱ་ནག་ནས་སྨན་དང་རྩིས་བོད་དུ་དར། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བར་ཐུས་པ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐོན། སྐུ་མཁར་ཁྲི་བརྩིགས་འབུམ་བརྟགས་བྱ་བ་བརྩིགས། བྱང་ནས་ཚྭ་ཁ་རྙེད། བྱང་ཚྭ་སྟོ་རུ་འདྲེན་པའི་སྲོལ་དར།

དུས་དེར་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྲན་འགའ་ཞིག་དབང་དུ་བསྡུར། རྒྱལ་

ཕྲན་དེ་དག་གི་སྐུ་དྲག་མང་པོ་ཞིག་གནམ་རི་སྲོང་བཙན་གྱི་བློན་པོ་གཡེ་ཆེ······
བར་བསྐོས། དེ་ར་བརྟེན་སྔར་ཡོད་ཀྱི་སྐུ་དྲག་རྣམས་ཡིད་མ་རངས་བར་
ནང་ཟིང་བྱུང་། མཐར་ཞང་ཞུང་དང་། སུམ་པ། ཉང་པོ།
ཀོང་པོ། དྭགས་པོ་སོགས་ནས་དམག་ལངས་ཏེ་བཙན་པོར་དོ་གོལ་བྱས།
ས་སླང་（629）ལོར་བློན་པོ་ལོག་ལྟ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་གནམ་རི་སྲོང་······
བཙན་བསྒྲངས་སོ། བཙན་པོ་འདི་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུར་སོན་ནས་
འདས། ཡང་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ནང་། བཙན་པོས་ཆབ་སྲིད་
ལོ་དྲུག་ཅུ་བཟུང་ནས་འདས་སོ་ཟེར་འཁོད། དེ་ཡི་བང་སོ་དོན་མཁར་
མདའ་རུ་བརྩིགས། གྲལ་ནི་ཁྲི་གཉན་གཟུངས་བཙན་གཡས་ན་ཡོད། བང་
སོ་གྲུ་བཞི་བརྩིགས་སྲོལ་འདི་ནས་དར་རོ།།

དྲུག་པ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ཐེ་ལྟར་བྱོན་ཚུལ······ སྐོར།

སྐྱེར་ན་ཡབ་གནམ་རི་སྲོང་བཙན་དང་ཡུམ་ཚེ་སྤོང་བཟའ་འབྲི་མ······
ཐོད་དཀར་གྱི་སྲས་ཁྲི་སྲོང་བཙན་ནི་མེ་སླང་（617）ལོར་ཐོ་བྲང་བྱམས་པ་
མི་འགྱུར་ལྷ་ཁང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས་ཞེས་འཁོད། ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ
ས་མོ་སླང་（629）ལོར་སྐུ་འཁྲུངས་ཟེར་བ་དང་། འཁྲུངས་ཡུལ་ཐོ་བྲང་
ཡུམ་བུ་བླ་མཁར་ཡིན་ཟེར་ཡང་། ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ཁྲིས་མ་དང་ཚངས་
དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་གསང་རྣམ་ནང་འཁྲུངས་ཡུལ་མལ་གྲོ་གུང་དཀར་རྫོང་······
ཁོངས་རྒྱ་མར་ཡིན་ཞེས་འཁོད། ཡུལ་དེ་རར་ད་ལྟའང་སྲོང་བཙན་ལྷ་ཁང་
ཞིག་མཇལ་རྒྱུ་འདུག དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞེས་པ་ན་ཡབ་རྒྱལ་པོ་དགོངས་
པ་རྫོགས་པ་ན་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། རྒྱལ་སྲས་དེ་ཉིད་སྐུ་ན་ཆུང་ཡང་

སྤྲུགས་སྒམ་ལ་དྲང་བ་དང་། བཀའ་བཙན་པ་ཞིག་ཡོད་པས་མཚན་ལའང་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ཞེས་གྲགས་སོ།།

(༢) མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྲན་དབང་དུ་འདུས་པའི་སྐོར།

སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་དུས་ནས་བཟུང་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྲན……རྣམས་དབང་དུ་འདུས་པའི་དམག་འཁྲུགས་བསླངས། ཡབ་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྲོང་བཙན་གྱི་སྐབས་སུ་ཞང་ཞུང་དང་། སྲུ་གྱུ། སུམ་པ། མོན། ཉག་རོང་སོགས་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྲན་རྣམས་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག ལྷག་པར་དུ་སུམ་པའི་སྐུ་དྲག་ཁག་ཅིག་རྒྱལ་པོའི་བློན་པོར་བསྒོ་གཞག་གནང་བ་སོགས……ཀྱིས་རྐྱེན་པས་དབང་བསྒྱུར་གྲོལ་རིམ་ནང་ཁུལ་དུ་འགལ་བ་ཛ་ཆེར་སོང་། ཞང་ཞུང་དང་། ཀོང་པོ། དྭགས་པོ། ཉང་པོ་སོགས་ཛོ་ལོག་སྡེ་དམག་འཁྲུགས་བསླངས། བློན་པོ་ལོག་ལྟ་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་གནམ་རི་སྲོང་བཙན་བཀྲོངས། ཕྱི་ནང་གི་འགལ་བ་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བའི་དུས་དེ་ར་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་མི་འཇིགས་སེང་གེའི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། ཆོས་རྒྱལ་དེ་ནི་སྐུ་ན་གཞོན་ལ་བཞིན་བཟང་བ། སྟོབས་དང་ལྡན་པ། ཞི་དྲག་གི་བྱ་བ་གང་ལའང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཕྱི་ནང་གི་དགྲ་བོ་གདུག་པ་ཅན……མཐའ་དག་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་ཏེ་བོད་གཅིག་གྱུར་གྱི་རླབས་ཆེན་བྱ་བ་དེ……ལེགས་པར་བསྒྲུབས། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་དུས་སུ་ལྷ་སའི་ཤར་ངོས་རྒྱ་མ་དང་། འཕན་ཡུལ་སོགས་མངའ་འོག་ཏུ་འདུས། དེ་ནས་ལྷ་ས་དེ་མཐའ་བཞིའི་རི་པོ་རྣམས་མཛོ་ལ་བཙན་པ་དང་། གནམ་ལ་འཁོར་ལོ་སྩིབས་བརྒྱད། ས་ལ་པདྨ་འདབ་བརྒྱད། བར་ལ་བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད། ནགས་ཚལ་གྱིས་ཁེངས་པ། སྨུང་གཞོང་ས་རྒྱ་ཆེ་ལ་ཐོ་ཚུ་བཟང་བ། མེ་ཏོག་རྣམ་པར

བཞད་པ། དེའི་དབུས་སུ་དམར་པོའི་རི་དང་། ལྕགས་པོ་རི། བ་མ་རི་སོགས་གནས་རི་ཁྱད་པར་ཅན་ཆགས་པས་ལྷ་བས་མི་ངོམས་པའི་ལྷ་ཡི་ཡུལ་··· མཆོག་ལྷ་བྲུར་མངོན་པའི་ཞིང་ཧྲུའང་ལྷ་ས་ཞེས་ཐོབ། ལྷག་པར་དུ་དམག་དོན་ཐད་འཐབ་བྱུས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་ས་སྦྲུལ་ (633) ལོར་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་སྤོ་འགོ་ཙུགས། དེ་ནས་བཟུང་ལྷ་ས་ནི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས། དམག་དོན་བཅས་ཀྱི་ལྟེ་བར་གྱུར།

དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་རྒྱལ་ཁབ་སྲ་བརྟན་གོང་འཕེལ་··· གཏོང་བའི་སླད་དུ་ཐོག་མར་རང་རང་སོ་སོའི་བྱ་རྩིས་ལ་གཞིགས་ནས······ བཀའ་ཡི་བློན་པོ་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་བསྐོ་གཞག་གནང་། ཐང་ཡིག་ཆེ་མོ་ལས་ “འཕྲུལ་གྱི་གནའ་ཆེན་རིགས་བཟང་དང་། ཞང་པོ་རྒྱལ་གྱི་ཁྲིམ་བཟང་། ཅག་རོ་རིག་པའི་གོང་བཟང་། ལྷ་གཟིགས་ཤོག་པོ་བསྟན་བཟང་། ཀ་ཡི་སྐྱག་སྟོན་འཕེལ་བཟང་། སྣས་ཅང་དཔལ་གྱི་ལེགས་བཟང་སྟེ་ནང་བློན་བཟང་པོ་རྣམ་དྲུག་ཟེར། དེ་དག་གིས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་བློན་པོ་བརྒྱ་ཕྲག་ཅིག་གིས་རྒྱལ་པོའི་ཞབས་ཏོག་དང་། ཞིང་གི་སྲིད་དོན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་ལེགས་པར་སྒྲུབ། དེ་བཞིན་བྱང་གི་ཁྱུང་པོ་སུན་ཟུང་བཙན་དང་། ལམ་ཁྲི་བདེ་ལྷག་ཁྲི་བཙན། སུ་ཁྲི་ཛོ་ཛེ་རྣམ་བཙན། ཤིང་གི་བྱང་ཆུབ་མཚན་བཙན། ཐར་པ་ཀླུ་ཡི་དཔལ་བཙན། རོང་པོ་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་བཙན་ཏེ་ཕྱི་ཡི་བློན་པོ་རྣམ་དྲུག་ཟེར། དེ་དག་ལ་སོགས་པ་བློན་པོ་བརྒྱས་ཕྱིའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་བྱེད། ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་དང་མི་ཉག་ནས་བཟོ་དང་རྩིས་ཀྱི་དཔེ་རྣམས་བླངས་པ་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་གར་ནས་དམ་པའི་ཆོས་དུ་མ་བསྒྱུར། བྱང་

སྒྲུགས་ཧོར་དང་ཡུ་གུར་ནས་ཁྲིམས་དང་ལས་ཀྱི་དཔེ་བླངས་སོ། དེ་བཞིན་ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊ་དང་། མགར་སྟོང་བཙན་ཡུལ་བཟུང་། འབྲི་སེ་རུ་གུང་སྟོན། ཁྲི་བཟང་ཡང་སྟོན་བཅས་ལ་མེད་ཐབས་མེད་པའི་བློན་པོ་བཞི་ཟེར། དེ་རྣམས་ལ་སོགས་པ་བློན་པོ་བརྒྱུས་པར་ཀྱི་བོད་སྐོམ་ཁྲིམས་གཉིས་སྐྱོང་། ལུགས་གཉིས་བཀའ་ཁྲིམས་ཆེན་པོ་བཅའ་བར་བཞེད། (བློན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་དང་ལས་འགན་དང་། དཔོན་རིགས་རྣམས་ཕ་ཤུལ་བུ་འཛིན་བྱེད་པ། བུ་མེད་ན་སྨྲུན་མཆེད་ཀྱིས་ལས་རྒྱུན་འཛིན་ཆོག་པ་སོགས་ཞིབ་གསལ་གཏན་འབེབས་གནང་ངོ་།)

(2) སྲིད་འཛིན་གྱི་སྒྲིག་གཞི་དང་། དམག་དཔུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་··· སོགས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྐོར།

ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས"ཐོག་མར་བོད་ཡུལ་རུ་ཆེན་ལྔ་རུ་སྡེ། ཡུལ་གྱི་བང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་བཅད། གོང་གི་སྟོང་སྡེ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཅིག་སྡེ"ཟེར་བ་ལྟར། དེ་ཡང་ཐོག་མར་རུ་ཆེན་ལྔ་སྡེ་བ་སྟེ།

1 དབུ་རུ་ནི་ལྟེ་བ་ལྷ་སའི་ར་མོ་ཆེར་བརྩིས་ཤར་འོལ་ཁའི་ཤུག་པ······དཔུན་བདུན་དང་། སྟོ་རྣ་མ་ལ་བརྒྱད། ནུབ་གཞུ་སྙེ་མོ། བྱང་སྤྲགས་ཀྱི་སྨྲང་མ་གུར་ཕུབ་བཅས་སོ།

2 གཡོ་རུ་ནི་ཡར་ལུང་ཁྲ་འབྲུག་ལྟེ་བར་བརྩིས། ཤར་ཀོང་ཡུལ་བྲེས···སྣ་དང་། ལྷོ་ཤ་འུག་སྟག་སྒོ། ནུབ་ཁ་རག་གངས་རྩེ། བྱང་རྨ་མ་ལ་བརྒྱུད་བཅས་སོ།

3 གཡས་རུ་ནི་ཤངས་ཀྱི་ཞོང་པ་ལྷ་ཚལ་ལྟེ་བར་བརྩིས། ཤར་སྤྲགས་ཀྱི་སྨྲང་མ་གུར་ཕུབ་དང་། ལྷོ་གཉའ་ནམ་གཡག་པོའི་སྣ། ནུབ་བྱེ་མ་ལ་

རྒུ། བྱང་སྤྲི་ཏི་རྩ་ནག་བཅས་སོ།

༤ ཙ་ལག་ལྡེ་བ་བྲང་གི་དུར་པ་སྣ་ལ་བརྟེན། ཤར་འཛམ་ནི་བཀྲ་དང་། ལྷོ་བལ་པོ་གླང་སྣ། ནུབ་ལ་ཀེམ་གཡག་མིག བྱང་བྱེ་མ་ལ་སྟོན་བཅས་སོ།

༥ སུམ་པའི་ཙའི་ལྡེ་བ་ནི་ཚང་རྒྱ་ཤོད་སྟག་པ་ཚལ་ལ་བརྟེན། ཤར་གཉེ་ཡུལ་བུམ་ནག་དང་། ལྷོ་སྤྲི་ཏི་རྩ་ནག ནུབ་ཡེལ་ཞབས་སྡིངས་པོ་ཆེ། བྱང་ནགས་ཤོད་གཟི་འཕྲང་བཅས་སོ།

སོང་གི་ཙ་ཆེན་ལྔ་པོ་དེ་ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་... བ་ནི།

༡ དབུ་ཙ་ཤོད་ཆེན་བཙན་པོ་མདའ་བདག་ཡུལ།

༢ ཕོ་བྲང་སྐྱེ་ཆེ་བཙན་པོ་རྒྱལ་འབངས་ཡུལ།

༣ ཡར་ལུང་སོག་ཁ་ཁྲ་རང་གཉགས་ཀྱི་ཡུལ།

༤ ཡ་འབྲོག་གངས་ཁྲིམ་སྤྲུ་རིངས་སྐྱེ་ལྔའི་ཡུལ།

༥ འཆིང་ང་འཆིང་ཡུལ་མགོས་དང་སྐྱབས་ཀྱི་ཡུལ།

༦ བྱ་ཕུག་ས་ཚོགས་དྲང་རྗེ་ཕ་ལྔའི་ཡུལ།

༧ བྲང་དང་ཞོང་པ་སྣ་ནམ་ཡུལ་དུ་བཅད།

༨ བྲག་ཙམ་སྟོད་སྨད་ཚེ་སྤོང་ཡུལ་དུ་བྱས།

༩ གཙང་སྟོད་གཙང་སྨད་འབྲོ་དང་ཁྱུང་པོའི་ཡུལ།

༡༠ གླུངས་ཤོད་ནམ་པོ་འབྲུ་དང་སྤུགས་མཚམས་ཡུལ།

༡༡ འཕན་ཡུལ་སྟོང་སྐྱེ་སྒྲོ་དང་སྣ་ཡི་ཡུལ།

༡༢ ཉང་པོ་གྲོམ་པ་འབྲེ་དང་ལྡེ་ཡི་ཡུལ།

༡༣ ཤངས་དང་གློ་ཕྱི་རི་དང་གློ་ཡི་ཡུལ།

༡༤ ཡུང་བ་ཆེ་ཚུང་བྲན་ཀའི་ཡུལ་དུ་བཅད།

༡༥ ཞ་གང་སྟེ་གསུམ་ཐོན་པོ་སྤས་ཀྱི་ཡུལ།

༡༦ ནམ་ར་ཆག་གོང་འབྲི་དང་ཆག་གི་ཡུལ།

༡༧ འདམ་ཤོད་དཀར་མོ་སྦྲ་དང་རྭ་ཡི་ཡུལ།

༡༨ མདོ་ཁམས་མདོ་ཆེན་ཀོད་སྟོང་སྡེ་བརྒྱད་ཡུལ་བཅས་ཞེས་སོ།

བོད་ཀྱི་ཁོས་དྲུག་ནི། ཞང་གསུམ(སུམ)ཐོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན། དཔའ་སྡེ་གསུམ་གྱིས་མཐའ་ཡི་སོ་ཁ་སྲུང་། དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོས་དྲུག་ཅེས་སོ་གྲགས།

དེ་ཡང་རྒྱལ་པོས་ཐོན་པོ་རྣམས་སོ་སོར་བཀས་བསྐོས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཁོས······དཔོན་མགར་སྟོང་བཙན་དང་། ཞང་ཞུང་གི་ཁོས་དཔོན་ཁྱུང་པོ་སྤུན་ཟུང་ཙེ། སུམ་པའི་ཁོས་དཔོན་ཧོར་བྱ་ཞུ་རིང་པོ། ཆིབས་ཀྱི་ཁོས་དཔོན་དབས་བཙན་བཟང་དཔལ་ལེགས། མཐོང་ཁྱབ་ཀྱི་ཁོས་དཔོན་ཅོག་རོ་རྒྱལ་མཚན་དང་གཡང་གོང་རྣམས་བསྐོས།

ཀོད་ཟེ་དྲུག་ཙུ་རེ་གཅིག་དེ་གང་ཡིན་ཟེར། ཀོད་ཅེས་པ་འབངས་རབ་ཚན་དམག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། དེ་ལ་སྟོང་དཔོན་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། གནའ་རབས་བོད་དམག་གི་སྟོང་སྡེ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་དེ་གང་ཡིན་ཟེར་ན།

དང་པོ། དབུ་རུའི་སྟོང་སྡེ་བཅུ་ནི། དོར་སྟེ་དང་། སྟེ་མཚམས། ཕྱུགས་མཚམས། འབྲང་མཚམས། ཅོམ་པ། འབྲི་མཚམས། སྐྱིད་སྟོད། སྐྱིད་སྨད། ཡེལ་རབ་སྟོང་བུ་ཆུང་། ལྷ་སྲུང་ཤར་ཕྱོགས་བཅས་སོ།

གཉིས་པ། གཡོ་རྩའི་སྟོང་སྡེ་བཅུ་ནི། ཡར་ཤུང་དང་། འཕྲིང་ཕྲུལ། ཡར་མཚམས། གཡུ་འབངས། དྭགས་པོ། ཉག་ཉི། དམྱལ་(གཉལ)། སྙེ་ཐག་ལོ་རོ་སྟོང་བུ་ཆུང་། སྐུ་སྲུང་བྱང་ཕྱོགས་པ་བཅས་སོ།

གསུམ་པ། གཡས་རྩའི་སྟོང་སྡེ་བཅུ་ནི། སྟོང་ཆེན་དང་། ཤངས་ཆེན། ལང་མི། ཕོད་ཀར། འབྲང་མཚམས། སྨོ་རབ། གཙོང་སྨི། ཤང་སྟོད་བུ་ཆུང་། སྐུ་སྲུང་ནུབ་ཕྱོགས་པ་བཅས་སོ།

བཞི་པ། རུ་ལག་གི་སྟོང་སྡེ་བཅུ་ནི། མང་ཀར་དང་ཁྲི་སོམ། གྲོམ་པ། ལྷ་རྩེ། ཕྱུང་པོ། ཁྲི་འཐང་། ཁང་སར། གང་སྲམ། མཚོ་ངོས་སྟོང་བུ་ཆུང་། སྐུ་སྲུང་ལྷོ་ཕྱོགས་པ་བཅས་སོ།

ལྔ་པ། ཞང་ཞུང་སྟོད་ཀྱི་སྟོང་སྡེ་ལྔ་ནི། འོ་ཅོ་དང་། མང་མ། གཉེ་མ། ཙ་མོ། བདག་སྟོང་བུ་ཆུང་བཅས་སོ།

དྲུག་པ། ཞང་ཞུང་སྨད་ཀྱི་སྟོང་སྡེ་ལྔ་ནི། བོད་དང་སུམ་པའི་མཚམས་སུ་གུག་གེ་དང་། ཅོག་ལ། སྤྱི་གཙང་། ཡར་གཙང་། ཅེ་རི་སྟོང་བུ་ཆུང་བཅས་སོ།

བདུན་པ། སུམ་པའི་རུ་སྟོད་ཁྲབ་རྒྱ་ལྔན་གྱི་སྟོང་སྡེ་བཅུ་གཅིག་ནི། རྩེ་མཐོན་དང་། པོ་མཐོན། གོད་ཚང་སྟོད། གོད་ཚང་སྨད། འཛོང་སྟོད། འཛོང་སྨད། དྲེ་སྟོད། དྲེ་སྨད། ཁ་རོ། ཁ་ཟངས། ནགས་ཤོད་སྟོང་བུ་ཆུང་བཅས་སོ།

འོ་ན། གོང་དུ་སྨྲས་པའི་སྟོང་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་དཔོན་དང་། རྩ་དར། དཔལ་དར། རྟའི་ཁ་མདོག་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།

༡ དབུ་ཙ་སྟོད་སྨད། དམག་དཔོན་སྟ་ནམ་རྒྱལ་རྐན་དང་། རྐས་སྐྱེས་བཟང་སྟག་སྟ། དེའི་དཔའ་བླ་གཉོན་འཕན་གསུམ་དང་ཤོད་བུ་ཁོང་བཙན། ཙ་རྟ་ཟེ་དཀར་རྟ་སྐྱ་དང་མཚལ་བུ་གཟིག་རིང་། ཙ་དར་དམར་པོ་ལྡེ་ཁྲ་དང་དཔལ་དར་དམར་པོ། དམག་གི་བཞེད་ནི་མཚོ་ལ་གངས་བབ་འདྲ་སྐད།

༢ གཡོ་ཙ་སྟོད་སྨད། ཙ་དཔོན་སྤྱང་སྟག་གཟིག་གཡུ་བཙན་དང་མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་ཤུད་རིང་། དཔའ་བླ་གཡས་མང་བཞེར་དང་སོ་གད་གཉན་བཞེར། ཙ་རྟ་སོག་རོ་བུན་བུན་མཚལ་བུ་ཏིང་དཀར། ཙ་དར་སེང་གེ་དམར་པོ་དང་དར་དཀར་སྙིང་ནག་མཚོ་ལ་སྤྲང་ཆར་བབ་པ་བཞིན་དུ་འཁྲིམ་སྐད།

༣ ཙ་ལག་སྟོད་སྨད། ཙ་དཔོན་འབྲོ་རྒྱལ་མཚན་སེང་གེ་དང་ཁྱུང་པོའི་གཡུའི་བྱུར་ཤུད་། དཔའ་བླ་གནམ་སྟེ་གུར་ཚབ་དང་མཆིམས་ཙན་ཞིར་ལྷ་གཟིགས། ཙ་དར་སེང་དཀར་གནམ་འཕྱོང་དང་དཔལ་ནག་པོ། ཙ་རྟ་ངང་པ་ཤུད་དམར་དང་རག་པ་རྫོག་ནག གངས་ལ་སེར་བ་འཁྲིམ་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་སྐད།

༤ གཡས་ཙ་སྟོད་སྨད། ཙ་དཔོན་ཁྱུང་པོ་སྟག་བཟང་སྟོང་དང་མགོས་ཁྲི་གཉེན་གཡང་འཛོམས། དཔའ་བླ་པ་ཚབ་མཚོ་ཞེར་ཙང་ཡོང་དང་ལང་པ་མགོན་ནེ། ཙ་རྟ་མཚལ་བུ་མི་སྟག་དང་སྟོན་པོ་གཡུ་རྟ། ཙ་རྟ་དར་ནག་སྙིང་དཀར་བྱ་ཁྱུང་བྲིས་པ་དང་སྐྱེར་ཁ་གོང་ཁྲ། སྤྲང་ལ་མེ་མཆེད་པ་ལྟ་བུར་འཁྲིམ་སྐད་སོགས་སོ།

མདོར་ན། སྤྱོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་དམག་དཔུང་

རྣམས་རུ་ཆེན་ལྔ་དང་། ཁོས་དྲུག སྟོང་སྡེ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་སོགས་ལ་དབྱེ་བ་མ་ཟད། ཙ་དར་དང་། དཔལ་དར། ཙ་རྟ་བཅས་ཀྱི་མདོག་དང་དབྱེ་བས་སོགས་ཞིབ་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། སྐབས་དེར་རྟ་དམག་རྣམས་སྒྲིགས་ལྔ་ཁག་བཞིར་བཏང་ནས་ས་སྲུང་བྱེད་པ་དཔེར་ན། ད་ལྟ་བལ་ཡུལ་དུའང་རྟ་མང་ཞེས་མི་རིགས་གཅིག་ཡོད། དེའང་སྲོང་བཙན་སྐབས་བལ་ཡུལ་དུ་སྡོད་པའི་རྟ་དམག་གི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མཐོང་། རྟ་མང་ཞེས་པ་དེ་རྟ་དམག་ཅེས་པའི་སྐད་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ཞེས་ད་ལྟའང་དག་རྒྱུན་དུ་བཤད་སྲོལ་འདུག དེ་བཞིན་ད་ལྟ་ཟི་ཁྲིན་ཁུལ་དུ་གནས་པའི་ཐུས་ཀླུ་ཞེས་པའི་བོད་རིགས་རྣམས་ཀྱང་སྲོང་བཙན་སྐབས་རྟ་དཀར་བཞོན་པའི་རྟ……དམག་ཁག་ཅིག་ས་གནས་དེར་གནས་པའི་རྒྱུད་པ་འཕེལ་བ་ཡིན་པ་དང་། ཐུས་ཀླུ་ཞེས་པའི་རྒྱ་སྐད་དེའི་གོ་དོན་ནི་ཐུས་ཞེས་པ་དཀར་པོ་དང་། ཀླུ་ཞེས་པ་རྟ་ཡི་དོན་ཡིན་པ་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་རེད། འོན་ཀྱང་ལ་ལས་ཐུས་ཀླུ་ཞེས་པ་དེ་བོད་རིགས་མིན་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། ཁོ་པ་ཚོའི་གྱོན་ཆས་ཐད་ཞྭ་མོ་སྔར་སྔར་ཐོག་ཏུ་བྱ་སྒྲོ་བཙུགས་པ་ཞིག་གྱོན་པ་དང་། ཁང་པའང་བོད་ཁང་དང་མི་འདྲ་ཟེར། དོན་དུ་ཞྭ་མོ་དེ་རིགས་ནི་སྲོང་བཙན་སྐབས་གོན་སྲོལ་ཡོད་པ་ནི། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མཆོད་ཁང་ཐུག་མའི་ལྡེབས་རིས་ལ་གསལ་བར་བཀོད་འདུག་པ་དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་ར་འཕྲོད་བྱེད་ཐུབ་ལ། ཁང་པ་དེ་རིགས་ད་ལྟའང་ཀོང་པོའི་ཡུལ་དུ་གང་སར་མཐོང་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། ×

ཡུལ་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཟེར་བ་དེ་ནི་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་རུས་ཆེན་བཅོ……བརྒྱད་ལ་གཞིགས་ནས་རྒྱལ་ཕྲན་བཅོ་བརྒྱད་དམ་སྲིད་འཛིན་གྱི་ཁུལ་ཁག……

བཅོ་བརྒྱད་མིན་ནམ་སྙམ། མདོར་ན། དམག་སྣེ་ལ་ཙ་ཆེན་ལྷ་དང་སྲིད་ཀྱི་སྣེ་ལ་ཡུལ་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་ཞིག་རེད་སྙམ།

(༢) བོད་ཡིག་ལ་གསར་བཅོས་དང་། བསྐྱར་བཅོས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་སྐོར།

བོད་ཡིག་ག་དུས་གསར་གཏོད་བྱས་མིན་དང་། སྲོང་བཙན་གྱི་སྔོན་དུ་ཡི་གེ་ཡོད་མིན་སྐོར། ད་ལྟ་ཡི་ནང་མཁས་པ་མང་པོས་བརྟག་ཞིབ་དང་། རྩོད་གླེང་ཆེན་པོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། སྤྱིར་ན་རྒྱུན་སྲོལ་གྱི་ལྟ་བའི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་མཚན་སྙན་དེ་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་རྣམས་ལ་གྲགས་ཆེ་བས། མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བློན་པོ་མངགས་ཏེ་འབུལ་བ་དང་ཡི་གེ་ཕུལ། འོན་ཀྱང་བོད་ལ་ཡི་གེ་མེད་པས་བཀའ་ལན་གནང་བ་ལས་ཐབས་གཞན་མེད་སྟབས་ཉམ་དམའ་བར་མཛད། དེར་བརྟེན་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་ཐོན་མི་ཨ་ནུའི་བུ་སམྦྷོ་ཊ་སོགས……བོད་ཕྲུག་བཅུ་དྲུག་ལ་གསེར་ཕྱེ་བྲེ་གང་དང་གསེར་གྱི་པ་ཏ་སོགས་རིག་བྱེད……སླ་བའི་སྟོན་པ་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་དང་བཅས་ནས……འཕགས་ཡུལ་ཡི་གེ་སློབ་པར་བཀས་གནང་སྟེ། བཤུལ་དུ་འཚེ་བ་དང་བྲལ་ནས་བགྲོད་དེ་བྲམ་ཟེ་ལི་བྱིན་ལ་ཡིག་རིགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཙ་བཞི་དང་། པཎྜི་ཏ་ལྷ་རིག་པ་སེང་གེ་ལ་སྒྲ་ཡུ་ཊི་ཀ་ལཱ་པ་ཀ་ར་ཎ། རྟགས་སླ་བ་རྒྱལ་པོ་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས། ཙནྡྲ་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་རིས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་དང་བཅས་པ་བསླབས་ནས་ལཉྫ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་དབུ……ཅན་དང་། ཝརྟུ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བརྡ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སུམ་རྟགས་སོགས་བོད་ལ་ཉེར་མཁོའི་བསྟན་བཅོས……

བརྒྱད་མཛད་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཕུལ་ཟེར་གྲགས་ཆེའོ། ། འོན་ཀྱང་བཤད་སྲོལ་
གཞན་ཞིག་ལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྔོན་དུ་བོད་ལ་ཡི་གེ་ཡོད་པ་ནི། དེ་
ཡང་གཡུང་དྲུང་བོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་རྒྱུན་དུ་ཐོག་མར་སྟག་གཟིག་འོ་མོ····
ལུང་རིང་གི་སྤྲུངས་ཡིག་ཅེས་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ནས་ཞང་ཞུང་གི་སྨར་ཆེན་
དང་སྨར་ཆུང་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་རིགས་གཉིས་དར། དེ་ལ་དཔེ་བླངས་བོད་
ཡིག་རྩབ་ཤར་གཉིས་བྱུང་ཟེར། རྩབ་ཅེས་པ་དེ་ད་ལྟ་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་
དབུ་ཅན་ཟེར་བ་དེ་རེད་ལ། ཤར་ནི་ཤར་མ་སྟེ་དབུ་མེད་ལ་ཟེར་བ་རེད།
དེ་བཞིན་བལ་བཟའ་བཙུན་མོར་སློང་བའི་སྐབས་སུ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན······
གྱིས་ཕྱག་བྲིས་ཕྱག་བསྟར་མ་ཞིག་བསྐུར་གནང་ཞེས་དེབ་ཐེར་མང་པོའི་ནང་
དུ་གསལ་བ་དང་། འབྲས་ལྗོངས་ཕོ་བྲང་ནས་རྙེད་པའི་ཏཱ་ལའི་ལོ་མའི་ཐོག་
ཁབ་ཀྱིས་བཀོས་པའི་སྲིན་པོའི་ཡི་གེ་ཞེས་པའི་དཔེ་ཆ་པོད་གཅིག་ཡོད་པ······
དེའི་ཡིག་གཟུགས་ལ་བརྟག་ན་དབྱངས་གསལ་མང་པོ་ད་ལྟའི་བོད་ཡིག་དང་
མཚུངས་ཤིང་། འོན་ཀྱང་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ཡི་གེ་དེ་འདོན་མི་ཤེས་པ་
དང་། གོ་དོན་ནི་དེ་བས་ཀྱང་རྟོགས་མི་ཐུབ་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་འདུག དེ་
བཞིན་ཇ་པ་ན་ཕྱུལ་ནས་རྙེད་པའི་བོད་ཆོས་དང་། བོད་ཀྱི་གནས་ཐོབ་རྒྱལ་
སྐྱིད་རི་དགོན་པའི་དཀར་ཆག་ཐོག་བཀོད་པའི་ཞང་ཞུང་གི་ཡི་གེ་ཟེར་བ······
སོགས་ཀྱི་དབྱངས་གསལ་ཕལ་ཆེ་བ་ད་ལྟའི་བོད་ཡིག་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན·····
ཡང་དེའི་གོ་དོན་རྟོགས་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་འདུག གོང་གསལ་གྱི་ཡིག་རིགས་དེ་
དག་ལ་ཞིབ་པར་བརྟག་ན་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྔོན་དུ་བོད་ལ་ཞང་ཞུང་ངམ་
བོན་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་གནས་ཡོད་སྙམ། ཡིན་ནའང་ཡི་གེ་དེ་དག་ཆ་མི་ཚང་བ་
དང་ཁྱབ་གདལ་ཆེ་བ་མེད་པ། གཅིག་གྱུར་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ཆོས་

རྒྱལ་སྲིད་བཙན་སྐམ་པོས་ཨ་ནུའི་བུ་སོགས་བོད་ཕྲུག་བཅུ་དྲུག་རྒྱ་གར་ལ······
བཏང་ནས་སྟོན་ཐོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་གདོད་མའི་ཡི་གེ་དེར་བཟོ···
བཅོས་བྱས་ནས་ཆ་ཚང་པ་དང་། གཅིག་གྱུར་ཁྱབ་གདལ་གཏོང་སླ་བའི་
བོད་ཡིག་འདི་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ། དེ་ནས་གཅིག་གྱུར་གྱི་
བོད་ཡིག་ཅིག་གསར་བཅོས་གནང་བ་དང་འབྲེལ་རྒྱ་ནག་ཧྭ་ཤང་མ་ཧྭ་དེ······
ཡ་ཆེ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཀུ་ས་ར་དང་། བྲམ་ཟེ་ཤང་ད་ཀར།
ཁ་ཆེ་ཏ་ནུ། བལ་པོ་ཤཱི་ལ་མཉྫུ་ལ་སོགས་པ་མཁས་མཆོག་དུ་མ་བོད་དུ་
གདན་དྲངས། ལོ་ཙྪ་བ་ཐོན་མི་སམྦྷོ་ཊ་དང་། རྣམ་ཀོ་ཁ། ལྕེ་ཁྱུང་རྡོ་རྗེ་
དཔལ་སོགས་ཀྱིས་འདུས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཏོག་གི་གཟུངས། ཟླ་བ་སྒྲོན་མེ།
དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་སོགས་བསྒྱུར་ཐོག་ཤེས་ཕྱིན་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པའང་བསྒྱུར···
བར་གྲགས། གཙོ་བོ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་བསྒྱུར་བ་
སྟེ། ༡ ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ། ༢ ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་གི་གཟུངས། ༣
པདྨ་སྙིང་པོའི་མདོ། ༤ ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་མདོ། ༥ བཅུ་གཅིག་ཞལ་
གྱི་གཟུངས། ༦ དོན་ཡོད་ཞགས་པ། ༧ དོན་ཞགས་ཕྱི་མ། ༨ པདྨ་
མཆོག ༩ དབང་བསྒྱུར་འཁོར་ལོ། ༡༠ ཚེ་ཆ་ཐུགས་ཀྱི་རྒྱུད། ༡༡
ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཟུངས། ༡༢ སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མི་གཤོར་བ། ༡༣
འོད་ཟེར་དྲམ་བཀོད། ༡༤ པདྨ་ཅོད་པཎ་གྱི་རྒྱུད། ༡༥ ཡི་གེ་དྲུག་
པའི་མདོ། ༡༦ དམ་ཆོས་པད་དཀར། ༡༧ པུཎྜ་རི་ཀའི་མདོ། ༡༨
ཚ་ཀྲུང་སྣ་ཚོགས་པའི་མདོ། ༡༩ སྣང་བ་རོལ་པའི་མདོ། ༢༠ མཚན་
བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་པ། ༢༡ མཚན་རབ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་སྡེ་ཉེར་
གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་གཞན་པོ་གསང་བ་ཅིན་ཏ་མ་ཎིའི་གཟུངས་དང་།

ཟ་མ་ཏོག པང་ཀོང་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་པའོ།

མདོར་ན། སློབ་དཔོན་ཨ་ནུའི་བུ་སོགས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱིན། རིག་གནས་མཐའ་དག་ལེགས་པར་སྦྱངས། བོད་ཡིག་གསར་བཅོས་མཛད།) བསྟན་བཅོས་དུ་མ་བོད་དུ་བསྒྱུར་བར་བརྟེན་མཚན་དུ་སྒྲོ་ཏ་སྟེ་བོད་ཕྱུག་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་མི་རྣམས་ལ། ལྷན་ཐོན་མི་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ་བྱེར་བ་ལྟར་རོ།

(༤) ཁྲིམས་ཡིག་གསར་བཟོ་དང་། ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་གྱི་ཚད་གཞི་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྐོར།

དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་རང་ཉིད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་སྲ······ བརྟན་གཏོང་བའི་དོན་དུ་ཁྲིམས་ཡིག་ཆེན་པོ་དྲུག་དང་། ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ། མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་བླང་དོར་གྱི་ཚད་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། "ཁྲིམས་ཡིག་དྲུག་ནི། ཁྲི་རྩེ་འབུམ་བཞེར་གྱི་ཁྲིམས། འབུམ་གསེར་ཐོག་ཤ་བ་ཅན་གྱི་ཁྲིམས། རྒྱལ་ཁམས་དཔེར་བླངས་ཀྱི་ཁྲིམས། མདོ་ལོན་ཞུ་བཅད་ཀྱི་ཁྲིམས། དབང་ཆེན་བཅད་ཀྱི་ཁྲིམས། ཁབ་སོ་ནང་པའི་ཁྲིམས་ཏེ་དྲུག་གོ། " དེ་བཞིན་ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་གྱི་ཚད་གཞི་ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་དང་། མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་གཏན་ལ་ཕབ། ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་ནི། སྲོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་པ། མི་ཚངས་སྤྱོད། ངག་འཁྱལ། ཚིག་རྩུབ། རྫུན། ཕྲ་མ། བརྣབ་སེམས། གནོད་སེམས། ལོག་ལྟ་བཅས་མི་བྱེད་པ་རེར་བྱེར། མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་སྐོར་བཤད་སྲོལ་ཆེས་མང་ཡང་། བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་གླུ་དབྱངས་ལས། དཀོན་ཅོག་ལ་གུས་

པ་དང་། དམ་ཆོས་བསྒྲུབ་པ། ཕ་མ་ལ་བཀུར་བ། ཡོན་ཏན་ཅན་གོང་དུ་བཀུར་བ། རིགས་མཐོ་དང་རྒན་ལ་ཕུ་དུད། མཛའ་བཤེས་ལ་གཞུང་། ཡུལ་མི་ལ་ཕན་འདོགས་པ། ཡིད་དྲང་བ། མིག་ཡ་རབས་ལ་ལྟ་བ། ཟས་ནོར་ལ་སྤྱོད་ཤེས་པ། དྲིན་ཅན་ལ་ཕན་ལན། བྲེ་སྲང་ལ་གཡོ་རྒྱུ་མེད་པ། ཀྱི་སྐྱོམས་ཤིང་ཕྲ་དོག་མེད་པ། བུད་མེད་ཀྱི་ཁ་ལ་མི་ཉན་པ། ངག་འཇམ་ཞིང་སྨྲ་མཁས་པ། ཐེག་པ་ཆེ་ཞིང་བློ་ཡངས་པ་སྟེ། མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་གོ།

(༥) རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་མཆོ་ཨི་བརྒྱ་དང་། བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་བོད་དུ་གདན་དྲངས་པའི་སྐོར།

ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པའི་དུས་བོད་ནི་གཅིག་གྱུར་དང་། དམག་ཤུགས་ཆེ་བ། རྒྱ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཟིན་པ་རེད། སྐབས་དེར་ཐང་ཁྲོ་ནི་ཤེས་རིག་དར་ཞིང་། སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་ལྡན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་རེད་ལ། ཐང་ཐས་ཙུང་གི་མཚན་སྙན་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཕྱོགས་བཞིར་ཀུན་ལ་གྲགས་ཆེ་བས། བོད་ཤིང་རྟ(634)ལོར་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་བློ་ཉ་མངགས་ཏེ་ཐང་ཁྲོ་ལ་འཚམས་འདྲི་ཞུ་བར་བཏང་། འདི་ནི་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་དངོས་སུ་འབྲེལ་བ་ཟུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་དྲན་གསོ་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་རེད།

ཐང་ཐས་ཙུང་གིས་ཀྱང་ལམ་སེང་ཧྥུང་ཏྲེ་ཧྲ་ཡིས་གཙོ་ཁྲིད་བྱས་པའི་འཚམས་འདྲི་ཚོགས་པ་བཏང་སྟེ་འབྲིན་ཡིག་དང་སྐྱེས་མ་ཁྱེར་ནས་བོད་དུ་འོངས། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་ཐང་ཁྲོའི་ཡི་གེ་ཉ་རྣམས་ལ་རྒྱ་ཆེ་གཟབ་རྒྱས་

ཀྱི་བསྲུབ་དང་རྫི་ལེན་མཛད་པ་ཙམ་མ་ཟད་སླར་ཡང་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་གོང་
ཛོ་སློང་བར་བཏང་། འོན་ཀྱང་ཐང་བོད་གཉེན་སྒྲིག་ཐད་ཕན་ཚུན་མཐུན་
མིན་ལ་བརྟེན་དམག་འཁྲུགས་ལངས། མཐར་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་བློན་
པོ་མགར་གྱིས་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་བདུན་དང་། གསེར་སྒྲོ་བྲེ་གང་། རིན་པོ་
ཆེ་བཻཌཱུརྻའི་ཁྲབ་ལ་པདྨ་ར་གའི་ཁྲ་བརྒྱབ་པ་གཅིག་སོགས་རིན་ཆེན་དངོས་······
རྫས་མང་དུ་འཁྱེར། རྟ་པ་བརྒྱ་ཁྲིད་ནས་མེ་སྤྲེལ(636)ལོའི་ཟླ་བཞི་
པའི་ཚེས་བརྒྱད་སྐར་མ་རྒྱལ་དང་འཛོམས་པར་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཆས་སོ། ཕོ་
འདིར་ཐང་གི་རྒྱལ་ས་དྲང་ཨན་དུ་འབྱོར། འདི་ནི་ད་ལྟ་ཤི་ཨན་ཞེས་པའི་
གྲོང་ཁྱེར་དེ་རེད། ཡུལ་འདི་ནི་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་མི་ཁྱིམ་འབུམ་ཚོ་ཙམ་
ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་རེད་ལ། དེ་ཡི་དབུས་ན་མཛེས་ཤིང་ལྷ་ན་སྡུག་པ་
དང་། ཕྱོགས་བཞིར་རྒྱལ་སྒོ་ཆེན་པོ་བཞི་ཡོད་པ། མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་
དངངས་འཛིགས་དང་དགའ་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འཆར་བའི་ཕོ་བྲང་ཞིག་གནས་···
སོ། དེ་དང་དུས་མཚུངས་རྒྱ་གར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བློན་པོ་རྟ་པ་བརྒྱ་དང་།
སྟག་གཟིག་ནོར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བློན་པོ་རྟ་པ་བརྒྱ། གེ་སར་དམག་གི་རྒྱལ་པོའི་
བློན་པོ་རྟ་པ་བརྒྱ། ཧྲ་ཏ་ཧོར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བློན་པོ་རྟ་པ་བརྒྱ་བཅས་དྲང་
ཨན་དུ་འབྱོར། རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཤར་སྒོ་ན་བཞག གེ་སར་བ་རྣམས་ལྷོ་སྒོ་
ན་བཞག སྟག་གཟིག་བ་རྣམས་ནུབ་སྒོར་བཞག ཧོར་རྣམས་བྱང་སྒོར་
བཞག བོད་བློན་རྣམས་བྱང་ཤར་མཚམས་སུ་བཞག་གོ། དེ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་
གཞན་གྱི་བློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཞུ་རྟེན་ཕུལ་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐས་ཙུང་དང་·········
མཇལ་འཕྲད་ཞུས་སོ། བོད་བློན་རྣམས་ཉིན་ཞག་བདུན་བསྒུགས་རྗེས་རྒྱལ་
པོ་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཇལ་འཕྲད་གནང་། ཡུ་གུར་བ་ཞིག་གིས་ལོ་ཙཱ་

པ་མཛད། བློན་པོ་མགར་གྱིས་ཞུ་རྟེན་དུ་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་བདུན་དང་།
རིན་པོ་ཆེ་པེ་རཱུ་ཙའི་ཁྲབ་ལ་པདྨ་ར་གའི་ཁྲ་བཀྲབ་པ་དེ་རྒྱལ་པོའི་དྲུང་དུ་ཕུལ་
ནས། བློན་པོ་མགར་ན་རེ། ཁྲབ་འདི་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་མ་ལྡན་ཞིང་།
འཛམ་བུའི་གླིང་ན་ཁྲབ་འདི་ལ་རིན་ཐང་དཔྱད་པས་མི་ཆོད། འདི་རྒྱལ་པོ་
ཉིད་ལ་འབུལ་ལོ། ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་གཅིག་མཛངས་མ་དེ་བདག་མགོ་བོད་ཀྱི་བློན་
པོ་རྣམས་ལ་གནང་བར་ཞུ་ཟེར། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་པོས་ལྷ་གཅིག་བོད་ལ་སྟེར་
བར་མི་འདོད། (རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ལ་སྟེར་བའི་གྲོས་བྱས་ཀྱང་ཡབ་
ཆོས་ལ་དགའ་བས་རྒྱ་གར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་སྟེར་ཟེར། ཡུམ་ནོར་ལོངས་
སྤྱོད་ལ་དགའ་བས་སྟག་གཟིག་ནོར་གྱི་རྒྱལ་པོར་སྟེར་ཟེར། སྲས་དམག་ལ་
དགའ་བས་གེ་སར་དམག་གི་རྒྱལ་པོར་སྟེར་ཟེར། ཀོང་ཇོས་ཧྲ་ཏ་ཧོར་གྱི་
རྒྱལ་སྲས་གཟུགས་མཛེས་པ་ཐོས་པས་གཟུགས་མཛེས་ཡིད་འོང་འདོད་དེ······
ཧོར་ལ་འགྲོ་འདོད་བྱས། དེར་བརྟེན་རྒྱལ་པོ་ཡབ་ཡུམ་སྲས་རྣམས་ཞལ་མི་
མཐུན་པར་གནས་སོ། ཡང་བོད་བློན་མགར་སྟོང་བཙན་སོགས་ཀྱིས་འཁྲིན་
ཤོག་ཁྲིལ་རྣམས་རིམ་བཞིན་ཐང་ཐམས་ཅད་ལ་ཕུལ། ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་
གྱི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་གསོལ། མཐར་ཁྱེད་ཐབས་དཔེན་པའི་གནས་སུ་ལྷུང་
སྟེ་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས་སྨྲས་པར། མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཉེ་བོ་རྣམས་
ལ་ཉེ་རིང་མེད་པས་བློན་པོ་རིག་པ་གང་ཆེ་བ་གཅིག་ལ་སྟེར། ཁྱེད་རྣམས་
རིག་པ་འགྲན་ཟེར་རོ། དེ་ནས་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་གི་བློན་པོ་རྣམས་
རིག་པ་འགྲན། བཙན་པོའི་བླ་གཡུ་མིག་ཀྱུ་རྒྱུ་ཅན་ལ་དར་སྐུད་རྒྱུ་བ་དང་།
རྟ་མ་བརྒྱ་བུ་བརྒྱ། ཤིང་ཀྲུམ་པོ་རྩ་རྩེ། ཉིན་གཅིག་མི་རེས་ཤུག་ཤ་སླུགས་
ཤ་ཟ་བ་པགས་པ་མཉེས་ཟིན་པ་དང་། ཆང་བན་རེ་བཏུངས་ཀྱང་མ་བཟི་

ཐ་སོགས་འཕྲུལ་པར་དཀའ་བའི་རིག་པ་མང་པོ་འགྲན་བཙུགས་པས། ཞེས་རིག་ཡོན་ཏན་མཚུངས་ཟླ་མེད་པའི་བོད་ཀྱི་བློན་པོ་མགར་སྟོང་བཙན་གྱིས…… སྦྲང་མ་གཏོར་བས་བྱ་མ་བུ་ཞེས། ཤིང་ཚུར་བསྐུར་བས་རྩ་རྩེ་ཞེས། ལུག་རྣམས་ཀྱི་ཤ་ཕྲུགས་སོ་སོར་སྤྲུངས་ནས་ཤ་ཁུང་དུ་རེ་རྩྭ་ལ་བསྲེས་ཏེ་ཟར……… བཙུགས་པས་ཟོས་ཟིན་པ། པགས་པ་རྣམས་གྲ་ལ་འགོ་ནས་རིམ་བཞིན་ཕུར་མ་རེ་བྱས་པས་ཐུལ། ཆང་སྡོད་ཆུང་དུ་རེར་འཐུང་བསྐོར་བྱས་པས་མ་བཟི་བར་བཏུབས་ཟིན། དེ་བཞིན་ཐབས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་ཁག་གཞན་གྱི་བློན་པོ་རྣམས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་མཐར་རྒྱལ་པོས་ལྷ་གཅིག…… ཀོང་ཇོ་བོད་ལ་གནང་རྒྱུའི་ཞལ་གྱིས་བཞེས། བློན་པོ་མགར་སྟོང་བཙན་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པའི་སླུ་བླངས་ཏེ་ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊ་དང་། འབྲི་སེ་ཙ་གོང་སྟོན་གཉིས་ཀྱིས་རམ་བཏེགས་བྱས་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གླུ་བླངས་སོ།

ཨེ་མ་ཧོ་མཚར་ཆེ།
ལྷ་གཅིག་ཀོང་ཇོ་ཁྱེད།
བདག་གི་ཚིག་ལ་གསོན།
བཀྲ་ཤིས་ཉམས་སུ་དགའ།
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ན།
རིན་ཆེན་སྣ་ལས་གྲུབ།
རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ན།
མི་རྗེ་ལྷ་ཡིས་མཛད།
སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དེ།
རིགས་གཟུགས་དཔལ་གྱིས་བརྗིད།

མཐོང་ན་སེམས་ཡིད་འཕྲོག

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལགས།

རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་བཞིན་བསྐྱངས།

འབངས་རྣམས་བཀའ་ལ་ཉན།

རྒྱལ་བློན་འཁོར་འབངས་རྣམས།

དགའ་སྐྱིད་སྤྲུ་ཙ་ལེན།

ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར།

དཔལ་གྱི་སྒྲོན་མེ་བཏེག

རི་ལ་ཤིང་སྔོ་ཚང་།

ས་གཞི་ཡངས་པ་ལ།

འབྲུ་སྣ་ལྔ་ཡི་ཚོགས།

གོ་མཚམས་མེད་པར་སྐྱེས།

གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྕགས་སོགས།

རིན་ཆེན་དུ་མ་ཡོད།

གནག་རྟ་ལུག་གསུམ་རྒྱས།

དགའ་སྐྱིད་དེ་ལྟར་ཡོད།

ཨེ་མ་ངོ་མཚར་ཆེ།

ལྷ་གཅིག་གོང་རྗེ་གསོན།

དེས་ན་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོའི་ཐུགས་ན་བོད་ཡུལ་འདི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་འདུག་སྙམ་ནས་བོད་ལ་ཕྱིན་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་སོ། བོད་ལྕགས་གླང་ལོའི (641) གཟའ་སྐར་འབྱུང་འཕྲོད་མཆོག་ཏུ་དགེ་བའི་ཉིན་བོད་བློན······

རྣམས་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར། ཐང་ཐས་ཚུང་གི་ཚ་སྨོ་འུན་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ནི་དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་སོན་པ། ལྷ་བས་མི་དངོམས་བཞིན་བཟང་མཆོག་གྱུར་མ། སྐུ་མདོག་སྔོ་ལ་དམར་མདངས་རབ་རྒྱས་པ། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ཞལ་ན་ཙ་རི་ཙན་དན་གྱི་དྲི་སྦྲོ་བ། རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་མངའ་བརྙེས་པ། མཛངས་མའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡི་གཡོག་མོ་མཛེས་མ་གཞོན་ནུ་མ་བཅུ་དྲུག་འཁྲིད། དར་གོས་ཀྱི་ན་བཟའ་ལྷུབས། རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མཛེས་པའི་རྒྱན་སྤྲས། བརྫངས་སྐལ་དུ་ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་དང་། གསེར་གཡུ་བརྩེགས་པའི་ཡིག་ཚང་ཆེ་མོ། གཙུག་ལག་གི་ཡི་གེ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ། རྒྱ་ཡི་གབ་རྩེ་གཙུག་ལག་སུམ་བརྒྱ། བཟོ་ཡི་རིག་བྱེད་པ་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ། བརྟག་ཐབས་བརྒྱད། དཔྱད་ལྔ་སྦྱོར་དྲུག སྦྱོར་སྡེ་བཞི་སོགས་སྨན་དཔྱད་མཐའ་ཡས་པ། གསེར་སྣ་གཡུ་ཡི་ཀ་ལིབ་ཅན། ལེགས་ཉེས་སྟོན་པའི་ལས་ཀྱི་མེ་ལོང་། རྒྱན་གོས་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ། གོས་དར་ཟ་འོག་སེང་གེ་བྱ་བརྒྱད་མ་སོགས་རྩིས་ལས་འདས་པ། གཡོས་སྣ་གྲངས་མེད་སོགས་སྐལ་རྫངས་མཐའ་ཡས་པ་གནང་། བསུ་མི་བོད་བློན་རྟ་པ་བརྒྱ་དང་། སྐྱེལ་མི་ཐང་ཐས་ཚུང་གི་སྤུན་མཆེད་ཅང་ཤཱ་ཕང་དང་། ལིའི་ཏ་ཙེ་ཙུང་སོགས་རྟ་པ་བརྒྱ། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་བྲེལ་དཀར་མོ་ཞིག་ལ་བཅིབས་ཏེ་དར་རྒྱལ་མང་པོ་རྫེས་སྣ་ཁྲིད། ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་ཤིང་རྟར་གདན་འདྲེན། དེ་བཞིན་བརྫངས་སྐལ་དངོས་པོ་རྣམས་བྲེལ་དང་། རྔ་མོང་ལ་བཀལ་ནས་རྟ་པ་བརྒྱ་བསྐྲིགས་ཏེ་བོད་ལ་ཆས་སོ། ལམ་བར་སྤྱང་ཐང་བདེ་ལ་དར་དཀར་གྱི་གུར་ཕུབ་པ་དང་ཟ་འོག་གི་འབོལ་བཏིངས། རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་བཤམས། དེར་

ཇོ་བོ་པདྨ་སུ་ནི་བཞུགས་སུ་གསོལ། སྤུང་གཟེད་འབྲས་ཆབ་ཀྱིས་བཀང་སྟེ་མཆོད་པ་རྣམ་པ་ལྔ་བཤམས། ཀོང་ཇོས་དཔལ་དཀར་ཀྱི་པི་ཝང་རྒྱུད་བརྡུན་པ་བཏང་ནས། "རྣམ་དག་སྐུ་བཟའ་མཆོག་ཏུ་གཟུགས་བཟང་བ། ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་གསེར་གྱི་ལྷུན་པོ་འདྲ། གྲགས་པ་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ན་ལམ་མེ་བ། མགོན་པོ་མཆོག་ཁྱོད་ལ་ནི་སྐྱབས་སུ་མཆི།" ཞེས་བསྟོད་པ་ཕུལ། དེ་ནས་གཡོག་མོ་དང་སྐུ་འཁོར་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ལ་ལ་ནི་མཆོད་བསྟོད·······བྱེད། ལ་ལ་ནི་གླུ་ལེན་བྲོ་འཁྲབ། ལ་ལ་ནི་རྟ་རྒྱུག ལ་ལ་ནི་རྩེད། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་དོ། ལྷ་གཅིག་ཀོང་ཇོ་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་ལམ་བར་བདེ་བླག་ངང་བྱོན། ཀོང་ཇོ་དཔོན་གཡོག་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལྷ་སར་ཐེབས་པའི་སྐབས་དེར་དགའ་སྟོན་གྱི་ཟ་བརྟུང་བྲོ་འཁྲབ། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཕོ་མོ་མཐའ་དག་གཟབ་མཆོར་དང་། རྒྱན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན། གླུ་བྲོ་སྒྲོག་བཞིན་བསུ་བ་ཞུས། གནའ་རབས་ཀྱི་དམངས་གཞས་ཤིག་ནང་ཀོང་ཇོ་ལྷ་སར་ཐེབས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཚོན་ཕྱོགས་འཁོད་པ་འདི་ལྟར།

ཟླ་བ་དང་པོའི་ཚེས་པ་བཅོ་ལྔ་ལ།
རྒྱ་བཟའ་བོད་ལ་ཐེབས་པའི་ཞལ་བཞེས་ཡོད།
ཐང་ཆེན་པདྨ་ཐང་ལ་ཞེད་དགོས་མེད།
འགྲོས་ཆེན་རྟ་པོ་བརྒྱ་ཡི་བསུ་མ་ཡོད།
ལ་མགོ་མཐོན་པོ་རྣམས་ལ་ཞེད་དགོས་མེད།
ཕྱོ་བས་ཆེན་ཁྱུང་དཀར་བརྒྱ་ཡི་བསུ་མ་ཡོད།
ཆུ་མོ་རྒྱ་ཆུ་རོང་ལ་ཞེད་དགོས་མེད།

ཀོ་བ་ནག་ཆུང་བརྒྱ་ཡི་བསྒྲུ་མ་ཡོད།
ལྷ་ས་ལྷ་མཐོང་ཤན་ཁར་བཞེངས་པའི་དུས།
ཁྲུ་ཤན་རྟ་མགོ་བརྒྱ་ཡི་བསྒྲུ་མ་ཡོད།
ལྷ་ས་འོ་བརྒྱལ་ཐང་ལ་བཞེངས་པའི་དུས།
ཤིང་རྟ་འཁོར་ལོ་བརྒྱ་ཡི་བསྒྲུ་མ་ཡོད།
ལྷ་ས་གདོང་རྩེ་ཟུར་ལ་བཞེངས་པའི་དུས།
དམན་ཆུང་བུ་མོ་བརྒྱ་ཡི་བསྒྲུ་མ་ཡོད།
རི་ཟུར་མཁར་རྫ་གདོང་ལ་བཞེངས་པའི་དུས།
རྟ་ཤར་གཞོན་པ་བརྒྱ་ཡི་བསྒྲུ་མ་ཡོད།
པོ་ཏ་ལ་ཡི་མདུན་དུ་བཞེངས་པའི་དུས།
ནང་ཆེན་བློན་པོ་བརྒྱ་ཡི་བསྒྲུ་མ་ཡོད།

ཟེར་བ་ལྟར་རོ།

དེ་བཞིན་ནུབ་ཕྱོགས་བལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེའང་དུས་རབས་ལྔ་པའི······ཐོག་མར་བཀལ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་བསླེབས་ཟིན་སྟབས······དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས་ཐོག་ད་རུང་རྒྱས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཤིང་། ལྷག་པར་དུ་བཟོ་སྐོས་དང་མཛེས་རིག་ལག་རྩལ་ཐད་འཛུལ་ཕྱིན་པོ་ཡོངས་ལ······སྐད་གྲགས་ལྡན་པ་ཞིག་རེད། (བལ་པོའི་རྒྱལ་པོ་གཡང་ཤུའུ་ཧྲ་མོས་བོད་ལྕགས་སྟག (630) ལོར་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན་པ་ནས་བཟུང་རང་འགྲུལ་གྱིས······མཐོ་བོད་ལ་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་བཙུགས་པ་མ་ཟད། ལྷ་རྗེས་སུ་བཟོ་རིགས་ལག་རྩལ་པ་དུ་མ་བཏང་། ཤིང་ལུག་ལོར (635) དམར་པོའི་རི་ཡི་སྟེང་དུ་མཁར་གྱི་རྨང་གཞི་བཏིང་། དུས་དེར་ཆོས་རྒྱལ

སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོར་གཞིགས་ནས་ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊ་དང་། བློན་པོ་མགར་སྟོང་བཙན་སོགས་ཕོ་ཉ་རྟ་པ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བལ་ཡུལ་དུ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་སློང་བར་མངགས། བོད་ཀྱི་ཕོ་ཉ་རྣམས་བལ་ཡུལ་གྱི་ཕོ་བྲང་ཡུམ་བུ་ཡམ་འགལ་དུ་འབྱོར་ཏེ་གསེར་བྲེ་གང་དང་། རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་དྲ་བ་དྲ་ཕྱེད། བཀའ་ཤོག་གསེར་གྱི་སྦྲོམ་བུ་བཅས་བལ་རྗེར་ཕུལ་ནས་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གནང་བར་ཞུས། འོན་ཀྱང་བལ་རྗེས་ཁྲི་བཙུན་སྟེར་བར་མི་འདོད། བོད་བློན་མགར་སྟོང་བཙན་སོགས་ཀྱིས་མཐོ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་གསལ་སྙན་དུ་གསོལ་བ་ཙམ་ན······ཟད། བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་མ་སྦྱིན་ཚེ་འབྱུང་འགྱུར་བོད་བལ་དབར་དགེ་སྐྱོན་ཅི་ཞིག་ཡོང་མིན་སྐོར་བལ་རྗེར་ནན་ཏན་ཞུས། མཐར་བལ་རྗེ་དང་བློན་པོ་རྣམས་དགའ་སྤྲོ་དང་དངངས་སྐྲག་ཅིག་ཅར་དུ་འཆར་ཏེ་ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་བོད་ལ་ཕྱིན་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་བཟང་པོ་གནང་བ་མ་ཟད། ཁྲི་བཙུན་ལ་བསླབ་བྱ་མཛད་པ་འདི་ལྟར།

ཀྱེ་མ་མིག་འབྲས་འདྲ་བའི་བུ་མོ་ཚུར་གསོན་ཅིག
བོད་ཅེས་བྱ་བ་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཡུལ།
རི་མཐོ་ས་གཙང་གངས་རི་གཉན་གྱི་མགུལ།
བསིལ་ལ་དྲོ་བ་ལྷ་གནས་གཞལ་ཡས་ཁང་།
རྒྱ་བོ་བཞི་འབབ་རྒྱ་མཚོ་བཞི་ཡིས་མཛེས།
འབྲུ་སྣ་སྣ་ཚོགས་རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་།
ཀང་འགྲོས་རྒྱུར་སྤྱོད་རྩི་ཐོག་མར་ལ་སྤྱོད།
རྗེ་ནི་ལྷ་ཡིན་འབངས་ནི་མི་ཡིས་བྱས།

འཁོར་བ་ཞི་མེད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད།

དམ་ཆོས་མེད་ཀྱང་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཁྲིམས་གནས།

དགེ་འདུན་མེད་ཀྱང་རྒྱལ་པོ་སྤྲུལ་པ་ཡིན།

ཞེས་གསུངས། ཡང་བལ་རྗེའི་ཞལ་ནས།

སྟོན་ཆེ་བུ་མོས་ཕ་ཡུལ་བཟུང་བ་མེད།

དེ་ཕྱིར་བུ་མོ་ཁྱོད་ཀྱང་བོད་ཡུལ་སོང་།

བཀའ་བརྟགས་ཆོས་ལུགས་བཟང་པོ་དར་བར་གྱིས།

རྗེ་ཡི་སྐུ་མཁར་ཕོ་བྲང་བཙན་པོ་འཆོས།

ཆོས་བཞེངས་དཀོན་ཅོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཡང་རྩུགས།

ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་རྟེན་ཡང་བཞེངས་སུ་གསོལ།

གཙུག་ལག་རྒྱལ་བའི་སྐུ་གཟུགས་དམ་པ་བཞེངས།

སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡི།

དགེ་འདུན་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་དར་བར་མཛོད།

ཅེས་སོགས་བོད་ཀྱི་རྗེ་འབངས་ཡུལ་གྲུ་ལ་བསྔགས་པ་དང་། ཁྲི་བཙུན་འཕྲུལ་བོད་ཡུལ་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་བསླབ་བྱ་ལེགས་པར་གནང་ངོ་། དེ་ནས་ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་གྱིས་ཡབ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་བོད་ལ་འགྲོ་བའི་ཐབས་མཛད། ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་བསླེབས་པ། སྐུ་བྱད་ལྷ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བརྒྱན་པ། སྐུ་མདོག་དཀར་ལ་དམར་མདངས་ཆགས་པ། ཞལ་ནས་ཨུཏྤལ་དམར་པོའི་དྲི་བྲོ་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡི་རྫོངས་སྐལ་དུ་མི་སྐྱོད་རྡོ་རྗེ་དང་། བྱམས་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ཙན་དན་གྱི་སྐུ་རང་བྱུང་སྒྲོལ་མ། ནོར་བུ་རཏྣ་

དེ་ལ། སྟག་ཤ་དེ་ལ། བཻཌཱུརྻའི་ལྷུང་གཟེད་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་བང་མཛོད་
བདུན་གྱིས་ཐོག་བྲངས་མཁོ་དགུའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་གནང་། མི་སྐྱོད་རྡོ་རྗེ་
དང་། བྱམས་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྣང་པོ་ཆེའི་ཐོག་ཏུ་གདན་དྲངས། རང་
བྱུང་སྒྲོལ་མ་ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་གྱི་ཕྱག་ཏུ་བསྟམས་ནས་བྲིའུ་ལ་བཅིབས།
རིན་པོ་ཆེ་སྣང་ཆེན་བདུན་གྱི་རྒྱབ་ཁལ་བཅས་ཁ་བའི་ལྗོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ·······
ཆས་སོ། བོད་བློན་རྣམས་ཀྱིས་ཆིབས་སྣ་འདྲེན། བལ་པོའི་བློན་འབངས
ཏྲ་པ་བརྒྱ་ཡིས་ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་མང་ཡུལ་གྱི་བར་དུ་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུས·········
ཤིང་། (དེ་ནས་བལ་བཟའ་འཁོར་དང་བཅས་མང་ཡུལ་དུ་ཕེབས་རྗེས་མི་
སྐྱོད་རྡོ་རྗེ་སོགས་རྟེན་གསུམ་མཛོ་ཙ་ཙབ་གཅིག་ཏུ་བཀལ། ལྷ་གཅིག་ཁྲི་
བཙུན་བྲིའུ་དཀར་མོ་ཞིག་ལ་བཅིབས། རྫོངས་སྐལ་རིན་པོ་ཆེ་ཏྲ་བརྒྱ་ལ་
བཀལ་ནས་བོད་ཕྱོགས་སུ་བཞུད། བོད་ས་ཕག (639) ལོར་ལྷ་སར་
འབྱོར། གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་ཀྱི་བློན་འབངས་རྣམས་ནས་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་
གནང་། ཀོང་ཇོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་དམར་པོའི་རི་ལ་སྤྱན་དྲངས། དེ་
ནས་དམར་པོའི་རི་ཡི་ཕོ་བྲང་གི་དབུས་ན་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ·········
དང་། ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་ཞལ་མཇལ། རྒྱལ་པོས་བཀོད་པས་བྲུད་པར་
འཕགས་པའི་བསུ་བ་དང་། དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་གཟབ་རྒྱས་མཛད་དེ་ལྷ་
གཅིག་ཁྲི་བཙུན་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་ལ་དབང་བསྐུར། རྗེ་འབངས་རྣམས་དགའ་
སྩེད་དཔལ་ལ་རོལ་བཞིན་གནས་སོ།

དེ་ནས་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་དང་། བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གཉིས
བོད་ལ་ཕེབས་རྗེས་དམར་པོའི་རི་ཡི་སྟེང་གི་ཕོ་བྲང་རྒྱ་སྐྱེད་བཏང་། དམར་
པོའི་རི་ཡི་ས་ཕྱོགས་སུ་ལྷགས་རིའི་འཁྲིང་བ་གསུམ་དུ་བསྐོར་བའི་ནང་དུ·······

མཁར་དགུ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ། དམར་པོ་རི་རྩེའི་ཕོ་བྲང་བཅས་མཁར་
སྟོང་ཕྲག་ཙམ་བཞེངས། དེ་དག་ལ་དྲིལ་བུ་དང་ཟ་ཡབ་མུ་ཏིག་གི་དྲྭ་བ་དྲྭ་
ཕྱེད་ཀྱིས་བརྒྱན་ཏེ་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་གྱུར། ལྕགས་རི་འདིའི་ལྷོ་
སྒོའི་ཕྱོགས་ནས་སོ་ཕག་གི་མཁར་དགུ་ཐོག་ཅན་བཙན་པོའི་ཕོ་བྲང་དང་······
མཉམ་པ་ཞིག་བཞེངས། བཙན་པོ་དང་བཙུན་མོའི་ཕོ་བྲང་གི་དབར་
དངུལ་དང་ཟངས་ཀྱི་ཟམ་པ་སྦྲེལ་བ། མཁར་ཕྱི་རུ་བར་ཤིན་ཏུ་ཆོ་བའི་
མདུང་ལ་བ་དན་ལྷབ་ལྷུབ་ཏུ་འཕྱོ་བ་སྟོང་བཙུགས། ལྕགས་རིའི་རྩེ་མོའི་ཉ་
ག་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་བྱ་ར་བ་རེ་རེ་བཞག བ་དན་དམར་པོ་རེ་རེ་བཙུགས།
ཕྱོགས་བཞི་ལ་འདོད་རྒྱའི་ཡོ་བྱད་མཐའ་དག་རང་དབང་མེད་པར་འདུ་བའི་
སྒོ་བཞི་ལ་ཕྱོག་བཞིས་རྣམ་པར་བརྒྱན། སྲུང་དམག་བཞག་དེའི་མཐའ་སྐོར་
ན་རྟའི་རྒྱུག་ས་དཀྱུས་སུ་ས་འགོམ་སུམ་བརྒྱ་རིང་བ། ཟབས་སུ་ས་འགོམ་དོ།
ཞེང་དུ་ས་འགོམ་བཅོ་བརྒྱད། དེ་ལ་སྤང་ལེབ་དང་། སོ་ཕག རྒྱ་རྫ་བཅས་
རིམ་པ་ལྟར་བརྩིགས་པའི་ཁར་ས་འཇམ་བཏིངས་པ། མཐའ་མར་ཤིང་གི་
དྲ་བ་དྲ་ཕྱེད་དུ་བྱས་པ། རྟ་གཅིག་བརྒྱུགས་ཀྱང་དུ་མ་བརྒྱུགས་པའི་སྒྲ་འོང་
བར་བྱས་སོ། མདོར་ན་ཕོ་བྲང་ནི་ཕྱི་རོལ་དམག་གིས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་
སྐྲག་སྣང་བྱེད་པ། ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་འཇིགས་པར་བྱེད་པ། དྲན་པ་ཙམ་
གྱིས་དངངས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་བཞེངས་སོ། དེ་ནས་ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་
གྱིས་བཙན་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོར་ལྷ་ཁང་རྩིག་པའི་བཀའ་གྲོས་ཞུས་ཀྱང་·····
ཁྱོད་རང་གང་ལེགས་སུ་བརྩིགས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ་གདོང་གི་ནེའུའི་ཁར་ལྷ་
ཁང་བརྩིགས་པས་མ་འགྲུབ། ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་གྱིས་བང་མི་ཞིག་བཏང་
ནས་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་ལ་རྩིས་ཞུས། ཀོང་ཇོ་ནི་རྒྱ་རྩིས་ལ་མཆོག་ཏུ་མདའ་

པ་ཞིག་ཡིན་པས། སྤོར་ཐང་སུམ་བརྒྱའི་གབ་རྩིས་བརྩིངས་ནས་ཧུ་ཞག་
རྩིས། ས་དཔྱད་ལེགས་པར་བརྟག ལྷ་སའི་ཡུལ་འདི་ནི་ཤར་ན་མཆོད་སྡོང་
བརྩུགས་པ་འདྲ་བ། ལྷོ་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་རྟེན་འདྲ་བ། ནུབ་ན་
མཆིའི་སྙིང་ན་དུང་ཐོར་བཞག་པ་འདྲ་བ། བྱང་ན་པདྨ་ཁ་ཕྱེ་བ་འདྲ་བ་སྟེ།
ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་གནས་རི་བཞི། དེ་བཞིན་ཉང་བྲན་འཕན་དཀར་གྱི་
རི་ལ་གདུགས། མལ་གྲོང་གི་རི་ལ་ཉ། མདོངས་མཁར་གྱི་བྲག་ལ་པདྨ།
གྲིབ་ཀྱི་འཕྲུགས་ཅུམ་ལ་དུང་། རྫོང་བཙན་གྱི་རི་ལ་བུམ་པ། ཡུག་པའི་རི་
ལ་དཔལ་བེའུ། འཕན་དཀར་གྱི་རི་ལ་རྒྱལ་མཚན། བྲང་ཕུའི་བྲག་ལ་འཁོར་
ལོ་སྟེ་བཀྲིས་རྟགས་བརྒྱད་ཚང་། ལྕགས་ཁ་རི་དང་། ཤུག་པ་གདོང་། ར་
ཁ་བྲག ཛོ་མོ་ཟེ་རྣམས་ལ་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྕགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ། ཤར་
གྱི་སྟག་དགའ་གདོང་འོག་མ། ལྷོའི་གཡུ་འབྲུག་གཙང་ཆབ། ནུབ་ཀྱི་བྱ་
རྗེ་བུ་གདོང་། བྱང་གི་ཅུས་སྤྲུལ་ཕ་ཐོང་ཁ། མདོར་ན་གནམ་ལ་འཁོར་ལོ་
རྩིབས་བརྒྱད། ས་ལ་པདྨ་འདབ་བརྒྱད། བར་ལ་བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད།
ཧུ་ཞག་གི་ལྟ་བཞི། རིན་ཆེན་སྣ་བཞི་ཡོད་པས་གཙུག་ལག་ཁང་རྩིག་པའི་
ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལྡན་གསུངས། འོན་ཀྱང་ས་དཔྱད་མི་ལེགས་
པ་ཡོད་པས་ས་དཔྱད་ངན་པ་རྣམས་གནོན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་སྡོན་དུ…
མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་བཞེངས་དགོས་ཞེས……
བཀའ་སྩལ། དེར་བརྟེན་གཡོན་རུ་ཁྲ་འབྲུག་དང་། གཡས་རུ་གཙང་
འགྲམ། དབུས་རུ་བཀའ་ཚལ། རུ་ལག་གྲུམ་པ་རྒྱང་གི་ལྷ་ཁང་སྟེ། མཐའ་
འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞི། ཀོང་པོ་བུ་ཆུང་དང་། ལྷོ་བྲག་མཁོ་
མཐིང་། བྱམས་སྤྲིན་དགེ་རྒྱས། བྱང་སྒྲ་དུམ་རྩེ་སྟེ། ཡང་འདུལ་གྱི་

གཙུག་ལག་ཁང་བཞི། ཁམས་སྐྱོང་ཐང་སྒྲོལ་མ་དང་། སྤུ་གྲོ་སྐྱེ་རྩེ། ཚལ་རིགས་ཤེས་རབ་སྒྲོལ་མ། ཚངས་པ་རླུང་གནོན་ཏེ་ཙ་གནོན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞི་བཅས་གཙུག་ལག་ཁང་བཅུ་གཉིས་བཞེངས་སོ།

དེ་རྗེས་རྒྱ་བཟའི་བཀའ་བཀོད་བཞིན་འོ་ཐང་གི་མཚོ་བསྒྲུབས། དེ་ཡི་སྙིང་དུ་སོ་ཕག་དང་། ཤིང་ཞིབ། རྡོ། ས་བཟང་དང་ཅེ་མ་རྣམས་རིམ་པར་བཏིང་པའི་སྙིང་དུ། ཆོས་རྒྱལ་དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པ་ལྕགས་གླང (641) ལོར་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྨང་བཏིང་ནས་བརྩིགས། དེ་ནས་ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་གྱིས་བལ་ཡུལ་ནས་བཟོ་བོ་མཁས་པ་དུ་མ་བོས་ནས… གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྙིང་ཁང་བཞེངས་པ་དང་དུས་མཚུངས་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་…… ཇོས་ཀྱང་རྒྱ་ཡི་ཡུལ་ནས་བཟོ་བོ་མཁས་པ་དུ་མ་བཀུག་ནས་རྒྱ་སྟག་ར་མོ་ཆེའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ཀོང་ཇོ་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་རྣམས་ཀྱང་ལྷ་ཁང་འདི་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ།

མདོར་ན། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་དང་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གཉིས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བཙུན་མོར་སྤྱན་དྲངས་རྗེས་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང…… དང་། གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མ་བཞེངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གོང་དུ་སྤེལ། རྒྱལ་ཁག་གཉིས་ཀྱི་སྔོན་ཐོན་གྱི་ལག་རྩལ་རྣམས་བོད་དུ་སྤེལ་བས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་དེའི་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས། རིག་རྩལ་སོགས་དཔྱིད་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་བཞད་པ་ལྟར་གོང་དུ་འཕེལ། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་དེ་ནི་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་མངའ་བརྙེས་པ་ཞིག་ཡོད་པས། རྒྱ་ཡི་གསོ་བ་རིག་པ་དང་། རྩིས། མཛོས་རིག རྩོམ་རིག ལོ་རྒྱུས། བཟོ་རིགས་ལག་རྩལ་སོགས་བོད་ལ་ཁྱབ་སྤེལ་བཏང་བས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་།

དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སོགས་གོང་འཕེལ་ཤུགས་ཆེན་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། དེར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དེབ་ཐེར་ཁག་ནང་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོའི་མཛད་རྗེས་ལ་བསྟོད་བསྔགས་ཚད་......མེད་གནང་བ་མ་ཟད། ད་བར་དམངས་ཁྲོད་དུ་འང་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོའི་མཛད་ཚུལ་གྱི་སྒྲུང་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་དར་ཡོད། ཀོང་ཇོ་དེ་ཉིད་བོད་ལ་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ་བས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་དུ་འང་ཨ་ཕྱི་རྒྱ་བཟའའམ་མཚོ་ཡི་པདྨ་ཞེས་ན་སོལ་ལོ།

ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བཙུན་མོའི་སྐོར། དེབ་ཐེར་དང་ཡིག་ཚང་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྒྱ་བཟའ་དང་བལ་བཟའ་གཉིས་ལ་སྲས་མ་བྱུང་.......བར། ཙ་ཡོང་བཟའ་དང་། ཞང་ཞུང་བཟའ། མོང་བཟའ་ཁྲི་ལྕམ་རྣམས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཟེར་འཕོད། དོན་དུ་འདི་ལྟར་མ་ཡིན་སྙམ། གང་ལགས་ཤེ་ན། ཡབ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དང་ཡུམ་མོང་བཟའ་ཁྲི་ལྕམ་གྱི་སྲས་གུང་རི་གུང་བཙན་ནི་བོད་ས་ཁྱི (638) ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། བོད་ལྕགས་ཁྱི (650) ལོར་མི་འཛིགས་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། བོད་ཤིང་ཡོས (655) ལོར་དགོངས་པ་སྨྱ་ངན་ལས་འདས་ཤིང་། ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཙུན་ནི་ས་ཕག (639) ལོར་བཙུན་མོར་སྤྱན་དྲངས་པ་དང་། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་མཚོ་ཡི་པདྨ་ནི་ལྕགས་གླང་ (641) ལོར་བཙུན་མོར་མངའ་གསོལ......བ་དེ་ནི་ཀུན་གྲགས་རེད། གོང་གསལ་འདི་དག་གི་ཐོག་ནས་ཀོང་ཇོ་གཉིས་བཙན་པོའི་བཙུན་མོར་སྤྱན་མ་དྲངས་གོང་ནས་མོང་བཟའ་ཁྲི་ལྕམ་དང་། ཙ་ཡོང་བཟའ། ཞང་ཞུང་བཟའ་བཅས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཟིན་པ་ཙམ་མ་ཟད། ལྷ་སྲས་གུང་རི་གུང་བཙན་ཡང་འཁྲུངས་ཟིན་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ།

ཡང་ལ་ལས། གལ་སྲིད་ཙ་ཡོང་བཟའ་དང་། ཞང་ཞུང་བཟའ། མོང་
བཟའ་ཁྲི་ལྕམ་རྣམས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཟིན་པ་མ་ཟད། ལྷ་སྲས་གུང་རི་གུང་
བཙན་ཡང་འཁྲུངས་ཟིན་པས་སླར་ཡང་རྒྱ་བཟའ་དང་བལ་བཟའ་གཉིས……
བཙུན་མོར་ཁྱུན་འདྲེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཟེར། དེ་ཡང་སྐབས
དེར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྲན་རྣམས་དབང……
དུ་འདུས། བོད་གཅིག་གྱུར་བཟོ་བའི་རླབས་ཆེན་གྱི་བྱ་བཞག་ལེགས་པར་
གྲུབ། ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན་བཅས་ཀྱི་ལམ
ལུགས་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་བ་སོགས་བྱས་སྟབས་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྲན……
ཁག་གི་ལོག་སྤྱོད་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱིས་གོ་སྐབས་བཙལ་ཏེ་བསྐྱར་ལོག་རྒོལ་ལངས……
བྱེད་པར་བརྟེན་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྲུ……
བརྟན་གཏོང་བའི་སླད་དུ་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་དང་གཉེན་སྒྲིག་གི་འབྲེལ……
བ་བཙུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། བོད་ནས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོར་
བཙུན་མོ་སྨྲ་བྱེད་ལེགས་པ། བཞིན་གྱི་དཀྱིས་འཁོར་བཟང་བ་ཞིག་མ་རྙེད་
པར་རྒྱལ་ཁག་གཞན་ནས་བཙུན་མོ་ཁྱུན་དྲངས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ནོ།

དེ་ནས་སྔོན་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་ཙ་ཡོང་བཟའ་དང་། ཞང་ཞུང་བཟའ།
མོང་བཟའ་ཁྲི་ལྕམ་རྣམས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་སྔོན་མ་གཉིས་ལ་སྲས་མ་བྱུང་……
བར་བྲག་ལྷ་དང་། ཁྲིམ་བུ་སྒྲོག་གི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། མོང་བཟའ་ཁྲི་ལྕམ
ལ་ལྷ་སྲས་གུང་རི་གུང་བཙན་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོར་གསེར
ཁྲིར་མངའ་གསོལ། ཡུམ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་སྐལ་དུ་འཕགས་མ་སྒྲོལ་མའི་
དབྱིབས་ཅན་གྱི་ཡེར་པའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལོར་ལྷ་
སྲས་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས། བང་སོ་སྟོ་ཁའི་དོན་མཁར་མདའ་ཙ

བརྩིགས་སོ།

(༨) ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་རླབས་ཆེན་གྱི་མཛད་རྗེས་སྐོར།

ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ནི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ཆབ་སྲིད་མཁས···
ཅན་ཞིག་དང་། ཐུལ་བྱུང་གི་མི་རིགས་དཔའ་བོ་ཞིག དྲག་རྩལ་འགྲན་
མེད་ཀྱི་དམག་རྩལ་མཁས་ཅན་ཞིག་བཅས་རེད། ཁོང་གིས་ཡབ་རྒྱལ་པོའི་
བྱ་གཞག་རྒྱུད་འཛིན་གནང་སྟེ་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྲན་སུམ་པ་དང་ཞང་ཞུང་
སོགས་དབང་དུ་འདུས་ཏེ་བོད་གཅིག་གྱུར་གྱི་རླབས་ཆེན་བྱ་གཞག་ལེགས······
འགྲུབ་གནང་བ་ཙམ་མ་ཟད་དམག་དོན་ལམ་ལུགས་གསར་དུ་བཙུགས་པ······
དང་། ཆབ་སྲིད་ཐད་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་མང་ཙམ་ལག་ལེན་བསྟར་བ།
དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལུགས་ཐད་ལའང་བསྒྱུར་བཅོས་གནང་བར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་
ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་དབྱར་
མཚོ་རྒྱས་པ་ལྟར་ཉིན་བཞིན་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་། ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེའི་རྩ་
ཐང་གི་སྟེང་དུ་གནག་ཕྱུགས་དང་། ར་ལུག་སོགས་གང་སར་ཁྱིངས་ཤིང་།
མཛེས་ཤིང་ལྷ་ན་སྡུག་པའི་ཞིང་ཁྲོད་ས་ཁྲུལ་དུའང་གསེར་གྱི་སྙེ་མའི་དཔའ····
རླབས་ལང་ལོང་དུ་འཕྱུར། མི་རྣམས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་ལ་ཅི་དགར་རོལ་
བཞིན་གནས་སོ། དེ་མཚུངས་ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་ཐད་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་
ཆོས་ལྡན་པའི་འཁལ་འཐག་དང་། མཛེས་རིག སྤུར་བཀོས། གཤིངས་
བཀོས། གསེར་ཚག དངུལ་ཚག ལྕགས་ཚག ཤོག་བུ་བཟོ་བ་སོགས་ཀྱི་
ལག་རྩལ་གོང་འཕེལ་ཆེས་ཆེར་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད། ཚོང་ལས་ཐད་
ཐང་ཁྲོའི་དང་། སྟག་གཟིག རྒྱ་གར། བལ་པོ་སོགས་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་
ཁབ་ཁག་ལ་ཚོང་འབྲེལ་བཙུགས་སྟབས་བོད་ཀྱི་ཚོང་ལས་གོང་འཕེལ་ཤུགས···

ཆེན་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་།

དཔལ་འཁོར་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་དུས་མཚུངས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས…… ཐད་ལའང་སྔར་བྱུང་མ་མྱོང་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན། དུས་དེར་ཡོ་རྒྱུས་དང་། རྩོམ་རིག སྒྱུ་གར། ལུས་རྩལ། ཨར་ལས་ལག་རྩལ། བཀོས་རིག། མཛེས་རིག སྨན་རྩིས། ཆོས་ལུགས་སོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཤུགས་ཆེན་བྱུང་བར་བརྟེན་འོད་སྟོང་རབ་ཏུ་འཕྲོ་བའི་བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་རིག་གནས་གོང་དུ་སྤེལ་བར་རྨང་གཞི་སྲ་བརྟན་ཞིག་བཏིང་པ་རེད།

དེ་མཚུངས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར…… མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་འཛུགས་པར་བྱས་རྗེས་རླབས་པོ་ཆེ་ཞིག་བཞག…… གནང་བ་དང་། ཁོང་གིས་སྲིད་དབང་བཟུང་རྗེས་པོ་ཉ་མངགས་ཏེ་ཐང་ཁྲའོ་ལ་མཛའ་བརྗེའི་འཚམས་འདྲི་གནང་ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་མཚོ་ཡི་པདྨ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་བཙུན་མོར་སྤྱན་དྲངས། ཐང་ཁྲའོ་ཡི་སྔོན་ཐོན་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ་རྣམས་བླངས་ཏེ་བོད་ལ་ཁྱབ་གདལ……… བཏང་། བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ནས་རྒྱའི་མི་དམངས་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་གནང་། སྐུ་དྲག་གི་ཕྲུ་གུ་མང་པོ་དྲང་ཨན་ལ་རྒྱའི་རིག་གནས་སྦྱོང་བར་བཏང་བ་ཙམ་མ་ཟད། བཙན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་སློབ་སྦྱོང་ལེགས་པར་མཛད། ཐང་ཁྲའོ་གི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན་སོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་མིག་དཔེར་འཛིན་ཏེ་བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཁག་བསྒྱུར་བཅོས་ཤུགས་ཆེན་གནང་བ་རེད།
བོད་ས་སྤྲེལ (648) ལོར་ཐང་གི་པོ་ཉ་ཝང་ཧྲོན་ཚལ་སོགས་རྒྱ་གར་དུ……… འཚམས་འདྲི་བྱེད་པར་བསྐྱོད་སྐབས་རྒྱ་གར་བས་ཐང་གི་པོ་ཉ་མང་པོ་བསད་

སྐབས་ལྷང་ཤོན་ཚལ་གྱིས་བོད་ལ་དམག་རོགས་གཏོང་དགོས་པའི་རེ་འདུན་…
ཞུས། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་འཕྲལ་དུ་ཏྲ་དམག་ཁྲི་ཚོ་ཙམ་བཏང་
སྟེ་རྒྱ་གར་བའི་ཞིང་ཆ་སྙིང་འཇགས་བཏང་། བོད་ས་བྱ(649)ལོར་ཐང་
ཐས་ཙུང་གཟིམ་ཁྲི་མཐའ་ཙན་དུ་གྱུར། ཐང་གའོ་ཙུང་ལི་འཛིགས་ཤེར་
ཁྲིར་མངའ་གསོལ། ཁོང་གསེར་ཁྲིར་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་
སྒམ་པོར་ཧྥུ་མ་ཏུ་ཝེད་ཅེས་པ་མག་པའི་ཚོ་ལོ་དང་། དེ་ནས་ཤིའི་ཏད་ཙུན་
ཝང་ཞེས་པ་མཚོ་སྔོན་རྒྱལ་པོའི་ཚོ་ལོ་གནང་བར་བརྟེན་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་
སྒམ་པོས་རྒྱ་དཔོན་ཆན་སུན་བརྒྱུད་གོང་མར་ཡི་གེ་དང་། གསེར་གྱི་ཡོ་ཆས་
གྲངས་བཅོ་ལྔ་ཙམ་ཕུལ་ཞོག་གལ་སྲིད་གོང་མ་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་དང་……
མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་གིས་ཞིང་ཆ་བསྣངས་ཚེ་དམག་དྲངས་ནས་རོགས……
རམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་རྒྱུའི་ཁས་བླངས། ཐང་གའོ་ཙུང་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་
ཏེ་སླར་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོར་པིང་ཝང་སྟེ་ཧོར་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་
ཚོ་ལོ་ཕུལ། རྒྱ་ལུགས་ཀྱི་གསོལ་སྟོན་གཟབ་རྒྱས་བཤམས། བོད་ཀྱི་བཙན་
པོའི་རེ་འདུན་ལྟར་དར་གྱི་འབུ་དང་། ཤེལ། ཆང་། ཆུ་འཁོར་སོགས་
བཟོ་མི་ལག་རྩལ་པ་དུ་མ་བོད་དུ་བཏང་། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་
ད་བར་གྱི་མཛའ་བརྩེའི་མཐུན་ལམ་དེ་དཔྱིད་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་རབ་ཏུ་བཞད་པ་
ལྟར་གོང་དུ་འཕེལ། མདོར་ན། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་ཀྲ་ཨ་ཛོ་ར་ལོ་རྒྱུས་
ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་དང་བསྟུན་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། ལྷག་
པར་དུ་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་ད་བར་གྱི་མཛའ་བརྩེ་མཐུན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་གསར་
དུ་བཙུགས་གནང་བར་བརྟེན་ང་ཚོས་ཟི་སྲིད་བར་དྲན་གསོ་ཞུ་འོས་པ་ཞིག…
རེད། མཐར་བོད་ལྕགས་ཁྱི(650)ལོར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་

དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གསུམ་ལ་སོན་ཏེ་དགོངས་པ་རྫོགས། གོང་མ་ཐང་ཀའོ་ཙུང་གིས་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་བོད་མིར་སེམས་གསོ་འཚམས་འདྲི་གནང་བ་……

དང་། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་གདུང་ལ་མཆོད་འབུལ་གཟབ་རྒྱས་གནང་ངོ་།

བདུན་པ། མང་སྲོང་མང་བཙན་དང་འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེའི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་སྲི་ཚོགས་ཐུན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ནས་བཀས……བཀོད་བརྒྱུད་འཛིན་ལམ་ལུགས་སུ་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་ཚུལ་སོགས……སྐོར།

བོད་ཆུ་གླང་(653)ལོར་ཡབ་གུང་སྲོང་གུང་བཙན་དང་ཡུམ་འ་ཞ……བཟའ(འ་ཞ་ཁྲི་འཛོ་མོང་རྗེ་ཁྲི་དཀར་ཏེ་ཤགས) རྣམ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་མང་སྲོང་མང་བཙན་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞེས་པས་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱངས། འབྲོ་བཟའ་ཁྲ་བོ་ཁྲི་མ་ལོད་ཁབ་ཏུ་བཞེས། མགར་སྟོང་བཙན་དང་། འཆིམས་ཤང་གཉེར་གྱིས་བློན་པོ་བྱས། སྐབས་དེར་བཙན་པོ་སྐུ་ན་ཆུང་བས་བློན་པོ་མགར་སྟོང་བཙན་གྱིས་རམ་འདེགས་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་སྲིད་ལོ……བཅོ་ལྔ་བསྐྱངས། བོད་ཀྱི་བློན་པོ་མགར་སྟོང་བཙན་གྱི་འཁྲུངས་ཡུལ་ནི་སྟོ་ཁ་གཉལ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དེར་ཡིན་པ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་བློན་པོ་མགར་སྟོང་བཙན་གྱི་འཁྲུངས་ཡུལ་ནི་སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་གྱི་ཉིང་ཁ་དགོན་གྱི་ཉེ་འགྲམ་མགར་ཚང་གོག་ཅེས་པ་དེར་ཡིན་ཟེར། ཡུལ་དེར་གནའ་རབས་མགར་གྱི་ཕོ་བྲང་རེད་ཟེར་བའི་གྱང་རོ་མང་པོ་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ……དང་། ཉིང་ཁ་དགོན་པའི་རྫོ་བཅལ་གྱི་དབུས་སུ་མགར་སྟོང་བཙན་གྱིས་བཏབ་པའི་ལྷ་ཤིང་ཤུག་པ་ཞིག་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུ་འདུག ད་དུང་ཡུལ་དེའི་དམངས་ཁྲོད་དུ་མགར་སྟོང་བཙན་གྱི་སྐོར་བཤད་རྒྱུན་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཞིག……

འདུག་པས་རྒྱ་བོད་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་པར་བརྟག་དགོས་པ་འདུག……
སྙམ། མགར་སྟོང་བཙན་ནི་བོད་ལ་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ་བའི་ཞི་དྲག་
གཉིས་ལྡན་གྱི་བོད་བློན་ཞིག་རེད། ཁོང་གིས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་ཞལ་
བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་བཙན་པོར་རིམ་འདེགས་ཞུས་ཏེ་ཕྱི་ནང་གི་སྲིད་ཆ……
སྐྱོང་འཛུགས་བཏང་བ་དང་། ཆབ་སྲིད་དང་། དམག་དོན་ལམ་ལུགས་
གསར་དུ་བཙུགས། མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་ནས་བཙན་མོ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་
གཉེན་སྒྲིག་གི་འབྲེལ་བ་བཙུགས་པ་སོགས་བྱས་རྗེས་མང་ཙམ་བཞག ལོ་རྒྱུས་
མཁས་ཅན་ཧྲན་ཝུན་ལན་གྱིས་བརྩམས་པའི་ཀྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེ་མོ་ཞེས་པའི་
དེབ་ཐེར་ནང་"མགར་སྟོང་བཙན་གྱི་བྱས་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ནི་ས་ཞིང་ཁག་དབྱེ……
བ་དང་། མདོ་བོད་ཀྱི་བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་བཙུགས་པ"
དེ་རེད་གསུངས་པ་ནི་དོན་དངོས་དང་མཚུངས་པ་ཞིག་རེད་སྙམ། མགར་
སྟོང་བཙན་གྱིས་ཐང་ཁྲའོ་ལ་མིག་དཔེ་བལྟས་ཏེ་ས་ཞིང་ཁག་དབྱེ་བ་དང་།
དེ་སྔོན་ས་ཞིང་མེད་པའི་འབངས་རྣམས་ལའང་ས་ཞིང་སྤྲད་ནས་ཞིང་འབྲོག……
གི་ལས་ཀ་བྱེད་བཅུག་པ་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཁྲལ་བསྐྱལ་བཅུག་པར་
བརྟེན་དུས་དེ་ནས་བཟུང་དབང་བསྒྱུར་པས་བཤུ་གཞོག་གཏོང་ཡུལ་ནི་ཐན……
གཡོག་ཁུང་ཤས་ཁག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འབངས་མི་དང་འབྲོག་པ་ཁག་གཅིག……
ཀྱང་བྱུང་བ་རེད། ཉིན་ཙང་ས་ཁྲུལ་ནས་ཐོན་པའི་མདོ་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྙིང་
འགའ་ཞིག་གི་ནང་དུའང་སྐབས་དེར་ཞིང་ཁ་རིགས་ལྔ་རུ་དབྱེ་བ་དང་། མི་
གྲངས་མང་ཉུང་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཞིང་ཁ་སྤྲོད་པ། དབང་ཤུགས་ཡོད་པ་
ཚོས་ཀྱང་ཞིང་ཁའམ་ས་སྟོང་རྟམ་བཟུང་བྱེད་མི་ཆོག་པ་སོགས་ཀྱི་གཏན……
འབེབས་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་དུས་དེར་བོད་ཀྱི་སྤྱི་

ཚོགས་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ནས་བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི……ཕྱོགས་སུ་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་རེད། སྐབས་དེར་ཡན་ཇི (ཤིན་ཅང་ས་ཁུལ་གྱི་ཡན་ཇི་ཟེར་བའི་ས་གནས) དང་། ཆིའུ་ཚེ (དེང་སྐབས་ཤིན་ཅང་གི་ཞུ་ཁྲའ) ཧུའུ་སྨ (དེང་སྐབས་ཤིན་ཅང་གི་ཧུའུ་སྨ) ཡུའུ་ཀྲན (དེང་སྐབས་ཤིན་ཅང་གི་ཧོ་ཐན་ཟེར་བ) བཅས་ཞིང་ཆེན་པོ……བཞི་རྣམས་ཐང་གི་དམག་མིས་དབང་དུ་འདུས། གྲུ་གུ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་ཡི་འོག་ཏུ་ཤོར་བ་བོད་བློན་མགར་སྟོང་བཙན་གྱིས་ཐོས་རྗེས་དྲག་ཅལ་ལྡན་པའི་དམག་འབྲུམ་ཚོ་ཁྲིད་ནས་བོད་རྒྱ་ཕག (663) ལོར་གྲུ་གུར་དམག་དྲངས། དེའི་ཚེ་གྲུ་གུའི་དཔོན་པོ་ཧོ་གེ་བྱ་བ་བོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བྲོས། རང་ཡུལ་གྱི་ནང་གཏམ་རྣམས་བོད་དམག་ལ་བཤད། བོད་དང་གྲུ་གུ་དམག་འཐབ་པས་ཧུབ་ཕྱོགས་གྲུ་གུའི་ཡུལ་ཚོ་ཆེན་པོ་བཅུ་ཙམ་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་ཏུ་བསྡུས། གྲུ་གུས་ཐང་གོང་མར་སྐྱབས་བཅོལ་ཡང་རོགས་མ་གནང་བར་མཐར་གྲུ་གུ……ཡོངས་སུ་ཕམ། གྲུ་གུའི་རྒྱལ་པོ་ནུ་ཡུན་ནོ་ཧེ་པོ་དང་། བཙུན་མོ་ལྷམ་ལྷ་འཁོར་དང་བཅས་པ་རང་ཡུལ་བསྐྱུར་ཏེ་ལེན་ཀྲའུ་ཕྱོགས་སུ་བྲོས། གྲུ་གུའི་རྒྱལ་པོ་འདེད་མཁན་བོད་དམག་འགོག་ཆེད་ཐང་གོང་མས་དམག་དཔོན……འཛིན་ཞིན་ཐེན་དང་། སུའུ་གུ་ཅེང་ཡུན་དཔུང་དམག་དང་བཅས་ལེན་ཀྲའུ་བར་བཏང་། ཐང་བོད་དམག་འཁྲུག་ཤུགས་ཆེ་བྱུང་། བོད་མི་སྟག (666) ལོར་མགར་སྟོང་བཙན་དམག་ས་ནས་ཚུར་ལོག་སྟེ་བོད་མི་ཡོས……(667) ལོར་སྐུ་གཤེགས། ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ་མགར་སྟོང་བཙན་གྲུ་གུའི་ཡུལ་དུ་དམག་ཏུ་བསྐྱོད་དེ་བོད་ཤིང་གླང (665) ལོར………དམག་ཐོག་ཏུ་གྲོངས་ཟེར། བོད་བློན་མགར་སྟོང་བཙན་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་རྒྱ་

བོད་དཔར་ས་ཆའི་རྩོད་པ་དུ་མ་བྱུང་། ལགར་གྱི་བུ་རྣན་པས་བཙན་པོ་

མང་སྲོང་མང་བཙན་གྱི་བློན་ཆེན་བྱས། བོད་ལྕགས་རྟ（670）ལོར་བོད་

དམག་གིས་ཐང་ལ་དབང་བྱས་ནས་ཡན་ཐི་དང་། ཆིའུ་ཙེ། ཧུའུ་ཐན།

ཡུའུ་ཀྲན་བཅས་ཞིང་ཆེན་པོ་བཞི་རྣམས་ཐང་དམག་གི་ལག་ནས་རྩུར་··········

འཕྲོག ཡན་ཐི་སོགས་ཞིང་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་ཐང་བོད་གཉིས་ཀར་དམག་དོན་

དང་། ཚོང་ལས་ཐད་གལ་འགངས་ཅ་ཅང་ཆེ་བའི་ས་གནས་ཤིག་རེད།

ཤིན་ཅང་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་ཏུ་བསྒྱུར་པ་ལ་ཐུག། རྒྱའི་

ཡུལ་ཚོ་ཆེན་པོ་བཅོ་བརྒྱད་བླངས། ཐང་གའོ་ཙུང་གིས་དམག་དཔོན་ཞུད་

རན་ཀུད་དང་། ཀོའོ་ཏན་རྫུང་གཉིས་ལ་བཀའ་ཕབ་སྟེ་དམག་འབུམ་ཕྲག

གཅིག་ཁྲིད་ནས་ཏྲཱ་ཚོན་ཡུལ་དུ་སློབས། དར་བུའུ་ཧེའི་ཁྲོགས་སུ་འགྲོ་

གྲབས་བྱས་ནས། དམག་དཔོན་ཞུད་རན་ཀུད་ན་རེ། ཡུལ་དེ་ལམ་ཐག

རིང་བས་དམག་གི་ཁལ་ཏ་དང་བཅས་བསྐྱོད་དཀའ་བས་ཁལ་ཏ་རྣམས་ཏ་·····

ཕི་ལིན་དུ་ཤིང་གི་ར་བ་བསྐོར་ནས་བཞག དམག་ཀྱང་པ་རྣམས་ཁྲིད་དེ་

གང་མགྱོགས་སོང་ནས་བོད་དང་འཐབ་ཟེར་ཡང་ཀོའོ་ཏན་རྫུང་གིས་མ་ཉན་··

པར་ཁལ་ཏ་རྣམས་བོད་དམག་གི་ཉེ་བར་ཁྲིད་དེ། གཡུལ་འཐབ་པས་ཐང་·······

དམག་ལ་ཕམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་བྱུང་། ཁལ་ཏ་རྣམས་ཀྱང་རང་སར་བསྒྱུར་

ཏེ་དམག་མི་ལྷག་མ་རྣམས་ཕྱིར་བྲོས། བོད་ཤིང་ཕག（675）ལོར་བོད་ཀྱི་

བློན་པོ་ཧོ་རེ་འཕན་བུ་ཞེས་པ་ཐང་གི་རྒྱལ་སར་བསྐྱོད་དེ་ཐང་བོད་དབར·····

འདུམ་བྱེད་དགོས་ལུགས་སྐོར་གྱི་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་ཐང་གའོ་ཙུང་གི་སྣན་དུ···

གསོལ་ཀྱང་གོང་མས་མ་གསན་པར་བོད་དང་འཐབ་མཐར་བོད་དམག་གིས···

ཐང་གི་ཡུལ་ཚོ་བཞི་ཙམ་བཅོམ། དཔོན་རིགས་བཀྲོངས། ནོར་ཟླུགས་

ནམས་འཕྲོག མདོར་ན། སྐབས་དེར་ཛང་དམག་ལ་ཕམ་ཉེས་ཆེན་པོ་བྱུང་ངོ་།

དེ་ནས་མང་སློང་མང་བཙན་དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་ལ་སོན་ཏེ་བོད་ས······ ཡོས (679) ལོར་གཙང་གི་བར་སྣང་སྣང་ལ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས·········· འདས། བང་སོ་གུང་སྲོང་གུང་བཙན་གྱི་གཡོན་དུ་བརྩིགས་སོ།

ཡབ་རྗེ་མང་སློང་མང་བཙན་དང་། ཡུམ་འབྲོ་བཟའ་ཁྲི་བོ་ཁྲི་མ་ལོད་གི་སྲས་འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ་ཀླུང་ནམ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡབ་འདས་ནས······ ཞག་འགའ་ཞིག་སོང་བ་དང་འཁྲུངས། ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་མང་སློང་མང་བཙན་བོད་མེ་བྱི (676) ལོར་སྐུ་གཤེགས་ཀྱང་། དུས་དེར་འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ་ཡུམ་གྱི་མངལ་དུ་བཞུགས་ནས་སྐུ་མ་བལྟམས་སྔ་བས་ས་ཡོས (679) ལོར་གཞི་ནས་བཙན་པོ་སྐུ་གཤེགས་ཚུལ་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས······ གཤིས། སྐབས་དེར་ལྷ་སྲས་འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ་དགུང་ལོ་གསུམ་ལ་ཕེབས་ཟིན་ཟེར། བཙན་པོ་དེ་ཡིས་རྒྱལ་སྲིད་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་བསྐྱངས། མཆིམས་བཟའ་བཙན་མོ་ཏོག་གེ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། སྐབས་དེར་མགར་གྱི་བུ་ཀུན་པས་ཕྱར་བཞིན་བློན་ཆེན་བྱས། བཙན་པོ་སྐུ་ན་ཆུང་བས་ནང་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་མགར་གྱི་བུ་ཆེ་བས་བྱས། ཕྱི་ཡི་བྱ་བ་རྣམས་མགར་གྱི་བུ་ཆུང་བ་དང་། ཚ་བོས་བྱས། ཁོང་རྣམས་སྐུ་དབང་ཤིན་ཏུ་ཆེ། འདིའི་རིང་ལ་རྫོག་རིང་ལ་ནག་པོས་གླང་པོ་ཆེའི་ཕྲུ་གུ་ཐེག་པ། རྫོག་སྤྲིང་གཞམ་གྱིས་གཡག་སྲུས་པོ་ཆེ་ཐེག གཉན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མདའ་སྟེའུ་ཁ་མས་བྱ་ཁྲའི་སྐེད་པ་གཅད། ད་བས་གོད་ཕོངས་བཙན་གྱིས་ཤིག་རྒྱངས་གསུམ་ལ་མདའ་རྒྱང་གིས་སླེབས། འགོས་གཡག་ཆུང་གིས་ཤ་བའི་གླིད་བུ་ཅེ་མས་བཀང་བ་ཀླད་ལ་བསྐོར། ཅོག

རོ་འབྲོང་ཤོར་གྱིས་འབྲོང་བྱུར་དུ་བརྒྱུགས་པ་གྱེན་ལ་འཛེད། གདོན་ཁྲི་བདུན་གཡུ་སྒྲིན་གྱིས་ཧྲ་ག་ཡང་ལ་མཆོངས་པ་གྱེན་ལ་འཛེད་ནུས་པ་སྟེ་མི་རྩལ་པོ་ཆེ་བདུན་བྱུང་། དེ་དག་ལ་ལ་ནི་མདའ་རྩལ་ལ་མཁས། ལ་ལ་ནི་ཤུགས་རྩལ་ལ་འགྲན་ཟླ་མེད་པ་སོགས་དྲག་རྩལ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཡིན་ནོ།

ཡང་རྒྱལ་པོ་འདིའི་སྐུ་དུས་སུ་བོད་ལ་ཇ་དང་། དཀར་ཡོལ་དར་ཚུལ་ནི་ཉིན་ཞིག་རྒྱལ་པོ་སྟོང་གཞི་དྲག་པོས་མནར་བའི་སྐབས་སུ་སྒོ་བུར་དུ་བྱ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྤར་མཐོང་མི་སྨྱོང་བ་ཞིག་གི་ཁ་ན་ཤིང་བུའི་ལོ་མ་ཉུང་ཤས་ཅན་འཁྱེར་ཏེ་འོངས། དེ་རྒྱལ་པོས་གཟིགས་པས་ཤིང་འདི་ནི་སྤར་རྩ་བ་ནས་མཐོང་མི་སྨྱོང་བ་ཞིག་འདུག་གསུངས་བཞིན་ཤིང་བུའི་སྙེ་མོ་གཅིག་ཞལ་དུ་བཅུག་སྟེ་བྲོ་བ་མྱང་པས་ཞལ་སྐྱེམ་པ་སོས། རྒྱལ་པོ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་འདི་ནི་བཏུང་བའི་མཆོག་ཡིན་པས། ང་ལ་སྔོ་ཉེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་དེ་འཚོལ་བར་འགྲོ་དགོས་གསུངས། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་བློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་གང་སར་བཙལ་ཀྱང་མ་རྙེད། མཐར་བློན་པོ་སྔོ་ཉེ་བ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ནག་གི་མཐའ་མཚམས་སུ་བསྐྱོད་དེ་ནགས་ཚལ་དཔྱས་ནས་ཤིང་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་རྙེད། ཤིང་དེ་རིགས་ཤ་བའི་ཁལ་རྒྱབ་གཅིག་དང་། ཁོ་རང་གི་ཁྱུར་པོ་གཅིག་འཁྱེར་ནས་ཐག་རིང་གི་དཀའ་ངལ་གང་ལའང་མི་འཛེམས་པར་ཚུར་འོངས་ནས་བཙན་པོའི་སྤྱན་སྔར་ཕུལ་བས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་བྱ་དགའ་ཡང་གང་ལེགས་གནང་། ཡང་བཙན་པོས་དེ་འབྱུང་བའི་སྟོད་རྒྱ་ནག་ཡུལ་ན་དཀར་ཡོལ་ཞེས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་འཚོལ་བར་འགྲོ་དགོས་གསུངས། གསེར་ཡིག་པ་མངགས་

ཀྱང་སྒོང་མ་ཆེན་པོས་དཀར་ཡོལ་མི་གནང་། བོད་རང་ལ་བཟོ་ཡས་རྒྱུ་ཆ་
ཡོད་ན་བཟོ་མཁན་བཏང་བས་ཆོག་གསུངས། དེ་ནས་རྒྱ་ཡུལ་ནས་དཀར་
ཡོལ་བཟོ་མཁན་བོད་དུ་འོངས། བཟོ་པ་ན་རེ། དཀར་ཡོལ་རབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་
ནི་རིན་ཆེན་འཆིང་བུ་དང་། འབྲིང་ནི་འཇོང་། ཐ་མ་རྡོ་དཀར་ཡང་ཞེར་
བས་གནའ་མཛོད་ནས་རྒྱུ་ཆ་ཡང་མི་ཞུང་བ་གནང་། བོད་དུ་བཟོས་པའི་
དཀར་ཡོལ་གྱི་དབྱེ་བས་ནི། ཁ་གཡེལ་བ། སྲབ་པ། རྐང་པ་ཐུང་བ།
མདོག་དཀར་འཇམ་སྒོ་དྭངས་ལྡན་པ། དཀར་ཡོལ་དེའི་རིགས་ཀྱི་མིང་ལ་
དར་ཚེ(སྔར་མེད་བོད་དུ་དར་བ་ན་དར་དང་། ཚེ་དང་དཔལ་འབྱོར་
འཕེལ་བ་ན་ཚེ)ཞེས་བཏགས། རི་མོའི་རྣམ་པར། རབ་ལ་བྱ་ཡི་ཁ་ན་
ཤིང་བུ་འཕྱིར་བ་དང་། འབྲིང་བ་ལ་མཚོ་ཉ། ཐ་མ་ལ་སྤུང་རི་ཤྭ་བ་བཅས་
ཀྱི་གཟུགས་བཀོད། དེའི་སྐོར་ཞིབ་པར་རྟོགས་འདོད་ན་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་
མཁས་པ་དགའ་བྱེད་ལ་གཟིགས་པར་མཛོད། འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེའི་དུས་
ན་ཇ་དང་། དཀར་ཡོལ་བོད་ལ་ཐོག་མར་དར་བའི་འདོད་ཚུལ་དེ་རིགས་ལ་
མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་ཞིབ་ནན་ཏན་གནང་དགོས་པ་ཞིག་འདུག
གང་ལགས་ཤེ་ན། ཇ་ནི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཞིག་གི་སྔ་རོལ་དུ་རྒྱ་ནག་གི་
སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་འཚོ་བའི་ནང་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་
དང་ཚོང་འབྲེལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་ཇ་དང་དཀར་ཡོལ་ནི་ཚོང་ཟོག་གཙོ་བོ་ཞིག་
ཏུ་གྱུར། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་ཐང་བོད་དབར་ཆབ་
སྲིད་དང་། རིག་གནས། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་ཐད་འབྲེལ་བ་ཏ་ཅང་ཆེ་
བས་ཇ་དང་དཀར་ཡོལ་བོད་ལ་མི་ཁྱབ་པ་མི་སྲིད་པ་ཞིག་རེད་སྙམ།

བཙན་པོ་དེའི་དུས་བོད་ཀྱི་དམག་ཤུགས་ནི་ཤར་མི་ཉག་དང་།

ཀོ་རྒྱ་གར་དང་བལ་པོ། ཐུབ་ཤིན་ཅང་གི་ཞིང་ཆེན་པོ་བཞི། ཕྱང་ཏོར་བཅས་ལ་ཁྱབ། དེ་རྣམས་བསྐོར་བ་ལ་དཔག་ཚད་དུ་མ་ཡོད་ལ། བོད་ལྷ་སྲུའི་དཔའ་བ་དང་བརྩལ་ཡོད་པ། རྒྱའི་རྒྱལ་རབས་ཧན་དང་། གཡུ། ཅིའུ་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུའང་བྱུང་མེད་ཅེས་གྲགས་སོ།

ཐང་གའོ་ཙུང་གིས་བོད་ས་བྱ (649) ལོ་ནས་ལོ་གསུམ་ཅུ་སོ་བཞི་སྲིད་··· བསྐྱངས། དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་དྲུག་པ་ཆུ་ལུག (682) ལོར་དགོངས་པ་འདས། དོན་དུ་བོད་ལྕགས་སྤྲེལ (660) ལོ་ནས་བཟུང་ཐང་གའོ་ཙུང་ཁྲག་ཤེད་མཐོ་བའི་སྙུང་གཞི་ཡོད་སྟབས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་མོ་ཝུ་ཛེ་ཐན་གྱིས་གནང་། ཝུ་ཛེ་ཐན་ནི་ཀྲུང་གོའི་གནའ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཆབ་སྲིད་ལ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་བུད་མེད་ཅིག་རེད། ཁོང་གིས་སྲིད་དབང་བཟུང་བའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ཆུ་འབྲུག (692) ལོར་ཐང་གི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞང་ཤའོ་ཅེས་པས་ཁྲིད་ནས་ཁྲི་དམག་བཏང་སྟེ་བོད་དང་འཐབ། ཤིན་ཅང་ཁུལ་གྱི་ཐེ་ཡན་སོགས་ཞིང་ཆེན་པོ་བཞི་ཕར་བླངས། ཡུལ་དེར་སྲུང་དམག་ཁྲི་གསུམ་ལྷག་ཙམ་བཏང་། དེབ་ཐེར་དང་ཡིག་རྙིང་འགའ་ཞིག་ནང་ཝུ་ཛེ་ཐན་གྱི་དམག་དཔུང་ལྷ་སར་བསླེབས། རྩེ་པོ་བྲང་དམར་པོ་མེར་བསྲེགས་ཞེས་འཁོད་འདུག ཡང་ཐྲོགས་གཞན་ཞིག་ནས་རྒྱལ་མོ་དེས་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་ཐང་བོད་ཀྱི་མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཏེ་སྐབས་དེར······ འབྲེལ་བ་ལེགས་སུ་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་།

འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་མགར་གྱི་བུ་རྣམས་སྐུ་དབང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས······ འབངས་རྣམས་སྐྲག རྒྱལ་པོ་སྐུ་དབང་ཆུང་། ཁྲིས་རྒྱལ་པོ་ནར་སོན་པའི་དུས་སུ་མགར་གྱི་བུ་རྣམས་དམག་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་རྒྱལ་པོས་དམག་ཁྲིད······

ནས་ཕྱིན་པས། ཞུ་བོ་ལི་ཁྲིམ་རྒྱལ་པོའི་དམག་དང་འཐབ་སྟེ་ཕམ་པས་རང་སྲོག་ཐྱེ་བས། ཉུ་བོ་བཙན་པོ་དང་ཁྲིང་རང་གི་ཚ་བོ་མང་པོ་རྗེ་དམག་དང་བཅས་ཐང་གི་རྒྱལ་མོ་ཝུ་ཛི་ཐན་ལ་མགོ་བཏགས། རྒྱལ་མོས་ཁོ་པ་ཆོར་ཚོ་པོ་སྤྱིན་ནས་ཐོན་པོར་བསྐོས། དེ་བཞིན་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྲན་འགའ་ཞིག་གིས་ངོ་ལོག་སྐྱ་ཞབས་འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེས་དམག་འཁྲིད་ནས་ཐིང་ཆ་ཉིང······འཛགས་གཏོང་བར་བསྐྱོད། མཐར་བོད་ཤིང་འབྲུག (704) ལོར་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་སྐུ་གཤེགས། བང་སོ་མང་སྲོང་མང་བཙན་གྱི་ག་ཡོན་དུ་བརྩིགས་སོ།

བརྒྱད་པ། ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན (མེས་ཨག་ཚོམ) གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་དུ་གདན་དྲངས་པའི་སྐོར།

སྔར་ན་ཡབ་འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ་དང་། མཆིམས་བཟའ་བཙན་མོ་ཏོག་གེའི་སྲས་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་བོད་ཤིང་འབྲུག (692) ལོར་ཕོ་བྲང་ལྡན······མཁར་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཞལ་ལ་ཨག་ཚོམ་མང་ཞིང་ཀུན་ཉམས་ཆེ་བས་མཚན་དུ་མེས་ཨག་ཚོམ་ཡང་གྲགས། དེ་ཡི་བློན་པོ་སྟས་སྐྱེས་བཟང་སྟོང་བཙན་དང་། མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་ཤུ་ཐེང་། འབྲོ་ཆུ་བཟང་འོར་མ་གསུམ་གྱིས་བྱས། འཇང་མོ་ཁྲི་བཙུན་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པས་སྲས་ལྷ་ཡི་བུ་འདྲ་བ་སྟའི་གཟིངས་མཐོ་བ། དཔལ་བའི་དབྱིབས་ཆེ་བ་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པ་ཞིག་སྐུ་བཙས་པས་ཞང་བློན་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་སྲས་འདི་མི་མིན་ལྷ་ཡི་དབོན་པོ་ཡིན་ནོ······ཟེར་སྨྲས་ནས་མཚན་དུའང་འཇང་ཚ་ལྷ་དབོན་ཞེས་གསོལ་ལོ།

དེ་ནས་ལྷ་སྲས་འཇང་ཚ་ལྷ་དབོན་སྐུ་ནར་སོན་པའི་སྐབས་དེར་བཙུན་མོ་བླངས་པའི་གྲོས་བྱས། ཡབ་རྗེའི་བློན་པོ་གཉགས་ཁྲི་བཟང་ཡང་སྟོན་ན་

རེ། རང་ཉིད་ཀྱི་བུ་མོ་ལྷ་སྲས་ཀྱི་བཙུན་མོར་ཞུ་ལ་ཟེར་ཡང་ཞང་བློན་འགའ་ཞིག་གིས་མེས་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ལུགས་སུ་བྱ་ཟེར་ནས་ཐང་གི····རྒྱལ་སར་བཙུན་མོ་སློང་བར་བསྐུལ། འོན་ཀྱང་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ལྷ་སར་མ་འབྱོར་གོང་གཉགས་ཀྱི་བུ་མོ་ལྷ་སྲས་ཀྱི་བཙུན་མོར་མ་བླངས་པའི་འཁོན་གྱིས་གཉགས་ཁྲི་བཟང་ཡང་སྟོན་གྱིས་འཇང་ཚ་ལྷ་དབོན་བགྲོངས་ཟེར། ལྷ་སྲས་དེ་ཡི་བང་སོ་ལྷ་རི་ལ་བརྩིགས། ཡང་ལ་ལས་བློན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་སྲས་གདན་དྲངས་ཏེ། མཚན་མོ་ཟླ་བའི་འོད་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟ་རྒྱུགས་པ་དེར་ལྷ་སྲས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟ་རྒྱུགས་པས། རྟས་བསྒྱུར་ཏེ་འདས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་མཐར་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ཡབ་རྗེའི་བཙུན་མོར་མངའ་གསོལ་ཞེས་གྲགས།

མདོར་ན། འཇང་ཚ་ལྷ་དབོན་གཤེགས་ཚུལ་སྐོར་དང་། གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ཡབ་རྗེའི་བཙུན་མོར་མངའ་གསོལ་ལུགས་སྐོར་ལ་བཤད་ཚུལ་མང་······ཙམ་བྱུང་། ཡང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལ་ཕེབས་མ་ཐག་པ་ཡིན་པར་བརྟེན་ལྷ་སྲས་ཡོང་མི་སྲིད་ཅེས་འཁོད། འོན་ཀྱང་ཡར་ལུང་ཇོ་བོའི་ཆོས་འབྱུང་དང་། རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སོགས་དེབ་ཐེར་ཚད་ལྡན་ཁག་གཅིག་ནང་། ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་མེས་ཨག་ཚོམ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ལྕགས་ཕོ་འབྲུག (680) ལོར་ཕོ་བྲང་ལྡན་མཁར་དུ་སྐུ་འཁྲུངས་ཞེས་འཁོད། དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཡིན་ན། གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་ལ་ཕེབས་སྐབས་མེས་ཨག་ཚོམ་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ······གཅིག་ལ་ཕེབས་ཟིན་པས་དེར་ལྷ་སྲས་ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་རེད།

དེ་ཡང་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་ལ་སྤྱན་དྲངས་ཚུལ་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་··

ན། བོད་ཀྱི་བཙན་པོ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་འཁོད་པའི་དུས་དེར་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁྲལ་དུ་འང་སྲིད་དབང་འཛྲོག་རེས་བྱེད་པ་དང་། ཞང་བློན་དབར་ལའང་འཐབ་རྩོད་མང་ཙམ་བྱུང་། ཉུག་པར་དུ་ལྷ་སྲས་འཇང་ཚ་ལྷ་དབོན་སྐུ་ན་སོན་ཏེ་བཙུན་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པའི་གྲོས……མཛད་པའི་སྐབས་དེར་གཉགས་ཁྲི་བཟང་ཡང་སྟོན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་བུ་མོ་ལྷ་སྲས་ཀྱི་བཙུན་མོར་ཕུལ་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་དབང་ཁ་ལོ་བསྒྱུར……བའི་རེ་བ་བཅངས། འོན་ཀྱང་ཞང་བློན་འགའ་ཞིག་གིས་དེར་ངོ་རྒོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ། མེས་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ལུགས་སུ་བྱ་ཟེར་ནས་ཐང་ཁྲའོ་སྟོབས་ཤུགས་མདའ་ཐང་ཆེ་བས་ཐང་དང་གཉེན་སྒྲིག་གི……འབྲེལ་བ་བཙུགས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྲ་བརྟན་གཏོང་ཐབས་བྱས། དེ་ནས་བློན་པོ་སྲས་སྐྱེས་བཟང་སྟོང་བཙན་དང་། མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་ཤུ་ཏེང་སོགས་ཕོ་ཉ་རྟ་པ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་མངགས། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་དང་སྒྲོམ་བུ་ཁྱེར་ནས་གོང་ཇོ་སྤྱན་དྲངས་པར་བསྐྱོད།, གཉེན་སྒྲིག་ཕོ་ཉ་རྣམས་རྒྱལ་ས་དྲང་ཨན་དུ་འབྱོར་རྗེས་ཐང་གཱུང་ཙུང་གིས་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་གནང་བ་མ་ཟད། ཉིན་ཞིག་ལི་ཡོན་ཐིང་ཙེ་ཞེས་པའི་གནས་དེར་རྟ་རྩེད་སྤོ་ལོའི་གཟིགས་མོར་གདན་དྲངས། གཟིགས་མོ་ཕུལ་བའི་སྐབས་སུ་ཕོ་ཉ་རྣམས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་གྲས་ལའང་རྟ་རྩེད་སྤོ་ལོ་ཤེས་པ་ཡོད་པས་གཟིགས་མོ་ཞིག་ཕུལ…ན་འགྲིག་གམ་ཞུས། ཐང་གཱུང་ཙུང་ཐུགས་དགྱེས་ཤིང་ཏ་ལས་པའི་ངང་གོང་མའི་རྟ་རྩེད་སྤོ་ལོ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་རྟ་རྩེད་སྤོ་ལོ་བ་གཉིས་འགྲན་བསྡུར་བྱེད་བཅུག་པས་གོང་མའི་རྟ་རྩེད་སྤོ་ལོ་བ་ཕམ།

སྐབས་དེར་ལྷད་མོ་བའི་གྲས་སུ་རྟ་རྩེད་སྤོ་ལོར་མཁས་པ་ལིའི་ལྕང་ཅིས་

(འདི་ནི་རྗེས་སུ་གོང་མ་ཐང་ཤོའན་ཙུང་ཞེས་པ་དེ་རེད་) ཡོད་སྐབས་ཐང་… ཀྲུང་ཙུང་ན་རེ། ཁྱེད་ཀྱིས་མི་འགའ་ཞིག་འཚོལ་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཏ་རྩེད་སྤྲོ་ལོ་བ་དང་འགྲན་བསྡུར་བྱེད་དགོས། དེ་ནས་ལིའི་ལུང་ཅིས་ལི་གཡི་དང་། ཡང་ཐུན་ཙའོ། ཞུ་ཤུ་བཅས་བསྐོང་ནས་འགྲན་བསྡུར་བྱས་པས་བོད་མི་རྣམས་ཕམ། མཐར་པན་ཙུན་མཛའ་བརྩེ་དང་མཉམ་གནས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཏ་རྩེད་སྤྲོ་ལོའི་གཟིགས་མོ་དེ་མཇུག་འགྲིལ་བ་རེད།

བོད་ལུགས་ཁྲི (710) ལོར་ཐང་ཀྲུང་ཙུང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་གསོས…… ཕྲུག་གཞོན་ནུ་མ་ཀྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་ལ་སྦྱིན། གོང་མས་ཞི་དྲག་གི་ད་བོན་རིགས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཁྲིད་ནས་ཧྲེ་ཐེན་ཤན་ཟེར་བའི་ས་གནས་བར་ཀོང་ཇོ… སྐྱེལ་བར་ཐེབས། ཡུལ་དེར་གྲུར་ཆེན་པོ་དུ་མ་ཕུབ་ཅིང་། བོད་ཀྱི་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་ལ་གཉེན་སྒྲིག་མཛད་སྒོའི་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་བྱེད་དུ་སྟོན་མོ་རྒྱ་ཆེ་གཟབ་རྒྱས་བཤམས། རྒྱལ་པོས་ཀོང་ཇོར་བསླབ་བྱ་མང་པོ་མཛད། ཡུལ་དེའི་བཙོན་པ་ཐམས་ཅད་ཐར་དུ་བཅུག ལོ་གཅིག་རིང་དཔྱ་ཁྲལ་རྣམས་མེད་པར་མཛད། ཀོང་ཇོ་བོད་ལ་ཐེབས་པར་དྲན་གསོ་མཚོན་བྱེད་ཡུལ་དེར་ཀྱིམ་ཤིང་ཤན་ཞེས་མིང་བསྒྱུར། དེ་ནས་བློན་པོ་ཆེ་བ་གཉིས་དམག་དང་བཅས་པའི་སྐྱེལ་མ་བཏང་སྟེ་བོད་ལ་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར། ཀྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བྱ་བ་ནི། ཤེས་རིག་ལ་མཆོག་ཏུ་མདའ་བ། སྐུ་བྱད་ལེགས་པ། མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། རྫོངས་སྐལ་དུ་རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་དང་། གོས་དར་ཁྲི་ཚོ་མང་པོ། བཟོ་རིགས་སྣ་ཚོགས་པ། རོལ་མོ་བ་མང་པོ་བཏང་། བོད་ལ་སོ་མ་ར་ཛ་འདེབས་ལས་བྱེད་པའི་ལག་རྒྱུན་ཡང་དེ་ཡི་དུས་སུ་དར། དེ་ནས་ཀོང་ཇོ་དང་ཞབས་འབྲིང་རྣམས་འབྲི་ཆུའི་

ཁར་འབྱོར་སྐབས་བཙན་པོ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་གྱིས་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་ལྷ་སྲས་
འཇང་ཚ་ལྷ་དབོན་དགོངས་པ་འདས་པའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་པ་ཀོང······
ཇོའི་སྙན་དུ་གསོལ། ཁོང་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ། སྤྱན་ཆབ་མང་པོ་ཕྱུང་། འོན་
ཏང་གྱིས་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ནི་ཐུགས་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་བུ་མོའི་མདུན་ན་ལན·········
གཅིག་ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར་སྐྱིད་སྡུག་ཅི་བྱུང་ཡང་བོད་དུ་འགྲོ་ཟེར་ཆས་སོ།
ཀོང་ཇོ་ལྷ་སར་ཕེབས་པའི་དུས་དེར་བོད་ཀྱི་རྗེ་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་བསུ་བ····
རྒྱ་ཆེ་གཟབ་རྒྱས་གནང་། ཇ་བཏུང་ཐོ་འཁྲབ། ཀོང་ཇོ་འཁོར་དང་
བཅས་པ་བྲག་དམར་པོ་བྲང་གི་དབུས་སུ་གདན་དྲངས་སོ། ཀོང་ཇོ་ལྷ་སར་
ཕེབས་མ་ཐག་ཏུ། ངའི་ཨ་ནེའི་ལྷ་ཁང་ལ་བལྟའོ་ཟེར་ནས་རྒྱ་སྟག་ར་མོ་ཆེའི་
གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕེབས། དེ་ན་ཇོ་བོ་མི་བཞུགས་པ་གཟིགས། ཇོ་བོ་ལྷ་
སྒོའི་མི་ལོང་ཅན་ན་བཞུགས་པར་མཁྱེན་ནས་སྒོ་ཕྱེ་སྟེ་ཇོ་བོ་གདན་དྲངས།
བཙན་ཁང་དབུས་མར་བཞུགས་སུ་གསོལ། ཇོ་བོ་གདུང་རབས་གསུམ་གྱི་
རིང་སྦུན་ཁང་ལ་བཞུགས་པ་ལ། ཀོང་ཇོས་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེ་གཟབ་རྒྱས་
བཙུགས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ནས་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་དེ་ཉིད་ཡབ་རྗེ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་
བརྟན་མེས་ཨག་ཚོམ་གྱི་བཙུན་མོར་མངའ་གསོལ། བཙུན་མོ་ཆེ་བ་སྣ་ནམ་
བཟའ་ཟེར་བ་དེ་ཕྲག་དོག་རབ་ཏུ་སྐྱེས། ལྷ་ཤར་སྲོང་པ་ཉ་སྒྲུ་གཟུགས་ལ་
ལྷ་སྲས་འཁོར། ལུགས་རྟ (730) ལོར་ལྷ་སྲས་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་བྲག་
དམར་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། སྣ་ནམ་བཟའ་ཕར་བས་ཞེ་ཕང་སྐྱེས་ནས་ཀོང་ཇོ་ལ་
བློ་ཉེ་བའི་ཚུལ་བྱས་ཏེ་ལྷ་སྲས་ཚུར་འཕྲོག ང་རང་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་
བསྒྲོན་བྱས། བཙུན་མོ་ཀྲན་པ་སྒྲུ་དབང་ཆེ་བས་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བྱེད་
ཐབས་དབེན་པའི་གནས་སུ་སྤུང་། དེ་ནས་ལྷ་སྲས་ལོ་འཁོར་ཏེ་ཞབས་

འཛུགས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་གྱི་ཉིན་དེར་རྒྱལ་པོ་གསེར་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་གོང་ལ་……
བཞུགས། གཡས་གྲལ་ན་སྣ་ནམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟོད། ལྷ་སྲས་དགའ་
བར་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད། རྒྱན་དང་། གོས། མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་སྣ་ཚོགས་
འཁྱེར་འོངས། གཡོན་གྲལ་ན་རྒྱ་ཡི་གཉེན་འཁོར་རྣམས་བསྟོད། སྲས་ལ་
རྒྱན་དུ་མས་བརྒྱན་ཏེ་བཞུགས་གྲལ་གྱི་དབུས་ན་གདན་དྲངས། ཡབ་རྗེ་
རྒྱལ་པོ་ན་རེ།

མ་གཉིས་ལ་སྐྱེས་པའི་བུ་གཅིག་པུ།
སྟོད་གསེར་སྐྱོགས་ཆང་གིས་གང་བ་འདི།
བུ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞང་པོའི་ལག་ཏུ་སྤྲོད།
མ་གང་ཡིན་ཡིད་ཆེས་དེ་ལ་བྱེད།

ཅེས་གསུངས། དགོད་པོར་ནས་སྲས་གོམ་པ་ཐུབ་ཙམ་དེ་བཏང་བའི་
དུས་དེར་སྣ་ནམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོས་དང་། རྒྱན་དང་། མེ་ཏོག་ཕྲེང་བ་
སོགས་བསྟན་ཏེ་ཚུར་འོངས་བའི་བཟུ་ཧི་ལྟར་བཏང་ཡང་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་ཛར……
ཕྱིན། གསེར་སྐྱོགས་རྒྱ་ལ་གཏད་ནས།

ང་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་རྒྱ་ཚ་ཡིན།
སྣ་ནམ་གང་གི་དོན་མི་འཚལ།

ཞེས་སྨྲས། ཞང་པོ་རྒྱ་ཡི་པང་དུ་སོང་ངོ་། དེར་ཡུམ་ཀོང་ཇོ་ཐུགས་ཤིན་
ཏུ་དགྱེས་ནས་འདི་སྐད་ཟེར་རོ།

ཚེ་སྔོན་མའི་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་ཡིས།
ང་རྒྱ་ནས་འོངས་པའི་བུ་མོ་ལ།
རྗེ་འགྲན་མེད་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཅིག་འཁྲུངས།

ལས་གང་ཡང་སྒྲིད་པའི་སྔོན་ཆད་ལ།

གྲུ་རང་ལ་སྐྱེས་པ་གཞན་གྱིས་ཐྲོགས།

གཏམ་བདེན་པའི་ཚིག་ལ་མ་ཉན་ཞིང་།

བྲང་ཐུ་མ་བསྟན་ཀྱང་མ་གཏད་པས།

ང་རྒྱ་མོའི་སེམས་ལ་གཞོབ་ཏུ་ཐལ།

སེམས་ཁོང་ཁྲོའི་ན་ཚ་མ་བཟོད་པར།

ཡུལ་བོད་ཀྱི་རི་དམྱད་ཉམས་སུ་བརྩུག

དུས་དེ་རིང་ལྷ་ཡི་ཉི་མ་ཤར།

བྲུ་ཁྲིད་ཀྱིས་ཞང་པོ་ཇོ་ཤེས་ལགས།

ང་ཨ་མའི་ལུས་སེམས་མལ་དུ་བདེ།

ཡུལ་བོད་ཀྱི་རི་དམྱད་ཉམས་པ་དེ།

རི་དེ་རྣམས་སྐྱོན་མེད་བཅོས་སུ་ཡོད།

ཅེས་ཟེར་རོ། དེ་ར་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོའི་ལྷ་སྲས་ཡིན་པར་ངོ་ཤེས་ནས། དགའ་སྟོན་གྱི་སྟོན་མོ་གཟབ་རྒྱས་བྱས་སོ། འོན་ཀྱང་ཏུན་ཧོང་གི་ཡིག་རྙིང་ནང་དུ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་རྒྱ་ཚ་མ་ཡིན་ཞེས་འཁོད།

གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་གྱི་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་འདི་ནི་རྒྱ······བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད། དེས་སྔར་ལས་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་ཐང་བོད་དབར་གྱི་མཛའ་བརྩེའི་མཐུན་ལམ་ལ······ཤུགས་སྣོན་ཐེབས་ཐུབ་པ་མ་ཟད། སྔོན་ཐོན་གྱི་ཤེས་རིག་བོད་ལ་ཁྱབ་སྤེལ་བཏང་བར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྒོ་ཀུན་ནས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བར་སྐུལ་མ་ཤུགས་ཆེན་ཐེབས། ཐང་བོད་དབར་དམག་མཚམས་བཞག ཕན་ཚུན་

ཚོང་ར་བཙུགས། ཚོང་ལས་ཀྱང་གོང་འཕེལ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན།

དེ་མཚུངས་བཙན་པོ་དེའི་སྐུ་དུས་སུ་བྲན་ཁ་སུ་ལེ་ཤོ་ཀ་དང་། གཉགས་སྣ་ནམ་ཀུ་མ་ར་གཉིས་པོ་ཞར་བརྫངས་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་པཎྜི་ཏ་གདན་འདྲེན······པར་བཏང་། པོ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་པཎྜི་ཏ་སངས་རྒྱས་གསང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཞི་བ་གཉིས་གངས་རི་ཏི་སེར་སྒོམ་ལ་བཞུགས་ཡོད་པ་ཤེས་ནས་དེར······བསྐྱོད་དེ་སྤྱན་འདྲེན་པས་གདན་མ་དྲངས། འོན་ཀྱང་པོ་ཉ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ལྔ་ཚུར་སྤྱན་དྲངས་ནས་འོངས (ཡང་དེབ་ཐེར·········འགའ་ཞིག་ཏུ་པོ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ལྔ་དག་ལ་བཟུང······ནས་ཚུར་ལོག་རྗེས་དེ་དག་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་ནས་གླིགས་པམ་ལྷ་བཞེངས······ཟེར) གླིགས་པམ་ལྷ་པོ་དེ་རྣམས་བཞུགས་ས་ལྷ་ཁང་ལྷ་བཞེངས་པ་སྟེ། བྲག་དམར་མགྲིན་བཟང་དང་། བྲག་དམར་ཀ་ཆུ། གསང་མཁར་བྲག མཆིམས་ཕོ་སྣ་རལ། མ་ས་གོང (ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་བྲག་དམར་ཀ་ཆུ་དང་། ཁ་ཆེ་འགྲིན་བཟང་། ལྷ་ས་ཁ་བྲག འཕྱིན་ཕུན་མ་རལ། མང་གོང་གི་ལྷ་ཁང་ཞེས་འཁོད) གི་ལྷ་ཁང་དང་ལྷ་བཞེངས། རྒྱ་ཡུལ་ཀིང་ཤི་ནས་མདོ་གསེར་འོད་དམ་པ་དང་། འདུལ་བ་ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་བསྒྱུར་ཏོ། ཕི་ཙི་ཙནྡྲ་ཡིས་རྒྱ་ཡུལ་ནས་སྨན་དཔྱད་ཀྱི་རིགས་འགའ་ཞིག་བསྒྱུར། ལི་ཡུལ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སྤྱན་དྲངས། བཀུར་སྟི་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། མདོར་ན། དུས་དེར་དམ་པའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། པོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པའོ།

དེ་ནས་ཁྲི་མ་ཤིང་གོང་རྗེ་དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ་ལ་སོན་ཏེ། པོད་ས་ཡོས (739) ལོར་དགོངས་པ་ཟླ་དན་ལས་འདས། བང་སོ་འཕྱོངས་རྒྱས་

ལ་བརྩིགས། དེ་ཡིས་བོད་ལ་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་བཞུགས།

བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གཞུང་ལ་ཕན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེ་མཛད། བོད་ལྷ་གས་སྦྲུལ (741) ལོར་བོད་ནས་ཕོ་ཉ་བརྫངས་ཏེ་ཐང་ཧྲོན་ཙུང་ལ་གྲིམ་ཤིང་གོང་ཇོ་སྐུ་གཤེགས་པའི་སྐོར་སྙན་སེང་ཞུས། ཐང་བོད་དབར་སྔར་བཞིན་མཛའ་མཐུན་ཡུན་གནས་ཡོང་བའི་རེ་འདུན་ཞུས······ཀྱང་། ཐང་ཧྲོན་ཙུང་གིས་མ་གསན་པར་ཐང་དམག་འཐོར་ཆེན་བཏང་སྟེ། སླར་ཡང་ཐང་བོད་དམག་འཁྲུག་ལངས། སྐབས་དེར་ཐང་ཁྲའོ་ནང་ཁུལ་དུའང་རྒྱལ་རྒྱུད་ནམས་དབང་ཆ་འཐྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་དུ་མ་ ······ལངས།

དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁང་ནང་ཁུལ་དང་། ཞང་བློན་དབར་ལའང་འཐབ་རྩོད་ཡང་ཡང་ལངས། མཐར་བོད་ཤིང་ལུག (755) ལོར་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་མེས་ཨག་ཚོམ་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཡར་འབྲོག་ཐ་ཚལ་དུ་རྟ་ནས་ལྷུངས་ཏེ་གཤེགས་ཟེར། འོན་ཀྱང་ཏུན་ཧོང་གི་ཡིག་ཆིང་ནང་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་ནི་ཁོང་གི་བློན་པོ་ལང་འབལ་གཉིས་ཀྱིས···བཀྲོངས་ཟེར། ལྷག་པར་ལྷ་ས་ཞོལ་རྡོ་རིང་ཕྱི་མའི་ལྷོ་ངོས་སུ་བཙན་པོ་དེ་བཀྲོངས་ཚུལ་སྐོར་བཀོད་པ་འདི་ལྟར།

"བཙན་པོ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་རྟན་གྱི་རིང་ལའང་། ངན་ལམ་ཀླུ་ཁོང་གིས། སྒྲ་བ་ཉེ་བའི་རྗེ་བླས་བྱས་པ་འབལ་ལྡོང་ཚབ་དང་། ལང་མྱེས་ཟིགས། བློན་པོ་ཆེན་པོ་བྱེད་བྱེད་པ་ལས། སློབ་རིངས་ནས། བཙན་པོ་ཡབ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་རྟན་གྱི་སྐུ་ལ་དར་རད་རེ་དགོང་དུ་གཤེགས་སོ། "

ཞེས་གསལ་བར་འཁོད། དེར་བརྟེན་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་ཏ་ནས་ལྷུངས་ཏེ་
གཤེགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་མི་འགྲིག སྐབས་དེར་བློན་པོ་ལོག་ལྟ་ཅན་འགའ་
ཞིག་གིས་བཙན་པོའི་སྲིད་དབང་འཕྲོག་པར་འདོད་དེ་འབལ་ལྗོང་ཚབ·········
དང་། ཡང་ཅེས་ཟེགས་ཀྱིས་གཡོ་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་
བཀྲོངས་པ་ནི་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད་སྙམ། བཙན་པོ་དེ་ཡི་
བང་སོ་མུ་ར་རི་ལ་བརྩིགས་སོ།

དགུ་པ། བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གསར་དུ་གཏོད་པ་དང་། སྨན་དཔོན་བཙྪ་འབྱུང་གནས་བོད་དུ་བྱོན་པའི་སྐོར།

ཡབ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་མེས་ཨག་ཚོམ་དང་། ཡུམ་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་
ཇོའི་སྲས་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་བོད་ལྕགས་རྟ (730) ལོར་འཁྲུངས། བཙན་
པོ་འདིའི་འཁྲུངས་ལོའི་སྐོར་ལ་བཤད་ཚུལ་མང་ཙམ་ཡོད་པ་སྟེ། དེབ་ཐེར་
དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་གླུ་དབྱངས་སུ་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་ཆུ་ཚོགས་ཞེས···
པ་ཆུ་རྟ (742) ལོར་འཁྲུངས་ཟེར། བསྟན་རྩིས་རེའུ་མིག་དང་དེབ་
དམར་དུ་ལྕགས་རྟ (730) ལོར་འཁྲུངས་ཟེར། ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་
ཏུ་ས་རྟ (718) ལོར་འཁྲུངས་ཟེར། བཤད་ཚུལ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཆུ་རྟ
(742) ལོར་འཁྲུངས་ཟེར་བ་ནི་མི་འགྲིག་པ་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ། གང་
ལགས་ཤེ་ན། ཡུམ་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་སྲས་གཞི་ནས་སྐུ་འཁྲུངས་པ་ནི་
རྒྱལ་ཁམས་ཀུན་ལ་དཔེ་མི་སྲིད་པ་ཞིག་རེད།

བཙན་པོ་འདི་དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་ལོར་མི་འཛིགས་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལ་མངའ···

གསོལ། བཙུན་མོ་ལྷ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ། ཚེ་སྤོང་བཟའ་མེ་ཏོག་སྒྲོན་དང་། མཁར་ཆེན་བཟའ་འཚོ་རྒྱལ (བཙུན་མོ་འདི་སློབ་དཔོན་ལ་དབང་ཡོན་དུ་ཕུལ་བ་ཡིན་ཟེར་སྐད)། འབྲོ་བཟའ་བྱང་ཆུབ་སྒྲོན། མཆིམས་བཟའ་ལྷ་མོ་བཙན། ཕོ་ཡོང་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཙུན (འདི་ནི་དབུལ་པོངས་ཀྱི་བུ་མོ་ཞིག་ཡིན་སྐད) བཅས་ལྔའོ།

བཙན་པོ་སྐུ་ན་ཆུང་བའི་དུས་དེར་བློན་པོ་ཞིག་ལྷ་ཅན་འབལ་ལྟོང་ཙབ་དང་། ལང་མྱེས་ཟིགས་ཀྱིས་ཡབ་རྗེ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་བཀྲོངས། བོད་ཁམས་མི་བདེ་བ་བྱུང་། དེ་ནས་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་ཞང་བློན་མ་ཞང་ཁྲོམ་པ་སྐྱེས (ལ་ལར་ཞང་བློན་མ་ཞང་…གྲོམ་པ་སྐྱེས་ཞེས་འཁོད) དང་། སྟག་ར་ཀླུ་གོང་ན་རེ། རྒྱལ་པོའི་སྐུ་ཚེ་ཐུང་བ་ཆོས་བྱས་པས་ལན་སྔ་བཀྲ་མ་ཤིས། ཚེ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཟེར་བ་རྫུན་ཡིན། ཚེ་འདིའི་རྐྱེན་ངློག་པོན་གྱིས་བྱེད། སུས་ཆོས་བྱས་ཀྱང་པོ་རེང་དུ་མཐར་སྤྲུག་གོ་ཟེར། བློན་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དགའ་བ་རྣམས་ལ་སྐྲུན་པབ་སྟེ་མཐར་སྤྲུག ལྷ་ཁང་མང་པོ་བཤིག རྒྱ་སྟག་ར་མོ་ཆེའི་གསེར་གྱི་ལྷ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་ཡིན་པས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་སྐྱེལ་དགོས་ཟེར། ཇོ་ཝོ་གཉིས་ལ་བཀལ་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་སྐྱེལ་བར་བཏང་ཡང་ལམ་དུ་མི་ཐར་ཟེར། མང་ཡུལ་དུ་ལོ་བཅུ་བཞི་བཞག ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་དུ་བཤས་ར་བྱས། ཇོ་བོ་མི་སྐྱོད་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་སྐྱེལ་དགོས་ཟེར། ཤར་ཕྱོགས་དོ་མོའི་ཐང་ལ་བསྐྱལ། རྒྱ་ནག་གི་ཇོ་བོ་མིན་པ་ཤེས། དེར་ཞག་བདུན་ལུས། ཐང་དེའི་མིང་དུ་འོ་བརྒྱལ་ཐང་ (ཆོས་འབྱུང་མདའ) ཞེས་མིང་བསྒྱུར། སླར་ཡང་ཇོ་བོ་རྒྱ་སྟག་ར་མོ་ཆེའི་ལྷ་ཁང་དུ་གདན་དྲངས། དེ་ནས་བློན་ཞིག་ལྷ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས

བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་བསྒྲངས་ཏེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་འཛྲིག་པའི་ངན་
ཕྱུས་སྣ་ཚོགས་ཕྱུས་པའི་སྐོར་ལྷ་ས་ཞོལ་གྱི་རྡོ་རིང་ཕྱི་མའི་ལྷོ་ངོས་སུ་བཀོད་པ་
འདི་ལྟར།

"བཙན་པོ་ཡབ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྐུ་ལ་ནི་དར་དར་དུ་ཞེ། བོད་
མགོ་ནག་པོའི་སྲིད་འབྲུག་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། སྐུ་ཁོང་གིས། འབལ་
དང་། ལང་གློ་བ་རིངས་པའི་གཏན་གཙིགས། བཙན་པོ་ཡབ་
ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བརྩན་གྱི་སྙན་དུ་གསོལད་ནས་འབལ་དང་། ལངས་
གློ་བ་རིངས་བདེན་པར་ཕྱུརད་ཏེ། ཁོང་ཏ་ནི་བཀྱོན་ཕབ་སྟེ།
སྐུ་ཁོང་གློ་བ་ཉེའོ"།

ཞེས་ཟེར། བཙན་པོས་ཀློག་ཏུ་འགོས་ཁན་དང་། ངན་ལམ་སྟག་སྒྲ་ཀླུ་
ཁོང་སོགས་ཆོས་བློན་རྣམས་ལ་བཀའ་སྲོས་ལེགས་པར་མཛད། ཐབས་སྣ་
ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞང་བློན་མ་ཞང་ཁྲོན་པ་སྐྱེས་སྟོད་ལུང་ཐང་ཕུ་ཏུ……
གསོན་པོར་བང་སོར་བཙུག སྟག་ར་ཀླུ་གོང་བྱང་ལ་སྤྱུག་གོ། ཡབ་རྗེ་བསྒྲོང་
མཁན་གྱི་བློན་པོ་ལོག་ལྟ་ཅན་རྣམས་ཕྱོག་ཐོག་ཏུ་བཏང་བ་མ་ཟད། རྒྱ་
དཀོས་མཐའ་དག་གཞུང་བཞེས་བཏང་། ཁ་པ་ཚའི་ཁྲིམ་སྲུད་རྣམས་ཀྱང་
ཐག་རིང་དུ་ཁྲལ་སྐོན་བརྒྱབ། མདོར་ན། ནང་ཁྲུལ་ཟིང་ཆ་རྣམས་སྙིང་
འཛུགས་སུ་བཏང་ངོ་།

དེ་ནས་བོད་ལྕགས་གླང་ (761) ལོར་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་མེད་པར་བཟོས། བློན་
འབངས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་བྱ་བའི་བཀའ་ཤོགས་པར་གནང་།) ཐོག་མར་
མང་ཡུལ་ནས་རྟེན་གཙོ་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་ཤིང་རྟར་གདན་དྲངས། བསུ་བ་

མཆོད་སྤྲིན་རོལ་མོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་བཅས་ཏེ་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་……
གཙུག་ལག་ཁང་གི་བཙན་ཁང་དབུས་མར་བཞུགས་སུ་གསོལ། དེ་ནས་ཐག་
ཏུ་སྤྲ་གསལ་སྣང་རྒྱ་གར་དུ་མཁན་པོ་བོ་དྷི་ས་ཏྭ་གདན་འདྲེན་དུ་བཏང་……
བས། དེས་མཁན་པོ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ཕོ་བྲང་བྲག་དམར་དུ་ཕེབས། བཙན་
པོས་གསེར་ཕྱེ་བྲེ་གང་བསྣམས་ནས་མཁན་པོའི་བསུ་བར་ཕྱིན། ཁ་ཆེ་ཨ་
ནན་ཏས་ལོ་ཙཱ་བགྱིས་ཏེ་མཁན་པོས་རྒྱལ་པོ་ལ་དགེ་བ་བཅུ་དང་ཁམས་བཅོ་…
བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མང་པོ་གསུངས། ལོ་འདིར་དམར་པོ་རི་ལ་ཐོག་
རྒྱབ། བོད་ལ་ལོ་ཉེས་དང་མི་ཕྱུགས་ལ་ནད་ཆེན་པོ་བྱུང་བས། བོན་ཆོས་
ལ་དགའ་བའི་བློན་འབངས་རྣམས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བྱས་པས་ལན་……
ཟེར། མཁན་པོས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་བཞེངས་པ་
དང་། ཆོས་བསྒྱུར་བ་སོགས་བྱ་བ་མང་པོ་མཛད་ཀྱང་། བོན་པོ་རྣམས་
བཏུལ་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་འཇིགས་རྟེན་འདི་ན་མཚུངས་ཟླ་བྲལ་བའི་སྔགས་…
འཆང་པདྨ་འབྱུང་གནས་གདན་དྲངས། ཟུར་མཁར་དུ་ཨོ་རྒྱན་པདྨ་འབྱུང་
གནས་ཕྱིན་པར་རྗེ་འབངས་འཁོར་དང་བཅས་པས་བསུ་བ་དང་ཕྱག་བཅས་…
སོ།

དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་སློབ་དཔོན་
གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་བཙིག་པའི་ས་དཔྱད་གཟིགས་པས། ཤར་རི་རྒྱལ་པོ་
གདན་ལ་བཞུགས་པ་འདྲ་དེ་བཟང་། རི་ཆུང་བྱ་མས་ཕྲུ་ལ་སྐབ་པ་འདྲ་དེ་
བཟང་། ལྷོ་རི་རིན་ཆེན་སྤུངས་པ་འདྲ་དེ་བཟང་། ཧས་པོ་རི་བཙུན་
མས་དར་དཀར་གྱི་ན་བཟའ་གསོལ་བ་འདྲ་དེ་བཟང་། རི་ནག་ལྷགས་ཕུར་
ས་ལ་བཏབ་པ་འདྲ་དེ་བཟང་། མེ་ཡར་བྲེའུ་ཆུ་འཐུང་བ་འདྲ་དེ་བཟང་།

དེ་ལ་ཐང་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་འཛིན་པ་འདྲ་དེ་བཟང་། ས་གཞི་གསེར་གཞོང་གྱུར་གྲུམ་གྱིས་བཀང་བ་འདྲ་དེ་བཟང་བས། འདིར་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཤིག་གསུངས། བོད་ཤིང་ཡོས (775) ལོར་བསིལ་ལྡན་ཁ་བས་བསྐོར་བའི་དོ་རར་འཁོད་པའི་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་ཆླབས་པོ་ཆེར་གྱུར་པ་དཔལ་བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག······ཁང་གི་རྨང་གཞི་བཏིངས། དབུས་སུ་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ལ་དཔེ་བླངས་ཏེ་དབུ་རྩེ་ཆེན་མོ་བཞེངས། དེ་ཡི་གཡས་གཡོན་དུ་ཉི་མ་ལྷ་ཁང་དང་། ཟླ་བ་ལྷ་ཁང་། ཤར་དུ་ལྷ་ཁང་གསུམ། ལྷོ་རུ་ལྷ་ཁང་གསུམ། ནུབ་ཏུ་ལྷ་ཁང་གསུམ། བྱང་དུ་ལྷ་ཁང་གསུམ་བཅས་བཞེངས། གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱབ་ཏུ་རྡོ་རིང་བཙུགས། དེ་ནས་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཆོད་རྟེན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལུགས་སེང་གེས་བརྒྱན་པ། ཤུད་པུ་དཔལ་གྱི་སེང་གེས་ལག་དཔོན་བྱས་ནས་བཞེངས། མཆོད་རྟེན་དམར་པོ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་ལུགས་པདྨས་བརྒྱན་པ། སྣ་ནམ་རྒྱལ་ཚ་ལྷ་གནང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ནས་བཞེངས། མཆོད་རྟེན་ནག་པོ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུགས། ངམ་སྟག་སྒྲ་ཀླུ་གོང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ནས་བཞེངས། མཆོད་རྟེན་སྔོན་པོ་དཔལ་ལྷ་ལས་བབས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལུགས། ལྷ་ཁང་སྒོ་མོ་བཅུ་དྲུག་གིས་བརྒྱན་པ། མཆིམས་རྡོ་རྗེ་སྤྲེལ་ཆུང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ནས་བཞེངས། མཐའ་ཡི་ལྕགས་རིའི་སྟེང་དུ་མཆོད་རྟེན་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་ནས་རེ་རེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིང་བསྲེལ་རེ་བཞུགས་སོ།

མདོར་ན། དབུ་རྩེ་རི་རབ་གླིང་བཞི་གླིང་ཕྲན་བརྒྱད། ཡཀྵ་སྒོང་འོག་ཉི་ཟླ། མཐར་ལྕགས་རི། ཕྱོགས་བཞིར་མཆོད་རྟེན། སྒོ་བཞིར་རྡོ་རིང་།

ཁྲིད་པར་རྗེ་མོའི་གླིང་གསུམ་དང་བཅས་པའོ།

ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་བྱམས་པ་གླིང་དུ་མཆོད་རྟེན་འོད་འབར་བ་ཞིག་... བཞེངས་སོ། དེ་ལྟར་བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་ཐོད་ཤིང་ཡོས (775) ལོར་རྨང་གཞི་བཏིངས། ཐོད་མེ་ཡོས་ (787) ལོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཚར། མངའ་བདག་གིས་མི་ཐམས་ཅད་འདུས་ཏེ། སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་དང་བོ་དྷི་ས་ཏྭ་ལ་གསེར་གྱི་ཕྱག་རྟེན་ཕུལ། བཙན་པོ་དང་བཙུན་མོ་རྣམས་རིན་ཆེན་དུ་ལས་བརྒྱན་པའི་ན་བཟའ་གསོལ། དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་གཟབ་རྒྱས་མཛད་ཚུལ་དང་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་བསྟོད་པའི་སྙན་ཚིག་འདི་ལྟར།

"དེ་ལྟར་དཔལ་གྱི་བསམ་ཡས་ལ།
རབ་གནས་དགའ་སྟོན་མཛད་པའི་དུས།
མཆོ་མོ་གུར་གྱི་དཀྱིལ་དྲུང་དེར།
པདྨའི་སྟོང་པོ་སྐྱེས་པའི་གནས།
རྒྱལ་པོ་གསེར་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་བཞུགས།
ཡིད་འོང་བཙུན་མོ་ལྔ་པོ་ཡང་།
མཛེས་པའི་རྒྱན་དང་བཅས་ཏེ་བཞུགས།
མཆོད་གནས་ལོ་པཎ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།
དགྱེས་ཤིང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོག་གླིང་མཛད།
ཆོས་བློན་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།
རྒྱལ་པོ་བཞུགས་པའི་མཐའ་ལ་བསྐོར།
དེ་བཞིན་མངའ་འོག་སྤྱོད་པའི་འབངས།

དབུས་གཙང་སྟེ་རིགས་ཐམས་ཅད་ནས།
མ་འཆིགས་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད།
བཟའ་བཏུང་ལོངས་སྤྱོད་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས།
གང་ལ་ཅི་འདོད་ཐམས་ཅད་ཚིམས།
དགའ་བའི་བློ་བརྟུང་སྐྱིད་པའི་གླུ།
ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་ཆད་མེད།
གདུགས་དང་རྒྱལ་མཚན་བ་དན་སོགས།
དགུང་གི་ཉི་མ་གྲིབ་པ་ཙམ།
འདབ་ཆགས་བྱ་ཡང་འཕུར་ས་མེད།
མགོ་ནག་མི་ཡིས་ས་གཞི་ཁེངས།
སིལ་སྙན་རོལ་མོ་འབྲུག་བཞིན་ལྡིར།
གྲི་ཤིང་རྟ་ལ་རྒྱུག་ས་མེད།
ཁྱེའུ་བུ་མོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།
ཆས་བརྒྱན་ལག་ན་ཇ་མ་ཐོགས།
ཇ་བརྟུང་གླུ་ལེན་གར་སྟབས་བསྒྱུར།
གཡག་ཤིང་དར་ཤིང་སྟག་ཤིང་དང་།
འབག་དང་སེང་ཕྲུག་གར་མཁན་དང་།
དཔལ་མཛེས་ཇ་ཐོགས་འཆམ་པོ་སོགས།
རྒྱལ་པོའི་སྐུ་ལ་མཆོད་པ་འབུལ།
དེ་ལྟར་རྗེ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།
དགའ་བའི་ལུས་ལ་རང་དབང་མེད།

སྤོ་བརྟུང་ནམ་མཁའི་ཆར་པ་འདྲ།

སྐྱིད་པའི་སེམས་ལ་དྲན་འཛིན་མེད།

རང་རང་སོས་པའི་གླུ་རེ་ཞེན།

དེ་ལྟར་མི་ཟེ་ལྷས་མཛད་པ།

ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་དེས།

རིན་ཆེན་ཁྲི་ལ་བཞེངས་ནས་ནི།

རྒྱལ་པོ་དགྱེས་པའི་གླུ་བླངས་པ།

ང་ཡི་དབུ་སྟེ་རིགས་གསུམ་འདི།

རིན་ཆེན་ལྷུ་ལས་གྲུབ་པ་སྟེ།

བརྩིགས་པ་མི་འདྲ་སྐྱེས་པ་འདྲ།

ང་ཡི་ལྷ་ཁང་དོ་མཚར་ཆེ།

མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཉམས་རེ་དགའ།

དེ་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་བློ་རེ་བདེ།

ལུས་འཕགས་གླིང་ལ་དཔེ་བླངས་ནས།

ཤར་གྱི་ལྷ་ཁང་གསུམ་པོ་འདི།

རིན་ཆེན་ལྷུ་ལས་གྲུབ་པ་སྟེ།

བརྩིགས་པ་མི་འདྲ་སྐྱེས་པ་འདྲ།

ང་ཡི་ལྷ་ཁང་དོ་མཚར་ཆེ།

མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཉམས་རེ་དགའ།

དེ་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་བློ་རེ་བདེ།

འཛམ་བུ་གླིང་ལ་དཔེ་བླངས་ནས།

ལྷོ་ཡི་ལྷ་ཁང་གསུམ་པོ་འདི།
རིན་ཆེན་ལྔ་ལས་གྲུབ་པ་སྟེ།
བརྩིགས་པ་མི་འདྲ་སྐྲིས་པ་འདྲ།
ང་ཡི་ལྷ་ཁང་ངོ་མཚར་ཆེ།
མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཉམས་རེ་དགའ།
དེ་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་བློ་རེ་བདེ།
པ་སྤང་སྤྱོད་ལ་དཔེ་བླངས་ནས།
ནུབ་ཀྱི་ལྷ་ཁང་གསུམ་པོ་འདི།
རིན་ཆེན་ལྔ་ལས་གྲུབ་པ་སྟེ།
བརྩིགས་པ་མི་འདྲ་སྐྲིས་པ་འདྲ།
ང་ཡི་ལྷ་ཁང་ངོ་མཚར་ཆེ།
མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཉམས་རེ་དགའ།
དེ་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་བློ་རེ་བདེ།
སྒྲ་མི་སྙན་ལ་དཔེ་བླངས་ནས།
བྱང་གི་ལྷ་ཁང་གསུམ་པོ་འདི།
རིན་ཆེན་ལྔ་ལས་གྲུབ་པ་སྟེ།
བརྩིགས་པ་མི་འདྲ་སྐྲིས་པ་འདྲ།
ང་ཡི་ལྷ་ཁང་ངོ་མཚར་ཆེ།
མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཉམས་རེ་དགའ།
དེ་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་བློ་རེ་བདེ།
ང་ཡི་ཡགླ་གོང་འོག་འདི།

མཁའ་ལ་ཉི་ཟླ་ཤར་བ་འདྲ།

ང་ཡི་བཙུན་མོ་གླིང་གསུམ་འདི།

གཡུ་ཡི་མཆྲལ་བཀོད་པ་འདྲ།

ང་ཡི་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་འདི།

དུང་དཀར་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་འདྲ།

ང་ཡི་མཆོད་རྟེན་དམར་པོ་འདི།

མེ་ལྕེ་གནམ་ལ་བརྫེགས་པ་འདྲ།

ང་ཡི་མཆོད་རྟེན་སྔོན་པོ་འདི།

གཡུ་ཡི་ཀ་བ་བཙུགས་པ་འདྲ།

ང་ཡི་མཆོད་རྟེན་ནག་པོ་འདི།

ལྕགས་ཕུར་ས་ལ་བཏབ་པ་འདྲ།

ང་ཡི་མཆོད་རྟེན་ངོ་མཚར་ཆེ།

མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཉམས་རེ་དགའ།

དེ་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་བློ་རེ་བདེ།

དེ་ལ་སོགས་པ་དགྱེས་པའི་གླུ། ”

ཞེས་གླུ་བླངས། དེ་བཞིན་བཙུན་མོ་དང་བློན་འབངས་སོགས་ནས་སྐྱིད་པའི་དཔལ་གླུ་ཡང་ཡང་བླངས་སོ།

དུས་དེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་བཞེད་ནས་པཎྜི··· ཏ་བི་མ་ལ་མི་ཏྲ་དང་། ཤན་གཟ། བི་ཤུདྡྷ་སེམ་ཧ། ཛྙ་སླ་གི་ཏི་ཧོ་ན་མི་ཏྲ། ཛྙ་ན་ཤི་ལ། ཀཱ་མ་ལ་ཤི་ལ། ཏ་ཤང་མ་ཏ་ཡ་ན་ལ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་སྤྱན་དྲངས། སློ་བསྒྱུར་ལོ་ཙྪ་བ་བཻ་རོ་ཙ་ན་དང་། ཁ་ཆེ་ཨཱ་ནནྡ་

དང་། འདན་མ་ཧྲེ་མངས། གཞུགས་ཀུམྣ་ར། ཟླ་ཨྪ་ཐྭ་ཙ་རིན་ཆེན་མཆོག འཕྱོན་མླུའི་དབང་པོ་ཀ་བ་དཔལ་བརྩེགས། ཅོག་རོ་ཀླུ་ཡི་རྒྱལ་མཚན། ཞང་སྣ་ནམ་བརྗེ་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ལ་སོགས་པས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ཁ་བོད་དུ་བསྒྱུར། དེ་དག་ལ་ལོ་ཙྪ་བ་སྔ་ཚར་གསུམ་དང་། བར་ཚར་གསུམ། ཕྱི་ཚར་གསུམ་སྟེ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ལོ་ཙྪ་བ་དགུའོ། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་བཙུགས། བོད་འབངས་ཀྱི་ནང་ནས་ སྦ་གསལ་སྣང་དང་། དབས་ཁྲི་ཤེར། སང་ཤི་ཏ། པ་གོར་བཻ་རོ་ཙ་ན། ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས། འཕྱོན་ཀླུའི་དབང་པོ་བསྲུང་བ། རྨ་ཨ་རིན་ཆེན་མཆོག་སྟེ། སད་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་། དུས་མཚུངས་ཀློན་འབངས་ལ་སོགས་པའི་བུ་སུམ་བརྒྱ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཀློ་ཙཱ་བ་རྣམས་རྒྱ་གར་དུ་སྦྲ་དང་ལོ་ཙྪ་བ་སློབ་ཏུ་བཏང་ངོ་།།

སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་བསྟན་མ་བཙུ་གཉིས་དམ་···ལ་བཏགས། ཆོས་དང་བོན་གཉིས་རྩོད་པས་བོན་རྣམས་ཕམ། སྐབས་དེར་བོན་གྱི་ཐེ་ཐག་ཏུ་གྱུར་པ་བསྒྱུར་བོན་དར། བོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འབྱུང་ཚུལ་ལས“བསྒྱུར་བོན་ལའང་གསུམ་དུ་དབྱེ། དང་པོ་བསྒྱུར་བ་ནི། པཎྜི་ཏ་ཤམ་ཐབས་སྔོན་པོ་ཅན་གྱིས་ཆོས་ལོག་གཏེར་དུ་བཅུག་ནས་ཁོ་རང་གིས···བཏོན་པ་བོན་དང་འདྲེས་པ་ལ་ཟེར། གཉིས་པ་བར་དུ་བསྒྱུར་བ་ནི། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་དུས་བོན་རྣམས་ཆོས་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་བཀའ་ཁྲིམས······བྱས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཟེར་བ་ལ། རིན་ཆེན་མཆོག་ལ་ཆོས་ཉན་བྱས་པས་ཁོས་མ་འདོད་པ་ལ། རྒྱལ་པོའི་ཁྲིམས་བཅད་པས་ཁོ་ཁྲོས་ཏེ་བོན་དང་བསྲེབས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་བོན་དུ་བསྒྱུར། དེ་

རྒྱལ་པོས་གསན་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་བོད་དུ་བསྒྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ཆོད་གསུངས་ནས་མང་རབས་ཀྱི་སྐད་བཅད་པས། བོན་རྣམས་སྐྲག་ནས་བསྒྱུར་འགྱུར་དང་བཅས་པ་གཏེར་དུ་སྦས་པ་རྣམས་ཕྱིས་སུ……བཏོན་པ་ལ་བོན་གཏེར་མ་ཡིན་ཟེར། གསུམ་པ་ཐ་མར་བསྒྱུར་བ་ནི། གླིང་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྣུབས་རྗེས། གཙང་ཞང་སྟོད་ན་གཤེད་གྲུང་གླུ་དགའ་བྱ་བས། དར་ཡུལ་སྒྲོ་ལག་བྱ་བ་དབུས་ཀྱི་བོན་གནས་ཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མང་པོ་བོན་དུ་བསྒྱུར་ཏེ། ཡུམ་རྒྱས་པ་ལ་ཁམས་ཆེན། ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ལ་ཁམས་ཆུང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་བོན་མདོ། གཟུངས་སྔེ་ལྔ་ལ་གླུ་འབུམ་དཀར་ནག་ཅེས་བཏགས་ཟེར། མདོར་ན། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་བཀའ་ཕབ་སྟེ་བོན་ཆོས་བསྣུབས་པར་བརྟེན་བོན་པོ……རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་གནས་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི……གསུང་རབ་མང་པོ་བོན་དུ་བསྒྱུར་པ་དེ་ལ་ཕྱིས་སུ་བསྒྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ།།

ཡང་དུས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་ནས་ཧ་ཤང་མ་ཧ་ཡ་ན་བྱ་བའང་བོད་དུ་འོངས། དབུ་མའི་ལྟ་བ་སྟོན་མིན་པ་བྱ་བ་དང་། ཙེན་མིན་པ་བྱ་བ་གཉིས་སུ་བྱུང་ནས། ལྟ་བ་མི་མཐུན་པར་རྩོད་པ་ལངས། བཙན་པོའི་ཞལ་ནས། བསྟན་པ་གཅིག་ལ་སྟོན་པ་གཉིས་ཡོང་མི་སྲིད་པས་ཆོས་རྩོད་ནས་སུ་རྒྱལ་དེ་ལ་ཕམ་པ་འདིས་མེ་ཏོག་གཏོར་གཅིག་གསུངས་སོ། དེར་སེམས་བསྐྱེད་བྱང་ཆུབ་གླིང་དུ་གདན་ཁྲི་ཆེན་པོ་བཤམས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་གུང་ལ་བཞུགས། གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཧ་ཤང་དཔོན་སློབ་རྣམས་བཞུགས། གཡོན་ཕྱོགས་སུ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་དཔོན་སློབ་བཞུགས། རྩོད་པ་བྱས་པས་མཁས་པ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་རྣམ་པར་རྒྱལ། ཧ་ཤང་གིས་ཕམ་ནས་མེ་ཏོག

གཏོར་བའོ།།

དེ་བཞིན་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་འཕེལ་རྒྱས་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། དུས་དེར་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་དང་། བི་ཇི་ལེགས་མགོན། ཞུག་པ་ཆོས་བཟང་། ཆེ་ཆེར་ཞིག་པོ། མི་ཉག་རོང་ཛེ། བྲང་ཏི་རྒྱལ་བཟང་། གཉག་པ་ཆོས་བཟང་། སྟོད་སྨན་གྲགས་རྒྱལ། མཐའ་བཞི་དར་པོ་བཅས་བོད་ཀྱི་སྨན་པ་མཁས་ཅན་མི་དགུ་བྱུང་། དེ་ཡང་སྨན་པའི་རྒྱལ་པོ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ནི། བོད་ས་སྐྱིལ་(708)ལོར་སྟོད་ལུང་སྐྱིད་སྨར་སྐུ་འཁྲུངས། (ཡང་ལ་ལས་འཁྲུངས་ཡུལ་ཉང་སྟོད་སྒོ་བཞི་རེ་ཐང་ལ་ཡིན་ཟེར)ཁོང་སྐུ་ན་སོན་པའི་སྐབས་སུ……བོད་ཀྱི་ས་ཆ་གང་སར་བསྐྱོད་དེ་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལག་རྩལ་དང……ཉམས་མྱོང་ལ་བརྟག་ཞིབ་ལེགས་པར་མཛད། ཕྱོགས་མཚུངས་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔ་དང་། རྒྱ་གར། བལ་ཡུལ་སོགས་ལ་བྱོན་ནས་ཕྱི་ནང་གི་གསོ་རིག་མཁས་ཅན་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། གསོ་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་ལེགས་པར་སྦྱང་། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་བྱུང་། དེས་ན་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བའི་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་རྣམ་ཐར་ལས།

“ དང་པོ་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས།
བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་བདེ་ཕྱིར་དུ།
དང་པོ་གསོ་བ་རིག་པ་བྱུང་།
དེ་ནས་གསོ་དཔྱད་འབུམ་པ་བྱུང་།
དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་བཞི་བྱུང་།

དེ་ནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་འབྱུང་།

དེ་ནས་མཁས་པ་སོ་སོའི་ལུགས། ”

ཞེས་གསུངས། སྤྱིར་ན། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་དང་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་ནང་སྐྱེ་དངོས་དང་། གཅན་གཟན་རི་དྭགས་ཀྱི་རྫས་རྣམས་ཀྱིས་ནད་གསོ་བའི་རིག་པ་རྙེད། བོད་དུ་ཐོག་མར་དར་བའི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི་བོན་གྱི་གསོ་རིག་ཡིན། དེ་ཡང་གཤའ་ཁྲི་བཙན་པོའི་གོང་ནས་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་སྙན་ཤལ་བར་བོད་ལ་བོན་ལུགས་ཀྱི་གསོ་རིག་དར་ཁྱབ་ཆེ། དེའི་གཙོ་བོ་ནི་གཏར་བསྲེག་བྱུག་གསུམ་དང་། གསོ་དཔྱད་ལུགས་ལ་ཟས་ཀྱི་ཚོད། ས་གསར་པ་ལ་མར་བཞུ་ནས་བཏང་བས་རྩ་ཁ་བསྡམས་པ་སོགས་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རིའི་སྐུ་དུས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་སྨན་པ་བི་བྱི་དང་བི་ལྷ་མ་བོད་དུ་བྱོན། མདོ་ལྷ་སྡེ། རིག་པ་རྩ་ཡི་མདོ་དང་། འཚོ་བ་ཟས་ཀྱི་མདོ། སྦྱོར་བ་སྨན་གྱི་མདོ། གཏར་སྲེག་དཔྱད་ཀྱི་མདོ། རྨ་ཆས་བཟོའི་མདོ་བཅས་དང་། རྩ་འགྲེལ་འགྲེལ་བཤད་ཁོག་དབུབ། ས་དཔྱད་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་གནང་། དུས་དེར་སྨན་པ་བི་བྱིའི་སྲས་དུང་གི་ཐོར་ཅོག་འབྲུངས། འདི་ཡིས་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རིའི་ བླ་སྨན་པ་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་བཙན་པོར་བླ་སྨན་པ་བཙུགས་པའི་སྲོལ་དར། བོད་ཀྱི་བཙན་པོ་གནམ་རི་སྲོང་བཙན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་ནག་ནས་སྨན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བོད་ལ་དར། ལྷག་པར་དུ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ། བརྟག་ཐབས་བརྒྱད་དང་། དཔྱད་ལྔ་སྦྱོར་དྲུག ། སྦྱོར་སྡེ་བཞི་ལ་སོགས་པ་གསོ་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དར། ཡང་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་ནག་ནས་སྨན་དཔྱད་འགའ་ཞིག་བསྒྱུར། དེ་བས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་

བཙན་གྱི་དུས་སུ། སྨན་པའི་རྒྱལ་པོ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་སོགས་ཡུལ་ཕྱོགས་ཁག་གི་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཞིབ་འཇུག་ལེགས་པར་མཛད། ཕྱོགས་རིགས་ཀྱི་སྨན་པ་དགུ་སྟེ། རྒྱ་ནག་གི་སྨན་པ་སྟོང་གསུམ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྨན་པ་ཤཱནྟི་གརྦྷ། བལ་པོའི་སྨན་པ་དྷ་ན་ཤྲཱི་ལ། ཁ་ཆེའི་སྨན་པ་གུ་ཎ་བཛྲ། སོག་པོའི་སྨན་པ་ཏ་ལ་ཤན་དིར་བ། དོལ་པོའི་སྨན་པ་ཁྲི་མ་ཏུ་རྗེ། གླུ་གུའི་སྨན་པ་སེང་གེ་འོད་ཅན་འཕེལ་བྱེད། ཁྲོམ་རྒྱལ་ཟླ་ཛེ་ཐེ་ཁྲོམ་གྱི་སྲས་བཙན་པ་ཤི་ལ་ན། མ་ཧཱ་དེ་ཝ་བཅས་བོད་ལ་སྤྱན་དྲངས་ནས་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་སྐོར་ལ་བརྟག་དཔྱད་དང་། རྩོད་གླེང་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་། སྨན་པའི་རྒྱལ་པོ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་སོགས་ཡུལ་ཕྱོགས་ཁག་གི་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་…བཅོས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ་རྣམས་བླངས་ཐོག་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དམངས་ཁྲོད་…གསོ་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་ཉམས་མྱོང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་བསྡོམས་…ཀྱིས་དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་བཞི་ལ་སོགས། གསོ་རིག་གི་གསུང་རབ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་བརྩམས། ཁོང་ལ་སློབ་མ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་བྱུང་། དེ་ཡི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆ་ཚང་བར་གྱུར།

དེ་ནས་མཁས་པ་སོ་སོའི་ལུགས་ཟེར་བ་ལྟར། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་བོ་སྟོད་བྱང་གཉིས་སུ་དབྱེ། མདོར་ན། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་དང་བསྟུན་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་འདི་དཔྱིད་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་བཞད་པ་…ལྟར་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བཞིན་གནས་སོ།།

དེ་ནས་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྐུ་དུས་བོད་ཤིང་ལུག(755)ལོར་ཐང་ཁྲོ་ནང་ཁྱུལ་དུའང་"ཨན་རྗེ་དུས་ཟིང་"ལངས། "ཨན་རྗེ་དུས་

ཐིང་” ཞེས་པ་ནི་ཐང་གི་དཔོན་རིགས་ཨན་ཞུའུ་ཧྲན་དང་། དམག་དཔོན་ཧེ་སི་མིང་གཉིས་ཀྱིས་ཐང་ཤའོན་ཙུང་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་དུས་ཐིང་ཞིག་རེད། སྐབས་དེར་ཐང་གི་གོང་མ་ཤའོན་ཙུང་ནི་ཆབ་སྲིད་དང་འཚོ་བའི་ཐད་དུ་ལ…ལྕང་གི་གནས་སུ་གྱུར་བ་དང་། བློན་ཆེན་ལི་ལིན་ཧྥུ་དང་། བཙུན་མོ་ཡང་ཀུད་ཅེས་ཀྱི་གཅེན་པོ་ཡང་གོ་གྲུང་གིས་སྲིད་དབང་ཁ་ལོ་བསྒྱུར། ཨན་ཞུའུ་ཧྲན་དང་། ཧེ་སི་མིང་གིས་སྔ་རྗེས་སུ་ཁྲི་དམག་བཅོ་ལྔ་ཙམ་འཁྲིད་ནས་གོང་མར་ངོ་རྒོལ་བྱས་མཐར་ཕོ་པ་གཉིས་ཀྱང་སྒྲང་པོ་ཟ་བར་མི་འཐུན་ཞེས་པའི…དཔེ་ལྟར་ཕན་ཚུན་སྲིད་དབང་འཐོབ་རེས་བྱས། དེ་ནས་བཟུང་ཐང་ཁྲའོ་ཉམས་རྒྱུད་ཀྱི་གནས་སུ་ལྷུང་། གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་བོད་དམག་གིས་ཡན་ཆི་སོགས་ཤིན་ཅང་ཁུལ་གྱི་ཞིང་ཆེན་པོ་བཞི་སླར་ཡང་ཚུར་བླངས། བོད་དམག་འབུམ་ཕྲག་ལྷག་ཙམ་གྱིས་ཐང་གི་གྲོང་སྡེ་མང་པོ་བླངས་ཚུལ་སྐོར་ལྷ་སའི་རྡོ་རིང་ཕྱི་མར་བཀོད་པ་འདི་ལྟར།

“བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་རིང་ལ། ངན་ལམ་ཀླུ་ཁོང་བློ་བ་ཉེ་ལ་བཀའ་གྲོས་ཆེ་ནས། ཐུགས་བརྟནད་ཏེ། ནང་བློན་བཀའ་ལ་གཏོགས་པར་བཅུག་ནས། རྒྱའི་སྲིད་ཀྱི་ཉམ་དྲོད་རྟོག་ཅིང་། ཁར་ཙན་ཕྱོགས་སུ་ཐོག་མ་དྲངས་པའི། དམག་དཔོན་དུ། བཀའ་རྩལད་ཀྱིས་ཀྱང་། དགྲའ་ཐབས་མཁས་ལ་གྲོས་ཀྱིས་སོང་དེ་རྒྱའི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་འ་ཞ་དང་པོ་བསྡུས། རྒྱ་ལས་མནངས་ཕལ་ས་ཆ་བཅད་པས། རྒྱ་སྤྱི་གོང་སྐྱེ། རྒྱའི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་དབྱར་མོ་ཐང་ × × × × × × × ན……དང་། ཙོང་ཀ་ཕྱོགས་ × × × × × × དང་ནས་ལས་

སྟོགས་པ་ × × × × × × × ང་ཕོ་གཙལད། སླུ་ཁོང་
གིས་ × × × × × འཁྲུག་པའི་དགྲ་ × × × × ×
× × ཆབ་སྲིད་ཆེན་པོ་མཛད་ × × × × × × བཀའ་
གྲོས་ཆེན་པོ་གསོལད་ × × × × སློ་བ་ཉེ་ཞིང་ཆབ་སྲིད་ལ་…
དཔེནད་པའི་སེམས་དགའ་བ་བྱས་སོ། བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་
ཐུགས་སྨན་ལའ་བཀའ་གྲོས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བས། ཆབ་སྲིད་གར་
མཛད་དོ་ཙོག་ཏུའང་ལེགས་སྟེ། རྒྱའི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་
ཡུལ་དང་མཁར་མང་པོ་བཙོམ་སྟེ་བསྡུས་ནས། རྒྱ་རྗེ་ཧེའུ་འགི་
ཞང་ཏེ་རྗེ་སློན་སྲག་སྟེ། ལོ་ཅིག་ཅིང་ཧྭག་ཀུ་དཔྱད་ར་ཡུག་ལྷ་
ཁྲི་ཞུལ་ཏེ། རྒྱ་དཔྱའ་འཇལ་དུ་བཙུག་གོ། དེའི་འོག་ཏུ། རྒྱ་
རྗེ་ཡབ་ཧེའུ་འགི་ཞང་དེ་གྲོང་སྟེ། རྒྱ་རྗེ་སྲས་ཞང་པེང་ཞང་རྒྱལ་
པོར་ཕྱུགས་ནས། བོད་ལ་དཔྱའ་འཇལ་དུ་མ་ཏུང་སྟེ། བཙན་
པོ་ཐུགས་སྨྲང་བའི་ཚེ་ངན་ལམ་སླུ་ཁོང་གིས། རྒྱ་ཡུལ་ཀྱི་ཐིལད།
རྒྱ་རྗེའི་ཕོ་བྲང་ཀེང་ཤིར། བོད་ཀྱིས་དམག་དྲང་བའི་བཀའ་
གྲོས་ཀྱི་མགོ་ཆེན་པོ་གསོལད་ནས་ཀེང་ཤིར་དྲང་བའི་དམག……
དཔོན་ཆེན་པོར་ཞང་མཆིམས་རྒྱལ་རྒྱལ་ཟིགས་ཤུ་ཐེང་དང་བློན་
སྟག་སྒྲ་སླུ་ཁོང་གཉིས། བཀའ་སྩལད་ཏེ་ཀེང་ཤིར་དྲངས་ནས།
ཅིའུ་ཅིར་ཀྱི་རབ་ངོགས་སུ་རྒྱ་དང་ཐབ་མོ་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ། བོད་
ཀྱིས་གཡུལ་བཟློག་ནས། རྒྱ་མང་པོ་བཏུངས་པས། རྒྱ་རྗེ་ཀྭང་
པེང་ཞང་ཡང་། ཀེང་ཤིའི་མཁར་ནས་ཐྲུང་སྟེའ་སེམ་མ་ཅིའུར་
ཐོས་ནས། ཀེང་ཤི་ཕབ་སྟེ་རྒྱ་རྗེའི་ནང་བློན་འགྱེའུ་ × ན་ཀེང་

ལས་རྩོགས་ཏེ་དོང་ཀུན་དང་བོ་ཀན་ཡ་ × × × × × ×
× × × བཙན་པོའི་འབངས་ × × × × × × ×
× × × × བོད་ ཙུ་གང་དང་ཕྲ་ × × × × × ×
× × × × ×ཏེ། ཀིམ་ཤེང་ཀོང་ཙོའི་མིད་པོ× × × ×
× × × × × ×འཕྲས་ཤེང་ × × × × × × ×
× × × × × × × བློན་པོ་ × × × × × ×
× × × × × × རྒྱལ་ཕོ་ཆེ་ཆུང་ × × × × × ×
× × × × × སྲིད་ཞུགསུ་བྲ་བ་དང་གཏམ་ཡུན་དུ་སྙན་····
པར་བྱས་ཏེ། སྤྲུ་ཁྱིང་སྒྲོ་བ་ཉེ་ཞིང ཚབ་སྲིད་ལ་དཔེནད་པའི་
སེམས་དགའ་བ་བྱས་སོ”།

ཆུ་ཡོས་(763)ལོར་བོད་དམག་གིས་ཅིང་གྲུའུ་དང་། ཤིན་གྲུའུ། ཐུང་ཐན། ཞུ་ཀྲུང་སོགས་ཐང་གི་གྲོང་སྡེ་མང་པོ་བླངས། ཐང་ཏས་ཙུང་ཧྲན་གྲུའུ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་བྲོས། བོད་དམག་རྣམས་ཐང་གི་རྒྱལ་ས་དྲང་ཨན་དུ་འབྱོར། ཀྲིམ་ཤེང་ཀོང་ཇོའི་ཚ་བོ་ལི་དྲན་ཧུང་ཐང་གི་གོང་མར་བསྐོས། བོད་དམག་གྲོང་ཁྱེར་དེར་ཉིན་བཅོ་ལྔ་ཙམ་བསྡད། མཐར་ཚ་བ་མི་ཐེག་པར་ཧུན་ཡོན་དང་། ཧུད། དྲའང་། ཤུད་སོགས་བར་ཁྱེར་འཐེན་བྱས། ལོ་ཤས་རིང་ཐང་བོད་དམག་འཁྲུག་ཡང་ཡང་ལངས། ཐང་གི་ཞིང་ཆེན་པོ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་བོད་ཀྱི་དབང་དུ་འདུས། བོད་ལྕགས་སྤྲེལ(780)ལོར་ཐང་ཏ་ཙུང་གསེར་ཁྲིར་འཁོད། ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་མཛའ་མཐུན་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན། ཆུ་ཕག(783)ལོར་ཅིན་ཧྲུད་(ཀན་སུའུ་ཅིན་ཧྲུད་ཤན)ཅེས་པའི་ས་གནས་དེར་ཐང་བོད་དབར་མནའ་ཁྲེལ་དམ་བཅའ་བཞག། ལོ་

ཤུས་རིང་ཞི་མཐུན་མཇལ་གནས་སུ་གྱུར། ཡང་མེ་སྟག (786) ལོར་ཐང་བོད་དམག་པར་བསྐྱར་ཡང་གཡུལ་འཐབ། བོད་དམག་གིས་ཐང་གི་ས་གནས་མང་པོ་ཚུར་བླངས་སོ། སྐབས་དེར་བོད་དམག་གིས་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་གཞན་ལ་འང་དམག་འདྲེན། བོད་ཀྱི་དམག་ཤུགས་ནུབ་སྟག་གཟིག་དང་། ལྷོ་རྒྱ་གར། ཤར་མི་ཉག་སོགས་ལ་ཐུག། སྲིད་ཀྱང་འཛམ་གླིང་གི་སུམ་གཉིས་ལ་དབང་བསྒྱུར་རོ་ཟེར། བཙན་པོ་འདིའི་མཛད་ཚུལ་དང་བོད་ཀྱི་མངའ་ཐང་སྐོར། འཕྱོངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་བང་སོའི་རྡོ་རིང་(རྡོ་རིང་དེར་རྡོ་རིང་ཆེ་ལོའམ་ཕྱི་ཡི་རྡོ་རིང་ཡང་ཟེར) དུ་བཀོད་པ་འདི་……ལྟར།

"༄། བཙན་པོ་ལྷ་སྲས། འོ་ལྡེ་སྤུ་རྒྱལ། གནམ་གྱི་ལྷ་ལས་མིའི་རྗེར་གཤེགས་པ། ཆོས་ལུགས་བཟང་པོ་ནི་གཞན་གཙུག་མི་འགྱུར། མངའ་ཐང་ཆེན་པོ་ནི་ནམ་ཞར་ཀྱང་ཟྱིན་མི་ཉམ་སྟེ། ཆབ་སྲིད་ནི་ད་ཕྱིར་ཞིང་ཆེ། དབུ་རྨོག་ནི་ཡུན་དུ་བརྟན་པའི། གཡུང་དྲུང་གི་གཙུག་ལག་ཆེན་པོ་བཞིན་དུ། ལྷ་སྲས་ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བརྩན་མྱིའི་རྗེ་མཛད་པ། ལྷའི་ལུགས་དང་འཐུན་པར་ན་མངའ་ཐང་ནི་ཆེན་པོ། གནམ་གྱི་ཆོས་དང་མཚུངས་པར་ནི། བཀའ་བརྩན་ཏེ། ཐུགས་སྒམ་པོའི་ཆབས་དང་། བཀའ་ལུང་བཟང་པོའི་ལུགས་ཀྱིས། ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་ལེགས་དང་། ཆབ་སྲིད་ཆེ་བའི་ཚུལ། ནམ་དུ་ཡང་ཕྱི་ཡོངས་ཀྱིས་ཤེས་པར། མདོ་ཙམ་ཞིག་རྡོ་རིངས་ལ་བྲིས་པའོ། ” ཟེར། འོན་ཀྱང་བོད་དམག་གིས་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་མང་པོར་དམག་དྲངས་པས། མཐར་བོད་ཀྱི་དམག་ཤུགས་དང་། དངོས་ཤུགས་ལ་ཉམས་རྒུད་ཆེན་པོ་བྱུང་། ནང་ཁྲུལ་གྱི་འགལ་བ་ཉིན་བཞིན་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་མཐར་

ཤིང་གླང་ (785) ལོར་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་ཕྱག་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ······ བཀྲོངས་ (ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྟུང་གཞི་ཕོག་ནས་གཤེགས་ཟེར) ཐང་སོ་ལྷ་རི་ལ་བརྩིགས། གྲལ་ནི་ཡབ་ཀྱི་རྒྱབ་ངོས་གཡས་ན་བཞུགས། དེ་ཡི་མདུན་ན་རྫོ་རིང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད།

ཡབ་བཙན་པོ་འདི་དང་། ཡུམ་ཚེ་སྤོང་བཟའ་མེ་ཏོག་སྒྲོན་ལ་སྲས་མུ་ཁྲི་བཙན་པོ་དང་། མུ་ནེ་བཙན་པོ། མུ་རུག་བཙན་པོ། མུ་ཏིག་བཙས་བཞི་བྱུང་། ཡབ་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་ལྷ་སྲས་མུ་ནེ་བཙན་པོ་མི་འཛིགས་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ་ལོ།

བཅུ་པ། མུ་ནེ་བཙན་པོ་དང་། མུ་རུག་བཙན་པོ། མུ་ཏིག་བཙན་པོ་ཁྲིན་ཐུལ་དང་། སྐོགས་ཕྱུག་ལན་གསུམ་སྙོམ་པ། དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྲུལ་འགལ་བ་ཀྲུགས་ཆེར་ཕྱིན་པ······སོགས་སྐོར།

ཡབ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་དང་། ཡུམ་ཚེ་སྤོང་བཟའ་མེ་ཏོག་སྒྲོན་ལ་སྲས་བཞི་འཁྲུངས་པ་ལས་ཆེ་བ་མུ་ཁྲི་བཙན་པོ་སྐུ་ཆུང་ངུ་ནས་གཤེགས། བང་སོའང་བརྩིགས་མེད། གཉིས་པ་མུ་ནེ་བཙན་པོ་ཕོད་ཆུ་སྟག་ (762) ལོར་འཁྲུངས། གསུམ་པ་མུ་རུག་བཙན་པོ་ཆུ་ཡོས (763) ལོར་འཁྲུངས། བཞི་པ་མུ་ཏིག་བཙན་པོ་ཤིང་འབྲུག (764) ལོར་འཁྲུངས།

སྲས་མུ་ནེ་བཙན་པོ་དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་ཤིང་གླང་ (785) ལོར······ (དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔའམ་ཉེར་དགུ་ཟེར) ཁྲིར་མངའ······ གསོལ། བཙུན་མོ་རུ་ཡོང་བཟའ་མདོ་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་དང་། ཡབ་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱི་བཙུན་མོ་གཞོན་པ་ཕོ་ཡོང་བཟའ······

ལྷ་སྲས་ཀྱི་བཙུན་མོར་ཕུལ། བཙན་པོ་འདིས་དགེ་བཅུའི་ཁྲིམས་བསྐྱང་།
ཡབ་རྗེ་ཐུགས་དགོངས་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ལྷ་ས་དང་ཁྲ་འབྲུག་ཏུ་འདུལ་བ……
དང་མངོན་པའི་མཆོད་པ། བསམ་ཡས་སུ་མདོ་སྨེ་དང་མངོན་པར་བྱང་
ཆུབ་པའི་མཆོད་པའི་སྡེ་ཆེན་པོ་བཞི་བཙུགས། མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་བཞིའི་
གདུགས་དང་། དབུ་རྩེའི་བྱ་འདབ་ལྕགས་ཐག་གིས་སྦྲེལ། དར་པོ་
ཆེ་དང་། འཕན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཕྱར། མཆོད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཕུལ། ཕྱིར་
ན་དེབ་ཐེར་ཁག་ནང་ལྷ་ནི་བཙན་པོའི་ཞལ་ནས། ངའི་ཡབ་ཀྱི་གཙུག་ལག་
ཁང་འདི་རྣམས་ལ། ཁྲིད་བོད་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཏྲ་ཕྱུགས་དང་།
མཆོད་ཚ་མ་གཏོགས་པ། གཞན་གསེར་དངུལ། གཡུ་ཟུ་ཏིག་ལ་སོགས་
པའི་དངོས་པོ་གང་ཡོད་ཕུལ་ཅིག་གསུངས་པས་རྗེའི་བཀའ་བཙན་པས། ལ་
ལས་ནི་གསེར་དངུལ་རིན་པོ་ཆེ་མང་པོ་ཕུལ། ལ་ལས་ནི་གཡུ་དང་བེར་དར་
ཟབ་ཕུལ། ལ་ལས་ནི་གོས་དང་རྒྱན་ཕུལ། ལ་ལས་ནི་གོས་རྒྱལ་པོ་དང་ར་
སྣག་ལ་སོགས་པ་ཕུལ་བས་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས། ཁྲིད་བོད་འབངས་རྣམས་
དད་པ་ཆེ་ཆུང་ཁྲད་རེ་ཆེ། ལ་ལས་ནི་ནོར་དཔག་མེད་འབུལ། ལ་ལས་ནི་
རེ་རྒྱལ་མིན་པ་མི་འབུལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་པས། བོད་འབངས་རྣམས་ན་རེ།
དད་པ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པ་མ་ལགས་ཏེ། ཕྱུག་པོ་རྣམས་ལ་འབུལ་རྒྱུ་ཡོད། དབུལ་
པོ་རྣམས་ལ་འབུལ་རྒྱུ་མེད་པས་ལན་ཞེས་ཞུས་པས། རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས།
ངའི་མངའ་འོག་འདིར་མི་རྣམས་ལ་ལྡོགས་ཁྲད་འདི་ཙམ་འོང་བ་མི་འོས……
གསུངས་ཏེ། ལྡོགས་ཕྱུག་ལན་གསུམ་སྙོམས་པས། ལོ་རེ་ཙམ་མ་གཏོགས་
ཕྱུག་པོ་རྣམས་ནི་སྔར་ལྟར་ཕྱུག། དབུལ་པོ་རྣམས་སྔར་བཞིན་ལྡོགས། ཞེས་
འཁོད། ལྷ་ནི་བཙན་པོས་ལྡོགས་ཕྱུག་ལན་གསུམ་སྙོམས་ཞེས་པའི་སྐོར།

ད་ལྟ་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་མང་པོར་ལྟ་སྟངས་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་བྱུང་བ་སྟེ། ལ་ལས་བཙན་པོ་འདིས་ཆབ་སྲིད་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་ལས་བསྐྱངས······མེད་པས་སྟོབས་ཕྱུག་ལྡན་གསུམ་སྐྱོམས་མི་ཐུབ་ཟེར། ལ་ལས་བཙན་པོ་འདིས་ཆབ་སྲིད་ལོ་བདུན་བསྐྱངས་པའི་རིང་སྟོབས་ཕྱུག་ལྡན་གསུམ་སྐྱོམས······པ་རེད་ཟེར། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་བཙན་པོས་སྟོབས་ཕྱུག་ལྡན་གསུམ་སྐྱོམས་པ་ཞེས་པ་ནི་གྲལ་རིམ་གྱི་ལྟ་བ་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་བ་རེད་ལ། པོ་རྒྱས་འཐོག་རྩ་བ་ནས་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་རེད་ཟེར། འོ་ན། སྟོབས་ཕྱུག་ལྡན་གསུམ་སྐྱོམས་པ་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་ཡོད་དམ་མེད། གལ་ཏེ་བྱུང་ཡོད་ན་དངོས་དོན་གང་འདྲ་ཞིག་རེད་དམ་ཞེ་ན། བཙན་པོ་འདིའི་སྐུ་དུས་སུ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བར་བརྟེན་བཙུན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོབས······ཤུགས་ཉིན་བཞིན་ཇེ་ཆེར་ཕྱིན་ཏེ་བཙུན་པ་འགའ་ཞིག་དབང་སྒྱུར་གྲལ་རིམ··དུ་གྱུར། ཆབ་སྲིད་ལ་ཐེ་བྱུས་དང་ཐད་ཀར་སྲིད་དབང་འཛིན་སྟངས་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་གྱི་འགལ་བའང་ཇེ་དྲག་ཏུ་གྱུར། དེ་བཞིན་མགར་སྟོང་བཙན་སོགས་ཀྱིས་ཐང་ཁྲོ་ལ་མིག་དཔེ་བལྟས་ཏེ་ས་ཞིང་ཁག······དབྱེ་ནས། ས་ཆ་ཁག་གཅིག་འབངས་རྣམས་ལ་སྤྲད་དེ་ཞིང་འདེབས་ལས་བྱེད་བཅུག་པ་དང་། ཁྲལ་འབོགས་ལམ་ལུགས་བཙུགས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་ཞིང་བྲན་བདག་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ས་ཞིང་གི་དབྱེ་མཚམས་གཏོར་བ··དང་། རང་སྣང་གང་ཤར་གྱིས་ཀང་འགྲོ་ལག་འདོན་གྱི་ཁྲལ་རིགས་མང་དུ་བཏང་བ། འབངས་ཞིང་འཕྲོག་པ་སོགས་བྱས་སྟབས་འབངས་ཁག་གཅིག་སྔར་བཞིན་ཉམས་ཐག་གི་གནས་སུ་ལྷུངས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་སུ་ནི་བཙན་པོས་གསེར་ཁྲིར་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ། རང་སྣང་གང་ཤར་གྱིས་ཁྲལ་རིགས་སྤང་

པ་དང་། འབངས་ཞིང་འཁྲུག་པ། ས་ཞིང་གི་དབྱེ་མཚམས་མེད་པ་བཟོ་བ་བཅས་བྱེད་མི་ཚོག་པ་མ་ཟད། འབངས་ཞིང་ཁྲུགས་པ་རྣམས་ཕྱིར་སློད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་པ་རེད། ཡིན་ནའང་མངའ་བདག་དང་སྐུ་དྲག་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་དེར་བརྩི་འཛོག་མ་བྱས་སྟབས་འབངས་ཁག་གཅིག་སུ······མཐུད་ནས་དབུལ་ཕོངས་ཉམས་ཐག་ཏུ་གྱུར། སུ་ནེ་བཙན་པོས་ཕྱོགས་ཕྱུག་སྙོམས་པའི་བྱ་བ་དེ་འགྲུབ་ཆེད་སྐར་ཡང་བསྐྱུད་མར་བཀའ་ལན་གཉིས་ཙམ་ཕབ། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ཐོག་བཙན་པོའི་འདོད་ཚུལ་འགྲུབ་རྒྱུ་ཕར་བཞག། མངའ་བདག་དང་སྐུ་དྲག་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་གནོད་སྐྱོན་བྱུང་བས་འཁོན་འཛིན་རབ་ཏུ་བཅངས་ཏེ། ཡུམ་ཚེ་སྤོང་བཟའ་ཡིས་དུག་སྦྱིར་ནས་ཞྭ་སྲས་སུ་ནེ་བཙན་པོ་བཀྲོངས། བཙན་པོ་དེ་ཡིས་ཆབ་སྲིད་ལོ་གཅིག་ཟླ་བདུན་ཙམ་（ལ་ལས་ལོ་གཅིག་ཟླ་བརྒྱད་དམ་ལོ་བདུན་ཡིན་ཟེར）བསྐྱངས། ཡུམ་ཚེ་སྤོང་བཟའ་ཡིས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲས་གུ་སུ་ནེ་བཙན་པོ་བཀྲོངས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལའང་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཏེ། འགའ་ཞིག་གིས་ཡུམ་ཚེ་སྤོང་བཟའ་ནི་སྐུ་དྲག་འཕྱོར་པ་ཅན་ཞིག་གི་བུ་མོ་ཡིན་སྟབས། སུ་ནེ་བཙན་པོས་ཕྱོགས་ཕྱུག་སྙོམས་དགོས་པའི་བཀའ་ལན་གསུམ་ཙམ་ཕབ་པ་དེས་སྐུ་དྲག་ཚོའི་ཁེ་ཕན་ལ་གནོད་འཚེ····བྱུང་བས་ཁོག་སྨུག་ལྡང་ཚང་གིས་བཀྲོངས་པ་རེད་ཟེར། ཡང་ཁག་གཅིག་གིས། སུ་ནེ་བཙན་པོའི་བཙུན་མོ་ཕོ་ཡོང་བཟའ་ནི་སྔོན་དུ་ཡབ་ཏྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་བཙུན་མོ་གཞོན་པ་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་ནི་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཟང་བ་དང་། སྐུ་བྱད་ལེགས་པ། ངག་འཇམ་ཞིང་བསྟན་བཅོས་ལ་མངའ་བརྙེས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཡབ་ཏྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་ཤིན་ཏུ་མཉེས།

དེ་ར་ཚེ་སྤོང་བཟའ་སྙིང་ནད་ལངས། གཤེད་མ་བཏང་ནས་ཕོ་ཡོང་བཟའ་གསོད་དུ་བཏང་བས་ལྷ་ནི་ར་ཙན་པོས་སྲོག་བསྐྱབས། དེ་ར་བརྟེན་ལྷ་ནི་བཙན་པོ་བཀྲོངས་པ་རེད་ཟེར། བཤད་ཚུལ་དེ་གཉིས་མི་འདྲ་ནའང་འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན། དོན་དུ་སྐུ་དྲག་རྣམས་ཀྱིས་ཚེ་སྤོང་བཟའ་དང་། ཕོ་ཡོང་བཟའི་ད་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་བེད་སྤྱད་ནས་ལྷ་ནི་བཙན་པོ་བཀྲོངས་བཙུག་པ་ནི་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ། ལྷ་ནི་བཙན་པོའི་བང་སོ་ནི་སེ་ས་ཞག་ཚལ་གྱི་བང་སོའི་གཡས་ངོས་མདུན་ན་ཡོད། མིང་ལ་ལྷ་རི་གཉེམ་པོ་ཟེར་རོ་སྐད།

དེ་ནས་སྟར་སྲོལ་ལྟར་ལྷ་སྲས་གསུམ་པ་མུ་ཏིག་རྒྱལ་སར་གདན་དྲངས་དགོས་ཀྱང་། སྟར་ཡབ་ཟེ་དང་ཞང་རྒྱལ་ཚ་ལྷ་ཁང་གཉིས་འཛམ་གླིང་གི་སྲུམ་གཉིས་མངའ་འོག་ཏུ་འདུས་ནས་སུམ་གཅིག་འདུ་རྒྱུའི་གྲོས་མཛད་……སྐབས་ལྷ་སྲས་དེ་ར་བྱོན་པས་སྒོ་སྲུང་བ་ཞང་གི་བུ་དབུ་རིང་གིས་རྗེ་བློན་……བཀའ་གྲོས་སར་རེ་ཞིག་མ་བྱོན་ཞུས་པས་ཁྲོས་ཏེ་རྩ་གྲི་བསྣུན་ནས་དབུ་རིང་……བསད། བློན་པོ་འགོས་ཀྱིས་ཞལ་ལྕེ་འདར་གསུམ་དང་དགའ་གསུམ་བཅད་དེ་སྲས་རེ་ཞིག་ལྷོ་བྲག་ཏུ་སྤྱུགས་མཐར་ཚུར་གདན་དྲངས་ཏེ་རྒྱལ་སྲིད་ལ……བསྐོ་བར་རྩོམ་པ་ན། བློན་པོའི་ཤུལ་འཛིན་པ་ཞང་སྣ་ནམ་གྱིས་ལྷ་སྲས་བཀྲོངས་སོ། དེ་ཡི་བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་རུ་བརྩིགས།

དེ་ནས་ལྷ་སྲས་བཞི་པ་མུ་ཏིག་བཙན་པོ་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། མཚན་གཞན་དུ་མུ་ཏིག་བཙན་པོ་སད་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་ཡང་ཟེར (དེ་ར་ཡང་……དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན་སད་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་དོན……གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པ་གསུངས།) དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་ཕོད་མེ་ཡོས……(787) ལོར་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་ལོར་སྟ་རྗེས་སུ་བཙུན་མོ་

བགྲེས་གཞོན་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ནས་སྲས་ལྷ་འཁྲུངས་པ་སྟེ་ལྷ་སྲས་གཙང་མ་དང་། ཁྲི་དར་མ་ཨུ་དུམ་བཙན། ཁྲི་གཙུག་ལྡེ་བཙན་རལ་པ་ཅན། ལྷ་རྗེ། ལྷུན་གྲུབ་བཅས་སོ། བཙན་པོ་འདི་སྐུ་ན་ཆུང་བའི་དུས་དེར་བན་དེ་ཐན་ཀ་ཡོན་ཏན་དང་། བན་ཏེ་མྱང་ཏིང་འཛིན་སོགས་ཀྱིས་བློན་པོ་བྱས་ནས་སྲིད་བསྐྱངས།

བཙན་པོ་འདིའི་ཡི་སྐུ་དུས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཛི་ན་ལ་མི་ཏྲ་དང་། སུ་རེནྡྲ་བོ་དྷི། ཤཱི་ལེནྡྲ་བོ་དྷི་སོགས་རྒྱ་ནག ཏྲུ། ཟླ་ནི་ལ་ཀ་ར་སོགས་སྤྱན་དྲངས། སྔར་མེད་ཀྱི་མདོ་དང་སྔགས་བསྒྱུར། བཙན་པོས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་ང་ཆེ་བས་ལྷ་ཁང་ཉི་མ་ཙམ་ཞིག་རྩིག་གོ་གསུངས་པས། སློབ་དཔོན་མཛད་མཁན་གྱིས་ཉི་མ་ལ་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ཡོད་པས་བོད་འདིར་མི་ཤོང་ཞེས་ཞུས་པར། ཟླ་བ་ཙམ་ཞིག་རྩིག་གསུངས་པས་གོང་ལྟར་ཞུས། འོ་ན། སྐར་ཆུང་ཙམ་ཞིག་རྩིག་གསུངས་པར་སྐར་མ་ལ་རྒྱང་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཚུལ་བཞིན། བྱང་འབྲོག་ཐང་ཡངས་ཤིག་ཏུ་རྩིག་པར་བཀའ་སྩལ་བས་བློན་པོ་ཀུན་གྱིས་བྱང་འབྲོག་ཐང་དུ་ལྷ་ཁང་བརྩིགས་ན་སྟོང་པར་ལུས་ཉེན་ཡོད་ཞུས། མཐར་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་ལྷ་སའི་ཉེ་འདབ་ས་ར་མ་སྒང་དུ་སྐར་ཆུང་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་……བཞེངས་（མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་སྐྱི་ཤོད་དུ་དཀར་ཆུང་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཟེར་འཁོད）བོན་འབངས་ཐམས་ཅད་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ལ……དད་པ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཁྲིམས་བསྒྲགས་ཤིང་མནའ་བོར་དུ་བཙུག……པའི་སྐོར་སྐར་ཆུང་རྡོ་རིང་ལ་འཁོད་པ་གཞུང་གསལ།

“༄། །འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོ་ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བརྩན་གྱི་རིང་ལ། དམ་པའི་ཆོས་ཡུན་དུ་བརྟན་པར་གཙིགས་བརྣན་པ།

།འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོ། སྲིད། ཁྲི་སྲོང་བཙན་གྱི་རིང་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་དེ། ར་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལས་སྩོགས་པ་བརྩིགས་ཤིང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཙུགས་པ་དང་། སྲས་ཁྲི་འདུས་སྲོང་གི་རིང་ལ། གླིང་གི་ཁྲི་རྩེ་ལས་སྩོགས་པར། གཙུག་ལག་ཁང་བརྩིགས་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཙུགས་པ་དང་། སྲས་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བཙན་གྱི་རིང་ལ། བྲག་མར་གྱི་ཀ་ཙུ་དང་། མཆིང་ཕུར་གཙུག་ལག་ཁང་བརྩིགས་སྟེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཙུགས་པ་དང་། ཡབ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་རིང་ལ། བྲག་མར་གྱི་བསམ་ཡས་ལས་སྩོགས་པ། དབུད་མཐར་གཙུག་ལག་ཁང་བརྩིགས་སྟེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཙུགས་པ་དང་། ལྷ་བཙན་པོ་ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན་གྱི་རིང་ལ་ཡང་། སྐར་ཆུང་གཙུག་ལག་ཁང་ལས་སྩོགས་པ་བརྩིགས་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཙུགས་པ་ལས་སྩོགས་པ། གདུང་རབས་རྒྱུད་ཀྱིས། འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་པ་འདི། ནམ་དུ་ཡང་མ་ཞིག། མ་བཏང་ན། ལེགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར། བཏང་སྟེ། ཞིག་གམ། མེད་པར་གྱུར་ན། སྡིག་པ་གྲངས་མེད་པར་འོང་བས། ད་ཕྱིན་ཆད་ནམ་ནམ་ཞ་ཞར། འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོ། ཡབ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་རིང་ལ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཙུགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་པ་སྐྱི་གཏང་མ་ཞིག་པར། གདུང་རབས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡི་དམ་བཅའ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལས་སྩོགས་པ། བཙན་པོ་

ཡབ་སྲས། རྗེ་བློན་ཀུན། གྱིས་དབུ་སྙུང་དང་བྲོ་བོར་ཏེ།
གཙིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་རྡོ་རིངས་ལ་བྲིས་པ་བཞིན་དུ་ཡང་མཛད…
དོ། འདི་ལྟར་ཡབ་སྲས། གདུང་རབས་རྒྱུད་ཀྱིས། དཀོན་
མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་གཙུགས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་
པ་འདི། གཅེས་སྤྲས་ཅི་ལ་ཡང་། ཐིག་གོ་ཞེའམ། མ་ལེགས་
སོ་ཞེས། མོ་དང་སྐྱི་ལྟས་ལས་སྟོགས་སྟེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་འདུང་སྟེ།
ཕྱི་གཞིག་གོ། ཕྱི་སྤྲང་ངོ་། དེ་སྐད་ཅེས། ཆེ་ཆུང་གསུས་
གསོལད་ཀྱིས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ཕྱི་མཛད་དོ། བཙན་པོ་དབོན་
སྲས། སྐུ་ཚུ་ཆུང་བཞུགས་པ་ཡན་ཅད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མངའ་
བདག་མཛད་པ་མན་ཆད་ཀྱང་། དགེ་སློང་ལས། དགེ་བའི་
བཤེས་ཉེན་བསྐོས་སྟེ། ཆོས་ཕྱུགས་སུ་ཅི་ཆུད་ཆུད་དུ་བསླབ་
ཅིང་། བོད་ཡོངས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་སློབ་ཅིང་སྤྱོད་པའི་སྒོ་ཕྱི་
གཅད། ནམ་དུ་ཡང་བོད་ཡ
རབས་མཐའ་ཅད། བོད་འབངས་ལས་ཐར་པར་གཟུད་པའི་སྒོ་
ཕྱི་བགག
པར། དད་པའི་རྣམས་ལས་ཐར་པར་བཙུད་ཏེ། དེའི་ནང་ནས
རྒྱུས་པ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རིང་ལུགས་རྟག་ཏུ་བསྒོ་ཞིང་།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རིང་ལུགས་བྱེད་པའི་རྣམས་ཆོས་འཁོར·····
ནས་བྲའོ་ཅོག་གི་བཀའ་ལ་ཡང་བཏགས་སྟེ། ཆོས་འཁོར་གྱི་ལས་
དང་དབང་བྱེད་ཅིང་དགེ་བའི་བཤེས་ཉེན་བྱེད་པར་བསྐོའོ།
རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྣམས། ངེད་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་མཆོད་གནས་སུ་

གནང་བ་བཞིན་དུ་བྱས་སྟེ། བཙན་པོའི། ཕོ་བྲང་ན་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཙུགས་ཤིང་མཆོད་པ་ཡང་། ཕྱུ་དུ་ཕྱི་སྐྱང་
ཕྱི་བསྐར་ཞིང་མཆོད་གནས་སུ་བཀྲིའོ།།

མདོར་ན། བཙན་པོའི། ཕོ་བྲང་དང་། བོད་ཁམས་ན།
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཕྱེད་
པ་དང་སྐྱང་བའི་ཐབས་ཅི་ཡང་ཕྱི་མཛད་དོ། ཡབ་ཕྱེས་དབོན་
སྲས་

གང་གི་རིང་ལ་ཡང་ཅུང་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྐྱེན་བཅད་
པའི་རྣམས་

ཀྱང་མ་དམའས་མ་ཞིག་པའི་ཆོས་སུ་ལྷ་རིས་ཀྱི་ཁྲིམ་ཡིག་གི་མགོ་
ནག་ལས་

འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཆིས་མཛད་དོ། ད་ཕྱིན་ཆད་གདུང་རབས་
རེ་རེ་ཞིང་ཡང་

བཙན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས། འདི་བཞིན་དུ་ཡི་དམ་བཅའོ། དེ་ལས་
མནའ་ཁ་

དབུད་པ་དག་ཕྱི་བཀྲི་ཕྱི་བསྒྱུར་བར། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་
དང་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ལྷ་དང་ཕྱི་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། དཔང་དུ་གསོལ་
ཏོ། བཙན་པོ།

ཇོ་བློན་ཀུན་ཀྱིས་ཀྱང་དབུ་སྙུང་དང་ཕྲ་པོར་ནོ། གཙིགས་
བརྣན་དཔའི་

ཡི་གེ་ཞིབ་མོ་ནི། ཡབ་ཀྱི་རིང་ལ་གཙིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་བྲིས་པའི་ཟླ་བ་
བཞག་གོ། ”

ཅེས་ཟེར་བའོ། མདོར་ན་བཙན་པོ་དེ་ཡིས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་བའི་སྐད་དཀའ་བ་འདི་ལྟ་བུ་མཛད། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཆོས་བཞིན་བསྐྱངས་པས་བོད་འབངས་བདེ་ལ་བཀོད། མཐར་དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་བཞི་བཞེས་པའི་དུས། མེ་བྱ་(817)ལོར་སྤྲུགས་ཀྱི་ཞུར་འདས་སོ། དེ་ཡི་བང་སོ་འཕྲུལ་རྒྱལ་གཡོན་ན་ཡོད། བང་སོ་དེ་ཡང་རིན་ཆེན་ནོར་གྱིས་བཀང་། ཡུམ་ཀྱི་ཆབ་གང་བསྐང་བས་མཐོ་བ་ཡིན། མིང་ནི་རྒྱལ་ཆེན་བང་སོ་ཟེར་རོ་སྐད།

བཅུ་གཅིག་པ། ཁྲི་གཙུག་ལྡེ་བཙན་རལ་པ་ཅན་བྱོན་ཚུལ་དང་། ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་ཁག་གཅིག་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་དུ་བསྒྱུར་ཏེ་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་སྐོར།

ཡབ་མུ་ཏིག་བཙན་པོ་སད་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་ (དེབ་ཐེར་འགའ······ཞིག་ཏུ་ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན་སད་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་ཟེར་འཁོད་) དང་། ཡུམ་སྣ་ཚེ་བྲ་བའི་སྲས་གསུམ་པ་ཁྲི་གཙུག་ལྡེ་བཙན་རལ་པ་ཅན་བོད་མེ་ཁྱི············(806)ལོར་འཁྲུངས། མེ་བྱ་(817)ལོར་ཡབ་དགོངས་པ་རྫོགས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན། ཅོག་རོ་བཟའ་དཔལ་གྱི་ངང་ཚུལ་སོགས་བཙུན་མོ་བགྲེས་གཞོན་ལྔ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། བཀའི་བློན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཛད། རྒྱལ་ཁམས་དབང་དུ་བསྡུར། རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་བཞིན་བསྐྱངས་པའོ།

ཡབ་རྗེ་མུ་ཏིག་བཙན་པོ་དང་། ཡུམ་སྣ་ཚེ་བྲ་བར་སྲས་ལྔ་འཁྲུངས་པ་

ཏྲེ། གཙང་མ་དང་། དར་མ། རལ་པ་ཅན། ལྷ་རྗེ། ལྷུན་གྲུབ་པོ། སྐབས་དེར་རྒྱལ་བརྒྱུད་འཛིན་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་གཞིགས་ན། ཡབ་རྗེ་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་ལྷ་སྲས་ཀྱན་པ་གསེར་ཁྲི་མདའ་གསོལ་དགོས་གཤིས། འོན་ཀྱང་ལྷ་སྲས་གཙང་མ་ཆོས་སེམས་དཀར་བས་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་སྤངས། སྲས་གཉིས་པ་ཁྲི་དར་མ་ཨུ་དུམ་བཙན་གཤིས་རྒྱུད་རྩུབ་ལ་ཞེས་བྱ་དམན་པ། མ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད་པས། མཆན་དུའང་གླང་དར་མ་ཞེས་བཏགས། སྲས་ཆུང་བ་གཉིས་སྔ་ས་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས། དེར་བརྟེན་ནང་བློན་ཆ་མས་ཀྱིས་བཀའ་གྲོས་ལེགས་པར་མཛད་དེ་ལྷ་སྲས་གསུམ་པ་ཁྲི····གཙུག་ལྡེ་བཙན་རལ་པ་ཅན་གསེར་ཁྲི་མདའ་གསོལ།

བཙན་པོ་འདི་ཡི་སྐུ་དུས་སུ་བཀའི་བློན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན····གྱིས་མཛད། ཁོང་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བར་ཤིན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་པ་ཞིག་རེད། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཆོས་བཞིན་བསྐྱངས། དེ་ཡང་ཁྲིམས་ནི་བོད་ཀྱན་པོ་ཡ་རབས་ཆ་མས་ཀྱིས་གླིང་པའི་སྲིད་པའི་ཁོག་ཚུབ་ཆེན་པོ་ལ་དོན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སུ···གྲགས་པའི་བཅུ་དགུ་པ་ཁྲིམས་ཆེན་པོ་ལ། ཁྲི་རྩེ་འབུམ་གཞེར་གྱི་ཁྲིམས། གསེར་ཐང་ཤ་བ་ཅན་གྱི་ཁྲིམས། རྒྱལ་ཁམས་དཔེ་བླངས་ཀྱི་ཁྲིམས། མདོ་ལོན་ཞུས་བཅད་ཀྱི་ཁྲིམས། དཀོན་ཅོག་གི་ཆོས་ཁྲིམས། རྗེ་མོ་མདའ་དྲགས་ཀྱི་ཁྲིམས་དང་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བས། ངན་ལ་ཆད་པ་གཅོད་ཅིང་བཟང་ལ་བྱ་དགའ་སྟེར། མཐོ་བའི་གཉའ་ནས་གནོན་ཅིང་དམའ་བ་ཐབས་ཀྱིས་སྐྱོང་བའི་བཀའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྲོལ་བཟང་པོ་གཏོད། དེ་བཞིན་སྨན་གྱི་བཅོས་ལུགས་བཞི་དང་། དཔྱད་མཁན་གྱི་གབ་རྩེ་ལྔ། ཡ་རབས་ཀྱི་རྒྱན་བདུན། མཛངས་པའི་མིག་བཅུ་གཉིས། ཕོ་ལྷུང་གི་ཉེར་བརྒྱད། མོ་ལྷུང་གི་ཉེར་

བཅུ་གཉིས། ཕྱག་རྒྱ་དྲུག། རྒྱལ་པོའི་གདན་བཞི། བློན་པོའི་གྲལ་བརྒྱད་སོགས་ལམ་དང་ལུགས་སྲོལ་དུ་མ་གཏན་ལ་ཕབ། དེ་བཞིན་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་དགོས་མཁོ་མཚུངས་ཆེད་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་གཞན་ལ་དཔེ་བླངས་ཏེ་བྲི་སྲང་ཞོ་སོགས་ལ་ལེགས་བཅོས་གནང་ནས་སྔར་བས་ཚད་ལྡན་ཅན་དུ་གྱུར་པའོ།།

དུས་དེར་ཐང་བོད་ད་བར་མ་མཐུན་པར་དམག་འཁྲུགས་ཡང་ཡང་……ལངས། བོད་ཙ་རེ་ནས་དམག་སྟོང་སྡེ་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་བཏང་སྟེ། ཐང་གི་ཡུལ་མཁར་མང་པོ་བཅོམ། རྒྱའི་ཏ་ཤང་དང་བོད་ཀྱི་མཆོད་གནས་རྣམས་ཀྱིས་བར་མི་དང་མནའ་དཔང་མཛད་ནས་དབོན་པོ་དགྱེས་པའི་སྐྱེས་མ་ཕུལ། ཕྱིན་ཆད་འཁོན་མེད་པའི་སྐད་དུ་རྒྱ་ཡུལ་རྗེ་ཙ་བྱ་བའི་ས་མཚམས་སུ་བཙན་…པོ་དབོན་ཞང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་ཁང་རེ་རེ་བརྩིགས། ཇོ་ཐ་བོང་ལ་ཉི་ཟླའི་གཟུགས་བཀོད་ནས། གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་ཟུང་གཅིག། ས་ལ་བཙན་པོ་དབོན་ཞང་ཟེར། སྐབས་དེར་ཇོ་ལ་ཉི་ཟླའི་གཟུགས་བཀོད་ནས་རྒྱ་བོད་དབོན་ཞང་གི་མཛའ་མཐུན་མཚོན་ཚུལ་བྱེད་པ་དེ་རིགས་ནི་ད་ལྟའང་འཕྱུངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇོ་རིང་ཆེ་མོར་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུ་འདུག། དེ་ནས་རྒྱའི་མི་ཙ་མན་ལ་བོད་ཀྱིས་དམག་མི་དྲངས་པ་དང་། དེ་ཡན་ལ་ཐང་གིས་དམག་མི་དྲངས་པའི་ཁས་ལེན་བྱས། ས་ས་མལ། ཇོ་ཇོ་མལ་དུ་གནས་ནས། བོད་བོད་ཡུལ་ན་སྐྱིད། རྒྱ་རྒྱ་ཡུལ་ན་སྐྱིད་པའི་ཁྲིམས་མཛད། དཀོན་ཅོག་གསུམ་དང་། ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ། ལྷ་ཀླུ་གཉན་གསུམ་དཔང་དུ་བཙུགས་ཏེ་མནའ་སྐྱེལ་དམ་བཅའ་བཞག་པའོ། འོན་ཀྱང་རྒྱའི་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ།
དུས་དེར་བོད་ནང་ཁྲུལ་དུ་ཁ་བྲལ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྟོབས་

ཤུགས་ཀྱང་ཉམས་ཞན་དུ་འགྲོ་བར་བརྟེན་བོད་ནས་བསྟུད་མར་ཕོ་ཉ་ཐེངས་……
གསུམ་མངགས་ཏེ་ཐང་ཁྲོའ་ལ་མཛའ་མཐུན་མནའ་སྒྲིལ་ཡོད་པའི་རེ་བ……
ཞུས་པ་རེད་ཟེར་འཁོད། དེ་ནས་ཐང་བོད་ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་དཔོན་
ཞང་གི་མཛའ་མཐུན་ལ་བསམ་མས་གཞིགས་མཛད་དེ་སྐད་ཕྱིན་དམག་འཁྲུག……
མི་ཡོང་ཆེད་དུ་བོད་ལྕགས་གླང་ (821) ལོར་བོད་ཀྱི་ཕོ་ཉ་རྣམས་ཐང་གི……
རྒྱལ་ས་དྲང་ཨན་དུ་འབྱོར། བཙན་པོ་དང་། བློན་ཆེན་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་
ཡོན་ཏན་གྱི་བཀའ་བཞིན་དྲང་ཨན་གྱི་ནུབ་ངོས་སུ་ཐང་གི་བློན་པོ་རྣམས……
དང་བཀའ་གྲོས་ལེགས་པར་མཛད། བོད་ཆུ་སྟག (822) ལོར་ཐང་གི་ཕོ་
ཉ་རྣམས་ལྷ་སར་འབྱོར། ཁོང་རྣམས་ལ་བསུ་བ་དང་ཉེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་
མཛད། བློན་ཆེན་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་སོགས་དཔོན་རིགས་བརྒྱ་ལྷག་
ཙམ་དང་ཐང་གི་ཕོ་ཉ་རྣམས་ལྷ་སའི་ཤར་ངོས་སུ་གྲོས་མོལ་གནང་། ཕྱོགས་
གཉིས་མཛའ་མཐུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དྲན་གསོ་ཡང་ཡང་མཛད། ལྷག་པར་དུ་
རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་མཚོ་ཡི་པདྨ་དང་། ཀྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་ཀྱི་བཙན་པོའི་
ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཚུལ། རྒྱ་བོད་དབོན་ཞང་གི་འབྲེལ་བ་སོགས་ལྷུག་པོར་གླེང་།
དམག་འཁྲུག་བྱུང་ཚེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་དགེ་མཚན་སྤུ་ཙམ་མེད་པར་ངོས……
འཛིན་གནང་། བཀའ་གྲོས་མཛད་སྐབས་མཛའ་བརྩེའི་རྣམ་པས་ཁེངས།
མནའ་མཐུན་གྱི་རྡོ་རིང་གསུམ་བཙུགས་པ་སྟེ། གཅིག་ནི་ཐང་གི་རྒྱལ་ས་
དྲང་ཨན་གྱི་ནུབ་ངོས་སུ་ཡོད། གཅིག་ནི་ཐང་བོད་ས་མཚམས་མེ་རུ་ལ་
བཙུགས། གཅིག་ནི་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་ངོས་ཇོ་བོ་དབུ་སྐྲའི་
འགྲམ་དུ་བཙུགས། དྲང་ཨན་དུ་བཙུགས་པའི་རྡོ་རིང་དེའི་ཐོག་རྒྱ་ཡིག་
བཀོད་ཡོད་པ་དང་། ད་ལྟའང་ཤིས་ཨན་གྱི་ནུབ་ངོས་སུ་བསྟད་ཡོད་སྐད།

རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་རྩེ་ཧུར་བཙུགས་པའི་རྡོ་རིང་དེ་ཧྥ་རན་སིའི་མི་ཅིག་གིས…
སྐུ་འཁྲིད་བྱས་པ་རེད་ཟེར། ལྷ་སར་བཙུགས་པའི་རྡོ་རིང་དེ་ད་ལྟའང་དངོས་
སུ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད། དེའི་ཤར་ངོས་དང་ནུབ་ངོས་གཉིས་ལ་རྡོ་རིང་གི་མ་ཡིག་
དང་། ལྷོ་བྱང་གཉིས་སུ་མནའ་མཐུན་གྲོས་མོལ་དུ་བཞུགས་མཁན་ཐང་བོད་
བློན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་བཀོས་འདུག ཐང་བོད་མཛའ་མཐུན་སྐོར་དཔོན་
ཞང་རྡོ་རིང་དུ་བཀོད་པ་གཤམ་གསལ།

༄། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་
འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོ་དང་།
རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་རྒྱ་རྗེ་ཧྭང་ཏེ།
དཔོན་ཞང་གཉིས། ཆབ་སྲིད་གཅིག་ཏུ་མོལ་
ནས། མཇལ་དུམ་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་གཙིགས་
བཅས་པ། ནམ་ཞར་ཡང་མི་འགྱུར་པར་ལྷ་མི་
ཀུན་གྱིས་ཤེས་ཤིང་དཔང་བྱས་ཏེ་ཚེ་ཚེ་རབས…
རབས་སུ་གཏམ་བརྗོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཙིགས་ཀྱི་རྡོ་རིངས་ལ་བྲིས་པའོ།།

༄། འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོ་ཁྲི་གཙུག་ལྡེ་བཙན་
གྱི་ཞ་སྔ་ནས། རྒྱ་རྗེ་ཝུན་ཝུ་ཧྭེའུ་ཏིག་ཧྭང་ཏེ་
དང་། དཔོན་ཞང་གཉིས། སྐམ་དཀྱིལ་ཆེན་
པོས་ནི། འཕྲུལ་ཡུན་ཡུལ་གྱི་ལེགས་ཉེས་ཅི་
ཡང་བསྒྲུང་སྟེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ནི། བཀའ་
དྲིན་གྱིས་དགབ་པ་ལ་ཕྱི་ནང་མྱེད་པས། མང་

པོ་ཀུན་བདེ་སྐྱིད་པར་བྱ་བ་ལ་ནི་དགོངས་པ······
གཅིག་ཡུན་རིང་པོར་ལེགས་པའི་དོན་ཆེན་པོ་ལ་
ནི་བཀའ་གྲོས་མཐུན་ཏེ། གཉེན་སྙིང་པའི་སྲི་
ཞུ་ནི་དང་སྔའི་ཁྲིམས་ཆོས་དགྱེས་པའི་ཚུལ་སླར····
དུ་བརྩིགས་པར་མོལ་ནས། མཇལ་དུམ་ཆེན་པོ་
ནི་མཛད་དེ། བོད་རྒྱ་གཉིས། ད་ལྟར་དུ་
མངའ་བའི་ཡུལ་དང་མཚམས་སྲུང་ཞིང་། དེའི་
ཤར་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡུལ།
ནུབ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནི་ཡང་དག་པར་བོད······
ཆེན་པོའི་ཡུལ་ཏེ། དེ་ལས་ཕན་ཚུན་དགྲར་མི་
འཐབ། དམག་མི་དྲང་། ཡུལ་མི་མནམ།
ཡིད་མ་ཆེས་པ་ཞིག་ཡོད་ན། མི་བཟུང་ཞིང་
གཏམ་དྲིས་ཏེ་བརྫངས་ནས་ཕྱིར་གཏང་ངོ་ད······
ཆབ་སྲིད་གཅིག་ཅིང་། མཇལ་དུམ་ཆེན་པོ་འདི་
ལྟར་མཛད་པས། དབོན་ཞང་དགྱེས་པའི་བཀའ་
ཕྲིནད་སྐྱན་པས་ཀྱང་འདྲུལ་དགོས་ཏེ་ཕན་ཚུན་
གྱི་ཕོ་ཉ་འདོང་བ་ཡང་། ལམ་རྙིང་པར་བྱུང་
ནས། སྔ་ལུགས་བཞིན་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བར།
ཙང་ཀུན་ཡོག་ཏུ་རྟ་བརྗེས་ལ། རྩེ་ཞུང་ཆེག་ཏུ་
རྒྱ་དང་ཕྲད་པ་མན་ཅད་ནི་རྒྱས་ཞུ་དུད་བྱ།
ཅེང་ཤུ་ཧྭན་དུ་བོད་དང་ཕྲད་པ་ཡན་ཅད་ནི······

བོད་ཀྱིས་ཕུ་དུད་བྱ་སྟེ། དཔོན་ཞང་ཉེ་ཞིང་

གཉེན་པའི་ཚུལ་བཞིན་དུ། སྲི་ཞུ་དང་བཀུར་

སྟིའི་ལུགས་ཡོད་པར་སྒྱུར་ཏེ། ཡུལ་གཉིས་ཀྱི་

བར་ན་དུད་རྒྱལ་ནི་མི་སྣང་། སློ་བུར་དུ་སྣང་བ་

དང་དགྲའི་མྱིང་ནི་མྱི་གྲག་སྟེ་ས་མཚམས་སྲུང་……

བའི་མྱི་ཡན་ཆད་ཀྱང་དོགས་ཤིང་འཇིགས་པ……

མེད་པར་ས་ས་མལ་མལ་ན་བག་བརྐྱང་སྟེ། བདེ་

བར་འཁོད་ཅིང་། སྐྱིད་པའི་བཀའ་དྲིན་ནི་

རབས་ཁྲིའི་བར་དུ་ཐོབ། སྙན་པའི་སྒྲ་སྐད་ནི་

གཉི་ཟླས་སླེབས་སོ་ཚོག་ཏུ་ཁྱབ་སྟེ། བོད་བོད་

ཡུལ་ན་སྐྱིད་རྒྱ་རྒྱ་ཡུལ་ན་སྐྱིད་པའི་སྲིད་ཆེན་པོ……

སྒྱུར་ནས་གཙིགས་བཅས་པ་འདི་ནམ་ཞར་མྱི……

འགྱུར་བར། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་།

འཕགས་པའི་རྣམས་དང་གཉི་ཟླ་དང་གཟའ……

སྐར་ལ་ཡང་དཔང་དུ་གསོལ་ཏེ། ཐ་ཚིག་གི་

རྣམས་པས་ཀྱང་བཤད། སྲོག་ཆགས་བསད་དེ་

མནའ་ཡང་བོར་ནས། གཙིགས་བཅས་སོ་

གཙིགས་འདི་བཞིན་དུ་མ་བྱས་སམ། བཤིག་

ན། བོད་རྒྱ་གཉིས་གང་གིས་སྔར་ཉེས་པ་ལ་

ཤིག་ཅིང་། ལན་དུ་དཀུ་སྒྲུ་ཅི་བྱས་ཀྱང་གཙིགས་

བཤིག་པ་ལ་མ་གཏོགས་སོ། འདི་ལྟར་བོད་རྒྱ་

གཉིས་ཀྱི་རྗེ་བློན་གྱིས་ཞལ་གྲིས་བཤགས………

མནའ་པོར་ཏེ། གཙིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཞིབ་མོར་

བྲིས་ནས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཕྱག་

རྒྱས་བཏབ། བློན་པོ་གཙིགས་འཛིན་པ་ལ་

གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ལག་ཡིག་ཏུ་བྲིས་ཏེ།

གཙིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡང་སོ་སོའི་ཕྱག་སྤལ་ཏུ………

བཞག་གོ།

༄། །འཕྲུལ་གྱིས་ལྷ་བཙན་པོ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་ལྡེ་བརྩན་དང་། རྒྱ་རྗེ་ཧྭུན་ཧྭ་ཧེའུ་

ཏི་ག་ཧྲང་ཏེ་གཉིས། ཆབ་སྲིད་གཅིག་ཏུ་མོལ་ཏེ་མཇལ་དུམ་མཛད་པའི་དཔོན་ཞང་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ཅི་འདྲ་བ་དང་། མཇལ་དུམ་མཛད་པའི་གཏན་ཚིགས་རྫོ་རིངས་ལ་བྲིས་པའོ།

༄། །འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོ་འོ་ལྡེ་སྤུ་རྒྱལ། ཡུལ་བྱུང་ས་དོད་ཚུན་ཅད་ཙང་ནས་མིའི་རྗེར། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་མཛད་པ་ཡང་། གངས་རི་མཐོན་པོའི་ནི་དབུས། ཆུ་བོ་ཆེན་པོའི་ནི་མགོ། ཡུལ་མཐོ་ས་གཙང་བ་ལ་གནམ་གྱི་ལྷ་ལས། མིའི་རྒྱལ་པོར་གཤེགས་ཏེ། གཙུག་ལག་ཆེན་པོས་ནི་ཡུན་དུ་ཀྱི་སྲིད་བཙུགས། ཆོས་ཁྲིམས་བཟང་པོས་ནི་ཚུལ་གནང་། བྱམས་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ནི་ནང་གི་ཆེས་སྤྲུངད། དགྲ་ཐབས་མཁས་ནས། ཕྱིའི་དགྲ་བཏུལ་ཏེ། ཆབ་སྲིད་ནི་ཕྱིར་དབུ་སྨོག་ནི་སྣར་ཞིང་བརྩན་པ་□□ནམ་ཞར་□མི་འགྱུར། ཕྱིན་ཆེ་ཉམས་པའི་གཡུང་དྲུང་གི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ནི་ནེ། དེའི་ཕྱིར། ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་མོན་རྒྱ་གར་དང་། ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཏ་ཟིག་དང་།

བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་དྲུ་གུ་ནི་སྐྱིལ་ལ་སྟོགས་པ། གཡུ་□□རྒྱལ་པོ་སྟོམ་ན□
□ོ་ར་བྱ་བ་ཀུན་གྱི་□□□འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོའི་དབུ་རྨོག་བརྟན་པོ…
དང་། □□□□ང་པོར་ནི་ཕྱོགས་ཕྱི་གུས་པ་བྱེད་དེ། ཕན་ཚུན་དགྲིས
ཤིང་བཀའ་སྐྱལད་ངོ་ཚོག་ཉན་པ་ཡིན། ཤར་ཕྱོགས་ནི་རྒྱ་འདུག་པ། མཆོ
ཆེན་པོའི་□□ཉི་མ་ཤར་བ་ཡོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ། ལྷོ་བལ་གཞན་དང་ཕྱི
འདྲ་བར་□□□ཚོས་བཟང་། གཙུག་ལག་ཆེ་བས། བོད་དང་ཡང་།
འཐབ་ཀྱི་ཟླ་□□□ཀྱི་དོ་སྟེ། དང་པོ་རྒྱ་རྗེ་ལི་རྒྱལ་སར་ཞུགས་ནས།
དེའི་རང་གི་སྲིད་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་ལོན། རྒྱལ་རབས་གཅིག་གི་འོག་ཏུ།
འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་བརྟན་དང་། རྒྱ་རྗེ་ཐའི་ཙོང་ཐྱུན་བུ་ཞིང་
ཐྱང་ཏེ་གཉིས། ཆབ་སྲིད་གཅིག་ཏུ་མོལ་ནས། ཅེང་ཀུན་གྱི་ལོ་ལ། ལྷུན
ཤིང་ཀོང་ཅོ། བཙན་པོའི་ཁབ་ཏུ་བླངས། ཕྱིས་འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོ་ཁྲི
ལྡེ་གཙུག་བརྟན་དང་རྒྱ་རྗེ་སམ་ལང་ཁའི་འགྲན་ཤིང་ཐྱུན་ཤིན་ཐྱུན་ཐྱང་ཏེ…
གཉིས། ཆབ་སྲིད་གཅིག་ཏུ་མོལ་ཏེ། གཉེན་བརྩེགས་ནས། ཀིང་ཤུང
གིའི་ལོ་ལ་ཀིམ་ཤིང་ཀོང་ཅོ། བཙན་པོའི་ཁབ་ཏུ་བླངས་ནས། དབོན་ཞང
དུ་འགྱུར་ཏེ་དགྱེས་པ་ལས། བར་འགའ་ཕན་ཚུན་གྱི་སོའི་བློན་པོས་གནོད་པ
དག་ཏྲུལ་བྱས་ཀྱང་། གཉེན་པའི་ཚབ་གང་དུ་བྱ་བ། ཐུགས་ཁྲེལ་ཆེན་པོའི
དག་གི་ཚེ། དམག་སྟོངས་ཀྱིས་ཕན་ཐོགས་པར་བྱས་པ་དང་། ཕན་ཚུན
ཐུགས་ཉོངས་བྱུང་ངོ་ཚོག་ན། དགྱེས་སྣང་དག་ཀྱང་མ་ཆད་པར་བསྲིས་ཏེ
འདི་ལྟར་ཉེ་ཞིང་གཉེན་པ་ཡིན་ན། དབོན་ཞང་གི་ཚུལ་བོ་ན་ལྟར། ཐུགས
ཡི་དམ་ཐབས་པ་ལས། བཙན་པོ་ཡབ་ལྷ་འཕྲུལ་ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བརྟན་གྱི་ཞ་སྔ
ནས། སྐམ་དཀྱིལ་ཆེན་པོས་ནི། ཆོས་སྲིད་ཅི་ལ་ཡང་མཁས་ཤིང་གསལ

ཕྱི་མས་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ནི། ཕྱི་ནང་མྱེད་པར། ཕྱོགས་བརྒྱད་དུ་ཁྱབ་སྟེ་མཐའ་བཞི་རྒྱལ་པོ་ཀུན་དང་ཡང་མཇལ་ད་ཅིང་འདུམ་པར་མཛད་ན། རྒྱ་དང་ལྷ་ཞིག གཉེན་བརྩེག་པ། ཡུལ་ཁྲིམ་ཆོས་ཡིན་པས། ལྷག་པར་ཆབ་སྲིད་གཅིག་ཏུ་དགྱེས་ཏེ། ཕན་ཚུན་དབོན་ཞང་དགོངས་པ་མཐུན་ནས། རྒྱ་རྗེ་ཞིང་ཤེན་ཧྭན་ཧྭ་ཏྭང་ཏེ་དང་། མཇལ་དུམ་དུ་མོས་ཏེ། བཀའ་ཁོན་ཉིང་པ་ནི། སྒྲུངས་ཤིང་གསལད། དགྱེས་པ་གསར་ནི་བསླས་ཤིང་བསྟུང་ནས། དེ་ཚུན་ཆད། བཙན་པོ་དབོན་ནི་སྐུ་ཚེ་གཅིག རྒྱ་རྗེ་ཞང་ནི་གདུང་རབས་གསུམ་གྱི་བར་དུ། བཀའ་ཁོན་གྱི་གཙུགས་ནི་མ་བྱུང་། དགྱེས་པའི་སྲི་ཞུ་ནི་ཕན་ཚུན་ཕྱུང་དེ། ཕོ་ཉ་གཅེས་པ་ལས། བཀའ་ཕྲིན་སྙན་པ་དང་། དགོར་ནོར་བཟང་པོ་ནི། རྒྱུན་དུ་འཕྲུལ་ན། མཇལ་དུམ་གྱི་མདོ་ཆེན་པོ་གཙོགས་བཅ་བ་ལྟ་བུ་ཡང་མ་གྲུབ། དབོན་ཞང་སོལད་པའི་རྗེས་ཀྱང་ཚར་མ་ཕྱིན་པར་ཐུགས་ནོངས་ཀྱིས་བརྩལ་ཏེ། བར་གྱི་གཙུགས་ཉིང་པ་ཕྲན་རྩེགས་ཀྱི། དོགས་ཁྲིག་གིས། ལེགས་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་དོན། ཕྱི་ཕྱིགས་ཤེ་དག་ཏུ་རྒྱུར་ནས། དགྲ་ཚོད་ཀྱི་ཐབས་དང་། དམག་བརྩན་པོ་དག་ཀྱང་མྱི་རྟུལ་དུ་མ་ཏུང་སྟེ། དགྲ་ཟུར་གྱི་ཚུལ་དུ་རྒྱུརད་ཀྱིས་ཀྱང་། ཡོང་ཉེ་ཞིང་གཉེན་ལ་འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོ་ཁྲི་གཙུག་ལྡེ་བརྩན་གྱི་ཞ་སྔ་ནས། མཁྱེན་པ་ནི། འཕྲུལ་གྱི་ཚུལ་ཆགས། མཛད་པ་ནི་ལྷའི་ལུགས་དང་མཐུན་ཏེ། བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོས། ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་སྙོམས་ཤིང་། དབུ་རྨོག་བརྩན། བཀའ་ལུང་གཉན་ཏེ། རྒྱ་རྗེ་ཧྭན་ཧྭ་ཧེའུ་ཏིག་ཧྭང་ཏེ་དང་དབོན་ཞང་གཉིས་འཕྲུལ་གྱི་དགོངས་པ་ནི་མཐུན་ཏེ། བོད་རྒྱའི་ཆབ་སྲིད་ནི་གཅིག་སྟེ། བོད་རྒྱ་གཉིས། རབས་ཁྲིར་བདེ་སྐྱིད་པའི་མཇལ་དུམ་ཆེན་པོ་མཛད་ནས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ནི། གེང་ཤེའི་

ཐུབ་ཕྱོགས་ཤེག་སང་སིའི་དྲུང་དུ། བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཕྱིང་ནི་སྐྱིད་རྟག་ལོ་བདུན། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཕྱིང་ནི། ཅང་ཀིང་ལོ་དང་པོ་ལྷགས་མོ་གླང་གི་ལོའི་དགུན་ཟླ་ར་བ་ཚེས་བཅུ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛོམས་ནས། རྒྱ་ཡིས་གཙིགས་བཟུང་ངོ་། བོད་ཡུལ་དུ་ནི། ཕོ་བྲང་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་སྦྲ་སྟོད་ཚལ་དུ། བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཕྱིང་སྐྱིད་རྟག་ལོ་བརྒྱད། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཕྱིང་ཅང་ཀིང་ལོ་གཉིས། ཆུ་ཕོ་སྟག་གི་ལོའི་དབྱར་ཟླ་འབྲིང་པོ་ཚེས་དྲུག་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛོམས་ཏེ། བོད་ཀྱིས་གཙིགས་བཟུང་ངོ་། གཙིགས་ཀྱི་མདོ་རྡོ་རིངས་ལ་བྲིས་པ་འདི་ཡང་། བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཕྱིང་སྐྱིད་རྟག་ལོ་དགུ། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཕྱིང་ཅང་ཀིང་ལོ་གསུམ། ཆུ་མོ་ཡོས་བུ་ལོའི་དཔྱིད་ཟླ་འབྲིང་པོ་ཚེས་བཅུ་བཞི་ལ། རྡོ་རིངས་ལ་ཡི་གེ་བྲིས་སོ། རྡོ་རིངས་འདི་འབྲི་བའི་སྐུན་ཡང་། རྒྱའི་ཕོ་ཉ་ཐབས། འགུ ཤེའུ་ཞང་ཤིང་ཡོད་པ། དོ་ཙེའི་དང་། ཐབས་ཅན་ཤན་དེ་ཧྭུ་ཡོད་པ། □□ཀུལ་སྟོགས་པས་བྲིས་སོ། གཙིགས་ཀྱི་མདོ་རྡོ་རིངས་ལ་བྲིས་པ་འདི་དང་འདྲ་བ་གཅིག། རྒྱའི་ཡུལ་ཀིང་ཤིར་ཡང་གཙུགས་སོ།

ཞེས་འཁོད། འདི་ནི་ཐང་བོད་དབར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་བྱ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་མཛའ་མཐུན་མཉམ་གནས་ཡོང་བའི་ཐུན་མོང་གི་རེ་བ་འདི་མཚོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། དུས་དེར་ཐང་བོད་དམག་འཁྲུག་སྙིང་འཛགས་སུ་ཕྱིན། དཔོན་ཞང་མཛའ་བརྩེའི་དཔལ་ལ་ཅི་དགར་རོལ་བཞིན་གནས་སོ།།

དེ་ནས་བཙན་པོས་དགེ་བཅུའི་ཁྲིམས་བཟུང་། རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་། ཤཱི་ལེནྡྲ་བོ་དྷི། དཱ་ན་ཤཱི་ལ་ལ་སོགས་སྤྱན་དྲངས། ལོ་ཙཱ་

བ་ཀ་བ་དཔལ་བརྩེགས། ཅོག་རོ་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན། བནྡེ་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཡིས་
ཆོས་ཏུ་མ་བསྒྱུར། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ།
སྔར་ཡབ་མེས་ཀྱི་རིང་ལ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་ཕལ་ཆེ་བ་བསྒྱུར་ཟིན་ནའང་།
ཡུལ་དབུས་འགྱུར། ཨོ་རྒྱན། བལ་ཡུལ། རྒྱ་ནག ཟ་ཧོར། ཁ་ཆེ།
ལི་ཡུལ་སོགས་སྐད་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོར་བརྟེན་ནས་བསྒྱུར་བས་བོད་
སྐད་ལ་བསྒྱུར་དཀའ་བ་མང་པོ་སྣ་བསྒྱུར་མཛད་པ་དང་། བརྡ་རྙིང་ངམ་
ཡུལ་སྐད་མང་ཞིང་། བཙན་པོས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་
རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལས་བྱུང་བའི་བརྡ་དང་མཐུན་པར་བསྒྱུར་ཞིང་ཀུན་
གྱིས་གོ་བདེ་ལ་དོན་མི་འགྱུར་བ། ཚད་ལྷག་སྤང་པའི་ཕྱིར་དཀར་ཆག་ཀྱང་
བཀོད་དགོས་པའི་བཀའ་སྩལ་བ་བཞིན་ལོ་པཎ་རྣམས་དང་ཁྲིད་པར་དྲིན
ཅན་གྱི་ལོ་པཎ་གསུམ་ཞེས་གྲགས་པ་པཎྜི་ཏ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་། དཱ་ན་ཤཱི་ལ།
བནྡེ་ཡེ་ཤེས་སྡེ་གསུམ་གྱིས་དེ་སྔ་བསྒྱུར་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ཞུ
དག་ལེགས་པར་མཛད། སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་བརྡ་རྙིང་
གོ་དཀའ་བ་རྣམས་དོར་ནས་ཡུལ་དུས་དང་མཐུན་པའི་གོ་སླ་ཞིང་འདོན་བདེ་
བ་བྱས། རྣམ་དབྱེ་དང་ཚིག་ཕྲད་སོགས་ལ་ཞིབ་དཔྱོད་ནན་ཏན་མཛད།
ཡིག་རྫོབ་ཞུང་བའི་ཆེད་ཏུ་དྲག་དང་རྐྱང་པའི་འ་བརྟེན་སོགས་དོར། སྔ
བསྒྱུར་ཐལ་ཆེ་བ་དང་ཁྱབ་ཆུང་བའི་ཡུལ་སྐད་མཐའ་དག་དོར་ནས་བོད་ཀྱི
སྐད་ལ་དོན་བསྒྱུར་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པོ། བཙན་པོ་དེ་ཡིས་
བོད་ཡིག་ལ་གསར་བཅོས་གནང་བར་བརྟེན་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ
དེའང་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཤུགས་ཆེན་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱུང་།
ཡང་བཙན་པོ་དེ་ཡིས་དབུའི་རལ་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་སྣ་ལ་དར་ཡུག

བཏགས། དེ་ཡི་སྟེང་དུ་དགེ་འདུན་བཞུགས་པར་མོས་ལ་དགེ་འདུན་དབུ་སྡེ་གཉིས་གྲགས་སོ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རེར་ཞབས་ཏོག་པ་འབངས་མི་ཁྱིམ་བདུན་རེ་ཕུལ། དུས་དེར་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་མཆོད་གཞིས་སྤྲོད་པའི་སྲོལ་དངོས་སུ་དར། ཆོས་བྱེད་མི་སྣ་ཁག་གཅིག་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་པར་གྱུར། དེ་ནས་བཙན་པོ་རལ་པ་ཅན་གྱིས་ཐུགས་དམ་དུ་ཨུ་ཤང་རྡོ་དཔེ་མེད་བཀྲ་ཤིས་དགེ་འཕེལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པར་འདོད་ནས། ཁྲི་ཡུལ་ནས་རིག་བྱེད་ལ་མཁས་པའི་བཟོ་བོ་དང་། བལ་ཡུལ་ནས་ལྷ་བཟོ་བ་དང་རྡོ་བཟོ་བ་མང་པོ་གདན་དྲངས་ཏེ་ལྷ་ཁང་དངོས་ཐོག་བརྩིགས་དགུ་ལྡན་......འཕྲུལ་སྣང་གི་ཚད་ཙམ་བཞེངས། འོག་ཐོག་གསུམ་རྡོ་ཡིས་བརྩིགས་ཏེ་དེར་རྗེ་བློན་རྣམས་བཞུགས། བར་ཐོག་གསུམ་སོ་ཕག་གིས་བརྩིགས་ཏེ་ལོ་པཎ་རྣམས་བཞུགས། སྟེང་ཐོག་གསུམ་ཤིང་གིས་བསྐྲུན་ཏེ་ཐུགས་དམ་གྱི་རྟེན་གཙོ་བཞུགས། ལྷ་ཁང་དེ་ཉི་རྒྱ་ཕུབ་དགུ་བརྩིགས་ཡོད་པ། སྟེང་གི་རྒྱ་ཕུབ་གསེར་འབྲུག་གཡུ་འབྲུག་དང་བཅས་པ། ཁྲུང་གིས་བསྐྱོད་དུས་གདུགས་ལྟར་འཁོར་བ། མདའ་ཡབ་དང་ཕུ་ཤུ། དྲྭ་བ་དྲྭ་ཕྱེད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན། རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ། དར་གྱི་ཅོད་པན། དྲིལ་བུ་གཡེར་ཁའི་སྒྲ་འཁྲོལ་བ། རྒྱ་ཕུབ་རྩེའི་གསེར་འབྲུག་རྒྱབ་རི་དང་མི་དམན་མཉམ་པ། འཛིག་རྟེན་འདི་ན་འགྲན་མེད་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་བཞེངས་སོ། སྤྱིར་ན་འདི་ཡན་ཆད་དུ་བོད་ཀྱི་བཙན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་སྟོང་དང་བརྒྱད་བཞེངས་པར་གྲགས། གཞན་ཡང་རྒྱལ་པོའི་མཆོད་གནས་ཉང་ཤའི་སྐྲུན་དང་། བློན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་སའི་ཤར་དུ་ཀ་ཙ་དང་མེ་ཙ། ཀློ་ཙ་དགའ་བ་དང་དགའ་བའི་འོད། བྱང་དུ་བྲན་ཁ་དང་བྲན་ཁང་བྲ་མ་

སོགས་པའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་སོ། སྐབས་དེར་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་བཙུགས་སོ།

མདོར་ན། བཙན་པོ་འདི་ཡི་སྐུ་དུས་སུ་ཐང་བོད་ད་བར་གྱི་མཛའ······བརྩེའི་མཐུན་ལམ་གོང་དུ་འཕེལ། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ནས་ཁྲིམས་ཡིག········གསར་དུ་བཅོས། བྲེ་སྲང་ཉོ་སོགས་ལ་ཞིགས་བཅོས་བཏང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། བོད་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་བདེ་སྐྱིད་ལྷ་ལྟར་མཚུངས་ཞེས་པ་ལྟར། དུས་དེར་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གཞུང་སོགས་དཔྱར་མཚོ་རྒྱས་པ་བཞིན་གོང་དུ་འཕེལ། ཆབ་འབངས་རྒྱ་ཆེ་སྡེ་སྔར་ཡང་མེས་སྐུ་རིང་ལ་མ་འདུས་པ་ཤར་སྐར་མ་སྨིན་དྲུག་འཆར་བའི་འོག་རྒྱ་ནག་གི་སོ་ལོན་ཤན་གྱི་རི་རྒྱུད་དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་འདྲ་བར་གཏུགས། ལྷོ་ཕྱོགས་བྲམ་ཟེའི་ཡུལ་ན་གཏུགས། ནུབ་སྟག་གཟིག་གི་སོ་མཚམས་སྨྲ་སྟག་ཤ་དུང་གི་སྒོ་མོ་ལ་གཏུགས། བྱང་ཧོར་གྱི་སོ་མཚམས་ཧྲེ་མ་སྨད་རིང་ཉ་ཟླང་མའི་རྒྱབ་འདྲ་བར་གཏུགས་ཞེས་ཟེར།

ཡིན་ནའང་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འགལ་བ་ཉིན་བཞིན་ཇེ······ངར་ཅན་དུ་གྱུར་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་དབང་སྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་གྱི་འགལ་བ་ནི་དེ་བས་ཇེ་དྲག་ཆེ་ལ་ཇེ་ངར་ལྡན། གང་ལགས་ཟེར་ན། སྔར་ཆོས་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཤུགས་ཆེན་སྤེལ་བ་མ་ཟད། ཆོས་བྱེད་མི་སྣ་འགའ་ཞིག་ས་ཞིང་དང་། འབྲོག་ར། འབངས་སོགས་དབང་བའི་བྲན་གཡོག་བདག་པོའམ་མངའ་བདག་ཏུ་གྱུར། ལྷག་པར་དུ་ཁྲི་གཙུག་ལྡེ་བཙན་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྐུ་དུས་བཙུན་པ་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན···

གྱིས་བཀའི་སློན་ཆེན་མཛད། དེ་ནས་བཙུན་པས་སྲིད་དབང་གཙོ་བོ་བཟུང་བའི་ལམ་སྲོལ་ཆགས། ཕྱིས་སུ་བཀའ་བློན་བླ་མ་འཛུགས་པའི་ལམ་སྲོལ་དེའང་སྔར་གསོལ་དེ་དག་ལས་བྱུང་བ་རེད་སྙམ། དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་མཆོད་གཞིས་དབང་བའི་སྲོལ་དངོས་སུ་དར་བས་སྐུ་དྲག་ཁག་ཅིག་གི་ཁེ་ཐབ་ལ……སྐྱོང་ཀུན་ཕོག་སྟབས་སྲིད་དབང་འཐོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཡང་ཡང་… བྱུང་། ཨོ་རོག་མི་ཞིག་ལྷ་འབྲི་དང་། འཛག་མ་མི་ཞིག་རླུང་པོ་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། བློན་པོ་སྲས་སྟག་སྣ་ཅན་སོགས་ཀྱིས་སྲས་གཉིས་པ་ཁྲི་དར་མ་ཨུ་དུམ་བཙན་ལ་ཁྲིད་སྲས་བགྲེས་པ་ཡིན་པས་རྒྱལ་སྲིད་ཁྲིད་ཀྱིས་བསྐྱངས་དགོས……ཟེར། ཁྲི་དར་མའང་ཡབ་རྗེ་འདས་རྗེས་རྒྱལ་པོའི་ཁྲིར་མི་བསྐོས་པའི་སྙིང་ནད་ཡོད་སྟབས་ཁྲི་དར་མ་དང་། བློན་པོ་སྲས་སྟག་སྣ། ཅོག་རོ་ལྷ་ལོད། ལེགས་སྒྲུག་བཙན་སོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་བགྲོངས་ནས་སྲིད་དབང་འཐོག་རྒྱུའི……གྲོས་ངན་བཤམས། ཅོག་རོ་ལྷ་ལོད་(ཅོག་རོ་ལེགས་སྒྲའང་ཟེར)ན་རེ། རྒྱལ་པོ་བགྲོངས་ཀྱང་ལྷ་སྲས་གཙང་མ་དང་། བཙུན་མོ་ཅོག་རོ་བཟའ་དཔལ་གྱི་ངང་ཚུལ། བཀའི་བློན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་སོགས་མ་བགྲོངས་ན་སྲིད་དབང་འཐོག་མི་ཐུབ་ཟེར། དེས་ན་བློན་སྲས་སྟག་སྣ་(དབའས་སྟག་ཟླ་འང་ཟེར)ཡིས་ང་ལ་ཐབས་ཡོད་ཟེར་ནས། དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་གྱི་མོ་མ་ལྷ་མཁན་གྲགས་པ་ཅན་རྣམས་ནོར་གྱིས་བསླུས། དེ་དག་གིས་ལྷ་སྲས་གཙང་མ་དུ་ལོ་བོད་ཁམས་འདིར་བཞུགས་ན་རྒྱལ་པོ་དང་། ལྷ་སྲས་གཉིས་སྐུ་ཚེ་ལ་བར་ཆད་ཡོང་ངེས་ཆེ་བ་དང་། ཕྱིད་པར་དུ་བོད་ཁམས་འདིར་ནད་ཡམས་དང་། དམག་འཁྲུག ། ལོ་ཉེས་སོགས་ཡོང་གཞི་ཆེ་བ་འདུག་ཟེར། གཏམ་དེ་བཙན་པོ་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྙན་དུ་གསོལ་བས།

རྒྱལ་པོ་ན་རེ། གཅེན་པོ་ད་ལོ་རིང་ངེད་ཅག་རྣམས་ཀྱི་ཆབ་འབངས་དང་།
ཨོན་ཡུལ་གྱི་མངའ་འབངས་མི་སེར་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་ཇི་ལྟར་ཡོད་མེད……
གཟིགས་པར་ཕེབས་ཟེར་ནས་ཨོན་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས། (ཡང་རེབ་ཟེར་
འགའ་ཞིག་ཏུ་གྲོ་མོའམ་འབྲུག་ཡུལ་དུ་སྤྱུགས་ཟེར) ལྷ་སྲས་གཙང་མ་བློན……
འབངས་རྣམས་དང་ཞལ་གྲེས་པའི་སྐབས་སུ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ། རང་ཉིད་
བློན་པོ་ངན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་མཐར་སྤྱུགས་པ་མཆིན། སྤྱན་ཆབ་མང་དུ་
ཕྱུང་། དགེ་འདུན་ལོ་པཎ་དང་བློན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་སྲས་གཙང་པོའི་
རྩ་ཁ་བར་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུས་པས་ལྷ་སྲས་གཙང་མ་ན་རེ།

རྒྱལ་བློན་ཐམས་ཅད་བཀའ་ཡིས་བསྒྲོས་པ་ལགས།
བདག་ལ་སྐྱོད་པའི་དབང་མེད་ས་མཐར་འགྲོ།
ཉེས་པ་མེད་ལ་སྐྲོད་ལ་ཐབས་ཅི་ཡོད།
དགེ་འདུན་ཐུགས་བདེ་དེ་ནས་ཞོག་པར་ཞུ།
སེམས་ཐག་ཆད་ཟིན་གྲུ་ཡི་ཉག་ཐག་ཐོང་།

ཞེས་གསུངས་བཞིན་བྱོན། ལྷ་སྲས་སྐྱོ་བྲག་ཁོ་ཕྲིང་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་སྣ་
ནམ་བཟའ་མང་རྗེས་དུག་ཕུལ་ནས་བཀྲོངས་སྐད། དེ་ནས་བཙུན་མོ་ཅོག་རོ་
བཟའ་དཔལ་གྱི་ངང་ཚུལ་དང་། བཀའི་བློན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་
ལུས་འདྲིས་བྱུང་ཚུལ་སྐོར་སྙན་དུ་ཕྲ་མ་གསོལ་བས། རྒྱལ་པོས་ཁོང་གཉིས་
ཁྲིམས་ལ་སྦྱོར་ཞིག་གསུངས། བཙུན་མོར་མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་བྱུང་བས་ཐུགས་
ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་ནས་རང་སྲོག་རང་གིས་བཅད་བས། སྤྱིར་ན་བློན་ཆེན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་
གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་བསམ་པར་རང་ཉིད་གསོད་དུ་བཅུག་ན་རྒྱལ་པོའང་བཀྲོངས་
པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་སྙམ་སྟེ། བྱང་དུ་བྲོས་ནས་ས་འོག་ཏུ་ཡིབ། བློན་པོ་སྦས་སྟག་

སྣས་སྦྲུགས་ལྷ་ཁ་བཞིར་སྤྲུལ་ཞིབ་པ་བཏང་། སྤྲུལ་ཞིབ་པ་ཞིག་གིས་སྲང་པོ་དཀྲུས་ཤོང་ལ་བརྫུས་ཏེ་ཤོང་ཁྲིད་པ་དང་བཅས་བྱང་དུ་འོངས་ནས་བློན་ཐན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ངོ་ཤེས་ཏེ་གསང་ཁ་བརྗོལ་བས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་སྐེ་ཐང་དུ་དམར་གསོད་བཏང་། པགས་པ་ཕྱུད་བུར་བཤུས་ཏེ་གསོབ་བརྒྱངས་ནས་བཞག་ཟེར། ཡང་མོན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་དུ། བློན་ཆེན་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་མི་སྤྱངས་ཆེན་པོའི་ནང་བཅུག་ནས་བཀུམ་ཞེས་འཁོད།

དེ་ནས་ཁྲི་དར་མ་དང་། བློན་སྟས་སྟག་སྣ་སོགས་ཀྱིས་བཙན་པོ་བསྒྲིངས་ནས་སྲིད་དབང་འཛྲོག་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་བརྟེན་བོད་... ལྕགས་བྱ་(841)ལོར་བཙན་པོ་ཁྲི་གཙུག་ལྡེ་བཙན་རལ་པ་ཅན་འབྲས...... ཆང་གསོལ་ནས་གཟིམས་པའི་སྐབས་སུ་བློན་པོ་སྟས་སྟག་སྣ་དང་། ཅོག་རོ་ལྷ་ལོད་(ཅོག་རོ་ལྷ་ལུང་ཡང་ཟེར)སོགས་ཀྱིས་ཞལ་ལྟག་པའི་ངོས་སུ་གཅུས་... ཏེ་བསྒྲིངས་སོ། འདི་ཡན་ལ་སྐྱིད་པའི་གདུང་རབས་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྐྱིད་པའི་གདུང་རབས་ལྔ་ཟེར། མངའ་བདག་རལ་པ་ཅན་གྱི་བང་སོ་ནི། དོན་མཁར་མདའ་ཡི་གཡོན་ཟུར་དེ་རུ་བརྩིགས། བང་སོ་དེ་ཡང་རིན་ཆེན་ནོར་གྱིས་བཀང་། མིང་ནི་ཁྲི་ལྡེ་རྨང་རི་ཟེར་རོ་སྐད། ཡང་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་དེ་ནས་བོད་འབངས་ཡོངས་ཀྱི........ བསོད་ནམས་ནི། སྣུམ་ཟད་མར་མེ་ལྟ་བུར་ཡལ་ལ་ཁྲུག། རྗེ་ཡི་མངའ་ཐང་དཀུན་གའི་ཟླ་བཞིན་ཐྲི། རྒྱལ་ཁྲིམས་སོག་ཙལ་ཕོན་ཐག་བཞིན་དུ་ཞིག། ཟེར་བ་ལྟར་བཙན་པོ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་དགོངས་པ་རྫོགས་ནས་འདས་རྗེས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་མངའ་ཐང་དཀུན་གའི་ཟླ་བོ་བཞིན་ཐྲི། ཐོག་མར་མདོ་ཁམས་ཡུལ་ནས་འབངས་གྱེན་ལོག་ལངས་སོ།

བཅུ་གཉིས་པ། ཁྲི་དར་མ་ཨུ་དུམ་བཙན་ཁྲིར་འཁོད་ཚུལ་དང་། འབངས་ཀྱིན་ལོག་ལངས་ཏེ་མཐོ་བོད་རྒྱལ་རབས་འཁོར་ཞིག་སོང་བའི་སྐོར།

ཡབ་སྲུ་ཏྲི་ག་བཙན་པོ་སད་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་དང་། ཡུམ་ལྷ་རྗེ་བྲོ་བའི་སྲས་གཉིས་པ་ཁྲི་དར་མ་ཨུ་དུམ་བཙན། བོད་རྩ་ལུག (803) ལོར་འཁྲུངས། བཙན་པོ་འདི་ནི་བ་གླང་གི་ཤ་ཚུགས་འདྲ་ཞིང་། མཁྲེན་པ་ཆུང་ལ་རྒྱུད་སྐྱོང་བས་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་དུ་གླང་དར་མ་ཞེས་བཏགས། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པ་ལྕགས་བྱ (841) ལོར་གཅུང་རལ་པ་ཅན་བཀྲོངས་ཏེ་་་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱངས། བཀའི་བློན་པོ་སྲས་སྟག་སྣ་ཅན་གྱིས་བྱས། བཙུན་མོ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

བཙན་པོ་ཁྲི་དར་མ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་རྗེས། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་མངའ་ཐང་ཉམས་རྒུད་ཕྱིན་པ་དང་། སྐྱི་ཚོགས་འགལ་བ་དང་། དབང་བསྒྱུར་པ་ནང་ཁྲུལ་གྱི་འགལ་བ་སྲུ་མཐུད་དེ་ཛ་དྲག་ཇོ་ངར་ཅན་དུ་གྱུར······ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་བཙན་པོ་འདི་ནི་ཡ་རབས་དྲ་མའི་གནས་དང་བྲལ་ཞིང་། ཤེས་བྱ་དམན་ལ་དྲག་ཚུབ་ཆེ་བས་འབངས་ཀུན་གྱིས་ཡིད་མ་རངས། ཁོ་པས་སྲིད་དབང་འཛིན་པའི་དུས་དེར་བོད་ལ་སྔར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་མ······མྱོང་བའི་མི་ནད་ཕྱུགས་ནད་དང་། སད་སེར། ཆུ་ལོག སྲུ་གེ་སོགས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་གནོད་འཚེ་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཁྲི་དར་མའི་རྒྱལ་སྲིད་ལའང་ཉེན་ཁ་ཆེ་བས་རྗེ་བློན་དེ་དག་གིས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་བར་བསྐད······བཏགས་ཏེ་ཆོས་ལུགས་དེ་རིགས་བསྣུབས་དགོས་ཟེར་ཡང་དོན་དུ་རང་ཉིད་་་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགྲ་ཁ་གཏད་རྣམས་བཟླགས་པའི་གྲོས་བཤམས། དེ་ནས

བཙན་པོ་ཁྲི་དར་མས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྲ་བརྟན་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ……… སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པ་སྟེ་ཁོ་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགྲ་ཁ་གཏད་རྣམས་ལ…… དྲག་གནོན་བྱེད་འགོ་ཚུགས། ཐོག་མར་རྒྱ་བཟས་བརྣམས་པའི་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་ཆུ་ལ་བསྐྱུར་དགོས་ཞེས་བཀའ་ཕབ་ཀྱང་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་བློན་འབངས… འགའ་ཞིག་གིས་སྦས། བུ་མས་པའི་སྐུ་རས་ཀྱིས་དྲིལ་ནས་འོ་ཐང་གི་མཚོ་འགྲམ་དུ་སྦས། ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱ་སྟག་ར་མོ་ཆེ། བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་ལྷ་ཁང་སོགས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒོ་ལ་ཞལ་བ་བྱས། དེའི་ཐོག་བཙུན་པ་ཆང་འཐུང་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་བྲིས། རྩེ་ཙ་མ་གཏོགས་ལྷ་ཁང་ཆུང་བ་མཐའ་དག་བཤིག། བསྟན་བཅོས་གསུང་རབ་གླེགས་བམ་ལ་ལ་ཆུ་ལ་བསྐྱུར། ལ་ལ་མེར་བསྲེགས། ལ་ལ་གཏེར་དུ་སྦས། ལོ་པཎ་ཕལ་ཆེར་ཡུལ་ཕྱོགས་གཞན་དུ་བྲོས། བཙུན་པ་རྣམས་མཐོ་དམན་བར་དུ་དབྱེ། མཐོ་གྲས་ལྔ་རིན་མཆོག་དང་སྤྱང་ཏིང་འཛིན་བཟང་པོ་སོགས་དམར་གསོད་བཏང་། བར་པ་རྣམས་ཇོན་པའམ་བཤན་པ་བྱེད་དུ་བཅུག ཐ་མ་རྣམས་བོན་གྱི་ཆོས་ལ་བཀུག ལོ་པཎ་བྲོས་མི་ཐར་བ་རྣམས་རྔོ་ཕྱོགས་མོན་ཡུལ་དུ་བཙངས་སོ།།

དེ་ནས་བློན་འབངས་འགའ་ཞིག་གིས་བཙན་པོ་གདུག་པ་ཅན་ཁྲི་དར… མ་བཀྲོངས་པའི་ཐབས་གྲོས་ཐེངས་མང་བྱས། ཉིན་ཞིག་བྲག་ཡེར་པར་བཞུགས་པའི་བཙུན་པ་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་རྟ་དཀར་པོར་སོལ་བ……… བྱུགས་ནས་ནག་པོ་བཟོས། ཕྱིར་ཕྱི་ནག་ནང་དཀར་ཞིག་གྱོན། གདོང་ལ་སོལ་སྣུམ་བྱུགས། ཕུ་ཐུང་དུ་མདའ་གཞུ་བཅུག ཏ་ནག་ལ་ཞོན་ཏེ། ལྷ་སའི་དབུས་སུ་འོངས། བོད་མི་ལོ་སྟག་(846)ལོའི་ཉིན་ཞིག་བཙན་པོ་ཁྲི་

དར་མ་ལྷ་ས་ཇོ་བོ་དབུ་སྐྲའི་ཇོ་རིང་ལ་ལྷ་བཞིན་བསྟད་ཡོད་པ་མཐོང་བ་དང་ཁོང་ཁྲོའི་མེ་ལྕེ་དཀྱུང་དུ་འཕྱུར་ནས་སྐད་ཅིག་ཉིད་དུ་གསོད་དགོས་བསམས་ཀྱང་། རང་སེམས་རང་གིས་མནན། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འདུལ་དགོས་པ་གལ་ཆེ་སྙམ་ནས་བཙན་པོ་ཁྲི་དར་མར་ཕྱག་འབུལ་བའི་ཚུལ་བྱས། ཕུ་ཐུང་གི་ནང་ནས་མདའ་གཞུ་བཏོན། ཕྱག་དང་པོར་མཐེབ་སྤྲས། གཉིས་པར་མདའ་བཀང་། གསུམ་པར་བཙན་པོའི་སྙིང་ཁར་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བྲོས་སོང་། བཙན་པོས་ལག་གཉིས་སྙིང་ཁའི་མདའ་དུ་འཇུ་ཞིང་། ཡང་ན་ལོ་གསུམ་གསོད་པ་སྔས། ཡང་ན་ལོ་གསུམ་གསོད་པ་ཕྱི་ཟེར་སྐྲིང་ག་འདོན་བཞིན་ཕྱི་མའི་ལྷ་ལམ་དུ་གྱུར་རོ།

དེ་ནས་ཁོ་པའི་བློན་པོ་ཚོས་ཞི་མདངས་ཏེ་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ……བཙལ་ཀྱང་མ་རྙེད། ཤར་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཟིན་ལ་ཁད་ལ་དགའ་མོ་གཏོང་ནས་བྲོས་ཏེ་མ་མཐོང་བར་ཤོར་ཟེར། ལྷོ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲིབ་ཀྱི་རྒྱ་འཁྲམ་ནས་ས་སྲོས་མཚམས་ནས་མ་མཐོང་བར་ཤོར་ཟེར། ནུབ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤུན་གྱི་འཁྲང་ནས་ས་སྲོས་མཚམས་ནས་མ་མཐོང་བར་ཤོར་……ཟེར། བྱང་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོང་མཁར་གདོང་ནས་ས་སྲོས་མཚམས་ནས་མ་མཐོང་བར་ཤོར་ཟེར། དོན་དུ་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་གྲིབ་ཀྱི་གཙང་རྒྱ་བརྒལ་ཏེ་སོང་བས་རྟ་ལ་སོལ་བ་བྱུགས་པ་དག་སྐྱེ་དཀར་པོར་གྱུར། ཞྭ་ནག་བསྒྱུར། གདོང་གི་སོལ་བ་ཆུས་བཀྲུས། བེར་ཕྱིར་སློག་ནས་དཀར་པོར་སོང་། རྟ་དཀར་པོ་ཞོན་ནས་ཡེར་པ་བྲག་ཕུག་ཏུ་ཡིབ་ནས་བསྡད། འཚོལ་མི་རྣམས་ཡེར་པར་འཁྱུར་ནས་རྟ་དཀར་པོའི་རྐང་རྗེས་མཐོང་། ལྷ་ལུང་དཔལ་རྡོར་རི་ལ་ཕྱིན་ཀྱང་རྟ་པོའི་ཞབས་རྗེས་ཐང་ཟེར་བའི་གནའ་གཏམ་དེ་

ད་ལྟ་བར་གནས། འཚོལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་རི་ལ་ཡིབ་ནས་བསྡད་ཡོད་ངེས་རེད་ཟེར་གང་སར་བཙལ་ཀྱང་མ་རྙེད་པར་ཕྱིར་ལོག་སོང་ངོ་།།

གོང་དུ་སྨོས་པ་ལྟར། བཙན་པོ་ཁྲི་དར་མ་ནི་མི་སྤྱོད་དང་བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། འབངས་མི་རྣམས་ཡིད་མི་རངས། ཁོ་པར་བླང་དར་མ་ཞེས་མིང་བཏགས། རོ་ས་འོག་ལ་ཕྱིན་ཀྱང་གཏམ་ས་སྙིང་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་ད་ལྟའང་དམངས་ཁྲོད་དུ་དར་མའི་མགོ་ལ་ར་ཙོ་ཡོད་སྟབས་ཁོ་པས་ར་ཙོ………འགེབས་ཆེད་སྐྲ་ཐོག་གཉིས་བཟོས་པར་བརྟེན་ཕྱིས་སུ་དྲུང་འཁོར་རྣམས……ཀྱིས་སྤྲ་ཐོག་བརྒྱབ་པའི་སྲོལ་དར་བ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་བཤད་སྲོལ་མང་ཙམ་བྱུང་། གང་ལྟར་བཙན་པོ་ཁྲི་དར་མས་ཆབ་སྲིད་སྐྱོང་བའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་བསྐྲུབས་པ་དང་སྤྲུགས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་དང་། སྨྲ་རིག་པ། གསོ་བ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་མེར་བསྲེགས། བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱུམ་ཟད་མར་མེ་ལྟ་བུར་གྱུར། རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཙན་པོ་དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྔར་བྱུང་མ་མྱོང་བའི་ཉེས་ཅན་ཡིན་པ་ནི་སྐྱེ་བོ……ཀུན་གྱིས་ཤེས་ཚོད་ལྟར་རེད།

དུས་དེར་ཁྲི་དར་མའི་བཙུན་མོ་ཚུན་ན་གཡོར་མོ་ཚེ་སྤྱོང་བཟའ་བཙན་མོ་འཕན་ལ་སྲས་ཞིག་འཁྲུངས་པས་བཙུན་མོ་ཆེན་མོས་བཀྲངས་ཡོད་སྐམ……ནས་ཉིན་མོ་ཉི་མས་བསྲུངས། མཚན་མོ་མར་མེའི་འོད་ཀྱིས་བསྲུངས་པས་ན་མཚན་དུ་འོད་སྲུངས་ཞེས་ཐོབ། དེའི་ཚེ་བཙུན་མོ་ཆེན་མ་སྣ་ནམ་བཟའ་ཡིས་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་འཁོར་ཚུལ་བྱས་ཏེ་གཞན་གྱི་ཁྱིའུ་ཞིག་ཉོས་ནས་ང་ལ་མདང་ནུབ་སྐྱེས་སོང་ཞེས་བསྟན་པས་བློན་འབངས་ན་རེ།

མདང་ཞུབ་སྐྱི་སོ་འདུག་ས་པའི་ཕྲུ་གུར་ཅེས་ཡིད་མི་ཆེས། འོན་ཀྱང་བཙུན་མོ་ཆེན་མ་གཙོ་འཁོར་རྣམས་དབང་ཤུགས་ལྷག་པར་ཆེ་བས་ཡུམ་ཆེན་མོའི་·····བཀའ་བརྟན་དུ་ཆུག་ཟེར་བས་མཚན་ལའང་ཁྲི་ལྡེ་ཡུམ་བརྟན་ཞེས་གྲགས། དེབ་ཐེར་དང་ཡིག་ཚང་མང་ཆེ་བར་ཁྲི་ལྡེ་ཡུམ་བརྟན་གདུང་རྒྱུད་མ་ཡིན་པར་གྲགས། ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་མངའ་བདག་འོད་བསྲུངས་དང་མངའ་བདག་ཡུམ་བརྟན་གཉིས་ཀ་དོན་དུ་གདུང་སྲས་ཕྲུད་མེད་ཡིན་ཞེས·····གསུངས། དེ་ནས་ལྷ་སྲས་གཉིས་སྐུ་ན་ཆུང་ནའང་ཆོས་བློན་རྣམས་ནས་ཡབ་ཁྲི་དར་མས་གཏོར་བཤིག་བཏང་བའི་ལྷ་ཁང་རྣམས་ལ་ཉམས་གསོ·····དང་། རྗེ་བོ་རྣམ་གཉིས་སོ་འོག་ནས་བརྟན་ཏེ་རང་རང་གི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་སུ་གསོལ། ཡང་དུས་དེར་བཙུན་མོ་གཉིས་དང་བློན་པོ་རྣམས་ནང་ཁྲོལ་མི་མཐུན་པར་ཕྱོགས་ཁག་གཉིས་སུ་གྱུར། ལ་ལས་མངའ་བདག་འོད་བསྲུངས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཏེ་སྲིད་དབང་འཛིན་པའི་རེ་བ་བཅངས། ལ་ལས་མངའ་བདག་ཡུམ་བརྟན་གྱི་རྒྱབ་ལངས་བྱས་ཏེ་སྲིད་དབང་བཟུང་ཐུབ་པའི་རེ་བ·····བཅངས། མངའ་བདག་ཡུམ་བརྟན་གྱི་ཤོག་ཁས་དབུ་རུ་བཟུང་། མངའ་བདག་འོད་བསྲུངས་ཀྱི་ཤོག་ཁས་གཡོ་རུ་བཟུང་ནས་བོད་མེ་ཕྱི(856)ལོ·····ནས་བཟུང་ཤོག་ཁ་གཉིས་དབར་དམག་འཁྲུག་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ལངས། མཐར་འོད་བསྲུངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་ཕམ་ཏེ་མངའ་རིས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ·····བྲོས། དེའི་བློན་འབངས་མང་ཆེ་བ་སྟོ་མོན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བྲོས་ནས་ཡུལ་དེར་གྲོང་སྡེ་རྒྱ་ཆེ་ཆགས། དེ་གཞན་རྣམས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱོགས་ཕལ་ཆེ་བར་ཁྱབ་སྟེ་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོར་ཆེ་སྲིད་དང་ཆུང་སྲིད། མང་ཚན་དང་ཉུང་ཚན། གསེར་པ་དང་གཡུ་པ། ཤ་ཟན་དང་ཙམ་ཟན་ཞེས་ཁག་གཉིས་སུ་སྒྱུར་ཏེ་ནང

འབྲུག་བར་མི་ཆད་པ་ལངས། ལྷ་སྲས་གཉིས་དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་ལ་ཕེབས་
པའི་བོད་ས་གླང་ (869) ལོར་འབངས་གྱེན་ལོག་རིམ་པར་བྱུང་སྟེ་དེ་ཡང་…
འབངས་གྱེན་ལོག་ནི་ནམ་མཁར་བྱ་གཅིག་འཕུར་བར་བྱ་གཞན་མང་པོ……
འདུས་ཏེ་གནོད་པ་བྱེད་པར་དཔེ་བྱས། ཐོག་མར་མདོ་ཁམས་ཡུལ་ནས……
དབའས་ཁོ་བཞེར་ལེགས་སྟེང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་གྱེན་ལོག་ལངས། དེ་
ནས་དབུ་རུར་འབྲོ་སྟག་འབྲུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབའས་ལོ་ཕོ་ལོ་ཆུང་གིས་
ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་གྱེན་ལོག་ལངས། དེ་ནས་གཡོ་རུར་ཞང་རྗེ་གསས་སྟེ་
བཙན་གྱིས་དཔོན་གཡུ་སྟེ་བསད། རི་མགུལ་ལ་ཡུར་བ་བཟོ་རུ་བརྒྱུག་པས་
རི་མགུལ་ལས་མི་མགུལ་གཅོད་པ་སླ་ཞེས་སྨྲས་ཏེ་མཆིམས་གོང་མི་དྲུག་གིས…
འགོ་ཁྲིད་ནས་གྱེན་ལངས་བྱས། མདོར་ན། དྭགས་པོ། ཀོང་པོ། ཉོ་ཁ་
སོགས་ས་གནས་མང་པོར་འབངས་གྱེན་ལོག་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས…
ལངས། "དེ་དག་ཐམས་ཅད་བློན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་ཡོན་ཉེས་མེད་དུ་ཁྲིམས་ལ་
སྦྱར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་གནོད་སྦྱིན་དུ་སྐྱེས་ནས་བསྐལ་བ་པོ་བྱས་ཏེ་ལྷ་འདྲེ་གདུག་
པ་ཅན་དུ་མས་མི་རྣམས་བརླམས" ཞེས་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་བཀོད་པ་དེ…
ལྷ་སྲུང་ལྷ་བུར་མངོན་ཀྱང་དོན་དུ་བློན་ཆེན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན……
ཉེས་མེད་དུ་བཀྲོངས་སྐབས་ཁོ་པའི་འཁོར་གཡོག་རྣམས་ནས་ཡུལ་སྲུ་མང……
པོར་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་འབངས་གྱེན་ལོག་བྱས་པ་ནི་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ།
ཐེངས་འདིའི་འབངས་གྱེན་ལོག་ནི་གཞི་རྒྱ་ཆ་ཅང་ཆེ་བ་དང་། དུས་ཡུན་
རིང་བ། སྒྲིག་འཛུགས་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད་སྟབས་བྲན་གཡོག་བདག་པོའམ།
ཞིང་བྲན་བདག་པོའི་གྲལ་རིམ་ལ་རྡུང་རྡེག་ཚ་ནན་ཞིག་ཐོག་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དབང་སྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་དུའང་སྲིད་དབང་འཐོག་རེས་བྱེད……

པའི་འཐབ་རྩོད་ཇོ་དྲག་ཆེ་བ་བྱུང་བས་གནའ་རབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་དེ…
སྔར་ཡང་འཛོར་ཞིག་དང་ཁ་བྲལ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་བའོ།

དེ་ནས་བོད་དུ་རྗེ་དཔོན་ཚན་པ་ཁག་མང་པོར་གྱུར་ཏེ། (༡) གཙང་སྟོད་ཡུལ་དུ་གྲོམ་པ་ལྷ་རྩེ་ལ་བཙན་མཁར་བྱས། འབྲོ་དང་ཅོག་རོ་གཉིས་ཀྱི་ཙུས་རྒྱུད་ཀྱིས་དཔོན་མཛད། (༢) ཙུ་མཚམས་གཞུ་སྙེ་མོར་འབྲང་མཁར་ཕྱེ་བཙན་པོའི་མཁར་གནང་། གྱུང་དང་སྣང་གི་ཙུས་རྒྱུད་ཀྱིས་རྗེ་དཔོན་མཛད། (༣) འཕན་ཡུལ་ཟ་གང་དུ་ཟྭ་དང་དོམ་པ་བཙན་པོའི་མཁར་བྱས། སྒྲོ་དང་ཚ་ཡི་ཙུས་རྒྱུད་ཀྱིས་རྗེ་དཔོན་མཛད། (༤) ཡར་ལུངས་སྟོད་དུ་སྣ་མོ་ཡར་རྩེ་མར་རྩེ་གཉིས་ལ་བཙན་མཁར་བྱས། མཆིམས་དང་གཉགས་ཀྱི་རྒྱུད་པས་རྗེ་དཔོན་མཛད། (༥) གཏམ་ཤུལ་སྙེ་བྲག་ཏུ་བྱ་ཚང་གུན་སྣང་བཙན་མཁར་བྱས། སྙི་བ་དང་ཤུད་པུའི་ཙུས་རྒྱུད་ཀྱིས་རྗེ་བོ་མཛད། (༦) འཆོས་སུ་ཕུ་གུད་ཙོ་མཁར་བཙན་མཁར་བྱས། ཁྭ་དང་གཉགས་ཀྱི་རྒྱུད་པས་རྗེ་དཔོན་མཛད། ཅེས་སོ། གཞན་ཡང་གོང་པོ་དང་། གཉལ། ལྷ་ས་སོགས་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོར་ཙུས་རྒྱུད་རྗེ་དཔོན་རེ་བྱུང་ནས་བོད་འདི་སིལ་བུར་གྱུར་རོ། འབངས་གྱེན་ལོག་ལངས་ནས་ལོ་དགུ་སོང་བའི་མི་བྱ་ (877) ལོར་ཤུད་པུ་སྟག་རྩེ་སོགས་གྲོས་བཤམས་ནས་བང་སོ་རྐམས……ཁག་སོ་སོར་བགོ་བཤའ་བྱས་ཏེ་ཕལ་ཆེ་བ་བརྐོགས་པ་སྟེ། གཉགས་ཀྱིས་དོན་མཁར་མདའ་ཡི་བང་སོ་བྲུས། ཚེ་སྤོང་ཞང་གིས་རྒྱལ་ཆེན་བང་སོ་བྲུས། ཤུད་པུས་སེང་གེ་ཅན་གྱི་བང་སོ་བྲུས། འཕྲུལ་རྒྱལ་བང་སོ་གྲེང་འཕྲོས་ཞུ་ཡིས་བྲུས་སོ་ཟེར་རོ།

ལེའུ་གསུམ་པ། རྒྱལ་ཕྲན་སིལ་མའི་དུས་སྐབས།

ཐོད་མེ་ཡོས (907) ལོར། ཐང་རྒྱལ་རབས་འཐོར་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ། རང་རྒྱལ་ནི་རྒྱལ་རབས་ལྔ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་ཞེས་པའི་ཁ་འཐོར་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་བ་རེད། རྒྱལ་རབས་ལྔ་ཟེར་བ་ནི་ལེའང་དང་། ཐང་། ཅིན། ཧན། ཀྲེའུ་བཅས་ཡིན། དེ་དག་གིས་སྲིད་དབང་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་གསུམ་ཙམ་བསྐྱངས། ཕྱིས་ལོ་རྒྱུས་མཁས་ཅན་ཚོས་སྔོན་གྱི་རྒྱལ་རབས་མི་མཐུན་པ་དང་དབྱེ་བ་འབྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་རབས་ལྔ་པོ་དེ་དག་ལ་ལེའང་རྗེས་མ་དང་། ཐང་རྗེས་མ། ཅིན་རྗེས་མ། ཧན་རྗེས་མ། ཀྲེའུ་རྗེས་མ་ཞེས་མིང་བསྒྱུར། རང་རྒྱལ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཁུལ་དུ་རྒྱལ་རབས་ལྔ་བཙུགས་པ་དང་། དུས་མཚུངས་རང་རྒྱལ་ལྷོ་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་ཁག་ལའང་ཧྲོའུ་སྔོན་མ་དང་། ཝུ། མིན། ཝུ་གཡོད། ཁྲུའུ། ཧན་སྔ་མ། ནན་ཐང་། ཧྲོའོ་རྗེས་མ། ཐང་སྐྱ་མ། ཧན་བྱང་མ་བཅས་རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་བཙུགས། དེ་བཞིན་བྱང་ཤར་ས་ཁུལ་དང་། སྐྱ་རུབ་ས་ཁུལ། བྱང་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དུ་སྲིད་དབང་གཞན་འགའ་ཞིག་གནས་ཡོད་ཅིང་། དེ་རྗེས་རྒྱལ་རབས་ལྔ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་ཕན་ཚུན་ད་བར་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་དམག་འཁྲུག་ཡང་ཡང་…… ལངས་པ་དང་། རྒྱལ་ཡོངས་ས་གནས་ཁག་གི་ཞིང་པའི་འོས་ལངས་དབྱར་

མཚོ་རྒྱས་པ་ལྟར་བ་རླབས་དགུང་དུ་འཕྱུར་བས་ས་བདག་གྲལ་རིམ་གྱི་བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་རྒྱལ་ཕྲན་སིལ་མའི་སྲིད་དབང་དེར་རྡུང་རྡེག་ཚ་ནན་ཞིག་ཕོག་སྟེ་མཐར་ཐྲུང་ཁྲིའོ་རྒྱལ་རབས་དངོས་སུ་བཙུགས་པ་དེས་རྒྱལ་རབས་ལྔ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་ཞེས་པའི་ཁ་འཐོར་གྱི་སྲིད་དབང་དེ་དག་གཅིག་གྱུར་བཟོ་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད།

དུས་དེར་རྒྱལ་ནང་དང་བོད་དུ་ཁ་འཐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱུང་རུང་། ཐང་གོང་མ་དང་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ་གྱིས་གསར་དུ་གཏོད་པའི་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་གྱི་མཛའ་བརྩེ་མཐུན་ལམ་དེ་ཆུ་བོ་གང་གའི་རྒྱུན་བཞིན་གནས་ཤིང་། ལྷག་པར་དུ་ཐྲུང་ཁྲིའོ་རྒྱལ་རབས་དབུ་བརྙེས་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་བོད་དབར་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་ཐད་འབྲེལ་བ་སྔར་ལས་དམ་ཟབ་བྱུང་བ་རེད།

དེ་བཞིན་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འགལ་བ་སྔར་ལས་རྡོ་དར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་དུ་ཆོས་ལུགས་ཁ་ལ་ཁྱེར་ནས་སྲིད་དབང་འཐོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་དེ་ཉིན་བཞིན་རྡོ་དར་དང་། ཛ་དྲག། རྙོག་འཛིང་ཅན་དུ་གྱུར་བར་བརྟེན་མཐར་བོད་མེ་སྟག (846) ལོར་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་གླང་དར་མ་བཀྲོངས། ཡུལ་ཁམས་འཁྲུག གླང་དར་མའི་སྲས་འོད་བསྲུངས་དང་། གཏུང་སྒྲུད་རྩུན་མར་གྲགས་པ་སྲས་ཡུམ་བརྟན་གཉིས་ནར་སོན་སྐབས་ཕྱོགས་སོ་སོར་བློན་པོ་འགའ་ཞིག་དང་། བཙུན་མོ་རྒན་གཞོན་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱབ་ལངས་བྱས་ཏེ་སྲིད་དབང་འཐོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཡང་ཡང་བྱས། ཕྱུགས་མཚུངས་བོད་ས་གླང (869) ལོར་འབྲོག་མར་མདོ་ཁམས་ཡུལ་ནས

འབངས་གྱིན་ཡོག་ཡངས། དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་གྲུ་དུ་མར་
གཅིག་མཇུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་འབངས་གྱིན་ཡངས་བྱུང་སྟེ་བཙན་པོའི་བང་
སོ་མང་ཆེ་བ་བཤིག། དཔོན་རིགས་མང་པོ་བཀྲོངས་པར་བརྟེན་བཙན་པོའི་
གདུང་རྒྱུད་དང་བློན་པོ་རྣམས་དངངས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་མངའ་རིས……
སོགས་ཡུལ་གྲུ་གང་སར་བྲོས་ཐོག་ཡུལ་སྡེ་མང་པོར་ཁྲིམས་དུད་སྟོང་ཙམ་དང་།
ཡང་ན་ཁྲིམས་དུད་བརྒྱའམ་བཅུ་ཕྲག་ཙམ་ལས་མེད་པའི་སྲིད་དབང་མང་པོ……
བཙུགས། གཅིག་འོག་གཅིག་ལ་མ་འདུས་པར་བོད་འདི་སིལ་བུར་གྱུར་
རོ།

དང་པོ། མངའ་རིས་རྒྱལ་རྒྱུད་སྐོར།

དུས་དེར་སྲིད་དབང་ཧ་ཅང་མང་པོ་བཙུགས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་
ནང་ནས་གཙོ་བོ་སྲིད་དབང་ཁག་བཞི་ཙམ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། ཁྲི་དར་མའི་སྲས་
འོད་བསྲུངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱིས་མངའ་རིས་རྒྱལ་རྒྱུད་སོགས་བཙུགས། འོད་
བསྲུངས་ནི་བོད་མེ་སྟག (846) ལོར་ཕོ་བྲང་ཡུམ་བུ་བླ་མཁར་དུ་སྐུ……
འཁྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཞྭ་སྲས་གཅེན་གཅུང་གཉིས་སྲིད་
དོན་གྲོས་ཁ་མ་འཆམས་པར་ནང་འཁྲུག་ལངས། དགུང་ལོ་སོ་དགུར་ཕེབས་
པའི་དུས་ཏེ་ཤིང་སྤྲེལ (885) ལོར་ཕོ་བྲང་འཕན་ཐང་དུ་དགོངས་པ……
རྫོགས། བང་སོ་འཕྲུལ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱབ་ཏུ་བརྩིགས། དེ་ནས་བང་སོ་བརྩིགས་
པའི་སྲོལ་ཆུབ་ཅིང་། གྲི་གུམ་ནས་འོད་བསྲུངས་བར་བང་སོ་ཁག་བཞི་བཅུ་
ཞེ་གཅིག་ཡོད་ཟེར་སྐད། དེའི་ནང་ནས་དོན་མཁར་མདའ་ལ་བརྩིགས་པ་
བང་སོ་བདུན་དང་། མུ་ར་རི་ལ་བཞི། འཕྱོངས་རྒྱས་ལ་བཞི། འཕྱིང་
ཡུལ་དར་ཐང་དུ་དྲུག ཞང་མདར་གཅིག འཕྲུལ་རྒྱལ་མདུན་ལ་གཅིག

འཕྲུལ་རྒྱལ་རྒྱབ་ལ་གཅིག འཕྲུལ་དང་རྒྱལ་བར་གཅིག ཤེལ་བྲག་ལ་གཅིག ཆུ་ལ་གཡའ་དང་རྫ་ཡི་བར་ལ་གཅིག གཡའ་དང་སྤང་མཚམས་ལ་དྲུག་བཅས་སོ༎

འོད་བསྲུངས་ཀྱི་སྲས་མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཙན་བོད་ཤིང་ཕྱུ……(865)ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་ལ་ཡབ་དགོངས་པ་རྫོགས་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲི་མངའ་གསོལ། ཡར་ལུང་རྗེ་བོའི་ཆོས་འབྱུང་ནང་། མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཙན་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོར་ཡབ་འདས་ནས་རྒྱལ་སར་བཏོན་ཞེས་འཁོད། བཙུན་མོ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས། སྣན་ལུང་ལ་སོགས་སྐུ་ཁང་བརྒྱད་བཞེངས། མི་འབྲུག (896)ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས། དེའི་བཙུན་མོ་ཆེན་མའི་སྲས་སྐྱིད་ལྡེ་ཉི་མ་མགོན། ཆུང་མའི་སྲས་ཁྲི་བཀྲ་ཤིས་བརྩེགས་པ་དཔལ། སྲས་འདི་གཉིས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཐལ་ཆེར་བ་ཡུམ་བརྟན་གྱིས་འཕྲོག་པ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་པས་སྟོད་དུ་བྱོན། བཀྲ་ཤིས་བརྩེགས་པ་དཔལ་ལ་སྟོད་དུ་བཞུགས། ཉི་མ་མགོན་མངའ་རིས་སུ་བྱོན། བློན་པོ་ཞང་པ་ཚ་བ་རིན་ཆེན་སྡེ་དང་ཅོག་རོ་ལེགས་སྒྲ་ལྷ་ཡིས་བུ་མོ་རོ་ལྷ……སྲས་ཀྱི་བཙུན་མོར་ཕུལ། སྲས་འདི་སྤྱོད་པ་ལེགས་ཅིང་བློ་གྲོས་ཆེ་བས་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་གྱི་འབངས་རྣམས་མགུ་སྟེ་རྗེར་མངའ་གསོལ། སྤུ་རངས་སུ་སྐུ་མཁར་ཉི་བཟུངས་བརྩིགས། བཙན་པོ་འདིའི་བཙུན་མོ་ཅོག་རོ་བཟའ་ལ་སྲས་གསུམ་འཁྲུངས། ཆེ་བ་དཔལ་གྱི་ལྡེ་རིག་པ་མགོན་གྱིས་མང་ཡུལ་བཟུང་། བར་པ་བཀྲ་ཤིས་ལྡེ་མགོན་གྱིས་སྤུ་རངས་བཟུང་། ཆུང་བ་ལྡེ་གཙུག་མགོན་གྱིས་ཞང་ཞུང་བཟུང་། འདི་གསུམ་ལ་སྟོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་ཞེས་གྲགས། ཆུང་བ་ལྡེ་གཙུག་མགོན་ལ་སྲས་སྲོང་ངེ་དང་། འཁོར་རེ་

གཉིས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེབ་དམར་དུ་འཁོར་རེ་དང་། སྲོང་ངེ་གཉིས་
བཀྲ་ཤིས་མགོན་གྱི་སྲས་ཡིན་ཟེར། སྲོང་ངེ་སྐུ་ཚེའི་སྟོད་དུ་བཙུན་མོ་ཁབ་ཏུ་
བཞེས་པར་སྲས་ནཱ་ག་ར་ཛ་དང་། ཛྙེ་བ་ར་ཛ་གཉིས་འཁྲུངས། ཕྱིས་ཡབ་
མེས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་གཟིགས་པས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་ནས་རབ་བྱུང་མཛད་པས····
མཚན་དུ་ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཅེས་གསོལ། དེས་མཐོ་ལྡིང་དཔལ་གྱི་གཙུག་
ལག་ཁང་བཞེངས། ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། རྔོག་ལེགས་པའི་
ཤེས་རབ། གྲགས་འབྱོར་ཤེས་རབ་སོགས་ཁྱིའུ་རིག་པ་རྣོ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་
ཙམ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆོས་སློབ་པར་བཏང་ངས། བོད་ཕྱུག་མང་ཆེ་བ་ཚ་བ་མི་
ཐེག་པར་གྲོངས། ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་རྔོག་ལེགས་པའི་ཤེས་
རབ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་རིག་གནས་ཀུན་ལ་བྱང་ཆུབ་པར་གྱུར་ནས་བསྟན་བཅོས····
དུ་མ་བོད་ལ་བསྒྱུར། སྐབས་དེར་བསྟན་པ་སྣ་དར་ཉམས་ནས་བོད་དུ་པཎྜི་ཏ་
ཡུན་རིང་མ་བྱོན་ཞིང་། དུས་དེར་བལ་པོའི་ལོ་ཙཱ་བ་སྨྲི་ཏི་ཛྙཱ་ནས་པཎྜི་ཏ་
ཕྲ་ལ་རིང་བ་དང་། པཎྜི་ཏ་སྨྲི་ཏི་གཉིས་མངའ་རིས་སུ་གདན་དྲངས་འོངས་
ཏེ་དམ་ཆོས་སྤེལ་བར་འདོད། འོན་ཀྱང་ལོ་ཙཱ་བ་སྨྲི་ཏི་ཛྙཱ་གློ་བུར་དུ་ཚེ་ཡི་
འཕེན་པ་ཟློགས། པཎྜི་ཏ་གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་མ་ཤེས་པས་ཡུན་
རིང་འཁྱམས་ནས་བཞུགས། བཀུར་སྟི་ཞུ་མཁན་མ་བྱུང་བར་འཚོ་བ་
དཀའ་ངལ་ཡང་མང་ཙམ་འཕྲད། པཎྜི་ཏ་སྨྲི་ཏི་རྟ་ནག་ཏུ་ཕྱུག་རྫི་མཛད་
དེ་འཚོ་བ་བསྐྱལ། དེ་ནས་ཡུན་རིང་སོང་ཙམ་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་འགའ་
ཞིག་དང་འཕྲད། པཎྜི་ཏ་གཉིས་ལ་གསོལ་བ་ཞབས་ཏོག་ལེགས་པར་མཛད།
མདོ་ཁམས་སུ་སྤྱན་དྲངས་ནས་འཆད་ཉན་གྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། པཎྜི་
ཏ་སྨྲི་ཏིས་སྨྲ་སྒོ་མཚོན་ཆ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས། དེ་ནས་ལྷ་བླ་

མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་པཎྜི་ཏ་ཤྲཱི་ག་ར་ལྷ་ན་དང་། ཀྲྀ་ཥྞ་པཱ་ལ། རང་བྲཛྙཱ་
པཱ་ལ་སྤྱན་དྲངས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་
བསྒྱུར་ཅིང་གཏན་ལ་ཕབ། འདུལ་བ་སྟོད་ལུགས་དར་བར་མཛད་དོ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི······
ཤ་གདན་དྲངས་བར་སྐྱོད་སྐབས་གར་ལོག་རྒྱལ་པོས་བཟུང་སྟེ་བཙོན་དུ·········
བཅུག བླ་རིན་གསེར་མང་ཙམ་དགོས་ཟེར་བས་དེ་མ་འགྲུབ་པར་བཙོན་
ཁང་ནང་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། ཡང་དེ་བ་ཐེར་ཡིག་ཚང་འགའ་ཞིག་ཏུ་
ཨ་ཏི་ཤར་འབུལ་བྱེད་ཀྱི་གསེར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་གར་ལོག་ལ་དམག་དྲངས་ནས
མཐར་དམག་ཕམ་ཏེ་བཙོན་དུ་བཅུག་ནས་སྐུ་གཤེགས་ཟེར། གཅུང་འཁོར་
རེས་ཀྱང་ཁ་ཆར་ལྷ་ཁང་བཞེངས། འཁོར་རེའི་སྲས་ལྷ་སྡེས་པཎྜི་ཏ་སུ་བྷཱུ་ཏི་
ཤྲཱི་ཤཱནྟི་གདན་དྲངས་ནས་ཤེར་ཕྱོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་བསྒྱུར། གཙུག་
ལག་ཁང་བཞི་བཞེངས། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དབུའི་མཆོད་གནས་སུ་
མཛད་ཅིང་། ལོ་ཆུང་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ནི་གུ་གེའི་ས་ཆ་སྙིང་ལྷམ་རཏྣ་དུ་
ཞེས་བྱ་བར་འཁྲུངས། སྐྱེས་སྦྱང་གི་ཡོན་ཏན་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་བ་ཞིག་
ཡོད་པས་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཡེ་བཟང་རྩེ་བས་ཀྱང་བསྟན་པ་སྔ་དར་ལས····
ཕྱི་དར་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་བོད་དུ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་དེ་ནི་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན·······
བཟང་པོ་ཁོ་ནའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་སྡེ་ལ་སྲས་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ་འོད་སྡེ་དང་། ཞི་བ་འོད། བྱང་ཆུབ་
འོད་བཅས་སོ། ཆུང་བ་བཙུན་པ་བྱང་ཆུབ་འོད་བྱ་བ། ཕྱི་ནང་གི་བསྟན་
བཅོས་དང་ལོ་ཙྪ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞིག་བྱུང་། དུས་དེར་སྟོན་འབྱོན་པཎྜི་ཏའི་
ཕྱག་སྲོལ་ཕལ་ཆེ་བ་བོད་ཡུལ་སིལ་བུར་གྱུར་སྐབས་ཁྱུང་པ་རེར་ཆ་ལུགས་རེ···

དང་། བླ་མ་རིང་ཆོས་ལུགས་རི་ཟླེར་པའི་གནའ་རབས་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལྟར་
ཡུལ་གྲུ་རྣམས་གཅིག་འོག་གཅིག་ལ་མི་འདུས་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་ཐད་
བོད་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་བཞིན་ལུགས་རི་སྤེལ་བས་གྲུབ······
མཐའ་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་དར། ཕྱག་པར་དུ་བོན་ཆོས་ལུགས་ཀྱང་སླར་
ཡང་བསྐྱར་གསོ་མཛད། ཇ་ལ་བཞོན་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་བའི་རྫུ་
འཕྲུལ་ཅན་དང་། ཨ་ར་མོ་བཞི་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་ཀྱི་ལུགས་འཛིན་པས་སྐྱེ་
བོ་མཆོན་གྱིས་གསོད་པ། ཤ་ཆང་བུད་མེད་ལ་བག་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་སོགས་
ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བས་ཁེངས། དེའི་ཚེ་ནག་ཚོ་ལོ་ཙཱ་བ་རྒྱ་གར་དུ་ཆོས་སློབ་
པར་ཕེབས་ཏེ་སླར་རང་ཡུལ་དུ་འཁོར། བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་ལོ་ཙཱ་བར་
གསེར་མང་པོ་བསྐུར་ནས་བཟླངས་པས་ལམ་བར་ཉེས་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ······
ནས་བི་ཀྲ་མ་ལ་ཤྲཱི་ལར་འབྱོར། རྒྱ་བརྩོན་སེང་གེས་མཇལ་བའི་གྲོགས་
བགྱིས་ཏེ། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་པཎྜི་ཏ་ལྔ་བརྒྱ་པ་རྣམས་ཀྱི་
ནང་ནས་གཙུག་གི་ནོར་བུར་གྱུར་པ་ཨ་ཏི་ཤ་ལ་རིན་པོ་ཆེར་གསེར་གྱི་ཕྱག······
རྟེན་ཕུལ། དེང་སང་བསྟན་པ་དར་ཡང་སྔར་དར་དུས་ཀྱི་པཎྜི་ཏའི་ཕྱག་
སྲོལ་ཐལ་ཆེར་ཉམས། གསར་དུ་པཎྜི་ཏ་ཚད་ལྡན་མང་དུ་མ་བྱོན་པར་
བརྟེན་བོད་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ལུགས་རི་སྤྲུར་བས། དེ་
དག་གི་ཚུལ་ལ་བླང་དོར་གྱི་གནས་སྟོན་པར་ཇོ་བོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་པའི······
པཎྜི་ཏས་ཕན་ཐོགས་པ་དཀའ་ཚུལ་རྣམས་ལེགས་པར་སྙན་ལ་གསོལ་བས······
མཐར་ཇོ་བོ་རྗེས་བོད་ལ་ཕེབས་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་མཛད། འཕགས་ཡུལ་ནས་
ཕེབས་ཁར་ལོ་གསུམ་ནས་ཕྱིར་ཕེབས་པའི་ཁས་ལེན་གནས་བརྟན་ཤྲཱི་ལཱ་ཀ······
རའི་དྲུང་དུ་ནག་ཆོས་མཛད། བོད་ལྕགས་འབྲུག (1040) ལོར་ཨ་ཏི་ཤ་

ཝི་ཀྲ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་ཕེབས་རྫོག་ཐོན། བོད་ལྕགས་སྦྲུལ་ (1041) ལོར་བལ་ཡུལ་དུ་བཞུགས། བོད་ཆུ་རྟ་ (1042) ལོར་བལ་ཡུལ་ནས་མངའ་རིས་སུ་ཕྱིན། ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་དང་། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་སོགས་མཁས་བཙུན་དུ་མས་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་མཛད། མཐོ་ལྡིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས། བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་སྐུལ་མ་མཛད་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མེ་སོགས་བསྟན་བཅོས་ཁྱད་པར་ཅན་མང་དུ……བརྩམས། ལོ་ཙྪ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་སོགས་བོད་ཀྱི་ལོ་ཆེན་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གསུང་རབ་མང་པོ་བསྒྱུར། མངའ་རིས་ཁུལ་དུ་ལོ་གསུམ་ཙམ་བཞུགས། འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་སོགས་བོད་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་ཨ་ཏི་ཤ་མངའ་རིས་སུ་ཕེབས་པའི་གཏམ་ཐོས་ནས་མངའ……རིས་སུ་བསྐྱོད། བོད་ཤིང་སྤྲེལ་ (1044) ལོར་སྤུ་ཧྲེང་དུ་ཨ་ཏི་ཤ་དང་འབྲོམ་སྟོན་པ་ཞལ་མཇལ། དུས་དེར་ཇོ་བོ་རྗེ་ལོ་གསུམ་སོང་ནས་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་དགོས་ཀྱང་འབྲོམ་སྟོན་པ་སོགས་དབུས་གཙང་གི་མཁས……བཙུན་རྣམས་ནས་དབུས་གཙང་དུ་ཕེབས་རྒྱུའི་རེ་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གསོལ། ཇོ་བོ་རྗེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་བསམ་ཡས་དང་། ལྷ་ས། ཡེར་པ། མཉེས་ཐང་སོགས་ལ་ཕེབས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། ཁོང་ལ་སློབ་མ་དུ་མ་བྱུང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་མཚན་སྙན་ཆེ་ཤོས་ནི་ཁུ་སྟོན་དང་། རྔོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་བཅས་སོ། ཨ་ཏི་ཤས་དབུས་གཙང་ཁུལ་དུ་ལོ་དགུ་བཞུགས། དེའི་རིང་འབྲོམ་སྟོན་པས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཅིག་ཅར་དུ་ཕེབས་ནས་ཆོས……གསན་ཞིང་། ཇོ་བོ་རྗེས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གོས་ཞིག་དང་། ཤིང་ཏྲ་ལའི་

ལོ་མར་བྲིས་པའི་རྒྱ་དཔེ་པོད་གཉིས། སེ་ཀ་ལི། བསིལ་ལྷམ་ཡ་གཅིག་བཅས་འབྲོམ་སྟོན་པར་གནང་། ཁོང་གི་བསླབ་རྒྱུན་མི་ཉམས་གོང་དུ་སྤེལ་དགོས་པའི་གདམས་ངག་མཛད། མཐར་པོད་ཤིང་རྟ་ (1054) ལོར་མཉེས་ཐང་དུ་སྐུ་གཤེགས། (བསྟན་རྩིས་རེའུ་མིག་ཏུ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་ཟེར) ཡུལ་དེར་གདུང་རྟེན་བཞེངས་པ་དང་། ལོ་འདིའི་ཕྱི་མར་ཇོ་བོ་རྗེའི་ཐུགས་དམ་གྱི་རྟེན་དུ་འབྲོམ་སྟོན་པས་མཉེས་ཐང་སྒྲོལ་མ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། དེ་ནས་ཇོ་བོ་རྗེའི་དངོས་སློབ་རྣམས་ནས་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་ཁག་ཏུ་དགེ……འདུན་གྱི་སྡེ་བཙུགས་ཏེ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་སྤེལ་བའོ།

དེ་ནས་འོད་སྡེའི་དུས་སུའང་དབུས་གཙང་དུ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་…རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། དེ་ལ་སྲས་འབར་ལྡེ་དང་། དེའི་སྲས་བཀྲ་ཤིས་ལྡེ། དེའི་སྲས་བྷ་ལེ། དེའི་སྲས་ནཱ་ག་དེ་ཝ་སོགས་རིམ་བཞིན་བྱོན། མངའ་རིས་ཀྱི་རྒྱལ་བརྒྱུད་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བ་དང་། ཚབས་ཅིག་ཏུ་གུ་གེ་དང་། སྤུ་རངས། མང་ཡུལ་སོགས་ཡུལ་གྲུ་མང་པོ་དབང་དུ་འདུས་ནས་སྲིད་དབང་བཙུགས། དུས་དེར་ནཱ་ག་དེ་ཝའི་སྲས་བཙན་ཕྱུག་ལྡེས་ཡ་ཚེའི་མངའ་བདག་མཛད་དོ།

གཉིས་པ། ཡ་ཚེའི་རྒྱལ་རྒྱུད་སྐོར།

དེ་ཡང་ཡ་ཚེའི་གདུང་རྒྱུད་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། བཙན་ཕྱུག་ལྡེའི་སྲས་བཀྲ་ཤིས་ལྡེ་དང་། དེའི་སྲས་གྲགས་པ་བཙན་ལྡེ། དེའི་སྲས་གྲགས་པ་ལྡེས་གསེར་ཕྲེ་བྲེ་བདུན་ཅུ་ཐམ་པས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་དང་། གསེར་བྲེ་ཉི་ཤུ་ཙ་བཞིས་མཆོད་རྟེན། དངུལ་དཀར་ལྷ་བརྒྱ་ལས་ཟག་མོ་དང་ལྡན་སྐྲུས། དངུལ་དཀར་སྲོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ལས་བྱམས་པ་བཅས་བཞེངས།

དེ་བཞིན་དམ་པའི་གསུང་རབ་མང་དུ་བཞེངས། དེའི་སྲས་ཨ་སོ་ལྡེ་ཡིས་འཕགས་ཡུལ་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་མཆོད་པའི་རྒྱུན་བཙུགས། དེ་ལ་སྲས་འཛི་དར་རྨལ་དང་ཨ་ནན་རྨལ་གཉིས་འཁྲུངས། འཛི་དར་རྨལ་གྱིས་དངུལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས། ཨ་ནན་རྨལ་གྱིས་རྡོ་རྗེ་གདན་གསོས། གསེར་གྱི་བཀའ་འགྱུར་བཞེངས། འདི་ཡན་འབྲི་གུང་པའི་སྦྱིན་བདག་ཡིན། ཨ་ནན་རྨལ་གྱི་སྲས་རེའུ་རྨལ་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་མང་པོ་བླངས། དངུལ་དཀར་བཞི་བཅུ་ལས་སྐུ་བླ་མཆེད་བརྒྱད་བཞེངས། ལྷ་སར་ཇོ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་ཏོག་ཏུ་གསེར་ཏོག་ཕུལ། དེ་ལ་སྲས་གཉིས་སང་གྷ་རྨལ་དང་འཛི་དར་རྨལ། གཅུང་འཛི་དར་རྨལ་གྱི་སྲས་ཨ་འཛིད་རྨལ། དེ་ནི་མངའ་བདག་ཀྲྀཥྞ་མགོན་དང་དུས་མཚུངས་པས་ཡི་གེ་བསྒྱུར་རེས་མང་དུ་མཛད། གསེར་བྲི་བཅུ་གཅིག་ལས་གྲོལ་མའི་སྐུ་བཞེངས། རྒྱལ་སར་ཨ་ཡེ་བས་གོང་དུ་ས་སྐྱར་རབ་བྱུང་བསྒྲུབས། ཤཱཀ་ཤྲིད་བཟུང་ནས་བཙུན་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པས་སྲས་ཀ་ལན་རྨལ་འཁྲུངས། དེའི་སྲས་བར་བཏབ་རྨལ། དེ་ནས་བཟུང་ཡ་ཙེའི་གདུང་བརྒྱུད་ཆད་དེ་སྤུ་རངས་ནས་མངའ་བདག་བསོད་ནམས་ལྡེ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། མཚན་དུ་སུ་བྷ་རྨལ་ཞེས་གྲགས། དེའི་བྲུ་ཡ་ཙེར་སྐྱེས་པ་བྲི་ཏྲི་དམལ་དང་། བློན་པོ་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པས་སས་སྐྱའི་ཆོས་ཁྲི་དང་། ལྷ་སར་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལ་གསེར་ཐོག་ཕུལ། གོང་དུ་སྨོས་པའི་མངའ་རིས་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཞིབ་པར་བཀོད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ།

གསུམ་པ། ཡར་ལུང་རྒྱལ་རྒྱུད་སྐོར།

དེ་ནས་ཡར་ལུང་གི་གདུང་རྒྱུད་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། འོད་

བསྲུངས་ཀྱི་སྲས་མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཙན་ཤིང་བྱ་(865)ལོར་སྐུ་
འཁྲུངས། དེའི་བཙུན་མོ་ཚུན་མའི་སྲས་ཁྲི་བཀྲ་ཤིས་བརྩེགས་པ་དཔལ་ལ་
སྲས་དཔལ་ལྡེ་དང་། འོད་ལྡེ། སྐྱིད་ལྡེ་གསུམ་བྱུང་། འདི་གསུམ་ལ་སྨད་
ཀྱི་ལྡེ་གསུམ་གྲགས། སྲས་ཆེ་བ་དཔལ་ལྡེའི་བརྒྱུད་པ་སྟོན་པོ་ཆེན་པོར་ཕྲུག་
སྟེ། ཁབ་གུང་ཐང་པ། ཀླུ་རྒྱལ་བ། སྤྲི་པ་ལྷ་རྩེ་བ། གླང་ཤུང་བཙད་
འཁོར་པ་རྣམས་ཏེ་ལ་སྟོད་མན་ཆོད་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། སྲས་ཆུང་བ་སྐྱིད་
ལྡེ་ཏྲ་ནག་ཏུ་བཞུགས། དེར་སྲས་རྟུག་བྱུང་བས་ལྷུ་བྱང་དུ་ཕྱིན་ནས།
འགྲོའི་བཙད་པོ་དང་། གཡས་རུ་རུ་ལག་གི་བཙད་པོའམ། ཞུས་པ།
འཛང་། ཉང་སྟོད་སོགས་ཀྱི་བཙད་པོར་གྲགས་པ་མང་ཞིང་། སྲས་འབྲིང་
བ་འོད་ལྡེ་ལ་སྲས་བཞི་བྱུང་བ་སྟེ། ཚ་བ་དེ་སེ་དང་། ཁྲི་ལྡེ། ཁྲི་ཆུང་།
ཉག་ལྡེ་བཅས་བཞི་ལས་ཚ་བ་དེ་སེ་དང་ཁྲི་ཆུང་དབུས་སུ་ཡོང་། ཚ་བ་དེ་
སེས་གཙང་དུ་ལོག་ནས་རྒྱུད་པ་སྟུབས་ཕུལ་རོང་དང་། གཡག་སྡེ། ཉང་
སྟོད་སྟག་ཚལ་ལ་ཡོད་དོ། ཁྲི་ལྡེ་མདོ་ཁམས་སུ་ཕྱིན་སྟེ་ཙོང་ཁ་ཡུལ་ཆེན་བཙོ་
བརྒྱད་ལ་སོགས་མདོ་སྨད་ཕལ་ཆེར་ལ་མངའ་མཛད་པས་སྨད་དུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་
ལྷམ་ཙམ་ཆགས། ཞེས་གྲགས་ཤིང་། ཙོང་ཁའི་རྒྱལ་པོ་སྤྱན་སྔ་དོན་ཆེན་ལ་
སོགས་པའི་རྒྱལ་རྒྱུད་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་བྱུང་། ཉག་ལྡེ་བརྒྱུད་གཡས་རུའི་
སྐྱི་མཁར་བཙན་པོ་ལ་ཕྲུག ཁྲི་ཆུང་ཡར་ལུང་དུ་ཕྱིན་ནས་བཞུགས། འཕངས་
ཀྱིས་ཕོ་བྲང་བརྩིགས་ནས་ཞུལ་བས་འཕངས་བརྩིགས་ཞེས་པའི་ཕོ་བྲང་དང་།
སྐུ་མཁར་འཕྱིང་བ་སྟག་རྩེ་བརྒྱུང་། དེའི་སྲས་འོད་སྐྱིད་འབར། འོད་སྐྱིད་
འབར་ལ་སྲས་བདུན་བྱུང་བ་ལས། གཅེན་ཞང་རྗེ་ཚ་ཁྲི་ལྡེ་འབར་དང་།
གཙུང་གཙང་ཚ་སྲུན་ཧྲུག་ཅེས་པ་ལྷ་སྒྲུན་དང་གཡུ་སྒྲུན་གཉིས། ད་ར་དང

རླུན་པོ་གཉིས། འོད་བཙན་དང་གུང་བཙན་གཉིས་བཅས་དྲུག་གོ།

གཅེན་པོ་ཞང་རྫེ་ཚ་ཁྲི་ལྡེ་འབར་ལ་སྲས་དྲུག་བྱུང་། གཡུ་ཐོག་གི་བརྒྱུད་སྣ་མོ་བ། མཆིང་ང་བ། དོན་མཁར་བ། ཐང་འཁོར་རྣམས་སོ། ཕྱི་ཚུང་ལྷ་སྒོམ་དང་། གུང་ལྡེ་ཁྲི་ཐོག་ཐག་བཅས་གསུམ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཆད། བྲེ་བའི་རྒྱུད་སྟག་ཤགས་པ་དང་། གྲ་སྣ་བ་ཡིན་ནོ། ཚུང་བ་བཞེངས་ཅན་དབར་གྱི་རྒྱུད་མོན་མཁར་བ་དང་། ཞང་མདའ་པ། ཕྱུན་བདུན་ཐང་བ་རྣམས་སོ། ལྷ་སྟོན་དམར་མོའི་རྒྱུད་ཕྱི་ཚུང་བ་རྣམས་སོ།

གཙུང་གཙང་ཚ་ཕྱུན་དྲུག་གི་ཕྱི་བྲག་ལྷ་སྤྱན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཆད། ད་ར་དང་། རླུན་པོ། འོད་བཙན། གུང་བཙན་བཅས་ཀྱི་གདུང་བརྒྱུད་ནི་ཁྲ་འབྲུག་པ་དང་། ཕྱིང་པ། ཕྱར་པ། ཚ་མིག་གོག་པོ་ན་ཡོད་པ་རྣམས་ཡིན་ཟེར་རོ། མང་འ་བདག་གཡུ་ཅན་ནི་གར་མི་ཡོན་ཏན་གཡུང་རུང་གིས་གདན་དྲངས་ནས་བྱ་སར་བཞུགས། དེའི་སྲས་རྗེ་དགའ། རྗེ་དགའ་ལ་སྲས་གསུམ། ཆེ་བ་བྱ་ས་ལྷ་ཆེན་གྱིས་སྐྱོ་ཁའི་བྱ་ས་ལྷ་ཁང་བཞེངས་(ཡང་འགའ་ཞིག་ཏུ། གཡུ་ཅན་གྱིས་དབུ་རྩེ་བཞེངས། རྗེ་དགའ་ཡིས་ཕྱ་མས་བརྩིགས། བྱ་ས་ལྷ་ཆེན་གྱིས་གསེར་སྐུ་ཆེ་མོ་བྲིས་ཟེར) རྒྱ་མའི་དཔོན་སྟོན་གྱིས་རབ་གནས་མཛད། དཔལ་ཐག་མོ་གྲུ་པ་ལ་སོགས་མཁས་གྲུབ་མང་པོའི་ཞབས་ཏོག་མཛད། སྲས་ཚུང་བ་རབ་ཏུ་བྱུང་། འབྲིང་པ་ཁྲི་དར་མར་སྲས་བཞི་སྟེ། གཙུག་ལྡེ། ཁྲི་གཙུག རྣལ་འབྱོར། སྨོན་ལམ་བཅས་སོ། ཆེ་བ་གཙུག་ལྡེར་གདུང་རྒྱུད་མ་བྱུང་། གཉིས་པ་ཁྲི་གཙུག་གིས་བྱ་ས་དང་། ཏོ་སྟོན་བཟུང་ནས་དེ་ལ་སྲས་ཁྲི་བཙན་དེའི་སྲས་ཤ་ཁྲི། དེའི་སྲས་ལྷ་ཁྲི་ལ་སོགས་བྱུང་བ་ནི་མར་མདའི་བཙན་པོ་རྣམས་ཡིན་ནོ། བཞི་པ་སྨོན་ལམ་

རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཕུ་གུ་དོའི་གཟིམ་ཁང་དཀར་པོ་བཙིགས། ཆོས་ཁྲིམས་དང་
བསྟན་པའི་ཞབས་ཏོག་དུ་མ་མཛད། གསུམ་པ་ཟླ་འཁོར་གྱིས་ཕོ་བྲང་
འབངས་བཙིགས་སུ་བཞུགས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཆོས་བཞིན་
བསྐྱངས། དེ་ལ་སྲས་གསུམ་བྱུང་བ་ལ། སྲས་འབྲིང་བ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས
ཀྱིལ་བུའི་གདན་ས་བཟུང་། སྐྱེས་སྤྱང་གི་ཡོན་ཏན་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་
བརྙེས་ཤིང་མཚན་དུའང་ལྷ་ཆེན་པོའམ་ལྷ་ཞང་གི་དབང་ཕྱུག་ཅེས་གྲགས།
ཚུང་བའང་འབྲི་ཁུང་གཙུང་རིན་པོ་ཆེའི་སར་ལྷ་བཙུན་ཕྱུལ་ཏེ་མཚན་དུ་ལྷ······
ངམ་ཤོད་པར་གྲགས། ཆེ་བ་ཇོ་འབག་གིས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་བས་དེ་ར་སྲས
ལྔ་བྱུང་བ་སྟེ། ཇོ་བོ་ཤཀྱ་མགོན་པོ་དང་། ལྷ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ། ཉི་
པོ། ཉི་ཚུང་། ཇོ་རྒྱལ་བཅས་སོ། སྲས་གཉིས་པ་ལྷ་འགྲོ་བའི་མགོན་
པོས་ཁྲ་བོའི་སར་ཕྱིན་ནས་ཀྱིལ་བུའི་གདན་ས་མཛད་དེ་ངོ་མཚར་མཐའ······
ཡས་པ་སྟོང་། སྲས་གསུམ་པ་ཉི་པོས་ཕོ་བྲང་འབངས་བཙིགས་བཟུང་སྟེ་
ཆབ་སྲིད་བསྐྱངས། དེའི་སྲས་ཤཀྱ་རྒྱལ་གྱིས་ཆབ་སྲིད་བསྐྱངས། གཡུ་ཆེ་
ཚུང་དང་བཅས་པ་དབང་དུ་བསྡུར། དེའི་སྲས་ཤཀྱ་དཔལ་གྱི་བློ་གྲོས
བཟང་པོ་བླ་མ་འཕགས་པ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ཉེ་གནས་མཛད། སྲས་བཞི་
པ་ཉི་ཚུང་སྐུ་ན་ཆུང་བའི་དུས་སུ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས། སྲས་ལྔ་
པ་ཇོ་རྒྱལ་ཕུ་ཞུར་ཕོག དེའི་སྲས་ཇོ་འཕེལ། དེ་ལའང་སྲས་གཉིས་ཡོད་པས་
གཅེན་ལྷ་བྲུར་ཁང་པས་ཀྱིལ་བུར་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་གདན་ས་མཛད། གཙུང་
པོ་དཀྲུད་ཁྲིམ་པོ་བ་ཊ་མས་ཡིན་ནོ། ཇོ་འབག་གི་སྲས་ཆེ་བ་ཤཀྱ་མགོན་གྱིས
ཕོ་བྲང་གནས་ཚུང་བཏབ། ཆོས་རྗེ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་སྤྱན་དྲངས་ནས་དབུར
གནས་ཀྱི་སྦྱིན་བདག་མཛད། མངའ་ཐང་དཔལ་འཁོར་ནམ་མཁའ་དང་

མཉམ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར། རྒྱུད་གསུམ་གདམས་ངག་དང་བཅས་པ་ཞུས། དེའི་སྲས་པདྨ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཕོ་བྲང་སྙིང་མ་བཏབ། དེ་ལ་སྲས་གཉིས་བྱུང་བས་ཆེ་བ་ལྷ་བྲག་ཁ་བ་དང་། ཆུང་བ་མདའ་བདག་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་གྱིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་ལྷན་དུ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕྱིན། ཏཱར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་དང་ཞལ་མཇལ། རང་གིས་མདའ་རིས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་ལུང་བླངས། ཕོ་བྲང་བྲག་ལ་སོགས་ཕོ་བྲང་མང་པོ་བཏབ། མདའ་ཐང་དཔལ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ། དགུང་ལོ་བཞི་བཅུའི་བར་ཆབ་སྲིད་ཆོས་བཞིན་དུ་བསྐྱངས། དེ་ལ་སྲས་བཞི་ཡོད་པ་སྟེ། ཆེ་བ་བློ་གྲོས་འོད་དང་། གཉིས་པ་མདའ་བདག་པདྨ་མགོན། གསུམ་པ་ལྷ་བཙུན་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོ། བཞི་པ་གཙུང་པོ་འབལ་བཙས་སོ། ཆེ་བ་བློ་གྲོས་འོད་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་སྐྱིལ་བུའི་གདན་ས་མཛད། གསུམ་པ་ལྷ་བཙུན་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོས་གདན་ས་ཕག་མོ་གྲུ་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་། བཞི་པ་གཙུང་པོ་འབལ་སྐུ་ན་ཆུང་དུས་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས། གཉིས་པ་མདའ་བདག་པདྨ་མགོན་གྱིས་ཡབ་དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་གསུམ་ལ་སོན་སྐབས་སྲིད་དབང་འཛིན། ལོ་ཙཱ་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་སོགས་མཁས་གྲུབ་མང་དུ་བསྟེན། ཡབ་མེས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ཡུམ་བུ་གླ་མཁར་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། ཆབ་སྲིད་ཆོས་བཞིན་བསྐྱངས། དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་གསུམ་ལ་དགོངས་པ་རྫོགས། འདི་ཡན་ཡར་ལུང་གི་རྒྱལ་རྒྱུད་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པའོ།

བཞི་པ། ལྷ་སའི་རྒྱལ་རྒྱུད་སྐོར།

དེ་ནས་ལྷ་སའི་རྒྱལ་རྒྱུད་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། ཁྲི་དར་མའི་གདུང་རྒྱུད་རྩེན་མར་གྲགས་པའི་མདའ་བདག་ཡུམ་བརྟན་ཞེས་པའི་སྲས་ཁྲི་ལྡེ……

མགོན་མཆེན་དང་།   དེ་ལ་སྲས་གཉིས་འཁྲུངས་པས་ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན་
དང་། ཆུང་བ་ཉི་མ་མགོན།   ཉི་མ་མགོན་གྱི་སྲས་ཉི་འོད་དཔལ་མགོན་
འདི་ཡིས་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན་རྗེས་སྟོབས་འགྱུར་མངའ་ཐང་དར་ཞིང་རྒྱས་པ……
བྱུང་། ལྷུང་ཤོད་དང་། འཕན་ཡུལ།   མདོ་ཁམས་སོགས་གདུང་བརྒྱུད་
ཤིན་ཏུ་མང་།   སྲས་ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན་ལ་གདུང་བརྒྱུད་གཉིས་འཁྲུངས་པ་
སྟེ། ཆེ་བ་ལྷེ་པོ་དང་། ཆུང་བ་རྡོ་རྗེ་འབར། ལྷེ་པོའི་སྲས་ལྷ་བུག་པ་ཅན་
པ་དང་། ཐང་ལ་བྲག་པ་གཉིས་སོ། ཡང་ཡིག་ཚང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ལྷ་བུག་
པ་ཅན་པ་དང་། ཐང་ལ་བྲག་པ་གཉིས། སྲས་ཆུང་རྡོ་རྗེ་འབར་གྱི་གདུང་
བརྒྱུད་ཡིན་ཟེར། རྡོ་རྗེ་འབར་གྱི་སྲས་ཁྲི་དབང་ཕྱུག་བཙན་དང་། དེའི་སྲས་
ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། དེའི་སྲས་མངའ་བདག་ཁྲི་པ།   ཡབ་རྗེས་ཆབ་སྲིད་
བསྐྱངས་པའི་སྐབས་དེར་གླང་དར་མས་བསྟན་པ་བསྣུབས་ནས་ལོ་བདུན་ཅུ་
ལྷག་ཙམ་སོང་ཞིང་། བོད་ས་སྟག (918) ལོར།   གླུ་མེས་སོགས་དབུས་
གཙང་གི་མི་བཅུ་ཙམ་མདོ་ཁམས་སུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་སློབ་པར…………
བཏང་།   ཡབ་སྲས་འདི་གཉིས་ཀྱི་དུས་སུ་མདོ་ཁམས་ཡུལ་ནས་བསྟན་པའི་
མེ་རོ་ལང་། མངའ་བདག་ཁྲི་པར་སྲས་བཞི་སྟེ།   ཨ་ཙ་ར་དང་། དགེ་
སློང་། བླ་མ།   ལྷ་བཙུན་པོ་ཧྲི་ར་ཙ་བཅས་སོ། ཨ་ཙ་རའི་བརྒྱུད་པ་ནི་
འཁྲོང་པོ་བ་དང་། ལུང་རྒྱབ་པ། སླག་པ་ལམ་པ། གྲིབ་པ།   སྐྱེ་ཐང་
པ། ལུས་པ་གཙང་པོ་བཅས་སོ།   དགེ་སློང་གི་བརྒྱུད་པ་དཔེ་བཞི་པ་དང་།
འོན་རྡོ་མོན་མཁར་བ་གཉིས། བླ་མ་ལ་བརྒྱུད་པ་མ་བྱུང་ཞིང་། ལྷ་བཙུན་པོ་
ཧྲི་ར་ཙའི་བརྒྱུད་པ་ནི།   ལྷ་བཙུན་སྔོན་མོ་དང་སྒྲུག་ཅན་པ།   ལྷ་འབྲི་
སྒང་པ་སོགས་བསམ་ཡས་ན་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་ཡུམ་བརྟན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ནོ།

མདོར་ན། གླང་དར་མས་བསྟན་པ་བསྣུབས་པའི་རྗེས་སུ་བོད་སིལ་བུར་གྱུར་ཏེ་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཏུ་མ་བྱུང་ཞིང་། འོན་ཀྱང་སྲིད་དབང་དེ་དག་གི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཆ་རྣམས་འདིར་བགོད་པར་དཀའ་ངལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། གང་ལྟར་ཤེ་ན། སྔོན་བྱོན་རྒྱ་བོད་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་དང་། མི་ལོ་སྟོང་ལ་སླེབས་པའི་དཔང་རྟགས་བྱེད་མི་ནི་དེ་བས་ཡོང་མི་སྲིད་པའོ།

ལེའུ་བཞི་པ། ས་སྐྱ་པའི་དུས་སྐབས་དང་། བོད་མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་བསྒྱུར་པ།

ཡོན་རྒྱལ་རབས་དངོས་སུ་བཙུགས་པ་དེས་བོད་དང་མེས་རྒྱལ་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་སྔར་ལས་གོང་འཕེལ་ཕྱིན་པ་ཙམ་མ་ཟད། བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་བསྐོན་མེད་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད། འདི་ནི་ཐང་གོང་མ་དང་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ་གྱིས་གསར་དུ་གཏོད་པའི་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་·········དབར་གྱི་མཛའ་བརྩེའི་འབྲེལ་བ་དེ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་འབྲས་བུ་ཞིག་རེད·····ལ། རྒྱ་བོད་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱི་བསམ་འདུན་དང་། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཞིལ་བུ་དེ་གཅིག་གྱུར་དང་། སྟོབས་འབྱོར་ལྡན་པའི་ལམ་དུ་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད།

དང་པོ། རྫོང་གི་གདུང་རྒྱུད་སྐོར།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་རྫོང་གྱི་རྒྱལ་རབས་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། རྫོང་ཞེས་པ་ནི་རང་རྒྱལ་བྱང་ཕྱོགས་ལྷ་ཐང་སྟེང་དུ་གནས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་···ཡོད་ལ། ལས་ལ་བརྩོན་ཞིང་དཔའ་མཛངས་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཤིག་རེད། མི་རིགས་འདི་ཐོག་མར་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཐད་རྒྱུའི་ལོ་རྒྱུས་མཁས་

ཙན་ཧ་ནམ་གྱི་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་ཞིང་། ལ་ལས་མི་རིགས་འདི་མོ་ངོ་ཉི་ཕོ་རྡོར་རྫོང་གྱི་ཤུང་ཧུའི་རྒྱུད་པ་ཡིན་ཟེར། ཡང་ལ་ལས་ཤར་ཧུའ་ན་ཤོན་སྲི་ཞེས་པའི་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ཟེར། དེབ་སྔོན་ལས་“ཧོར་གྱི་རྒྱལ་རབས་ལ། དང་པོར་གནམ་གྱི་བུ་སྔོར་ཏ་ཆེ། དེའི་བུ་བ་ད་ཆི་གན། དེའི་ཐམ་ཆག དེའི་བུ་ཆི་ཇི་མེར་གན། དེའི་བུ་ལའུ་ཧང་ཧྲེ་རེ་ཙོལ། དེའི་བུ་པས་ཀ་ཞི་ཏུན། དེའི་བུ་སེམས་ཛའོ་ཇི། དེའི་བུ་ལ་ཏུ། དེའི་བུ་ཏུ་བུན་མེར་གན། དེ་འདས་ཤིང་ནག་མོ་ཨ་ལན་ཁོ་ལས་ཀྱི་མ་དང་ཟླ་བའི་ཟེར་ལས་སྐྱེས་པ་བོ་དོན་ཆར་སུ་གན། དེའི་བུ་གའི་ཆི། དེའི་བུ་སྲི་ཁིར། དེའི་བུ་མ་ནན་ཐོ་དོན། དེའི་བུ་གའི་ཐུ་གན། དེའི་བུ་བའི་ཤིང་། དེའི་བུ་ཁོར་ཐོག་ཤིང་། དེའི་བུ་ཏུམ་བི་ནའི་ཁན། དེའི་བུ་ག་བུ་ལ་གན། དེའི་བུ་བར་ཐན་པ་ཏུར། དེའི་བུ་ཡེ་སུར་ག་བ་ཏུར། དེ་དང་བཙུན་མོ་ཧུ་ལུན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོ། ཆུ་ཕོ་སྟག་(1182)ལོ་ལ་འཁྲུངས། སྨྲུན་ལྷ་ཡོད། དེས་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་ལ་རྒྱལ་ཁམས་དབང་དུ་འདུས་ནས་རྒྱལ་ས་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་མཛད། འདི་ལ་ཐའི་ཛུང་ཡང་ཟེར། ཆུ་ཕོ་སྟག་(1182)གི་ལོ་སྟོན་ཟླ་དང་པོའི་ཚེས་བཅུ་གཉིས་ལ་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཅིག་པ་མི······ཉག་སྐྲ་ཙ་གནམ་དུ་གཤེགས། དེ་རྗེས་ཨོ་གོ་ཏ་ས་ལོ་དྲུག དེའི་སྲས་གོ་ཡུག་རྒྱལ་པོས་ཟླ་བ་དྲུག མོང་གོལ་གན་གྱིས་ལོ་དགུ། སེ་ཆེན་གན་གྱིས་ལྕགས་ཕྲེལ་ནས་ཤིང་རྟའི་བར་ལོ་སོ་ལྔ་སྟེ། རང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པ་ལ་གཤེགས།” ཟེར་འཁོད། ཡབ་རྗེ་ཡེ་སུར་ག་བ་ཏུར་དང་། བཙུན་མོ་ཧུ་ལུན་གྱི་སྲས་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་སྟག་(1182)ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་བཞུགས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་སྟག་(1242)ལོར······

འདས། ཨོན་ཀྲུང་རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་ཐེར་ཁག་ནང་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་རྟ་(1162)ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག་བཞུགས་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ཕག་(1227)ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས་ཟེར་འཁོད། ཁོང་ནི་ཧོར་ཡུལ་ཀུ་སྦྲར་ཀྲེ་ཅིང་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེའི་སྐུ་དྲག་ཅིག་གི་ཁྱིམ་ལ་འཁྲུངས། ཡབ་རྗེ་ཡེ་སུར་ག་བ་ཏུར་(རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་ཐེར་ནང་། མཚན་དུ་ཡཱ་སུ་ཀས་ཞེས་འཁོད)ཐངས་གཅིག་ནང་ལ་ལོག་པའི་སྐབས་སུ་ཐ་ཐར་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྡེ་དེའི་ཡུལ་མི་རྣམས་དགའ་སྡོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ·······མཐོང་ནས་ཧོར་རིགས་ཀྱི་གོམས་སྲོལ་ལྟར་རྟ་ནས་བབས་ཏེ་ཁོ་པ་ཚོའི·········དགའ་སྡོན་ལ་ཞུགས། ཐ་ཐར་གྱི་མི་ལ་ལས་ཁོང་ལ་འཁོན་འཛིན་བྱིན་ནས་ཟས་དུག་བཏང་སྟེ་བཀྲོངས། ཡེ་སུར་ག་བ་ཏུར་གྱི་མངའ་འབངས་ཁག་ཅིག་གིས་ཧོར་སྲུགས་རྣམས་ཁྲིད་དེ་ཡུལ་སྡེ་གཞན་དུ་བསྐྱོད། ཇིང་གིར་གྱི་ཁྱིམ་བརྒྱུད་རྣམས་འཐོར་ཞིག་འགྲོ་བའི་གནས་སུ་གྱུར། ད་དུང་ཡུལ་སྡེ་འགའ་ཞིག་གི་ཡུལ་དཔོན་གྱིས་ཇིང་གིར་ལོ་ན་སོན་རྗེས་འཁོན་ལན་སློག་ཡོང་སྙམ་ནས་ཁོང་བཟུང་། སྐེ་ལ་སྒོ་གཡོགས་ནས་ཡུལ་སྡེ་མང་པོར་ཁྲིད་དེ་ཁྲོམ་བསྐོར་བྱས། སྡུག་པོ་ཚད་མེད་བཏང་། མཐར་བཙོན་ནས་བྲོས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་སྡེར་ལོག མངའ་འབངས་ཁག་ཅིག་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་དགྲ་བོ་དང་འཐབ་འཛིངས་ཐེངས་མང་བྱས། ཕྱི་ནང་གི་དགྲ་བོ་མང་པོ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ། ཡུལ་སྡེ་མང་པོ་དབང་དུ་འདུས། མཐར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོས་ཧོར་གྱི་ཡུལ་ལུང་མཐའ་དག་གཅིག་གྱུར་བཟོས། བོད་མེ་སྟག་(1206)ལོར། ཧོར་གྱི་ཡུལ་དཔོན་རྣམས་ཨོ་ནན་གཙང་པོའི་འགྲམ་དུ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཏེ་ཇིང་གིར་ཧོར་ཡོངས་ཀྱི་དར་ཧན་ལ་བསྐོས། མོང་

གོལ་ཧན་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས། མོང་གོལ་ཞེས་པ་ནི་ཐོག་མར་ཧོར་གྱི་ཡུལ་སྡེ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། རྗེས་སུ་ཧོར་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་དུ་གྱུར། མོང་གོལ་མི་རིགས་དེ་ར་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ཧོར་ཞེས་འབོད་པ་འདི་ནི་གནའ་རབས་རང་རྒྱལ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་མི་རིགས་ལ་ཏུའུ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་སྐད་ཟུར་ཆག་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ། ཇིང་གིར་ཧོར་ཡོངས་ཀྱི་དར་ཧན་ལ་བསྐོས་མ་ཐག་ཏུ་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་དམག་དྲངས། བོད་བྱང་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དུ་འང་ཧོར་གྱི་དམག་འོངས། བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྡེ་མང་པོའི་རྗེ་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་ཧོར་དམག་གི་དྲག་ཤུགས་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་དངངས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ། ཡུལ་སྡེ་མང་པོའི་རྗེ་འབངས་རྣམས་བཀའ་གྲོས་མཛད་དེ་བང་མི་མངགས་ཏེ་ཧོར་དམག་ལ་མགོ་བཏགས།

ཧོར་གྱི་སྡེ་ཁག་རྣམས་གཅིག་གྱུར་བཟོས་ཏེ་མོང་གོལ་ཧན་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་པ་དེས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ནུས་ཤུགས་དབྱར་མཚོ་རྒྱས་པ་ལྟར་ཉིན་བཞིན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་འབྲེལ་ཅིའུ་རྒྱལ་རབས་ལ་འགོག་རྒོལ་བྱེད་པའི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་པ་རེད། དེར་བརྟེན་མོང་གོལ་སྡེ་ཁག་ལ་ཡུན་རིང་གཉའ་གནོན་བྱེད་མཁན་ཅིའུ་རྒྱལ་རབས་ལ་ཕར་རྒོལ་བྱེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་དཔུང་འཇུག་བྱས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་གླང་ (1205) ལོ་ནས་ས་སྦྲུལ་ (1209) ལོ་བར་མི་ཉག་ལ་དམག་ཐེངས་གསུམ་ཙམ་དྲངས། དངོས་པོ་འབོར་ཆེན་འཕྲོག རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྕགས་ལུག་ (1211) ལོ་ནས་ཤིང་ཁྱི་ (1214) ལོ་བར་ཅིའུ་རྒྱལ་རབས་ལ་བསྟུད་མར་ཕར་རྒོལ་བྱས་སྟབས་ཕམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་བྱུང་སྟེ་ཅིའུ་རྒྱལ་རབས་འཐོར་ཞིག་འགྲོ་བའི་གནས་སུ་གྱུར། རབ་

བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཡོས་ (1219) ལོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོས་དམག་འབུམ······གཉིས་ཁྲིད་ནས་ཧོ་ཚེ་ཙེ་མོའོ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེར་དམག་དྲངས། རྒྱལ་པོ་མོའོ་ཁྲ་མོའོ་ཡི་སྲས་ཀྲ་ལན་ཏིང་གིས་མོང་གོལ་དམག་དཔུང་ལ་འགོག······རྒོལ་བྱས་ཀྱང་མཐར་ཕམ་ཉེས་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་གར་ལ་བྲོས། མོང་གོལ་དམག་དཔུང་ཉམས་རྒྱ་གར་བར་དུ་འོངས། དེ་ནས་ཡུ་སུའུ་དང་། ཁང་ལི། ཚན་ཁྲ། ཨོ་ལུ་སི་སོགས་ས་གནས་ཁག་ལ་དམག་བསྐྱོད་བྱས། ཡུ་གླིང་དཀྱིལ་མ་དང་ཤའུ་གླིང་གི་ཤར་ངོས། དབྱི་ལང་གི་བྱང་ངོས་སོགས་ས་ཆ་རྒྱ་ཆེ་བཙན་བཟུང་བྱས་ནས་ལྷ་སྲས་ཉམས་ལ་ཁག་བགོས་ཏེ་གནང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ཕག (1227) ལོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོ་སྐུ་གཤེགས། གདུང་བརྒྱུད་སྲས་ཆེ་བ་ཧྲུའུ་ཆི་དང་། གཉིས་པ་ཁྲ་ཧོ་ཐས། གསུམ་པ་ཨོ་གོ་དན། བཞི་པ་ཐོ་ལུད་བཅས་ཀྱིས་ཡུལ་ཁག་རེ་རེ་བཟུང་ནས་དེ་ཡི་རྒྱལ་པོ་མཛད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ལུག (1235) ལོ་ནས་ས་ལུག (1259) བར་སྔ་རྗེས་སུ་"ནུབ་བསྐྱོད་དཔུང་འཇུག" ཐེངས་གཉིས་བྱས་ཏེ་མཐའ་བཞི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་དབང་དུ་འདུས་པའོ།

གཉིས་པ། འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་རྗེ་ལྷར་བྱུང་བའི་སྐོར།

ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་ནི་ཕྱི་ནང་གི་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་ཤིན་ཏུ······མཁས་པའི་འཛིག་རྟེན་འདི་ན་གྲགས་ཆེ་བའི་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཞིག་ཡིན···ལ། མེས་རྒྱལ་ཁོང་བུ་གཅིག་སྒྱུར་བཟོ་བའི་ཐད་མཛད་རྗེས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པའི་ཆབ་སྲིད་མཁས་ཅན་ཞིག་ཀྱང་རེད། ཁོང་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་མཛད་རྗེས་མ་བཀོད་གོང་དུ་སློབ་པ་པོ་རྣམས་གཟིགས་བདེ་བའི་ཆེད་དུ······

འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་གདུང་རབས་འདོད་དགུའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། "དུས་ནི་བོད་ཀྱི་དུས་ཆེན་བཞི་དང་། མིའུ་དུས་དྲུག་ཏུ་གྲགས་པ་སོགས་ལས་ཆད་པ་མ་ཡིན་གྱི། གདུང་དུས་གཙང་མ་ལྷ་ལས་བབས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་གནམ་ལྷ་སྤྱི་རིང་། གཡུ་རིང་། གཡུ་སེ་སྟེ་མཆེད་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་མི་ཡུལ་དུ་བབས་པ་ལ་མིའི་རྗེ་ཞུས་པས། ཆུང་བས་མིའི་རྗེ་མཛད།" ཅེས་འཁོད། ཆུང་བ་གཡུ་སེས་མིའི་རྗེ་མཛད་པས། དེ་ལ་ཁྱི་ཡི་སོགས་སྲས་སྤུན་བཞི་འབྱུངས། དེ་དག་གིས་འདོང་དུས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དང་དམག་འཐབ་པས་གཡུ་རིང་གིས་དམག་རོགས་མཛད་…… དེ་འདོང་དུས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་བཏུལ་ཏེ་བྲན་དུ་བཀོལ། གཡུ་རིང་གིས་སྨུའི་བུ་མོ་དམུ་ས་ལྡེམ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་སྲས་མ་སངས་སྤུན་བདུན་བྱུང་། སྲས་ཆེ་བ་དྲུག་དང་ཡབ་རྗེ་ལྷ་ཡུལ་དུ་བཤེགས། སྲས་བདུན་པས་གློག་ལྷ་འོད་ཅན་གྱི་བུ་མོ་གློག་ལྕམ་ཙུར་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྲས་གློག་ཚ་དཔའ་…… བོ་སྟག་འབྱུངས། སྲས་དེས་ཀླུ་ཡི་བུ་མོ་ཀླུ་ལྕམ་བྲ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པའི་སྲས་ཀླུ་ཚ་ཏ་སོ་འོད་ཆེན་འབྱུངས། དེ་ཡན་ཆད་བར་སྣང་དུ་བཞུགས་ཟེར་སྐད། ཀླུ་ཚ་ཏ་སོ་འོད་ཆེན (དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་གློག་ཚ་དཔའ་བོ་སྟག་ཅེས་འཁོད་འདུག) གྱིས་མོན་བཟའ་མཚོ་མོ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ། སྲས་ཞིག་གཡའ་དང་སྲང་གི་མཚམས་སུ་སྐྱེས། མཚན་ལ་གཡའ་སྤང་སྐྱེས་ཞེས་བཏགས། ཡུལ་དེར་གནས་པའི་རི་གཡས་རུ་ཤངས་ཀྱི་ནུབ་བྱང་ཉ་བྱང་རི་ཀུན་ལས་མཐོ་བ་མཛེས་ཤིང་ལྟ་ན་སྡུག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ར་གཡའ་སྤང་ཞེས་གྲགས། དུས་དེར་སྲིན་པོ་སྐྱ་རེངས་ཁྲག་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཆུང་མ་གཡའ་འཇམ་བཟིལ་མ་ཞེས་པ་མཛེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག……

ཡོད་པས། གཡའ་སྤང་སྐྱེས་ཀྱིས་སྲིན་པོ་སྐྱ་རེངས་ཁྲག་མེད་དང་འཐབ་
ནས་སྲིན་པོ་བསད། ཚུར་ན་གཡའ་གྲུམ་བསིལ་མ་ཁབ་ཏུ་བླངས་ནས་སྲས་
ཞིག་འཁྲུངས། འདི་ནི་ལྷ་སྲིན་འཁོན་པའི་བར་དུ་འཁྲུངས་སྟབས་མཚན་ལ་
གཡའ་ཕྲུག་འཁོན་པར་སྐྱེས་སུ་བཏགས། འཁོན་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་ཀྱང་དེ་
ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ཟེར་སྐད། གོང་དུ་སྨྲས་པ་དེ་དག་ལྷ་སྲུང་ལྷ་བུ་ཞིག་ཡོད་
རུང་དེའི་ཐོག་ནས་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ས་སྐྱ་པ་ནི་བོད་ཀྱི་རུས་ཆེན་བཞི······
དང་མིའུ་རུས་དྲུག་གི་རྒྱུད་མིན་པ་དང་། ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་ལ་འཁོན་ཞེས་
བཏགས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་པའི་སྐོར་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ།

དེ་ནས་གཡའ་ཕྲུག་འཁོན་པར་སྐྱེས་ཀྱིས་བཙན་གཟའ་ལྕམ་བུ་སྒྲོན······
(བཙན་མོ་བཟའ་ལྕེ་སྨན་གཉིས་ཀྱང་ཟེར་) ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྲས་གཅིག་
འཁྲུངས། ལྷ་སྲས་འདི་ནི་མཐུ་སྟོབས་རྫུ་འཕྲུལ་ཆེ་བ་བློ་དང་རིག་པ་ལྡན་
པ། གཟུགས་དང་ལང་ཚོ་འཛོམས་པ། ཀུན་གྱི་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་
ཡོད་པས་སྲས་འདི་འདྲ་མི་ཡི་ཡུལ་དུ་འབྱུང་བ་དཀོན་ཟེར་བས་མཚན་དུའང་
དཀོན་པ་རྗེ་གུང་སྟག་ཏུ་བཏགས་སོ། སྲས་འདི་སྐུ་ན་སོན་པའི་སྐབས་སུ་
ཡབ་རྗེས་ཡུལ་གང་བཟང་དུ་བཏང་བས། བསམ་ཡས་ལ་ཡུལ་གྱི་དགེ་
མཚན་བཅུ་ལྡན་ཡང་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་བཟུང་ཚར་ལ་སྟོད······
གཞན་གྱི་ཐར་མ་ཡ་ཆད་ལ་ཡུལ་གྱི་དགེ་མཚན་བརྒྱད་ཚང་བར་གཟིགས།
ཡུལ་གྱི་དགེ་མཚན་བརྒྱད་ཅེས་པ་ནི། ས་ཡི་དགེ་ཁང་ས་དང་ཞིང་ས།
ཆུའི་དགེ་འཁྱུང་ཆུ་དང་ཞིང་ཆུ། ཤིང་གི་དགེ་ཁང་ཤིང་དང་བུད་ཤིང་།
རྩའི་དགེ་འབྲོག་དང་རྒྱང་འབྲོག་བཅས་སོ། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་དགེ་
བརྒྱད་སྟེང་དུ་ཕུ་ལ་ལ་སྒོ་དང་མདའ་ལ་གྲུ་སྒོ་སྡོན་པས་དགེ་བཅུ་ཚང་ཟེར······

སྨད་ཀྱང་། མཁས་པ་ལ་ལས་དེ་གཉིས་བཅུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པས་མི་
འཐད་ཟེར་གཞན་བརྒྱད་སྟོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་རྫོའི་དགེ་ཁང······
རྫོ་དང་འཐག་རྫོ་སྟོན་ན་དགེ་བཅུ་ཚང་ཟེར་སྐད། དཀོན་པ་རྫེས་མངའ་
བདག་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་ནང་བློན་མཛད། རྫེ་འདི་དཔལ་འབྱོར་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་བར་གྱུར་པས་མཚན་དུའང་འབོན་དཔལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བཏགས། དེ་ནས་
བཟུང་འབོན་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་ཀྱི་མཚན་སྣན་ཀུན་ལ་གྲགས་ཆེ་བར་གྱུར་ཏོ།
འབོན་དཔལ་པོ་ཆེས་སྨྲང་ཁམས་པ་ལོ་ཙྪ་བའི་སྲུས་མོ་སྨྲང་བཟའ་འ་ནེ་ཚུང་མ···
ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྲས་གཉིས་འཁྲུངས། ཆེ་བ་འབོན་ལོ་ཙྪ་བ་སླུའི་དབང་
པོ་བསྲུང་བ་དང་། ཚུང་བ་མཁན་པོ་རྫོ་རྫེ་རིན་ཆེན་ཞེས་བྱ་བའོ། འོན་
ཀྱང་བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཁག་གི་ནང་དཔལ་པོ་ཆེ་དང་སྨྲང་བཟའ་ནེ་ཚུང་ལ······
སྲས་བཞི་བྱུང་བ་སྟེ། ཁྲི་མཛེས་དང་། ཀླུ་ལེགས། ཚེ་ལ་དབང་ཕྱུག
སླུ་ཡི་དབང་པོ་ཚེ་འཛིན་ཡིན་ཟེར་སྐད། སྲས་ཆེ་བ་འབོན་ལོ་ཙྪ་སླུ་ཡི་དབང་
པོ་བསྲུང་བ་ནི། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཟ་ཧོར་གྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་གངས་
ཅན་གྱི་དཔལ་མགོན་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་ཡི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་བའི···
ཐོག་མ་སད་མི་བདུན་གྱི་ནྲུག་པ་ཡིན་ཞིང་། ཁབ་གཅིག་གིས་ཁོང་གི་ཞང་
པོའི་དྲུང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཟེར། དེ་ཡིས་མཁན་པོ་དང་ཞང་པོའི་དྲུང་
ནས་ཆོས་མང་དུ་ཞུས། སྒྲ་བསྒྱུར་ལོ་ཙྪ་བ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར། མཁས་
གྲུབ་ཀྱི་གྲགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་འབོན་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཐོག་མ་ཡིན། དེའི་
གཅུང་རྫོ་རྫེ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་པདྨའི་དྲུང་ནས་གསང་སྔགས······
ཉིང་མའི་ཆོས་མང་དུ་ཞུས་མཚན་གྲགས་ཀྱང་ཐོན། རྫོ་རྫེ་རིན་ཆེན་གྱིས་
ཡབ་ཡུལ་དུ་འབྲོ་དགྲ་འདུལ་གྱི་བུ་མོ་འབྲོ་ཟ་གཡང་ལེན་སྐྱིད་ཁབ་ཏུ་བཞེས···

པ་ལས་སྲས་བདུན་འབྲུངས། ཞང་པོ་བོད་ཀྱི་གྲུད་པའི་རྒྱུད་ཡིན་པས་ཞང་པོའི་རིགས་རྒྱུད་རྣམས་སྐུ་རྩལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བྱུང་། དེའི་ཚེ་འབྲོ་གཞན་རྩེར་ལྷུད་མོ་ཉིན་མ་གསུམ་བསྟན། སྲས་བདུན་པོས་རྟ་དང་ཞུས་ཆས་ཉིན་རེ་བཞིན་བརྗེས། ཉིན་དང་པོར་རྟ་དཀར་བེར་དཀར། ཉིན་གཉིས་པར་རྟ་དམར་བེར་དམར། ཉིན་གསུམ་པར་རྟ་ནག་བེར་ནག་བྱས་ཏེ་རྟ་རྩལ་འགྲན་པས་ཡུལ་དེར་སྐད་གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་། དེར་བརྟེན་ཞང་པོ་བྲ་དོག་སྐྱེས་ཏེ་འཐབ་དགོས་ཟེར། སྲས་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་ནས་བདག་ཚོའི་ཞང་པོ་རེད། གཉིས་ནས་ཁྱིམ་མཚེས་ཡུན་རིང་འགྲོགས་པས་འཐབ་མི་བྱེད་པའི་དགོས་པ་མེད། ཡུལ་ཁམས་ཡངས་པོ་ལ་དོག་འཚེར་བྱེད་དོན་མེད་ཟེར་ནས། སྲས་ཆེ་བ་མངའ་རིས་མང་ཡུལ་དུ་ཕྱིན། དེ་འོག་མངའ་རིས་གུང་ཐང་། དེ་འོག་སྲས་གཉལ་ལོ་རོ། དེ་འོག་ཉང་ཤབ་བཅས་ཡུལ་སོ་སོར་ཕྱིན། དེ་རྣམས་ལས་གྱེས་པའི་འབོན་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་མང་པོ་འཕེལ་ཡང་གྲགས་ཆེ་བ་མ་བྱུང་། སྲས་ཆུང་བས་ཕ་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཏེ་འབྲོ་དང་འཐབ་མོ་སྤྲད། དེའི་རྒྱུད་པ་གཞན་རྩེ་རང་ན་མ་ཁྲིགས་སྐྱེ་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་བྱུང་། སྲས་རྡུག་པ་ཤེས་རབ་ཡོན་ཏན་གྲོམ་པ་གཡའ་ལུང་དུ་བཞུགས། དེ་ལ་སྲས་གཉིས་བྱུང་བས་ཆུང་བ་ཁབ་སོ་སྟག་ཐོག་ཏུ་ཕྱིན། དེའི་རྒྱུད་པ་ལ་སྟོད་བྱང་གི་འབོན་ཚོ་རྣམས་ཡིན། ཆེ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྲས་གསུམ་བྱུང་བའི་བར་པ་བཟླ་ཆང་ཚང་དུ་ཕྱིན། ཆེ་བ་གཙུག་ཏོར་ཤེས་རབ་དང་། ཆུང་བ་གཡའ་ལུང་དུ་བཞུགས། གཙུག་ཏོར་ཤེས་རབ་ལ་སྲས་བདུན་འབྲུངས། སྲས་བདུན་དང་བུ་མོ་དང་བཅས་པ་ལས་གྱེས་པའི་རིགས་རྒྱུད་ལ་འབོན་ཚོ་བརྒྱད་ཅེས་གྲགས། སྲས་སྤུན་མཆེད་བདུན་གྱི་ལྔ་པ་འབོན་

དགེ་སྐྱབས་ཁྱིས་ཤབ་ཏུ་ཕྱིན། དེ་ལ་སྲས་གཉིས་བྱུང་བའི་ཆུང་བའི་རྒྱུད་པ་ཤབ་སྟོད་ཀྱི་འཁོན་མི་རྣམས་ཡིན། ཆེ་བ་དགེ་མཐོང་ལ་སྲས་གཅིག་འཁྲུངས། མཚན་ལ་འཁོན་སྟོན་བལ་པོ་ཞེས་གྲགས། མཐུ་སྟོབས་ལྷག་པར་ཆེ་བས་བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས་བྲན་དུ་བཀོལ། འཁོན་སྟོན་བལ་པོའི་སྲས་ཤཱཀྱ་བློ་གྲོས། འདིས་ཐུ་ཙ་ལུང་པ་དང་ཤབ་སྟོད་སྨད་བཟུང་ཞིང་མཛད་འཕྲིན་ཡང་ལྷག་པར་ཆེ་བ་བྱུང་། སྐུ་ཚེའི་སྨད་ལ་ཡབ་མེས་ཀྱི་ཡུལ་གཡའ་ལུང་མཁར་སྟབས་བཟུང་། དེ་ལ་སྲས་གཉིས་འཁྲུངས་པ་ལས། གཅེན་འཁོན་རོག་ཤེས་རབ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གཅུང་འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའོ། གཅེན་པོ་ཤེས་རབ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ལོ་སྟོན་རྡོ་རྗེ་དབང་ཕྱུག་གི་མཁན་པོ·····ཁྲི་སྟོན་བརྩོན་འགྲུས་བྱུང་དུ་གཞོན་ནུ་ནས་སོ་མིའི་དགེ་བསྙེན་མཛད། ཚངས་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་བརྩུན་པས་སྲས་མེད་ཅིང་མཁས་གྲུབ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་གྲགས་སོ།

གཅུང་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ནི་འཁོན་ས་སྐྱ་པར་གྲགས་པའི་ཐོག་མ·····རང་ཡིན། དེ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ཁྱི (1034) ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། གསང་སྔགས་གསར་མའི་ལོ་ཙཱ་བ་འབྲོག་མི་དང་། བ་རི་ལོ་ཙཱ་བ། རྨང་ལོ་ཙཱ་བ། པུ་ཧྲང་ལོ་ཙཱ་བ། གནམ་ཁའུ་པ་སྐུ་མཆེད་སོགས་མཁས་གྲུབ་མང་དུ་བསྟེན་ནས་གསང་སྔགས་གསར་རྙིང་ཚད་མར་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར······གྱུར། བྲ་བོ་ལུང་པར་དགོན་པ་ཆུང་ངུ་ཞིག་བཏབ་ནས་ལོ་ཤས་བཞུགས་པས་དགོན་དེར་ས་སྐྱ་གོག་པོར་གྲགས་ཤིང་། དུས་དེར་དཔོན་སློབ་རྣམས་སྐྱོ་བསངས་ལ་ཐེབས་པའི་སྐབས་སུ་རི་ཁ་ནས་གཟིགས་པས་དཔོན་པོ་རི·······སྒང་པོ་ཆེ་ཉལ་བ་འདྲ་བའི་མཁལ་ཁུང་གཡས་པའི་ཐད་ན་ས་དཀར་ཞིང······

སྐྱུམ་པ། ཆུ་གཡས་སུ་འབབ་པ་ལ་སོགས་པ་བཀྲ་ཤིས་དང་དགེ་མཚན་དུ་མ་ཚང་བར་གཟིགས་ཏེ། འདིར་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ་ན་ལེགས་སྙམ། སྐབས་དེའི་ཡུལ་འདིའི་སྤྱིའི་བདག་པོ་ཇོ་བོ་གདོང་ནག་པ་བྱ་བ་ལ་ས་དེ་གནང་བར་ཞུ་བརྗོད་པས་གནང་། སྔོས་ཀྱི་ས་བདག་ཞང་གཞུང་གྱུ་ར་བ་དང་། པཎྜི་གྲོང་བཞི། ལྷ་མི་གྲོང་བདུན་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་འདིར་དགོན་ཆུང་ཞིག་འདེབས་སྙམ་པས་ས་ཆ་དེར་རིན་འབུལ་ཆོག་པས་གནང་བ་ཞུ་ཟེར། ཕོང་རྣམས་ན་རེ། ས་རིན་མི་དགོས་གནས་འདིར་དགོན་པ་འདེབས་པར་ཞུ་ཟེར་བ་ལ། འོན་ཀྱང་འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་རྟ་རྒོད་མ་དཀར་པོ་གཅིག་དང་། མོ་གོས་གཅིག ནོར་བུའི་ཕྲེང་བ་གཅིག ཁྲབ་གཅིག་བཅས་ས་རིན་དུ་ཕུལ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་གླང་ (1073) ལོར། བོད་ཀྱི་ཇོ་ཛྫེ་གདན་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཏབ། བཙུན་མོ་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་ཆེན་མ་ཇོ་ཛྫེ་ཕྱུག་མོ་ལ་གདུང་སྲས་མ་བྱུང་། ཆུང་མ་མ་གཅིག་ཞང་མོ་ལ་སྲས་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་འཁྲུངས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་རྟ་ (1102) ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས། འདིའི་ཞལ་ཆེམས་ལྟར་སྐུ་གདུང་རྩིལ་པོ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་བཞུགས་སུ་བཅུག་པ་དེ་ད་ལྟ་མཁན་པོ་སྐུ་འབུམ་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ནོ།

ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་སྤྲེལ་ (1092) ལོར་ཁའུ་མཁར་སྔོ་ཤོང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། རེ་ཞིག་བཙུན་མོ་ཆེན་མ་ཇོ་ཛྫེ་ཕྱུག་མོ་ལ་གསང་ནས་བཞག དེ་ནས་བཙུན་མོ་ཆེན་མས་ཤེས་ཏེ་ཞང་མོ་ལ་སྲས་ཡོད་པ་དེ་ང་ལ་གསང་བ་མ་ལེགས། ད་ཉིད་ལ་སྲས་ཡོད་པས་ཆོག ང་ལ་ནོར་མི་དགོས། བུར་མངའ་དགོས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ནས། ས་སྐྱའི་

འདུན་གྱི་མཆོད་ཞིང་མ་གཏོགས་ཚང་མ་ཞང་མོ་ཕུལ་སླས་ལ་གཏད། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར། མཐོ་རིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བདུན་དབང་དུ་མཛད། ཐོག་མར་ཡབ་ཀྱི་དྲུང་ནས་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དུ་དམ་ཆོས་གསན། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་བཞེས་སྐབས་ཡབ་དགོངས་པ་རྫོགས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྕགས་ཡོས་ (1111) ལོར་ས་སྐྱ་དགོན་པའི་བདག་པོ་མཛད། དེས་ས་སྐྱ་པའི་རང་ལུགས་འཛིན་སྐྱེལ་སྐྱོང་གསུམ་ལེགས་པར་གནང་བར་བརྟེན་ས་ཆེན་ཞེས་པའི་མཚན་……གསོལ། འདིས་བཙུན་མོ་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ། ཇོ་ལྕམ་ཞུར་མོ་ལ་སྲས་གཅེན་ཀུན་དགའ་འབར་འཁྲུངས། བཙུན་མོ་ཆེ་བ་ཚ་མོ་རོང་པ་མ་གཅིག་འོད་སྒྲོན་ལ་སྲས་གསུམ་འཁྲུངས་པ་སྟེ། བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་དང་། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། དཔལ་ཆེན་པོ་བཅས་སོ། ཡབ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་སྟག་ (1158) ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས།

དེའི་སྲས་ཆེ་བ་ཀུན་དགའ་འབར་བྱ་བ་ས་སྐྱར་འཁྲུངས། རྒྱ་གར་དུ་སློབ་གཉེར་ལ་བྱོན་ནས་ཡིག་རྩིས་དང་། བཟོ། གསོ་དཔྱད་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྲགས། ཚུར་ལོག་ཕེབས་པའི་གྲབས་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་ཚད་པའི་སྙུང་གཞི་ཐོག་ནས་དགུང་ལོ་ཉེ་ཤུ་རྩ་གཉིས་ལ་མ་གདྷ་ཉིད་དུ་གཤེགས་སོ། སྲས་གཉིས་པ་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ། ཡབ་དགུང་ལོ་ང་གཅིག་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་ཁྱི་ (1142) ལོར་དཔལ……ལྡན་ས་སྐྱར་འཁྲུངས། འདིས་ཆ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེའི་དྲུང་ནས་ཆོས་གསན་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས། མཚན་ཉིད་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར། ཆ་པ་ལ་གསེར་གྱི་འགན་འཛི་ར་དང་། ཕུམ་རྒྱས་པ། གཞན་ཡང་

ཟང་ཟིང་གི་དངོས་པོ་མང་དུ་ཕུལ་ཏེ་མཉེས་པར་བྱས། སློབ་དཔོན་ཆ་པའི་
སློབ་མ་ཆེ་བར་གྲགས་པ་སེང་གེ་བརྒྱད། སེང་འདྲ་བརྒྱད། ཇོ་སྲས་བཞི་ནི་
འཁོན་ཇོ་སྲས་རྩེ་མོ། ཁྲུ་ཇོ་སྲས་ནེ་ཙོ། ཛོག་ཇོ་སྲས་ར་མོ། གཉོས་ཇོ་སྲས་འོད་
མ་དང་བཞི་ཞེས་གྲགས་པའི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འཁོན་ཇོ་སྲས་རྩེ······
མོ་ཞེས་མཚན་སྙན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའོ། དེས་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱར་མཁས་གྲུབ་
དུ་མ་བསྟེན་ཏེ་སྔགས་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་དྲི་མ་མེད་····
པ་དང་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་དམ་ཟབ་མོས་ཉིན་མཚན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་····
གཡེང་བར་གདན་ས་ལོ་ཉེར་གསུམ་མཛད་ (ལ་ལས་ལོ་སུམ་ཅུ་མཛད་ཟེར་)
ནས་དགུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་སྟག་ (1182) ལོའི་སྨལ་
པོ་ཟླ་བའི་ཚེས་བཅུ་གཅིག་ལ་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱར་དགོངས་པ་རྫོགས། སྲས་
གསུམ་པ་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ཡབ་དགུང་ལོ་ང་དྲུག་བཞེས་པའི་
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ཡོས་ (1147) ལོའི་སྨལ་པོ་ཟླ་བའི་ཚེས་བཅོ·········
བརྒྱད་ལ་སྐུ་འཁྲུངས། དེས་སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གཉན་གཙུག་
ཏོར་རྒྱལ་པོ། གཉན་དབང་རྒྱལ། ཞང་བཙུན་ཚུལ་གྲགས། བལ་པོའི་
པཎྜི་ཏ་ཛ་ཡ་སེ་ན། ལོ་ཙྪ་བ་དར་མ་ཡོན་ཏན། སུམ་པ་ལོ་ཙྪ་བ་དཔལ་
མཆོག་དང་པོའི་རྡོ་རྗེ་སོགས་མཁས་གྲུབ་མང་པོར་བསྟེན་ཏེ་རྒྱ་གར་ནས·······
བསྒྱུར་བའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་དང་། རྒྱུད་མན་ངག་མཐའ་དག་པ་གསན་
ཞིང་ལེགས་པར་སྦྱངས། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་མཚན་སྙན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་
མཁས་མཆོག་ཅིག་ཏུ་གྱུར། གདན་ས་ལོ་ཞེ་ལྔ་ཙམ་བསྐྱངས། དགུང་ལོ་
བདུན་ཅུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་བྱི་ (1216) ལོའི་དཔོ་ཟླའི་ཚེས····
བཅུ་གཉིས་ལ་བདེ་བར་གཤེགས། སྲས་བཞི་པ་དཔལ་ཆེན་འོད་པོ། ཡབ་

དགུང་ལོ་ང་དགུ་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྕགས་ཕོ་རྟ་ (1150) ལོའི་སྨིན་དྲུག་ཟླ་བའི་ཚེས་ཉེར་ལྔ་ལ་འཁྲུངས། འདི་ནི་ཐུགས་བརྟན་ཞིང་ཡངས་ལ་བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ། ཡབ་མེས་ཀྱི་ཆོས་ལ་མཁས་ཤིང་མན་ངག་མང་པོ་གསན། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པར་མཆོག་ཏུ་མངའ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེ་མཛད། དེས་མཛད་པའི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་བརྒྱུད་རྒྱང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཡོད་པར་གྲགས་ལ། དཔལ་ཆེན་འོད་པོས་མ་གཅིག་གར་ཞུ་མ་ཉི་ཁྲི་ལྕམ་ཞེས་བྱ་བ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྲས་གཉིས་འཁྲུངས་པ་ལ་གཅེན་ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དང་། གཅུང་ཟངས་ཚ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་བྱ་བའོ། དགུང་ལོ་བཞི་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་ཕག་ (1203) ལོའི་ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ཚེས་ཉེར་གཅིག་ལ་བདེ་བར་གཤེགས།

དེ་ལ་སྲས་གཉིས་འཁྲུངས་པའི་ཆེ་བ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་སྟག་ (1182) ལོའི་ཁྲ་ཟླ་བའི་ཉི་ཤུ་དྲུག་ལ་འཁྲུངས། དེས་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲི་ལ་སོགས་མཁས་གྲུབ་མང་པོ་བསྟེན་ཏེ་བཟོ་རིག་པ་དང་། གསོ་བ་རིག་པ། སྒྲ་རིག་པ། གཏན་ཚིགས་རིག་པ། ནང་རིག་པ་སྟེ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྔ་དང་། སྙན་དངགས་དང་། མངོན་བརྗོད། སྡེབ་སྦྱོར། ཟློས་གར། སྐར་རྩིས་སོགས་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཤིང་། མཚན་དུ་འང་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། བོད་འདིར་གནས་ལྔ་རིག་པའི་སྲོལ་འབྱུང་བ་ཆོས་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཡིན་པ་ཀུན་གྱིས་ཤེས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་ (1244) ལོར། ཧོར་མི་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་གདན་ཞུ་བཏང་བ་ལྟར་ས་སྐྱ་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར།

ཚ་བོ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་ཕྱག་ན་མཉམ་དུ་ཧོར་ཡུལ་ལ་ཐེབས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་རྟ་(1246)ལོར་ལེང་ཀྲུའུ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེ་ར་………འབྱོར། མེས་རྒྱལ་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་ཡོད་པའི་ཆེད་དུ་བོད་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་ལ་བསླབ་བྱའི་བཀའ་ཡིག་གནང་བ་དང་། འབད་བརྩོན་སྐྱོད་མེད་མཛད་དེ་མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་ཡོད་པའི་དོན་དུ་བྱས་རྗེས་རླབས་ཆེན་བཞག་གནང་བ་རེད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྕགས་ཕག་(1251)ལོར། ལེང་ཀྲུའུ་རུ་དགོངས་པ་རྫོགས།

དེའི་གཅུང་ཟངས་ཚ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་འབྲུག་(1184)ལོར་འཁྲུངས། ཡབ་མེས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྦྱངས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། ཞང་པོ་བོད་ཀྱི་གྱད་མི་ཟངས་དཀར་སྟོག་རོའི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པས་རྩལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་ཡོངས་སུ་གྲགས། ལུས་རྩལ་གྱི་ང་རྒྱལ་བ་མང་པོས་འགྲན་དུ་ཡོང་ཡང་འགྲན་མ་བཟོད་ཟེར་སྐད། དེས་ཇོ་མོ་དཀོན་མཆོག་སྐྱིད་དང་། ཇོ་མོ་འབྲོ། ལྷ་གཅིག་མཛེས་མ། ཇོ་མོ་རྡོ་རྗེ་ལྡན། ཇོ་ལྕམ་ཧོར་མོ་བཅས་བཙུན་མོ་ལྔ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལས། སྲས་བཞི་དང་སྲས་མོ་བཞི་འཁྲུངས། སྲས་བཞི་ནི་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་། ཕྱག་ན། རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན། ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས། སྲས་མོ་བཞི་ནི་བསོད་ནམས་འབུམ་དང་། ཉི་མ་འབུམ། མདོ་སྡེ། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་བཅས་སོ། བཞི་ཐོག་བླ་བྲང་དང་། ཕྱག་མདས་འཁོར་ཚད་ཀྱི་ལྕགས་རི་བརྟབ། ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་དཔལ་འབྱོར་མངའ་ཐང་རྒྱས། དགུང་ལོ་ང་དྲུག་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཕག་(1239)ལོའི་རྒྱལ་ཟླའི་ཉི་ཤུ་གཉིས་…ལ་སྐུ་གཤེགས།

དེའི་སྲས་ཆེ་བ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ལུག་ (1235) ལོའི་ཟླ་གསུམ་ཚེས་དྲུག་ལ་གཡས་རུ་ངམ་རིང་གི་ཀླུ་ཁྲིང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཆུང་ངུའི་དུས་ནས་བྱིས་པའི་སྤྱོད་ལམ་ལས་འདས། བསླབ་པའི་གནས་དང་སྒྱུ་རྩལ་ཐམས་ཅད་དཀའ་ཚེགས་མེད་པར་མཁྱེན། ཀུན་གྱིས་འདི་ནི་འཕགས་པའོ་ཞེས་འབོད་པ་འཕགས་པར་གྲགས། དགུང་ལོ་བཅུ་ལ་ཧོར་ཡུལ་དུ་འབྱོན་སྐབས་ལྷ་སར་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་བླངས་ཏེ་མཚན་དུ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསོལ། ཧོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་གོ་ཤྲི་སྟེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དང་། ཏི་ཤྲི་སྟེ་གོང་མའི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་དང་འཇའ་ས་ཕུལ། ཧོར་ཡིག་གསར་གཏོད་མཛད། མེས་རྒྱལ་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་ཆེད་དང་རྒྱལ་ནང་མི་རིགས་དབར་རིག་གནས་སྤེལ་རེས་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐད་མཛད་རྗེས་རླབས་ཆེན་བཞག དུས་དེ་ར་ས་སྐྱའི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་དུ་དབང་ཆ་འཐོག་ལེན་བྱེད་པའི་........འཐབ་རྩོད་རྙོག་འཛིངས་ཆེ་བ་བྱུང་སྐབས་དགུང་ལོ་ཞེ་དྲུག་བཞེས་པའི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྕགས་འབྲུག་ (1280) ལོའི་སྨལ་པོ་ཟླ་བའི་ཚེས་ཉེར་........གཉིས་ལ་ཟས་དུག་ཕུལ་ཏེ་བཀྲོངས། ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྐུ་སྟོང་ནས་གཤེགས་ཟེར།

སྲས་གཉིས་པ་འགྲོ་མགོན་ཕྱག་ན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཕག་ (1239) ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་དྲུག་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱི་ཕྱག་ཕྱིར་ཧོར་ཡུལ་དུ་བྱོན། སྲས་འདི་ཐུགས་རྩལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ཞེས་མཚན་དུའང་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ཞེས་གསོལ། སེ་ཆེན་གོང་མས་ལྕང་དང་འཇའ་ས་གནང་། བོད་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་

ཁྲིམས་བདག་ཏུ་བསྐོས། ཧོར་རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ་མེ་གན་དུན་ཁབ་ཏུ་བཞེས། ཧོར་གྱི་ཆ་ལུགས་འཛིན། ཡང་ཇོ་མོ་མ་གཅིག་མཁའ་འགྲོ་འབུམ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྲས་དྷརྨ་པཱ་ལ་རཀྵི་ཏ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ཡོས་ (1267) ལོའི་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཚེས་གཅིག་ལ······སྔོ་ཙམ་དཔེ་ཁང་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། དེའི་སྲས་དྷརྨ་པཱ་ལ་རཀྵི་ཏ། ཡབ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་སྐུ་གཤེགས་པའི་ཕྱི་ལོ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག······(1268) ལོར་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་དགུ་ལ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ས་སྐྱར་ཕེབས་པ་དང་མཇལ། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་འདས་ནས་གདན་སའི་འཁུར་བཞེས། དེ་ནས་ཧོར་ཡུལ་དུ་ཕྱིན། སེ་ཆེན་གོང་མ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་གདུང་རྟེན་ཤེལ···གྱི་མཆོད་རྟེན་བཞེངས། དེ་བཞུགས་སའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ཆེན་པོ་མེ་ཏོག་ར་བ་བཞེངས། དྷརྨ་པཱ་ལ་རཀྵི་ཏ་ལ་ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་གྱི་གོ་གནས་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པའི་སྐབས་བོད་ལ་ཕྱིར་ལོག་མཛད་པའི་ལམ་མདོ······ཁམས་ཀྱི་ཏྲི་མཐིལ་དུ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ཕག་ (1287) ལོའི་སྨལ་ཟླའི······ཚེས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ཟས་དུག་ཕྱིན་ནས་འདས།

ཡབ་དྷརྨ་པཱ་ལ་རཀྵི་ཏ་དང་ཇོ་མོ་སྟག་འབུམ་གྱི་སྲས་རཏྣ་བྷ་དྲ་ཞེས······འཁྲུངས། དགུང་ལོ་ཆུང་ངུ་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས་ཏེ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གདུང་བརྒྱུད་གྲགས་ཆེ་བ་མེད་པར་གྱུར་རོ།

ཟངས་ཚ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྲས་གསུམ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ······མཚན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཁྱི (1238) ལོར་འཁྲུངས། དེས་ཡོན་གྱི་རྒྱལ་སར་ཕེབས། གོང་མའི་སློབ་དཔོན་མཛད། ས་སྐྱའི་ལྷ་ཁང་ཆེ་མོའི་

གནམ་རྒྱན་མཆོད་ཆ། ཐིགས་ཁ་ལ་ཡོ་གའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྲངས་མེད……
བཞེངས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སློབ་གཉེར་གྱི་དབུ་འདོན་མཛད། དགུང་
ལོ་ཞེ་ལྔ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་རྟ་(1282)ལོར་ཤིང་ཀུན་དུ……
དགོངས་པ་རྫོགས།

ཟངས་ཚའི་སྲས་བཞི་པ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས……
ཕྱི་(1238)ལོར་འཁྲུངས། དེས་ཡོན་གོང་མའི་དྲུང་དུ་ཕྱིན། སྐྱེས་སྦྱོང་
གི་ཡོན་ཏན་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་བ་དང། འཇང་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཧཱུྃ་དཀར་
རྗེའི་བླ་མ་མཛད། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་བཞེས་པའི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱ་
(1273)ལོའི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཚེས་བཅུ་ལ་མདོ་ཁམས་སེ་སྣ་རར་གཤེགས་
སོ།

ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་དང་རྗེ་མོ་རིན་སྐྱིད་ཀྱི་སྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ……
བཟང་པོ་དཔལ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་ཕྱི་(1262)ལོར་པོ་དོང་ཨེ་ཙ་
སྒུ་འཁྲུངས། འདི་དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་སོན་པའི་སྐབས་སུ་འགྲོ་མགོན་
འཕགས་པ་ས་སྐྱར་ཕེབས། འཕགས་པའི་དྲུང་ནས་ཆོས་མང་དུ་གསན། ཕྱི་
ནང་གི་རིག་པའི་གནས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་ཡུམ་
དང་སྐུ་མཆེད་རྣམས་དབང་ཤུགས་ཆེ་བས་དྷརྨ་པ་ལཱ་རཀྵི་ཏ་གདན་སར……
བསྐོས། ཡོན་གོང་མར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་ས་སྐྱའི་གདུང་
བརྒྱུད་མིན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྣན་ཕྲ་ཕུལ་བ་ལ་བརྟེན་གོང་མའི་ལུང་གིས་རེ་ཞིག་
བརྟག་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར། སྣན་ཙེའི་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས་ནས་བཞག
དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་ལ་ཐེབས་སྐབས་ཕྱག་ནའི་སྲས་དྷརྨ་པ་ལཱ་རཀྵི་ཏ་སྐུ……
གཤེགས། ས་སྐྱ་པ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་ཏེ་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་དང་ཡར་

འབྲོག་གི་དཔོན་ཆེན་ཨག་གླེན། དེའི་གྲོགས། ཁམས་པ་དཔོན་ནག་སོགས་
བཀའ་གྲོས་མཛད་དེ་གོང་མར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གདན་དྲངས་ཆོག་པའི……
སྙན་ཞུ་ཕུལ་ཡང་དོན་མ་སྨིན་མ་གསོལ། དེ་ནས་བང་མི་རིམ་པ་མངགས་ཏེ་
གོང་མར་ཞུ་འབོད་ཡང་ཡང་མཛད་མཐར་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་བྱ (1297)
ལོར། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དགུང་ལོ་སོ་ལྔར་ཕེབས་པའི་སྐབས་དེར་སྨན་རྩེ་
ནས་གོང་མའི་དྲུང་དུ་གདན་དྲངས། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་ལོར་ཡོན་གོང་མས་
གནང་སྦྱིན་གང་ལེགས་གནང་། འཕགས་པ་ཏི་ཤྲིའི་དཔོན་པོ་ཡིན་ངེས་
འདུག་པས་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་ཆོག་པའི་ལུང་གནང་། ལམ་སིད་ས་སྐྱར་བསྐྱོད་
ནས་གདན་ས་བསྐྱངས་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། འོན་ཀྱང་གསན་སྦྱོང་གི་
སྐབས་དང་ཙུང་མི་མཛེས་པར་དགོངས་ནས་ལོ་བཅུའི་རིང་ལྷ་ཁང་བླ་བྲང……
དུ་བཞུགས་ནས་གདན་ས་ཤར་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད། དགུང་
ལོ་ཞེ་ལྔ་བཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གོང་མས་གུ་ཤྲིའི་ལུང་གནང་། བདག་ཉིད་
ཆེན་པོས་གོང་མའི་ལུང་ལྟར་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་བཙུན་མོ་དྲུག་ཁབ་
ཏུ་བཞེས་པ་ལ། ཧོར་གོང་མས་གནང་བའི་ཇོ་མོ་ཧོར་མོ་དང་། ཡར་
འབྲོག་དཔོན་ཆེན་ཨག་གླེན་གྱིས་ཕུལ་བའི་ཇོ་མོ་མང་མཁར་ཀུན་དགའ……
འབུམ། གཞན་ཡང་ཀུན་དགའ་ནམ་མཁའ་རྒྱན། ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ། རེ་
མདའ་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན། ཞལ་ལུ་མ་གཞོན་ནུ་འབུམ་ནམས་སོ། དགུང་
ལོ་ང་གཉིས་ལ་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་བླངས། མཚན་དུ་ཨ་མོ་ག་ཧ་ཛར་ཞེས་
གསོལ། ས་སྐྱ་ལྷ་ཁང་ཆེ་མོའི་ལྷ་གས་རི་ཆེན་མོ་བཞེངས། ཆོས་དང་ཟང་
ཟིང་གཉིས་ཀ་འདིའི་དུས་སུ་སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་ལྷག་པར་ཆེ་བ་བྱུང་།
དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱི (1324) ལོར་བཞི…

ཟློག་གཟིམ་ཁང་དུ་སྐུ་གཤེགས (ཆལ་པའི་དེབ་དམར་དུ་ཆུ་ཕག་<1323>
ལོར་སྐུ་གཤེགས་ཟེར་འཁོད)།

ཡབ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང་། བཙུན་མོ་ཆེན་མ་ཛེ་མོ་རྟོར་མོའི་སྲས་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ཡབ་སྣན་རྩེར་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་འཁྲུངས། ཡང་སྲས་མོ་ཞིག་ཀྱང་འཁྲུངས། དེ་སྐུ་ན་གཞོན་པའི་དུས་སུ་བྱང་ངོས་སུ་གུའི་གུང་མཛད། གེ་གན་རྒྱལ་པོས་ལྷང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་གསོལ། སྲས་མོ་ལྷུན་རྙ་ནག་གནང་། དེར་སྲས་རཏྣ་ཤྲི་བྷ་བ་འཁྲུངས། ཡབ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ཁམས་སུ་གཤེགས། སྲས་རྒྱ་ནག་ཏུ་འདས། དེ་ལས་གདུང་རྒྱུད་གྲགས་ཆེ་བ་མ་བྱུང་།

ཡབ་དེ་དང་བཙུན་མོ་གཉིས་པ་མང་མཁར་མ་ཀུན་དགའ་འབུམ་གྱི······
སྲས་ཀུན་་་དགའ་བློ་གྲོས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་ཕག་(1299)ལོར་སྐུ་འཁྲུངས།

དེའི་མཛད་ཚུལ་ནི་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་མཚུངས་པར་གྲགས། ཏོར་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་ནས་བུ་ཡན་རྒྱལ་པོ་དང་། གེ་གན་རྒྱལ་པོ། ཡེ་སུན་ཐེ་མུར་གྱི་རིང་ལ་ཏི་ཤྲི་སྡེ་གོང་མའི་སློབ་དཔོན་མཛད། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་གདན་ས་ཆེ་བ་ས་སྐྱ་དང་། ཤིང་ཀུན་མེ་ཏོག་ར་བ་གསུམ་དང་། བར་པ་ཆུ་མིག་དང་། མདོ་ཁམས་ན་གཙོ་མདོ། བསམ་འགྲུབ། རི་འབུར། གཉའ་གོ། རྒྱ་ཡུལ་བྱང་ངོས་ན་ལིང་ཆུ་རྩེར་ཁབ་སྡེ་དྲུག གཞན་ཡང་ཆོས་སྡེ་དུ་མའི་བདག་པོར་གྱུར། མཛད་འཕྲིན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱུང་། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་ཡོས་(1327)ལོར་མེ་ཏོག་ར་བར་འདས། འདི་ལ་གདུང་རྒྱུད་སྲས་མེད་དོ།

བཙུན་མོ་གསུམ་པ་ཀུན་དགའ་ནམ་མཁའ་རྒྱན་ལ་སྲས་གསུམ་ལས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྤྲེལ་ (1308) ལོར་སྲས་ཀུན་དགའ་ལེགས་འབྱུང་…… འཁྲུངས། ལྕགས་ཁྱི (1310) ལོར་སྲས་ཀུན་རྒྱལ་བ་འཁྲུངས། སྲས་གསུམ་པ་ཆུང་ངུ་ནས་སྐུ་གཤེགས། སྲས་ཆེ་བ་ཀུན་དགའ་ལེགས་འབྱུང་གིས་རྒྱལ་པོ་འཇམ་ཡན་གྱི་ཏི་ཤྲི་མཛད། བསྟན་པའི་བདག་པོར་གྱུར། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་བྱི (1336) ལོར་མི་ཏོག་ར…… བར་གཤེགས། དེར་གདུང་བརྒྱུད་མ་བྱུང་ངོ་། གཅུང་ཀུན་རྒྱལ་བ་ཡིས་རྒྱལ་པོ་འཇམ་ཡན་དང་། རིན་ཆེན་དཔལ། གོང་མ་ཐོ་ག་ཐི་སྦུར་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་ཏི་ཤྲི་མཛད། དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་ཕག (1359) ལོར་མི་ཏོག་ར་བར་གཤེགས།

བཙུན་མོ་བཞི་པ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ་ལ་སྲས་གསུམ་ལས་ཆེ་བ་མཁས…… བཙུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་སྦྲུལ་ (1305) ལོར་འཁྲུངས། སྲས་གཉིས་པ་ཆུང་ངུ་ནས་གཤེགས། སྲས་གསུམ་པ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ལྕགས་ཁྱི (1310) ལོར་འཁྲུངས། (ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཆེ་བ་ནམ་མཁའ་བཤེས་གཉེན། གཉིས་པ་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ། གསུམ་པ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་འཁོད།) གཅེན་མཁས་བཙུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པར་གོང་མས་གུ་ཤྲིའི་མཚན་དང་། ཤེལ་གྱི་དམ་ཕྱག་གནང་། གདན་ས་ལོ་དགུ་མཛད། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ལུག (1343) ལོའི་ཟླ་དགུ་པའི་ཚེས་གཅིག་ལ་བཞི་ཐོག་ཏུ་སྐུ་གཤེགས། སྲས་གསུམ་པ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ལའང་གུ་ཤྲིའི་མཚན་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྦྲུལ་ (1329) ལོར་འདས།

བཙུན་མོ་ལྷ་པ་རེ་མདའ་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན་ལ་སྲས་ལྔམ་སྲིང་གསུམ······ འཁྲུངས་པ་ལས། སྲས་ཆེ་བ་དགུང་ལོ་ཆུང་ངུ་ནས་འདས། དེ་འོག་སྲས་མོ་སློབ་དཔོན་མ་ཀུན་དགའ་འབུམ། ཆུང་བ་དབང་ཀུན་དགའ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་བཅས་སོ། སྲས་ཆུང་བ་དེ་ཡབ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དགུང་ལོ་ཞེ་བདུན་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྤྲེལ······ (1308) ལོར་འཁྲུངས། རྒྱལ་པོ་ཐོ་གན་ཐེ་མུར་གྱིས་ཡང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་གསོལ། གསེར་དམ་གནང་། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ལུང་སྟོལ། དཔོན་མོ་བུདྡྷ་གན་ཇོ་མོར་བཞེས། འཕྲིན་ལས་དང་མཛད་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱུང་། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་བྱི་ (1336) ལོར་སྲད་ཀྱི་ཞུ་ཀླུབ་ཚགས་ཚོགས་བྱ་བའི་ས་ཆ་དེར་སྐུ་གཤེགས།

བཙུན་མོ་དྲུག་པ་ཞལ་ལུ་མ་གཞོན་ནུ་འབུམ་ལ་སྲས་བཞི་འཁྲུངས་པ······ ལས། སྲས་ཆེ་བ་ཀུན་དགའ་ཉི་མ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་བྱ་ (1309) ལོར་འཁྲུངས། གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་བར་གྱུར། ཏི་ཤྲི་ཀུན་བློ་བ་དང་ཉན་དུ་གོང་མའི་སྐྱ་རྫོང་དུ་བྱོན། གུ་ཤྲིའི་མཚན་གནང་། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ཁྱི (1322) ལོར་ཐོ་བྲང་དུ་སྐུ་གཤེགས། སྲས་གཉིས་པ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྕགས་ཁྱི་ (1310) ལོར་འཁྲུངས། རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་འཇམ་དབྱངས་དངོས་སུ་གྲགས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐོར། དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་སྤྲེལ་ (1344) ལོའི་ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ཚེས་གཅིག་ལ་རིན་ཆེན་སྒང་དུ་གཤེགས།

སྲས་གསུམ་པ། བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་(1312)ལོར་འཁྲུངས། དེས་གཅེན་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཚན་དང་། དཔང་ལོ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་སྲས་རིན་པོ་ཆེ། བསོད་ནམས་གྲགས་པ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ་སོགས་མཁས་གྲུབ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། ཁྱིས་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་དྲུང་ནས་མདོ་སྔགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་དུ་གསན་ཞིང་། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གནད་མི་གསན་པ་མང་པོ་གསན་ཐུབ་པ་བྱུང་། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་ཕན་མཛད་འཕྲིན་གང་གི་ཐད་ལའང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་མན་ཆད་གདུང་རྒྱུད་སུས་ཀྱང་འགྲན་པར་མི་ནུས་ཤིང་། དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་ཡོས་(1375)ལོའི་ཟླ་དྲུག་པའི་ཚེས་ཉེར་ལྔ་ལ་དཔལ་བསམ་ཡས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་སྒང་གི་གཟིམ་ཁང་དུ་གཤེགས། སྲས་བཞི་པ་ཆུང་ངུ་ནས་སྐུ་གཤེགས་ཟེར་རོ།

ཡབ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང་། དབུས་གཙང་ཧོར་གསུམ་གྱི་བཙུན་མོ་དྲུག་ལ་གདུང་སྲས་མང་དུ་བྱུང་ཡང་། དེའི་ནང་ནས་མཚན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་སྲས་གཙོ་བོ་དགུ་བྱུང་། དུས་དེར་སྲས་སྐུ་མཆེད་རྣམས་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པར་ཁ་བྲལ་དུ་སོང་ནས་བླ་བྲང་ཁག་བཞི་བྱུང་བ་ལས་མཁས་བཙུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ་དང་། ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་ཀྱིས་བཞི་ཐོག་བླ་བྲང་བཟུང་། ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་དང་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་ཁང་བླ་བྲང་བཟུང་། ཀུན་དགའ་ཉི་མ་དང་། དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཚན། བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རིན་ཆེན་སྒང་བླ་བྲང་

བཟུང་། ཀུན་དགའ་ལེགས་པས་དུས་མཆོད་བླ་བྲང་བཟུང་། བླ་བྲང་ཁག་གི་གདུང་བརྒྱུད་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་ཞིབ་པར་མཁྱེན་འདོད་ན་ས་སྐྱའི་གདུང་……རབས་འདོད་དགུའི་རྒྱ་མཚོ་དང་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་སོགས་ལ་གཟིགས་……པར་ཞུ།

གསུམ་པ། ཧོར་དོར་ཏ་ནག་པོ་སོགས་བོད་དུ་འོང་བ་དང་། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཡེང་ཀྲུའུ་ལ་གདན་འདྲེན་ཚུལ་སྐོར།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྕགས་བྱི་ (1240) ལོར་ཡངས་པའི་ས་གཞི……ཀུན་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ་ཧོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ཨེ་ཆེན་གོ་དན……རྒྱལ་པོས་ཧོར་གྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་དོར་ཏ་ནག་པོས་གཙོས་པའི་ཧོར……དམག་ཁྲི་འགའ་ཞིག་བོད་དུ་བཏང་། ཧོར་དམག་རྣམས་བྱང་ལམ་བརྒྱུད་འཕན་ཡུལ་དུ་འབྱོར། ཡུལ་མི་རྣམས་འཇིགས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ནས་ཡུལ་ཕྱོགས་གཞན་དུ་བྲོས་བྱོལ་དུ་ཕྱིན། བྲོས་མི་ཐར་བ་རྣམས་དམར་གསོད་བཏང་། དེ་ནས་ཧོར་དམག་རྭ་སྒྲེང་དང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་དུ་འབྱོར་ཏེ་དགེ་འདུན་པ་དུ་མ་བཀྲོངས་པས་གླིང་ལོག་སྐྱེ་དམག་འཐབ་དྲག་པོ་བྱུང་། ཧོར་དམག་ནི་གདུག་རྩུབ་དང་དྲག་རྩལ་ཧ་ཅང་ཆེ་བས་ཤར་ཀོང་པོའི་ཡུལ་ཡན……ཆད་ནས། ནུབ་བལ་པོ་དང་། ལྷོ་མོན་ལ་ཐུག་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་བཙན་པོ་དང་བློན་འབངས་རྣམས་འཇིགས་སྐྲག་ཤིན་ཏུ་སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་ཉིད་དུ……མགོ་བཏགས། དེ་ནས་ཧོར་གོ་དན་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་བོད་ནས་བླ་མ་ཞིག་གདན་དྲངས་དགོས་པས་ཕོ་ཉ་ན་རེ། བོད་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་ན། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ནི་བཀའ་གདམས་ཆེ། ངོ་བསྲུང་ནི་སྟག་ལུང་ཆོས་རྗེ་མཁས། གཟི་བརྗིད་ནི་འབྲི་ཁུང་སྤྱན་སྔ་ཆེ། ཆོས་ནི་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་མཁས་

པར་འདུག་པས་གང་སྤྱན་འདྲེན་དགོས་པའི་ལུང་སྩོལ་ཅིག་ཞུས་པར། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་གདན་འདྲེན་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་(1244)ལོར་པོ་ཏ་མངགས་ཏེ་གདན་ཞུའི་ཆབ་ཤོག་གནང་། རྒྱ་སྐད་ཀྱིས་ས་སྐྱར་ཕྱིན་ཏེ་ཆབ་ཤོག་གི་ལུང་བསྒྲགས། ཧོར་གྱི་འཇའ་ས་གདན་འདྲེན་མ་ལས་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། "ཚེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེད་མོང་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པོ་ངེད་ཀྱི་ལུང་། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་གཏམ། ངེད་ཕ་མ་དང་གནམ་སའི་དྲིན་ལན་འཇལ་བའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་བླང་དོར་མ་ནོར་བ་སྟོན་ཤེས་པའི་བླ་མ་གཅིག་དགོས་པ་བརྟག་པ་བྱས་དུས་ཁྱོད་དུ·········འདུག་པ། ལམ་གྱི་དཀའ་ཚེགས་ལ་མ་བལྟ་བར་ཡོང་དགོས། གལ་ཏེ་ན་སོ་རྒས་ཟེར་ན་སྔོན་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ལུས་བླངས···མེད་སྦྱིན་པར་གཏོང་བ་ཇི་ཙམ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་གོ་བའི་དམ་བཅའ་དང་ཨེ·······འགལ། ངས་མཐའི་ཁྲིམས་ར་བླངས་དམག་དཔུང་ཆེན་པོས་བརྡེ་དེད་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་མང་པོ་ལ་གནོད་པ་བྱས་ན་མི་སྐྲག་པ་ཨེ་ཡིན། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་མང་པོ་སེམས་ལ་ཁྱོད་མགྱོགས་པར་ཤོག ཉི་མ་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བཟོ་རྣམས་ཁྱོད་ཤེས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན། གནང་སྦྱིན་ལ་དངུལ་བྲེ་ཆེན་ལྔ། གོས་ཆེན་གྱི་ཆོས་གོས། མུ་ཏི་ག་གི་ཚེམ་བུ་ཅན་ལ་མུ་ཏིག་སྟོང་ཕྲག་དྲུག་དང་ཉིས་བརྒྱ། གོས་ཞུ་ཏང་གི་རིང་འགག ལྷམ་འབོབ་དང་བཅས་པ། ཁ་ཏི་ཁ་ཚང་མ་ཡུག་གཉིས། ཐོན་ཏི་ཁ་ཚང་མ་ཡུག་གཉིས། གོས་ཆེན་སྣ་ལྔ་ཡུག་ཉི་ཤུ་རྣམས་ཡོད། འདིའི་ཡོན་མ་ཛོར་སྲི་མགོན་དང་། དཔོན་ཇོ་དར་མ་གཉིས་གཏང་བ་ཡིན། འབྲུག་ལོ་ཟླ་བ་

བརྒྱད་པའི་གནམ་གང་ལ་བྲིས་” ཞེས་འཁོད།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་(1244)ལོར། ཧོར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་གདན་འདྲེན་ཞུས་མ་ཐག་ཏུ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ……མཚན་ས་སྐྱ་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ། དུས་དེར་ས་པཎ་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་ལ་ཕེབས་ཟིན། ཁོང་གི་ཚ་བོ་འཕགས་པ་དགུང་གྲངས་བཅུ་དང་། ཕྱག་ན་དགུང་ལོ་དྲུག་ལ་ཕེབས། ལྷ་སར་ཕེབས་རྗེས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཇོ་བོའི་མདུན་དུ་འཕགས་པས་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་བླངས། མཚན་ལ་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་ཚ་བོ་གཉིས་ཐད་ཀར་ལེང་ཀྲེའུ་ལ་བཞུད་དེ་ཧོར་གྱི་སྐད་ཡིག་དང་། གཤིས་ལུགས་རྣམས་ལེགས་པར་སྦྱངས། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་ནི་སྐུ་ན་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ནའང་སྐྱེས་སྦྱངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་བ་དང་། སྐུ་བྱད་ལེགས་པ། ཐུགས་རྒྱུད་འཇམ་པ་ཞིག་ཡོད་པས། ཧོར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པར་གནང་། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་སྐུ་ན་བགྲེས་ནའང་བོད་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་ཀྱི་བསམ་འདུན་ལེགས་པར་སྒྲུབ་ཆེད་ལམ་བར་ཡུལ་སྣེ་སོ་སོའི་བླ་མ་དཔོན…རིགས་དང་འབངས་རྣམས་དང་མཇལ་འཕྲད་མཛད། ཕན་ཚུན་བཀའ་གྲོས་ལེགས་པར་མཛད་དེ་ལམ་བར་ལོ་གཉིས་ཙམ་འགོར། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་རྟ་(1246)ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་ལེང་ཀྲེའུ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར……འབྱོར། སྐབས་དེར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོ་དང་། གོ་ཡུག་གནད་རྒྱལ་སར་སྟོན་པ་ལ་ཧོར་ཡུལ་དུ་བཞུད་ནས་མི་བཞུགས་ཀྱང་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་མཆེད་དང་…དཔོན་འབངས་རྣམས་ནས་སྣེ་ལེན་དང་བསུ་བ་རྒྱ་ཆེ་གཟབ་རྒྱས་མཛད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ལུག་(1247)ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོ་

ཞིང་ཁྲའུ་ལ་ཕྱིར་ལོག་མཛད། ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བོད་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་ཀྱི་ཚབ་མཛད་དེ་ཧོར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོར་འཚམས་འདྲི་དང་འབུལ་བ་ཞིབས་པར་གསོལ། ཧོར་རྒྱལ་པོའང་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱི་གསུང་མོལ་མང་པོ་མཛད། དེའི་གོང་དུ་ཧོར་རྒྱལ་པོའི་དྲུང་དུ་བོད་ཀྱི་བཙེ་འགའ་ཞིག་འདུག་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡང་བསྐྱེད་པར་མ་ནུས་སོ། སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་ལ་ད་བང་བར་ཁས་ལེན་པ་ལ་འཚོགས་པའི་དུས་སུ་ཨེ་ཀ་ཙན་དང་། ཧོར་གྱི་ལྷ་པ་གྲལ་འགོར་བསྡད། དེ་ནས་ཧོར་གོ་དན་རྒྱལ་པོ་དང་ས་པཎ་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་གསུང་གླེང་མང་པོ་མཛད་པ་ལ། ཕན་ཚུན་གསུང་བརྡ་མ་འཕྲོད་པའི་སྐབས་སུ་ཡུ་གུར་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁས་པ་མང་པོས་ལོ་ཙཱ་བ་མཛད་དེ་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་གོ་བརྡ་ཐུབ་པ་བྱུང་བས་ཧོར་རྒྱལ་པོའང་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པར་གྱུར་ནས། དུས་དེ་རིང་ཕྱིན་ཆད་དུ་ཨེ་ཀ་ཙན་དང་ལྷ་པ་ཚོ་བཙེའི་གྲལ་འགོར་སྡོད་མི་ཆོག ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲལ་འགོར་བླ་མ་ས་པཎ་བཞུགས་ལ་སྨོན་ལམ་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་དུས་སུའང་སྔོན་ལ་བཙེ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་འདེབས་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་ཧོར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དབུ་འཕངས་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བར་གྱུར། ཡང་དུས་དེར་ཧོར་གོ་དན་རྒྱལ་པོར་ཤ་ཁྲའི་ནད་ཚུང་ཟད་བྱུང་བ་དེ་གཞན་གྱིས་བཅོས་མི་ཐུབ་པར་ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གདན་དྲངས་ནས་བཅོས་པས་མཚན་སྙན་སྤར་བས་གྲགས་ཆེ་བར་གྱུར། དེ་ནས་ཧོར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོ་དང་ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་བོད་འདི་ཧོར་གྱི་མངའ་འབངས་སུ་འདུས་པའི་སྐོར་ལ་ཕྱོགས་ཕན་ཚུན་བཀའ

གྲོས་ལེགས་པར་མཛད་དེ། མཐར་ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱིས་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྡེ་མི་སྡེ་ཡོངས་ལ་ཧོར་གྱི་མངའ་འོག་ཏུ་འདུས་དགོས་པའི་བསླབ་བྱའི་བཀའ་ཤོག……གནང་བ་འདི་ལྟར།

"ཨོཾ་སྭ་སྟི་སི་དྷྃ། བླ་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏས། དབུས་གཙང་མངའ་རིས་དང་བཅས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡོན་མཆོད་རྣམས་ལ་སྤྲིངས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྤྱི་དང་སྒོས་བོད་སྐད་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་བསམས་ནས་ཧོར་ནང་དུ་འོང་། ངེད་འབོད་མཁན་ལ་ཡོན་བདག་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་དགེས། འཕགས་པ་སྤུན་འདི་འདྲ་བའི་ཆུང་བ་ནས་ཁྲིད་ནས་འཁོར་དང་བཅས་པ་འོང་བ་དེ་ངེད་ལ་བསམ་པ་ཡིན། ཁྱོད་མགོས་ངོ་བལྟས་པ་ཡིན། གཞན་ཚོ་རྐང་པས་ངོ་བལྟས་པ་ཡིན། ཁྱོད་ངས་བོས་པ་ཡིན། གཞན་ཚོ་སྐྲག་ནས་འོང་བ་ཡིན། དེ་ངས་མི་ཤེས་པ་ཨེ་ཡིན། འཕགས་པ་སྤུན་གྱིས་སྔར་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཤེས་པར་འདུག ད་དུང་ཡང་འཕགས་པ་བོད་ཆོས་སློབ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས་ཧོར་ཡིག་དང་ཧོར་སྐད་སློབ། ངས་མི་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱངས། ཁྱེད་ཀྱིས་ལྷ་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱངས་ན་ཤཱཀྱ་མུ་ནེའི་བསྟན་པ་ཡང་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ཚུན་ཆད་ཁྱབ་པར་མི་འགྲོ་བ་ཨེ་ཡིན་གསུངས་སོ། རྒྱལ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། སྒོས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་ཁྲིམས་ལུགས་བཟང་པོས་འཁོར་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་སྐྱོང་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་ངེད་ལ་གཞན་ལས་ལྷག་པའི་ཐུགས་ལ་འདོགས་པར་བྱུང་། ཁོང་གི་ཞལ་ནས་ཁྱོད་རང་བློ་བདེ་བར་ཆོས་ཤོད། ཁྱེད་ལ་གང་དགོས་ངས་སྟེར་བ་ཡིན། ཁྱོད་བཟང་པོ་གཏོང་བ་ངས་

ཞེས། ངས་བཟང་པོར་ཨེ་གཏོང་གནམ་ཞེས་གསུངས། ཁྱེད་པར་འཕགས་པ་སྤྱན་ལ་ཐུགས་འདོགས་ཆེ་བར་འདུག རང་ཞེས་ཁྲིམས་ལུགས་འཁྱུར་ཞེས་ན་རྒྱལ་ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་བྱ་སྙམ་པའི་ཐུགས་དགོངས་བཟང་པོ་ཅིག་འདུག སློབ་ཁྱེད་རང་གི་མི་སྡེ་པོད་རྣམས་ལ་ཁྲིམས་ལུགས་ལེགས་པར་སློབས། སྐྱིད་དུ་འཇུག་པ་ངས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་བརྒྱུད་རྣམས་ཚེ་རིང་བའི་སྨོན་ལམ་རིམ་གྲོ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབད་པར……

ཞུ། སྐབས་དོན་ཏོར་འདིའི་དམག་སྡེ་གྲངས་ལས་འདས། འཛམ་བུའི་གླིང་ཐམས་ཅད་ཁོང་གི་མངའ་རིས་སུ་འདུག་སྙམ་པའི་བསམ་པ་ཅིག་འདུག ཁོང་རང་དང་མཐུན་པ་ཚོ་སྐྱིད་སྡུག་ཁོང་རང་དང་མཉམ་པར་བྱེད། ཁོང་ལ་ཞེ་ཐག་པས་གང་ཟེར་ལ་མ་ཉན་ན་ངོ་བལྟས་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་མིང་གིས་མི་ཚོག་པ། ཉིང་བཀྲག་པར་བྱེད་པ་ཅིག་འདུག ཡུ་གུར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདི་ཡང་མ་བཀྲག་པར་གོང་དུ་ཕན། མི་ནོར་རྣམས་ཁོང་གིས་བླངས་ནས། ཡིག་མཁན། ནོར་གཉེར་བ། བུ་དགའ་ཐམས་ཅད་ཁོང་གིས་བྱེད། རྒྱ། མི་ཉག སོག་པོ་ལ་སོགས་པ་མ་བཀྲག་གོང་དུ་ཏོར་འདྲ་བཏང་ཡང་ཅི་ཟེར་མ་ཉན་པས། བཀྲག་པའི་ཉིང་ལ་འགྲོ་ས་མ་རྙེད་པ་ངོ་བལྟ་དགོས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཅི་ཟེར་ཉན་པས་ད་ལྟ་ཐད་ཐད་སོ་སོ་ན་བུ་དགའ་ནོར་གཉེར།

དམག་དཔོན། ཡིག་མཁན་ལ་སོགས་པ་ཁོ་རང་གི་མི་ཆེན་རེ་བསྐོས་པ་མང་། འོ་སྐོལ་མི་སྡེ་ངན་ལ་སྒྱུར་པས་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྲིས་པས་ཐར་དུ……

རེ། ཐག་རིང་བས་མི་ཡོང་དུ་རེ། འཐབ་ཐུབ་ཏུ་རེ་ནས། གཡོ་སྒྱུ་ཟོལ་གསུམ་བྱས་པས་བཀྲག་ཀྱང་བཀྲག ཐ་ཐད་སོ་སོ་ནས་ངོ་བལྟས་པའི་ཚོ་མང་། པོད་ངན་ལ་སྒྱུར་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྲན་དང་གཡོག་གི་བྱེ་བྲག་མ་གཏོགས་པ།

དཔོན་པོར་བསྐོས་པ་བརྒྱ་ལ་རེ་འགའ་ཙམ་ལས་མ་མཐོང་། བོད་ཛོ་བལྟས་
པ་མང་ཡང་འདབ་ཉོར་ཞུང་བའི་སྐབས་ཀྱིས་མི་ཆེན་ཚོ་རྙིང་ནས་མ་མཐུ་བའི་
གནད་ཅིག་གདའ། ན་ཉིད་ནི་ལོ་འགའ་ར་སྟོད་ཏུ་དམག་སློང་ར་རེད།
ངས་ཁི་རི་ཁྲིད་ནས་ཛོ་བལྟས། འདིར་ཤིན་ཏུ་ཛོ་བལྟ་ལེགས་པས། སྟོད་
མངའ་རིས། དབུས་གཙང་བ་རྣམས་ཛོ་བལྟས། ཁི་རི་ཐ་ཐད་ཚོ་ཡང་ཛོ་
བལྟ་བར་ཡོད་བྱས་པས། ད་བར་ལ་དམག་མ་སོང་བ་དེས་ཕན་པ་ཡིན་ཏེ།
སྟོད་ཀྱི་མི་རྣམས་དེ་ཚོ་མི་ཤེས་ཏེ་མཆིས། དེ་སྐབས་སུ་འདི་ན་མར་ཛོ་བལྟས་
པ་ཡིན་ཀྱང་འདབ་ཉོར་ལེགས་པོ་མ་བྱས་པ་དང་། སློ་མ་གཏད་པ་ཀུན་ལ་
དམག་རྒྱབ་ནས་མི་ཉོར་ཐམས་ཅད་གཏོར་བ་དེ་ཁྲིད་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་ཏེ·······
མཆིས། དམག་རྒྱབ་པ་དེ་ཚོ་ཡུལ་བཙན། མི་དཔའ། དམག་མང་། གོ་
ཆ་སྲ་ཞིང་མདའ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་ཏུ་རེ་བྱས་པས་བརླག་འདུག མི་
རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་ལ། ཏོར་ཁོ་རང་ཞུ་ལག་དང་དམག་ཁྲལ་ཆུང་། གཞན་
ཚོ་ཞུ་ལག་དང་དམག་ཁྲལ་ཆེ་བསམ་སྟེ་གཞན་ཚོ་བས་ཏོར་རང་ཞུ་ལག་དང་··
དམག་ཁྲལ་ཆེ། དེ་དང་སྦྱར་ན་གཞན་ཚོ་ཆུང་བར་གདའ། ད་ཏུང་ཡང་
ཅི་ཟེར་གྱི་ངག་ལ་ཉན་ན་ཁྲིད་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ། ས་ཚོགས་ཀྱི་མི་སྡེ། སོ་སོའི་
དཔོན་གང་ཡོད་པ་དེ་དཔོན་དུ་བསྐོས། པ་སྐྱུ་པའི་གསེར་ཡིག་དང་། དཔྱལ་
ཡིག་པ་པོས་ལ། ངེད་ཀྱི་ད་ར་ཁ་ཆེ་འདི་བསྐོས་ན་འཐད་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་
ཛོ་སྦྲིད་ཀྱིས་ལ་ཕར་འགྲོ་ཚུར་འགྲོའི་བང་ཆེན་པ་གོ་ཆོད་པ་ཚུད། དེ་ནས་
དཔོན་གྱི་མིང་། མི་སྡེའི་གྲངས། འདབ་ཉོར་གྱི་ཚད་ཡི་གེ་ལེགས་པོ་
གསུམ་ཀྱིས་ལ། གཅིག་ངེད་ལ་བསྐུར། གཅིག་ས་སྐྱར་ཞོག གཅིག་
རང་རང་དཔོན་གྱིས་བཟུང་། ཡང་ཛོ་བལྟས་པ་འདི་ཡིན། མ་བལྟས་པ་

འདི་ཡིན་ཟེར་བའི་ས་རིས་ལེགས་པོ་གྱིས། ཤན་མ་ཕྱེད་ན་ངོ་མ་བལྟས་པའི་
ཞོར་ལ་བལྟས་པ་ཚོ་ཡང་བརྙག་དོགས་ཡོད། ས་སྐྱ་པའི་གསེར་ཡིག་པས་ཡུལ་
གང་ཡིན་པའི་དཔོན་དང་གྲོས་གྱིས་ལ། སེམས་ཅན་ལ་ཡང་ཕན་པར་གྱིས་
ལ་རང་ཚོད་དབང་ཆེ་མ་བྱེད། ཡུལ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ས་སྐྱ་པའི་གསེར་ཡིག་
པ་དང་གྲོས་མ་བྱས་པར་རང་ཚོད་མ་བྱེད། གྲོས་མ་བྱས་པར་རང་ཚོད་བྱེད་
པ་ཁྲིམས་ལ་མེད། ཉེས་པ་ལ་ཐུག་ན་འདི་ན་ཞུ་བ་དཀའ། དེར་ཐམས་
ཅད་བློ་མཐུན་པར་གྱིས། ཧོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས་བྱས་ན་ལེགས་པོ་འོང་།
གསེར་ཡིག་པ་བསུ་སྐྱེལ་དང་ཞབས་ཏོག་ལེགས་པོ་གྱིས། འདི་ཡང་གསེར་
ཡིག་པ་ཡོང་བ་ཀུན་ལ་གཞན་འདྲི་བའི་སྟོན་ལ་མ་བྲོས་སམ་འཐབ་བམ།
གསེར་ཡིག་པ་ཚོ་ཉ་ར་ལེགས་པོར་བྱས་སམ། ཞུ་ལག་བྱུང་ངམ། ངོ་བལྟས་
པ་རྣམས་བརྟན་ནམ་བྱས་པ་དེ་ཚོ་སྟོན་ལ་འདྲི་བར་འདུག གསེར་ཡིག་པ་
དེ་མ་མགུ་ན་གནོད་ཐུབ་པའི་གཏམ་གཏོང་བར་ངེས། མགུ་ན་ཕན་ཐོགས་
ནུས་པ་ཅིག་གདའ། གསེར་ཡིག་པའི་ངག་ལ་མ་ཉན་ན་བྱས་ཀྱང་དཀའ་
བར་མཐོང་། འདིར་མི་གང་དྲག་པ་དང་འདབ་ནོར་ཕྱིར་ནས་འོང་བ་ཚོ་
བཟང་པོར་གཏོང་བར་གདའ། རང་རེ་ཚོ་ཡང་བཟང་པོ་བྱ་སྙམ་པའི་བསམ་
པ་ཡོད་ན། ངེད་རང་གི་དཔོན་པོ་ཀུན་འདབ་ནོར་བཟང་པོ་བཟུང་ལ་ས་
སྐྱ་པའི་མི་དང་འགྲོགས་ལ་ཕྱོན། འདབ་ནོར་འདི་ཙམ་གཅིག་འདབ་ཟེར་
བའི་གྲོས་གྱིས། འདིར་ངས་ཀྱང་གྲོས་བྱེད། དེ་ནས་རང་ཡུལ་འོངས་ནས་
རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་འོང་། ཕྱིར་ངས་ཀྱང་ན་ནིང་ནས་མི་
བཏང་ནས་འདི་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་བྱས་ནས་གྲོས་བསྟན་པ། ཁྱེད་རང་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་མེད་པ་འདུག བརྙག་པའི་རྗེས་ལ་

ཁྱེད་ཐ་དད་ཚོ་ཅི་ཟེར་ཉན་པ་ཅིག་འདོད་པ་ཡིན་ནམ། ཅི་ཟེར་བ་ཡིན་ཡང་མ་གོ། ཁྱིས་ས་སྐྱ་པ་རྟོར་གསེབ་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ་ངེད་ལ་མ་ཕན་ཟེར་བ་དེ་མི་གསུང་བར་ཞུ། ངས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བསམ་པ་བྱས་ནས། བོད་སྐད་སློབ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་དུ་རྟོར་གསེབ་ཏུ་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། ང་ཅི་ཟེར་ལ་ཉན་ན་ཕན་པར་འདུག ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་འདིའི་སྣང་ཚུལ་མ་མཐོང་། གྲོས་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ད་དུང་བཏུབ་པར་འོང་སྙམ་སྟེ། བདེ་བའི་འཕྲོ་ལ་གློ་བུར་དུ་འབྲས་མནན་པ་ལྟ་བུའི་འཁྲིབ་གནོན་ཅིག་བྱུང་ནས་དབུས་གཙང་གི་བུ་ཚ་དང་མི…ལ་སོགས་པ་རྟོར་གསེབ་ཏུ་སོང་གིས་དོགས། ངེད་ནི་ལེགས་ཉེས་ཅི་བྱུང་ཡང་ང་ལ་འགྱོད་པ་མེད། བླ་མ་དཀོན་མཆོག་གི་བྱིན་རླབས་དང་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ད་དུང་ལེགས་པོ་འོང་བའང་སྲིད། ཁྱེད་རང་རྣམས་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ། རྒྱལ་པོས་ངེད་ལ་སུ་དང་ཡང་མི་འདྲ་བའི་ཐུགས་ལ་བཏགས། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱ་བོད། ཡུ་གུར། མི་ཉག་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བཤེས་མི་ཆེན། ཡུལ་མི་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངོ་མཚར་ཆེ་སྙམ་ནས་ཆོས་ཉན་པ་དང་། གུས་པ་ཆེ་བ་འདུག ངེད་འདིར་འོང་བ་རྣམས་ལ་རྟོར་གྱིས་ཅི་འདྲ་བྱེད་སྙམ་པའི་དོགས་པ་མི་དགོས། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ལ་བཏགས་ནས་བཟང་པོར་ཡོད་པས། ངེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་ཐམས་ཅད་བློ་བདེ་བར་བཞུགས་པས་ཆོག འདབ་ནོར་ལ་གསེར། དངུལ། གླང་པོ་ཆེའི་མཆེ་བ། མུ་ཏིག་ཇོག་པོ་ཆེ་བ། མཚལ། བཙོད། ཅ་ཏྲ། གི་ཝང་། སྟག་གཟིག་གུང་གསུམ། སྲམ། བོད་སྣམ། དབུས་ཕྲུག་བཟང་པོ། འདི་ན་དེ་ཚོ་དགའ་བར་འདུག ཕྱིར་ནོར་ལ་འདིར་གཅིགས་ཆུང་ཡང་རང་རང་

གི་ཡུལ་ན་གང་བཟང་གི་ནོར་རྫས་འོང་བས་ཚོག་པ་ཡིན། གསེར་ཡོད་ན་
གང་འདོད་འོང་བར་འདུག་པས་དགོངས་མཛོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
ཕྱོགས་མཐའ་དག་ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག མཆྭ་ལམ་"ཞེས་འཕྲིད། ས་སྐྱ་
པཎྜི་ཏའི་སྤྲིང་ཡིག་འདིའི་ནང་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་དང་། སེར་
སྐྱ་མི་དམངས་ཀྱིས་ཧོར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་
ས་གནས་སྲིད་འཛིན་གྱི་ཚ་བའི་ལམ་ལུགས་དང་། ཡུལ་དཔོན་རྣམས་སྔར་
ཡོད་གོ་གནས་རང་འཇགས་སུ་འཛོག་རྒྱུ། འོན་ཀྱང་ཡུལ་དཔོན་གྱིས་ས་
སྐྱ་པའི་གསེར་ཡིག་པར་བཅེ་བཀུར་ཞུ་དགོས་པ་ལས་རང་ཚོད་བྱས་མི་ཚོག····
པ། དམག་ཁྲལ་དང་ཁྲལ་ཙལ་ལམ་ལུགས་སོགས་ལག་ལེན་ནན་ཏན་བསྟར་
དགོས་པ་སྨོས་ཅི། ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་མིང་དང་།
མི་སྡེའི་གྲངས། འདབ་ནོར་གྱི་ཚད་ཡི་གེ་ལེགས་པོ་གསུམ་བཟོས་ནས།
གཅིག་ཧོར་རྒྱལ་པོར་འབུལ་དགོས་པ་དང་། གཅིག་ས་སྐྱར་བཞག་རྒྱུ།
གཅིག་རང་རང་གི་དཔོན་གྱིས་ཉར་ཚགས་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་གཏན་འབེབས
ཁ་གསལ་གནང་།

དེ་ནས་བཟུང་བོད་འདི་ཧོར་གྱི་མངའ་འབངས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ཧོར་
ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་བོད་ཁྲི་བསྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་བདག····
པོར་བསྐོས། ས་སྐྱ་པས་ཧོར་ཇི་དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་ཁ་
འཐོར་དུ་སོང་བའི་བོད་སིལ་བུ་དེ་གཅིག་གྱུར་བཟོས་ནས་བོད་ཡོངས་སུ······
དབང་བསྒྱུར་མཛད། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་དཔོན་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་བང་མི་
མངགས་ཏེ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་གདན་དྲངས་ཀྱང་། ངེད་ཡར་ལོག་པ་ལས་འདིར་
བསྡད་ཆོ་ཕན་པ་ཆེ་ཟེར་མ་བྱོན། མཐར་བོད་ལྕགས་ཕག་(1251) ལོར་

ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་བགྲང་བྱ་བདུན་ཅུར་སོན་ཏེ་ལིང་ཀྲའུ་(ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་འུ་དབུས་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་རེད་)ལ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས། ཡུལ་དེར་ས་པཎ་སྐུ་འཁོར་བཞུགས་ས་དང་སྐབས་དེར་བསྐྲུན་པའི་ལིང་ཀྲའུ་སྡེ་བཞི་སྟེ། ཤར་སྤྲུལ་པ་སྡེ་དང་། ལྷོ་དབང་འདུས་སྡེ། ནུབ་པད་མོ་སྡེ། བྱང་རྒྱ་མཚོ་སྡེ་བཅས་བཟེར་བ་ད་ལྟའང་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་སྐད། དེ་ནས་ཟླ་ཤས་སོང་རྗེས་ཧོར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོའང་ཚེ་ཡི་འཕེན་པ་རྫོགས། རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་ཐེར་མང་ཆེ་བའི་ནང་ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ལིང་ཀྲའུ་ལ་ལོ་བདུན་བཞུགས་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས་ཟེར་འཁོད་ཀྱང་དོན་དུ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན། ས་པཎ་བོད་ཤིང་འབྲུག་(1244)ལོར་བོད་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཀྱང་དགོས་པའི་དབང་གིས་མདོ་སྨད་དང་། མི་ཉག་གི་བྱང་ངོས་སོགས་ཡུལ་གྲུ་མང་པོར་འགྲོ་དོན་མཛད་པར་ཐེབས། དཀྱུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྔ་བཞེས་པའི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་རྟ་(1246)ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་ལིང་ཀྲའུ་ལ་འབྱོར་ནས་ལོ་ལྔ་སོང་རྗེས……དགོངས་པ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ། ཡོན་གོང་མས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བོད་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་རྗེར་བསྐོས་ཚུལ་དང་། བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་བསྐྱོན་མེད་དུ་གྱུར་པའི་སྐོར།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྕགས་ཕག་(1251)ལོར་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས། ཕག་མོ་གྲུ་པ་དང་། འབྲི་གུང་པ། ཚལ་པ། སྟག་ལུང་པ། གཡའ་བཟང་པ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་དཔོན་རྣམས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་དང་། མངའ་འབངས། ས་ཞིང་། འབྲོག་ཐང་། སེམས་

ཅན་སོགས་ཀྱི་བདག་དབང་ཡུན་གནས་སུ་བརྟན་ཡོང་བ་ཙམ་མ་ཟད། དེ་
དག་རྒྱ་བསྐྱེད་གཏོང་བའམ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་དབང་ཆ་ཐོབ་པའི་……
བསམ་འདུན་འགྲུབ་ཆེད་ཡུལ་དཔོན་སོ་སོས་སྟ་རྫིས་སུ་བང་མི་མངགས་ཏེ……
ཧོར་ཧྲིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་སོ་སོར་རྒྱབ་རྟེན་བཙོལ། སྐབས་དེར་
བོད་འདི་ཧོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཡིན་སྐབས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡིས་མེས་
པོ་ཧྲིང་གིར་རྒྱལ་པོ་དང་། ཡབ་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་ཇུས་གཞིར་
བཟུང་ནས་གསེར་ཁྲིར་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་འཕགས་པ་བློ་
གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གདན་དྲངས་ནས་མཇལ་འཕྲད་གནང་། རབ་བྱུང་བཞི་
པའི་ཆུ་བྱི (1252) ལོར་ཧོར་དམག་གིས་ཏྲཱ་ལི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དཔུང་འཇུག……
བྱེད་སྐབས་ཧོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་དཔུང་དམག་འབུམ་གཉིས་ཙམ་འཁྲིད……
དེ་བོད་ལ་དམག་ལམ་ཕྱས་པ་མ་ཟད། མདོ་ཁམས་ཁུལ་དུ་དམག་བཏང་སྟེ་
དབུས་གཙང་དང་། མངའ་རིས་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་སྡེའི་སྲིད་དབང་སྣར་ཡང་
དབང་དུ་འདུས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་གླང (1253) ལོའི་གནམ་ལོ་
གསར་ཚེས་ཉིན་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་ལ་ཕེབས་པའི……
སྐབས་སུ་ཧོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་དབང་ཞུས། ཏི་ཤྲི་སྟེ་གོང་མའི་སློབ་དཔོན་
གྱི་མཚན་གསོལ། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཀུ་དིན་གུ་ཤྲི་སྟེ་རྒྱལ་པོའི་སློབ་དཔོན་
གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཞེས་པའི་མཚན་འབུལ། གཡང་ཁྲིའུ་ལས་གྲུབ་པའི་རི་མོ་
ལ་ཡི་གེ་ས་དང་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་དམ་ཁ་ཕུལ། གཞན་ཡང་གསེར་དང་
མུ་ཏིག་གི་བརྒྱན་པའི་སྣམ་སྦྱར། སྐུ་ཆོས། ཕྱམ་ཚེ། ལས་ཞྭ། ཆག་
ལྷམ། བཞུགས་གདན། གསེར་གྱི་ཁྲི་གདུགས། གསོལ་ཞལ། གསོལ་
སྡེར། ཟ་འོང་། ཆིབས་དྲེའུ། གསེར་གྱི་སྒ་འཁོར་ཚང་མ་སོགས་དངོས་

ནོར་འདོད་རྒྱ་མཐའ་ཡས་པ་ཕུལ། དེའི་ཕྱི་ལོ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་སྟག་(1254)ལོར། ཧོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་འཇང་ས་ཐོད་ཡིག་མཇལ་མ། བརྟེ་ཤེད་བསྐྱེད་མ་ཞེས་པ་དང་ (འཇང་ས་འདིའི་ནང་དོན་ཞིབ་པར་ཤེས་འདོད་ན་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ཀྱི་ཤོག་གྲངས་སོ་ལྔ་ནས་གོ······བརྒྱད་བར་གཟིགས་པར་ཞུ་) དངུལ་བྲེ་ཆེན་ལྔ་བཅུ་ཙ་དྲུག ཛ་སིགས་ཉིས་བརྒྱ། གོས་ཡུག་བརྒྱད་ཅུ། དར་ཡུག་སྟོང་དང་བརྒྱ་ཕུལ་ལོ། དེ་བཞིན་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་གསེར་སྣན་སྤྲོན་པ་ལྟར། བརྟེའི་ཁང་པར་གསེར་ཡིག་པས་འཚེར་མི་འབབ་པ་དང་། ཞུ་ལག་མི་བསྐུལ་བ། ཁྲལ་མི་འདེད་པ་བྱེད་དགོས་པ་ཧོར་རྒྱལ་པོས་ཞལ་བཞེས་བཟང་པོ་གནང་བ་མ་ཟད། བོད་ཐམས་ཅད་ལ་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་ལུགས་ལས་གཞན་བྱེད་དབང་མེད་པའི་ལུང་······འབྲུད་གསུངས་པ་ལ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་རང་རང་གི་ཆོས་ལུགས་གང་ཡོད་སྐྱོང་དུ་འཇུག་པ་ཅིས་ཀྱང་དགོས་གསུངས་པར་ཧོར་རྒྱལ་པོས་དེ་ལྟར······ཞལ་གྱིས་བཞེས།

དེ་ནས་ཧོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་ཧོར་ཡིག·········གསར་གཏོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། དུས་དེར་ཧོར་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡི་གེ་མེད་པར་ཡུ་གུར་བའི་ཡི་གེ་ཞིག་བེད་སྤྱོད་གཏོང་གི་ཡོད་སྐབས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས (1255)ལོར་ཧོར་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཀོད་བཞིན་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བོད་ལ་ཕྱིར་ལོག སྐྱེ་ཐང་གི་མཁན་པོ་གྲགས་པ་སེང་གེའི་རྨང་དུ་བསྙེན་པར་རྫོགས་སོ།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྕགས་སྤྲེལ (1260) ལོར་ཧོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཁད་ཐིན (ནང་སོག་གི་ས་གནས་ཞིག) ལ་ཏན་གྱི་ཁྲིར་འཁོད། རྒྱལ་པོ་དེར་

རང་རྒྱལ་བྱང་ཕྱོགས་ཁུལ་གྱི་ས་བད་ག་ཟམས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་རོགས་རམ་ཐོབ་ཏེ་བྱང་ཕྱོགས་ཁུལ་གྱི་དབང་བསྒྱུར་གྱི་གོ་གནས་སྲ་བརྟན་བྱུང་བ་དང་འབྲེལ་ལོ་ཤས་རིང་དམག་གྲབས་གང་ལེགས་བྱས་ཏེ་ལྷ་མཐུད་ནས་ཟླུང་སྟོ་མར་དབུང་འཛུག་བྱས། སྐབས་དེར་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ས་གནས་ཕལ་ཆེ་བ་ཏོར་གྱིས་དབང་དུ་བསྒྱུར། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་བྱི (1264) ལོར་རྒྱལ་ས་ཡན་ཅིང་ (ད་ལྟ་པེ་ཅིང་གྲོང་ཁྱེར) དུ་སྤོས། བོད་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྕགས་ལུག (1271) ལོར། རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མིང་བསྒྱུར་ནས་ཡོན་ཞེས་བཏགས། ཡང་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་བྱི (1264) ལོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་ཙུང་ཁྲི་ཡོན་ཞེས་པའི་སྲི་ཁྲབ་ལས་ཁུངས་ཤིག་བཙུགས་པ་འདི་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་གྱི་དབང་འཛིན་ལས་ཁུངས་མཐོ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ལ། བོད་རིགས་ཀྱི་དམག་དམངས་དང་ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་གྱི་ལས་ཁུངས་མཐོ་ཤོས་ཤིག་རེད། གནའ་རབས་ཐང་གོང་མས་ཤོན་ཀྲིན་ཕོ་བྲང་ནང་བོད་ཀྱི་ཕོ་ཉར་མཇལ་འཕྲད་གནང་བས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་ཕོ་བྲང་དེའི་མིང་གཞིར་བཟུང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་བྱི (1288) ལོར་ཙུང་ཁྲི་ཡོན་ཞེས་པའི་སྲི་ཁྲབ་ལས་ཁུངས་དེ་ཤོན་ཀྲིན་ཡོན་ཞེས་མིང་བསྒྱུར། འདི་ནི་ཡོན་གོང་མ་སེ་ཆེན་གྱིས་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་མངའ་ཁོངས་སུ་དངོས་སུ་གྱུར་རྗེས་བོད་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་ལས་དོན་གལ་ཆེ་མཐའ་དག་ལ་བཀོད་འདོམས་དང་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་པའི་སྲིད་འཛིན་གྱི་ལས་ཁུངས་མཐོ་ཤོས་ཤིག་རེད། སྐབས་དེར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་དེའི་ལས་འཛིན་མཛད། དེ་རྗེས་ཡོན་སེ་ཆེན་གོང་མས་རིམ་བཞིན་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་ཤོན་དབུ་རྩེ་སི་ཧྥུའུ་ཡོན་ཐད་ལྷ་ཞེས་པའི་སྲིད

འཛིན་ལས་ཁུངས་གསུམ་བཙུགས། དེ་དག་གིས་ཞུབ་བྱང་ས་ཁུལ་དང་། ལྷོ་ཞུབ་ས་ཁུལ། དབུས་གཙང་། མངའ་རིས་ས་ཁུལ་བཅས་ཀྱི་བོད་རིགས་དམག་དམངས་རྣམས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་གནང་། སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་དེ་དག་གི་དཔོན་རིགས་ཁག་ཡོན་སེ་ཆེན་གོང་མས་བསྐོ་གཞག་སྐུལ་ཞིང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་དཔོན་ཆེ་གྲས་ལ་ཁྲི་དཔོན་དང་། སྟོང་དཔོན་སོགས་བསྐོ་གཞག་སྐུལ། བོད་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་ས་སྐྱ་པས་སྤྱི་ཁྱབ་དབང་འཛིན་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་སྐུལ། བོད་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། ལ་སྟོད་ལྷོ་བྱང་དང་། གུར་མོ། ཆུ་མིག ཤངས། ཞ་ལུ་སྟེ་གཙང་གི་ཁྲི་སྡུག བྱ་ས། འབྲི་གུང་། ཚལ་པ། ཐང་པོ་ཆེ་པ། ཕག་གྲུ། གཡའ་བཟང་སྟེ་དབུས་ཀྱི་ཁྲི་སྡུག དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་སུ་ཡར་འབྲོག་ཁྲི་བསྐོར་གཅིག་བཅས་ཡིན། དེ་ཡང་ཁྲི་བསྐོར་རེ་ལ་ལྷ་སྡེ་བཞི་སྟོང་དང་། མི་སྡེ་དྲུག་སྟོང་ཡོད་གཤིས། ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་སྒང་མཛོད་ལས། "དབང་ཡོན་བར་མ་ལ་ཆོས་རྫོང་དཀར་པོ་རྒྱང་གྲགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་བརྗེ་དང་། མི་སྡེ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཕུལ་བ་ཡིན་པས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་ཞིང་གཅིག་ཏུ་བརྩིས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་སྟོད་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་ནས་སོག་ལ་སྐྱ་བོ་ཡན་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ། སོག་ལ་སྐྱ་བོ་མན་ནས་རྨ་ཆུ་ཁུག་པ་ཡན་མགོ་ནག་མིའི་ཆོལ་ཁ། རྨ་ཆུ་ཁུག་པ་མན་ནས་རྒྱ་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱུད་གླིང་རྟའི་ཆོལ་ཁ……ཞེས་གྲགས་ཤིང་། ཞིང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་ཁང་པ་ཀ་བ་དྲུག་གི་ས་ཡོད་པ། མི་བཟའ་མི་གཉིས། བུ་ཕོ་མོ་གཉིས། གཡོག་ཕོ་མོ་གཉིས་ཏེ་དྲུག ཕྱུགས་རྟ་བོང་གཉིས། བ་གླང་ར་ལུག་རྣམས་དང་། ཞིང་རྐར་སོན་ཁལ

བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ས་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་རྟོར་དུད་ཚང་གཅིག་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་འདྲ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ལ་དུད་ཆེན་གཅིག   དེ་གཉིས་ལ་རྟ་མགོ་གཅིག་ཟེར། དེ་གཉིས་ལ་བརྒྱ་སྐོར་གཅིག   དེ་བཅུ་ལ་སྟོང་སྐོར་གཅིག   དེ་བཅུ་ལ་ཁྲི་སྐོར་གཅིག   དེ་བཅུ་ལ་ཁྲུ་གཅིག   དེ་བཅུ་ལ་ཞིང་གཅིག་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན" ཞེས་འཁོད།   ཡང་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་བྱི (1264) ལོར།   སེ་ཆེན་གོང་མས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྡེ་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་སྐྱོང་ལེགས······པར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོར་འཇའ་ས་སྨུ་ཏིག་མ་ཞེས་པ་གནང་།   དེ་ཡང་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ནང་འཇའ་ས་སྨུ་ཏིག་མའི་ནང་དོན་ཞིབ་གསལ་རྣམས་བཀོད་པ་འདི་ལྟར།

"ཚེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་ལས།   བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས།   རྒྱལ་པོ་ངེད་ཀྱི་ལུང་།   དགེ་འདུན་རྣམས་དང་།   མི་སྡེ་མང་པོ་ལ་སྒྲོ་བ།   འཇིགས་རྟེན་འདིའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ།   ཇིམ་གིར་རྒྱལ་པོའི་ཁྲིམས་ལུགས་བཞིན་སྤྱད་ན་འབྱུང་ཡང་།   ཕྱི་མ་ཕན་ཚོད་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གནང་བའི་དོན་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས། སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་སྨུ་ནེའི་ལམ་འདི་ཡང་དག་པར་མཐོང་ཞིང་།   དེ་ཡང་རང་གིས་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པར་འདུག་པའི་དོན་ལ་དབང་བསྐུར་ཞུས་ཤིང་།   གུག་ཤྲཱིའི་ལས་ཀ་ཕུལ་ནས་དགེ་འདུན་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་གཉེར་ལ་བསྐོས་པ······ཡིན་པས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་ཞབས་ཏོག་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་མགོན་གཉེར་དང་།   ཆོས་བཤད་པ་དང་།   ཉན་པ་དང་། བསྒྲུབ་པའི་མགོ་ལུང་ལེགས་པར་གྱིས།   དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་ཀྱང་།   སློབ་

དཔོན་གྱི་ཁྲུང་ལས་ལོག་པ་མ་བྱེད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ཡིན་……
པས།　　ཆོས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྲོད།　　གཞོན་པ་
བློ་བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ།　ཆོས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང་།　བཤད་
ཉན་མི་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒོམ།　　དེ་ལྟར་བྱས་ན་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡང་དེ་ཡིན་སོད།　　ངེད་ཡོན་བདག་གི་ཚོགས་རྫོགས་པ་
དང་།　　དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཞབས་ཏོག་བྱས་པ་ཡང་དོན་ཡོད་པ་ཡིན།
ཁྱོད་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་།　　ཉན་པ་དང་།　　བསྒྲུབ་པ་
ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བྱ་བ་དེ་གང་ཡིན།　སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་།　　ངའི་བསྟན་པ་འདི་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་དང་འདྲ།
རང་གི་ལུས་ཀྱི་ནང་ནས་གནོད་པ་མ་བྱུང་ན་ཕྱི་རོལ་གང་གིས་ཀྱང་གཞིག……
པར་མི་ནུས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་སོད།　　ངེད་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ནས
ངེད་ཀྱི་ཁྲུང་གི་ལུགས་བཞིན་བསྒྲུབས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཁྲུང་ལེགས་པར་ཤེས་པ……
བྱུང་ན་ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་བཀུར་སྟི་དང་ཞབས་ཏོག་ལེགས་པར་བྱེད་པ……
ཡིན།　　དེ་ལྟར་ལུགས་བཞིན་བྱེད་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གཞན་དམག་
དཔོན་དང་།　　དམག་མི།　མཁར་དཔོན།　　ད་ར་ཁ་ཆེ།　གསེར་ཡིག་
པ་ལ་གཏོགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་རི་རྒྱུ་མ་བྱེད།　　　དམག་ཁྲལ་ལས་གསུམ་
གང་ཡང་མ་བགོད་པར།　　ལྷཀྱ་ཐུ་ནེའི་ལམ་གྱི་ལུགས་ལས་ལོག་པ་མི་བྱེད་
ཅིང་གནས་མཆོད་པ་དང་།　　ངེད་ཀྱིས་སྨོན་ལམ་འདེབས་ཀྱིན་སྡོད་རྒྱུག
འདས་ནས་འཛིན་རྒྱུའི་འཇའ་ས་བྱིན་པ་ཡིན།　　དགེ་འདུན་རྣམས་ལྷ་ཁང་
དང་ཁང་པར་གསེར་ཡིག་པ་མ་བབས་སུ་ཆུག　　ཟ་མ་ཙུ་ལག་མ་ལེན་དུ་ཆུག
ལྷ་ཁང་ལ་གཏོགས་པའི་ས་ཆ་དང་།　　ཆུ་དང་།　ཆུ་ཐགས་ལ་སོགས་པ་ཅི་

ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མ་འཛོགས་མ་འཐེན་རྒྱུག ལུགས་མེད་ཀྱི་གཤེད་མ་རྩེང་རྒྱུག དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཇའ་ས་ཡོད་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་སྣཀྱ་སུ་ནེའི་ལུགས་ལས་ལོག་པ་བྱེད་པ་གར་འཐད། ངེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་བྱི་བ་སོའི་དབྱར་ཟླ་འབྲིང་པོའི་ཚེས་གཅིག་ལ་གསོང་ཐོར་བྲིས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། འཁོར་བ་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་སྒྲུར་སྒྲོལ་བའི། མཉན་པ་མཁས་པ་འཕགས་པའི་མཚན་ཅན་ལ། བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་ཕན་པའི་གཏམ་འདི་བྱས། དགེ་བ་འདི་ཡིས་མ་ལུས་འགྲོ་བ་ཀུན། རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་གླིང་ཞུགས་ཏེ། འཕྲིན་ལས་འོད་རྫོགས་དགེ་བ་རབ་མཉེས་པས། ཡིད་ཀྱི་སྨུན་པ་མ་ལུས་སེལ་གྱུར་ཅིག” ཅེས་འཁོད། མདོར་ན། སེ་ཆེན་གོང་མས་སྟོད་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་དང་། བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞི། སྨད་མདོ་ཁམས་སྒང་དྲུག་གི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་དབང་ཆ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་སྩལ།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ཡོས(1267)ལོར། སེ་ཆེན་གོང་མས་གདན་འདྲེན་གྱི་གསེར་ཡིག་པ་ནན་ཆེ་བ་བཏང་བས། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་རྟོར་ཡིག་གསར་གཏོད་མཛད་ཟིན་རྗེ་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས། དུས་དེར་ལས་ཚན་བཅུ་གསུམ་གྱི་གྲ་སྒྲིག་མཛད་ནས་བྱོན། ལས་ཚན་བཅུ་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། གདུང་རབས་ཡ་རབས་ཁ་རྒྱུན་ལས། ཞར་ལས་བྱུང་བ་ཕྱི་ནང་ལས་ཚན་ནི། གསོལ་གཟིམས་མཆོད་གསུམ། མཇལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ། ཐབ་འདྲེན་གདན་གསུམ། སྐུ་རྟ་མཛོ་ཁྲི་བཞི་ཞེས་འཁོད། གསོལ་གཟིམས་མཆོད་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། གསོལ་དཔོན་དང་། གཟིམས་དཔོན། མཆོད་དཔོན་ལ་ཟེར། མཇལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ་ནི། མགྲོན་

གཉེར། རྦུང་ཡིག ཕྱག་མཛོད་བཅས་ལ་བྱེར། ཐབ་འདྲེན་གདན་གསུམ་ནི། མ་ཆེན་དང་། གུར་པ། གདན་གཉེར་བཅས་ལ་བྱེར། སྒྲུ་ཧྲ་མཛོ་ཁྲི་བཞི་ནི། ཁང་གཉེར་དང་། ཚིབས་དཔོན། འགག་པ། ཨ་རྦུང་བཅས་ལ་བྱེར། དཔོན་ཆེན་ཧ་མས་ལ་ལས་ཚན་བཅུ་གསུམ་བཙུགས་པའི་སྲོལ་འདི་ཆོས་རྒྱལ་ས་སྐྱ་པ་འཕགས་པའི་དུས་དེར་དར་བ་ཡིན་བྱེར།
དུས་དེར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར་རྗེས་སེ་ཆེན་གོང་མས་ཕོ་བྲང་ཆེ་མོར་མཇལ་འཕྲད་གནང་། ཧོར་ཡིག་གི་ཡིག་ཕུད་ཕུལ་བས་གོང་མ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་བཞིན། གནམ་གྱི་འོག སའི་སྟེང་། རྒྱ་གར་གྱི་ལྷའི་སྲས་པོ། ཡི་གེ་རྩོམ་མི་སྤྲུལ་པའི་སངས་རྒྱས། རྒྱལ་ཁམས་འཛགས་སུ་འཛུག་མི། སྙན་ངག་གི་རྒྱུ། པཎྜི་ཏ་འཕགས་པ་ཏི་ཤྲི་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། ཟང་ཟིང་གི་འབུལ་བ་ཡང་དངུལ་བྲེ་ཆེན་སྟོང་ར་ཅན། གོས་དར་ལྷ་ཁྲི་དགུ་སྟོང་ལ་སོགས་ནོར་རྫས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཕུལ། ཧོར་ཡིག་ནི་བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་གསལ་ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་ཧོར་སྐད་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བཟོས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་རེད། ཡི་གེ་དེ་གཟུགས་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་ཡིན་པ་དང་། སྟེང་ནས་འོག་ལ་སྒྲིག་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ཡི་གེ་དེ་ར་ད་ལྟ་ཡོངས་གྲགས་སུ་འཕགས་པའི་ཡི་གེ་ཞེས་འབོད། ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ནང་ཧོར་ཡིག་ཐོག་མར་གསར་གཏོད་མཛད་མཁན་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག

དེ་ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་གོང་མའི་རྦུང་དུ་ལོ་མང་བཞུགས་ཏེ···ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐོར། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་ཁྱི (1274) ལོར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་པེ་ཅིང་ནས་ཚིབས་ཁ་བསྒྱུར་བའི་སྐབས་སུ་གོང་མ·····

སེ་ཆེན་ཐུགས་འཁྲུལ་མི་ཕོད་པ་ལྷ་བུའི་ཉམས་འཁྲུངས་ནས་སྐྱེལ་ཐུང་ཞིག……ནས་བླ་བར་ཕུར། བླ་བ་ནས་ཕོར་ཕུར་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱོམ་ར་ལྷའི་བྱ་འདབ། ཟམ་གྲུ་རའི་ལྷ་གཞོལ། ཟམ་ཆུ་ཁྲུག་པའི་ས་ཆ་བར་དུ་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུ་བར་ཕེབས་ནས་ས་གནས་དེར་བཟང་ཟིང་གི་མཆོད་སྦྱིན་གཟབ་རྒྱས་བཤམས། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་གདན་ཞུ་བ་ཆོས་ཀུང་གསོལ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་བཤམས་ནས……དགའ་བསུ་ཞུས། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་གཙོ་འཁོར་རྣམས་ལམ་བར་ལོ་གཉིས་ཙམ་འགོར་ནས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་བྱི (1276) ལོར་ས་སྐྱར་ཕེབས། མེ་གླང (1277) ལོའི་དཔྱིད་ཟླ་ར་བ་ལ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་དགེ་འདུན་ཁྲི་ཕྲག་བདུན་ལྷག་པ་ལ་ཞལ་ཟས་གྱུ་ནོམ་པས་བསྙེན་བཀུར་ནས། དགེ་འདུན་རེ་རེ་ལ་གསེར་ཞོ་རེ་སྒུམ་སྣམ་རེའི་འགྱེད་གནང་། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར། དེར་འཁོར་འདུས་པ་དགེ་འདུན་ཁྲི་ཕྲག་བདུན་དང་། གཞན་ཡང་ཆོས་སྨྲ་བའི་བཤེས་གཉེན་གཞུང་ལུགས་དུ་མའི་ཕ་རོལ་དུ་སོན་པ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་དང་བཅས་འབུམ་ཕྲག་ལ་ཉེ་བར་བསྙེན་བཀུར་ཞབས་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དུས་སྟོན་ཁྱད་པར་ཅན་ཆུ་མིག་ཆོས་འཁོར་དུ་གྲགས་པ་མཛད། དུས་དེར་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་མཛད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ས་སྐྱའི་དཔོན་རིགས་ནང་ཁྲལ་དུ་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་རྙོག་འཛིང་དང་། རྩོ་ངར་ཅན་དུ་གྱུར། ས་སྐྱའི་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་མིང་འཁྱེར་ནས་སེ་ཆེན་གོང་མར་སྙན་ཞུ་ཕུལ་ཏེ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་སེ་ཆེན་གོང་མ་དང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་མེད་ལུགས་སྐོར་དབྱེན་སྦྱོར་དཀྲུགས་ཤིང་མང་དུ་བྱས། སེ་ཆེན་

གོང་མས་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་གཉིས་དང་དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་བོད་དུ་བཏང་། གོང་མའི་དམག་དཔུང་གིས་ཕོ་རོག་རྫོང་ཕབ། དྲག་ཤུགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་དཔོན་འབངས་རྣམས་དང་དངས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས“ བྱ་རོག་རྫོང་དུ་དམག་གི་ཁྲིམས་ཐ་བརྟུང་། སྙིང་མེད་པོ་ཚོ་གསེར་ཕྱེ་རྒྱ་ལ་འཐོ” ཟེར་བ་ལྟར་རོ།

དུས་དེར་གོང་མར་ཕྲ་མ་བཙུག་མཁན་དཔོན་རིགས་དེ་དག་གིས་རང་ཉིད་རྫུན་རྐྱབ་རྫོལ་ཡོང་སྐམ་ཏེ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་དུག་བཏང་ནས་བསྒྲངས། ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་གོང་མའི་དམག་དཔུང་མ་འབྱོར་གོང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལྷ་ཁང་བླ་བྲང་དུ་ཞི་བར་གཤེགས་ཟེར། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བསྒྲངས་ཡུལ་གྱི་ཕོ་བྲང་དེའི་ཁང་རོ་ད་ལྟ་ས་སྐྱར་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུ་འདུག གོང་མའི་དམག་དཔུང་གིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བསྒྲངས་མཁན་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་རེད་ཟེར། དཔོན་ཆེན་འཛིན་བཟུང་བྱས། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་ཡིན་མིན་གྱི་གནས་ལུགས་རྣམས་ཞིབ་གསལ་ཞུས་ཀྱང་གོང་མའི་དམག་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་དཀར་ནག་དབྱེ་བ་མ་ཕྱེ་པར་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྕགས་སྦྲུལ(1281) ལོར་བྱ་རོག་རྫོང་དུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དམར་གསོད་བཏང་།

འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་ཡུམ་གཅིག་པའི་གཅུང་པོ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་ཕྱག་ན་ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཕག(1239)ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་དྲུག་ལ་ཐེ་བས་སྐབས་ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱི་ཕྱག་ཕྱིར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་ལྷན་དུ་ཧོར་ཡུལ་དུ་ཕྱིན། ཧོར་ཡུལ་དུ་ལོ་མང་བཞུགས། ཧོར་གྱི་སྐད་ལུགས་དང་། གཉིས་ལུགས་སོགས་ལེགས་པར་སྦྱངས། བརྟུལ

ལུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ཕས་རྒོལ་མཐའ་དག་ཚར་བཅད། མཐུ་སྟོབས་རྫུ་འཕྲུལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་གསང་བའི་བདག་པོ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར། མཚན་དུ་འང་འགྲོ་མགོན་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ཞེས་གསོལ། དེ་ལ་གོང་མ་སེ་ཆེན་གྱིས། ས་ཞིང་ལྷང་གི་ལུང་དང་གསེར་ཐམ་ཐོང་ཧྲི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཁྲི་ནམས་ར་དང་། ཧོར་རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ་མེ་གན་དུན་བྱ་བ་བཙུན་མོར་ཕུལ། ཧོར་ཀྱི་ཆ་ལུགས་སུ་བཅུག་སྟེ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཁྲི་ནམས་བདག་ཏུ་བསྐོས། བོད་ལ་ཏི་ཤྲི་སྟེ་གོང་མའི་སློབ་དཔོན་དང་། ཕྱང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་ལས་འཛིན་ཐོག་མར་འཕགས་པ་དང་། ཕྱག་ན་སྐུ་མཆེད་འདི་གཉིས་ཀྱི་དུས་སུ་བྱུང་བར་གྲགས་པས་བོད་ལ་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ། བྱང་རྡོར་སུ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་བཞུགས། དེ་ནས་དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་ལ་སོན་རྗེས་གདན་ས་ཆེན་པོ་ཆོས་འཁོར་ལ་ཕེབས། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ཡོས་(1267) ལོའི་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཚེས་གཅིག་ལ་སྒོ་ཙམ་དཔེ་ཁང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས།

དེ་ནས་ཡབ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་དང་། ཡུམ་མ་གཅིག་མཁའ་འགྲོ་འབུམ་གྱི་སྲས་ཛམ་པཱ་ལ་རཀྵི་ཏར་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱི་གོ་གནས་གནང་། གདན་ས་ལོ་བརྒྱད་བཟུང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ཕག(1287) ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས། སྐབས་དེར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་མིན་ལུགས་སོགས་གོང་མར་ཕྲ་མ་བཅུག་སྟབས་ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་སོགས་ཀྱིས་གདན་སར་སྤུན་དྲངས་དགོས་པའི་རེ་འདུན་ཇི་ལྟར་ཞུས······ཀྱང་གོང་མས་ཆོག་མཆན་མ་གནང་བར་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་མ་ཡིན་པ་ཤར······པ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གདན་ས་ལོ་བཅུ་ལྷག་ཙམ·········

བསྐྱངས། མཐར་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྐྱའི་གདན་སར་ཕེབས། བཙུན་མོ་དྲུག་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་གདུང་སྲས་བཅུ་ལྷག་ཙམ་འཁྲུངས། རྗེས་སུ་གདུང་སྲས་རྣམས་ཡབ་ཚན་མཐུན་མིན་ལ་བརྟེན་ཁ་བྲལ་དུ་སོང་ནས་བླ་བྲང་ཁག་བཞི་ཙམ་བྱུང་། དུས་དེར་ས་སྐྱ་བ་ཉིན་བཞིན་ཉམས་རྒུད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་ཏོ།

ལེའུ་ལྔ་པ། ཕག་མོ་གྲུ་པའི་དུས་སྐབས་དང་། མིང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་དུ་འཛིན་པའི་སྲིད་ཇུས།

ལེ་ཚན་གོང་མར་བསྟན་པ་ལྟར། སྐབས་དེར་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་མི་མཐུན་པར་བླ་བྲང་ཁག་བཞི་ཙམ་དུ་གྱུར། དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ལྷ་ཁང་བླ་བྲང་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོས་གཙོས་པའི་བཞི་ཐོག་བླ་བྲང་སོགས་བླ་བྲང་ཁག་གསུམ་ད་བར……སྲིད་དབང་འཁྲུག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་དེ་རྗེ་ངར་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་ཏེ་ས…སྐྱའི་དབང་སྒྱུར་པ་ནང་ཁྲུལ་དུ་དམག་འཐབ་དང་གསོད་རེས་མང་ཙམ……བྱུང་། མཐར་ས་སྐྱའི་སྲིད་དབང་དེ་དགུན་གྱི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུར་གྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་མཚུངས་ལྷ་རིགས་རླངས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སྲིད་དབང་སྔར……མེད་གོང་དུ་འཕེལ།

དང་པོ། རླངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་སྐོར།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་རླངས་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་འབྱུང་ཚུལ་སྐོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད…ན། རླངས་ཀྱི་པོ་ཏི་བསེ་རུ་ལས“འབངས་ཀྱི་མི་རབས་ལ། འབྱུང་བ་རྣམ་ལྔའི་སྙིང་པོ་ལ། སྒོ་ང་ཆེན་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་ཕྱིའི་སྒོང་ཤུན་ལ། ལྷ་

ཟླུགས་དཀར་པོ་ཆགས། ནང་གི་སྒོང་ཆུ་ལ་དུང་མཚོ་དཀར་མོར་འཁྱིལ། བར་གྱི་སྒོ་ངའི་དྭངས་ཆ་ལ་རིགས་དྲུག་སེམས་ཅན་ཀུན་ཏུ་གྲོལ། སྒོ་ང་ཕྱི་མ་ཡི་བཅོ་བརྒྱད་ཆགས། སྒོ་ང་བཅོ་བརྒྱད་འབྲིང་ང་དེ། དུང་སྒོང་གཅིག་ཏུ་ཡར་ནས་བྱུང་། དེ་ནི་སྟོན་པའི་མི་བོ་ལུམ་ལུམ་ཡིན། དེ་ལ་རྣམ་ལྷའི་རིག་པ་མེད་པ་ལ། བསམ་པའི་སེམས་སྐྱོད་པས། ལྷ་བའི་མིག་དགོས་བསམ་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་དོད། བྲི་བཟང་རིག་པའི་ཤང་དོད། སྒྲ་སྙན་ཚོར་བའི་སྙན་དོད། དུག་ལྔ་བཅོད་པའི་ཚེམས་དོད། རོ་མྱངས་པའི་ལྗགས་དོད། ས་གཞི་འཁོད་པའི་ཞབས་དོད། རྫུ་འཕྲུལ་བཞུད་པའི་ཞབས་དོད་པས་གང་བསམ་ལམ་ལམ་དོད་བྱུང་བས། ཁོང་རང་གི་མིང་བཏགས་པ། སྟོན་མི་བསམ་པ། ཁྲུམ་ཁྲུམ་ལམ་ལམ་དུ་བཏགས་སོ" སྒོ་ང་དེ་ལ་དབང་པོ་ཡན་ལག་རྣམས་སོ་སོར་དོད་དེ་ཁྱེའུ་ཡིད་... འོང་ལྟ་ན་སྡུག་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བས་མི་རྣམས་ཡིད་སྟོན་པས་དེའི་མཚན་དུ་ཡེ་སྟོན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བཏགས། ཡེ་སྟོན་རྒྱལ་པོས་རྗེ་མོ་ཆུ་ལྕག་རྒྱལ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྲས་གཅིག་འཁྲུངས། དེའི་མཚན་དུ་ལྷ་སྲས་ཀྱི་གཙུག་རྒྱལ་པའམ། སྲིད་པ་འདོད་ཅམ། འཕྲུལ་སྲས་དབང་ལྡན་ཞེས་ཟེར། སྐྱི་གཙུག་རྒྱལ་བས་དུང་བཟའ་དཀྱིལ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ། གོ་ཟས་སྐྱེས་ཅིག་འཁྲུངས། དེ་ཡི་སྲས་སྐྱ་མི་རབས་མཆེད་གསུམ་ལགས། དེ་རྣམས་ནི་མི་ལ་ལྷ་ཡི་མིང་བཏགས་པ་ཡིན། སྤུན་མཆེད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཆུང་བ་ཆར་རྗེ་སྟག་ཚ་འམ་འོལ་ཡིན། རྣངས་ཀྱི་སྤུ་ཏི་བསེ་རུ་ལས" ལྷ་རབས་སྲིད་པའི་ཐ་ཆུང་དེ། མི་རབས་སྲིད་པའི་མགོ་བོ་ཡིན" ཞེས་གསུངས། སྲས་ཆར་རྗེ་སྟག་ཚའི་བརྒྱུད་པ་ལས་མཆེད་པའི་རུས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དང་།

འབྲས་ལ་དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ།   བོད་ཀྱི་མིའུ་གདུང་དྲུག་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་དང་རྣམ་གྲངས་མང་ལུགས་ཞིབ་པ་ལྷ་གཟིགས་རླངས་ཀྱི་གདུང་རབས་ལ་གཟིགས་པར་ཞུ།   དེ་ལྟར་ཨར་རྗེ་གཙུག་གསུམ་གྱི་སྲས་མང་སྟོམ་སྟག་བཙན་གྱི་དུས་སུ་ཡབ་ཀྱི་བཀའ་བཞིན་རྫོང་བཟའ་ཁྲི་ལྕམ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྲས་གཅིག་འཁྲུངས་དེ་མི་ཡི་བུ་མི་འདྲ་ལྷ་ཡི་གདུང་སྲས་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་།   སྲས་དེ་ལྷ་རིའི་རྩེ་ཙ་ཁྲིར་ནས་གཡའ་མའི་སྒྲོམ་བུའི་ནང་དུ་བཞག་སྟེ་མང་སྟོམ་སྟག་བཙན་སྲས་ཡིན་ན། མི་རྒྱུད་ལྷ་ལས་གྲོལ་བར་ཤོག རིགས་རྒྱུད་ཁྱད་དུ་འཕགས་པར་ཤོག   མགོ་གཡོག་རྗེག་པུའི་བུ་ཡིན་ན།   གཙན་གཟན་རྣམས་ཀྱིས་ཟ་བར་ཤོག   ཅེས་སྨོན་ལམ་བཏབ།   མི་ཡི་དྲི་མ་ཕོག་པས་ལྷ་ཡུལ་དུ་ཡོག་མི་ཐུབ་པར་ཡུལ་དུ་འོང་།   མང་སྟོམ་སྟག་བཙན་ལ་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་ལེགས་པར་གསོལ་བས།   ཁྱོད་ནི་ལྷ་མོ་ཡིན་བས་མས་པས།   འདྲེ་མོའི་ལས་ལུགས་དེ་ལྟར་བྱེད།   སྲས་བུ་རི་ལ་ཡོད་པ་ན།   ལྷ་རིའི་ངོས་ལ་འགྲོ་དགོས་གསུངས།   དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལྷ་རིའི་རྩེར་ཕྱིན་པས་ཁྱིའུ་གཡུ་ཡི་ཟུར་ཕུད་ཅན་སྤྱི་གཙུག་ན་རླངས་པ་དཀར་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་གཡུ་འབྲུག་སྟོན་མོའི་ངར་ཚ་ལྷུད།   སེང་གེ་དཀར་མོས་ནུ་མ་བསྣུན།   ཐང་དཀར་རྒོད་ཀྱིས་གཤོག་པ་བཀབ།   འདབ་ཆགས་དང་གཅན་གཟན་རི་དྭགས་ཀྱིས་བསྐོར་བ།   འཇའ་ཚོན་གྱི་གུར་ཕུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཟིགས་ཏེ།   ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་ནས“རླངས་སོ་རླངས་སོ།   ལན་གསུམ་རླངས”ཞེས་འབོད་པས་ལྷ་རིགས་རླངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་ནས་ཆགས་སོ།

གོང་དུ་སྨོས་པ་འདི་དག་ནི་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་ལྷ་སྐྱང་ཧྲུ་བུ་ཞིག་ཡིན……

ཅུང་། དེའི་ཐོག་ནས་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ལྷ་རིགས་རླངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་ཇི་ལྟར་ཐོབ་ཚུལ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ།

དེ་ནས་རླངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ལ་བླ་བརྒྱུད་དང་། བོད་ཁམས་ཀུན་ཀྱི་རྗེ་དཔའ་བའི་རིགས་སོགས་ཇི་སྐྱིད་པ་བྱུང་ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྐུ་དུས་སུ་རླངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་སྙན་གྲགས་ཕྱོགས……བཞིར་ཁྱབ་འགོ་ཚུགས། དེ་དག་གི་མཛད་ཚུལ་རྣམས་འདིར་རེ་རེ་བཞིན་བཀོད་ན་ཡོ་མས་སྟོང་སྒྲིབ་ལྟར་དུ་གྱུར་བས་མི་བཀོད་ཅིང་། རླངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཞིབ་པར་མཁྱེན་འདོད་ན་རླངས་ཀྱི་པུ་ཏི་བསེ་རུ་རྒྱས་འབྲིང……བསྡུས་གསུམ་དང་། སི་ཏུའི་བཀའ་ཆེམས་སོགས་ཡིག་ཚང་ཚད་ལྡན་རྣམས་ལ་གཟིགས་པར་ཞུ།

གཉིས་པ། ཕག་གྲུ་དང་གཡའ་བཟང་པ་སོགས་དབར་གྱི་དམག་འཁྲུག་སྐོར་དང་། ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་ཇི་ལྟར་བཙུགས་པའི་སྐོར།

དེ་ཡང་རླངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་སྟག(1302)ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་ལ་ཞི་བས་སྐབས་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་མཁྱེན་པ་དང་། དགུང་ལོ་བདུན་ལ་སྤྱན་སྔ་ཆོས་བཞི་པའི་དྲུང་དུ་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་བླངས། མཚན་དུ་འང་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་དགུ་ལ་ཞི་བས་སྐབས་མཁན་ཆེན་ཚུལ་དར་བ་དང་། སློབ་དཔོན་ཕུ་རངས་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞིར་སོན་པའི་ནག་ལྷའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་ལ་ས་སྐྱར་འབྱོན་པའི……གྲབས་མཛད། ས་ག་ཟླ་བའི་ཟླ་སྟོད་ལ་ས་སྐྱར་བྱོན། དུས་དེར་ས་སྐྱ་

པའི་མཚན་སྙན་ཉིན་བཞིན་ཉམས་རྒུད་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་ནའང་།
ཡོན་གོང་མའི་སྡེ་སྲོ་ལས་འཛིན་གྱི་མཚན་ཁྱིར་ནས་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་
འཛིན་ལུས་ལ་བརྟེན་ཁྲི་དཔོན་ཁག་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུད་འཛིན་པ་རྣམས་
ས་སྐྱར་ཕྱིན་ནས་ཆོས་སྲིད་གང་ལའང་སྦྱངས་པ་དང་། རང་ཉིད་མཚན་
སྙན་ཁྱབ་ཐབས་བྱས། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་སྐུ་ན་ཆུང་བའི་དུས་དེར་ཆྲངས་
ཀྱི་ཁྲིམ་རྒྱུད་རྣམས་ཉམས་རྒུད་ཀྱི་གནས་སུ་ལྷུང་བཞིན་ཡོད་སྐབས་ཁོང་ས·····
སྐྱར་ཕེབས་རྗེས་ཕྱི་ནང་གི་རིག་པའི་གནས་ལ་སྦྱང་བརྩོན་ཆེས་ཆེར་མཛད།
ལྷག་པར་དུ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བར་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་གནང་། བཞི་ཐོག་བླ་
བྲང་གི་དྲུང་འཁོར་ལས་ཚན་ཞིག་ཞུས་པར་བརྟེན་དམ་གཉེར་ལ་བསྒོ་གཞག
མཛད། མཐར་བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཐུགས་གཅུམ་དྲག་ཆེ་བས་དམ་གཉེར་
ལས་གནས་དགོངས་པ་ཞུས་ཏེ་ལས་ཚན་མེད་པར་བཞུགས། ས་སྐྱ་པར་
མི་འདོད་པའི་བསམ་ཚུལ་བྱུང་། སྐབས་དེར་ས་སྐྱའི་དྲུང་འཁོར་མང་པོ་
ཆང་དང་ལེ་ལོའི་དབང་དུ་གྱུར། འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་
དཀའ་ངལ་གང་ལའང་མ་འཛེམས་པར་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བར་སྦྱང་བརྩོན·········
གནང་བར་བརྟེན་དཔོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཐོང་བཟོས་ཆེ་བར་གྱུར།
བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ལ“ཁྱེད་ལ་ཁྲི་དཔོན་ཡོང་།
གཡུལ་རྒྱལ་སློབས”ཞེས་བཀའ་བསྩལ་བ་བཞིན་དམག་དོན་དང་དམག་རྒྱུས་
སྐོར་ལ་ཆེད་མངགས་སྦྱང་པ་མང་དུ་མཛད། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕྱིན་ཁར་
བདག་ཉིད་རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་དུ་ཕྱག་འབུལ་དུ་བཅར་བས། བླ་མ་མཁས་
བཙུན་པ་དང་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་ཕྱག་སྤྲེལ་ནས་མཁས་བཙུན་པས···
བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་མགོ་གཉེར་དང་། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་

མཁས་བཙུན་པའི་ཞབས་ཏོག་བྱེད་དགོས་པའི་གསུང་ནན་ཆེ་བ་གནང་།

དེ་ནས་དབུས་སུ་བྱོན། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་ཨ་ཁུ་རྒྱལ་མཚན་སྐུ་བས་གྱིས་ཁྲི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་འཛིན་ནའང་ཞུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པའི་མཐུ……དམན་ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དབང་ཆ་སྤྱོད་ཚོད་མི་ཟིན་པར་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་གང་ལའང་མ་བརྩིས་པར་རང་སྣང་གང་ཤར་བྱས……པ་སོགས་ལ་བརྟེན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ཁྱི (1322) ལོའི་ཟླ་བརྒྱད་པར་ཁྲི་དཔོན་གནས་དབྱུང་བཏང་། དེ་ནས་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཁྲི་དཔོན་བསྐོ་གཞག་དང་འབྲེལ་ཅན་དན་དམར་པོའི་ལས……དམ་གནང་། ལོ་འདིའི་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཚེས་བཅུ་བཞི་ཉིན་སྔེའུ་གདོང་རྩིས་བླངས། རང་ཉིད་ཀྱི་བླ་མ་མཁན་ཆེན་ཚུལ་དར་བའི་དཔོན་པོ་འཁྲུངས་རྒྱས་པ་ཏོར་གཞོན་ནུ་བཟང་པོ་གཉེར་པར་བསྐོ་གཞག་སྟེ། རང་ཉིད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་གཞིས་ཀ་རྣམས་ལ་ཉམས་གསོ་དང་། ཡུལ་གྲུ་སོ་སོར་སྐྱེ་ཤིང་བཙུགས་ནས་ནགས་ཚལ་བཟོ་བ། གཤམ་ཆུ་ལ་ཟམ་ཆེན་འཛུགས་པ། མཁར་རྫོང་རྙིང་པར་ཉམས་གསོ་དང་སྔེའུ་གདོང་རྩེའི་ཕོ་བྲང་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་ས་ལ་འཕོས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར། ཕྱོགས་མཚུངས་བྲལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁུར་པོ་ཡང་དུ་གཏོང་བ་སོགས……གསར་བཅོས་ཀྱི་བྱ་བ་མང་ཙམ་བྱས་པ་དང་། ཁྲི་དཔོན་དེ་ཉིད་ཞི་དྲག་གི་བྱ་བར་མཁས་ཤིང་། ལྷག་པར་སྲིད་འཛིན་ལས་དོན་གྱི་འཇེམ་ཐང་ཆེ་བས་འབྲི་གཡའ་ཚལ་སོགས་ཀྱི་ཁྲི་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་དེར་ཕྲ་དོག་དང་ཧམ……འཇིགས་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེས་ནས་ཕག་གསུར་གཡུལ་བཤམས་ཏེ་གནོད་ཐབས……བྱས། དེ་ནས་ཐོག་མར་གཡའ་བཟང་བ་དང་ཁ་མཆུ་མང་དུ་བྱུང་། གཡའ་

བཟང་པ་དེ་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་བཤད་ན་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སློབ་བརྒྱུད་ཡིན་ལ། སྲིད་ལུགས་ནས་བཤད་ན་ཏོར་རྒྱལ་པོ་ཏུ་ལ་ཏུར་གཏོགས་པས་ཕག་གྲུའི་འོག་ཏུ་འདུད་དགོས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་“ལས་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བདས་པ་ན། བློ་ཆེན་ལོག་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ། ས་སྐྱེགས་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་པ་མཆོག དབང་ཕྱུག་སྨྱོན་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན།” ཞེས་པའི་དཔེ་ལྟར་ཁྲི་དཔོན་གོང་མ་རྒྱལ་མཚན་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱ་དུས་སུ་གཡའ་བཟང་བས་དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕག་གྲུའི་མངའ་འབངས་ཁྲིམ་དུད་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ས……ཞིང་བཅས་པ་རྣམ་བཟུང་བྱས་པར་བརྟེན་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན……ཁྲི་ལ་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་རང་ཉིད་ཀྱི་མངའ་འབངས་ས་ཞིང་བཅས་པ་ཚུར……གླངས་པས་སླར་ཡང་གཡའ་ཕག་བར་ཁ་མཆུ་ལངས། དུས་དེར་ཚལ་པ་ཁྲི་དཔོན་གྱིས་གཡའ་བཟང་བའི་རྒྱབ་ལངས་བྱས་པ་དང་། ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་གྱིས་དྲང་བདེན་མ་བྱས་པར་མངའ་འབངས་དང་ས་ཞིང་རྒྱུ་ནོར་རྣམས་གཡའ་བཟང་ལ་ཕྱིར་སློག་སྤྲོད་དགོས་པའི་བཅད་མཆམས་བཏང་། གཡའ་ཕག་དབར་ཁ་མཆུའི་འཁྲུན་མ་ཆོད་པར་བར་ཐང་དུ་གཡུལ་འགྱེད་པས་ཕག་གྲུ་དམག་ཕམ་སྟེ། སྟོན་པ་གཞོན་ནུ་འོད་སོགས་འགོ་དམག་བཅུ་གསུམ་ཙམ་དམག་ཐོག་ཏུ་ཤོར། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་དང་ཏོར་གཞོན་ནུ་བཟང་པོས་འགོ་བྱས་པའི་མི་གྲངས་བཅོ་ལྔ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེར་བྲོས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་དཔལ་པའི་དྲུང་དུ་གཡའ་བཟང་བ་དང་ཕག་གྲུ་གཏུག་བཞེར་བྱས། བདེན་པ་ཕག་གྲུར་ཡོད་ཀྱང་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱིས་གཡའ་བཟང་བའི་ཕྱོགས་སུ་འཁྱོགས་ནས་གཡའ་བཟང་བ་རྒྱལ། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ཁྲི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་དབྱུངས་ནས……

ས་སྐྱའི་སྡེ་མོ་ལས་འཛིན་པ་ཞིག་ལ་ཁྲི་དཔོན་བསྐོ་གཞག་བྱས་ཀྱང་ཕག་གྲུ་ཁྲི་
དཔོན་གྱིས་དབང་ཆ་རྩ་བ་ནས་མ་སྤྲད་པར་ངོ་རྒོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས། དེ་
ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཡོ……
ཐབས་བྱས་ཏེ་དབུས་ཀྱི་དོག་ཡུལ་པ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ……
མཚན་གསོལ་སྟོན་ལ་གདན་དྲངས་ནས་ཞི་དྲག་ཚ་འཛམ་གྱི་ཐབས་རྣམ་པ་སྣ་
ཚོགས་སྤྱད་དེ་ཁྲི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་སྤྲོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་པ་མ་ཟད།
ཞག་བཅུ་དགུ་ཙམ་རིང་གྱང་ཐང་དུ་བཙོན་འཇུག་བྱས། ཁྲི་དཔོན་བྱང་
ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་འདི་ཉིད་ནི་དཔའ་མཛངས་བརྟུལ་ཕོད་དང་མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ……
བས་ཚ་འཛམ་གྱི་ཐབས་ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་"ང་ཡི་སྲོག་གཅོད་ཀྱང་ཆོག
ཁྲི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་ནི་མི་སྤྲོད"ཅེས་གསུངས་པས། དཔོན་ཆེན་དབང་
ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་ནས་ཕྱིར་ལོག དེ་རྗེས་གཡའ་
ཕག་ཁ་མཆུའི་དཔྱད་མཚམས་དྲང་བདེན་བྱས་ནའང་། གཡའ་བཟང་
བ་ཚུལ་འབུམ་འོད་ཀྱིས་ཨེ་དང་གཉལ་གྱི་དམག་རྣམས་བསྒྲིལ་ཏེ་ཇོག་པོ……
རྒྱུད་དུ་གཡུལ་འཁྲུགས་པས་ཕག་གྲུ་བ་རྣམ་པར་རྒྱལ། གཡའ་བཟང་པའི་
འགོ་དམག་ཉི་ཤུ་སྐག་ཙམ་བསད། དམག་མི་གཞན་རྣམས་ཕྱིར་བྲོས།
ཕག་གྲུའི་འགོ་དམག་གིས་གཡའ་བཟང་དགོན་པ་དང་གཞིས་ཀ་རྣམས་རྫིས……
བླངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཕག་གྲུའི་དབང་ཤུགས་ཇེ་ཆེར་སོང་ན། མཐར་ས་སྐྱ་པའི་
དབང་ཐང་རྒུད་དེ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཕག་གྲུའི་ལག་ཏུ་ཤོར་ཉེན་ཡོད་
པ་ས་སྐྱའི་བླ་མ་དང་དཔོན་ཆེན་ཚོས་ཤེས་ཚོར་བྱུང་ནས་དབང་ཕྱུག་བརྩོན……
འགྲུས་ཀྱིས་སྒྲིག་ཏུ་གཡའ་བཟང་དང་། ཚལ་པ། ཐང་པོ་ཆེ་བཅས་དང་

མནའ་འབྲེལ་བཙུགས་པ་དང་། ས་སྐྱའི་བླ་མ་ཀུན་སྤངས་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོས་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་བཀྲོངས་ཏེ་སྡེ་ཚུ……གཏོང་རྩིས་ཞེན་ཅ་རྒྱུའི་བྱུས་ངན་མང་དུ་བཤམས། འོན་ཀྱང་སྔོན་ཆད་ས་སྐྱ་བ་དང་ཕག་གྲུ་འབྲེལ་བ་ཟབ་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་འདི་ཉིད་སྐུ་ན་ཆུང་བའི་དུས་སུ་ས་སྐྱར་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་སྦྱོང་པ་མཛད་པ་ཙམ་མ་ཟད། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་གྱི་ལས་ཞབས་ཡིན་སྟབས་བྱེད་དཀའ་བར་གྱུར།

དེ་ནས་ཕོ་པ་ཚོས་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བླ་མ་མཉམ་མེད་པ……དང་ནང་པ་བསོད་སེང་སོགས་ཆེད་དུ་མངགས་ནས་གཡའ་ཕག་དབར་བར……འདུམ་བྱས། སྐབས་དེར་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་བླ་མ་མཉམ་མེད་བར་འདུམ་བྱེད་པར་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་པར་བསུ་བ……ཞབས་ཏོག་གང་ལེགས་ཞུས། བླ་མ་མཉམ་མེད་མཛད་དཀའ་ཡོང་སྙམ་ནས་གཡའ་བཟང་པར་བདེན་པ་དེ་ཙམ་མེད་ཀྱང་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ་ཙམ……དང་། ང་ཕག་གྲུ་ཕམ་ཙམ་ཞིག་གནང་ན་འགྲིག་ཞེས་ཞུས། བླ་མ་མཉམ་མེད་སོགས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། དེ་ནས་གཡའ་བཟང་དུ་ཕྱིན་པས། གཡའ་བཟང་ཁྲི་དཔོན་ཚུལ་འབུམ་འོད་ཀྱིས་བླ་མས་ཕྱོགས་རིས་མཛད་ཡོང……སྙམ་ནས་གཏོང་མ་བསྟན་པར་གཡོལ་སྟབས་བར་འདུམ་གནང་མ་ཐུབ་པར……ཕྱིར་ཕེབས། སོང་དུ་སློས་པའི་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་འདུམ་མ་འགྲིག་པས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་འགོ་དམག་དང་བཅས་པ་དབུས་ཕྱོགས་སུ……འོངས། ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ས་སྐྱ་བའི་དཔོན་ཆེན་འགོ་དམག་དང་བཅས་པར་སྡེ་ལེན་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་དང་འབྲེལ་དཔོན་ཆེན……

རྒྱལ་བ་བཟང་པོར་གཡའ་ཕག་གི་ཁ་མཆུ་དེ་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་དང་མ་འགལ་བར་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ······ཞུས། དེ་ནས་ཡར་ལངས་ཏེ་ཕྱིན། ཡང་གོམ་དོ་གསུམ་ཕྱིན་པ་ཕྱིར་ལོག་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོར། "གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་བདེན་པ་རྒྱུན་འཁྱོངས་མ་མཛད་པར་ང་བསད་ན། ང་ཡི་རོ་རྫོག་པོ་ཆེ་བས་མདོ་སྟོད་སྨད་དང་། ཤར་མི་ཉག་རིང་མོ་ཡ་ཆད་ནས། སྟོད་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ། སྟོ་བྱང་ཤར་ནུབ་ཀུན་ཏུ་རོ་བདག་མང་པོ་ཡོང་སྲིད་པས་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་ཁམས་རྣམས་ཀྱང་ཡུན་རིང་མི་བདེ་བར་འགྱུར་སྲིད། སྡེ་གདོང་འདི་ཡང་དམག་གིས་མ་བསྐོར་ན་དགའ། གལ་སྲིད་བསྐོར་བ་ཡིན་ན། ངས་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པའི་གཡོག་པོ་ཞུང་ཤོས་ལའང་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད། བརྒྱ་པོ་དེར་ལག་རོགས་བཅུ་རེ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་ཙམ་ཡོད་པས། ངམས་ཤོས་མཐིལ་འདིར་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོང་བས་དམག་མི་མཛད་ན་ལེགས" ཞུས་ཀྱང་མ་གསན་པར། ཕྱོགས་རེ་བའི་ཁ་ལ་གསན།

དེ་ནས་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ཕྱིར་ལོག་ནས་ཞབས་འབྲིང······ཀན་གྲས་གཞོན་ནུ་བཟང་པོ་དང་། མགོན་པོ་རྒྱལ་མཚན། པདྨ་འབུམ། བསམ་གྲུབ། ཀུན་དགའ་གྲགས་པ་སོགས་ལ་སང་ཉིན་ང་དང་གཡའ་བཟང་པ་གཉིས་དཔོན་ཆེན་གྱི་མདུན་དུ་གཏུག་བཤེར་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན། དཔོན་ཆེན་འདི་ཚིག་མི་བརྟན་པ་དང་ཕྱོགས་མཐའ་ཁ་བཞི་ནས་དམག་གྲབས་བྱེད་པ། ཚལ་པའི་སྒོ་ཆ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་གཞུང་ལ་བཏང་འདུག་ཟེར་བས། གལ་སྲིད་ངེད་བཟུང་ནས་ལྷགས་པ་དམར་བཤུས་བྱེད་བཞིན་འདུག་ཟེར་ཡང་། སྡེའུ་

གདོང་རྩ་བ་ནས་མ་ཤོར་བ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་དམག་འཐབ་བྱས་ནས་ཐུབ་ནའང་། ཁྲིམས་ལུགས་ལ་མི་ཚོག་པས་ཕམ་ཡིན། ཕར་དབུས་ཀྱི་ས་ཆ་དོག་ལུམ་པར་ང་བཙོན་འཇུག་བྱེད་སྐབས་མགོན་པོ་རྒྱལ་མཚན་དང་། པདྨ་འབྱུང་ལྗན་ཇི་ལྟར་བསྒྲུར་བ་བཞིན་སེམས་འཇགས་དགོས་པའི་བསླབ་བྱ་ཡང་ཡང་གནང་། དེའི་སང་ཉིན་བྱ་རོག་ཐང་ལ་ཐེབས། རྣམ་རྒྱལ་ཚོམས་ཞེས་པ་འདིར་གཡའ་བཟང་པ་དང་གདོང་གཞི་ར་སྒྲོད་ཀྱིས་ཞུ་གཏུགས་ཐན་ཐུ་བྱས། དཔོན་ཆེན་ཐྲེལ་འཚབ་ཆེ་ཞིང་རྣམ་འགྱུར་ཤིན་ཏུ་རན། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དཏུང་དཔང་རྟགས་ཡིག་རིགས་འགའ་ཞིག་དགོས་ལུགས་ཞུས་ནས་བར་ཐང་པ་དཔལ་རིན་ལེན་པར་བཏང་བས་ཁོ་པ་ཚོས་ལམ་ཁ་ནས་བཟུང་སྟེ་མ་བཏང་། དེའི་ནུབ་མོ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་དང་། གཡའ་བཟང་པ་གཉིས་ཀ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་གཡའ་བཟང་པ་ཀ་ལྷ་མ་ཕྱོགས་ལ་བཞག དཔོན་ཆེན་ཉིད་ཀ་རྨ་ག་མ་ཕྱོགས་ལ་བསྐྱད། ཡོལ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏང་། ཀོ་འཕོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་བརྩེགས་པའི་སྟེང་དུ་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་སྡོད་དུ་བཅུག དུས་དེར་མཐའ་བཞི་རྣམས་དམག་གིས་བསྐོར་ཟིན་པ་དང་། ཁྲིམས་ཟ་ཆེན་པོ་བརྡུང་། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ད་སྐབས་མི་ལེགས། ང་ཡི་མིང་ཁྲིར་ནས་བཀའ་ཤོག་ཟྗུན་མ་བཏང་ཡོད་སྙམ་ནས་ན་ཚུལ་བྲིས་ཏེ་ང་ཡི་གཟུགས་པོ་ཐམས་ཅད་འདར་བཞིན་འདུག་པས། གུ་གུལ་གཅིག་དང་ཛ་ཏི་གཅིག་བསྲེགས་དགོས་ངས་མི་འཁྱེར་ཤོག་ཅེས་བཟློད། གསོལ་ཇ་ཁང་ནང་ནས་སྐྱུགས་ནང་སོལ་བའི་མི་ཁྲིར་ནས་ཕུལ། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མགོ་བཏུམས་ནས་སྨན་བདུག་པའི་ཚུལ་བྱེད་བཞིན་ཐལ་ཅེ་བསྲེགས།

ཅན་དན་གྱི་དྲི་ཞིམ་པོ་བྱུང་བས་བཙོན་ཛྷི་བ་ན་རེ། འདི་འདྲའི་དྲི་ཞིམ་པོ་ཅི་
ཡིན་དྲིས་པས། ང་ཡི་ཐེལ་ཙེ་བསྲིགས་པའི་དྲི་ཡིན་གསུངས། དེ་ནས་
ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་དཔའ་ཤི་ནམ་མཁའ་དཔལ་དང་། དཔོན་ཆེན་འོད་
ཟེར་སེང་གེའི་ཡིག་མཁན་སྟོན་པ་ཇོ་ཛྷེ་དཔལ། དཔའ་ཤི་ཇོ་ཛྷེ་རྒྱལ་མཚན་
གྱི་བུ་གསུ་བཞི་ཇོ་ཛྷེ་དཔལ་བཅས་ཐེལ་ཙེ་ལེན་དུ་འོང་། ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་
རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཐེལ་ཙེ་སེ་ལ་བསྲིགས་ཚར་ཞེས་གསུངས། སྐབས་དེར་
སྡེའུ་གདོང་པའི་འཇང་ས་ཡིག་རིགས་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་རྣམས……
འབྲི་ཤུང་པའི་བླ་མ་ཀུན་རྒྱལ་བརྒྱུད་གོང་དཀར་མདའ་རུ་ཁ་ཆེ་ཞིག་གི་ལག…
ཏུ་མངགས་བཙོལ་བྱས།

དེ་ནས་ཉིན་གསུམ་རིང་གཡའ་བཟང་པ་དང་། ཐང་པོ་ཆེ་པ། བྱ་
ཡུལ་སྟེང་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་གྲགས་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟ་དཔོན་ཆེན་དང་།
ཚལ་པས་བྱས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་དང་ཁ་སྟོད་ཐེངས་མང་བྱས། ཕོ་
པ་ཚེ་ཁྲི་སྐྱོང་ལག་སྤྲེལ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཉེས་བརྟུང་དང་།
མནར་གཅོད་དྲག་པོ་བཏང་བས་བརྒྱལ་ནས་དབུགས་ཆད་པ་ཡང་ལན………
གསུམ་ཙམ་བྱུང་། ལུས་སྟོད་ཀྱི་པགས་པའང་ལན་གསུམ་ཙམ་བཟེས། ཟླ་
བ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་ཁ་ས་ལ་ཕྱུབ་ནས་གཟིམ་དགོས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེ་
དག་ལ་མི་འཇིགས་པར་ད་ཏུང་ཐབས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བློན…
གཞོན་ནུ་བཟང་པོ་སོགས་ལ་འཐབ་རྩོད་མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་དགོས་པའི……
བསླབ་བྱ་ཡང་ཡང་གནང་།

དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན…
གྱི་ཕྱག་གཉིས་རྒྱབ་ཏུ་བསྡམས་ཏེ་རྣམ་རྒྱལ་ནུབ་སྒོའི་མདུན་དུ་ཁྲིད་ནས་དབུ:

ལ་ཛ་ཞྭ་ནག་པོ་ཞིག་གཡོགས་པས་དབྱུ་དཀྱུགས་དཀྱུགས་གནང་བས་ཛ་ཞྭ······
ཡུར་བུའི་ནང་དུ་ལྷུང་། ཡང་གྲོང་སྟོད་གདོང་དེར་སླེབས་སྐབས་དབྱུ་
དཀྱུགས་ནས་བསྐྱུར། ཡང་བྱ་ས་གདོང་དུ་འཁྱེར་སྐབས་ཛ་ཞྭ་གཡོགས་
ནས་ཨོག་སྒྲིག་དམ་པོ་བརྒྱབ་པ་དང་། བཙོན་ཆས་གཡོགས་ནས་ཡར་
འཁྲིད། སྐྱི་ནག་གི་བར་དུ་ཚལ་པའི་དམག་མིས་བསྐྱུལ་བས་ཁ་ངན་གཏོང་
བ་དང་འདེད་དྲག་ཚབས་ཆེན་བཏང་། ཚལ་པས་གསེར་ཕྲེ་བྲེ་ལྔ་ཙམ་
དཔོན་ཆེན་སོགས་ལ་སྤྲད་ནས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་བསྒྲོངས་རྗེས་བྱས་ཀྱང···
བསྒྲོངས་མ་ཐུབ། དེ་ནས་ཚལ་པའི་དམག་མི་ཕྱིར་ལོག ཀུག་ཆོས་
རྫོང་དུ་ཟླ་བ་ཕྱེད་གཉིས་དང་། གོ་སྲིལ་དུ་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས་ཕྱིར་
ཐེབས་པས་མགོན་པོ་རྒྱལ་མཚན་དང་། དཔལ་རིན་གྱིས་གསོས་ཟས་དང་
དྲིལ་ཁལ་འཁྲིད་ནས་བསུ་བར་འོངས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྣེའུ་གདོང་
དུ་ལོག་སྐབས་མཁར་ཚུ་དང་བྲག་ལ་ཞག་རེ་བཞུགས། བསམ་ཡས་ལ་
འཁྱེར་སྐབས་སྐྱེ་བོ་ཕོ་མོ་ཀུན་གྱིས་བསུ་བ་ཇ་འདྲེན་གང་གཟབ་གནང་། ཚེ་
ཤུང་གདོང་དུ་འཁྱེར་སྐབས་སྐུ་སེར་ཡོངས་ཀྱིས་བསུ་བ་ཞུས། ཕྱག་འཚལ་
སྐོར་བ་བསྐོར་བས་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་དགའ་དྲུ་ཤོར། ཧོར་
ཇ་མས་ཡ་མཚན་སྐྱེས་ནས། ཧོར་སྐད་དུ། “དཔོན་ཆེན་དབང་བརྩོན།
འདི་མི་ངན་པ་གཅིག་ཡིན” ཟེར་བ་དེ་བདེན་པར་འདུག མི་འདི་ཙམ་གྱི་
མིག་ནས་མཆི་མ་བཏང་བ་ནི་དཀའ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད་ཟེར། དེ་ནས་སྣེའུ་
གདོང་གི་ཚོམས་སུ་ཕེབས་ནས་ཇ་ཆང་དང་གསོལ་ཚིག་ཕུལ། སྟག་ཚང་
རྫོར་རྒྱལ་དཔོན་གཡོག་དང་། གཞོན་ནུ་བཟང་པོ། དེ་བཞིན་ཕག་
གྲུའི་དཔོན་གཡོག་ཀུན་གྲུས་ཇ་མས་དང་ཞལ་འཛོམས་གནང་ནས་ང་ཡི་སྒྲོག···

ཐར་ཐུབ་པ་འདི་ཡི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་གཞོན་ནུ་བཟང་པོ་སོགས་ཞབས······
འབྲིང་དཔོན་དམག་རྣམས་ཀྱིས་དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་སྡེའུ་གདོང་དགྲ་ཡི······
ལག་ཏུ་མ་ཤོར་བ་དེ་ཡིན་གསུངས། དཔོན་དམག་རྣམས་ནས་ད་ལྟ་ས་སྐྱ་
པ་ནང་ཁུལ་དུ་འགལ་བ་ཆེ་ཞིང་ལྷག་པར་དུ་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་དང་···
རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་དབར་འགལ་བ་ཤུགས་ཆེ་བས། ང་ཚོས་གོ་སྐབས་དེ་
དམ་འཛིན་བྱས་ཏེ་ས་སྐྱ་པར་ཕར་རྒོལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཞུས།

གོང་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་གིས་རྒྱུན་པས་ཕག་གྲུ་དང་། ས་
སྐྱ་པའི་དབར་གྱི་འགལ་བ་དེ་སྔར་ལས་མངོན་གསལ་དོད་ཙ་དང་། རྩོད་དྲག་
ཆེ་བ། ཇོ་དར་ཅན་དུ་གྱུར་སྐབས་ཞི་བའི་ཐབས་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནའང་
ཐག་གཅོད་མི་ཐུབ་པར་དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པ་
དེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་གསལ་པོར་རྟོགས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་
བརྩོན་འགྲུས་འཛའ་ས་དང་བཅས་པ་མཐོང་སྨོན་དུ་འཁྱེར། ཁྲི་དམག་
རྣམས་དོག་ཞུང་པར་བསླེབས། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་དམག་
གྲབས་ལེགས་པར་མཛད་དེ། གཞོན་ནུ་བཟང་པོས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་
ཕག་གྲུ་ཁྲི་སྐོར་གྱི་དམག་རྣམས་དྲངས། ལྕམ་སྤྱིང་དུ་སླེབས་རྗེས་རྟ་
དམག་ས་གནས་དེར་བཞག ཀང་ཐང་དུ་བསྐྱོད་ནས་མོན་མཁར་ཙ་དཔོན་
ཆེན་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཁྲི་དམག་རྣམས་ཙ་བསྒྲིགས་པའི་གོ་སྐབས···
དང་བསྟུན་ནས་ཕར་རྒོལ་བྱས་པས་ས་སྐྱའི་དབུས་གཙང་གི་ཁྲི་དམག་རྣམས···
ལ་ཕམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་ཕོག ཕག་གྲུ་བ་དམག་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ། དེ་
ནས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དམག་ཐོག་ལ་ཐེབས། གྲྭ་ཕྱི་དང་
འཁྱོངས་རྒྱས་སོགས་སྟོ་བརྒྱུད་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ཕལ་ཆེར་བླངས། རབ་བྱུང་

དྲུག་པའི་ས་བྱི (1348) ལོར་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་ཚལ་པ་ཁྲི་དཔོན······
གཏོར་ཐམ་བཏང་ཐོག་དེའི་ས་ཆ་དང་འབངས་རྣམས་ཕག་གྲུས་དབང་དུ······
འདུས། སྐབས་འདིར་ཕག་གྲུ་དང་། འབྲི་གུང་པ་འགལ་ཏེ་དམག་འཁྲུག་
ལན་མང་བྱུང་ཞིང་ལྷག་པར་དུ་འབྲི་གུང་པ་དང་། ནམ་གྲགས་པ། གཡའ་
བཟང་པ་གསུམ་གྱིས་གྲོས་བསྡམས་ནས་ཕག་གྲུར་དམག་དྲངས་པར་དམག······
དཔོན་ཆེན་པོ་རྟོར་གཞོན་ནུ་བཟང་པོས་འགོ་བྱས་ཏེ་ཡར་སྟོད་ཀྱི་དམག······
རོགས་འཐབས་སོ་སྲུང་བ་ལ་བཞག ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གཙོས་
དཔུང་ཆེན་བྱང་ཁར་བཏོན་ནས་འབྲི་གུང་པར་ཕར་གོལ་བྱས། གཡའ་
བཟང་པ་ཕྱིར་བྲོས། ཚལ་པ་དང་ནམ་གྲགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྲོན་པ་རི་དང་།
གཡུ་རྩེ་བྲག་ལ་མཁར་རྫོང་རྩིག་པ་སོགས་བྱེད་པར་བརྟེན་ཕག་གྲུའི་དམག······
རྣམས་གསང་མདར་ཡོང་། གཡའ་བཟང་ཁྲི་དཔོན་འབུམ་ཕྲག་འོད་ཀྱིས་
གཉལ་དམག་རྣམས་ཁྲིད་ནས་ལྷུན་པོ་རྩེར་འཚུར་པ་ཤེས་ཏེ་ཕྱིར་ལོག་ནས······
འཐབ་པས་འབུམ་ཕྲག་འོད་སོགས་འགོ་དམག་དགུ་བརྒྱ་ཙམ་ལྷུན་པོ་རྩེའི······
ནང་ལ་བཅུར། གཉལ་དམག་མང་དུ་བསད། གོ་མཚོན་རྣམས་བླངས།
རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྕགས་སྟག (1350) ལོར། ཕག་གྲུས་འབྲི་གུང་པ་
ཕབ། དུས་དེར་དམག་འཁྲུག་ཐེངས་མང་བྱུང་ཡང་ཕག་གྲུའི་དམག་དཔུང་
རྣམས་དམག་ཤུགས་རབ་ཏུ་ཆེ་བས་དགྲ་ཡ་མཐའ་དག་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ།
དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་དང་ས་སྐྱའི་ས་ཆ་ཁག་གཅིག་ཀྱང་དབང་
དུ་འདུས། ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་དང་། དམག་དཔོན་ཆེན་
པོ་རྟོར་གཞོན་ནུ་བཟང་པོའི་མཚན་སྙན་ཕྱོགས་བཞི་ཀུན་ཏུ་གྲགས། དེ་
ནས་ཕག་གྲུས་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་ས་སྐྱར······

སྐྱིལ་བར་འགྲོ་ཐྱུ་ཐག་བཅད་ཀྱང་དཔོན་ཆེན་གཞན་གྱི་མགོ་བསྐོར་ལ་ཚུད……
ནས་ཕག་གྲུའི་དམག་དཔུང་ཕྱིར་ལོག   དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་
པོ་ས་སྐྱར་འཁྱིར་རྗེས་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་སོགས་ཀྱིས………
བཙོན་དུ་བཙུག་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཕག་གྲུས་མཁྱེན་ཞིང་།   རབ་བྱུང་དྲུག་
པའི་ཤིང་རྟ(1354)ལོར།   ཕག་གྲུའི་དམག་དཔུང་ས་སྐྱར་བཏང་སྟེ་
ཞི་དྲག་གི་ཐབས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་བཙོན་ནས……
བཏོན།   དམག་དཔུང་གིས་ས་སྐྱའི་དགོན་པ་མཐའ་བསྐོར་ཐོག་ས་སྐྱའི་
དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་གསོན་པོར་བཟུང་།   ས་སྐྱའི་དམག་
མི་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བསད། ཡོན་གོང་མས་གནང་བའི་གནའ་རྫས་དང་།
དངོས་རིགས་གལ་ཆེ་བ་འབོར་ཆེན་འཕྲོག དེ་ནས་བཟུང་ས་སྐྱའི་རྒྱལ་རབས་
འཐོར་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན།   ཏི་ཤྲི་སྟི་གོང་མའི་སློབ་དཔོན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་
དང་།   སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་བློ་གྲོས།   གཡའ་བཟང་ཁྲི་དཔོན།
ཚལ་པ་ཁྲི་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་ཡོན་གོང་མར་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན……
གྱིས་ས་སྐྱ་དམག་གིས་བཅོམ།   ཁྲི་དཔོན་གཞན་རྣམས་མཐར་འདེད་བྱས་
པ་སོགས་ཞུ་ལོག་རིམ་པ་ཕུལ་ཐོག   རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་རྟ(1354)
ལོར།   དྲུང་ཆེན་ཤེས་རབ་བཀྲ་ཤིས་ལ་སེང་གེའི་པགས་པ་སྣེར་བཞི་མ་
ཉམས་པ་སོགས་ནོར་བུ་མང་པོ་བསྐུར་ཏེ་གོང་མའི་དྲུང་དུ་བཏང་།   ཡོན་
གོང་མ་ཐོ་བཀན་ཐེའི་སྙུར་ལ་ཡིན་མིན་གནས་ལུགས་གསལ་ཞིང་གསལ་བར་
ཞུས།   གོང་མ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ད་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་ལ་དབྱེ་ཞིབ་
དང་།   དུས་བདེ་ཞོད་འཛགས་སྐྱུར་དུ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཁྲི་དཔོན་བྱང་
ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཏཱ་སི་ཏུ་སྟེ་གོང་མའི་ལས་རྟགས་ཀྱི་གོ་གནས་དང་། བོད་

ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་སྟེས་བླངས་ཆོག་པའི་བཀའ་ཤོག་དང་ཐམ་ཁ་བཅས······
གནང་། དེ་ནས་བཟུང་ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་བཙུགས་པ་དང་།
ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་འདི་ཉིད་ཀྱང་བོད་ས་གནས་སྲིད་དབང་གི······
བྱེད་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར། གོང་གསལ་གྱི་དོན་དངོས་གྲོག་ནས་སྐབས་དེར་བོད་
ལ་གནས་ཚུལ་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བ་དང་། དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་
དུ་སྲིད་དབང་འཁྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་ཁྲོད་ཤི་ང་གསོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་རབ་དང་
རིམ་པ་བྱུང་ཡང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་ཡོན་གོང་མའི་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་
གཞུང་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ།

ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་མི་འཇིགས་གདོང་ལྔའི་ཁྲི་ལ་འཁོད་མ······
ཐག་ཏུ་བོད་ཀྱི་བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ཤུགས···
ཆེན་འགྲོ་བའི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམ་ཆེད་སྲིད་འཛིན་སྒྲིག་གཞི་དང་།
ཁྲིམས་ལུགས་སོགས་ལ་གསར་བཅོས་གནང་། ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་སྣེ་གདོང་
རྩེར་ལུགས་རི་ཕྱི་ནང་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་མ་ལ་ནག་ཆང་བུད་མེད་ཡོང་མི···
ཆོག་པའི་ཁྲིམས་བསྒྲིམས། ཏཱ་སི་ཏུ་ཉིད་ཀྱང་ཆང་དང་ཕྱི་དྲོའི་ཟས་སྤྱོངས་
བ་སོགས་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་འཛིན། དཔོན་ཆེན་གྱི་གོ་གནས་མེད་པ་བཟོས་
ཏེ་སྣེ་སྲིད་བཙུགས། དེ་བཞིན་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལུགས་དེ་མེད་
པར་བཟོས་ནས་དེ་སྔའི་གཞིས་ཀ་དང་། རྫོང་རྣམས་ལ་ཉམས་གསོ་གནང་
བ་མཛད། གོང་དཀར་རྫོང་དང་། བྲག་དཀར་རྫོང་། སྣེའུ་རྫོང་། འོལ་
ཁ་སྟག་རྩེ་རྫོང་། གཞིས་ཀ་བསམ་གྲུབ་རྩེ་རྫོང་། གཉལ་ལྷུན་རྩེ་རྫོང་།
རིན་སྤུངས་རྫོང་། གྲི་གུ་རྫོང་སོགས་དབུས་གཙང་འཛིན་པའི་ལྟེ་བའི་
ས་གནས་ལ་རྫོང་ཆེན་བཅུ་གསུམ་ཙམ་བཙུགས། ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་

འཇུགས་སྐབས་བྱས་རྗེས་འཛོག་མཁན་དཔོན་དམག་ལ་རྫོང་དཔོན་བསྐོ…… གཞག་སྲོལ། རྫོང་དཔོན་གྱི་ལོ་དུས་ལོ་གསུམ་བྱས་ཏེ་རྫོང་དཔོན་གཏོང་བའི་ལམ་ལུགས་བཙུགས། དུས་དེ་ར་རྫོང་ཞེས་པ་ནི་སྲིད་འཛིན་གྱི་སྒྲིག་གཞི་ཞིག་ཡིན་ལ། དམག་དཔོན་གྱི་བཀོད་འདོམས་ཁང་ཡང་ཡིན། རྫོང་ཆེན་གསར་པ་བཙུགས་པ་དེས་སྔོན་གྱི་ཁྲི་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཤུགས་མེད་པ་བཟོས་སྟབས་བསྐྱུར་ལོག་བྱེད་པའི་ཉེན་ཁའི་རང་བཞིན་སེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་དཔོན་རིགས་སྐུ་དྲག་གསར་པ་ཁག་གཅིག་ཐོན་པ་དང་། དཔོན་རིགས་སྐུ་དྲག་སྙིང་པ་ཁག་གཅིག་གནས་དབྱུང་བཏང་བ་དེས་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་གསར་སྙིང་བར་གྱི་འགལ་བ་གཏིང་ཟབ་ཏུ…… ཕྱིན། དེ་ནས་ས་ཞིབ་བྱས་ཏེ་ཁྲལ་ཝུ་ལ་ལམ་ལུགས་གསར་དུ་གཏན་འཁེལ་བྱས་སྟབས་ཞིང་འབྲོག་མི་དམངས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་བརྩོན་རང་བཞིན…… ཆེས་ཆེར་འཕེལ།

དེ་བཞིན་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་གྱི་ཁེ་དབང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད……… ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྕེ་བཅོ་ལྔ་གཏན་ལ་ཕབ། དེ་ནི་དཔའ་བོ་སྟག་གི་ཞལ་ལྕེ་དང་། སྟར་མ་ལྷ་ཡི་ཞལ་ལྕེ། སྣེ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་ལྕེ། ཞུ་བཞེས་བདེན་རྫུན་གྱི་ཞལ་ལྕེ། བཟུང་བཀྱིག་ཁྲིམས་རའི་ཞལ་ལྕེ། ནག་ཅན་ཁྲག་བཅོར་གྱི་ཞལ་ལྕེ། དྲན་འཛིན་ཆད་ལས་ཀྱི་ཞལ་ལྕེ། ཏོར་འདྲ་ཟ་ཀང་གི་ཞལ་ལྕེ། བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ལྕེ། རྨས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྕེ། སྐྱོན་ཏམ་མཐའ་དག་གི་ཞལ་ལྕེ། བརྐུས་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྕེ། ཉེ་འབྲེལ་འབྲལ་བཀྲུམས་ཀྱི་ཞལ་ལྕེ། བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྕེ། ནམ་བར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྕེ་བཅས་སོ། དུས་དེར་དཀར་ནག་ཤན་འབྱེད་པའི་ཁྲིམས་ཀྱིས་

ཡུལ་ཁམས་བདེ་བས་ཀྱན་མོ་གསེར་ཁྲུར་ཞེས་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་སྲོལ་ཡོད་······ཅིང་། དོན་དུ་ཁྲིམས་ཀྱི་མདུན་དུ་མི་རྣམས་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མིན། དཔེར་ན་ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྕེ་བཅོ་ལྔའི་ནང་བཀོད་དོན། བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ལྕེ་ལ། རྗེར་ལུགས་དང་། བོད་ལུགས་གཉིས་ལས། རྗེར་ལུགས་སུ་སྲོག་ཆབ་ཏུ་སྲོག་གཏོང་བས་མི་ཤ་ལེན། བོད་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ལ་སྲོག་ཆབ་ཏུ་སྲོག་བཏང་ན་གཉིས་ཕུང་སྡིག་པའི་རྩ་བར་འགྲོ་བས······སྟོང་འཇལ་ལེན་ན་ལེགས་ཟེར། དེས་ན་སྔོན་གྱི་དུས་སུ་མི་དྲག་བསད་ན་འཇལ་སྲང་སྟོང་དང་ཞོ་སྟོང་སྲིད་དགོས་པར་བརྟེན་སྟོང་འཇལ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཆགས། "རྗེ་མཁན་མགར་བ་བཤན་པ་གསུམ། བསད་ཀྱང་སྟོང་དྲེས་ཐག་གཅིག་འབུལ།" བརྗོད་པ་ལྟར་མི་དྲག་གཞན་ལ་གཞིགས་ནས་སྟོང་སྲིད་ལུགས་སྐོར་ལ། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏས། རྟ་བརྒྱ་སླང་སྟོང་མི་ཁྲིད་འབུམ། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་བརྗོད་དུ་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་རྒྱལ་པོའི་ངག་ལམ་དུ་འང་། སྟོད་གཡའ་རྩེ་རྒྱལ་པོ་རྗེར་གྱིས་བསད། གསུར་དང་གསེར་ལ་མཉམ་འདེགས་བྱས། སྨད་གེ་སར་རྒྱལ་པོ་ལྡན་མས་བསད། ད་དུང་སྟོང་གཞུག་འཛོད་པ་མེད། ཅེས་ཟེར། ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྟོང་འཇལ་ལུགས་སྐོར་ལེགས་བཅོས་རག་ཙམ······གནང་ནས་མི་ཐལ་པ་ལའང་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་དུ་དབྱེ། རབ་ལའང་རབ་གྱི་རབ་དང་། རབ་ཀྱི་འབྲིང་། རབ་ཀྱི་ཐ་བཅས་ཁག་གསུམ་རེ་དབྱེ། འབྲིང་ཐ་ལའང་དེ་ལྟར་བཅོས་པས་རིམ་པ་གསུམ་དང་དབྱེ་བ་དགུ་ཙམ་བྱུང་། རབ་ཀྱི་རབ་ལ་སྟོང་སྲང་བརྒྱ་དང་བཅུའམ་བཅོ་ལྔའི་སྐོར། རབ་ཀྱི་འབྲིང་ལ་སྟོང་སྲང་དགུ་བཅུའམ་དགུ་བཅུ་གོ་ལྔ། རབ་ཀྱི་ཐ་ལ་སྟོང་སྲང་བརྒྱད་

ཅུའམ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་ལྔ། དེ་འོག་འབྲིང་གི་རབ་ལ་སྟོང་སྲང་བདུན་ཅུའང་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔ། འབྲིང་གི་འབྲིང་ལ་སྟོང་སྲང་དྲུག་ཅུའམ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྔ། འབྲིང་གི་ཐ་ལ་སྟོང་སྲང་ལྔ་བཅུའམ་ལྔ་བཅུ་ང་ལྔ། དེ་འོག་ཐ་མའི་རབ་ལ་སྟོང་སྲང་བཞི་བཅུའམ་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ། ཐ་མའི་འབྲིང་ལ་སྟོང་སྲང་སུམ་ཅུའམ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ། ཐ་མའི་ཐ་ལ་སྟོང་སྲང་ཉི་ཤུའམ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་སྐོར་བཅས་དང་། སྤྱིར་ན་བུད་མེད་བསད་པ་མི་ཡོང་། གལ་ཏེ་བསད་པ་བྱུང་ན་སྟོང་འཇལ་སྲང་བཅུ་ནས་བཅོ་ལྔ་བར་བཅས་གཏན་འབེབས་གནང་···བ་དང་། ནས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྕེའང་མི་དྲག་ཞན་ལ་གཞིགས་ཏེ། མི་རབ་ཁྲག་ལ་ཐིགས་ཞོ་དང་། མི་འབྲིང་ཁྲག་ལ་ཐིགས་སེ། མི་ཐའི་ཁྲག་ལ་ཐིགས་བྲེ་ཟེར་བ་སོགས་གཏན་འབེབས་བྱས། གོང་གསལ་གནས་ཚུལ་དངོས་དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཁྲིམས་ལུགས་འདིའི་ངོ་བོ་ནི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ······རིམ་པ་དང་། ཁོ་པ་ཚོའི་ཁེ་དབང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། འབངས་མིའི་ཁེ་ཕན་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་རྩ་བ་ནས་མ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ།

རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་འབྲུག(1364)ལོར། ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་བགྲང་བྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་ལ་དགོངས་པ་རྫོགས། ཁོང་ནི་ཚབ་སྲིད་ཐོག་མིག་རྒྱང་རིང་བ་དང་། མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ་བ། དཔའ་མཛངས་བརྟུལ་ཕོད་པ། དམག་ཇུས་དམག་རྩལ་ལ་མཁས་པ། གསར་གཏོད་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་ལྡན་པ་ཞིག་རེད། དེས་མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོ་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་པའི་བྱ་གཞག་ནང་དུ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དང་། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་

སོགས་དང་འདྲ་བར་བྱས་རྗེས་རླབས་ཆེན་བཞག་གནང་བས་ང་ཚོས་ནམ……ཡང་དྲན་གསོ་ཞུ་འོས་པ་ཞིག་རེད།

དེ་ནས་དྭ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཚ་བོ་དཔོན་བསོད་ནམས……བཟང་པོ་དང་། ཛོ་མོ་ཉི་ཏྲ་མའི་སྲས་འཇམ་དབྱངས་མི་འཇིགས་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། འཇམ་དབྱངས་འདི་ཉིད་སྐུ་ན་ཆུང་བའི་དུས་སུ་བླ་མ་སླུ་ལུང་པའི་དྲུང་དུ་ཡི་གེར་སྦྱང་པ་མཛད། ཆོས་བཞི་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲུང་དུ་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་བླངས། སློབ་དཔོན་གཞོན་བརྩོན་གྱི་དྲུང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཚན་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསོལ། གདན་སར་བརྟག་གཉིས་དང་སྟེང་ཐང་དུ་བཀའ་པོ་ཏི་བཞི་ལ་བཤད་པ་མཛད་པས་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་དུ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་རྒྱུད་བཤད། དབང་ལུང་མང་དུ་གསན། ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དམ་པའི་དྲུང་དུ་བསྙེན་པ་རྫོགས་ཏེ་ལྷ་སར་ཆོས་འཁོར་དང་སྟེང་ཐང་གི་ཚོགས་པ་ལོ་བཅུ……གསུམ་བར་དུ་བསྐྱངས། འདི་ཉིད་གསེར་ཁྲིར་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་ཡོན་གོང་མ་ཆེན་པོས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་དབང་ཆ་འཛིན་ཆོག་པའི་འཇའ་ས་གནང་བས་ཕག་གྲུའི་མཚན་སྙན་ཆེས་ཆེར་སོང་བ་དང་། ས་སྐྱ་པར་སྲིད་དབང་སྒྲ་ཙམ་མེད་པར་གྱུར།

གནམ་འོག་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་ཧོར་གོང་མ་འདི་ཡང་དུས་དེ་ཉིད་དུ……ཉམས་ཟད་སྒྲོན་མེ་ལྟར་གྱུར། གོང་མའི་ལྷ་སྲས་རྣམས་ཕན་ཚུན་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་སྲིད་འགྱུར་ཡང་ཡང་བྱུང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ལུག(1307)ལོ་ནས། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་བྱ(1333)ལོའི་བར་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་རིང་ཡོན་གོང་མ་ཐེངས་བརྒྱད་ཙམ་བརྗེས། དབང་བསྒྱུར

གྲལ་རིམ་ནང་ཁྲུལ་གྱི་འགལ་བ་ཆེས་རྙོ་ངར་དང་ཛ་དྲག་ཆེ་བའི་གནས་སུ······
གྱུར། དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཚང་དཔོན་རིགས་གདུག་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེའི་
འབངས་འཁོར་གཡོག་ལ་གཞའ་གནོན་བཤུ་གཞོག་དྲག་པོ་བཏང་སྟབས······
དབང་སྒྱུར་གྲལ་རིམ་དང་། རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་དབར་གྱི་འགལ་བའང་
མཐུན་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ནས་ཞིང་པའི་ངོས་ལངས་ཆེན་པོ······
ལངས། འབྲི་རྒྱའི་སྟོ་བྱང་གི་ཞིང་པས་ཡོན་གོང་མར་དྲག་ཆས་ཀྱི་ངོས་
ལངས་ཐེངས་མང་བྱས། ལྷག་པར་དུ་འབྲི་རྒྱ་སྟོ་མའི་ཞིང་པས་ངོས་ལངས་
ཐེངས་མང་བྱས་པ་འདི་ལྟར་ནི་ཀྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་མ་མྱོང་བ་ཞིག······
རེད། ཡོན་གྱི་དེབ་ཐེར་ནང་འཁོད་དོན"འབྲི་རྒྱའི་སྟོ་ངོས་ལ་དབང་བསྒྱུར་
ལོ་བརྒྱ་ཙམ་བྱེད་རིང་། ཀུན་ཛག་ངོས་ལངས་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བྱུང་"
ཟེར་བ་དང་། ཡང་"འབྲི་རྒྱའི་སྟོ་ངོས་ཀུན་ཛག་གི། གནས་ཡུལ་བཞི་
བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་"ཅེས་འཁོད། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྕགས་ཡོས(1351)
ལོར། ཞིང་པའི་གསར་བརྗེའི་མདོ་རྙབས་གསར་པ་འཕྲུར་ནས་ལིའུ་ཧྥུ་
ཐུང་དང་། ཀོའོ་ཙེ་ཤིན་གྱིས་སྔ་རྗེས་སུ་ངོས་ལངས་བྱས་གཤིས། དེ་
ནས་ཤུད་ཧྲའོ་ཧུད་དང་དྲན་ཡིའུ་ལེའང་། ཀྲའང་ཧྲེ་དྲང་སོགས་གཅིག་
མཇུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་ངོས་ལངས་བྱས་ཏེ་ཧོར་གྱི་དབང་བསྒྱུར་པར་ཛ······
རྒོལ་བྱས། མཐར་ཀོའོ་ཙེ་ཤིན་གྱི་དམག་དཔོན་ཀྲུའུ་ཡོན་ཀྲང(1328—
1398)གྱིས་ཡོན་གོང་མའི་སྲིད་དབང་མགོ་རྡིང་སློགས་ནས་རབ་བྱུང་དྲུག
པའི་ས་སྤྲེལ(1368)ལོར། ནན་ཅིང་རྒྱལ་སར་བྱས་ཏེ་མིང་རྒྱལ་རབས
དངོས་སུ་བཙུགས། ཕག་གྲུ་འཇམ་དབྱངས་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཞྭ་
ནག་ཀརྨ་པ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ས་ནན་ཅིང་དུ་བང་མི་བཏང་སྟེ··

མིང་རྒྱལ་རབས་དངོས་སུ་བཙུགས་པར་རྟེན་འབྲེལ་ཞུས། མིང་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཀྲུའུ་ཡོན་ཀྲང་གིས་འཇམ་དབྱངས་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཧྲ་སི་ཏུ་སྟེ་གོང······མའི་ལས་རྟགས་དང་། ཆིན་གོ་ཞུང་། ཀྭ་དིན་ཀུ་ཤྲི་ཞེས་པ་རྒྱལ་ཁབ་སྐྱོབ་དཔོན་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་དང་། ཐམ་ཁ་གནང་བ་མ་ཟད། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དབང་འཛིན་ཆོག་པའི་འཇའ་སའང་གནང་བ་རེད།

མིང་རྒྱལ་རབས་བཙུགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་དང་འདྲ་བར····བོད་འདི་མིང་གོང་མ་ཆེན་པོའི་མངའ་འོག་སྲིད་འཛིན་ས་ཁུལ་ཞིག་ལ་བརྩིས་ནས་བདག་དབང་ཡོངས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར། མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཕུན་ནན་དང་། ཀུད་ཀྲའུ། ཟི་ཁྲིན། གོང་ཤེ་སོགས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་བཙུགས་པའི་དམག་དོན་དང་སྲིད་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་དེ་དག་བོད་དུའང་ལག་ལེན་བསྟར། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་བྱི་(1372)ལོར། བོད་དུ་དབུས་གཙང་ཞིང་ཏུའུ་ཀྲི་ཧུད་སྡེ་སི་ཞེས་པ་བཀོད་འདོམས་སྤྱི་ཁྲུ་ཁང་བཙུགས། རིམ་པ་ཁག་གི་སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་མཐའ་དག་མིང་གོང་མ་ཆེན་པོས་བསྐོ་གཞག་བསྐྱལ། དེ་མཚུངས་དཔོན་རིགས་རྣམས་ནས་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་བྱས་ཚེ་གོང་མས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས་གསུངས། མདོར་ན། མིང་གོང་མའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ལ་འཛིན་པའི་སྲ་བའི་སྲིད་ཇུས་ནི་ཡོན་གོང་མའི་སྐབས་དང་མཚུངས་ཤིང་། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཆོས་ལུགས་གཅིག་པོ་ནའི་ཚབ་བྱེད་མི་སྣར་ཆེ་ལོ་སྤྲོད་པའི་བྱེད་ཐབས་དེ་བསྒྱུར་ནས་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཚང་མའི·····འགོ་བྱེད་མི་སྣར་ཆེ་ལོ་སྤྲོད་པ་དང་། ཞི་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་བསྐྱངས་པའི་སྲིད་ཇུས་གསར་པ་ལག་ལེན་བསྟར་བ་འདི་དག་གིས་བོད·······

རིགས་དང་།　　རྒྱལ་ནང་མི་རིགས་ཁག་ད་བར་གྱི་མཛའ་བརྩེའི་འབྲེལ་བ་
སྔར་ལས་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཞིང་།

རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་གླང་ (1373) ལོར་ཏཱ་སི་ཏུ་འཇམ་དབྱངས་
ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་དགོངས་པ་རྫོགས།　　ཡབ་དཔོན་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་དང་ཡུམ་
ཟིན་བཀྲ་ཤིས་སྐྱིད་ཀྱི་སྲས་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ།
དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་བླངས་རྗེས་མཚན་དུ་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བཏགས།
འདི་ཉིད་ཕོ་བྲང་སྣེའུ་གདོང་གི་ཁྲི་ཐོག་ཏུ་ཕེབས་རྗེས་རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་བཞིན་……
བསྐྱངས།　　སྐབས་དེར་སྙིགས་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་
གྲགས་པས་དབུས་གཙང་ཁུལ་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར།

གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས……
དད་གུས་ཚད་མེད་གནང་།　　སྲིད་དབང་ལོ་བརྒྱད་བཟུང་ནས་གདན་སར་
བཞུགས།

རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྕགས་བྱ (1381) ལོར།　　དེའི་གཅུང་བསོད་
ནམས་གྲགས་པ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ།　　ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་གྲགས་
པ་ནི་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་དང་ཡབ་གཅིག་དང་།　འདིའི་ཡུམ་ནི་རྗེ་མོ་གཞོན་
པ་དོ་སྒྲག་མ་རིན་ཆེན་འཚོ་ཡིན།　　མཁན་ཆེན་གཞོན་དབང་པའི་དྲུང་དུ་
རབ་ཏུ་བྱུང་།　རྩེད་ཐང་གི་གདན་སར་ཕེབས་ནས་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པར་བྱེད་
དུ་འཕགས་པས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་དབང་འཕྲོགས།　ལྷ་སར་དགེ་འདུན་
དཔག་ཏུ་མེད་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར།　ལོ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་རྩེ་མོའི་དྲུང་
དུ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་པ་བཞེས།　དེས་སྲིད་དབང་ལོ་ལྔ་བསྐྱངས་
ཏེ་ཕག་གྲུའི་གདན་སར་བཞུགས།

རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་གླང་ (1385) ལོར། མི་ཡི་དབང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དེས་སྲིད་དབང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན་ཙམ་བཟུང་། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་འདི་ཉིད་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཞིང་། ཡི་གེའི་འབྲི་ཀློག་ཀྱང་ཆེད་གཉེར་དུ་བསླབས་ཤི་དགོས་པར་འབད་མེད་དུ་མཁྱེན། མཁན་པོ་གཞོན་དབང་པའི་དྲུང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་། ཚོང་ཁ་རྗེ་བློ་བཟང་པ་བྱང་ཆུབ་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་ནས་ཆོས་ཁྲིད་ཞུགས་པར་གསན། མཚན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། ཕྱི་ནང་གི་རིག་པར་མཆོག་ཏུ་མངའ་བས་རྟོག་གེའི་རིག་པར་མངོན་པར་ང་རྒྱལ་བ་མཁས་རློམ་ས་སྨྲུང་ཀུན་གྱི་སྤོབས་པ་ཕྲོགས། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་འབྲུག (1388) ལོར། མིང་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཏུང་ཙུས་ཞང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་ཆོ་ལོ་དང་། ཀྭ་ཏིང་གོ་ཤྲི་སྡེ་རྒྱལ་ཁབ་སློབ་དཔོན་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཞེས་པའི་འཇའ་ས། གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་མཚན་དུ་ཕྱང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་ཡངས་པའི་ཡུལ་གྲུ……ཀུན་དུ་སྙན་པར་གྲགས་པར་གྱུར། དེ་རྗེས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་གླང་ (1409) ལོར། མིང་གོང་མ་ཡུང་ལོས། ཐན་ཧྭ་ཕྱང་ཞེས་པའི་ཚོ་ལོ་དང་ཤེལ་གྱི་དམ་ཁ་གནང་བ་དང་། རྫོང་ཆེན་སོ་སོའི་རྫོང་སྡོད་ཁག་ལའང་མི་བརྒྱུད་དང་བཅས་པར་འཇའ་ས་ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཁ་གནང་། ཕྱང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་ཉང་སྟོད་ཤར་ཁ་བ་རྒྱལ་རྩེ་རབ་བརྟན་ཀུན……བཟང་འཕགས་པས་ཕྱང་འདི་ཉིད་ཀྱི་གཟིམ་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་བཟུང་ཞིང་། དེའི་ཕྱིད་ཐབས་འགའ་ཞིག་མ་ལེགས་པས་ཕྱང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི……ཐུགས་ལ་ཕོག་ནས་ཉང་སྟོད་དུ་དཔུང་འཇུག་ཐེངས་གཉིས་ཙམ་མཛད……

ཀྱང་ཕན་ཚུན་དབར་དམག་འཐབ་དངོས་སུ་མ་བྱུང་། དེའི་དུས་སུ་དབུས་
གཙང་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་དམག་འཁྲུག་སོགས་དུས་ཐིང་གང་ཡང་མེད་པར་ཞི……
ཞིང་བདེ་བར་གནས་སོ།

ལྷང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་འདི་ཉིད་ཞི་དྲག་གི་ལས་ལ་མཁས་ཤིང་།
མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ་བ། དཔའ་མཛངས་བརྟུལ་ཕོད་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་
སློན་པོ་རིན་སྤུངས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་རིན་སྤུངས་རྫོང་དཔོན་དང་ས……
སྐྱའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་དཔོན་ཆེན་གྱི་ཁྲིར་བསྐོས། འཕྱོངས་རྒྱས་པ་ཧོར་
དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོར་གཞིས་ཁ་བསམ་གྲུབ་རྩེའི་རྫོང་དཔོན་དང་དམག……
དཔོན་གྱི་ལས་གནས་གནང་། དེ་བཞིན་སྣེའུ་པ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་དང་།
བྲག་དཀར་བ་རིན་ཆེན་དཔལ་སོགས་གྲགས་ཆེའི་དྲུང་འཁོར་ཤིན་ཏུ་མང་།
དཔོན་རིགས་ལས་ཚན་གྱི་སྒོ་དང་བསྟུན་པའི་རྒྱན་གོས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། ལྷག་
པར་དུ་གནམ་ལོ་གསར་ཚེས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་སྐབས་སུ་སྔར་སྲོལ་བཟང་པོ་མི……
ཉམས་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་སླད་དུ་སྤུར་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དུས་ཀྱི་རྒྱན་གོས……
སྤྲས་དགོས་པ་ལས། ལུང་ལ་མི་བསྟན་པའི་ཆས་ཡ་མ་བྲུང་སྤྲས་མི་ཆོག་པའི་
གཏན་འབེབས་མཛད། དེ་བཞིན་ལྷང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་
གྲགས་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་མཛད་དེ་ལྷ་ལྡན་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་བཙུགས། མདོར་
ན། ཁག་གྲུའི་སྲིད་དབང་བཙུགས་རྗེས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་དང་
མཐུན་པའི་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་མང་པོ་ལག་ལེན་བསྟར་བས་བོད་ཀྱི་ཆབ……
སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སོགས་དབྱར་མཚོ་རྒྱས་པ་ལྟར་
ཉིན་བཞིན་གོང་དུ་འཕེལ། དེབ་ཐེར་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་གླུ་དབྱངས་ལས།
"འཇིག་རྟེན་ཀུན་ཏུ་ཐུ་གེ་དང་ནད་ཡམས་སོགས་མེད་ཅིང་མཁོ་དགུའི་ལོ……

བྱེད་ལ་སོངས་སྤྱོད་པའི་འདོད་རྒུ་རྒྱུགས་འཛིན་གྱི་བང་མཛོད་ལ་རང་དབང་དུ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར" ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ།

གསུམ་པ། ཙོང་ཁ་པ་བོད་དུ་བྱོན་པ་དང་། སློན་ལམ་ཆེན་མོ་བཙུགས་པའི་སྐོར།

ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ནི། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་བྱ (1357) སོར་མདོ་སྨད་ཤར་ཙོང་ཁའི་ཡུལ་དུ་འཁྲུངས། ཡབ་ཀྱི་མཚན་ལ་དར་ར་ཁ་ཆེ་ཀླུང་འབུམ་དགེ་ཟེར་བ་དང་། ཡུམ་ལ་ཤིང་མོ་ཨ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཁོང་གཉིས་ལ་སྲས་དྲུག་མངའ་བ་ལས་ཙོང་ཁ་པ་ནི་སྲས་བཞི་པ་ཡིན། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབུ་ནི་གདུགས་ལྟ་བུ་དང་། དཔྲལ་བ་དབྱེས་ཆེ་ཞིང་སྨིན་མ་འཇར་ལ་ཤངས་ཀྱི་གཟེངས་མཐོ་བ། སྙན་ཤལ་རིང་བ། ཞལ་མདངས་མེ་ཏོག་ཀུ་མུད་ལྟར་དཀར་བ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ངོ་མཚར་ལྡན་པ་ཞིག······དང་། ཀུན་ལ་སྙན་པར་སྨྲ་ཞིང་ཁྲོ་བ་སྤངས་པ། འགྲོགས་ན་བདེ་ཞིང་གཏོང་ཕོད་ཆེ་བ། ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་བཟང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད། འདི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ལོ་གྲངས་སུ་མ་སོན་པའི་སྔ་རོལ་དུ་ཆོས་རྗེ་ཀརྨ་པ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་དྲུང་དུ་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླངས། མཚན་ཡང་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་ཞེས་བཏགས། ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཡབ་ཀླུ་འབུམ་དགེ་ལ་རྟ་དང་ལུག་ལ་སོགས་པ་ཟང་ཟིང་གི་གནང་སྦྱིན······དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད་ནས། ཁྱོད་ཀྱི་བུ་འདི་ང་ལ་ཕུལ་ཞིག་གསུངས་པས་ཡབ་ཀྱིས་སྨྲ་བ་འཕེལ་བཞིན་དེ་ལྟར་ཞུས། ཆོས་རྗེ་འདིའི་དྲུང་དུ་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་སོགས་གསན། གསང་མཚན་དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བཏགས། དེ་ཡང་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཏ་དབེན་གཞོན་ནུ་སེང་གེ་ཞེས

གྲགས་པའི་སློབ་མ་གཞོན་ནུ་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བས་སློབ་དཔོན་མཛད་དེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པ་བླངས། མཚན་ལའང་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་བྱ་བར་གསོལ། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་བཤེས་གཉེན་མཁས་པའི་དེད་དཔོན་ལ་བསྟེན་ཏེ། བརྩོན་པའི་གྲུ་བོ་དུས་དང་མཐུན་པའི་རླུང་གིས་བསྐྱོད་ནས། རྣམ་དཔྱོད་རིག་པའི་གནས་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པས་མཚན་སྙན་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ལ་གྲགས་ཆེ……བར་གྱུར། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་གླང་(1373)ལོར། ཙོང་ཁ་པ་མདོ་སྨད་ནས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། ལོ་འདིའི་སྟོན་ཁར་འབྲི་ཁུང་དཔལ་གྱི་ནགས་ཁྲོད་དུ་ཕེབས། དུས་དེར་སྤྱན་སྔ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཞུགས་པས་ཁོང་དང་མཇལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་། ཕྱག་ཆེན་ལྔ་ལྡན་ལ་སོགས་པ་གསན། དེ་ནས་ཚལ་པའི་སྨན་པ་མཁས་པ་དཔོན་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ཞེས་བྱ་བའི་གམ་དུ་ཕྱིན་ནས། གསོ་དཔྱད་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་ཤིང་། ཡན་ལག་བརྒྱད་ཐུགས་ལ་བཟུང་། དེ་ནས་དབུས་གཙང་གི་ས་གནས་ཁག་ལ་ཕེབས་ཏེ་བླ་མ་ལོ་ཙཱ་བ་མང་པོའི་ཞབས་ལ………གཏུགས་ནས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན་པ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོའི་དྲུང་ནས་སྙན་ངག་མེ་ལོང་གི་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ………གསན། དུས་དེར་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་བརྩུགས། ལམ་རིམ་ཆེ་མོ་དང་། སྔགས་རིམ་སོགས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་བརྩམས། རྗེ་འདིའི་མཚན་སྙན་ཕྱོགས་བཞི་ཀུན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་བྱི(1408)ལོར། མིང་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཡུང་ལོས་འཇའ་ས་དང་ཕོ་ཉ་བཞི་སོགས་གསེར་ཡིག་པ་མང་དུ་བཏང་ནས་ཙོང་ཁ་པ…

བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཞེས་རྒྱལ་ནང་ཁྱོན་དུ་གདན་དྲངས་ཀྱང་སྐབས་དེ་ར་ལྷ······
ལྡན་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཛུགས་པའི་གྲབས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཙུང་ཟིད་
དཔེན་ཞིང་མངོན་ཆུང་བའི་ཆེད་དུ་པོ་ཉ་རྣམས་ལ་མཇལ་འཕྲད་མ་གནང་།
རྗེས་སུ་ཡང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་། དཔོན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོས་
ཞུ་བ་ནན་གྱིས་ཕུལ་བས་སེ་ཧྲ་ཐེབས། མཇལ་ཁ་གནང་། འབུལ་བ་
རྣམས་བཞེས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་བྱི(1408)ལོར། ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོས་གོང་མ་ཆེན་པོར་ཕུལ་བའི་ཞུ་ཡིག་འདི་ལྟར། ཨོཾ་བདེ་ལེགས་
སུ་གྱུར་ཅིག སྟོབས་པོ་ཆེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་ཆེན་
པོའི་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ཁྱུག་པར་ཚུལ་བཞིན་སྐྱོང་བའི་མིའི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི··
སྤྱན་སྔར། ནུབ་ཕྱོགས་གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ཆ་ན་གནས་པའི་
ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་ཞུ་བ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
ཆེན་པོའི་བསོད་ནམས་རི་རབ་ལྷུན་པོ་ལྟར་འཕང་མཐོ་ཞིང་། བཀའ་
འབངས་རྣམས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ལྷ་ཡུལ་ལྟར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། བཀའ་ལུང་
གཉན་པོ་རྒྱལ་ཕྲན་དུ་མས་སྤྱི་བོས་ལེན་བཞིན་པར་བཞུགས་པའི་སྐབས་ནས།
དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་མཐུ་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་ལུང་གིས་འདི་ཕྱོགས···
སུ་མངགས་པའི་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇའ་ས། མེ་ཏོག་ཞིབ་མོ་ སྦྲིན་
རིས་ཡོད་པའི་གོས་ཡུགས་དམར་པོ་གཅིག་དང་། ལྷང་ཁྲ་ཡུགས་གཅིག མེ་
ཏོག་མེད་པའི་གོས་ཡུགས་དམར་པོ། སྔོན་པོ། ལྷང་ཁྲ་ཡུགས་གསུམ་
དང་། དར་མདོག་ཅན་ཡུགས་བདུན། གོས་ཆེན་ཚོས་གོས། ཕྱག་ཆེ།
སྟོད་ཐུང་། རིང་འགག ཆུ་ཤེལ་གྱི་འཕྲེང་བ། རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་བུབ་གཉིས།
དཀར་ཡོལ་གཉིས། རྟེན་ཁེབ་གཉིས། ལག་ཕྱིས་གསུམ། པང་ཁེབས་

མཐྲལ་གྱི་རྒྱན་གསུམ། སྐ་རགས། ཉིང་ཐག་བུབ་གཉིས། ལྷམ་འབོགས་
དང་བཅས་པ། ཛ་རྒྱ་མ་ལྷ་བཅུ། ཙན་དན་དུམ་གཅིག་གི་གདང་སྤྲིན་
དང་བཅས་པ་འདིར་འཁྱོད་པས་ཕྱགས་ལ་བཏགས། གོང་མ་ཆེན་པོའི་
ཕྱུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ། ངེད་དེ་ཚོགས་སུ་ལན་གཅིག་འོང་བ་གྱིས་གསུངས་
པ་ཡིན་ཟེར་བའི་ལུང་བུད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་དང་། ལྷང་
གིས་ནན་གྱིས་གསུང་འཁྱོན་ཡིན་འདུག་པའི་དོན་ཕོང་དུ་ཚུད། སའི་བདག་
པོ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་པའི་ལུང་ཡིན་པར་འདུག
པ་མ་གོ་བ་དང་། ལུང་ལ་མ་གུས་པ་དང་བཀྲས་པ་བྱས་པ་མ་ལགས་ན་འང་
མི་མང་པོ་དང་ནམ་འཕྲད་པའི་དུས་རྣམས་སུ་ནད་དྲག་པོ་འབབ་ཞིག་འོང་
བ་བྱུང་བའི་དོན་གྱིས། བཀའ་ལུང་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པར་མ་ནུས་པ་ལ་
ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་ཟབ་ལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱུགས་ཀྱི་མི་དགྱེས་པ་མི་
མཛད་པ་ཕྱུགས་ལ་དགོངས་པར་ཞུ། སྔོན་གྱི་དུས་སུ་བྱོན་པའི་ཆོས་རྒྱལ་
ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་། འཇིག་རྟེན་
ཕྱི་མའི་ཆོས་ལུགས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ལེགས་པར་དར་བའི་ཕྱུགས་ཁུར་
ཆེན་པོ་བསྣམས་འདུག་པའི་ལུང་བཞིན་དུ། ད་ལྟའི་དུས་སུ་གོང་མ་ཆེན་
པོའི་ཕྱུགས་དགོངས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། མཛད་པ་ངོ་མཚར་བས་ལྷ་
དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡིད་མགུ་བར་བྱེད་པའི་གཏམ་སྙན་པོ་ཡང་
དང་ཡང་དུ་ཐོས་པས་བདག་ཅག་འདི་ཚོགས་ན་ཡོད་པའི་རབ་བྱུང་དྲག་པ་
ཕལ་མོ་ཆེས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཚེ་དང་། རྒྱལ་སྲིད་ཡུན་རིང་དུ་བརྟན་
པའི་སྨོན་ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདེབས་གྱིན་ཡོད་པའི་ཚུལ་
འདི་དགོངས་པར་ཞུ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཡིན་ལགས་ན་དེ་ལ་ས་སྐྱོང་ཆེན་པོའི་

འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་སྐྱོང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཁྱེན་པས་བདག་ཅག་འདྲ་བས་ཞིབ་ཏུ་མི་སྤོབས་ལགས། ཞེས་གསུངས་པས་ཕུལ་བའི་ཞུ་ཡིག་སྨྲན་ལམ་དུ་འབབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་རྟེན་མཚོན་པར་ཡིའི་ཡུལ་ནས་སྨན་དྲངས་པའི་སྨན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐུ་གཅིག བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གསེར་སྐུ་གཅིག དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་གསེར་སྐུ་གཅིག དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྲེལ་འཕེལ་བཞིན་པ་གསུམ། སྲོལ་བྲ་གཅིག ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྲེལ་གཅིག རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་རྒྱ་དང་བོད་གཉིས་ཀར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་པའི་སྐུ་དྲིན་ཅན་ཛོ་བོ་ཆེན་པོ་ཞྭ་གཅིག་གི་གདུང་རུས་ལས་བྱོན་པའི་རིང་བསྲེལ་གཅིག་རྣམས་ཕུལ། ཕྱི་བ་ལོ་ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ཚེས་བཅུ་དགུ་ལ་ཡུལ་དབུས་ནས་ཕུལ་བའི་ཞུ་ཡིག

དེ་བཞིན་རྗེ་ཉིད་ཕེབས་མི་ཐུབ་ཀྱང་དངོས་སློབ་གཙོ་བོ་བྱམས་ཆེན······ཆོས་རྗེ་སོགས་པེ་ཅིང་དུ་གཏོང་གནང་མཛད་པས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགྱེས། མིང་གོང་མ་དྲང་ཧྭུའུ་ཡིས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེར་དྷཱ་ཙི་ཤྲཱ་ཕང་སྦྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཚེ་ལོ་གནང་། མིང་རྒོན་ཙུང་གིས་ཀྱུ་ཤྲིའི་ཚེ་ལོ་སྩལ་བ་དང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གནང་སྦྱིན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གནང་། བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེས་སོག་པོ་སོགས་ཡུལ་གྲུ་མང་པོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐོར། དེ་རྗེས་ས་སྦྲུལ(1413)ལོར་མིང་གོང་མས་སྐར་ཡང་ཅོང་ཁ་པ་གདན་ཞུའི་གསེར་ཡིག་བཀའ་ལུང་སྩལ་བ་འདི་ལྟར། ཏཱ་མིང་རྒྱལ་པོའི་ལུང་གིས་བླ་མ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ལ་བཟླ་བ། ཁྱེད་རང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་མཐོ་བ་རྣམ་དག་རྒྱས་པ། བྱམས་

སྙིང་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ།   ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འགོད་པ།   དེའི་དོན་གྱིས་ཀྱང་ཁྱེད་རྣམ་དག་ཏུ་བསམས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་སོང་ཞིང་།   ད་ལྟ་ནན་གྱིས་ཐའི་རྒྱན་རྟེན་མགོ་བྱས་མངགས་ནས།   ལུགས་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པར་ཁྱེད་གདན་འདྲེན་དུ་བཏང་ཡོད། ཁྱེད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བར་བསམ་ན་ཡུལ་དབུས་སུ་བྱོན་ནས་ངེད་ཀྱི་སེམས་པ་བཞིན་འགྲུབ་པར་མཛོད།   ཅེས་ལུང་དང་གནང་སྦྱིན་བསྐུལ། ཡང་དུས་དེར་མི་དབང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གདན་འདྲེན་པ་ལྟར།   རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སྐྱིད་སྨད་གྲུམ་བུ་ལུང་དུ་ཕྱག་ཕེབས།   ཕྱག་ཕྱིར་བྱོན་པའི་བཤེས་གཉེན་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ལ་ཕོགས་དང་ཞབས་ཏོག་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་མཛད།   རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷ་སར་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཛུགས་རྒྱུའི་འདུན་པ་བཏོན།   དཔོན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་ལའང་ཞལ་ཏ་གནང་བས་ཁོང་གིས་ལྷ་སའི་དཀྱིལ་·······འཁོར་སྟེང་དང་སེང་གཡབ་སོགས་ཀྱི་ཞིག་གསོས་ལྷབས་ཆེན་མཛད་ཅིང་། སྨོན་ལམ་གྱི་ཚོས་པའི་ཡོ་ཆས་རྣམས་ཀྱི་སྟ་གོན་ཡང་ལེགས་པར་གནང་།   གྲུམ་བུ་ལུང་དུ་བཞུགས་རིང་།   འབྲི་ཁུང་དང་ར་སྒྲེང་ཚུན་ཆད།   འོལ་ཁ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྡེ་དགོན།   མི་ཆེན་ཡོན་བདག་སློབ་བུའི་ཚོགས་ལ་དད་འབུལ་གྱི་སྐུལ་མ་ཡང་ཡང་མཛད།   དེ་བཞིན་མི་དབང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ལའང་ཞལ་ཏ་ཞིབ་པར་གནང་།   རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་བྱི (1408) ལོའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་སྨད་དུ་ལྷ་སར་ཕྱིར་ཕེབས།   གནམ་གང་གི་ཉིན་སྔོན་གསན་འབེབས་པའི་མཆོད་པ་མཛད།   དགེ་འདུན་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ལྷག་ཙམ་ཕེབས་པ་ལ།   དཔོན་སློབ་རྣམས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིན་བདག་མཛད་ནས་དགེ་འདུན་རེར་མར་ལྷ་ཉག་བཞི་ཙམ་རེ་དང་།   ཇ་དཀར་ཞོ་དྲུག་ཅུ་

རྩ་བསྒྲངས་པའི་མང་ཇ་དང་བཅས་པའི་ཚུགས་ རབ་བྱུང་ སྔོན་དྲངས།
བདུན་པའི་ས་གླང་ (1409) ལོའི་ཟླ་དང་པོའི་ཚེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔ་
བར་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོའི་དུས་ཀྱི་མཆོད་པ་དངོས་གཞི་མཛད་པ་ལ། ཇོ་བོ་
རིན་པོ་ཆེར་དབུ་རྒྱན་རྒྱ་གསེར་བཟང་པོ་འབའ་ཞིག་ལས་བསྒྲུབས་པ། རིན་
པོ་ཆེ་ནལ་དང་། མུ་ཏིག་གཡུ་ལ་སོགས་པས་བརྒྱན་པ་དང་། ཇོ་བོ་
མི་བསྐྱོད་པ་དང་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལ་རིན་ཆེན་གཉིས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་དབུ·····
རྒྱན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སོགས་ཕུལ། གཞན་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེ་ཆུང་
རྣམས་ཀྱི་ཏོག་དང་། བྱ་འདབ་ལ་སོགས་པའི་རྩེ་བྲུར་ཕན་ཚུན་དུ་ཐག་
པས་སྦྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བ་དན་དང་། ཇ་ཡབ། དྲིལ་བུ་ལ་སོགས་པས
བར་མི་ཆད་པར་མཛེས་པར་བྱས་གཤིས། ཉིན་མོ་ཁྱམས་ར་ནང་མ་ཡན་
ཆད་ལ་དཀར་མེ་བརྒྱ་ཕྲག་བཞི་རེ་ཙམ་དང་། བར་སྐོར་ལ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྔག་
པ། ཕྱི་སྐོར་ལ་རྫོ་རིང་གི་འགྲམ། ཇོ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་གྱི་དྲང་ཐད་དུ
ཀོང་བུ་ཆེན་པོ་གྲུ་བཞི་མ། ཕྱོགས་རེ་ལ་འདོམས་ཚད་མ་གསུམ་གསུམ་
ཡོད་པ། དེ་མར་གྱིས་བཀངས་པ་ལ་འཚམ་པའི་སྡོང་བུ་ལས་འབར་བའི་མེ་
ལྕེས་ནམ་མཁའི་ལམ་འགོག་པ་བྱེད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར། མཚན་མོ་བར་བསྐོར་
རྩིག་འགྲམ་འཁོར་བ་དང་། ཁྱམས་གྲ་ཕྱི་ཀ་ཚར་ཧི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་
དུ་མར་མེའི་ཕྲེང་བ་བཀོད། མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་
ཡངས་པའི་ས་གཞིའི་སྟེང་དུ་འཐོས་པ་དང་མཚུངས་ཞིང་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ཁྲ·····
ལེ་མེར་གྱུར། གཞན་ཡང་ཡོན་ཆབ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་བཤམས་པ་དང་།
ཀོང་བུ་ཆེན་པོའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ས་སྟེགས་ཐོག་རྩམ་པ་ཁལ་བཞི་བརྒྱ་རེ······
ལས་གྲུབ་པའི་ལྷ་མཆོད་རི་ལྟར་བཞེངས། སྤོས་སོགས་དྲི་ཞིམ་གྱི་རྫས་

རྣམས་བསྒྲིགས་པས་ཁོར་ཡུག་ཐམས་ཅད་དུའང་ཉིན་མཚན་མེད་པར་དྲི་བཟང་གིས་ཁེངས། དེ་བཞིན་རྒྱ་སྣག་ར་སོ་ཚེ་དང་། གླུ་ཤུག པོ་ཏ་ལ། གུང་ཐང་རྣམས་སུའང་མཆོད་སྤྲིན་གཟབ་རྒྱས་ཕུལ། དུས་དེར་མཆོད་མེ་མང་བས་མེ་ཤོར་ནས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་མེ་ཡི་ཕུང་པོར་གྱུར་ཏེ་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་འཇིགས་སྐྲག་ཞུམ་པར་སྐྱེས། འོན་ཀྱང་མེ་སྐྱོན་དེ་ཙམ་ཆེ་བ་མ་བྱུང་། ཐེངས་འདིའི་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོར་ལྷ་མཆོད་མི་མཆོད་དང་འབུལ་དངོས་པོ་དུ་མ་འབུལ་མཁན་བྱུང་། ལོ་དེ་ནས་བཟུང་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་གྲགས་ཆེ་བའི་ལྷ་ལྡན་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཚོགས་པའི་སྲོལ་གཏོད།

དེ་དང་དུས་མཚུངས་པའི་ས་གླང་(1409)ལོར། ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པས་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་དག་པའི་གླིང་ཕྱག་བཏབ། དགའ་ལྡན་དགོན་པ་དེ་དབང་པོ་རི་ཡི་མདུན་དུ་ཕྱག་བཏབ་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ཟེར་ན། བཤད་རྒྱུན་དུ་ཉིན་ཞིག་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལམ་བར་བྱོན་པའི་སྐབས་སུ་མགོན་པོའི་སྤྲུལ་པ་བྱ་རོག་ཅིག་གིས་རྗེའི་དབུ་ཞྭ་ཁྱེར་ནས་དབང་པོ་རི་ཡི་མདུན་གྱི་བྲག་གོང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་བཞག་ནས་ཡུལ་དེར་དགོན་པ་འདེབས་དགོས་པའི་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ཟེར། དོན་དུ་འདི་ལྟར་མ་ཡིན། དེ་སྔ་ཡུལ་འདིར་བོན་གྱི་དགོན་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པས། དེ་གཏོར་ནས་དགེ་ལུགས་པའི་གནས་གཙོ་བོ་དགའ་ལྡན་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ། དེས་དགེ་ལུགས་པའི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་རྣམས་ཕམ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་མཚན་མངོན་ཆེད་ཡིན་པ་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ་ལ། ལྷང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བའི་འོག་དགེ་ལུགས་པར་སྲིད་དབང་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དང་། གྲུབ་

མཐའ་མི་འདྲ་བའི་དབར་གྱི་འཐབ་རྩོད་རྣོ་ངར་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་ང་ཚོས་རགས་ཙམ་རྟོགས་ཐུབ།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་སྤྲེལ (1416) ལོར། ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེས་འབྲས་སྤུངས་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ།

ས་ཕག (1419) ལོར། ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མ་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེས་སེ་ར་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ། ལོ་འདིའི་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཚེས་ཉེར་ལྔ་ལ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས། དེ་ནས་བཟུང་ལོ་ལྟར་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཚེས་ཉེར་ལྔ་ལ་མཆོད་ཁྲིན་གཟབ་རྒྱས་ཕུལ་ནས་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོར་དྲན་གསོ་ཞུ་བའི་དུས་ཆེན་དེར་དགའ་ལྡན་ལྔ་མཆོད་ཟེར། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ཡོས (1447) ལོར། ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ། གོང་གསལ་དེ་དག་ལ་དགེ་ལུགས་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞི་ཟེར།

དུས་དེར་ཕག་གྲུ་དང་། ས་སྐྱ། ཚལ་པ། འབྲི་གུང་། གཡའ་བཟང་སོགས་ཡུལ་སྡེ་སོ་སོའི་སྲིད་དབང་ཁག་དབར་དམག་འཁྲུག་མང་ཙམ་བྱུང་། ཆོས་སྲིད་ཟུང་སྦྲེལ་དམ་ཟབ་ཆེ་བས་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་དབར་སྲིད་དབང་འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་དེ་ཕྱི་ཚུལ་དུ་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཁག་དབར་དང་། ཡང་ན་གྲུབ་མཐའ་ནང་ཁུལ་གྱི་འཐབ་རྩོད་ལྟ་བུར་མངོན། ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཁག་ནི་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ཁག་གིས་སྲིད་དབང་འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པ་དང་། མངའ་འབངས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བྱེད་པའི་ལག་ཆར་གྱུར། ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་མང་པོས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་མ་བྱས་པར་འཐབ་པ་དང་། རྩོད་པ།

གཡུལ་འགྱེད་པ་སོགས་མི་དགེ་བའི་བྱ་བར་འཇུག སྤྱོས་པའི་ཆང་བཏུང་བ་དང་། བུད་མེད་ལ་ལོག་པར་སྤྱོད་པ། མི་ཚུལ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཚོད། དུས་མིན་གྱི་ཁ་ཟས་ཟ་བ། བག་མེད་ཀྱི་རྩེད་མོ་སྣ་ཚོགས་རྩེད་པ། གླུ་གཞས་དང་བྲོ་གར་ལ་རོལ་ང་སོགས་ཐ་ན་ཁྲིམ་པ་ཡ་རབས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་དང་ཁྲལ་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་དང་བཙུན་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟླར་གྱུར་ཞིང་། གོང་གསལ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་འགྲོའི་སེམས་པ་འདུལ་བའི་ནུས་པ་ཐོན་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག སྣུམ་ཟད་སྒྲོན་མེ་ལྟར་ཤི་ལ་ཉེ་བའི་གནས་སུ་ལྷུང་། དུས་དེར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དབུས་གཙང་མདོ་ཁམས་སོ་ཏ་སུ་མཁས་པ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། མདོ་སྔགས་བསྟན་བཅོས་འབྲེལ་པ་མེད་པ་མང་དུ་གསན། བསྟན་བཅོས་དུ་མ་བརྩམས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་དེ་འཇུས་སྒོ་ཚང་བ་ཡོང་བའི་སླད་དུ་ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ནས་མི་དགེ་བའི་ལས་སྤོང་དགོས……པ་དང་། དགེ་བའི་ལས་ལ་འཇུག་ཆེད་དུ་དབུས་གཙང་མདོ་ཁམས་སོགས་ལ་ཆོས་གྲྭ་མང་དུ་བཙུགས། དགོན་པ་ཉམས་པ་རྣམས་ལ་ཉམས་གསོ་གནང་བ་བཅས་ཀྱི་བྱ་གཞག་ལ། དུས་དེའི་བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་གྱི་ཚབ་བྱེད་མི་སྣ་ཕག་གྲུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་དཔག་མེད་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་དགེ་ལུགས་པའི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་བྱུང་།

བཞི་པ། ཕག་མོ་གྲུ་པའི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་སྲིད་དབང་འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་དང་། གཙང་པ་སྡེ་པའི་སྲིད་དབང་ཇི་ལྟར་བཙུགས་པའི་སྐོར།

ལྷང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གཅུང་པོ་དྲུང་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན……

གྱིས་རིན་སྤུངས་པའི་བདག་མོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་སྲས་གྲགས་པ་འབྱུང་…
གནས་དང་། ཀུན་དགའ་ལེགས་གཉིས་འཁྲུངས། སྲས་གྲགས་པ་འབྱུང་
གནས་སྐུ་ན་ཕྲ་མོ་ནས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས……
ཤིང་། ལྷག་པར་དུ་གསང་སྔགས་ཀྱི་མཁྱེན་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། ཡ་རབས་
ཀྱི་སྤྱོད་བཟང་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་བྱི (1432)
ལོར། ཕྱང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་ཡབ་སངས་རྒྱས་
རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྲིད་དབང་བཟུང་བའི་ཉམ་སེམས་བཅངས། བཀའ་བློན་
ཁག་གཅིག་གིས་ཁྲིམ་བརྒྱུད་འཛིན་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་གཞིགས་ནས་ཨ་ཁྲུས…
ཚ་བོར་སྲིད་དབང་སྤྲོད་དགོས་པས་སྟར་སྲོལ་བཟང་པོ་མི་ཉམས་པར་སྲས……
གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་སྲིད་དབང་བཟུང་དགོས་ཟེར། འོན་ཀྱང་
ཡབ་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན་དང་དེའི་ཕྱོགས་ཁག་བློན་པོ་ཁག་གཅིག་གིས……
སྲས་སྐུ་ན་ཕྲ་བར་ཁ་གཡར་ནས་སྲིད་དབང་ཡབ་ཀྱིས་བཟུང་དགོས་ཟེར།
དེ་ར་བརྟེན་ཡབ་སྲས་གཉིས་དང་ཕྱོགས་སོ་སོའི་བཀའ་བློན་དབར་འཐབ……
རྩོད་དྲག་པོ་བྱུང་། ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཚ་བོ་ཕན་ཚུན་དབར་
སྲིད་དབང་འཛིན་ཆེད་འཐབ་རྩོད་དྲག་པོ་བྱུང་ཟེར། ཕན་ཚུན་ཁ་མཆུའི་
འཁྲུན་མ་ཆོད་སྐབས་རིན་སྤུངས་པ་ནོར་བུ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱན་སྔ་རིན་
པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྙན་དུ་སྤྲིན་ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་ཞུས་
པ་ལྟར། སྤྱན་སྔ་ཁྲི་ཐོག་རིམ་པའི་རྒྱུན་སྲོལ་བཟང་པོ་མི་ཉམས་པར་སྲས་
གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཁྲིར་བསྐོ་དགོས་པའི་བཀའ་བསྩལ། ཡབ་སངས་
རྒྱས་རྒྱལ་མཚན་དང་ཕོ་པའི་ཕྱོགས་ཁག་བཀའ་བློན་ཚོ་ཡིད་མ་རངས་པ་བྱུང་
ཡང་སྤྱན་སྔ་རིན་པོ་ཆེ་མཚན་སྙན་དང་སྐུ་དབང་ཆེ་བས་མི་སྙན་སྨྲང་སྐད……

ཙམ་ཡང་རྒྱག་མི་ནུས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་གླང་(1433)ལོར་སྲས་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་མི་འཛིགས་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། དེའི་ལོ་རྗེས་མར་སྤྱན་སྔ་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གཟིམ་ཁྲི་མཐའ་ཅན་དུ་གྱུར། ཡབ་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་རྙོག་མ་ཏིང་སློངས་གིས་སྲིད་དབང་འཕྲོག་པའི་གཡོ་ཐབས་ངན་པ་མང་པོ་བྱས། ཡབ་སྲས་ཕྱོགས་ཁག་གཉིས་དབར་ནང་འཁྲུག་ལངས་ཏེ་ཡུན་རིང་དབར་ཐག་མ་ཆོད་པར་གནས། ནང་འཁྲུག་དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མཁས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སྟག་ལོའི་(1434)སྡེ་གཟར་ཆེན་པོ་ཞེས་ཟེར། མཐར་ཡབ་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན་དང་ཕོ་པའི་ཕྱོགས་ཁག་བཀའ་བློན་ཚོ……ཡར་རྒྱབ་ཏུ་བཏང་སྡེ་འཚོ་རྟེན་གཞིས་ཀ་འགའ་ཞིག་སྤྲད། ནང་བཀྲ་མ་ཤིས་ན་ཕྱི་དོན་མི་འགྲུབ་ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར། དུས་དེར་ཕག་གྲུའི་གདུང་བརྒྱུད་སྣེའུ་གདོང་གི་སྲིད་དབང་བཟུང་མཁན་དང་། ཞལ་ངོ་སོགས་གདན་ས་མཐིལ་དང་རྩེད་ཐང་གི་གདན་ས་འཛིན་མཁན་བཙུན་པ། གདུང་བརྒྱུད་ཁྲིམ་པ་བཅས་དབར་འགལ་བ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་དབང་ཆ་བཟུང་བ་དེར་ཁ་གཡར་ནས་ཡབ་དང……གདུང་བརྒྱུད་ཁྲིམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་རྒོལ་ཡང་ཡང་བྱས་པ་མ་ཟད། ཕྱོགས་མཚུངས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ཕག་གྲུའི་མངའ་འབངས་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་རང……ཚུགས་སྐྱེར་བཙན་ཡོང་ཆེད་ཕག་གྲུར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་འགོ་ཚུགས། དེ་སྔ་ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་དཔོན་འབངས་དེ་རིགས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་རོགས……རམ་བྱས་ཏེ་ས་སྐྱ་པའི་ལག་ནས་སྲིད་དབང་འཕྲོག་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནི། སྲིད་དབང་ཐོབ་རྗེས་ཁོ་པ་ཚོར་ས་ཁང་ས་ཞིང་དང་། འབངས་

འཁོར་གཡོག་སྲིད་འཛིན་གོ་གནས་སོགས་སྤར་ལས་མང་བ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གཤིས། འོན་ཀྱང་ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་སྲིད་དབང་ཐོབ་རྗེས་དབང་ཆ་གཅིག་སྡུད་ཆེ་བས་ཁོ་པ་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་མངོན་དུ་འགྱུར་མི་ཐུབ་པས་ཕག་གྲུའི་གདུང་བརྒྱུད་དབར་འགལ་བ་བྱུང་བའི་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་ཞང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་སོགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ཡོས(1435)ལོར། ས་སྐྱའི་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་སྐྱལ་མ་བྱས་པའི་འོག་རིན་སྤུངས་པ་དོན་འགྲུབ་རྡོ་རྗེས་གཞིས་ཀ་བསམ་གྲུབ་རྩེ་བླངས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟེ་གནས་རིན་སྤུངས་ནས་གཞིས་རྩེར་སྤོས། གཙང་ཁུལ་གྱི་མི་དྲག་འགོ་པ་མང་པོས་རིན་སྤུངས་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལངས་ནས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་གི་ལྟེ་གནས་དེ་སྔར་ཡང་གཙང་ཁུལ་དུ་ཕྱིན་པའི་རེ་བ་བཅངས། དེ་ནས་བཟུང་ཕག་གྲུའི་དབང་བསྒྱུར་གྱི་གོ་གནས་ཉམས་རྒུད་དུ་འགྲོ་འགོ་ཚུགས།

གོང་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་གཞིགས་ནས་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་དང་། དྲུང་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་མཁས་ཅན་འགོས་ལོ་གཞོན་ནུ་དཔལ་སོགས་དབུས་ཁུལ་དུ་གཞིས་འཁོར་དུ་ཕེབས། སྣེའུ་རྫོང་དུ་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་དང་། གསང་ནེའུ་ཐོག་གི་ཆོས་རྗེ་རྣམ་གཉིས། དྲུང་ཆེན་སློབ་དཔོན་སོགས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་། ཆོས་སྲིད་བྱ་གཞག་སྐོར་གླེང་མོལ་མང་ཙམ་མཛད། ཡབ་སྲས་གཉིས་དབར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་བའི་དབང་གིས་ཞི་སྙོད་དུ་སོང་ནས་ཡབ་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན་ཡར་རྒྱབ་ནས་རྩེད་ཐང་དུ་གདན་དྲངས། ཡབ་སྲས་གཙོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་བཀའ་གྲོས་ལེགས་

པར་མཛད་སྐད། སྐབས་དེར་གཙང་ཁྲུལ་དུ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བར་
ཕེབས་མི་ནུས་པར་གཙོ་བོ་སྣེའུ་གདོང་དུ་བཞུགས།

རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྕགས་སྤྲེལ(1440)ལོར། འཇམ་དབྱངས་
གོང་མ་ཆེན་པོས་ཀྱིན་ཐའི་ཡིས་ཕྱང་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་འཇའ་ས་སྩལ་བས་…
མཚན་དུ་འང་ཕྱང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཞེས་འབོད། སྐབས་དེར་གསུང་
ཆོས་གལ་འགངས་ཆེ་བ་མང་པོ་གནང་བ་མ་ཟད། གསེར་གྱི་བཀའ་འགྱུར་
བཞེངས་པ་སོགས་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ནས་སྔོན་བྱོན་རྒྱལ་པོ་ན……
རིམ་གྱི་སྲོལ་བཟང་མི་ཉམས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་མཛད། གཙང་ཁྲུལ་དུ་དུས་
བདེ་ཞི་འཇགས་དེ་ཙམ་མེད་པས་བྱུང་ཕྱོགས་ཀྱི་སོ་ཁ་བསྲུང་ཆེད་ཙ་ཕུག……
གླིང་དཀར་རྫོང་བཙུགས། རིན་སྤུངས་ནོར་བུ་བཟང་པོ་དང་འཕྱོངས་རྒྱས་
པ་རྟོར་དགོན་ཙོག་རིན་ཆེན་ཁྲིམས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བའི་ཟློན་པོར་བསྐོས།
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་བྱི(1444)ལོར། ཕྱང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་
དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས། ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་དེ་ཡབ་སྲས་རྒྱས་རྒྱལ་
མཚན་གྱི་ལག་ཏུ་བཟུང་། རབ་བྱུང་བདུན་པ་ཤིང་གླང་(1445)ལོར།
ཕོ་པའི་སྲས་ཆུང་བ་ཀུན་དགའ་ལེགས་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། རིན་སྤུངས་
ནས་བདག་མོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་སྲས་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཁྲུངས། འཇམ་
དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་མིང་ཤའན་ཙུང་གིས་ཐུན་ཧྭ་ཕྱང་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ……
དང་འཇའ་ས་གནང་། ཕྱང་འདི་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་མཆོག་ཏུ་
མངའ་བས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་སྣང་ངོར་མཛད་པ་མི་ལེགས་པ་གང་ཡང་མ་བྱུང་།
འོན་ཀྱང་དེ་རྗེས་གཙང་ཁྲུལ་དུ་གཞིས་བསྐོར་དུ་ཕེབས་སྐབས་རིན་སྤུངས་པ་…
ནོར་བུ་བཟང་པོས་གུས་འདུད་ཞྭ་ན་མེད་པ་མཛད་ཀྱང་གནང་སྒོའི་ཐོག་ལ…

མི་མགུ་སྐད། ཡང་དེབ་ཐེར་ཁག་གཅིག་ཏུ་ཀུན་དགའ་ལེགས་འདི་ཉིད་
གཙང་ཁྲུལ་དུ་གཟིགས་ཞིབ་ལ་ཐེབས་དུས་རིན་སྤུངས་པ་ཕྱུད་པའི་དཔོན་……
རིགས་གཙོ་བྲག་རྣམས་ཀྱིས་དད་གུས་དང་བསྙེན་བཀུར་ཞབས་ཏོག་ལེགས་…
པར་ཞུས། རིན་སྤུངས་པས་མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་ཞེས་འཁོད།
དེ་ནས་ཕྱང་ཀུན་དགའ་ལེགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་རེ་བའི་གཏམ་ལ་གསན་ནས་ཡབ་
ཡུམ་ནང་མཚམས་སུ་མི་མཐུན་པའི་འགལ་རྐྱེན་མང་པོ་བྱུང་། ཡར་སྒོང་
བྱ་བ་བསམ་སྡེ་བ་སོགས་ཀྱིས་བདག་མོའི་ཕྱོགས་སུ་ལངས། སྣེའུ་འོལ་
དགའ་རྣམས་ཕྱང་ཀུན་དགའ་ལེགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལངས་ནས་དུས་མི་བདེ་…
བ་ཡང་ཡང་བྱུང་། འཕྱོངས་རྒྱས་པ་རྡོ་རྗེ་ཚེ་བརྟན་ཕན་ཚུན་སུ་ལའང་མི་
ཕྱོགས་པར་འདུམ་བསྒྲིགས་ཞུས། ཕག་གྲུའི་ཁྲིམ་ཚང་ནང་ཁྲུལ་མི་མཐུན་
པའི་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་རིན་སྤུངས་པ་མཚོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེས་མཁར་ཐོག་
བཟུང་། དེ་ནས་ཕྱང་ཀུན་དགའ་ལེགས་དང་། ཡབ་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་
མཚན་བཀའ་གྲོས་མཛད་དེ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་ཁྱི (1455) ལོའི་
ཟླ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚེས་བཅུ་ལ་ཆོས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་ངག་གི་དབང་པོ་
དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་བཞེས་པ་ཞིག་མི་འཇིགས་སེང་གེའི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ།
རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྕགས་བྱི (1480) ལོར། རིན་སྤུངས་པ་དོན་
རྡོ་རྗེས་གཙང་དམག་ཁྲི་གཅིག་ལྷག་ཙམ་ཁྲིད་ནས་སྣེའུ་རྫོང་སོགས་རྫོང་གཞིས་
འགའ་ཞིག་ཧམ་བཟུང་བྱས། དེ་བཞིན་གཙང་ཁྲུལ་གྱི་རྫོང་གཞིས་མང་པོ་
རིན་སྤུངས་པས་དབ་ འདུས། དུས་དེར་ཕག་གྲུའི་གདུང་བརྒྱུད་སྟོང་
ལ་ཉེ་བར་ཐུག་པས་རིན་སྤུངས་པ་མཚོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེ་དང་། དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ།
འཕྱོངས་རྒྱས་པ་ཧོར་ཚེ་དབང་རྣམ་རྒྱལ། ཧོར་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་

མཆེད། སྣེའུ་པ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་པོ། ཡར་རྒྱབ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་པོ།
བྱར་པ་བཀྲ་ཤིས་དར་རྒྱས་སོགས་སློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་གྲོས་མཛད་དེ······
ཆོས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ངག་གི་དབང་པོར་ནན་གྱིས་ཞུས་ནས་རྫོང་ཁ་པའི་སྲས་མོ་
ཞིག་བདག་མོར་ཕུལ། ཡབ་མེས་ཀྱི་ལུགས་སྲོལ་བཟང་པོ་རྣམས་ཡར་ངོའི་
ཟླ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད། དེ་ལ་སྲས་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་སྐྱ་
བལྟམས་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་ཡབ་དགོངས་པ་རྫོགས། སྲས་སྐུ་ན་མ་
སོན་པའི་བར་དུ་སྤྱན་སྔ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། རིན་སྤུངས་པ་མཚོ་སྐྱེས་
རྡོ་རྗེས་ཆོས་སྲིད་ལོ་དགུ་བསྐྱངས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་གླང་ (1493)
ལོར། མིང་གོང་མ་ཆེན་པོས་གསེར་ཡིག་པ་མངགས་ཏེ་སྤྱན་སྔ་ངག་གི་
དབང་པོར་ཞང་གི་ཚོ་ལོ་དང་གནང་སྦྱིན་གནང་བས། སྤྱན་སྔ་དགོངས་
པ་རྫོགས་ཟིན་པས་གནང་སྦྱིན་རྣམས་ཕྱག་མཛོད་ལ་གནང་ནས་གོང་མའི་ཕོ་
ཉ་ཕྱིར་ལོག

སྐབས་དེར་ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་རྩ་བའི་ཆ་ནས་རིན་སྤུངས་པའི་ལག་···
ཏུ་བཟུང་། མཚོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེས་དོན་གནད་ཆེ་ཆུང་མཐའ་དག་སློན་པོ་
གཞན་ལ་གྲོས་བསྡུར་ཙམ་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀྱ་ཁ་གཅིག······
གཅོད་བྱས་སྟབས་ཟིང་ཆ་ཡང་ཡང་ལངས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་
ལུག (1499) ལོར། རིན་སྤུངས་པ་དང་། འཕྱོངས་རྒྱས་པས་
གཙོས་པའི་བཀའ་ཡི་སློན་པོ་རྣམས་བཀའ་གྲོས་མཛད་དེ་ལྟ་རིགས་ཆྣངས་ཀྱི་
གདུང་འཛིན་པ་ངག་གི་དབང་པོའི་སྲས་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ·······
དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོའི་གསེར་ཁྲིར་མངའ······
གསོལ། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས། ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་

ཁྲིར་འཁོད་རྗེས་བཀའ་ཁྲིམས་བཟང་པོས་བོད་འབངས་ཐམས་ཅད་བདེ་ལ་····
བཀོད་ཚུལ་སོགས་བསྔགས་བརྗོད་ཀྱི་སྙིད་མཛད་ཀྱང་། དོན་དུ་སྐབས
དེ་ར་ཕག་གྲུའི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་མཚན་ཙམ་མ་གཏོགས་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ······
མཐའ་དག་རིན་སྤུངས་པས་བཟུང་། ཕར་སྤྲོལ་ལྟར་འཇམ་དབྱངས་གོང
མ་ཆེན་པོས་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པར་ཀུ་རིན་གུ་ཤྲི་ཧྲ་ཕང་སྟེ་རྒྱལ······
ཁབ་སློབ་དཔོན་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་གནང་། དེ་
ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་རིན་སྤུངས་པས་ཟིང་ཆ་བསླངས། ཞྭ་དམར་
ཆོས་གྲགས་པས་བར་མི་མཛད་དེ་ལོ་གསུམ་རིང་ཆིངས་བཀྱབ་ནའང་། རིན་
སྤུངས་པས་མ་ཉན་པར་སླར་ཡང་རྒྱལ་རྩེར་དམག་དྲངས་སྐབས་འབྲོངས······
རྒྱས་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག་གིས་གཙོས་ཕག་གྲུའི་དམག་དཔུང་ཉང་སྟོད······
བར་དུ་ཐོན། དགའ་ལྡན་པ་དམག་དཔོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོས་སྐྱིད
འཕན་གྱི་དཔུང་རྣམས་ཁྲིད་དེ་ཤངས་བར་དུ་བསྐྱོད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས
འབྲིགས་ལྡན་རིན་སྤུངས་པ་ཅི་ཐུབ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར། རྒྱལ་རྩེ་དང་པ་སྣམ
པའི་ས་ཆ་ཤོར་བ་རྣམས་ཕྱིར་སློག་དང་། གོང་སར་དགོངས་བསངས།
རྫོང་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་ཞུ་བ། སྣད་ཕྱིན་ཕར་བྱས་རྒྱ་པ་བསྐུར་དང
ཕྱིན་ཆད་ཕྱང་ཐངས་ཀྱིས་གོང་སའི་བཀའ་ལ་བརྩི་བཀུར་ཞུ་བའི་དམ་བཅའ
བཞག འོན་ཀྱང་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་སླར་ཡང་དཔུང་འཇུག་བྱས།
དུས་དེར་རིན་སྤུངས་པ་དང་། དཔོན་སློབ་ནང་མཚམས་དབར་འགལ་རྐྱེན
ཆེས་ཆེར་བྱུང་ཡང་། ཕྱིའི་སློབ་ཆེན་གྱི་གྲལ་དུ་རིན་སྤུངས་པ་ངག་དབང
རྣམ་རྒྱལ་དང་། གྲས་དོན་གྲུབ་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེ་རྣམ་གཉིས། འབྲོངས
རྒྱས་པ་ཏོར་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་མཆེད། གྲས་ཏོར་བསོད་ནམས་མགོན

པོ་མཆེད་གསུམ་དེའི་སྲས་རྗོར་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས། བྲག་དཀར་འཛམ་དཔལ་ཚེ་རིང་རྒྱལ་པོ། ཡར་རྒྱབ་རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས། དགའ་ལྡན་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ། བྱ་ནོར་བུ་བཀྲ་ཤིས་སོགས་བློན་པོ་དང་། བྲུང་འཁོར་འགངས་ཆེ་བའང་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད།

རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་བྱི(1504)ལོར། ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པས་རིན་སྤུངས་པའི་བདག་མོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྲས་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་དང་། སྐྱུན་སྔ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་འབྲུངས། ཡང་བཙུན་མོ་གཞན་གཅིག་བཞེས་པ་ལ་གདུང་སྲས་འགའ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ནས་བཙུན་མོ་ཀུན་གཞོན་གཉིས་དང་གདུང་སྲས་དབར་འགལ་བྲླ་ཡང་ཡང་བྱུང་བར······བརྟེན་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་དང་བཙུན་མོ་གཞོན་པ་གཞིས་སུ······བཞུགས། དུས་དེར་སྲས་བགྲེས་པ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་ཨོ་ངན་ལས་འདས་ཟིན། སྲས་གཉིས་པ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་ཡང་དོན་ཏུ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་རིན་སྤུངས་པས་བཟུང་། དུས་དེར་ཕག་གྲུའི་གདུང་བརྒྱུད་རྣམས་དཀུན་གྱི་མི་ཧོག་ལྟར་ཉམས་རྒུད་གནས་སུ་ལྷུང་ནས······མཚན་སྙན་ཆེ་བ་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་།

རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་རྟ(1354)ལོ། ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་བཙུགས་པ་ནས་བཟུང་ཕག་གྲུས་བོད་ལ······དབང་བསྒྱུར་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་བཞི་བྱས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་རྟ······(1618)ལོར་གཙང་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོས་ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་མགོ་རྫིང་སློག་པའོ།

སྐྱེར་རིན་སྤུངས་པ་ནི། སྤུར་རྒྱལ་གྱི་བཙན་པོ་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་གྲི་གུམ་བཙན་པོར་སྲས་ཤ་ཁྲི་དང་། བྱ་ཁྲི། ཉ་ཁྲི་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། ཤ་ཁྲིའི་སྐུ་དུས་ཀྱི་བློན་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་དག་གི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ནང་བློན་དང་། བློ་གྲོས་རྩལ་ལྡན་བླ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མངའ་བདག་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་གྱི་ཆོས་བློན་མཛད། དེ་ནས་མི་རབས་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་སོང་ཚེ་སྐྱེར་པདྨ་འབུམ་གྱི་སྲས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ······མཚན་གྱིས་ཕག་གྲུའི་ལྷང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས། གཞིས་ཀ་རིན་སྤུངས་ཀྱི་རྫོང་དཔོན་དང་། ཆུ་མིག་གི་ཁྲིམས་དཔོན། ས་སྐྱ་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་དཔོན་ཆེན་གནང་། དེའི་སྲས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ན་ཆུང་བའི་དུས་ནས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་མཁྱེན་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཡངས་པ་ཞིག······བྱུང་། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་སྤྲེལ(1416)ལོར། མིང་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཡུང་ལོས་རིན་སྤུངས་ལ་བཀོད་འདོམས་ཕྱུའུ་བཙུགས་ནས་ནམ·········མཁའ་རྒྱལ་པོར་སྟེ་མོ་ལས་འཛིན་པ་བསྐོས་གནང་བ་མ་ཟད། དཔའ་ངར་ཅན་གྱི་དམག་དཔོན་ཞེས་པའི་མིང་གནང་། དེ་ཡི་སྲས་ནོར་བུ་བཟང་པོས་ཡབ་ཀྱི་གོ་གནས་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་པ་མ་ཟད། ཕག་གྲུའི་ལས་འཛིན་རྫོང་སྡོད་སོགས་བྱས། དེར་སྲས་ཨུ་པ་སི་ཀ་དང་། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། དོན་གྲུབ་རྡོ་རྗེ། མཚོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེ། པདྨ་རྒྱལ་མཚན་དང་བཅས་ལྔ་ལས། སྲས་བགྲེས་པ་ཨུ་པ་སི་ཀ་ཆུང་ངུ་ནས་དགོངས་པ་འདས། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོས་ཕག་གྲུའི་ལྷང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ཞབས་ལ·····གཏུགས། ཡབ་མེས་ཀྱི་འཛའ་ས་ལས་འཛིན་གནང་སྟེ་རིན་སྤུངས་རྫོང་དཔོན་མཛད། དོན་གྲུབ་རྡོ་རྗེས་གཞིས་ཀ་བསམ་གྲུབ་རྩེའི་རྫོང་དཔོན་

གནང་། མཚོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེས་སྒྱུན་སྔ་ངག་གི་དབང་པོ་གཤེགས་རྗེས་གདུང་སྐུལ་སྐུ་ན་ཕྲ་བས་རེ་ཞིག་རིང་ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་བཟུང་། པཎྜ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཤང་ཁོག་གི་རྫོང་གཞིས་སུ་བཞུགས།

སྐབས་དེར་རིན་སྤུངས་པ་ནི་ཕག་གྲུའི་སྣེ་མོ་ལས་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན་······གཤིས། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་དང་། ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཕྱང་རྒྱལ་པོ་རིམ་བྱོན་གྱིས་ཡབ་མེས་ཀྱི་བྱས་རྗེས་ལ་གཞིགས······ཏེ་རིན་སྤུངས་པར་དམག་དཔོན་དང་། བློན་པོ། རྫོང་དཔོན་སོགས་བསྐོ་གཞག་སྐུལ་བ་ཙམ་མ་ཟད། ཕག་གྲུའི་གདུང་བརྒྱུད་དང་། རིན་སྤུངས་པའི་དབར་གཉེན་འབྲེལ་བཙུགས། འོན་ཀྱང་བཀའ་དྲིན་ལ་བསམ་ཤེས་མེད་པར་དྲིན་ལན་ལོག་འཇལ་ཞེས་པའི་དཔེ་ལྟར། ཕག་གྲུའི་གདུང་རྒྱུད་ནང་ཁྲུལ་འགལ་བ་བྱུང་བའི་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་བའི་རྔམ་སེམས་བཅངས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ཡོས (1435) ལོར་དངོས་སུ་རྒྱབ་གཏོད་བྱས་ནས་གཞིས་ཀ་བསམ་གྲུབ་རྩེ་སོགས་བཙན་བཟུང་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཙུགས། རིན་སྤུངས་པ་ནོར་བུ་བཟང་པོ་དང་། དེའི་བུ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། དོན་གྲུབ་རྡོ་རྗེ། མཚོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་བུ་དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ་སོགས་ཀྱིས་སྔ་རྗེས་སུ་གཙང་ཁྲུལ་གྱི་ས་ཆ་མང་ཆེ་བ་རྔམ་བཟུང་བྱས། དེ་ནས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་དམག་དྲངས་ནས་སྣེའུ་རྫོང་སོགས་རྫོང་གཞིས་མང་པོ·········བཙན་བཟུང་བྱས། སྣེའུ་གདོང་ལའང་དམག་དྲངས། ཞི་དྲག་གཉིས་ཀའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་རིམ་བཞིན་འཕྲོག རང་ཉིད་ཀྱིས་བོད་ཡོངས་སུ་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བའི་རེ་བ་བཅངས་ཀྱང་རང་སྤུའི་ཞུར་རྡོ་ར་ཡི"

མཛིང་པར་འཁོར་ཞེས་པ་ལྟར། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་གླང་(1565)
ལོར། རིན་སྤུངས་པའི་མངའ་ཞབས་ཞིང་ཤག་པ་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེས་གཙང་
ཁུལ་གྱི་དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་དང་མནའ་སྒྲིལ་བྱས་ཏེ་རིན་སྤུངས་པའི·····
སྲིད་དབང་མགོ་རྫིང་སློག རིན་སྤུངས་པ་པདྨ་དཀར་པོ་བཀྲོངས།
རིམ་བཞིན་དེའི་མངའ་འོག་གི་ས་ཆ་མང་ཆེ་བ་བཟུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་
པའི་ཤིང་སྦྲུལ(1605)ལོར། ཞིང་ཤག་པའི་སྲས་བསྟན་སྲུང་པས་འཕན་
ཡུལ་ལ་དཔུང་བཅུག། དཔོན་དམག་མང་ཙམ་བསད་ནས་ས་ཆ་དེ་བཟུང་།
རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྕགས་ཁྱི (1610)ལོར་ཞིང་ཤག་པའི་སྲས་ཕུན་ཚོགས་
རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་ཚན་ཡར་རྒྱབ་པ་བདུད་འདུལ་གྲགས་པར··
དམག་དྲངས་ནས་ཡར་རྒྱབ་བཟུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཆུ་བྱི (1612)
ལོར། ཀརྨ་པ་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་མང······
པོར་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་གཙང་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་གྲུ་མཐའ་དག་གི་སྲིད་དབང་·····
གཅིག་སྒྱུར་བཟོས། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་སྦྲུལ(1617)ལོར། ཁལ་
ཁ་ཚོ་ཁུར་དཔོན་གྱི་དམག་དཔུང་ཨི་གྲངས་སུམ་སྟོང་ཙམ་དབུས་སུ་འབྱོར·····
ནས་དབུས་དམག་དང་མནའ་སྒྲིལ་ཐོག་ཀརྨ་པ་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་སོགས···
ལ་ཕར་རྒོལ་བྱས། དེའི་ཕྱི་ལོ་ས་རྟ (1618)ལོར། ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་
དབང་པོས་དཔུང་དམག་ཁྲི་ལྷག་ཙམ་འཁྲིད་ནས་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲོང་སྡེ·····
གལ་ཆེ་བ་མང་པོ་བླངས། ལོ་འདིའི་ཧོར་ཟླ་བདུན་པར་སེར་འབྲས་གླིང་
ལོག སེར་དམག་དང་འབྲས་དམག་གིས་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་དམག
དཔུང་དང་དམག་འཐབ་དྲག་པོ་བྱས་པས་མཐར་སེར་དམག་སོགས་ཕམ······
ནས་སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲྭ་པ་མང་ཆེ་བ་བྲོས་བྱོལ་དུ་འགྲོ་དགོས་བྱུང་། ཀརྨ

བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོས་ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་མགོ་རྙིང་སློག་སྟེ་ཀརྨ་པའི་སྲིད་དབང་བཙུགས། ཀརྨ་པ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཁྲིར་བསྐོས། རང་གིས་རང་ལ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས། དེ་ལ་རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་ཐེར་ནང་གཙང་པ་ཏན་ཞེས་འབོད། བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་གི་ཁ་ལོ་བསྒྱུར། དེ་ནས་ཕུན་རིང་མ་སོང་བར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་འགྲུམ་ནད་ཀྱིས་གྲོངས། དེའི་བུ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྕགས་སྤྲེལ (1620) ལོར་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར།
གཙང་པ་རྒྱལ་པོར་སྲིད་དབང་ཐོབ་རྗེས་ཕག་གྲུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ལ་བཟོ······བཅོས་དང་། གཏན་ཚིགས་མཁར་ཙེ་ཟེར་བ་མཁར་འབོའི་ཚད་གཞི་གཅིག་གྱུར་བཟོ་བ་སོགས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་བསྒྲུབས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཕྱི་ནང་གི་རིག་པའི་གནས་ལ་སྦྱོང་པ་དམན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཞན་པས་ཁྲིར་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་སྔར་ལས་དྲག་ཧྲུབ་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་གདུང་རྩེ་དེ་དགེ་ལུགས་པར་གཏད། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཕ་བུ་གཉིས་ཀྱིས་དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་ལུགས་རྩ་མེད་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ···དགེ་ལུགས་པའི་གྲྭ་པ་དམར་གསོད་གཏོང་བ་དང་། ཡང་ན་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་བསྒྱུར་བཅུག ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཕབ་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་དང་། མངའ་འབངས་མི་སེར་མང་ཆེ་བས་དེར་ངོ་རྒོལ་བྱས། མིང་དུའང་གཙང་སྨྱོན་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ་ཞེས་བཏགས། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་ལུག (1619) ལོར། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ·····

སྐུ་གོང་མའི་སྐུ་ཆས་ལེན་པར་འགྲོ་བར་ཁ་གཡར་ནས་ཕྱོག་ཏུ་གོང་པོ་དང་། ནགས་ཤོད་བརྒྱུད་མཚོ་སྔོན་དུ་བསྐྱོད་དེ་མཚོ་སྔོན་དཔོན་རིགས་ཏོང་ཐའི་ཇི་དང་། ཏོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་གདུང་བརྒྱུད་ལྷ་བཙུན་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་སོགས་ལ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་དགེ་ལུགས་པའི་གདན་ས་དང་། ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལ་གནོད་འཚེ་ཀ་ཏོར་ཡུ་ཏ་ར་སྐོར་རྟ་ན་སྐྱོན་ཞིབ་གསལ་ཞུས་ཏེ་དགེ་ལུགས་པར་དམག་རོགས་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུས། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྕགས་བྱ (1621) ལོར་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། སོག་པོ་ལྷ་བཙུན་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་སོགས་དཔོན་དམག་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་དབུས་སུ་ཡོང་། སོག་པོའི་རྟ་དམག་དང་། སྐྱེ་པ་སྐྱིད་ཤོད་པའི་དམག་དཔུང་ལྷ་སའི་རྒྱབ་ངོས་རྒྱང་ཐང་སྒང་དུ་འཁྱུར་སྐབས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་དམག་དཔུང་དང་དམག་འཐབ་དྲག་པོ་བྱས། གཙང་དམག་མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་བསད་རྨས་བཏང་མཐར་གཙང་དམག་ཤོར་ནས་ལྕགས་པོ་རི་ཡི་རྩེ་རུ་བྲོས། སོག་དམག་དང་དབུས་དམག་གིས་ལྕགས་པོ་རིའི་མཐའ་བཞི་བསྐོར་ཏེ་དམག་མཁོའི་ཡོ་ཆས་དང་། ཆུ་བཀག་བཏང་བར་བརྟེན་གཙང་དམག་ཁྲི་གཅིག་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཟ་ཆས་དང་འཐུང་ཆུ་མེད་པར་དཀའ་ངལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་མགོ་བཏགས་ཞུ་གྲབས་བྱེད་པའི་སྐབས་མཚམས་སུ་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ། སྟག་ལུང་ཞབས་དྲུང་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་ནས་གཙང་སོག་བར་ཆིངས་འགྲིགས་གནང་བའི་ཚུལ་མཛད། སྐྱེ་བཅད་ནས་ཞོག་མར་བྱུལ་བྱུལ་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། ཐོག་མར་ཕྱོག་ཏུ་འཁྱུས་མི་བཏང་སྐྱེ་སོག་དམག་པོད་ལ་གདན་དྲངས་ཐོག་དབུས

དམག་དང་། སོག་དམག་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་གཙང་དམག་ལ་གཡུལ་འགྱེད་
བྱེད་འཇུག་མི་རྣམས་ནས་ད་ལྟ་གཙང་སོག་བར་འདུམ་འགྲིགས་བྱེད་པ་འདི་
ནི་ཡ་མཚན་སྐྱེས་དགོས་པ་ཞིག་རེད། དུས་དེར་དགེ་ལུགས་པའི་དབང་
འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཡོ་ཐབས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀརྨ་
བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོས་འཕྲོག་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་གཞིས་རྣམས་ཚུར་
སློད་དགོས་པ་དང་། བདེ་ཆེན་གསང་སྔགས་མཁར་སོགས་དབུས་གཙང་
གི་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་ཆོས་ལུགས་བསྒྱུར་བ་རྣམས་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་པ་
སོགས་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་ཐབ་མེད་བཟོས།

དེ་ནས་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོས་རང་ཉིད་ཕམ་པར་སྡུག་འཁྱུར་མི་
ཐུབ་པར་དཔུང་རོགས་དང་གོ་སྐབས་འཚོལ་ནས་དགེ་ལུགས་པའི་དབང་……
འཛིན་པར་ཚུར་རྒོལ་བྱེད་པའི་གྲབས་ཇུས་ཀྱང་སྐབས་དེར་དགེ་ལུགས་པའི་…
ཆོས་ལུགས་ནི་སྟོད་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་དང་། བར་དབུས་གཙང་རུ་
བཞི། སྨད་མདོ་ཁམས་སྒང་དྲུག་བཅས་བོད་ས་གནས་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་གདལ་
ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། སོག་པོ་དང་མཚོ་སྔོན་སོགས་ལའང་ཆོས་ལུགས་
དེར་དད་པ་བྱེད་མཁན་ཤིན་ཏུ་མང་བས་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁོ་པར་…
རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མི་དཀོན་ཞིང་། སོག་པོ་ཚོ་ཆེན་ཞེ་དགུའི་ཁོངས་གཏོགས་
ཆ་ཧར་ཚོ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་འགོ་པ་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོ་དང་། ཁམས་ཁྲུལ་བེ་རི་
ས་འགོ་དོན་ཡོད་རྗེ་རྗེ་གཉིས་ནི་རྣམ་སེམས་ཆེ་ལ་དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་ལ……
སྡང་བ་ཞིག་ཡིན་པས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་དེ་དག་དང་མཉམ་སྦྲེལ་བྱས་ཏེ………
བསྐྱར་ཡང་བོད་ཡོངས་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས། སྐབས་དེར་ཆ་
ཧར་གྱི་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོ་དང་། བེ་རི་རྒྱལ་པོ་དོན་ཡོད་རྗེ་རྗེས་མཚོ་སྔོན་

དང་ཁམས་ཁྲུལ་གྱི་དགེ་ལུགས་པ་སོགས་ཀྱི་བླ་མ་ཚེ་ཁག་དམར་གསོད་གཏོང་བ་དང་། དཔུང་དམག་ལྷ་སར་ཡོང་བའི་གནས་ཚུལ་ཁྱབ་རྗེས། ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་སོགས་དངས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་ཁྱི(1634)ལོར་ཕྱག་ཏུ་འབྲས་སྤུངས་པའི་གྲྭ་པ་འགའ་ཙམ་ལོ་ཙ་བ་སྣ་ཆེན་དང་སེམས་ཉིད་ཁ་ཆེན་ཟེར་བ་ཕོ་ཉར་བཏང་སྟེ་གུ་ཤྲི་ཏན་ལ་དམག་རོགས་བཙལ། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་ཕག(1635)ལོའི་སྟོན་ཁར། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་རེ་འདུན་ལ་གཞིགས་ནས་ཆ་ཧར་ལེད་ཏན་རྒྱལ་པོའི་སྲས་གུ་ཨར་ས་ལང་གིས་དཔོན་དམག་ཁྲི་གཅིག་ཙམ་ཁྲིད་དེ་བོད་དུ་བསྐྱོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་གུ་ཤྲི་ཏན་གྱིས་ཐོས་འཕྲལ་དཔོན་གཡོག་ཁྱུང་ཤས་དང་བཅས་བོད་དུ་འོངས་པའི་ལམ་བར་ཨར་ས་ལང་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱས་ཏེ་ཕན་ཚུན་གྲོས་མོལ་མང་ཙམ་མཛད་མཐར། ཨར་ས་ལང་ལྷ་སར་སླེབས་མ་ཐག་ཏུ་ཁོ་པའི་ཕ་ཡི་བཀའ་ལ་མི་བརྩི་བར་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་སོགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཕྱོགས་སུ་ལངས་ནས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་དམག་དཔུང་ལ་ཕར་རྒོལ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོར་མཇལ་ཁ་ཞུས་པ་སོགས་བྱས། ཁོ་པས་ལྟ་བ་འགྱུར་ཏེ་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་སོགས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། སྐབས་དེར་གུ་ཤྲི་ཏན་སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་དང་དྲག་ཤུགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ་དེས་དགེ་ལུགས་པའི་དབང་འཛིན་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ཁོ་པའི་ཕ་ཆ་ཧར་ལེད་ཏན་གྱིས་མངའ་འབངས་ལ་གདུག་རྩུབ་ཆེ་བས་དཔོན་འབངས་མང་པོས་རྒྱབ་གཏོད་བྱས་ཏེ་སྟོབས་ཤུགས་ཉིན་བཞིན་ཉམས་རྒུད་འགྲོ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རེད། ཨར་ས་ལང་གི་ལྟ་བ་གློ་བུར་དུ་འགྱུར

ཕྱོག་འགྲོ་བ་དེར་ཡ་མཚན་སྐྲིས་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད། གང་ལགས་ཤེ་ན། ཆོས་དང་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལ་གཞིགས་ནས་འགྱུར་འགྲོ་བ་དེ་དུས་རྟག་ཏུ་རང་རེའི་འཚོ་བའི་ནང་ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། ཨར་ས་ལང་དཔོན་དམག་རྣམས་བོད་ལ་ཡོང་ཤུགས་དང་། ཁོ་པའི་ལྟ་བ་འགྱུར་ཚུལ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་དམག་འཐབ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཁག་ནང་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བས་ལོ་རྒྱུས་···མཁས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་པར་བརྟག་དགོས་པ་ཞིག་འདུག དེ་ནས་ཨར་ས་ལང་བོད་དུ་འོངས་ནས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག
དབུས་དམག་དང་མནའ་སྒྲིལ་གྱིས་གཙང་པའི་དམག་དཔུང་ལ་ཚུར་གོལ······བྱེད་ཤུགས་སོགས་ཀརྨ་ཞྭ་དམར་བས་ཆ་ཏར་གྱི་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོར་གསང་····ཡིག་བཏང་བས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་བྱི(1636)ལོར། ཐས་གོང་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་འཕྲལ་ཆེད་མངགས་མི་བཏང་ནས་ཨར་ས······ལང་དང་ལས་རོགས་དམག་དཔོན་མི་གསུམ་བཀྲོངས་སྐད། ཡང་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཕ་ཡིས་གནས་ཚུལ་ཐོས་རྗེས་ཨར་ས་ལང་ལ་མགོ་བསྐོར···བཏང་སྟེ་སྐྲག་བསད་གཏོང་དགོས་པའི་གསང་ཡིག་འབྱོར་བ་ལྟར་དེའི་སློན་···པོ་ཐའི་ཚིང་གིས་སྐྲག་བསད་བཏང་བ་རེད་ཅེས་འཁོད། ཨར་ས་ལངས་སྐྲག་བསད་བཏང་བའི་ཕྱི་ལོར་གུ་ཤྲི་ཧན་དང་ཏུང་ཐའི་ཇི་མཉམ་སྒྲིལ་གྱིས···དཔུང་དམག་ཁྲི་གཅིག་ཙམ་ཁྲིད་དེ་ཆ་ཏར་གྱི་ཆོག་ཐུ་རྒྱལ་པོར་ཕར་གོལ······བྱས་ཏེ་དམག་རྒྱག་ཐེངས་གཅིག་ལ་དམག་མི་སུམ་སྟོང་ཙམ་རྩ་མེད་བཏང་····བས་ཆོག་ཐུ་རྒྱལ་པོ་དཔོན་དམག་རྣམས་དབང་མེད་དུ་མགོ་སྒྱུར། མཚོ་སྔོན་གྱི་ས་ཆ་ཡོངས་རིམ་བཞིན་གུ་ཤྲི་ཧན་གྱིས་བཟུང་། ཤར་མཚོ་སྔོན་

ཕའི་འགྲམ་ནས་ནུབ་བོད་ཀྱི་བྱང་ངོས་ཚོ་པ་སུམ་ཅུ་སོ་དགུའི་ཁོངས་སུ……གཏོགས་པའི་བོད་སྡེ་དང་སོག་སྡེ་མཐའ་དག་དབང་དུ་འདུས།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་གླང་(1637)ལོར། གུ་ཤྲི་ཧན་དཔོན་འཁོར་དང་བཅས་པ་དབུས་སུ་འབྱོར། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་བསུ་བ་དང་སྐྱེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་གནང་བ་དང་འབྲེལ་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི……རྒྱལ་པོ་ཞེས་མཚན་གསོལ་དང་དམ་ཁ་ཕུལ། དེ་རྗེས་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་དབུས་ཀྱི་ས་གནས་གཙོ་བོ་ཁག་ལ་བསྐོར་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མཚོ……སྔོན་དུ་ཕྱིར་ལོག

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཡོས་(1639)ལོར། བེ་རི་ས་འགོ་དོན་ཡོད་རྗེ་རྗེས་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ལ་དཔུང་རོགས་དམག་མི་གཏོང་རྩིས་བྱས་སྐབས་འདི་ལོའི་ཟླ་བ་ལྔ་པར་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་དཔུང་དམག་དང་བཅས་པ་སྨར་ཁམས་སུ་འབྱོར་ཏེ་བེ་རི་ས་འགོ་དོན་ཡོད་རྗེ་རྗེ་སྲོག་ཐོག……བཏང་། སྡེ་དགེ་དང་། དཀར་མཛེས། ལྷུན་ཁོག་སོགས་ཡུལ་སྡེ་མང་པོ་བཙན་བཟུང་ཐོག རེར་འགོ་གཙོ་བསྐོ་གཞག་གིས་ལོ་ལྟར་ཁྲལ་བསྡུ་ལེན་བྱས། དེ་ནས་གུ་ཤྲི་དཔོན་དམག་རྣམས་མཚོ་སྔོན་དུ་ཕྱིར་ལོག་འགྲོ་ཚུལ་གྱིས་གློ་བུར་དུ་བོད་ལ་ཡོང་ནས་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང……པོར་ཕར་གོལ་བྱས་ཏེ་ཕན་ཚུན་དམག་འཐབ་དྲག་པོ་ཐེངས་མང་བྱས་མཐར་གཞིས་ཀ་བསམ་གྲུབ་རྩེ་སོགས་དམག་གིས་མཐའ་བསྐོར། གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ་དཔོན་འཁོར་འགའ་ཞིག་ཡུལ་གཞན་དུ་བྲོས། གཙང་དམག་རྣམས་དབང་མེད་དུ་མགོ་སྒུར། དེ་ནས་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་ཀུན་བ་དང་། ས་སྐྱ་བས་དཔང་པོ་མཛད་དེ་རང་ཉིད་སྲོག་ཐོག་མི

གཏོང་བར་འཚོ་རྟེན་ཕྲན་བུ་གནང་ཚེ་སླད་ཕྱིན་བཀའ་གྲེན་ལོག་དང་མི་སྙན་
སྒྲང་སྐད་ཙམ་ཡང་མི་འདོན་པར་སྡོད་རྒྱུའི་གན་རྒྱ་བཞག གན་རྒྱའི་མ་ཡིག་
དེ་ད་ལྟའང་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་གཤིས། འོན་ཀྱང་སོག་དམག་གིས་
གཡོ་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕོ་པ་ཚུར་བཀུག་སྟེ་དམར་གསོད་བཏང་། ཡང་
དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་དམག་ཐོག་ནས་བཟུང་མཐར་གོ་······
བཏུམས་བརྒྱབ་སྟེ་གཞིས་རྩེའི་གཙང་ཆུར་བསྐྱུར་བ་རེད་ཅེས་འཁོད།

གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོས། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་
ས་རྟ (1618) ལོར། ཕག་གྲུའི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་མགོ་རྟིང་སློག་ནས་
བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་རྟ་
(1642) ལོར། སོག་དམག་གིས་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་རྫིས་འབྲངས་དང་
བཅས་པ་ཆམ་ལ་ཕབ་སྟེ་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་བློ་བཟང་རྒྱ······
མཚོར་ཕུལ་ནས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་བཙུགས་སོ།

སྐབས་དེར་མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱང་ལ་ཁའི་ཉི་མ་ལྟར་ཉམས་གུད་ཀྱི········
གནས་སུ་གྱུར། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གདུང་བརྒྱུད་དབང་སྲིད་
དབང་འཛོམ་རིས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཡང་ཡང་བྱུང་བ་དང་། དབང་
བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་གྱི་འགལ་བའང་ཆེས་རྩ་ངར་དང་ཛ་དྲག་ཆེ་བར་····
གྱུར། ཕོ་པ་ཆོས་རྒྱ་ཆེའི་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ལ་མནར་གཅོད་དང་།
བརྡབ་བསིགས་ཚད་མེད་བཏང་བར་བརྟེན་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས·······
འབྲུག (1628) ལོར་ཞིང་པའི་འོས་ལངས་ཆེན་པོ་ལངས། འོས་ལངས་
ཐོག་མར་ཧུན་ཞིའི་བྱང་ངོས་སུ་བྱུང་། གང་ཡིན་ཟེར་ན། དུས་དེར་ཧུན་
ཞིའི་བྱང་ངོས་སུ་དམག་འཁྲུག་དང་མུ་གེ་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟབས་ཡན་ཨན་ས······

གནས་སོགས་ལ་བཅའ་སྡོད་གོང་མའི་དཔུང་དམག་རྣམས་ལའང་འབྲུ་རིགས་མི་འདང་བས་ཞིང་པ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གོང་མར་ངོ་རྒོལ་བྱས། མི་གྲིའི་ལི་ཙེ་དྲང་ (1606 ནས 1645 ལོ་བར) དང་ཡན་ཨན་གྱི་གྲང་……ཤའན་གྲུང་ (1606 ནས 1646 ལོ་བར) སོགས་ཞིང་པའི་འོས་ལངས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་ཕག (1635) ལོར། ཞིང་པའི་འོས་ལངས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་རྣམས་ཧོ་ནན་གྱི་ཐུང་ཡུང་ས་གནས་ལ་ཚོགས་ཆེན་འཚོགས། དུས་དེར་ཞིང་པའི་འོས་ལངས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་ནང་ནས་ལི་ཙེ་དྲང་དང་གྲང་ཤའན་གྲུང་རྣམ་གཉིས་མཚན་སྙན་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ……དང་། གྲང་ཤའན་གྲུང་གིས་དཔུང་དམག་སྡེ་འ[illegible]ཧོ་ནན་ནས། ཨན་ཧུད། ཧུའུ་སྦེ། ཧུའུ་ནན་བརྒྱུད་ཐྲི་ཁྲིན་ས་ག[illegible]འཐོར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྲེལ (1644) ལོར། ལི་ཙེ་དྲང་གིས་དམག་དཔུང་རྣམས་ཁྲིད་དེ་ཧྲན་ཞིའི་ནས་ཆུ་བརྒལ་ཏེ་བྱང་ངོས་སུ་བསྐྱོད། ཐས་ཡོན་དང་ཧྭ་ཕྲུང་སོགས་བརྒྱུད་པེ་ཅིང་དུ་འཐོར། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཁྲུང་ཀྲན་ཏི (1628 ནས 1644 ལོ་བར) ཐོས་མ་ཐར་བར་གོང་མའི་ཕོ་བྲང་གི་རྒྱབ་ངོས་ཅིན་ཧྲན་རི་བོའི་སྟེང་དུ་རང་སྲོག་རང་གིས་ལྕེབས། དེ་ནས་མིང་རྒྱལ་རབས་འཕོར་ཞིག་སོང་སྟེ་ཆིན་རྒྱལ་རབས་དངོས་སུ་བཙུགས།

མདོར་ན། ཕག་གྲུའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཁག་དང་། ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོ་པན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཐོག་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་མང་དུ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་ཁག་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས་དང་བླ་མ་ཆེ་ཁག་ཚོས་ཐབས་རྣམ་པ་སྣ……ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོ་ལོ་དང་འཇའ་ས་ཐོབ་པ……

བྲིས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་མཚན་སྙན་དང་སྲིད་དབང་ཆེ་རུ་བཏང་། འཛམ་
དགླིངས་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱིས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་དང་། བླ་མ་ཆེ་
གྲས་ཁག་ལ་ཚོས་རྒྱལ་དང་། ཧུན་ཧྭ་ཤང་། ཤང་ཀྲུན་དིན་ཤུ་ཧྲི། ཤུ་
ཧྲི་སོགས་ཀྱི་ཚོ་ལོ་འཛའ་ས་དང་དམ་ཁ་གནང་། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་
དང་ཞི་བའི་སྲིད་ཇུས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལེགས་པར་བསྐྱངས།
བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སོགས་ཐད་དང་མི་
འདྲ་བའི་དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་བྱུང་བ། དཔེར་ན། ཕག་གྲུ་བྱང་ཆུབ་
རྒྱལ་མཚན་ཁྲི་ལ་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་ཐང་ཡོད་ཀྱི་གཞིས་ཀ་རྣམས་ལ་ཉ་མས……
གསོ་དང་། གོང་དཀར་སོགས་རྫོང་ཆེན་བཅུ་གསུམ་གསར་དུ་བཙུགས།
ཡུལ་གྲུ་སོ་སོར་སྐྱེ་རི་ ་འཛུགས་པ་དང་། ཞིང་ལས་ལག་རྩལ་ལེགས་བཅོས་
ཐོག་ཐོན་སྐྱེད་མཐོ་རུ་གཏོང་བའི་བྱེད་ཐབས་འགའ་ཞིག་གཏན་འབེབས……
བྱས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་ལས་ཐད་དང་མི་འདྲ་བར……
གོང་དུ་འཕེལ།

འགྲིམ་འགྲུལ་ཐད། བོད་དང་མིང་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་དང་། བོད་ས་
གནས་ཁག་དབར་གྱི་ས་ཚིགས་བབས་ཚུགས་ཐད་ལས་འཕྲུས་སྐོ་ཚང་བ་བྱུང་
བ་མ་ཟད། ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས (མིང་དངོས་བྲོ་བོ་དཔལ་ལྡན་ནམ་བརྩོན་
འགྲུས་བཟང་པོ) བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ལ་ལྕགས་ཟམ་ལྔ་བཅུ་ང་བརྒྱད་
དང་། གྲུ་ཤན་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད། ཤིང་ཟམ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་བཙུགས།
དཀར་མཛེས་ས་ཁུལ་དུ་འདང་ཡུན་རིང་བཞུགས། ད་ལྟ་སྡེ་དགེར་ཐང་སྟོང་
རྒྱལ་པོའི་མཆམས་ཁང་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་། ཡུའུ་ཧྲིང་ལྕགས་
ཟམ་ཡང་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་བཙུགས་པ་ཡིན་ཟེར་སྐད། གོང་དུ་སྨོས་པའི་

ལྕགས་ཟམ་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་གཏོར་ཟིན་ནའང་། ལ་ལ་ད་ལྟ་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་ལ། བོད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་གྲུ་ཤན་རྟ་མགོ་ཅན་བཅིངས་འགྲོལ་ཟ་ཏར་བའི་རྗེས་སུའང་ལྷ་སའི་སྐྱིད་ཆུའི་ཐོག་ཏུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་ནི་བཟོ་རིག་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། གསོ་བ་རིག་པ་དང་རིག་རྩལ་ལའང་མཆོག་ཏུ་མངའ་བ་ཞིག་ཡིན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བོད་ཀྱི་ལྷ་མོའི་ཟློས་གར་དེ་འང་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་བརྩམས་པ་ཡིན་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། དེ་སྔ་ལྷ་མོ་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་སྐབས་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་འདྲ་སྐུ་ཞིག་འཁྱེར་སྤྱོལ་འདུག གོང་གསལ་འདི་དག་གི་ཐོག་ནས་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་བཟོ་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་ཆུ་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་གསལ་པོར་…མཐོང་ཐུབ།

དེ་བཞིན་ཨར་ལས་འཛུགས་སྐྲུན་ཐད་ལའང་སྐབས་དེར་དར་ཁྱབ……ཤུགས་ཆེན་བྱུང་། བོད་ཀྱི་ཨར་ལས་འཛུགས་སྐྲུན་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་ཡོད་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་རེད། ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་ངམ་ལྔ་སྟོང་གི་སྔོན་རོལ་དུ་བོད་ས་མཐོའི་ཐོག་ཁང་པ་རྒྱག་པའི་…ལག་རྩལ་དར་ཡོད་པ་དང་། ད་ནས་རྩིས་པའི་ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྔོན་དུ་པོ་བྲང་ལ་སྦྲ་བ་ཡུམ་བུ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། དེ་ནས་གྲི་གུམ་བཙན་པོའི་དུས་སུ་གྲོང་ལ་སྦྲ་བ་འཕྱིང་བ་སྟག་རྩེ་ཞེས་པ་ཁང་པ་མང་པོ་རྒྱབ་སྟེ་གྲོང་སྡེ་ཆགས། སྲོང་བཙན་གྱི་སྐུ་དུས་ནས་བཟུང་ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་གྲགས་ཆེ་བའི་དམར་པོའི་རི་ཡི་ཕོ་བྲང་དང་། ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་། རྒྱ་སྟག་ར་མོ་ཆེ། ཁྲ་འབྲུག་དགོན་པ། བསམ་ཡས་དགོན་པ། ས་སྐྱ་དགོན་པ་སོགས་མཛེས་ཤིང་ལྟ་ན་སྡུག་པ། བརྗིད་ཆགས་

ལྡན་པའི་ཚོ་བྲང་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མ་བཞེངས། ཕག་གྲུའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ཨར་ལས་འཛུགས་སྐྲུན་སོགས་ཀྱི་ལག་རྩལ་སྔར་དང་མི་འདྲ་བར་གོང་འཕེལ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་ནས་འཛིག་རྟེན་འདི་ན་གྲགས་ཆེ་བའི་⋯⋯ གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞི་བཞེངས་པ་འདི་དག་གི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཨར་ལས⋯⋯ ལག་རྩལ་དང་། བརྐོས་རིས་འཇིམ་བཟོ། གསེར་བཟོ། དངུལ་བཟོ། ལྕགས་བཟོ། འཚེམ་བཟོ་སོགས་ཀྱི་ལག་རྩལ་ཚད་གཞི་ནི་མི་རྣམས་ཀྱ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེས་བོད་ཀྱི་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ནི་ལས་ལ་བརྩོན་ཞིང་། དཔའ་ངར་ཆེ་བ་དང་། སྒྲུང་གྲུང་འཛོམས་ལ་ཤེས་རིག་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་།

དཔལ་འབྱོར་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། ཕྱོགས་མཚུངས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལའང་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་། དུས་དེར་བོད་ཀྱི་མཁས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དེབ་ཐེར་དང་། ཆོས་འབྱུང་། རྣམ་ཐར། རྩོམ་བརྗོད་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཐོན། དཔེར་ན། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བས་བརྩམས་པའི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་། འགོས་ལོ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ། ཚལ་པ་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེས་བརྩམས་པའི་ཧུ་ལན (སོག་སྐད་ལ་དམར་པོའི་དོན་ཡིན) དེབ་ཐེར⋯ དམར་པོ། ས་སྐྱ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བརྩམས་པའི་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་། ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བརྩམས་པའི་རང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཀའ་མཆེམས་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་སོགས་ལྟ་བུའོ། དེབ་ཐེར་དང་། ཆོས་འབྱུང་། རྣམ་ཐར་དེ་དག་ནང་དུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས

འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཇི་ལྟར་དར་བའི་སྐོར། གནའ་རབས་བཙན་པོ་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། དུས་རབས་ཁག་གི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་བཅས་དར་ཚུལ། རྒྱ་ནག་དང་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཇི་ལྟར་དར་བའི་ཚུལ། བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་དར་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་དོན་མང་པོ་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དང་། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་མཆོ་ཤི་པདྨས་བཙུགས་གནང་བའི་རྒྱ་བོད་སྤུན་ཟླའི་འབྲེལ་བར་བསྔགས་བརྗོད་ཚད་མེད་མཛད། དེབ་དམར་ནང་དུ་ཐང་རྒྱལ་རབས་དང་། སྤུན་ཟླ་མི་རིགས་གཞན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཙམ་བཀོད་ཡོད་གཤིས། དེ་བཞིན་དེབ་ཐེར་དང་། ཆོས་འབྱུང་དེ་དག་ནང་ཁྲིམ་མཆེས་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཆོས་ལུགས་དར་ཚུལ་སྐོར་ཞིབ་པར་བཀོད་ཡོད་པས། ཁོ་པ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་རྩོམ་སྐབས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ། དཔེར་ན། རྒྱ་གར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེ་ཤོས་རྩོམ་མཁན་རྒྱ་གར་བའི་མཁས་པ་ཨན་•ཁེ•ཤིན་ཏྲ……དང་། ཨུ་•ཁེ•སན་སྐྲ་ཇི་ཏྲམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་གོའི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྒྱ་གར་བའི་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆ་ཚང་ཞིག……རྩོམ་ཐབས་བྲལ་བས། དེའི་ཐད་བོད་ཀྱི་མཁས་པས་བརྩམས་པའི་ཆོས་འབྱུང་གིས་ང་ཚོར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞེས་བསྔགས་བརྗོད་ཡང་ཡང་……མཛད།

ཚལ་པ་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེ་དང་། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གིས་རིག་གནས་ཀྱི་བང་མཛོད་ཅེས་པའི་བཀའ་འགྱུར……དང་། བསྟན་འགྱུར་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་རེད། དེས་འཛམ་གླིང་

གི་རིག་གནས་བང་མཛོད་ནང་དུ་འོད་སྟོང་ལྡན་པའི་ནོར་བུ་དགོས་འདོད་.....
ཀུན་འབྱུང་ཞུ་ལ་བ་ལྟར་ཡིན་པས། ད་ལྟའང་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་གཟུར་
གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས་བརྗོད་ཚད་མེད་གནང་བས་དེ་ནི་རང་...
ཅག་ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་ཅིག་མ་ཡིན་ནམ།

ཕྱོགས་མཚུངས་སྨན་རྩིས་དང་། སྒྲ། ཚད་མ། སྒྱུ་རྩལ་སོགས་
ཀྱང་གོང་འཕེལ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན།

བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནི། ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་བང་མཛོད་
ནང་གི་ཛི་མཚར་ཅན་གྱི་ནོར་བུ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ད་ལྟ་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་...
མང་པོས་ཞིབ་འཇུག་དང་བསྔགས་བརྗོད་ཡང་ཡང་མཛད། འོན་ཀྱང་
མཁྲིས་ནད་ཡིག་ཅན་གྱིས་དུང་དཀར་སེར་པོར་མཐོང་པ་ལྟར། ལ་ལས
བོད་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནི། རྒྱ་བའི་ཆ་ནས་བཤད་ན་བླ་མའི་རིག་གནས
རེད་ཟེར་བ་དང་། བོད་རིགས་ཀྱི་རིགས་གནས་ཕྱིའི་རྣམ་པ་དང་ནང་
དོན་གང་གི་ཐད་ལའང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤུགས་རྐྱེན་གཏིང་ཟབ་ཐོག་པ་
ཞིག་རེད་ཟེར་བ་སོགས་མང་དུ་བརྗོད། འོན་ཀྱང་མར་ལེའི་རིང་ལུགས་
ཀྱི་ལྟ་བར་གཞིགས་ན། མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་ངལ་རྩོལ་པ་རྣམས
ཀྱིས་གསར་སྤྲུན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ང་ཚོས་རིག་གནས་དེ་དག་ལ་དཔྱད.....
གཏམ་གཏོང་དུས། སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དངོས་དོན་དང་ཁ་བྲལ་ཏེ་ཕྱོགས
རེ་བའི་ལྟ་བ་འཁྱེར་ན་མི་འགྲིག་སྙམ། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་གཙོ་བོ
ནི་བོད་རིགས་མི་དམངས་དང་སྤུན་ཟླ་མི་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ཐུན་མོང་ཐོག་གསར་
གཏོད་བྱས་ཤིང་། དེས་བོད་རིགས་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྱད་དུ་འཕགས་
པའི་ཤེས་རིག་དང་སྙིང་སྟོབས་མཚོན་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད།

ལེའུ་དྲུག་པ། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་དུས་སྐབས།

དང་པོ། གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་མགོ་རྫིང་བསློགས་ནས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་བཙུགས་པའི་······· སྐོར།

གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་ཐོག་མར་མདོ་ཁམས་བཟུང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་མངའ་འོག····· དབང་དུ་བསྡུས། གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཇེས་འབྲངས་པ་དང་བཅས་པ་ཚམ་ལ་ཕབ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་རྟ (1642) ལོའི་ཟླ༢པར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས······· ནས་གཞིས་རྩེར་གདན་དྲངས། ཚེམས་ཆེན་དུ་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་དང་། བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་སོགས་བོད་སོག་དཔོན་རིགས་མང་པོ་ཚོགས་འདུས་སུ་དེ་སྔ་ཧོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་ཕུལ་བའི་མ་སྐྱེས་དགྲའི་རྟེན་སྐལ་རྒྱལ་བ་ཉི་མའི་གཉེན་གྱི་འཕེལ་གདུང་རྒྱལ······· མཁར་རྩེར་བཞུགས་པ་གྲགས་པ་དང་། ཁྲུས་ལོང་མཉེ་མའམ། མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གྱི་ཐུགས་གསལ་མེ་ལོང་སོགས་ནང་རྟེན། བླ་སྐུ་ལི་མ་རྒྱ་ནག་ལས་མཆེད་པའི་མཆོད་རྟེན་མང་པོ། དེ་བཞིན་གནའ་རྫས་ཁྱད་

པར་ཅན་དུ་མ་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོར་ཕུལ་བ་དང་འབྲེལ་གཙང་པ་རྒྱལ་…
པོའི་ཕོ་བྲང་གཞིས་ཀ་བསམ་གྲུབ་རྩེས་ཐོག་དྲངས་བོད་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་……
གྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ཕུལ་བ་ཡིན་ཞེས་ཁྲབ་བསྒྲགས་མཛད། ཕྱག
མཛོད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ (མཚན་གཞན་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་……
དང། རྒྱ་ལོ་ཆོས་མཛད་ཟེར) ལ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་གནང་། ཕྱི་ནང
གི་སྲིད་ཀྱི་ལས་དོན་མཐའ་དག་གི་འགན་འཁུར་དགོས་པའི་བཀའ་ཕེབ།
དེ་ནས་བཟུང་གནམ་བསྐོས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ……
བཙུགས། ལོ་འདིའི་ཟླ་བཞི་པའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་གཞིས་རྩེ་ནས་ཆིབས
ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་ས་གནས་འགའ་ཞིག་ལ་བསྐོར་ཞིབ་གནང་། ཟླ་ཤས་སོང
རྗེས་ལྷ་སར་ཕྱིར་ཕེབས། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ
དང། སྡེ་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་སྲིད་དབང་བཟུང་རྗེས་ཀརྨ
བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་སྐུ་དྲག་དཔོན་རིགས་དང། ལྷ་སྡེ
ཁག་གི་གཞིས་ཀ་དང་འབངས་འཁོར་གཡོག་རྣམས་གཞུང་བཞེས་བཏང་སྟེ……
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་སྲིད་གཞུང་འཛུགས་སྐབས་ཕྱུས་རྗེས་འཛོག་མཁན་དཔོན
རིགས་དང། དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་གནང་། དེར་བརྟེན་སྐུ་དྲག་དཔོན
རིགས་གསར་རྙིང་དབར་གྱི་འགལ་བ་དེ་སྔར་ལས་རྩོག་འཛིང་ཆེ་བར་གྱུར།
གཙང་དང། ལྷོ་ཁ་ཁུལ་གྱི་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་རྗེས་འབྲངས་པས
རང་ཉིད་ཕམ་པར་སྨུག་འཁུར་མི་ཐུབ་པར་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ལ་དོ་ཟློག……
བྱེད་པའི་ཟིང་ཆ་བསླངས་ཏེ་གཙང་དང་ལྷོ་ཁ་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་འགའ་ཞིག……
བཟུང་། དེ་མཚུངས་ཀརྨ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེས་ཀོང་པོ་ཁུལ་གྱི་ཕན
བདེ་དགོན་པ་སོགས་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་དཔོན……

རིགས་ཁག་དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཐོག་སྤྲུབས་རྒྱུད་འཚང་གིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་རྟ (1642) ལོའི་ཟླ་བཅུ་པར་ཐིང་ཆ་ཞུགས་ཆེན་…བསླངས་ཏེ་ཀོང་པོ་ཁུལ་གྱི་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་མེར་བསྲེགས་པ་དང་། དགེ་འདུན་པ་ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་དམར་གསོད་བཏང་བ། རིམ་བཞིན་ས་གནས་མང་པོ་བཙན་བཟུང་བྱས། བཙུགས་མ་ཐག་པའི་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་སྲིད་དབང་ལའང་ཉེན་ཁ་བྱུང་བར་བརྟེན་སྡེ་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་…འཕེལ་དང་། གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་དྭ་ལན་ཏན་སོགས་བོད་སོག་གི་དཔུང་དམག་ཁྲི་འགའ་ཞིག……བཏང་སྟེ་དྲག་གནོན་བྱས། ཀོང་ཡུལ་དུ་གཙང་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་དཔོན་རིགས་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲྭ་པ་སོགས་མི་གྲངས་བདུན་སྟོང་ལྷག་ཙམ་དམར་གསོད་བཏང་། བྱེད་གཏེ་གཙང་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་ཉེན་མཚན་བསྡུད་མར་འཇང་ཡུལ་དུ་བྲོས་བྱོལ་བྱིན།

དུས་དེར་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་། གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་སོགས་ཀྱིས་ངོས་འཛིན་གསལ་པོར་ཐུབ་དོན། བ་ས་ཤི་སྙིང་མའི་རྒྱུན་མི་ཆད་ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར། གཙང་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་གཙོ་བོ་རྣམས་རྩ་མེད་མ་བཏང་ན་དར་དུང་གཅིག་མཇུག……གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་ཐིང་ཆ་ལངས་ནས་ཕོ་པ་ཚོའི་ལག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྲིད་དབང་དེ་འང་ཤོར་ཉེན་ཡོད་ལ། རང་ཉིད་ཀྱི་སྲོག་ལའང་ཉེན་ཁ་གནས་ཡོད་པ་དེ་གསལ་པོར་རྟོགས། སྲིད་དབང་འཛྲོག་ལེན་བྱེད་པ་ནི་ཁྲོད་ཤི་ང་གསོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་ཡིན་པས་ཕོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཙང་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་རྗེས……འབྲངས་པ་དཔོན་རིགས་སེར་སྐྱ་ཆེ་གྲས་ཁག་སྲོག་བཀུམ། ཕ་གཞིས་ཡོངས་

རྫོགས་གཞུང་བཞེས་བཏང་། ཀརྨ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དགོན་པ་མང་ཆེ་བ་
གཏོར།

ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལ་ལག་ཐེལ་བརྒྱབ་ནས་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་
པ་ཁག་ལ་རྩིས་སྤྲད་དེ་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་སུ་བཅུག། དུས་
དེར་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་སྲིད་དབང་འཐོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་
རྩོད་ཀྱི་ཁྲོད་ཆོས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཞིག་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁ་ཕན་ཁ་ལ……
ཁྲེར་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་སྲ་བརྟན་གཏོང་ཐབས་བྱེད་པ་དེ་རེད། ཁོ་
པ་ཚོས་ཚབ་སྲིད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་ལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན་སྤྲས་ཏེ་རང་ཉིད་
ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ལྷ་སྡེ་མི་སྡེ་སུ་ཡིན་ཚང་དེར་དྲག……
གནོན་བྱས། རང་ཉིད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ཆོས་གཞིས་
དང་། གཞིས་ཀ་མང་པོ་ལེགས་སྐྱེས་སུ་སྤྲད་དེ་སྲིད་དབང་སྲ་བརྟན་ཡོང་
ཐབས་བྱས། དུས་དེར་མིས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་དུ་འདང་ཞིང་པའི་འོས་ལངས་
གཅིག་མཇུག་གཉིས་འཁྲུད་ལངས་ཏེ་མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྲིད་དབང་མགོ……
ཉིང་བསློགས་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྲེལ (1644) ལོར……
མན་ཆིན་རྒྱལ་རབས་བཙུགས། མན་ཇུའི་སྐུ་དྲག་དཔོན་རིགས་ཚང་ཤས་
དང་། རྒྱ་རིགས་ཀྱི་ས་བདག་གྲལ་རིམ་ཐུན་མོང་ཐོག་ཀྲུང་གོ་ཡོངས་སུ་དབང་
བསྒྱུར། ཁོ་པ་ཚོས་སྲིད་དབང་བཟུང་རྗེས་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ཀྱིས་ངོ་རྒོལ་
བྱས་ཡོང་སྐབས་ནས་དཔལ་འབྱོར་ཐད་བཤུ་གཞོག་དེ་ཙམ་གཏོང་མི་ནུས་པ……
མ་ཟད། ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་གཏོང་བའི་བྱེད་ཐབས་འགའ་ཞིག་ལག་
ལེན་བསྟར་བར་བརྟེན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ནུས་ཤུགས་སུ་མཐུད་གོང་དུ……
འཕེལ་བ་དང་། ས་ཞིང་རྒྱ་བསྐྱེད་འགྲོ་བ། ཞིང་ཁུལ་དཔལ་འབྱོར་ཐུན་

སྲུམ་ཚོགས་པ་བཅས་བྱུང་བ་རེད། གོང་གསལ་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་ལ་
གཞིགས་ཏེ་མི་འབོར་དུང་ཕྱུར་གསུམ་ཙམ་ནས་དུང་ཕྱུར་བཞི་ཙམ་བར་……
འཕར། དེ་བཞིན་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་དང་། ལྷག་པར་དུ་མཐའ་མཚམས་
ས་ཁུལ་གྱི་སྲིད་དབང་སྲ་བརྟན་གཏོང་བའི་བྱེད་ཐབས་མང་པོ་ལག་ལེན་……
བསྟར་བ་དེས་མེས་རྒྱལ་གྱི་གཅིག་གྱུར་དང་མཐའ་མཚམས་སྲ་བརྟན་གཏོང་……
བར་ཕན་ནུས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད།

དུས་དེར་མན་ཆིན་རྒྱལ་རབས་ནི་སྔོ་བས་འཁྱེར་མདའ་ཐང་ལྡན་པ……
དང་། དྲག་ཤུགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཕྱོགས་བཞི་ཀུན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བས།
སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེས་གྲོས་འགོ་བཏོན་པ་ལྟར། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་
དང་། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་རྣམ་གཉིས……
ཀྱིས་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ལ་བཀའ་གྲོས་ལེགས་པར་ཞུས་ཏེ་སེ་ཆེན……
ཆོས་རྗེ་བརྒྱུད་སྐར་སྲོལ་ལྟར། འཚམས་འདྲིའི་ཡི་གེ་དང་། རྟེན་ཆས་ཕུལ་
ཏེ་མན་ཆིན་གུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་དངོས་སུ་བཙུགས་པར་རྟེན་འབྲེལ……
མཛད་པ་མ་ཟད། གསར་དུ་བཙུགས་པའི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་གང་ཅིའི་
རྒྱབ་སྐྱོར་རོགས་རམ་ཡོད་པའི་རེ་བ་ཞུས་པ་དེ་དག་སྐབས་དེར་མན་ཆིན་སྲིད་
གཞུང་གི་བོད་ལ་འཛིན་པའི་རྩ་བའི་སྲིད་ཇུས་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་སྟབས……
གོང་མ་ཤུན་ཙི་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་ལྷ་སར་ཕྱིར་ཐེབས་
སྐབས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་དང་། པཎ་ཆེན། ས་སྐྱ་ཆོས་རྒྱལ། སྟག་ལུང་
ཆོས་རྒྱལ། ཀརྨ་པ་སོགས་ལ་འཚམས་འདྲིའི་ཡི་གེ་དང་། གནང་སྦྱིན་
རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་དང་། དར་གོས་ཆེན་སོགས་ཇི་སྙེད་གནང་། གོང་
མ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་བདེ་ཞིང་སྐྱིད་པ་དང་། ཆོས་དང་

སྲིད་ཀྱི་འཁོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་སྨར་སྨོན་བཞིན་རྒྱབ་… སྐྱར་རོགས་རམ་གནང་བའི་ཞལ་བཞེས་བཟང་པོ་མཛད།

དུས་མཚུངས་སྡེ་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་… ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར། ས་གནས་ཁག་ཏུ་བསྐོར་ཞིབ་ཏུ་བསྐྱོད་ནས་ཁྲལ་རིགས་ཞིབ་གཞུང་གསར་དུ་བཀོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱ་ (1645) ལོའི་ཟླ་༨ ཚེས་༧ ལ་དམར་པོ་རིའི་རྩེར་ཕོ་བྲང་དཀར་པོའི་རྨང་གཞི་བཏིང་ནས་ས་བྱི་ (1648) ལོར་ཕོ་བྲང་དཀར་པོའི་གསར་སྐྲུན་གྱི་ལས་འགན་རྫ་བའི་ཆ་ནས་ལེགས་བསྒྲུབས་ཟིན།

གཉིས་པ། མན་ཆིན་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་བཀའ་ལྟར། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁྲུལ་དུ་ཕེབས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར།

དེ་ནས་མན་ཆིན་སྲིད་གཞུང་གིས་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་… ཆེན་པོ་དང་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་རྣམ་གཉིས་མིས་རྒྱལ་ནང་ཁྲུལ་དུ་གདན་དྲངས། སྐབས་དེར་པཎ་ཆེན་དགུང་ལོ་མཐོ་བས་ཕེབས་མི་ཐུབ། གོང་མ་ཤུན་ཅིས་ཕོ་ཉ་ཡང་ཡང་བཏང་སྟེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་དང་པཎ་ཆེན་རྣམ་གཉིས་གདན་དྲངས་པ་དེ་ནི་གོང་མ… འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་གུས་ཆེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཡིན་ནམ་ཞེ… ན། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ལགས། ཆིན་གོང་མ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་འདི་གལ་ཆེར་འཛིན་པ་དེར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། རྒྱལ་ཡོངས་ཁྲུལ་དུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ… དང་། ལྷག་པར་བོད་སོག་མི་དམངས་ཀྱིས་ཆོས་ལུགས་དེ་རིགས་ལ་དད་

པ་ཆེ་བས། དེ་བེད་སྤྱད་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་སྲ་བརྟན་གཏོང་
བའི་ཆེད་དུ་རེད། ཆན་ལུང་གོང་མས་བརྩམས་པའི《བླ་མའི་རྣམ་བཤད》
ཅེས་པའི་ནང་གསལ་པོར་བཀོད་དོན“ཁྲི་ནང་གི་དགེ་ལུགས་པ་གཙོ་བོ་ནི……
མི་འདི་གཉིས(ཏཱ་ལ་དང་པཎ་ཆེན)ཡིན་གཤིས། མོང་གོལ་སྡེ་ཁག་རྣམས་
དབང་དུ་འདུ་དགོས་ན། དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་ནས་དེ་དག་
བདེ་གནས་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་བྱ་བ་ཆུང་ངུ་ཞིག་མ་ཡིན། དེར་བརྟེན་
དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་མི་བྱེད་ཐབས་མེད་ཡིན”ཟེར།

དེ་ནས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ཆུ་འབྲུག(1652)ལོའི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་(རྒྱ……
བོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཚེས་བདུན་དང་། ཟླ་བ་
གསུམ་པའི་ཚེས་ཉེར་བདུན་ཉིན་ཟེར་འཁོད)ཉིན། ཞི་བས་ཞབས་སུ་
གསོལ་གཟིམ་ཞབས་འབྲིང་། བོད་སོག་གི་དཔོན་རིགས་བཅས་དཔལ་
ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ནས་ཞི་བས་ཁ་བསྐུར་ཏེ་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་དུ་ཕེབས།
གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་དང་། སྡེ་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་
སོགས་བོད་སོག་གི་དཔོན་རིགས་སེར་སྐྱ་ཡོངས། མདའ་འབངས་མི་སེར་
བཅས་ཀྱིས་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུས། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་
གཞིས་རྩེ་ནས་ཆེད་མངགས་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུ་བར་འདམ་གཞུང་དུ་ཕེབས། དེར་
ཉིན་དྲུག་ཙམ་བཞུགས་ནས་ཕན་ཚུན་བཀའ་གྲོས་ལེགས་པར་མཛད། དེ་
ནས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་དང་། ཞི་བས་ཞབས་གསོལ་གཟིམ་དཔོན་རིགས་
དང་བཅས་མཚོ་སྔོན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་འཁོར་རྣམས་
མཚོ་སྔོན་དུ་ཕེབས་སྐབས་གོང་མ་ཧྲུན་ཅིས་ནང་བློན་ཕྲ་ཀུ་ཏཱ་ར་ཁང་……

སོགས་དཔོན་རིགས་ཏུ་མ་མངགས་ཏེ་ཕེབས་བསུ་དང་། བཀུར་སྟི་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། མན་ཧྲུའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་སྟེ་དྲངས་ཏེ་ཕེབས་ལམ་ཞིང་ཕྲ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་འབྱོར། དེ་ནས་གོང་མ་ཤུན་ཙིས་གནང་བའི་ཕེབས་བྲམ་སེར་པོ་གསེར་ཏོག་ཅན་ལ་བཞུགས་ཏེ་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིང་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་སྐབས་ཕེབས་བསུ་ཞུ་ལུགས་སྐོར། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀའ་ཡི་བློན་པོ་ཚེར་ཁྲོས་མཛད་པས། མན་ཧྲུའི་བློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ཕྱི་སོག་དབང་དུ་བསྡུས་མེད་པས་གོང་མ་པེ་ཅིང་གྲོང་གི་ཕྱིར་བསྐྱོད་ནས་ཏྭ་ལའི་བླ་མར་……ཕེབས་བསུ་ཞུས་ན་ཕྱི་སོག་འགུག་ཐབས་བྱེད་པར་ཕན་ཐོགས་ལྷག་པར་ཆེ……ཟེར། ཡང་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་བློན་པོ་རྣམས་ནས་གོང་མ་ཤུན་ཙི་ནི་གནམ་འོག་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་བདག་པོ་ཡིན་པས། ཕེབས་བསུར་བསྐྱོད་ན་མི་ལེགས་ཟེར་རྩོད་གླེང་མང་ཙམ་བྱུང་སྐད། དེར་བརྟེན་གོང་མ་ཤུན་ཙིས་རི་དྭགས་བཙོན་པར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་མཛད་དེ་ལམ་བར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་དང་མཇལ……ཟེར་རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་ཐེར་ཁག་ལ་འཁོད། འོན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་གཙོ་བོ་ཁག་གི་ནང་དུ། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར་ཨུའི་ཧིང་ཆེན་ཞང་ཏ་པ་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་ཙམ……ཕེབས་བསུར་ཡོང་བ་དང་། ཞང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ཐ་ནའི་བྲེང་བ། གསེར་སྲང་ལྔ་བརྒྱ་ལས་གྲུབ་པའི་མདོང་མོ། གསེར་སྒ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲས་བརྒྱན་པ། ཁ་བཏགས་ཉིན་བདེ་མ་རྣམས་ཕྱག་རྟེན་དུ་ཕུལ། ལྕགས་རིའི་ནང་དུ་ཚུད་ནས་རིམ་བཞིན་ཕེབས་སྐབས་རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན་གྱི་མདུན་བསྟར……དང་བཅས་སེར་ཕྲེང་བསྒྲིགས། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཁྲི་ལས་

པབས་ཏེ་གཞུང་འདོམ་བཅུའི་སར་ཕེབས་ནས་བསུ་བ་མཛད། ཕྱག་འཚལ་ཏེ་
ལོ་ཙཱ་བ་བརྒྱུད་ཕན་ཚུན་འཚམས་འདྲི་གནང་། དེ་ནས་ཕོ་བྲང་གི་དབུས་སུ་
ཕྱིན་ཏེ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཁྲི་ཐོག་ཏུ་བཞུགས། དེའི་གཡས་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཁྲི་ཅུང་དམའ་བ་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་བཞུགས། ཟང་ཟིང་མཆོད་
པ་རྒྱ་ཆེར་ཕུལ། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ནས་རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་
དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཐོག་རྫི་སྐྱིད་པ་འབུལ་བར་ཕུལ། ཕན་ཚུན་
ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བའི་སྐོར་གླེང་མོལ་ཡུན་རིང་གནང་།

དེ་ནས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་མཆོག་ཏྲང་སེ་སྟེ་དགོན་སེར་ཞེས་པའི་བཞུ་
ཁང་ཏུ་ཀ་དན་བྲངས། གསོལ་བ་ཞབས་ཏོག་གང་ལེགས་མཛད། འཇམ་
དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་གསེར་ཀྱི་བྱང་བུ་གསེར་ཆོས་ཀྱི་ཤོག་བུ་མཐུག……
ཤོག་དང་མཉམ་པ་བཅོ་ལྔ་འབྲུལ་ཤིག་ཏུ་སྦྲེལ་ཏེ་སྤེབ་ཆག་པ་ཞིག་ཐོག……
"ནུབ་ཀྱི་ལྷ་གནས་ཆེས་དགེ་བར་བདེ་བར་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་
ལུང་། གནམ་འོག་གི་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་བསྟན་པ་གཅིག་ཏུ་སྒྱུར་པ།
འགྱུར་མེད་རྡོ་རྗེ་འཆང་རྒྱ་མཚོའི་བླ་མ" ཞེས་རྒྱ་བོད་ཧོར་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ……
ཤན་སྦྱར་འཁོད་པའི་འཇའ་ས་གནང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས།
གནམ་གྱི་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་འཁོད་པའི……
གསེར་གྱི་བྱང་བུ་ཞིག་འབུལ་བར་ཕུལ། དེ་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ས་ཆུ་
འཕྲོད་མིན་ལ་བརྟེན་བོད་ལ་ཕྱིར་ལོག་ཆོག་པའི་དགོངས་ཞུ་བཏང་། རབ་
བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་སྦྲུལ (1653) ལོའི་ཟླ་གཉིས་པའི་ཚེས་བཅུ་བདུན་
ཉིན་ཧྭང་ཏིའུ་དགོན་པར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུ་བའི་གསོལ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ……
གཟབ་རྒྱས་བཤམས། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཀུན་ཅིའང་གསོལ་སྟོན་དུ་

ཞེ་བས་ཏེ་ལྷན་འཛོམས་ཐོག་གསུང་མོལ་གནང་། ལོ་འདིའི་ཟླ་གསུམ་པའི་ཚེས་བཅུ་ཉིན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་མཆོག་པེ་ཅིང་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར། ཧྲ་སོ་དྲུན་ཚེ་ཆིན་ཝང་གིས་དམག་མི་བརྒྱད་སྟོང་ཁྲིད་དེ་ཏའི་ཁར་ཞེས་པའི་ས་གནས་བར་ཞེ་བས་སྐྱེལ་ཕྱུས། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་སོགས་བོད་སོག་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཏའི་ཁར་འབྱོར་……རྗེས་གོང་མ་ཆེན་པོས་སྔར་ཡང་ཕོ་ཉ་གཉིས་མངགས་ཏེ་གསེར་ཡིག་དང་། ཐམ་ག་ཁ་རིས་སུ་ཡིག་རིགས་བཞི་ཤན་སྦྱར་བའི་འབྲུ་དོན་དུ “ནུབ་ཕྱོགས……ཀྱི་ཞུལ་བྱུང་ཞི་བ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ཆེན་ཕྲིན་ལས་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་མངའ……བདག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཐམ་ག” ཞེས་པ……གནང (འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་གསེར་གྱི་འཇའ་ས་དང་། ཐམ་ག་གནང་ཡུལ་དང་དུས་ཚོད་ཀྱི་སྐོར། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཁག་དབར་མི་མཐུན་པ་ཆེས་མང་བས་ཞིབ་པར་བརྟག་དགོས)། དེ་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་འཁོར་རྣམས་མཚོ་སྔོན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་ཞེ་བས་པས། ལམ་འཁྱིལ་ས་གནས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་བཀུར་བསྟི་ཞབས་ཏོག་གང་ལེགས་ཕྱུས། དེ་སྔ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོས་ཕྱག་བཏབ། རྗེས་སུ་སོག་པོ་ཆ་ཧར་རྒྱལ་པོས་གཏོར་ཏེ་ད་ལྟ་ཉམས་གསོ་བྱས་པའི་དགོན་སྡེ……དང་། གསར་དུ་བཏབ་པའི་དགོན་པ་ལ་རབ་གནས་གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་སྦྲུལ (1653) ལོའི་ལྷོ་མཆོད་སྐབས་ལྷ་སར་འབྱོར། སྡེ་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་དང་། གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་ཚབ། དེ་བཞིན་དཔོན་རིགས་སེར་སྐྱ་ཡོངས་ནས་ཞེ་བས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་ཕྱུས།

རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁྲུལ་ནས་ཡར་ཕེབས་རྗེས་……འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་གསེར་གྱི་འཇའ་ས་དང་། ཐམ་ག་སོགས་གནང་བ་མ་ཟད། ཆབ་སྲིད་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནང་བར་བརྟེན་ཁོང་གི་མཚན་སྙན་ཕྱོགས་བཞི་ཀུན་ཏུ་གྲགས། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་སྲིད་དབང་སྲུ་བརྟན་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་རྩ་མེད་བཏང་། ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྕེ་བཅུ་གསུམ་གཏན་ལ་ཕབ། སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་བཙུགས། སྔར་སྲོལ་ལྟར་ལས་ཚན་བཅུ་གསུམ་རྒྱུན་འཛིན་ཐོག་གསར་དུ་ལས་ཚན་……འགའ་ཞིག་བསྐོ་གཞག་སྐྱལ། དེ་དག་གི་གོ་གནས་ལ་གཞིགས་ནས་ཆ་ལུགས་དང་། ཐོབ་ཐང་ལས་འགན་སྐོར་གཏན་འབེབས་གསལ་པོར་གནང་། དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཆོས་གཞིས་དང་མི་སེར་འབོར་ཆེན་གནང་བ་མ་ཟད། དགོན་སྡེ་མང་པོར་ཁྲིམས་འགོ་རང་བཙན་གྱི་དབང་ཆ་གནང་བར་བརྟེན་གཞུང་སྐོར་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཕྱི་ཐག་ཏུ་གྱུར་པ་དགོན་སྡེ་ཁག་གི……དབང་ཤུགས་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། ལྷག་པར་དུ་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར་གང་ཅིའི་ཐད་དབང་བསྒྱུར་གྱི་གོ་གནས་བཟུང་། ལྷ་ལྡན་སྨོན་ལམ་དང་ཚོགས་མཆོད་སྐབས་སུའང་འབྲས་སྤྲངས་ཚོགས་ཆེན་ཞལ་ངོས་སྣང་རྩེ་ཤག་གི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་……ཚོག་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་སྤྲད། མདོར་ན་དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སེར་ལ་གཉའ་གནོན……བཤུ་གཞོག་ཚད་མེད་བཏང་། དགོན་སྡེ་ཁག་གི་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་སྤྱོད་བཟང་ལས་བྲལ་ཏེ་ཤིག་སྤྱོད་མ་རབས་ཀྱི……

ལས་ལ་ངམ་ངམ་བྱེད་མཁན་བཤུ་གཞོག་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་རྟ (1654) ལོའི་ལོ་སྟོད་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་གཞིས་རྩེར་པཎ་ཆེན་དང་ཞལ་འཛོམས་གནང་བར་ཕེབས། དེ་ནས་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་དང་ལྷན་དུ་ཟིང་འཁྲུག་ལངས་ཡུལ་གྱི་ལྟེ་གནས་དང་། གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་དང་དམག་འཐབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ས་ཆ། དམག་འཐབ་ཀྱི་འགག་རྩའི་ས་གནས་བཅས་ལ་བསྐོར་ཞིབ་གནང་བ་མ་ཟད། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་སྲིད་དབང་སྲ་བརྟན་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་དྲིལ་བསྒྲགས་རྒྱ་ཆེ······མཛད། འོན་ཀྱང་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ལ་གློ་བུར་དུ་ནད་གཞི་ཕོག་སྟབས་ལྷ་སར་ཕྱིར་ལོག། ལོ་འདིའི་ཟླ་༡༢ཚེས་༡༨ཉིན། གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་བགྲང་བྱ་༨༣ནོན་ཏེ་ཚེ་ཡི་འཕེན་པ་རྫོགས། དེའི་བུ་བསྟན་འཛིན་རྡོ་རྗེར་གོང་མ་ཤུན་ཀྲི་མཆོག་གིས་བསྟན་འཛིན་དར་ཡན་རྒྱལ་པོའི་···ཚེ་ལོ་གནང་། བུ་ཀན་པ་བཀྲ་ཤིས་སྟག་དུར་གྱིས་མཚོ་སྔོན་ཁུལ་དུ་དབང་བསྒྱུར། དུས་དེར་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་། སྡེ་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་ནུས་པ་དམན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་··སྐུ་དབང་ལྷག་པར་ཆེ་བས། སོག་པོས་བོད་དུ་འཛིན་པའི་དམིགས་བསལ་དབང་ཆར་གཡོ་འགུལ་ཐེབས། བསྟན་འཛིན་དར་ཡན་རྒྱལ་པོ་ཡིད་མི་རངས་པར་གྱུར། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ་ལ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྦྱོང་བྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་མཚན་སྙན་ཕྱོགས་བཞིར་ཀུན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཆབ་སྲིད་ཐད་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་དད་གུས····ཚད་མེད་གནང་སྟབས་བསྟན་འཛིན་དར་ཡན་རྒྱལ་པོ་བྲེད་ཐབས་དབེན······པའི་གནས་སུ་ལྷུང་། དེ་ནས་བཟུང་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང

བརྒྱུད་དང་བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་དབར་འགལ་ཟླ་ལངས། སོག་རིག་རྣམས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐབས་བྱུས་མཁས་པ་དང་། དམག་རྩལ་ཆེ་བས་དམག་དོན་གྱི་དབང་ཆ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་། ལྷ་སའི་ཉེ་འགྲམ་འདམ་གཞུང་དང་། མལ་གྲོ་སོགས་འགག་རྩའི་ས་གནས་ཁག་ལ་རྟ་དམག་བཅའ་སྡོད་བྱས། སྐབས་དེར་སོག་རིགས་ཀྱི་སྡེ་ཁག་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ཆེ་བས་དམག་འཐབ་ལངས་པ་དང་། བོད་འབྲུག་དབར་ལའང་སྐྱར་ཡང་གཡུལ་འཁྲིད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཁྱི (1658) ལོའི་ཟླ་༣ ཚེས་༣ཉིན། སྡེ་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་ལྷ་ལྡན་སྣ་ཐང་སྟེང་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། དུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཧ་ཅང་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་འགན་འཁུར་བཞེས། ཕྱག་དམ་ལ་ལར་མཚལ་དང་སྣག་ཚ་འདྲེས་པའི་སྨུག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་སྡེ་སྲིད་སྤུ་ཁྱིའི་བར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པས་ལུགས་གཉིས་ཐུགས་འཁུར་བསྐྱངས་པའི་ཚུལ་མཚོན་ཆེད་ཡིན་ཟེར་སྐད།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྕགས་བྱི (1660) ལོའི་ཟླ་༦ཚེས་༡༢ཉིན་གྲོང་སྨད་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོའམ། མཚན་གཞན་ཟེ་པང་སྡེ་པ་ཁྲིར་བསྐོས། ལྕགས་གླང་(1661) ལོར་གོར་བོད་ས་མཚམས་སུ་ཟིང་ཆ་ཐོག་མར་ལངས།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་སྟག (1662) ལོར། གོང་མ་ཤུན་ཙི་བདེ་བར་གཤེགས། དེའི་བུ་ཁང་ཞིའི་མི་འཛིགས་གསེར་གྱི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དུས་དེར་མཚོ་སྔོན་ཁུལ་གྱི་སོག་སྡེ་ཕན་ཚུན་དབར་མི་མཐུན་པ་མ་ཟད། གོང་མར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་ཟིང་ཆ་ཡང་ཡང་ལངས། མན་ཆིན་

དབང་བསྒྱུར་གྲུབ་རིམ་ནང་ཁྲུལ་ལའང་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི······
འཐབ་རྩོད་ལངས་འགོ་ཚུགས།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་སྤྲེལ་(1668)ལོའི་ཟླ་༥ཚེས་༢༧ཉིན།
སྡེ་སྲིད་གྲོང་སྨད་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་རྩེར་དགོངས་པ་རྫོགས། རྒྱལ་དབང་
ལྔ་པ་མཆོག་གིས་སླར་ཡང་ལོ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་རིང་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི·······
འགན་བཞེས། འདི་ལོའི་ཟླ་༥པར། བསྟན་འཛིན་དར་ཡན་ཏན་ཆེ་ཡི་
འཕེན་པ་རྫོགས། དེའི་གཅུང་པོ་དཀོན་མཆོག་དླ་ལའི་ཏན་ཁྲིར་བསྐོས།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་བྱ་(1669)ལོའི་ཟླ་༨ཚེས་༡ཉིན་མཆོད་
དཔོན་བློ་བཟང་མཐུ་སྟོབས་ལ་སྡེ་སྲིད་བསྐོ་གཞག་སྩལ། དུས་དེར་འབྲུག་
པས་དཔུང་འཇུག་ཐེངས་གཉིས་ཙམ་བྱས་ཀྱང་མཐར་ཕམ་སྟེ་ཕྱིར་ཟློག།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྟག(1674)ལོའི་ཟླ་༣ནང་ས་སྐྱའི···
བདག་མོ་བཀྲ་ཤིས་ལགས་ཀྱི་གླིང་བརྗོད་ལ་བརྟེན་སྡེ་སྲིད་བློ་བཟང་མཐུ······
སྟོབས་ཁྲི་ནས་ཕབ་སྟེ་གོང་དཀར་དུ་འཛུག་གནང་མཛད། སེ་འབྲས་དྲུང་སྤྱི་
བཅས་ཀྱིས་ཞུ་འབུལ་ལན་མང་གནང་བར་བརྟེན་སྡེ་སྲིད་ཟུར་པའི་གོ་གནས་
དང་། སྐུ་སྐལ་དུ་ཟངས་རི་སྩལ་ཏེ་ཟངས་རིར་བཞུགས་སྟབས་ཕྱིས་སུ་
སྡེ་སྲིད་ཟངས་རི་བ་ཡང་ཟེར། ཤིང་ཡོས(1675)ལོར། སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཚོ་སྡེ་སྲིད་བསྐོ་གཞག་སྩལ་ཀྱང་སྐུ་ན་གཞོན་པའི་སྟབས་ཀྱིས་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་ལས་
འགན་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་ཅེས་དགོངས་ཞུ་བཏང་བར་བརྟེན། ལོ་འདིའི་ཟླ་༨ཚེས་༢༩
ཉིན། བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་སྟེ་སྡེ་སྲིད་སྡེ་གདོང་པར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་གཉེར་
པའི་ཐོག་ནས་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་གནང་།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ལུག(1679)ལོའི་ཟླ་༥པར། སྡེ་སྲིད་

ཀློ་བཟང་སྦྱིན་པ་དགོངས་ཞུས་ཀྱི་སྐུ་སྐལ་དུ་སྡེ་གདོང་སྩལ། སྡེ་སྲིད་ཟུར་པའི་གོ་གནས་གནང་སྟེ་ལྷ་ལྡན་དགའ་ལྡན་ཁང་གསར་དུ་བཞུགས། འདི་ལོའི་ཟླ་༤ ཚེས་༤ ཉིན་གྲོང་སྨད་པ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དེ་ནས་ཀུ་ཕྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་དང་། བོད་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་དབར་གྱི་འགལ་བ་དེ་སྔར་ལས་ཇེ་ངར་དང་། ཇེ་དྲག་ཆེ་བ། མངོན་གསལ་དོད་པོར་གྱུར་རོ།

གསུམ་པ། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་དང་ཀུ་ཕྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་དབར་སྲིད་དབང་འཐོབ་ལེན…… བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་སྐོར།

སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་ལ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་བཞེས། ཆབ་སྲིད་ལོ་ཉེར་བདུན་ཙམ་བསྐྱངས། ཁོང་ནི་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བར་བྱང་ཆུབ་པ། ལོ་རྒྱུས་དང་། སྙན་ངག སྨན་རྩིས། སམ་སྐྲི་ཏའི་སྐད་ཡིག་སོགས་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་བ་ཞིག་ཡོད་པས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་ལ་སོན་སྐབས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་སྡེ་སྲིད་བསྐོ་གཞག་མཛད་ཀྱང་། སྐུ་ན་ཆུང་བར་ཞལ་གཡར་ནས་དགོངས་ཞུ་བཏང་། དོན་དུ་སྔར་ལས་ལྷག་པའི་སློ་ནས་རིག་གནས་སྨི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྲིད་འཛིན་གྱི་ལས་ཀ་དང་། ལོ་རྒྱུས། སྨན་རྩིས་སོགས་ལ་སྦྱང་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མཛད། དེ་རྗེས་སླར་ཡང་སྡེ་སྲིད་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་མ་ཟད། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་སྡེ་སྲིད་རང་ལ་གནང་བས། ལ་ལ་ཕྲག་དོག་དང་ཞེ་སྡང་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ནས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པའི་སྲས་ཡིན་ཚུལ་སོགས་གཏམ་འཆལ་མང་དུ་བཀྱམ། དཀྲོག་

གཏམ་ནི་ལྷབ་སྒྲོར་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་བྱས་ན་དོན་དོ་མར་འགྱུར་ཡོང་བརྫོད······

པ་ལྟར་ཕོ་ངོ་གསུམ་བརྒྱའི་སྟོན་གྱི་དགྲོག་གཏམ་དེ་ད་ལྟ་ལ་ལས་དོན་དངོས···

སུ་རྩིས་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པའི་སྲས་ཡིན་ཚུལ་སྐོར་

མང་ཙམ་བརྫོད། དོན་དུ་ང་ཚོས་མ་གསང་དྲང་པོའི་གཏམ་ཞིག་སྨྲས་ན།

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་སྙམ། གང་ལགས་ཤེ་ན། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་རབ་

བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་འབྲུག(1652)ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་༡༥ཉིན། མིས་རྒྱལ་

ནང་ཁྲུལ་དུ་ཐེབས། ལ་ལས་ཟླ་༣ཚེས་༧། ཡང་ན་ཚེས་༢༧ཡིན་ཟེར། དོན་དུ་

རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཚད་ལྡན་ལ་གཞིགས་ན། ཟླ་༣པར་ལྷ་ས་ནས་ཆིབས་ཁ་

བསྒྱུར་ཏེ་མིས་རྒྱལ་ནང་ཁྲུལ་དུ་ཐེབས་པ་ནི་གཅིག་མཐུན་ཡིན། ལོ་འདིའི་

ཟླ་༡༢ཚེས་༡༧ཉིན་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར། ཆུ་སྦྲུལ(1653)ལོའི་ཟླ་༢

ཚེས་༡༠ཉིན། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་པེ་ཅིང་ནས་བོད་དུ་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར(ཡང་ལ་

ལས་ཟླ་༢ཚེས་༡༧ཉིན་པེ་ཅིང་ནས་བོད་དུ་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཟེར)ལོ་འདིའི···

དགའ་ལྡན་ལྷ་མཚོད་སྐབས་ལྷ་སར་ཕྱིར་ཐེབས།

སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་སྦྲུལ

(1653)ལོར་སྐུ་བལྟམས་པ་དེ་ཡང་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཁག་ནང་གཅིག······

མཐུན་ཡིན། གལ་སྲིད་རྒྱལ་བ་ལྔ་པ་མིས་རྒྱལ་ནང་ཁྲུལ་དུ་མ་ཐེབས་གོང་སེ་

འབྲས་སུ་ཆིབས་བསྒྱུར་སྐབས་ལམ་བར་གྲོང་སྡེ་པའི་ཁྱིམ་དུ་བཞུགས་ནས···

གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་བྱུང་བའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི···

ཆུ་སྦྲུལ(1653)ལོར་འཁྲུངས་སྟབས་ཀྱང་ཤོས་ལའང་མ་ཡི་མངལ་དུ་ཟླ···

ངོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་བཞུགས་པ་ནི་ཡ་མཚན་ཞིག་མ་རེད་དམ། ཡང་ལ་

ལས་གོང་དུ་སྨྲས་པའི་གཏམ་འཆལ་དེ་རིགས་བདེན་པར་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ།

ཆུ་འབྲུག(1152)ལོར། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་གྲོང་སྨད་པའི་ཁྲིམ་ཏུ་
བཞུགས། ཆུ་སྦྲུལ(1653)ལོར། སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཏག་ཏག་འཁྲུངས་
ཟེར་པོ་ཁམས་བཀོད་པ་ལས་ཟླ་ཆོས་གཡོལ་ཏེ་མ་བཟོད་པ་དེ་རིགས་ནི་བཞད་
གད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་གཞན་ཅི་མ་ཏུང་སྙམ།

ཏུས་དེར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་མཆོག་ནང་རིག་པའི་ཉམས་ལེན་དང་།
ལོ་རྒྱུས། སྙན་ཚིག། རྣམ་ཐར་སོགས་བཀའ་རྩོམ་གནང་སྟེ་བཞུགས་པ་
ལས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྡེ་སྲིད་ལ་གནང་། སངས་
རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ལ་བྱང་ཆུབ་པས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་
པའི་མཚན་ཐོག་ནས་ཁྲི་ནང་གི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ལ་བཀོད་འདོམས་ཞིགས·····
པར་མཛད། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་ལྷ་སྡེ་མི་སྡེ་ཡོངས་ཀྱིས་སྤྱི་
ཐོར་བཀུར། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པའི་བཀའ་བཞིན་རྩེ་ཐོ་བྲང་གི་འཛུགས་སྐྲུན་
རྒྱ་སྐྲིད་བཏང་། ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྕེ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་དོན་ལ་བཟོ་
བཅོས་དང་འབྲེལ་འགྲེལ་པ་གསར་དུ་བརྩམས། སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་
རྣམས་ཀྱི་རྩ་འཛིན་གཏན་འབེབས་མཛད། ཏག་ཏུ་གནས་བསྐོར་བའི་ཆས་
སུ་བཞུགས་ནས་གང་སར་ཐེབས་ཏེ་གནས་ཚུལ་བརྟག་ཞིབ་གནང་བའི་སྐོར···
གཏམ་རྒྱུད་ཆེས་མང་། གཞིས་རྩེ་ས་གནས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིང་ཤན་ཕོངས་ཞིང་
པ་ཏུད་ཚང་ཞིག་ཏུ་དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྒྱུར་གྱི་རྗེས་སུའང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཚོས་ཁྲལ་ཆག་གནང་བའི་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་ཞིག་ཉར་ཚགས་བྱས་པ་
དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། ཞིང་པ་ཏུད་ཆུང་ཞིག་ལ་ཁྲལ་ཆག་གི་བཀའ་
གཏན་ཡིག་རིགས་འདི་འདྲ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་རེད་དམ་ཞེ་ན། བཤད་རྒྱུན་ཏུ་
ཉིན་ཞིག་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་དང་། སྒྲུག་རོགས་ཞིག་གནས་བསྐོར་བར་

བརྫུས་ནས་རྣམ་གླིང་རྫོང་དུ་ཕེབས། གྲོང་ཚོ་དེར་ཕེབས་སྐབས་ཞིང་པ་དུད་ཚང་དེའི་ནང་དུ་གནས་ཚང་གཡར་ཏེ་བཞུགས་པས་ཁྱིམ་བདག་མ་གྲན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་གཉིས་རྒྱུད་བཟང་ལ། ཁ་གསང་བ་ཞིག་ཡོད་པས། སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོར་གསོལ་བ་ཞབས་ཏོག་གང་ལེགས་ཞུས། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་སྔ་གསང་མེད་པར་བཤད། ད་དུང་ཉིན་ཞིག་རང་ཉིད་ཀྱི་པང་གདན་ལེགས་པ་ཞིག་འཁྱེར་ཡོད་ནས། གྲོག་གདན་གོས་ཆེན་འདི་ལྷ་བུ་སྐེ་པ་གཞུང་གི་བང་མཛོད་ནང་ལའང་མེད་ཟེར་བཤད་པས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་བཞད་མོ་ཤོར། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སར་ཕེབས་རྗེས་མ་གྲན་དེར་བཀའ་དྲིན་གསོལ་བའི་ཆེད་དུ་ཕྱག་བྲིས་དང་། སྐེ་པ་གཞུང་གི་བང་མཛོད་ནང་ལའང་དོན་རྒྱུ་མེད་པའི་གོས་ཆེན་ལྷ་བུ་མེད་ཀྱང་……འདིར་གསོལ་རས་གོས་ཆེན་ལྷེབ་རིལ་གཅིག་ཡོད་ཟེར་བཀུར་གནང་མཛད། དེ་རྗེས་ཁྲལ་ཆག་གི་གཏན་ཚིགས་གནང་ཟེར།

དུས་དེར་བསྟན་འཛིན་དར་ཡན་རྒྱལ་པོའི་རྟ་དམག་ཁག་གཅིག་བོད་……དུ་བཙའ་སྲོད་བྱས་ཏེ། ཁ་པ་ཚོས་དྲག་ཤུགས་ངོམས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་བྱ་བ་གང་ཅིར་ཐེ་བྱུས་བྱས་པར་བརྟེན་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཡིད་མ་རངས་པར……གྱུར། སྐབས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་འགག་རྩའི་སྐབས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་ཁྱི (1682) ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་༢༥ཉིན་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བགྲང་བྱ་༦༦ལ་ཕེབས་ཏེ་རྩེ་པོ་བྲང་དུ་གཟིམ་ཁྲི་མཐའ་ཅན་དུ་གྱུར། བོད་ས་གནས་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་རྣམས་ཕྱི་ནང་གང་ས་ནས་མཛད་གཏད་ཅི་ཆེ་བྱུང་ཙང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཤེས་བྱ……མཆོག་ཏུ་མངའ་བ་དང་། དཔའ་རྩལ་ལྡན་པ། ལྷག་པར་དུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་

བྱ་བར་བྱུང་ཆུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པས། གལ་ཏེ་རྒྱལ་བ་ལྔ་པ་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་གནས་ཚུལ་དངོས་སུ་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་ན། བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་དེ་དཀོན་མཆོག་ཟླ་ལན་ཏན་གྱི་ལག་ཏུ་ཤོར་ནས། རང་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་སྲོག་ལའང་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་གསལ་པོར་རྟོགས། དེར་བརྟེན་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་ཞལ་མཆེམས་ལྟར་དགོས་པའི་དབང་གིས་གསང་རྒྱ་མཛད། སྔར་བཞིན་མན་ཆིན་གོང་མ་ཆེན་པོར་བརྩི་བཀུར་དང་། མཐའ་བཞིའི་མི་རིགས་གཞན་དུ་མཐུན་ལམ། བོད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་ཉེར་བྱ་བ་ལེགས་པར་བསྐྱངས། སྐུ་གདུང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་བཞེངས། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། ཆོས་འབྱུང་། རྒྱལ་རབས། རྣམ་ཐར། སྒྲ། སྙན་ངག སྨན་རྩིས། ཁྲིམས་ལུགས་སྐོར། གླུ་གར་གྱི་རྩ་ཆིག་སོགས་གསུང་རྩོམ་པོ་ཏི་བཅུ་ལྷག་ཙམ་བཀའ་རྩོམ་མཛད། མ་ཧཱ་པཎྜི་ཏ་ཞེས་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པར་གྲུར། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཁང་ཞིའི་མཆོག་ལ་རྒྱལ་བ་ལྔ་པའི་མཚན་ཐོག་ནས་ཞུ་ཡིག་ཕུལ། གོང་མ་ཆེན་པོས་སྡེ་སྲིད་ལ་ཝང་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་ཚོ་ལོ་དང་། རྡོ་རྗེ་འཆང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་འཁོད་པའི་ཐམ་ག་གནང་། དུས་མཚུངས་གསང་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་ཡང་སྲིད་འཚོལ་བར་བཏང་།

དེ་ནས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཁང་ཞིའི་མཆོག་ནས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ···སྐུ་གཤེགས་ཟིན་པ་མཁྱེན། བཀའ་ཡིག་བཏང་སྟེ་འདྲི་རྩད་ནན་ཏན་གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་ཁྱི (1682) ལོར་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་སྐུ་གཤེགས་ཚུལ་དང་། ཆུ་ཕག (1683) ལོར། དེའི་ཡང་སྲིད་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་འཁྲུངས་པའི་སྐོར། ལྷག་པར་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་

པ་སྤྲོ་ས་ནས་སྐུ་གཤེགས་ཀྱང་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གནས་ཚུལ་ཏ······ཅང་རྟོག་འཛིང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་དོན་ལྟར་ལོ་མང་རིང་གསང་རྒྱ་མཛད་དགོས་བྱུང་ལུགས་སྐོར། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་བང་ཨི་མངགས་ཏེ་སྙན་སེང་ཞིབ་བྲ་ཞུས་པས། གོང་མ་ཁང་ཤིའི་ནས་དེ་ལྟར་མོས་མཐུན་གནང་བ་ཙམ་ལས། མི་འགྲིག་པའི་གཏམ་ངན་ཚིག་གཅིག་ཀྱང་མ་གསུངས།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱི (1696) ལོའི་ཟླ་༥ཚེས་༡༠ཉིན་བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་སྡེ་ཚོགས་ཁག་ལ་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བདེ་བར་གཤེགས་ཚུལ་དང་། དེའི་ཡང་སྲིད་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་ཕག (1683) ལོའི་ཟླ་༡ཚེས་༡༨ཉིན་མོན་ལ་འོག་ཡུལ་གསུམ་དུ་ཡབ་བཀྲ་ཤིས་བསྟན་འཛིན་དང་། ཡུམ་ཚེ་དབང་ལྷ་མོའི་ཁྱིམ་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པས་བློ་བཟང་རིན་ཆེན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མཚན་བཏགས། ད་ལྟ་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལ་ཕེབས་པའི་སྐོར་དངོས་སུ་ཁྱབ་བསྒྲགས་མཛད་པས་ཆབ་འབངས་རྣམས་དགའ་སྤྲོ་ཅིག······ཅར་དུ་འཚར། འོན་ཏང་མཐོ་རིམ་དབང་འཛིན་པ་ལ་ལས་སྣ་ཤུ་དང་བཅས་མ་རེངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་གླང (1697) ལོའི་ཟླ་༡༠ཚེས་༢༥ཉིན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་གདན་དྲངས་ཏེ་ཁྲི་འཛེགས་གདོང་ལྷའི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། སྡེ་སྲིད་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་དང་། སྙན་སུམ། སྨན་རྩིས་སོགས་བཀའ་འཁྲིད་ཞིབ་པར་མཛད། དེ་མཚུངས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་དང་འགྲོ་ལུགས་སྐོར་ལའང་སྦྱོང་པ་མཛད།

སྐབས་འགར་འཁྲིག་མིན་བྱུང་ཚེ་སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་དབུ་ཕྱག་བཞུས་པའི་གནས·····
ཚུལ་ཡོད། མདོར་ན། པོ་ཏ་ལར་བཞུགས་སྐབས་རིག་གནས་ཀྱི་དང་།
ལྷག་པར་དུ་སྙན་ཚིག་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་གླང(1697)ལོར། དཀོན་
མཆོག་ཀླ་ལའི་ཏན་ཚེ་ཡི་འཕེན་པ་རྫོགས། དེའི་བུ་ལྷ་བསངས་ཏན་ཁྲིར་
བསྐོས། དེ་ནི་ཁེངས་དྲེགས་ལྡན་པ་དང་། གདུག་རྩུབ་ཆེ་བ། གཟུ་
ལུམ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པས་ཁྲིར་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་ཁོ་པ་ཚོས་བོད་དུ་འཛིན་པའི···
དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་གློས་གཏོང་འདོད་མེད་པ་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱལ་མཆོག་
ལྔ་པ་ཞིང་དུ་གཤེགས་ཟིན་པ་ཤེས་སྐབས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་སུ་འཛིན་
པའི་དུས་ལ་བབས་སོང་སྙམ་སྟེ་སྔར་ལས་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་ནང་གི་བྱ་བ·····
མཐའ་དག་ལ་ཐེ་བྲུས་བྱས། སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་གོང་མར་བསྒྱི་བཀུར་མེད་ཞུགས་
དང་། ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བ་མང་པོ་མཛད་ཞུགས་
སྐོར་དཀྲོག་གཏམ་དང་། དབྱེན་སྦྱོར་དཀྲུགས་ཤིང་རྗེ་མང་བྱས། སྡེ་སྲིད་
སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་དེ་དོན་མེད་དུ་ལྷ་བསངས་
ཏན་ལ་སྤྲོད་པར་ག་ལ་འདོད། དེར་བརྟེན་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་
ཁུལ་དུ་སྲིད་དབང་འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཁྲུད་ཤི་ང་གསོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་ཅིག····
ལངས། ལྷ་བསངས་ཏན་གྱིས་དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་དབང་འཕྲོག་
འདོད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་མཚན་སྙན་ལྷག་པར་ཆེ་བས་བྱེད་ཐབས·······
དཀའ་བར་གྱུར། སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་ལྷ་བསངས་ཏན་དང་རྗེས་འབྲངས་
པ་བཅས་མཐར་སྐྲོད་བསམས་ཀྱང་། རང་ཉིད་ལ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་དམག་
དཔུང་མེད་སྟབས་དཔའ་རྩལ་ཅན་གྱི་དཔའ་བོ་ལག་རྟུམ་དང་མཚུངས་པར···

ཁྲིད་ཐབས་དབེན་པའི་གནས་སུ་ལྷུངས། མཐར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སོག་སྡེ་དབར་གྱི་འགལ་བ་བཟེད་སྤྱད་དེ།
སོག་པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སོག་པོ་མཐར་སྐྲོད་པའི་ཐབས་བྱུས
བཟུང་། བོད་སོག་དབང་བསྒྱུར་པའི་དབར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ཉིན་བཞིན
རྣོ་ངར་དང་། དྲག་ཤུགས། རྙོག་འཛིང་ཆེ་བར་གྱུར། མཐར་རབ་བྱུང་
བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ལུག (1703) ལོའི་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ། ལྷ་
བཟངས་ཧན་གྱི་བཀོད་མངགས་ལྟར་ཇེས་འབྲངས་པ་ལ་ལས་སངས་རྒྱས་རྒྱ
མཚོའི་ཞབས་འབྲིང་འགའ་ཞིག་བཟུང་སྟེ་དམར་གསོད་བཏང་། ཡངས
རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་བཟོད་ཐབས་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་དམག་དཔུང་བསྐྲོངས་ཏེ
གཡུལ་འགྱེད་པས་ལྷ་བཟངས་ཧན་དང་དཔུང་ཟླ་མས་འདམ་གཞུང་བར་དུ
ཕྱིར་འཐེན། འདམ་བརྒྱ་ཤོག་བརྒྱད་ཀྱི་དམག་དཔུང་བསྒྱུར་བསྒྲིགས
ཐོག་ལྷ་སར་ཚུར་གོལ་གྱིས་བོད་སོག་དབར་དམག་འཁྲུག་ཤུགས་ཆེན་ལངས།
སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འབྲུས་མི་དང་། ལྷ་བཟངས་ཧན་གྱི་རྩ་བའི་བླ
མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་འདུམ་འགྲིགས་མཛད། སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ
སྡེ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲི་ལས་བབས་ཏེ་གོང་དཀར་དུ་བཞུགས། དེའི་སྲས་ངག་དབང
རིན་ཆེན (ཡིག་ཚང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཚ་བོ་ཞེས་འཁོད) སྡེ་སྲིད་ལ་བསྐོ་གཞག
སྩལ། རྩ་བའི་འགན་དབང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་རང་ནས་གནང་སྐད།
གནས་སྐབས་གཅིག་རིང་དུས་བདེ་སྐྱིད་འཇགས་བྱུང་ཡང་། རབ་བྱུང་བཅུ
གཉིས་པའི་ཤིང་བྱ (1705) ལོར། སླར་ཡང་དམག་འཁྲུག་ལངས་སྟེ་བས
རྒྱལ་མཆོག་དྲུག་པ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་དང་། འཇམ་དབྱངས་བཞད
པ། ལ་མོ་ཆོས་རྗེ། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འབྲུས་མི་སོགས་ནས

བར་འདུམ་མཛད། གསེར་གདུང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་གི་མདུན་དུ་
མཎྜལ་བསྐྱལ་ཐོ་བཙུགས། སྡེ་སྲིད་ཟུར་པ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སར་
བཞུགས་མི་ཆོག་པར་གོང་དཀར་དུ་གཞིས་ཐོག་ཏུ་ཕེབས་དགོས་རྒྱུ་དང་།
ལྷ་བཟང་ཧན་བོད་ལ་བསྡད་ན་ཕན་པ་ཆེར་མེད་སྟབས་རང་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་
ལོག་རྒྱུ་བཅས་གཏན་འབེབས་མཛད། དེ་ནས་གཡོ་ཅན་ལྷ་བཟང་ཧན་
གྱིས་རང་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་ཁྲུལ་གྱིས་ནག་ཆུར་སླེབས་རྗེས་སོག་དམག་རྣམས་
བསྐྱར་བསྒྲིགས་ཐོག་འཕན་པོ་དང་། སྟོད་ལུང་དམག་ལམ་ཁག་གཉིས་
ནས་དམག་དྲངས། བོད་དམག་སྟོབས་ཤུགས་ཞན་པས་འགོག་རྒོལ་ཐེ་
ཚུར་བྱས་ཀྱང་དམག་ཕམ། སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའང་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་
ཞུར། མཛར་སྟོད་ལུང་སྣང་རྩེར་ལྷ་བཟང་གི་རྒྱལ་མོ་ཚེ་རིང་བཀྲ་ཤིས
(འདི་དང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་སྔོན་མ་ནས་འབྲེལ་བ་ཡོད་སྐད) ཡོད་པ་འདི་
བོད་མི་ཞིག་ཡིན་ཁར་ངས་བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱ་བ་ཇི་སྙེད་པ
བསྒྲུབས་པས་མོས་ང་མི་གསོད་ལ་འདི་བརྒྱུད་ནས་ལྷ་བཟང་ཧན་ལ་སྐད་ཆ་
འདྲ་ཡང་བྱེད་རྒྱུ་མི་ཡོང་ངམ་དགོངས་ཏེ་སྟོད་ལུང་སྣང་རྩེར་ཕེབས། བསམ་
ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་ལ་ལམ་སེང་བསྣམས་བཀྱིག་བྱས་ཏེ་བགྲངས་ཞེས
བཀའ་ཐབ། སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་མགུལ་བཅད་གྲབས་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར་ངས་
བསྟན་པ་དང་ཆབ་སྲིད་ལ་སྨན་ཞིང་མཆོད་ཡོན་ལར་རྒྱ་མ་དོར་བར་བསམ
བཟང་པོ་ན་ལས་བསམ་ངན་རིགས་ཅི་ནས་བྱས་མེད་གཤིས། ང་ཡི་སྐྱེ་དམར་
པོ་བཅད་ཀྱང་ཁྲག་དཀར་པོ་ལས་དོན་རྒྱུ་མེད་ཅེས་གསུངས། རབ་བྱུང་
བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱ (1705) ལོའི་ཟླ་༡ཚེས་༢༩ཉིན་མགུལ་བཅད་དེ
དབུ་སྟོད་ལུང་གི་ཆུ་ལ་བསྐྱུར་བས་ཁྲི་ཟམ་འོག་ཉིན་འགའ་ཞིག་ལུས་སྐད། སྡེ་

སྲིད་བསྐྱངས་ཡུལ་དེར་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཆུང་ངུ་གཅིག་བཞེངས་པས……
ཕྱིས་སུ་འང་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད། བོད་འབངས་རྣམས་ནས་སྡེ་སྲིད་
བསྐྱངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་འཕྲལ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར། ལྷ་བསངས་
ཧན་གྱིས་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་སྲས་ངག་དབང་རིན་ཆེན་བསྐྱངས……
དགོས་སྙམ་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པར་བཏང་ཡང་མ་རྙེད། ཁོང་ནི་སྦ་ས་
ནས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོར་རྒྱབ་སྐྱོར་དཔུང་རོགས་ཞུ་བར་སེམས……
རྒྱལ་ནང་ཁྲུལ་དུ་བྲོས་ཕེབས།

སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི་རིག་པའི་གནས་ལྔར་བྱང་ཆུབ་པའི་མ……
ཧཱ་པཎྜི་ཏ་དང་། ཆབ་སྲིད་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས་སྐུ་ཚེ་ཧྲིལ་པོའི་རིང་
འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་བཀའ་བཀོད་
ལྟར། བོད་མི་དམངས་ལ་ཕན་པའི་བྱ་བ་དུ་མ་མཛད། ལྷག་པར་དུ་བོད་
ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གཏོང་བའི་སྐད་དུ་སྐུ་ངལ་ཚད་མེད་བསྐྱོན། འདི་
ནི་བོད་འབངས་རྣམས་ལ་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ་བས། ད་ལྟའང་མཚན་ཐོས་
པ་ཙམ་གྱིས་དད་གུས་དང་སྐྱོ་སྣང་ཅིག་ཅར་དུ་འཆར། འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་
རྒྱ་མཚོ་ནི་སངས་རྒྱས་དངོས་མིན་སྟབས་སྐྱོན་ཆ་ནི་ཡོང་སྲིད་ངེས་རེད།
རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་སྐབས་འཕྲལ་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་མི་ཐུབ……
པ་དང་། སྐུ་ཚེའི་སྨད་དུ་ཆེ་ཉམས་ཆེ་བ། བདག་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཁ་དབང་
དུ་ཤོར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཆ་བྱུང་།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ཁྱི(1706)ལོའི་ཟླ་༥ཚེས་༡
ཉིན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་པོ་ཏཱ་ལའི་གསེར་ཁྲི་ལས་ཕབ་ཏེ་ལྷ་
ཀླུ་དགའ་ཚལ་དུ་གདན་དྲངས། ལྷ་བསངས་ཧན་གྱིས་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་

ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྐོར་གོང་མ་ཁང་ཤིའི་མཆོག་ལ་དབྱིན་སྦྱོར་མང་ཙམ་ཞུས་པས། གོང་མས་སྐུ་ཚབ་པདྨ་སྲི་ཆའི་ཇི་སོགས་གདན་འདྲེན་དུ་མངགས་པ་ལྟར་མེ་ཁྱི(1706)ལོའི་ཟླ་༥ཚེས་༡༧ཉིན་ལྷ་ཀླུ་དགའ་ཚལ་ནས་གདན་དྲངས། བོད་འབངས་སྐྱེ་བོ་ཕོ་མོ་རྒན་གཞོན་གྲངས་ལས་འདས་པས་དད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཕྱུང་བའི་མཆི་མས་གདོང་བཀྲུས། གསོལ་བ་སྨོན་ལམ་གྱི་ང་རོ་འབྲུག་སྒྲ་ལྡིར་བ་ལྟར་སྒྲོག། དེ་ནས་དན་འབག་གླིང་ཁར་ཐབ་བསྡུ་ཞུ་བའི་སྐབས་སུ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་པའི་དགེ་འདུན་འགོ་དམངས······རྣམས་ནས་མིག་མཆི་མས་ཁེངས་བཞིན་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང་འབྲེལ······རང་སྲོག་ལ་འཛེམས་པ་སྤུ་ཙམ་མེད་པར་སོག་པོའི་དཔུང་དམག་གི་ལག་ནས་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ཚུར་ཕྲོགས་ཏེ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དུ་གདན་དྲངས······ནས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས་པས། ལྷ་བཟང་ཧན་གྱི་དམག་དཔུང་གིས་འབྲས་སྤུངས་དགོན་པར་གཡུལ་བཤམས་པར་དཀའ་བཅུ་ངག་དབང་དཔལ་མགོན་དང་། རྭ་སྒྲེང་ཞབས་དྲུང་སོགས་གྲྭ་དམངས་ཡོངས་ཀྱིས་དམག་འཐབ་བྱེད་པར་འདོད་ཀྱང་། ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་ཐུགས་མི་བཟོད་པར་ཤི་གསོན་གང་བྱུང་ཡང་འགྱོད་པ་མེད། རང་རེ་རྣམས་གང་ལྟར་འཐད་ཡོད་ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཞུམ་པ་མེད་པར་སོག་དམག་གི་ཁྲིད་དུ་ཕེབས། དེ་ནས་པེ་ཅིང་དུ་འཁྲིད་པའི་ལམ་བར་མཚོ་སྔོན་གྱི་ཉེ་འགྲམ་དུ་སླེབས་སྐབས···གློད་བཀྲོལ་བཏང་། གོང་མ་ཆེན་པོར་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་གློ་བུར་དུ་སྙུང་གཞི་དྲག་པོ་ཕོག་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས་ཚུལ་གསེར་སྙན་སྒྲོན། དེ་ནས་བཟུང་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་ཕྱི་གོས་ན་བཟའ་དམར་པོ་དང་། ནང་དུ་ན་བཟའ་སེར་པོ་བཞེས་ཏེ་གནས་བསྐོར་བར་བརྒྱུས་ཐོག་ཡུལ་གྲུ····

མང་པོར་ཕེབས། ཐོག་མར་ཚོང་པ་ཕ་རྒན་སེམས་པ་དཀར་པོ་ཞིག་འཕྲད། དེས་གཡག་ལ་བསྐྱོན་ནས་བོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ཡར་འཁྲིད་ཡོང་། བྱང་ལམ་ལ་ཕེབས་སྐབས་འབྲོག་ཁུལ་དུ་ཆོས་མང་ཙམ་གསུངས། ཀུན་གྱིས་དད་གུས་ཚད་མེད་ཞུས། དེ་ནས་ཁ་མས་བརྒྱུད་ཐེ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་གྲོང་ཆེན་འགྲིང་རི་ར་གནས་བསྐོར་དུ་ཕེབས། དེ་ནས་འབའ་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཡུལ་དེར་ནད་ཡམས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་མི་ཤི་མང་བས་སྐུ་ཕུང་སྐྱེལ་མཁན་མེད་པར་ཕུང་པོ་སྐྱེལ་བར་ཡང་ཕེབས་སྐད། དེ་རྗེས་ཁ་མས་དང་། ལྷོ་ཁ་ཁུལ་དུ་ཡུན་རིང་བཞུགས། ལྷོ་ཁ་འོལ་ཁ་རྫོང་དུ་ཕེབས་སྐབས་རྫོང་དཔོན་སོག་རིགས་ཞིག་གིས་ངོ་ཤེས་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས། ལྷ་སར་ཕྱིས་སྐྱོད་པར་ཡོང་བའི་ལམ་བར་བསམ་ཡས་གོང་དཀར་ལར་ཕེབས་སྐབས་བྲོས་ཐར། དྭགས་པོའི་ཁུལ་དུ་ཡུན་རིང་བཞུགས། མཚན་བསྒྱུར་ནས་དྭགས་པོ་བླ་མ་ཞེས་འབོད། རྗེས་སུ་ལྷ་ས་ལའང་ཐེངས་གཉིས་ཙམ་ཕེབས། དེ་ནས་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་དུ་གནས་བསྐོར་དུ་ཕེབས། མདོར་ན་ཡུལ་གྲུ་དུ་མར་ཕེབས་ཏེ་དཀའ་ཐུབ་བསམ་ལས་འདས་པ་སྤྱད། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱུང་བས་གོ་བདེ་ལ་ཚིག་སྙན་པ་དང་། དཔེ་དོན་མཚུངས་པའི་སྙན་ཚིག་དུ་མ་བརྩམས། དེ་དག་ནི་བོད་རིགས་ཕོ་མོ་རྒན་གཞོན་ཀུན་གྱིས་ངག་ནས་སྐྱོར་ཐུབ་པ་མ་ཟད། ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་མང་པོས་ཀྱང་བསྔགས་བརྗོད་ཞེ་སྙིང་པ་མཛད། མཐར་དགུང་ལོ་༦༠ལྷག་ཙམ་འཚོ་བཞུགས་གནང་སྟེ་མཚོ་སྔོན་གྱི་ཉེ་འགྲམ་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ཁྱི (1706) ལོར། ལྷ་བསངས་ཧན་གྱི་སྨྲ་གུ་དེར་པད་དཀར་འཛིན་པ་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མིང་བཏགས་…

ནས་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དེར་བརྟེན་བོད་འབངས་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་ལྷ་བསངས་ཅན་གྱི་གཡོ་སྒྱུ་གསལ་ཞིང་གསལ་བར་རྟོགས་ནས་སྐྱུ་ཞབས་ཡེ……ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ལགས་ཞེས་འབོད་པ་ལས་སུས་ཀྱང་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཡིན་པ་ཁས་ག་ལ་ལེན། དུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བས་གོང་མ་མཆོག་ནས་ཏ་ས་ལང་ཧོ་ཐུའུ་སོགས་དཔོན་རིགས་བོད་དུ་བཏང་གནང་བ་མ་ཟད། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལ་པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི་སྟེ་པཎྜི་ཏ……ཆེན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་པའི་ཚོ་ལོ་དང་གསེར་གྱི་ཐམ་ག་གནང་། བོད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་བྱ་བ་སྐྱོང་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། དེ་ནས་བཟུང་ཨེར་ཏེ་ནི་ཞེས་པའི་ཚོ་ལོ་གནང་བའི་སྲོལ་དར།

མདོར་ན། བཤད་རྒྱུ་ཕ་བསད་ཀྱི་བུ་ལའང་ཡོད་ཅེས་པའི་གནའ་གཏམ་ལྟར། ལྷ་བསངས་ཅན་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་དམར་གསོད་བཏང་བས་མི་ཚོག སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་ཁོ་པའི་ཕ་ལ་ཟས་དུག་གཏོང་རྩིས་བྱེད་ཚུལ་དང་། གོང་མར་བརྩི་བཀུར་མེད་ལུགས། སོག་པོ་ཇུན་གར་བ་དང་ངན་འབྲེལ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་མ་ཉེས་ཁ་གཡོག་དང་། དཀར་ནག་གབ་ཐེ་སྐྱོག་པའི་གཏམ་འཆལ་མང་ཅམ་བཀྲམ་པ་སྨོས་ཅི། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་མཐར་བསྐྲད། གོང་མ་ཁང་ཤིའི་མཆོག་ལའང་དབུ་བསྐོར་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྱུར་བས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་རྫོགས་ཁོ་པས་བཟུང་བའི་དམིགས་ཡུལ་ངན་པ་དེ་ཡོངས་སུ་བསྒྲུབས། དེ་བས་ཡ་མཚན་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་མཁྲིས་ནད་མིག་ཅན་ལ་ལས། ད་ལྟའང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཁ་བྲལ་པ་དང་། རྒྱལ་ཚོང་པ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་འཆལ་མང་ཅམ་སྒྲོག་པ་ནི་གཡག་ཞ་བས་རྔ་ཟ་བ་དང་མཚུངས་སོ།

དེ་ནས་བཟུང་ཕྱི་ཆར་པའི་ཆར་ཐག་ཆོད་ཀྱང་། ནང་ཕྱིགས་པའི་ཕྱིགས་ཐག་མི་ཆོད་ཅེས་པའི་གནའ་གཏམ་ལྟར། ལྷ་བསངས་ཏན་གྱིས་གཡོ་སྒྱུའི་སྦྱོར་བ་དང་། དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་རང་མཚམས་ཀྱིས་དམར་གསོད་བཏང་། ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་མཐར་བསྐྲད། སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་སྲས་སྡེ་སྲིད་ངག་དབང་རིན་ཆེན་ཀྲོག་ཏུ་བྲོས་ནས་གོང་མ་ཁང་ཤིའི་མཆོག་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་བར་ཕྱིན། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་འཕྲོག་པས། བོད་འབངས་རྣམས་ལ་བཟོད་པར་དཀའ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་། ལྷག་པར་དུ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་འབྲིང་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་བསངས་ཏན་ལ་འཁོན་ལན་སློག་ཆེད། སོག་དམག་གི་དཔུང་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སོག་དམག་མཐར་སྐྲོད་པའི་འཐབ་ཇུས་བཟུང་སྟེ་ཤིན་ཅང······ཁུལ་གྱི་ཇུན་གར་བར་དམག་རོགས་བཅོལ་བས་ཇུན་གར་བའི་དམག་དཔུང་···བོད་ལ་ལྷགས་ཏེ་ལྷ་བསངས་བ་དང་། དམག་འཐབ་དྲག་པོ་ལངས་སོ། །

བཞི་པ། ལྷ་བསངས་ཏན་དང་ཇུན་གར་བའི་དབར་སྲིད་དབང་འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་དང་། ཆིན་གོང་མའི་དམག་དཔུང་བོད་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཇུན་གར་བ་མཐར་བསྐྲད་པའི······སྐོར།

ཇུན་གར་བ་ནི་དབུས་ལ་ཐ་སོག་སྡེ་བཞིའི་གྲས་ཤིག་ཡིན་ལ་སོག་སྡེ······འདི་དང་བོད་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེ་སྔ་ཧོང་ཐའི་ཇིའི་སྲས་དགའ་ལྡན་བོད་དུ་འོངས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་ངོ་མས་བཀའ་འཁྲིད་མཛད། དེ་དང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གཉིས་མཉམ་དུ་སློབ་སྦྱོང་མཛད་པས་ཕན་ཚུན་དབར་མཛའ་མཐུན་ལྷག་པར་

ཚེ་བ་བྱུང་། དེ་ནས་ཧྲུན་གར་བ་སོག་སྡེའི་སྤྱན་མཆེད་རྣམས་མི་མཐུན་པར་ནང་འཁྲུག་བྱུང་བས། དགའ་ལྡན་ཕྱིར་ལོག་ནས་མ་གཅིག་པའི་སྤྱན་མཆེད་སེང་གེ་གསོད་མཁན་ལག་དམར་བ་སྲོག་ཐོག་ཏུ་བཏང་། རང་ཉིད་ཀྱི་ཚ་བོ་སེང་གེའི་བུའང་བཀུམ་ནས་ཧྲུན་གར་རྟན་གྱི་གོ་གནས་བཟུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་གླང (1697) ལོར། གོང་མ་ཁང་ཞིའི་དམག་དཔུང་དང་དམག་འཐབ་པས་ཕམ་སྟེ་རང་སྲོག་ལྷིབས། ཚེ་དབང་རབ་བརྟན་གྱིས་ཧྲུན་གར་བ་སོག་སྡེའི་རྟན་གྱི་གོ་གནས་བཟུང་། ཆིན་གོང་མ་མཆོག་ལའང་ངོ་རྒོལ་བྱས། དུས་དེར་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་འབྲིང་གིས་དཔུང་རོགས་བཅོལ་བ་དང་། ཏ་སོ་ཐ་སོག་སྡེ་དང་ལྷ་བསངས་རྟན་དབར་འཁོན་འཛིན་ཡོད་སྟབས་ཧྲུན་གར་བས་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྲོར་བས་ལྷ་བསངས་རྟན་ཚར་བཅད་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་བའི་ངན་སེམས་བཅངས།

དུས་དེར་ལྷ་བསངས་རྟན་གྱི་བུ་ཕྲུ་བོ་དགའ་ལྡན་བསྟན་འཛིན་བཙུན་མོའི་བགོ་སྐལ་འཛིན་པའི་དུས་ལ་བབས་ཏེ། མོང་གོལ་ཧྲུན་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཚེ་དབང་རབ་བརྟན་ལ་སྲས་མོ་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལེགས་པ། སྐྱུ་བྱད་བཟང་བ། མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཡོད་པས། དེར་དགའ་ལྡན་བསྟན་འཛིན་སེམས་པ་ཤོར་ནས་ཡབ་ལྷ་བསངས་རྟན་ལ་དེ་ང་ཡི་བཙུན་མོར་བླངས་བར་ཞུ་ཟེར། ཧྲུན་གར་བས་ལྷ་བསངས་རྟན་ལའང་འདི་སྐད་ཅེས་འཕྲིན་དུ་བྱས་སོ "ཀྱེ། གང་གི་བུ་ཕྲུ་བོ་ལ་ངའི་བུ་མོས་བཙུན་མོར་རྫེ་ཐོགས་ན་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པ་འཛེ་བར་བྱེད་པ་གདོན་མི་ཟ་ཡང་། འཇིག་རྟེན་ན་སྐྱེ་བོ་བློ་ཟློས་དང་ལྡན་ལ། སྒྱུ་རྩལ་དགྲ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་

དང་། ཁྱད་མེད་མཚར་སྡུག་ལྡན་ལ་མཛངས་མའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་
ལྡན་པ་ནི་ཆེས་ཆེར་དཀོན་ཏེ་མེ་ཏོག་ཨུ་དུམ་ཝ་ར་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། ཟང་
ཟིང་གི་ཉིད་པའི་ནོར་རྫས་ནི་སྐད་ཅིག་གིས་འཕེལ་ཞིང་། སྐད་ཅིག་གིས་
འཛད་པ། སྙིང་པོ་མེད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གཞོན་ནུ་མའི་ཚེ་
བའི་སྣད་དུ་དཔྱལ་སྲང་ཆེན་འབུམ་ཕྲག་གི་གྲངས་སུ་ལོང་པ་ཡང་རིན་དུ……
སྤྲོལ་ཅིག། ཁྱེད་ཀྱི་བུ་ཕྲུ་བོ་ཡང་ཡུལ་འདིར་མངགས་པར་གྱིས། ངའི་བུ་
མོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མཇལ་བར་བྱས། ཡིད་མཐུན་པར་བྱས། ལུས་
འདྲེས་པར་བྱས་ཏེ་ཕྱི་ནས་ཡང་ཡུལ་དབུས་ཉིད་དུ་བཏང་བར་བྱའོ”། ཞེས་
སྤྲིངས་ཡིག་ཕུལ་བས་ལྷ་བསངས་ཀྱི་བསམ་པར། ཧྲུན་གར་རྒྱལ་པོ་ཚེ་དབང་
རབ་བརྟན་ནི་གཡོ་ཐབས་ཆེ་ལ། རང་བཞིན་མི་དྲང་བ་ཞིག་ཡོད་པས
གཉེན་སྒྲིག་བྱ་བ་དེ་བཀྲ་ཤིས་པ་ཞིག་མི་ཡོང་སྙམ། ལྷག་པར་དུ་དཔྱལ་སྲང་
འབུམ་ཕྲག་གི་གྲངས་སུ་ལོངས་པ་སྤྲོད་རྒྱུ་དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཟེར། བུ་ལ་
བསླབ་བྱ་དང་། བཀག་འགོག་བྱས་ཏེ་ཡུན་རིང་བཞག “འདོད་པས་སྨྱོས་
པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས། མི་བྱེད་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད། ” ཅེས་པ་ལྟར། ཉིན་ཞིག་
དགའ་ལྡན་བསྟན་འཛིན་ན་རེ། ཀྱེ་ཀྱེ་ཡབ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་བདག་ལ་གསོན།
གལ་སྲིད་ང་དགའ་མའི་དོན་དུ་ཧྲུན་གར་དུ་གཏོང་བ་མི་གནང་ན། ངས་
འདིར་སྲོག་འདོར་བར་བྱེད་དོ་ཟེར། གྲི་ཆུང་ཞིག་བཏོན་ནས་རང་ཉིད་
ཀྱི་སྙིང་བར་བརྡུང་ཏེ། སོར་མོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་དབྲལ་བར་བྱས་སོ། ལྷ་
བསངས་ཧན་གྱི་བསམ་པར་དུ་འགོག་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་བས……
ཐུགས་མ་བཟོད་པར་བུ་བུ། དེ་ལྟར་མ་བྱེད་ལགས། འཇིག་རྟེན་ན་བླ་
གྲོགས་ནི་བཙལ་ཀྱང་རྙེད་ཐུབ། དལ་འབྱོར་མི་ལུས་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་

བས། རང་སྒྲོག་རང་གིས་འདོར་བས་ཅི་ལ་ཕན། ཕོག་པའི་བསམ་པ་བླངས་ཏེ་ཡིད་ལ་གསོན། ཁྲིད་ཀྱི་རེ་བ་བདག་གིས་བསྐྱང་བར་བྱ་ཞེས་གསུངས། ད་དུང་ལྷ་བསངས་ཏན་གྱི་དགོངས་པར། ཐེངས་འདིའི་གཉེན་སྒྲིག་བརྒྱུད་སོག་སྡེ་གཉིས་དབར་གྱི་འཁོན་འཛིན་སེལ་ཐབ་མཛའ་བརྩེའི་མཐུན་ལམ་གསར་པ་ཞིག་འཛུགས་ཐུབ་ན་བྱ་བ་ངན་པ་དེ་བཟང་པོར་འགྱུར་བའང་ཡོང་སྲིད་སྙམ།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱ་ (1717) ལོར། ཇུན་གར་རྒྱལ་པོ་ཚེ་དབང་རབ་བརྟན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་གཅུང་པོ་ཚེ་དབང་དོན་གྲུབ་དམག་སྤྱིར་བསྐོས་ཏེ་རྟ་དམག་ལྔ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་བོད་དུ་བཏང་། ལྷ་བསངས་ཀྱི་སྲས་དགའ་ལྡན་བསྟན་འཛིན་སློག་ཏུ་བཀྲོངས། དུས་དེར་མངའ་རིས་ཀྱི་ཁྲིད་པོ་ཁང་ཆེན་པས་ལྷ་བསངས་ཏན་ལ། ཕྲ་མེན་གྱི་རིག་པ་འཛིན་པ། འཁྲིད་པ་དང་རྫོད་པ་ལ་དགའ་བའི་ཇུན་གར་བའི་དཔུང་ཚོགས་སྟོང་ཕྲག་ལྔའི་གྲངས་དང་ལྡན་པ་ཡུལ་ནས་བཏེག་སྟེ་མངའ་རིས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ཕྱོགས་སོ་ཞེས་ཐོས་ན་དགྲ་དང་གཉེན་ཇི་ལྟར་ཡིན་བརྟག་དཀའ་བས། བསྐོར་གསུམ་གྱི་གཡུལ་གྱི་ཚོགས་ཉེ་བར་བཤམས་ཏེ་ས་ངན་གྱི་མཚམས་སུ་བདག་ཅག་འདོང་བར་ཆས་ན་རིགས་དང་མི་རིགས་པ་བཀའ་སྩོལ་ཅིག་ཅེས་འཕྲིན་ཡིག་ཕུལ་སྐབས། ལྷ་བསངས་ཏན་སོམ་ཉི་འཆར་ཡང་། བཀའི་མདུན་ན་འདོན་བུ་ཆུང་དང་། པཎྜི་ད་ག་ན་རེ། ཇུན་གར་རྒྱལ་པོ་ཚོད་ལ་དགའ་ཡང་བདག་ཅག་ལ་གནོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད། ཇུན་གར་བའི་བུ་མོ་སྲས་ཕྲུ་བོ་དགའ་ལྡན་བསྟན་འཛིན་གྱི་བག་མར་གྱུར་པས་ཕྱུགས་དོགས་ངན་པ་ཅི་ལ་དགོས་ཞེས་གསོལ། ནམ་ཞིག་སོང་ཙམ་ན་ཇུན་གར་

བའི་དཔུང་ཚོགས་བྲུག་སྟོང་ཙམ་སྔོན་ཆད་མ་གྲགས་པའི་ཤུལ་ལམ་གསར་པ་……

ནས་འོངས་ཏེ། བདག་ཅག་ནི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བསངས་ཀྱི་སྲས་དང་བག་མ་

སྐྱེལ་མཁན་ཡིན་ཞེས་ནག་ཚང་དུ་འགྱུར། ཡུལ་དེར་དམག་ཇ་མས་ལ་ཆབ་

འབངས་ཀྱིས་བཟའ་བཏུང་གི་སྦྱོར་བ་ཡང་ལེགས་པར་ཕུལ།

དུས་དེར་ལྷ་བསངས་ཀྱི་སྲས་ཐ་ཆུང་སུཀྲ་ལའང་མཚོ་ཁྲི་ཤོར་རྒྱལ་མོའི་……

འགྲམ་ངོགས་ཀྱི་རྒྱལ་རིགས་ལས་ཆུང་མ་ཞིག་བླངས་ཏེ་ཇོ་བློན་བཙུན་མོ་དང

བཅས་པ་དགའ་མགུའི་དཔལ་ལ་ཅི་དགར་རོལ་བཞིན་གནས་སོ།

དེ་ནས་རེ་ཞིག་སོང་བ་ན། ནག་ཚང་གི་ཕྱོགས་ནས་ཧྲུན་གར་དཔུང་

ཚོགས་ཉེ་བར་ལྷགས་བཞིན་འདུག་ཅེས་གཏམ་གཅིག་མཧྲུག་གཅིག་མཐུད……

ཁྱབ་ཏུང། འཇིག་རྟེན་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་ནི་རེ་བ་ཕོ་ནས་ཕུང་བ་ཤིན་ཏུ་མང།

ལྷ་བསངས་ཧན་དང་དུང་སོམ་ཉི་མ་ཟློག་པས་དགྲ་གཉེན་ཅི་ཡིན་མ་ཤེས……

པར་མེལ་ཚེ་བ་མོང་གོལ་ཨ་ཤི་ཏ་དང་སྲུང་དམག་དང་བཅས་པ་མངགས……

པས། དེས་ཉིན་མཚན་བསྟུད་མར་བསྐྱོད་དེ་བྱང་གནམ་མཚོའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་

ཧྲུན་གར་བའི་མེལ་ཚེ་བ་དང་ཕྲད། ཕན་ཚུན་དམག་འཐབ་བྱས། ཕ་

རོལ་པའི་དམག་དཔུང་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་ས་གཞིར་འཕོས་པ་ལྟར……

མཐའ་ཡས་པ་མཐོང་བས་དངངས་སྐྲག་ཤིན་ཏུ་སྐྱེས་ནས་ཕྱིར་བྲོས། ལྷ་

བསངས་ཧན་ལ་ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་དག་སྒྲ་གསང་མེད་པར་གསེར་སྙན་སྒྲོན……

པས། མགོ་བསྐོར་དུ་ཚུད་པ་ཤེས་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཀའ་ཡི་བློན་པོ་

ནམ་སུ་ལ་གྲོ་ས་མཛད་དེ། དཔུང་ཚོགས་ཇ་མས་འདམ་གཞུང་དུ་ལྷགས་

ནས་འཚབ་འཚུབ་ངང་དམག་གྲབས་མཛད། དུས་དེར་མི་དབང་པོ་ལྷ་

བས་བརྟག་དཔྱད་ནན་ཏན་མཛད་དེ་འདམ་གློངས་ཁྲ་འདུས་ཞེས་པའི་རི……

འདི་ནི་རྫ་རྩ་ཤིང་གསུམ་འཛོམས་པ། མདོ་ལ་བཙན་པ་ཞིག་འདུག་པས།
དེ་བཟུང་ནས་དམག་འཐབ་བྱས་ན་ལེགས་བརྗོད་མ་ཐག་ཏུ། ལྷ་བསངས་
ཀྱི་བཙུན་མོའི་ཡབ་རྗེ་ཐར་པ་ཨེ་ཁེ་ཐའི་རྗེས་ཁྲིལ་གད་བགད་ནས། ཐོ་ལྷ་
ཐའི་རྗེ་བྱ་བ་ཁྲིད་བོད་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་པས་སོག་པོའི་དམག་འཐབ་བྱེད་ལུགས……
མི་ཤེས་ཁ་རོག་སྡོད་ཅེས་སྨྲས། ལྷ་བསངས་ཁང་དཔུང་དང་བཅས་པས་
འདམ་གཞུང་གི་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཆ་བཟུང་། དེར་འཛིང་རག་བཟློས་ནས་
དམག་གྲབས་མཛད། དེ་ནས་ནམ་ཞིག་སོང་ཙམ་ཟ་ཧུན་གར་བའི་དཔུང་
གི་ཚོགས་བཞིན་རས་ལ་ཀོག་ཤུ་ཐ་རེ་ཐོ་རེ་ལངས་ནས་རྫོལ་བ་པགས་པའི……
གོས་དང་། ཁྱིང་པ་ལས་བྱས་པའི་གོས་རྒྱལ་པོ་གྱོན་པ། ཞྭ་ཐོད་རིང་
པོའམ། ཕུ་ཐུང་གི་ཟ་བ་བཅད་ནས་རྩེ་མོ་བསྒྲུས་པ་ལ་ཐོད་འདྲ་བ་གྱོན་
པ། ལག་ན་མདུང་རིང་པོ་ཐོགས་པ། མེའི་འཕྲུལ་འཁོར་དང་། འཁོར་
གསུམ། རལ་གྲི་ལ་སོགས་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་པ་འཛིན་པ། བཞོན་པ་རྟ་
མཆོག་མཇུག་མ་བཅིངས་པ་ལ་ཞོན་པ་སྟོབས་ལྡན་གེ་སར་དམག་གི་དཔུང……
དང་མཚུངས་པ་ཞིག་ཉེ་བར་བསླེབས་ནས་འདམ་ལྗོངས་སུ་འདུས་ཞེས་པའི……
མཁར་རྫོང་བཙན་པོ་དང་འདྲ་བའི་རི་བོ་དེ་བཟུང་ནས་གནས་སོ། དེ་ནས་
ལྷ་བསངས་ཧན་གྱི་བཀའ་ཡི་བློན་པོའི་ཚོགས་གྲོས་ལེགས་པར་མཛད་དེ་ལུག་
ཁྲུ་ཐང་ལ་གནས་པ་ལྟར་བསྡད་ན་ཕམ་ཉེས་ཆེན་པོ་ཡོང་ངེས་ཡིན་པས་དེ……
མ་ཐག་ཏུ་ཕར་གོལ་བྱེད་པའི་གྲོས་མཐུན། སོང་གོལ་པའི་གཡུལ་འགྱེད་
པའི་ལུགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་དཔའ་བོ་ཁོ་ཐོའུ་ཚེར་གྲགས་པ……
འགའ་ཞིག་དང་། མཇུག་ཏུ་འོང་བ་ཁེ་ཐུར་ཁེར་ཞེས་པ་འགའ་ཞིག
གཡས་གཡོན་དུ་རྒྱལ་པོར་སྙ་ཉེ་བའི་ཕུས་མོ་གནོན་མཁན་དུ་གྲགས་པའི……

དཔའ་བོ་འགའ་ཞིག་དགོས་པ་ལས། ཕོ་ལྷ་བ་ནི་ཕྱུས་མོ་གཉོན་མཁན་
དཔའ་བོའི་གྲས་སུ་བགོད། དཔྱང་ཚོགས་རྣམས་མདའ་ཕྲི་འཐུང་སྐྱུམ་
དང་། ཅ་དར་ནམ་མཁར་སྤྲིང་། ངར་སྒྲ་སྒྲོག་བཞིན་ཕར་གྲོལ་བྱས།
ཐག་ཉེར་སོང་བ་ན་གཞུ་རྣ་བའི་བར་བཀང་སྟེ་མདའ་འཕེན་པ་དང་། མཐུང་
རིང་དང་རལ་གྲི་བརྒྱན་པ་སོགས་བྱས་སོ། རྟུན་གར་བའི་དཔྱང་དམག་
རྣམས་རི་ཡི་སྟེང་དུ་བྱ་སྒག་ལུག་ཁྱུར་ཞུགས་པ་ལྟར་གནས་པས། ལྷ་བསངས་
ཁང་གི་མདུན་བསྐྱོད་དཔའ་བོར་གྲགས་པའི་སྐར་མ་ཁག་གཅིག་དེ་དག········
མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་སྙིང་རྩ་འདར་ནས་ཚུར་བྲོས་འོངས། ལྷ་བསངས་ཁང་
གིས་ཕྱུས་མོ་གཉོན་མཁན་དཔའ་བོ་རྣམས་ལ་མཆོངས་ཤིག་འབོད་པས།
མི་དབང་ཕོ་ལྷ་བས་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་དགྲ་ཕྱོགས་སུ་མཆོངས་ནས་དམག········
འཐབ་བྱས་ཏེ་རྟུན་གར་བའི་དཔའ་བོ་ལ་ལ་སྒྲོག་དང་བྲལ་བ་དཔྱང་དམག····
རྣམས་ཕྱིར་ཟློག་པ་རེད་ཟེར་སྐད། དེ་ནས་ལྷ་བསངས་ཧན་གྱིས་ཕོ་ལྷ་
ཐའི་ཇི་དཔའ་རྩལ་ཆེ་ཚུལ་དང་། ལྷ་བསངས་ཀྱི་སོག་དམག་ཉམས་ཞན་
ཚུལ་སྐོར་བརྗོད་ནས། གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་དཔྱིད་ཆད་དཔྱང་གི་ཁ་ལོ་པ་
གཙོ་བོར་ཕོ་ལྷ་ཐའི་ཇི་མངོན་པར་དབང་དུ་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་ཁྱབ་བསྒྲགས་
མཛད། དེ་ནས་ཉིན་ཤས་སོང་ཙ་ན་གློ་གྲོས་དང་དཔའ་རྩལ་ཆེ་བའི་དམག་
དཔོན་ཨ་རོང་པ་འཁོར་དང་བཅས་པས་གསང་བའི་ཐོག་འདམ་སློངས་ཁྲུ······
གདུས་རི་ཡི་ལྟག་བསྐོར་ནས་རྩེ་མོར་བསྐྱོད་པས་རྟུན་གར་བས་དེའི་ངང་ཚུལ་
རྟོགས་ཏེ། ནམ་མཁའ་ལྡིང་གིས་སྦྲུལ་འཛིན་པ་ལྟར་དེ་དག་ལྡེ་ལམ་དུ་
བཏང་ངོ་། དེ་བཞིན་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་དབུ་ཅ་དང་། གཡོན་ཅ། གཙང་
སློངས་ཀྱི་གཡས་ཅ་དང་ཅ་ལག། བྱར་དྭགས་ཀོང་གསུམ་སོགས་ཀྱི་བོད་

དམག་གིས་དཔའ་མཛངས་བརྟུལ་ཕོད་ཀྱིས་དམག་འཐབ་བྱས་ཀྱང་། ཧྲུན་གར་བའི་དམག་དཔུང་ནི་ཇོག་ཙ་སྒྲིལ་བ། དམག་ཇལ་ཆེ་བ། གཡོ་སྒྱུ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ཕོ་ལྷ་ཐའི་ཇིའི་ཏིང་པ་ཟླས། དམག་དཔོན་འབྲུམ་ཐང་པའང་མི་མདའ་ལྟོ་བར་ཕོག་པས་ཏྲ་ནས་ལྷུང་། དཀྱིལ་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་གྲགས་མཆོན་གྱིས་བཀུམ། བོད་དམག་གྲངས་ལས་འདས་པའི་སྲོག་ཤོར། དེ་ནས་བཟུང་བོད་དམག་ནི་མཐུ་ཇལ་ཆེ་བ་དང་། གཡུལ་གྱི་ལས་ལ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ། ལྷ་བསངས་ཧན་གྱི་དམག་དཔུང་ལ་དསོད་ཅིང་ཐྲུ་ཞུད་འདེབས་པར་བྱེད་པ་བྱུང་སྐད། དེ་རྗེས་དམག་འཐབ་ལན་མང་བྱས་ཀྱང་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕོ་ལྷ་ཐའི་ཇི་ཏིང་པ་ཟླས་པས་འདབ་ཆགས་གཤོག་པ་ཆག་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱ་ཐབས་མེད་པར་ཤིང་ཁྲི་ལ·······བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞིས་སུ་ལོག། ཧྲུན་གར་བའི་དམག་དཔུང་ཉིན་བཞིན་མཐུ་ཇལ་ཇེ་ཆེར་གྱུར། བོད་དམག་ནི་ཉིན་བཞིན་སྤྲོ་བ་ཉམས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་རོ།

དེ་ནས་ཧྲུན་གར་བའི་དམག་དཔུང་གིས་རིམ་བཞིན་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་སུ··· དཔུང་འཇུག་བྱས། ལྷ་བསངས་ཧན་དང་བློན་འབངས་རྣམས་ནས་དབུས་གཙང་གི་མཁར་རྫོང་བཙན་པོར་བཟུང་། སྨད་མན་ཅིན་གོང་མ་དང་། མཚོ་ཁྲི་ཤོར་རྒྱལ་མོའི་འགྲམ་ངོགས་ཀྱི་རྗེ་བོ་རྣམས་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་ནས་ཧྲུན་ཁར་བའི་དཔུང་ཚོགས་བརླག་པར་བྱེད་པའི་གྲོས་མཐུན། འོན་ཀྱང་ཐག་རིང་གི་ཚུ་ཡིས། ཐག་ཉེའི་མེ་གསོད་ག་ལ་ཐུབ་ཟེར་བ་ལྟར། ཧྲུན་གར་བའི་དཔུང་རྣམས་སྔར་དུ་ལྷ་སར་འཁྱོར། ཕོ་ལྷ་བ་དང་། ཨ་རིང་པ། འབྲུམ་ཐང་པའི་རིགས་ཀྱི་བུ་སོགས་དཔོན་རིགས་སེར་སྐྱ་འགའ་ཞིག་དང·······

བོད་དམག་ཁག་གིས་འགོག་རྒོལ་བྱས་པ་ཙམ་ལས། བོད་འབངས་ཕལ་
ཆེ་བ་དང་། ལྷ་བསངས་ཀྱི་དཔུང་དམག་གིས་ཡིད་མ་རངས་པའི་རྣམ་
འགྱུར་སྟོན། གཡུལ་གྱི་ལས་ལ་ཞེན་ལོག་ཅིང་སྐྱིད་ལུག་གི་རྣམ་པ་བཟུང་།
ཕོ་ལྷ་བས་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་མཐོང་རྗེས། ལྷ་བསངས་ཁན་དང་དཔོན་·········
དམག་ཁུང་ཤས་ཤིག་མདོ་ཁམས་བརྒྱུད་མཚོ་ཁྲི་ཤར་རྒྱལ་མོའི་འགྲམ་ངོགས་···
སུ་བསྐྱོད་ནས། སྨད་དཔུང་རོགས་བཙལ་ཏེ་རྒོལ་བ་ནི་ཐབས་བཟང་ཤོས་
ཡིན་བརྗོད་ཀྱང་དེ་ར་མི་གསན། དེ་ནས་སྐུ་འབུམ་ཐང་དང་། ཀྲ་བཞི།
ལྷ་སའི་ནུབ་ངོས་རྒྱང་ཐང་སྒང་སོ[illegible]དམག་འཐབ་ལན་མང་བྱས་ཅིང་།
ཛུ་ཁྲ་ཅིའུ་ཀླུ་ཚོགས་ལ་ཞུགས་པ་ལྟར་གྱི་སྒྲ་སྒྲོག་བཞིན་རྗེས་འདེད་བཏང་······
བས། ལྷ་བསངས་ཁན་དང་དཔུང་དམག་ཚོ་སྙིང་རྩ་འདར་བཞིན་ཏབ་
ཏབ་པོར་གྱུར་ཏེ་རྩེ་ཕོ་བྲང་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་བྲོས། ཇུན་གར་གྱི་དམག་
གིས་པོ་ཏ་ལ་མཐའ་བསྐོར། ལྷ་བསངས་ཁན་གྱིས་རང་ལུགས་བཤད་པའི་ལག་
ཏུ་ཐེབས་པ་ལྟར་དོན་མེད་ཤི་བ་ལས། དགྲ་བོ་འགའ་ཞིག་དང་ལྷན་ཅིག་
ཏུ་སྒྲིག་དོར་བ་དགའ་སྙམ་ནས་དཔོན་གཡོག་གཉིས་ཀྱིས་ཇུན་གར་བའི་········
དམག་བཅུ་ཕྲག་ཙམ་དང་ལག་འཛིང་བཏང་། དམག་མི་དྲུག་བདུན་ཙམ་
བསད། མཐར་ལྷ་བསངས་ཁན་དཔོན་གཡོག་གཉིས་ཀྱང་སྒྲིག་དོར། ལྷ་
བསངས་ཁན་གྱི་ཕྲུ་གུ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་གསེར་ཁྲི་ལས་ཕབ་སྟེ་ལྕགས་པོ་རིར········
བཞག། ལྷ་བསངས་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་གཙོ་བོ་འགའ་ཞིག་དམར་གསོད་
བཏང་། གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་
གི་ཁ་ལོ་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔ་རིང་བསྒྱུར། མཐར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
མེ་བྱ (1717) ལོའི་ཟླ་༡༡ཚེས་༡ཉིན། ཇུན་གར་བས་ལྷ་བསངས་ཁན་

དམར་གསོད་བཏང་བས་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱིས་བོད་དུ་འཛིན་པའི་དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་མཇུག་བསྒྲིལ་པའོ། །

ཇུན་གར་བ་ཚེ་རིང་དོན་འགྲུབ་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་རྗེས་མེ་བྱ་ (1717) ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་སྲིད་སྐྱོང་པ་དགའ་ལྡན་ཐའི་ཇིའམ་མཚན་དངོས་སྟག་རྩེ་ལྷ་རྒྱལ་རབ་བརྟན་སྲིད་སྐྱོང་གི་ཁྲིར་བཀོད། སྡེ་སྲིད་འདི་ནི་དབུ་སྐྲ་དུང་ལས་དཀར་བ། མིག་ལྷགས་འཁྱུང་བ། ཞལ་ལ་སོ་ཏིག་ཙམ་ལས་མེད་པ། རྒ་བའི་དབང་པོ་ཉམས་པ། གསུང་སྐྲ་མི་གསལ་བ་ལྷབ་ལྷིབ་ཏུ་གྱུར་པ། ཐུགས་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་བཟང་བ། དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ལ་ཕེབས་ཡོད་པས་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བའི་དབང་ཆ་དོན་དུ་ཇུན་གར་བའི་ལག་ཏུ་བཟུང་། དེ་དག་གིས་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཁག་དབར་ཕྱོགས་རིས་འཛིན་ཏེ་རྙིང་མ་བའི་དགོན་སྡེ་གཙོ་བོ་རྡོ་རྗེ་བྲག་དང་། སྨིན་གྲོལ་གླིང་སོགས་རྩ་མེད་བཟོས། རྡོ་བྲག་རིག་འཛིན་ཆེན་མོ་པདྨ་འཕྲིན་ལས་དང་། སྨིན་གྲོལ་གླིང་གི་གདུང་སྲས་པདྨ་འགྱུར་མེད་རྒྱ་མཚོ། སྨིན་གྲོལ་གླིང་གི་ལོ་ཆེན་དྷརྨ་ཤྲི་སོགས་རྙིང་མའི་བླ་མ་མང་པོ་བཀྲོངས། དགོན་སྡེ་རྙིང་ཁུངས་ཀྱི་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་གནའ་རྫས་འཕྲོག་ནས་རང་ཡུལ་དུ······དབོར། སྐབས་དེར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་གདུང་ཡང་བཤིགས་སྐད། གསེར་གདུང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་ཀྱང་གཏོར་རྩིས་བྱེད་སྐབས་སྡེ་སྲིད······སྟག་རྩེ་བས་འཇམ་རྩུབ་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བཀག་འགོག་མཛད་པས······གཏོར་མ་ཐུབ། དམག་དཔུང་གི་སྒྲིག་ལམ་ཞན་པས་སྡེ་འབངས་མི་སེར་གྱི་ལག་ནས་ཀྱང་འཕྲོག་བཅོམ་དང་། བུད་མེད་ལ་ལོག་གཡེམ་སོགས་མ་རབས་གཏུག་རྩུབ་ཀྱི་སྤྱོད་ངན་འཛིན་པས་བོད་འབངས་ཡིད་མ་རངས་པར་···

གྱུར། ལྷག་པར་དུ་ཇུན་གར་པས་སྔར་བཞིན་འཛམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་
པོའི་བཀའ་ལ་བརྩི་བཀུར་མི་ཞུ་བ་མ་ཟད། བོད་བཙན་བཟུང་བྱས་རྗེས་
ཟི་ཁྲིན་དང་། མཆོ་སྔོན། ཡུན་ནན་སོགས་ཁྲིམ་མཚེས་ཞིང་ཆེན་གྱི་བདེ་
འཛགས་ལའང་གནོད་འཚེ་བཏང་སྐབས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་
ཁྱི (1718) ལོར་གོང་མ་ཁང་ཤིའི་མཆོག་གིས་དཔུང་དམག་བཏང་སྟེ་ཇུན་
གར་བ་བཏུལ་བར་འོངས་ཀྱང་། གོང་མའི་དཔུང་དམག་ས་མཐོའི་ཐོག་
དམག་འཐབ་བྱེད་པའི་སྦྱོང་བྲ་ཞན་པ་དང་། ས་ཆུས་མེད་པ། མགོ་སྐྱོར་
དུས་ཐོག་ཏུ་མ་འབྱོར་བ་སོགས་ཀྱིས་ནག་ཚུར་གླགས་རྗེས་དམག་ཕམ། དེ་
ནས་ས་ཕག (1719) ལོར། གོང་མའི་དམག་དཔུང་ཐེངས་གཉིས་པ་
བོད་དུ་བཏང་། ཐེངས་འདིར་དེ་སྔའི་ཉམས་སྦྱོང་བསླབ་བྱ་རྣམས་བླངས་ཏེ་
དམག་གྲབས་ལེགས་པར་མཛད། གོང་མ་ཁང་ཤིའི་སྲས་བཅུ་བཞི་པ་ཡུན་
ཐི་རྒྱང་སྐྱོད་དམག་དཔུང་དཔུང་སྣེ་ཆེན་པོ་དྲུག་གི་སྤྱི་ཁྲབ་དམག་སྤྱི་ཆེན་པོར་
བསྐོ་གཞག་སྐྱལ། མདོ་ཁམས་སོགས་དམག་ལམ་འགར་ཞིག་བགོས་ཏེ་ཕྱིག་
ཅན་ཇུན་གར་བའི་དཔུང་ཚོགས་བཅོམ་པར་ཆས་པས། ཇུན་གར་བའི་དཔུང་
དམག་དངངས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་འཚབ་འཚུབ་ངང་གཙང་ཕྱོགས་སུ་བྲོས།
དུས་དེར་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཁང་ཆེན་པའི་དཔུང་ཚོགས······
གྲོ་ཤོད་དུ་སྐར་བཏབ། ཕོ་ལྷ་བས་དམག་དཔུང་སྣ་དྲངས་ཏེ་ཇུན་གར་
བའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཞུང་ནག་ཤེལ་དཀར་བ་དང་། རྩ་སྐོར་བ་སོགས་
གདུག་པ་ཅན་རྣམས་ལ་འཁོན་ལན་བསློགས་ཏེ་ཚར་བཅད། ཕོ་བྲང་རྒྱལ་
མཁར་རྩེའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཁ་ལོ་པ་རབ་བརྟན་ཤར་པ་དཔུང་དང་བཅས་པ་དང་།
སྣར་དགོན་གྱི་དཔུང་རྣམས་ལྷ་རྩེར་ཆས། ཤེལ་དཀར་རྫོང་རྗེའི་རྫོང་གི་ཕྱོགས་

སྲུ་ཁང་ཆེན་པའི་ཞབས་འབྲིང་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཙ་སྣ་དྲངས་ཏེ⋯⋯
བསྐོར་གསུམ་གྱི་དཔུང་དམག་ཁག་གཅིག་བཅས་བསྐྱོད་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་
བཟའ་བཏུང་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་། ནོར་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་ཟ་ཟམ་ཆེ་བས།
སྔེ་འབངས་མི་སེར་ལ་བརྡབས་བསིགས་ཛེ་མང་བཏང་བས་སྐྱོན་ཅིག་ཙམ⋯⋯
ཡང་བདེ་བར་མ་གྱུར། དེའི་ཚེ་དགྲ་བོ་ཆམ་ལ་འབེབས་པའི་གོ་སྐབས་མ་
ཐོབ། སྐབས་དེར་ཡུལ་ནག་ཚང་གི་གཙོ་བོར་མངགས་པ་བསམ་སྡིངས་
པས་རྟབ་རྟབ་པོར་འོངས་ནས། རྒྱན་གར་བའི་དཔུང་ཚོགས་མངའ་རིས་
ཀྱི་ཤུལ་ལམ་དུ་ཕྱོགས་སོ་ཞེས་གསོལ་བས། ཕོ་ལྷ་བས་སྟོ་གཙང་གི་དམག་
དཔུང་དང་། ཨ་ཁེ་ཏ། ཁོར་དུམ་ཁྲ་ལ་སོགས་བསྐོར་གསུམ་དང་མོང་
གོལ་གྱི་དམག་དཔུང་རྣམས་འཁྲིད་ནས་ཤངས་ཨེ་ད་མར་སྣང་དུ་སྣར་བཏབ⋯
ནས་སྡོད་པའི་ཚེ་རྒྱན་གར་བའི་དཔུང་དམག་འགའ་ཞིག་རི་དྭགས་རྒྱ་ལས⋯⋯
ཐར་བ་ལྟར་ལམ་ཆུང་བརྒྱུད་ནས་བྲོས་ཕྱིན་པ་ཐོས། དེ་བཞིན་ང་ཕོད་
པས་ཀོང་དམག་བསྐོངས་ཏེ་རྒྱན་གར་བའི་དཔུང་ཚོགས་ལ་ཕར་རྒོལ་བྱས།
མདོར་ན། བསྐོར་གསུམ་གྱི་དམག་དཔུང་དང་། གཙང་དམག ཀོང་
དམག་སོགས་ནས་གོང་མའི་དཔུང་དམག་ལ་རམ་འདེགས་བྱས་ཏེ་ལྕགས་བྱི⋯
(1720) ལོར། རྒྱན་གར་བའི་དཔུང་དམག་ཡོངས་རྫོགས་བོད་ནས་
མཐར་བསྐྲད། ཡུལ་ལུང་བདེ་ཞིང་སྐྱིད་པར་གྱུར། བོད་འབངས་སྐྱེས་
བུ་ཡོངས་ནས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་དཔུང་དམག་བོད་དུ་ཕེབས⋯
པར་བསུ་བ་དང་བཙི་བཀུར། དེ་ནི་མིས་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་སྲུ་བརྟན་
གཏོང་བར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་བྱ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་སྟབས⋯⋯
ཀུན་གྱིས་བསྔགས་པར་བརྗོད་པའོ།

ལྔ་པ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བོད་དུ་གདན་དྲངས་རྒྱལ་དང་། ཁང་ཆེན་པ་དང་ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་དབར་སྲིད་དབང་འཐོབ་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་སྐོར།

འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་སྟོབས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་དཔུང་དམག་ཇམས་ལྷ་སར་འབྱོར་རྗེས། ཐག་ཞོར་འབྲེང་རྒྱུད་ཕྲར་སྐུ་ན་སྨིན་པའི་སྲིད་སྐྱོང་སྟག་རྩེ་བའི་རྫི་གནས་དབྱུང་བཏང་བ་མ་ཟད། འཛིན་བཟུང་ཐོག་ཁང་ཆུང་ཞིག་ནང་བཞག་སྟེ་སྲུང་ཆ་བསྒྲིམས། དེའི་བློན་པོར་གཏོགས་པ་ཐལ་མོ་ཆེ་ལའང་དོགས་པ་དང་བཅས་ཅི་དགར་འགྲོ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཐབ། དེ་རྗེས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱུན་གར་བའི་རིགས་ལས་བྱུང་……བའི་བླ་མ་དང་། གྲྭ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་མེད་གཅིག་འཛིན་བཟུང་བྱས། བྱེད་གཏེ་མི་ལྔ་སྐེ་བཅད། དེ་ནས་ཁང་ཆེན་པའི་ཞབས་འབྲིང་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་དང་། གཙང་སྟོངས་གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ་ཀུ་མ་བ་སོགས་ནས་སྟག་རྩེ་བའི་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་སྐྱེ་བོ་དག་དང་། རྒྱུན་གར་བའི་དཔུང་ཚོགས་ཀྱིས་གཟིངས་བསྐྱོད་ཅིང་སྲིད་སྐྱོང་མཁན་གྱི་བྱེད་པོ་རྣམས་ཉེས་པ་ཡོད་མེད་ཚང་མ་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་ཡང་མ་ལུས་པ་བཟོ་དགོས་ཟེར། ཕོ་ལྷ་ཐའི་རྗེས་རང་གི་སྲོག་སྐྱབ་པའི་བཀའ་དྲིན་གསོལ་ཆེད་དང་། སྟག་རྩེ་བ་སྐུ་ན་སྨིན་ལ་གཞུང་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་ཡིན་པས། སྲོག་ཐོག་ཏུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་ཞུ་བ་ལན་མང་ཕུལ་ཡང་། གོང་མའི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོས་མི་གསན་པར། སྟར་ལྷ་བསངས་ཏན་གྱི་བུ་ཐ་ཆུང་སུཀྵ་བཟུང་སྟེ་རྒྱུན་གར་བར་ཅིས་སྒྲོད་མཁན་ནི་སྟག་རྩེ་བ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་ཉེས་པ་མང་པོ………བཀྲངས། མཐར་སྡེ་སྲིད་ཟུར་པ་སྟག་རྩེ་བ་དང་། བཀའི་གུང་བློན་བཀྲ

ཤེས་རྩེ་བ། ཨ་ཚོས་སོགས་ཞབས་འབྲིང་དུ་མ་དང་བཅས་རྩེ་ཕོ་བྲང་གི་
མདུན་དུ་ལག་གཉིས་ཐག་པས་རྒྱབ་ཏུ་བཅིངས། གོས་རྒྱལ་པོ་བསྒོན། མགོ་
བོ་སྐྲུར་སྐྲུར་དུ་བཞག་ནས་འདྲི་རྩད་ཚ་ནན་གནང་ཡང་། སྟེ་སྲིད་སྟག་རྩེ་
བས་རང་ཉིད་ལ་ཉེས་པ་མེད་ཅེས་དག་སེལ་ཞུས། དེ་ནས་ཉིན་ཤས་སོང་
ཙ་ན། གོང་མའི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོས་སྟག་རྩེ་བ་སོགས་ཚར་གཅོད་པའི་
བཀའ་ཕབ། ཁྲིམས་ཀྱི་ཛ་བོ་ཆེ་བརྡུངས། མདུང་དང་། རལ་གྲི། ལྕགས་
སྒྲོག། དགྲ་སྟ། ཞགས་པ། བེ་ཅོན་སོགས་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་ལག་ཏུ་
བཅངས་པའི་ཁྲིམས་གཅོད་པ་རྣམས་མདུན་ན་འོངས། སྟག་རྩེ་བ་སྟོད་
གོས་ཙམ་མ་གཏོགས་གཅེར་བུར་ཕྱུང་བ། སྐེ་ལ་ཞགས་པ་ནག་པོས་བཅིངས་
ཤིང་མདུན་ནས་འཁྲིད། ལག་གཉིས་རྒྱབ་ཏུ་བསྣམས། དེ་བཞིན་བཀྲ་
ཤིས་རྩེ་པ་དང་། ཨ་ཚོས་སོགས་ཀྱང་གཅེར་བུར་བསྣམས་བཀྱིག་བྱས་ཏེ་
ལྷ་སའི་སྤྱིད་རྒྱའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་ཁྲིད་དེ་མི་སྒྲོགས་ལན་གསུམ་བརྒྱབ་པ་དང་……
ཅིག་ཅར་དུ་རལ་གྲི་གཡུགས་ནས་སྐེ་བཅད་དོ།

དུས་མཚུངས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྕགས་བྱི (1720) ལོའི་ཟླ་
༩ཚེས་༢༢ཉིན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་སྐུ་འབུམ་ནས་བོད་དུ་ཆིབས་
ཁ་བསྒྱུར་སྐབས་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་སྲས་ཡུན་ཐི་
(བོད་ཡིག་དེབ་ཐེར་མང་ཆེ་བར་ཅང་རྗུན་ཀྲང་ཞེས་འཁོད) མཆོག་གིས་ཏཱ་
ལའི་བླ་མར་གསེར་ཡིག་དང་གནང་སྦྱིན་རིན་ཆེན་དང་དར་གོས་སྣ་ཚོགས་
གནང་བ་མ་ཟད། ཐི་ཅིང་ནས་བློན་པོའི་ཚོགས་དུ་མ་དང་། དཔུང་
དམག་སུམ་སྟོང་ལྷག་དང་བཅས་ཛམ་བཛིད་དང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་……
དཔལ་གྱིས་བརྩེགས་བཞིན་དུ་འབྲི་ཆུའི་བར་བསུ་སྐྱེལ་མཛད། དེ་ནས་ལྷ་

གྲོས་ཡུན་ཐི་ཧྲིར་ཕོག། དམག་དཔོན་ཧྲི་ངས་ནས་ལྷ་ས་བར་གདན་དྲངས། ལོ་འདིའི་ཟླ་༩ཚེས་༡༥ཉིན། ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏཱ་ལ་ཡི་སི་འཛིགས་གདོང་ལྷའི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ།

ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་བྱི (1708) ལོར་ལི་ཐང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཡབ་ཀྱི་མཚན་ལ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་དང་། ཡུམ་ལ་བློ་བཟང་ཆོས་འཚོ་ཟེར། ལྷ་བསངས་ཧན་དབང་ཤུགས་ཆེ་བས་རེ་ཞིག་ངོས་འཛིན་ཞུ་མི་ནུས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་སྐབས་ལི་ཐང་དགོན་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགུང་ལོ་དགུར་སོན་ཆེ་མཚོ་སྔོན་རྒྱལ་ཁག་གིས་གཞན་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཤོར་དོགས་ཀྱིས་མཚོ་མཁར་སྐྱུན་དྲངས། རིམ་བཞིན་གོང་མར་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་ལྟར་སྐུ་འབུམ་ཆོས་སྡེར་བཞུགས། དེ་ནས་དགུང་ལོ་༡༣ལ་ཕེབས་སྐབས་ལྷ་སར་གདན་དྲངས་ནས་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དྲུང་ནས་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་བླངས། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་གཞིས་ཀ་སོགས་འཚོ་རྟེན་གང་མང་གནང་བས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པའི་ཁྲིམ་བསྒྱུར་རྣམས་བོད་ཀྱི་མངའ་བདག་ཆེ་གྲས་སུ་གྱུར།

ལྕགས་བྱི (1720) ལོའི་ཟླ་༩ཚེས་༡༥ཉིན། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དེའི་ལོ་འཁྲོས་ནས་གོང་མའི་ཅང་ཇུན་དང་། ཀུང་ཚེ་དབང་ནོར་བུ། དོན་གྲུབ་ཕང་། བསྟན་འཛིན་ཕང་ (བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན།) ཨེ་སིས་ཕི་ལིབ། ཕི་སི་ང་ཕོད་པ་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ། ཀུང་ལུམ་པ་བཀྲ་ཤིས་རྡོ་རྗེ་སོགས་རྒྱ་བོད་ཚོགས་འདུ་ཆེན་མོས་ལོ་གཅིག་རིང་སྲིད་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྒྱུར། སྐབས་དེའི་ལུང་བསྒྱུར་པ་བསྟན་འཛིན་ཆེན་ཕང་

ཞེས་པའི་དམ་ཕྱག་འབྲུ་དོན་དུ་"བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཐམ་ག" ཞེས་པ་དེ་ཕེད་ཕྱུད། གོང་མ་ཆེན་པོས་དེར་གཟིགས་སྐྱོང་ཚད་མེད་གནང་བས་སྐུ་དབང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྕགས་གླང(1721)ལོར། མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཁང་ཆེན་ནས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། ཤར་ཀོང་པོའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བདག་ང་ཕོད་པ་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོར་བཀའི་བློན་པོར་བསྐོ་གཞག་སྩལ། མི་རིང་བར་ཕི་སིའི་ཚོ་ལོ་གནང་། ལུམ་པ་བ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོར་གུང་གི་ཚོ་ལོ་དང་བཀའི་བློན་པོར་བསྐོས། དེ་རྗེས་ཕོ་ཉ་མངགས་གཏོང་ཐོག་ཕོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་དང་། སྦྱར་ར་བ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ་ལའང་བཀའ་ཡི་བློན་པོ་ར་བསྐོས། "ཕི་སི་ཁང་ཆེན་ནས་གཙོ་བོ། ཕི་སི་ང་ཕོད་པས་ཇོགས་རམ་སོགས་ཕྱིང་སང་རྣམས་ཀྱི་ཐམ་ག་རྒྱལ་དགའ" ཞེས་པ་འབྲུ་དོན་དུ་འཁོད་པའི་གསེར་ཐམ་གནང་། དེ་བཞིན་ཁང་ཆེན་པར་"དའི་ཆིང་བ་ཏུར་གྱི་ཐམ་ག" ཞེས་པའི་སྤྲེར་ཐམ་སྩལ། དེ་ནས་ཁང་ཆེན་ནས་སོགས་བཀའ་ཡི་ཕྱིང་སང་རྣམས་ནས་ཆབ་སྲིད་ལོ་བདུན་བསྐྱངས། དུས་དེར་ཕི་སི་ཁང་ཆེན་ནས་ལ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་བདག་ཀྱེན་འཛའ་ས་དང་། གསེར་ཐམ་གནང་བས་དེ་ཉིད་ཁེངས་དྲེག་ཆེས་ཆེར་འཕེལ། གཞན་ལ་མཐུན་ལམ་དམན་པ། བརྒྱ་ཁ་གཅིག་གཙོད་བྱེད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་བཀའ་བློན་ལས་རོགས་རྣམས་ཡིད་མི་རངས་བར་གྱུར།

མི་རིང་བ་ཉིད་དུ་ཁང་ཆེན་ནས་མངའ་རིས་སུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་སུ། ཐའི་ཇི་བོ་ལྷ་བ་ན་རེ་"ཇེ་བོ་ཉིད་ཀྱང་ཡུལ་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་ཁོ་ནར་བཟང་ཐེབས་པར་བཞུགས་ཤིག། ཡང་ན་རང་གི་བསྟན་འགྲོའི་ཆེད་དུ

སྐབས་པོ་ཆེའི་བྱ་བ་བསྒྲུབས་པ་རྣམས་འདི་དང་འདི་ཞེས་རི་མོར་འཁོད་པར་མཛད་དེ་པེ་ཅིང་དུ་བདག་པོ་ཆེན་པོར་ཞུ་འཕྲིན་དུ་བྱ་བར་རིགས་སོ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། གདོང་ལྟའི་དབང་པོ་གཅན་གཟན་དང་རི་དྭགས་གཞན་གྱི་མི་བཟེ་ཡང་། ཇི་ཙམ་ན་ལུས་ཀྱི་སྲིན་བུས་ཟོས་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བོ་མི་བསྲུན་པ་དུ་མའི་བྱེད་ངན་ངན་ཞུགས་གང་གི་སྒྲིག་དབང་པོ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དང་། བདག་ཅག་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་འཕྲུང་ལ་སྨྲོར་བ་ཞིག་འབྱུང་བར་གདོན་མི་ཟ་ན། ཧོགས་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་བག་ཡངས་སུ་འདུག་པ་མི་རིགས་པས་དེའི་དོན་ཐོག་ཏུ་རྩུབ་པར་མཛོད་ཅིག"ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་། འདི་ཉིད་ཁྲིམས་དྲེག་ལྷག་པར་ཆེ་བས་དོགས་ཟོན་དེ་ཙམ་མེད་པར་མངའ······རིས་སུ་ཆས་སོ། དེ་ནས་ཕོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་འཁོར་དང་བཅས་པའང་ཡུལ་ནག་ཚང་གི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད། རི་དྭགས་བཙོན་པ་སོགས་དྲག་རྩལ་ལེགས་པར་སྦྱང་། སྐབས་དེར་གཡོ་སྒྱུའི་སྦྱོར་བས་འཚོ་བ་ཉུ་མ་བ་དང་། ཁང་ཆེན་ནས་ཀྱི་ཞབས་འབྲིང་དག་དབང་ཡོན་ཏན། ཀུན་དགའ། ཪོག་བྱང་རྗེ་དྲུང་སོགས་ཡུལ་དེར་གནས་པས་ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་གྱི་བསླབ་བྱ་མང་དུ་གནང་ཡང་ཡིད་མི་རངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན། དེ་ནས་མི་དབང་ཕོ་ལྷ་བ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཕྱིན།

དུས་དེར་ལོ་གཅིག་མཇུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་དམག་འཁྲུག་ལངས་པར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ལ་གནོད་འཚེ་ཚབས་ཆེན་བྱུང་། སྟེ་འབངས་མི་སེར་བྱ་རྒན་སྒྲོ་ཟད་ལྟ་བུར་གནས་པས་གྲལ་རིམ་གྱི་འགལ་བ་ཆེས་རྣོ་ངར······ཅན་དུ་གྱུར། དེ་མཚུངས་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་དུའང་སྲིད་དབང་འཐོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་དེ་སྔར་ལས་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བ་དང་།

རྗེ་དར་ཅན། མངོན་གསལ་དོད་དུ་ཕྱིན། གཞན་འགྱུར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་མི་བཟོད་པའི་ཕྲག་དོག་གི་ཟུག་རྔུས་མནར་བའི་ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་ཡང་བསམ་ངན་ཆེས་ཆེར་འཕེལ། ཁང་ཆེན་ནས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། ཕོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་ལྷ་སར་མ་བཞུགས་པའི་གོ་སྐབས་དང་…… བསྟུན་ནས་ཕན་ཚུན་གཅིག་སྒྲིལ་ཐོག་ཁང་ཆེན་ནས་སོགས་ལ་གློལ་བའི་གྲོས… བཤམས།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་སྟག(1722)ལོར། གནམ་བསྐོས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཁང་ཤིའམ་བདེ་སྐྱིད་གོང་མ་ཞེས་པ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས། ཆུ་ཡོས(1723)ལོར། དེའི་སྲས་ཡུང་གྲུང་གོང་མའི་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། ཁང་ཤིའི་སྐུ་གཤེགས་པའི་དུས་དང་བསྟུན་ནས་ལོ་འདིར་མཚོ་སྔོན་དུ་གནས་པའི་གུ་ཤྲི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་ཆིན་ཝང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་གོང་མར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་ཟིང་… འཁྲུག་བསླངས། གོང་མས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དཔུང་ཚོགས་འབོར་ཆེན་བཏང་སྟེ་ཟིང་འཁྲུག་སྙིང་འཇགས་གཏོང་བ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་གཅིག་ནས་ཆིན་ཝང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དཔུང་ཚོགས་བོད་དུ་ཐོས་ཡོང་སྙམ…… ནས་ཨ་ས་ཁན་ཨམ་བན་ཞེས་གྲགས་པ་འཁོར་དཔུང་དམག་ཉིས་སྟོང་ལྷག…… ཙམ་བོད་དུ་བཏང་།

ཕོ་ལྷ་བས་ཆིན་ཝང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་གོང་མའི་གསེར་ཡིག… པ་དའི་ཆིང་ཁོ་ཧོའུ་ཆི་དང་། ཨར་ཏི་ནི་ཨར་ཁ་ཐམ་པར་བྱས་པ་སོགས་གཏམ་ངན་སྣ་ཚོགས་ཐོས་པས། ཟླ་འཁོར་གཅིག་ནང་ཕོ་ཉ་ཐེངས་བདུན་བཏང་སྟེ་དའི་ཆིང་བ་ཏུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་འཕྲལ་མ་ཉིད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་

ཞེས་སྐུལ་བ་ལྟར་རིང་མིན་ལྷ་སར་ཕྱིན། གོང་མ་ཡུན་གྲུབ་ཀྱི་ཕོ་ཉ་བ་ཨ་
ས་ཁན་ཨམ་བན་ཡང་ལྷ་སར་འབྱོར། དེ་ནས་ཉིན་ཤས་སོང་བ་ན་རྒྱལ་
ཡབ་དང་། དའི་ཆིང་སྤྲ་ཐུར་རམ་ཁང་ཆེན་ནས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ།
ཕོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་སོགས་བཀའ་ཡི་ཁྲིང་སང་རྣམས་ཨ་ས་ཁན་
ཨམ་བན་གྱི་བཞུགས་གནས་སྨོན་གྲོང་དུ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས། ཨམ་བན་
ན་རེ“མཚོ་ཁྲི་ཤོར་རྒྱལ་མོའི་འགྲམ་ཛོགས་ཀྱི་རྒྱལ་རིགས་བློ་བཟང་བསྟན······
འཛིན་ནི་གོང་མ་བདག་པོའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་མཆོག་བསྐྱངས་ཤིང་ (ཆིན······
ཝང་རྒྱལ་པོའི་གདུང་བརྒྱུད་) ཞེས་པའི་མིང་སྙན་པོས་ཀྱང་མངོན་པར······
གཟིངས་བསྐོད། དངུལ་སྲང་ཆེན་ཁྲི་ཕྲག་དུ་མས་བང་མཛོད་བཀང་སྟེ་
རང་གི་སྲས་ཐུ་པོ་དང་མཚུངས་པར་རྗེས་སུ་བརྩེའོ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ངན་པ་
དྲིན་དུ་མི་གཟོ་ཞིང་བསམ་སྦྱོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་འཆང་བའི་རིགས་ཅན་དེས་ནི་
གོང་མའི་བཀའ་ལས་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་རང་ཐུས་ཀྱིས་གཡུལ་ཀྱང་སྤྲད།
ཡུལ་ཤུལ་གྱི་སྡེ་ནས་གོང་མའི་གསེར་ཡིག་པ་ཏཱ་བླ་མ་ཞང་བླ་སོགས་ལ་གསོལ······
བར་བྱས་ཏེ་ཤུལ་ལམ་དུ་ཅི་བདེར་རྒྱུར་མི་སྟེར་བའི་མཐོ་མཚམས་པ་བྱས་སོ།
དེ་ན་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཨེར་ཏེ་ནི་ཌི་ནོང་དང་། ནོ་ཡོན་ནང་སོ་དང་། མི་
དའི་ཆིང་རྗེའི་སང་ལ་སོགས་པ་བཟུང་ཞིང་བཅིང་བ་དང་། རྟོར་ཁ་བཞི་
སྡེ་རྣམས་ཆམ་ལ་འབེབས་པ་དང་། ལུས་ལ་བགོ་བའི་གོ་ཆ་དང་། རྡེག་
པའི་མཚོན་ཆ། བཞོན་པའི་རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལེན་པར་རིགས་ན་དེའི་
སྐྱོད་དུ་བཀའ་བློན་རྣམས་ལས་སུ་རིགས་པ་ཞིག་འགྲོ་བར་འོས་ཤིང་། དེ་
ཡང་ཕོ་ལྷ་ཐའི་ཇི་ཉིད་འདོད་པར་རིགས་སོ” ཞེས་སྨྲས། དའི་ཆིང་སྤྲ་
ཐུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་ན་རེ། དེ་ལ་བདག་འགྲོ་བར་འོས་པས་བཀའ་

ཐབ་པར་མཇོད་ཅིག་ཟེར་ཡང་། གོང་མའི་ཕོ་ཉ་ཨ་ས་ཁན་ཨམ་བན་ན་རེ། དའི་ཆིང་སྒྲ་དུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་ཉིད་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་པོ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ལྷ་ས་ཁོ་ནར་འདུག་དགོས་ལ། གལ་སྲིད་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་བོད་དུ་ཕྲོས་འོངས་ན་གཏོང་ཞུགས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་དེར་རྒོལ་བ་གྱིས་ཤིག་ཟེར།

དེ་ནས་རེ་ཞིག་སོང་མཚམས་ན། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར། དམག་དཔོན་བློ་བཟང་དར་རྒྱས་ཀྱིས་དམག་མི་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཁྲིད་དེ་འཕན······ཡུལ་བརྒྱུད་ཚས། ཕོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་དཔུང་དང་བཅས་པ་སྟོད་ལུང་བརྒྱུད་ནས་སྐྱིད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱང་ཐང་སྒང་བར་སློན་འབངས······ཚོས་ཞབས་སྐྱིལ་ཞུས། དེ་རྗེས་བྱང་ལམ་དུ་དམག་ལམ་གཉིས་ཀྱི་དཔུང་རྣམས་ཞལ་འཛོམས། དཔུང་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ནས་ཐོག་མར་ཏུ་མཚོན་བསྒྲིངས། དེ་རྗེས་མིའི་འཕྲུལ་འཁོར་ཅན་དང་། འཁོར་གསུམ་ཅན། མདུང་རིང་ཅན། དེ་རྗེས་ཕོ་ལྷ་བ་དང་། དམག་དཔོན་བློ་བཟང་དར་རྒྱས། རྗེས་སུ་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་ཐོགས་པའི་རྟ་དམག་བཅས་རིམ་བཞིན་བསྐྱོད་པས་འཇིགས་རུང་ལྷག་པར་ཆེ། དུས་དེར་བཀའ་སློན་ལུམ་པ་དཔུང་དམག་ལྔ་བརྒྱ་དང་བཅས་པ་གཡག་ཐོད་ཁ་ལེབ་ཅེས་པ་དེར་གནས་པས་རྒྱ་ལུགས་ལྟར་བསུ་བར་མི་འོངས་པས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཕོ་ཉ་བ་ས་ཕོ······ཡེར་ཁོང་ཁྲིའི་མི་ལྗེ་འབར་ནས་ས་རངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཅི་ཡང་སྟོན་པ་མ···ཟད། ཕོ་ལྷ་བས་དབྱིན་སྦྱོར་བྱས་པ་རེད་ཅེས་དོགས་པའང་བྱས་ཟེར་སྐད། དེ་ནས་ནམ་ཞིག་སོང་བའི་ཚེ་སོག་ཆུའི་འགྲམ་དུ་འབྱོར། ཆུ་འདི་ནི་མདོག་དམར་ནག་ཅན་དང་། ཐ་རླབས་དྲག་ཏུ་འཕྱུར་བ་ཞིག་ཡོད་

པས་སྐྱེ་བོ་ཕལ་མོ་ཆེ་དེར་འགྲོ་མི་ནུས་པར་ཟོག་ཟམ་བསྐོར་ནས་འགྲོ་དགོས་
བཟོད། ཀྱུང་ཕོ་ལྷ་བས་དམག་དཔུང་ལ་བཀའ་ཕབ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐབས་ཇུས་
པ་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སོག་རྒྱ་ལས་སྒྱུར་དུ་སྒྲོལ། མིལ་ཚེ་པ་བོད་དམག་
དང་། སོག་དམག་འགའ་ཞིག་སྔོན་དུ་ཆས། ནགས་ཤོད་པའི་ཡུལ་
དམག་དང་གཡུལ་འགྲེད་དེ་སྐྱེ་བོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་གསོན་པོར་བཟུང་། ལག་
གཉིས་ཐག་པས་རྒྱབ་ཏུ་བསྡམས་ཏེ་ཕོ་ལྷ་བའི་དྲུང་དུ་འཁྲིད་འོང་། ཕོ་ལྷ་
བས་ཐག་པ་བཀྲོལ་ཏེ་ཚ་འཛམ་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆིན་ལུང་ཧྭ་
བཟང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཀའ་དྲིན་ལ་བསམ་ཤེས་མེད་པར་དྲིན་ལན་ལོག་
འཇལ་ཞེས་པའི་དཔེ་ལྟར། ཁོ་པས་གོང་མར་ངོ་གོལ་བྱས་སྟབས་སྟོབས་
ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་གོང་མའི་དམག་དཔུང་ཐུ་ཁྲ་ཐེའུ་ཕྲུར་བཞུགས་པ་
བཞིན་འདེད་པས་ཁོ་དང་འཁོར་ཤུང་ཤས་ཤིག་ཇུན་གར་བའི་ཕྱོགས་སུ་བྲོས་
པ་ཕྲིད་ཚོས་མི་ཤེས་སམ། གལ་སྲིད་དྲང་གཏམ་རྣ་བར་མ་སོང་ན། གོང་
མའི་དམག་དཔུང་དང་། བོད་དམག སོག་དམག་བཅས་དེར་དྲངས་
ནས་སྐྱེ་བོ་ཚོགས་རྣམས་ཚར་བཅད། བུད་མེད་རྣམས་བདག་གིར་བཟུང་།
སོག་སྡེ་འདི་ཡང་མིང་ཙམ་མེད་པ་བཟོ་བ་ནི་གདོན་མི་ཟ་ཞེས་སྐྲས། དེ་
དག་ལ་གསོལ་རས་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་སྤྲད་དེ་ཕྱིར་སློག། ཉིན་གསུམ་
སོང་ཙམ་ནགས་ཤོད་ཧྲུག་གི་འགོ་དམངས་རྣམས་དང་། རྟོར་ཁ་བཞིའི་
འབངས་མི་ཚང་མ་མགོ་བཏགས་པར་འོང་། དེ་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་
གསེར་ཡིག་པ་ཧྭ་ཐྭ་མ་ཞང་ཁྭ་ལ་དགྲ་འཛིན་བྱེད་མཁན་གཙོ་བོ་ནོ་ཡོན་ནང་
སོ་དང་། མེ་དའི་ཆིང་ལ་སོགས་བཟུང་ནས་བསྡམས་བཀྱིག་བྱས། གསེར་
ཡིག་པའི་ལག་ནས་འབྲོག་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚུར་བླངས། ཁོ་པ་གཉིས་

ལྷ་སར་འཁྲིད། ཧོར་རིགས་ཀོང་པོ་རྒྱལ་ཞེས་པས་བསམ་སྦྱོར་ངན་པ་བཅངས་ཏེ་ཚུར་རྒོལ་བས་མཚན་གཏི་བས་བཏང་ནས་སྐད་ཅིག་ཉིད་དུ་ཆམ···
ལ་ཕབ། ཕྱོགས་དེའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཕྲན། ནགས་ཤོད། ཡུལ་བྱུལ། ཧོར་ཁ་བཞི། འབྲོང་པ་སྟོད་སྨད། ཇོ་བྱུལ། ཁྱུང་པོ་དཀར་ནག་སེར་གསུམ་སོགས་མི་ཁྲིམ་ཁྲི་ཕྲག་གཉིས་ཙམ་སྣར་ཡང་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཆབ་འོག་ཏུ······
བཅུག། སོག་སྡེའི་ཧ་ཐོག་དང་། མཚོན་ཆ། དངོས་པོ་ཐེ་སྙེད་པ་འབྲོགས་ནས་ལྷ་སར་ཕྱིར་ལོག།
སོག་སྡེར་གཡུལ་འགྱེད་དེ་བླངས་པའི་རྒྱ་ནོར་དང་། བཞོན་རྟ་ལེགས་པ་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལྔག་ཙམ། འབྲི་གཡག་བཞི་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ། མཛོ་མོ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་ཙམ། ལུག་ལྔ་ཁྲི་ར་ཉི་བ། གསེར་ཞོ་ཞོ་འཁོར་སྟོང་ལོན་པ། དངུལ་སྲང་ཆེན་ལྔ་བརྒྱ། མེ་མདའ་བརྒྱ་ཕྲག་གསུམ། འཁོར་གསུམ་བརྒྱ་ཕྲག་གསུམ། མར་ཁྲུང་གསུམ་བརྒྱ་སོགས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དུ་ཕུལ། ཨ་ས་ཁན་ཨམ་བན་མཆོག་དང་། དའི་ཆིང་སྦ་ཐུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་ཡབ། བཀའ་ཕྱིང་སང་རྣམས་ལ་ཧ་བཟང་སོགས་ལེགས་སྐྱེས་ཐེ་སྙེད་པ་ཕུལ། གོང་མའི་ཕོ་ཉ་ཨ་ས་ཁན་ཨམ་བན་དང་། བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་ནས་སྨྲས་པར། ཐའི་ཇི་གང་གི་སྙིང་སྟོབས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཇི་ལྟར་བསྒོ་བའི་དོན་རྣམས་ནི་ཆ་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡང་མ་ལུས་པར་ཐླ་ལྷག་ཏུ······
བསྒྲུབས་མི་སྲུན་པ་རྣམས་ཚར་བཅད། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཏེ་འོངས་པ་ལེགས་སོ། སྐད་ཚུལ་འདི་དག་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུ་འབྲིན་དུ་བྱས་ཏེ། སྙད་ཁྱིན་ཐའི་ཇི་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོས་རྗེས་སུ་སྐྱོང་བར་གྱུར་རོ། དེང་ཐའི་ཇི་དང་ལྷན་

ཅིག་པར་འདོང་བའི་གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ་དང་། དཔུང་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་བྲུང་
ན་སྐྱོད་པའི་རིགས་ཡིན་ན་དེ་བས་ཀྱང་གནས་མཐོ་བར་མངའ་གསོལ་ཞིག།
ཕལ་མི་ཡིན་ན་བྲུང་ན་སྐྱོད་པའི་གོ་ས་ལ་དབང་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གཟེངས···
སུ་བསྟོད། ཨོན་ཀྱང་བྱ་བ་མཐའ་དག་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དང་ལྡན་
པ་ཞིག་ཡིན་པས་དུས་དེ་ར་ཕོ་ལྷ་བ་དང་། ལུམ་པ་བ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོའི་
དབར་གཟེངས་བསྟོད་སྨྲོད་ཚུགས་སྐོར་མི་མཐུན་འགལ་བ་བྱུང་། བཀའ་
བློན་གཞན་དང་གན་མཛོད་དོ་དམ་པ་གྲོས་བསྡུར་མཛད་དེ་ཐའི་ཇི་ཕོ་ལྷ་བ···
དང་། དམག་དཔོན་བློ་བཟང་དར་རྒྱས་ལ་ལེགས་སྐྱེས་གོས་བཟང་རེ་
གནང་བ་ལས། གཞན་གྱི་ཕན་ཐོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མི་གནང་
བས་ཡིད་མི་བདེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར།

དེ་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞིན། ཨ་ས་ཁན་ཨམ་བན་མདོ་
ཁམས་བརྒྱུད་ཕྱིར་ལོག། གོང་མ་ཡུན་གྲུན་མཆོག་ལ་བོད་ཀྱི་བཀའ་བློན་
ནང་ཁྲེལ་མཐུན་ཐབས་དཀའ་བ་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་སྐུ་
ན་ཆུང་བས་ཡབ་ལ་སྟོབས་ཞེན་ཆེ་བ། ཁང་ཆེན་ནས་མི་གང་འཚམས་ཡོད་
ཅང་ཁྲིངས་དྲེག་ཆེ་བས་མཐུན་ལམ་ཞན་པ། ང་ཕོད་པ་ནི་གཡོ་སྒྱུ་ཆེ་བས་
ཁང་ཆེན་ནས་དང་བྱ་སྤྱོད་གཅིག་གྱུར་མེད་པ། ལུམ་པ་བ་ནི་སྙིང་རྩམ་ཆེ་
བ། སྦྱར་ར་བ་འཛེམ་ཐང་ཞན་པ། རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་
གྱིས་ལུམ་པ་བའི་བུ་མོ་གཉིས་ཆུང་མར་བླངས་བས་ཁང་ཆེན་ནས་དང་། ཏཱ་
ལའི་བླ་མའི་དབར་དབྱེན་སྦྱོར་བྱེད་ཉེན་ཆེ་བ་སོགས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོག་
འཛིང་ཆེ་བས། ལུམ་པ་བ་དང་། སྦྱར་ར་བ་བཀའ་བློན་གྱི་གནས་ལས་
ཕབ་ན། ང་ཕོད་པ་གྲོགས་མེད་ཁེར་རྐྱང་དུ་ལུས་སྟབས་ཟིང་ཆ་མི་ལངས་

བར་ཐན་པ་མི་ཡོང་ངམ་ཞེས་ཞུས་ཀྱང་སྐབས་འཕྲལ་འགོག་ཐབས་གང་ཡང་མཛད་མི་ཐུབ།

དེ་ནས་བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ད་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་མཐུན······ཐབས་མེད་པའི་གནས་སུ་བསླེབས། རང་རང་གི་ཕྱོགས་ཞེན་བཟུང་ནས་བྱ་བ་ཆུང་རིགས་ཀྱང་དོན་ཆེན་ལ་བཟུང་ནས་ཁོང་ཁྲོ་ཞིང་མི་སྙན་པའི་གཏམ་སྣ་ཚོགས་བརྗོད། ངག་གིས་སྙན་པར་སྨྲས་ཀྱང་སྙིང་ལ་འཁོན་འཛིན་བཟུང་། ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་བྱ་བ་མཐའ་དག་གཅིག་མཐུན་གྱིས་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག། ཞྭམ་པ་བ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་རྒྱབ་རྩར་ཚོམས་ནས་ད་འི་ཚིང་སྤྲ་རྟུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དཀར་བརྩིས། དུས་དེར་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་དུ་སྲིད་དབང་འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་ཁྲོད་ཤི་ང་གསོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་ཅིག་ལངས་བར་ཟློག་ཐབས······མེད་པར་གྱུར། ཕོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་ཆེ་བ་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་རྫི་གསང་དོད་པ་ཞིག་ཡོད་པས། དེའི་ལྷ་ལྕམ་ཆམས་ནད་ཕོག་པར་ཁ་གཡར་ཏེ་དམག་དཔོན་བློ་བཟང་དར་རྒྱས་དང་། ཁྲི་མས་དཔོན་བོན་རིགས་ངག་དབང་བདེ་ཆེན། རི་མོ་མཁན་པོ་བྲང་སྣང་པ། མདོ་མཁར་བ་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་སོགས་ཞབས་འབྲིང་ཞུང་ཤས་ཙམ་ཁྲིད······དེ་ནམ་ཕྱེད་ཙམ་ལ་ཚིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད། རྣམ་རྒྱལ་སྐད་དུ་འགྱུར་རྗེས་མདོ་མཁར་བ་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་ལྷ་སར་ཕྱིར་ལོག། ཕོ་ལྷ་བ་གཞིས་སུ་འགྱུར་རྗེས་དོགས་ཟོན་ཆེས་ཆེར་སྐྱེས་ནས་བག་ཡངས་སུ་སྡོད་པའི་སྐབས་མེད་པར་འབྲུམ་ཕོ་ལྷའི་ཡུལ་ནས་དཔག་ཚད་གཉིས་གསུམ་འདས་པའི་ཕ་རོལ་དུ་ཉིན་མཚན་དབྱེར་མེད་མེལ་ཚེ་བ་རིམ་པ་གསུམ་བཙུགས།

སྐྱེ་བོ་མཆོག་དམན་གང་ཞིག་འོངས་ཀྱང་འདྲི་རྩད་ནན་ཏན་བྱེད་བཞིན་ངོ་གུས་ཐོན་ཆེར་སྐྱིད་དང་གནས་སོ།

སྐབས་དེར་གོང་མའི་ཕོ་ཉ་བ་དག་པ་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཐར་པ་འོངས་ནས་བཀའ་ཡིག་དང་། དའི་ཆིང་སྟ་ཧྲུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོར་གོང་མ་ཆེན་པོས་ལུང་གི་མངོན་པར་གཟེངས་བསྟོད་ཅིང་། འབྲུ་དོན་དུ "དའི་ཆིང་སྟ་ཧྲུར་གྱི་ཐམ་ག" ཞེས་པའི་ཤེལ་གྱི་དམ་ཕྱག་གནང་། བོད་ལྗོངས་ཀྱི་བྱ་བར་མངགས་པའི་ཧྭ་ཧྲན་ཏེ་བློན་ཆེན་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་འོངས་པའི་གཏམ་དེ་གྲགས་རྗེས་བཀའ་བློན་ལུམ་པ་བ་ཁོང་ཁྲོའི་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་ནས་མགོ་བོའི་སྐྲའང་ནམ་མཁར་ཟིང་བཞིན་དུ་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཞུ་ཅག་གིས་དའི་ཆིང་དང་། ཐའི་ཇི་ཚར་གཅོད་པར་དམ་དུ་བཅས་ཟིན་ན། ད་ནི་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་ལུང་ལས་ཐམ་ག་དང་ཧྭ་ཧྲན་དག་འོང་བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དོན་འདི་སྒྲུབ་པར་མ་བྱས་ན། ཕྱི་ནས་རེ་བ་འབྲས་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་གནས་ཡོད་པས་མྱུར་བ་ཉིད་དུ་དའི་ཆིང་དང་། ཐའི་ཇི་དེའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པ་ཀུན་ཚར་བཅད་དེ་བདག་ཅག་བོད་ལྗོངས་སུ་གཙུགས་ཅིག་པོར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་བུ་བའི་དུས་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པས། བཀའ་བློན་ང་ཕོད་པ་དང་། སྦྱར་ར་བ་སོགས་བློ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པར་གྱུར་ཏོ།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག (1727) ལོའི་ཟླ་དྲུག་པའི་ཚེས་བརྒྱད་ཉིན། ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞུང་སྒོའི་ཐོག་ཁའི་ཚོམས་ཆེན་ཁམས་གསུམ་དུ་དའི་ཆིང་སྟ་ཧྲུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། ཐེ་ཇི་ང་ཕོད་པ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ། ཀུང་ལུམ་པ་བ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོ། ཐའི་

ཧཱི་སྤྲུར་ར་བ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ་བཅས་བཀའ་ཡི་བློན་པོ་རྣམས་ལྷན་དུ་འཛོམས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བར་གྲོས་མོལ་མཛད། དའི་ཆེང་སྨ་དུར་ནི་དོགས་པ་ངན་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་དགའ་བའི་འཛུམ་མདངས་སྟོན་བཞིན་དུ་བཞུགས······པའི་སྐབས་སུ། ལྷ་ཞོལ་གྱི་རྡོ་རིང་ལས་འཛིན་པ་ང་ཕོད་པའི་གཙུང་པོ་བློ་བཟང་འོངས་ནས་སྙན་ཞུ་རིང་པོ་ཞིག་དའི་ཆེང་སྨ་དུར་ལ་ཕུལ་ཏེ་དེར········གཟིགས་ཞིབ་མཛད་པའི་ཚེ། འཕྲིན་པ་མཁན་བློ་བཟང་དོན་ཡོད་ཀྱིས་རྒྱབ་ངོས་ནས་དབུ་སྒྲ་ལན་ཚར་བཟུང་། ང་ཕོད་བློ་བཟང་དང་། ཕི་སི་ང་ཕོད་པ། གུང་ལུམ་པ་བ། ཐའི་ཧཱི་སྤྲུར་ར་བ་སོགས་ཀྱིས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་རལ་གྲི་ཤུབས་ནས་བཏོན་ཏེ་བསྣུན། དུས་མཚུངས་གན་མཛོད་ནང་དང་། ཕྱི་རོལ་དུ་ཡིབ་བསྡད་པའི་ཞབས་འབྲིང་པ་རྣམས་ནས་ཀྱང་རལ་གྲི་བསྣུན། ཕྲོས་ཐ་ངས་ཧི་ཧྲར་བྱས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ལུག་གུ་ཞིག་བཤན་པ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་བསྐོར་བ་དང་མཚུངས་པས་ཐར་ཐབས་ཅི་ལ་ཡོད། ད་དུང་ཁྲོད་སྟོན་ཆད་མཐུ་རྩལ་ཆེ་བ་དང་། སྐུ་དབང་བཙན་པ། ཁངས་དྲེག་ང་རྒྱལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པས། ད་མཐུ་རྩལ་གང་ཡོད་འདོན་ཤོག་ཟེར། དའི་ཆེང་སྨ་དུར་མགུལ་ནས་ང་རོ་སྒྲོག་བཞིན་ཚེ་ཡི་འཕེན་པ་རྫོགས་སོང་། དུས་མཚུངས་སྒོ་ཕྱིར་ཡོད་པའི་དའི་ཆེང་སྨ་དུར་གྱི་ཞབས་འབྲིང་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་ཚར་བཅད། གན་མཛོད་དོ་དམ་པ་སངས་སྲི་ཐར་དང་རི་མོ་མཁན་གདོང་སྣ་བ་ཡང་སྲོག་བཀུམ། ཞབས་འབྲིང་ལྷག་མ་རྣམས་ཁྲི་མུན་དུ་བཅུག དེའི་ཉིན་ཕྱི་མར་ཕུན་ཚོགས་རབ་བརྟན་དཔལ་འབྱོར་དུ་བཙུན་མོ་ཐན་གཞོན་གཉིས་བཀྲོང་བར་དམག་མི་མང་ཙམ་བཏང་བས། དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བཟུང་སྟེ་སྒྲི་ཐགས་འདོན་བཞིན་གནས། བཤན་པ་

རྣམས་ཀྱིས་རལ་གྲི་བཏོན་ཏེ་སྲོག་བཀུམ་བསམས་ཀྱང་བཙུན་མོ་དེ་གཉིས་ན···
སོ་གཞོན་པ། མཛེས་ཤིང་ལྷ་ན་སྡུག་པ་ཞིག་ཡོད་ པ་མཐོང་བས་གྲི་བསྣུན་
མི་ཕོད། དུས་དེར་དམག་དཔོན་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ར་བ་སོགས་ཀྱིས་ཚིག
རྩུབ་པོས་ཁ་བརྡུང་བཏང་སྐེ་འཕྲལ་དུ་གསོད་བརྫོད་པས་བཤན་པས་རལ་གྲི···
དཀྲུང་དུ་འཕྱར་བ་དང་བཙུན་མོ་གཉིས་ཀྱིས་ཐལ་མོ་སྦྱར། ད་རེས་མ་
གསོད་ཚེ་ཐར་གཏོང་བར་ཞུ་ཟེར་ལན་མང་འབོད་བཞིན་དེའི་རྐང་པ་བཟུང···
བས་རྒྱབ་ནས་རལ་གྲི་བསྣུན་ཏེ་ཅིག་ཅར་དུ་སྲོག་བཀུམ་པའོ།

དེ་ནས་གཙང་སྟོངས་སུ་གནས་པའི་འབྲུམ་ཕོ་ལྷ་བ་ཚར་གཅོད་པའི······
ཆེད་དུ་སྐྲིད་པ་ཐང་པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ར་བ། སྐྱ་ཁང་པ་དཔུང་
དང་བཅས་པ་མངགས། ལྷ་སར་ཡོད་པའི་ཕོ་ལྷ་བའི་ཞབས་འབྲིང་བཀྲ་
ཤིས་དབང་པོ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་རབ་བྱུང་ཞིག་བཟུང་ནས་བསྣམས་
བཀྱིག་བྱས། དབུས་དང་། ཀོང་པོ་སོགས་ས་གནས་ཁག་ལ་དམག་
སྐུལ་བརྒྱབ་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་མོང་གོལ་བ་ལྷག་མ་རྣམས་འདུལ···
བར་བཏང་། མདོར་ན། ང་ཡུམ་སྦྱར་གསུམ་གྱིས་དའི་ཆིང་སྣ་དུར་
བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་བཀྲོངས་ཏེ་དབུས་དང་། ཀོང་པོའི་ཁྲལ་དབང་བསྒྱུར།
གོང་མ་ཆེན་པོ་ཡུན་གྲུན་མཆོག་ལ། དའི་ཆིང་སྣ་དུར་གྱིས་ཏྭ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་
ཕྲེང་བདུན་པར་དད་གུས་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། པོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་
སྒེར་གཅོད་བྱེད་པ། ཧྲན་གར་བར་ངན་སྦྲེལ། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་པ་ཆ་
དང་འབྲེལ་ཀ་ཏུགས་ཡང་ཡང་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཉེས་པ་དོན་ཚན་བདུན་ཙུ······
ཙམ་བཀྲངས་ནས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་དེ་ཞུལ། ཁོ་པ་ཚོས་སྲིད་དབང་
བཟུང་བར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུས་སོ། །

ཀླག་པ། ཨོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་དབྱུས་ཕྱོགས་སུ་དམག་དྲངས་པ་དང་། གོང་མའི་དཔུང་དམག་འབྱོར་རྗེ་ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཚར་བཅད་པའི་སྐོར།

ཨོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་གཡོལ་ཏེ་དོགས་……ཟློན་ཆེར་སྐྱེད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་ལ་རྟོགས་ཞིབ་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར། སྐྱིད་ཕྲུག་དབང་འདུས་ལྷ་ས་ནས་སྒོས་གཞིས་སུ་འོངས་པའི་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ཏེ་མི་དབང་ཕོ་ལྷ་བ་མཇལ་བར་འོངས། ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་ངན་སྤྱིལ་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་པོ་དའི་ཆིང་སྒྲ་ཏུར་དང་། བཙུན་མོ་གཉིས། ཞབས་འབྲིང་གཙོ་བོ་རྣམས་དམར་གསོད་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་གསལ་ཞིང་གསལ་བ་ཞུས། ད་དུང་སྐྱིད་པ་ཐང་པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་དཔལ་རབ། སྐྱ་ཁང་པ་སོགས་ཀྱིས་དམག་སྡེ་དྲངས་ནས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་གཡོལ་བར་འོངས་པའི་……གཏམ་རྣམས་གསོལ་བས་ཡིད་སྐྱོ་བའི་ངང་ཚུལ་བསྟན། ཐའི་ཇི་ཕོ་ལྷ་བ་ནི་ཚབ་སྲིད་དང་། དམག་དོན་གྱི་བྱ་བར་སྦྱོང་བྱ་ཆེ་བ་དང་རྒྱ་ཧྲི་ལས་ལན་གསུམ་ཐར་བའི་རི་དྭགས་དང་མཚུངས་པར་ཟེ་གསང་དོད་པོ་ཞིག་ཡོད་པས། ལམ་སེང་གསོལ་དཔོན་ཆ་དཀར་ལོགས་སུ་བསྐོང་སྟེ། ཀ་ཡེ། བྱང་སྟོང་ས་སུ་རྟུན་གར་བའི་དཔུང་ལྷགས་ཞེས་ཐོས་ནས། རང་ཅག་བག་ཡངས་སུ་འདུག་ཏུ་མི་རུང་བས་ཕྱོད་རིངས་པ་རིངས་པར་སོང་ལ་རྒྱལ་མཁར་རྩེའི་སྣ་བའི་ཚལ་ནས་ཁྱུ་ཅག་གི་བཞོན་པ་ཀྱི་ལིང་གི་ཚོགས་འདིར་སྐྱུས་ཤིག། དེས་ཀྱང་མཉན་ཏེ་བཀའ་བཞིན་འཚལ་ཞེས་སོང་ངོ་། ཞེས་སྨྲས། དེ་ནས་ཉིན་ཞིག་ནམ་བྱེད་ཙམ་དུ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྣང་པོ་དང་། རིག་པ་འཛིན་པ་མངའ་བདག་བྲག་པ། ཞབས་འབྲིང་གཙོ་བོ་རྣམས་བསྡུས་

ཏེ། སྲིད་ཞུག་དབང་འདུས་ཀྱིས་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པའི་གཏམ་རྣམས་མ་ཞུས་པ་གསུངས་པས། ཐམས་ཅད་ངར་ནས་མགྲིན་དབྱངས་གཅིག་སྒྲུར་གྱིས་ཤེ་གསོན་ཛི་ལྷར་བྱུང་ཅང་ཕར་གོལ་བྱེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག། ཟྱི་ཞིང་བརྒྱུད་ནས་འཛམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོར་དཔུང་རོགས་བཙོལ·········བའམ། ཡང་ན་མདའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་དང་། གཙང་དམག་སྐུལ་ནས་ཕར་གོལ་བྱེད། ཡང་ན་རེ་ཞིག་མངའ་རིས་ཁུལ་བཟུང་ནས་རྗེས་སུ་ཕར་གོལ་བྱེད་ཅེས་བློན་འབངས་རྣམས་བཀའ་གྲོས་ལེགས་པར་མཛད་པས···ཕལ་མོ་ཆེས་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བསྐོར་གསུམ་དང་། གཙང་དམག་བསྐུལ་ནས་དགྲ་བོ་ངན་རེངས་པར་གོལ་བར་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་བཞིན་པོ་ལྷ་བས་པོ་བྲང······གི་ལྒུགས་རི་དང་། ཆུ་ཤྲི་ལ་སོགས་པར་ཤ་མས་གསོ་དང་། མདའ་དང་མེ་མདའ་འཕང་བའི་ཁྲང་བུ་གསར་དུ་བཟོ་བ། འབངས་རྣམས་ཀྱིས་དམག་གྲ་བས་ལེགས་པར་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། གཡོག་བཅུ་ཐྲག་བྲུག་ཅམ་ཁྲིད་དེ་མངའ་རིས་ཁུལ་དུ་དཔུང་རོགས་བཙོལ་བར་ཐེབས་སོ། །

དེ་ནས་པོ་ལྷ་བས་ཤེལ་དཀར་མི་འགྱུར་རྡོ་རྗེའི་རྫོང་དུ་གཙང་ལྗོངས·····གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ་ལྒུང་ལོ་ཅན་དང་། བསམ་གྲུབ་གླིང་། ངམ་རིང་དུ་སྟོད་པའི་གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ་ནུ་མ་བ་བཅས་ལ་སྒྲིངས་ཡིག་བསྒྲིངས་ནས། ང་ཡུམ་སྤྱུར་གསུམ་གྱིས་དའི་ཚིང་སྦྲ་དུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་བཀྲོང་སྐྱེ་དབུས་དང་གོང་པོ་སོགས་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བས། ཁྲིད་ཚོས་གཞུང་སེམས་ལར་རྒྱ་མི་འདོར་བར་བློ་རྩེ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་གོལ་ལན་སློག་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་གནང་། དེ་ནས་ཉིན་མཚན་བསྟུད་མར་སདགའི་ཕྱུགས་སུ་སྐྱོད་དེ་ཡུལ་འདིའི་བྱེད་པོ་ཞུའི་ཅིང་ཇོ་ཡོན་ལའང་སྐུལ་མ་དང་བསླབ་བྱ་ལེགས་པར་མཛད། རིམ་

བཞིན་མངའ་རིས་སུ་ལྷགས་ཏེ་བསྐོར་གསུམ་གྱི་བྱེད་པོ་དགའ་ཞི་བ་དང་གྲོས་
གླེང་མཛད་དོན་དའི་ཆིང་སྨ་དུར་གྱིས་ཕྲེད་ལའང་གཅེས་པར་བྱེད་ཅིང་དྲིན་··
གྱིས་བསྐྱངས་པས་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ས་དགའི་ཕྱོགས་སུ་དམག་དཔུང་······
ཕྱོགས་བསྡུས་ཐོག་ཉེས་ཅན་ང་ལུམ་སྐུར་གསུམ་བརླག་པར་བྱེད་དགོས·········
གསུངས་སོང་། དགའ་ཞི་བས་ཁོ་པོ་རེ་ཞིག་ཤངས་སུ་འགྲོ་དགོས་ཟེར།
ཕྱིར་ལྡོག་ནས་ཡིག་ལན་ཙམ་ཡང་མ་ཕུལ། ནུ་མ་བས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ
སྐྱིད་ལུག་གི་རྣམ་པ་བསྟན་ནས་དམག་དཔུང་བསྡུ་རུབ་མ་བྱས་པར་བསྡད།
ནམ་ཞིག་སོང་བ་ན་དམག་དཔོན་ལྷང་ཡོ་ཅན་ལྷགས་ནས་གཞུང་སེམས་རྣམ··
པར་དག་པའི་ངང་ཚུལ་ཐོག་དའི་ཆིང་སྨ་དུར་ཉམས་ཉེས་པར་གྱུར་པའི·······
འཁོན་ལན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སློག་པའི་དམ་བཅའ་བཞག། ཕྱོ་རོང་གི་བྱེད་པོ་
གཙོ་བོ་ཨ་རྫེས་ཀྱང་སེམས་པ་མཐའ་ཅིག་ཏུ་ཀོལ་ལན་སློག་པའི་མནའ་བོར····
ཐོ་བཙུགས། འོན་ཀྱང་ས་དགའི་བྱེད་གཙོ་ཨུའི་ཅིང་ནོ་ཡོན་གྱིས་ཕོ་ཉ་
མངགས་ཏེ་གཏམ་དྲང་པོར་བརྗོད་ན། སྔར་ལྷ་བསངས་ཏན་གྱི་འཁོར་
གཙོ་བོ་དེ་དག་ཧྲུན་གར་བའི་དམག་དཔུང་གིས་ལ་ལ་བཀྲོངས། ལ་ལ་
བཙོན་དུ་བཙུག། ལ་ལ་བཟུང་ཞིང་ཉེས་བརྡུང་བཏང་བ་སོགས་བྱས་ཀྱང་
ཕོ་ལྷ་བ་ཁོ་ན་ཉེས་མེད་དུ་བཏང་བས་དེ་དང་ཧྲུན་གར་བ་འབྲེལ་བ་མེད་དམ་
ཞེས་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར། མདོར་ན། སྐབས་དེར་ཕོ་ལྷ་བས་ང་ལུམ་སྐུར་
གསུམ་རྟུལ་དུ་བརླག་པའི་ཆེད་དུ་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་དང་། གཙང་
གི་ཡུལ་སྡེ་ཁག་གི་བྱེད་པོར་དམག་རོགས་བཅོལ་ཡང་བྱ་བ་དེ་དག་བདེ་བླག་
ངང་འགྲུབ་མི་ཐུབ་པར་གོང་གསལ་གྱི་རྣམ་འགྱུར་ཁག་གསུམ་ཙམ་བྱུང་།
འོན་ཀྱང་ཕོ་ལྷ་བ་འདི་ཉིད་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བར་བྱང་ཆུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པས·····

ཐབས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མངའ་རིས་དང་གཙང་གི་བྱེད་པོ་ཕལ་མོ་ཆེའི་བློ་འགུགས་ཐབས་མཛད། སླར་ཡང་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་གྱི་བྱེད་པོ་དགའ་ཞི་བར་གནས་ཡིག་བསྒྲིངས་ནས། དའི་ཆིང་སྲ་དུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོས་གཞུང་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་བཅངས་ཏེ་རིགས་ངན་ཧུན་གར་བའི་དཔུང་ཚོགས་མཐར་བསྐྲད། གོང་མ་ཆེན་པོས་གཟིངས་བསྟོད་ཀྱི་བཀའ་ཤོག་དང་ཐམ་ཁ་གནང་། པོད་ཀྱི་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་པོར་བསྐོས། འོན་ཏང་ང་ལུམ་སྤྱར་གསུམ་གྱིས་ཕྲ་དོག་ཅིང་འགྲན་ཟླ་མི་ཐུབ་པར་ཕྱོག……གཡོའི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་ནས་མིའི་བདག་པོ་ཆེན་པོ་བསྐྲོངས་པས་ཁྱོད་ནི་མིའི་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་གཅེན་པོ་ཡིན་ནའང་གཞུང་སེམས་དྲངས་པོ་བཅངས……ནས་ཕ་རོལ་གྱི་དགྲ་བོ་ལ་རྒོལ་བར་མི་ནུས་སམ་ཞེས་བསླབ་བྱ་གང་ཟབ……མཛད་དོ།

དེ་ནས་གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་བ་ལྷང་ལོ་ཅན་དང་། སདགའི་བྱེད་པོ་ཨུའི་ཅིང་ནོ་ཡོན་གྱིས་དཔུང་རོགས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མཛད་ ཡས་ཤེལ་དཀར་དང་། སྤུ་རོང་། སདགའ་སོགས་ལ་དཔུང་སྡེ་བགོས་ཏེ་མཚོན་ཆ་ཐོགས། བཙོན་པ་ལ་སྨ་སྲབ་སྦྲས་ཏེ་མཁའ་ལྡིང་མཚོ་ལ་འཚུག་པ་ལྟར་ཆས་སོ། མངའ་རིས་དང་། གཙང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆབ་འབངས་ཕལ་མོ་ཆེས་ཁྲིད་ཅག་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་དཔའ་བོ་ཡིན་པས། དགྲ་བོ་གདུག་པ་ཅན་རྣམས་ཚར་གཅོད་ཅིག་ཟེར་སྐུལ་མ་དང་བསྔགས་བརྗོད་མང་ཅམ་གནང་། དུས་དེར་དགའ་ཞི་བ་ཡང་རྗོངས་གཉིད་ལས་སད་དེ་བསྐོར་གསུམ་དཔོན……དམག་གི་ཙ་སྟེ་དྲངས་ནས་ཏ་དམག་ཉིས་སྟོང་དང་། ཡུལ་དམག་ཏ་པ་རྣམས་ཁྲིད་དེ་ལྷགས་སོ།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག (1727) ལོའི་ཟླ་༦ཚེས་༡༦ཉིན་མི་
དབང་ཕོ་ལྷ་བ་ཡུལ་དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་སུ་རིམ་གྱིས་སྐྱོད་དུས་དེར་སྐྱིད······
པ་ཐང་པ་དང་། སྐུ་ཁང་པ་སོགས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་དཔུང་དམག་སུམ་
བརྒྱུས་ཕོ་ལྷ་བའི་སྒོས་གཞིས་སུ་ཉིན་ལྔའི་རིང་ནུས་སྟོབས་ཇི་ཡོད་ཀྱིས་ཕར····
གོལ་བྱས་ཙང་། ཕོ་ལྷ་བའི་ཞབས་འབྲིང་དྲུག་ཅུ་ཙམ་གྱིས་འགོག་གོལ་བྱས་
མཐར་ཁོ་པ་རྣམས་ཕམ་སྟེ་ཧ་བ་ཧ་བ་པོར་རྒྱལ་མཁར་རྩེར་བྲོས། གཙང་སྟོངས་
གྱི་འགོ་དམག་རྣམས་ནས་ཕོ་བྲང་རྒྱལ་མཁར་རྩེའི་མཐའ་བཞི་བསྐོར། འཐབ་
རྩོལ་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གོལ་ཡང་ཕོ་བྲང་དེ་ཤིན་ཏུ་བཙན་པ་དང་།
སྲ་བ། བརྟན་པ། མཐོ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་གླགས་མ་རྙེད་པར་གྱུར། བཀའ་
བློན་ལུམ་པ་བ་དང་། སྦྱར་ར་བ་སོགས་ཀྱང་དབུས་དམག་དང་། གོང་
དམག། སོག་དམག་ཁྲིད་དེ་ཉེ་འགྲམ་དུ་སླེབས་ཟིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་
འཕྲལ་འབྲོང་མཁར་རྩེ་པ་བསྟན་འཛིན་ནོ་ཡོན་དང་། སྣ་དཀར་བ།
དགའ་ཐོ་བ། ཉིན་མཁར་བ། གནམ་རུ་དཔོན་ཆེན་པདྨ་ཚུར། སྐྱོང་
བ་ཕུ་ཐུ། ཐང་སྐད་པ་སོགས་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས་ཚོས་དམག་མི་
དང་ཆབ་འབངས་ལ་སྐུལ་སློང་ཐོག་འཛིང་ར་བཟོས་ཏེ་དམག་གྲབས་བྱས།
ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་གྱི་དམག་དཔུང་དང་དམག་འཐབ་ཡུན་རིང་བྱས་ཀྱང······
ཕན་ཚུན་ཤི་རྨས་གང་ཙམ་བྱུང་བ་ལས་སུ་རྒྱལ་སུ་ཕམ་གྱི་དབྱེ་བ་མ་ཆོད་པར་
ཡུན་རིང་བར་ལུས་པས་གཙང་དམག་རྣམས་རྫས་མདེལ་རྫོགས་ཏེ་རང་རང་···
གི་ཡུལ་དུ་བྲོས། པད་ཚལ་བ་དང་། སྤྱིལ་བཞི་བ། བོན་རིགས་བསོད་
སྣང་། ཞབས་འབྲིང་བ་ཀུན་བཟང་སོགས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོས་འཕྲལ་
ཕོ་ཉ་མངགས། མི་དབང་ཕོ་ལྷར་ཕྱག་བྲིས་ཕུལ་བས་དཔུང་རོགས་སྐྱུར་

ཏུ་འོངས་ཏེ་གོང་དམག་དང་དབུས་དམག་ལ་རྒོལ་བས་དེ་དག་ཕྱིར་བྲོས།

ཡང་དུས་དེར་གཙང་ཕྱོགས་གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ་ཉུ་མ་བས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་ང་ལྷུམ་སྤུར་གསུམ་གྱི་རྒྱབ་རྩ་རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ལ་གཡོ་སྒྱུའི་ཚིག་སྒྱུར་མང་ཙམ་བཀོད་པའི་སམ་ཏ་བསྐུར་ནས་བཏང་······བས། ཕོ་ཉ་དེ་ཞབས་འབྲིང་ཀུན་བཟང་གིས་བཟུང་། སམ་ཏ་ལག་ཏུ་ཕེབས་པས་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྱུར་བ་རྣམས་རྟོགས། ཉུ་མ་བ་ནི་་དའི་ཚིང་སྨ་དུར་གྱིས་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་དཔོན་རིགས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེའི་ཆུང་མའང་དའི་ཚིང་སྨ་དུར་གྱི་སྲིང་མོ་དངོས་ཡིན། དགྲ་ཡང་གཉེན་གྱུར་གཉེན་ཡང་དགྲར་གྱུར་པ། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་ལྟར། ཉུ་མ་བས་དའི་ཚིང་སྨ་དུར་གྱི་སྣད་དུ་དཔུང་རོགས་བྱེད་རྒྱུ་ལྟ་ཞིག དདུང་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྱུར་བས་ཕོ་ལྷ་བར་རྒོལ་རྩིས་བྱས་སྟབས། འཕྲལ་མ་ཉིད་དུ་བློ་ཉེ་བའི་ཞབས་འབྲིང་བསྟན་འཛིན་རྒོད་སྐྱེས་སོགས་འགོ་དམག་བཅུ་ཕྲག་བཞི་ཙམ་ཆེད་དུ་མངགས་ནས་ཚར་གཅོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཤག དེ་དག་གིས་ཕོ་ལྷ་བས་བཀའ་ཇི་ལྟར་སྟུལ་བ་བཞིན། ཉུ་མ་བ་ཕོ་བྲང་བསམ་གྲུབ་རྩེར་ཚོགས་འདུར་སྦྱར་དུ་ཕེབས་དགོས་བརྗོད་པ་ལྟར། དམག་དཔོན་ཉུ་མ་བ་དེ་ཡང་དོགས་ཟོན་སྤུ་ཙམ་མེད་པར་འཁྱིངས་ཉ་མས་དང་བཅས་ཏེ······འོང་བའི་ཚེ་འགོ་དམག་རྣམས་ཀྱིས་ཉེས་པ་རེ་རེ་བཞིན་བགྲངས། ཉུ་མ་པ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་ཏེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར། ཕོ་ཕོ་བཟུང་སྣ་ལྕེ་བཅད། ལུས་པོ་གཅེར་བུར་སྦུངས། ཡན་ལག་ལྔ་ཐག་པས་བཀྲིགས་ཏེ་བོང་བུ་གཅིག་བཞོན་ནས་ཕོ་བྲང་གི་ཡང་རྩེ་ནས་བསྐྱུར་བས་སྐད་ཅིག་ཉིད་དུ་ཕྱི་མའི་ལྷ་ལམ་དུ་གྱུར་རོ། བརྒྱ་ལ་ཕན་པའི་གཅིག་སྒྲོག་ཅེས

པ་ལྟར། སེམས་ཉི་དང་གྲུ་གྲུར་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་དག་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འཇིགས་ཟིལ་མཐོང་བའམ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་ལུས་པོ་འདར་ཞིང་། བློ་རྩེ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་ཕོ་ལྷ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དམག་ལ་ཞུགས། དུས་དེར་དབུས་དམག་དང་། གོང་དམག་ཉེ་བར་ལྷགས་པའི་གཏམ་གང་སར་ཁྱབ། ཕོ་ལྷ་བས་ལྷ་ལྡུམ་ནད་གཞི་ལྟི་བས་འཁོར་དང་བཅས་པ་གོར་བོད་ས་མཚམས་དབེན་པའི་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་ཕེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། དེ་ནས་གཙང་སྟོངས་ཀྱི་དམག་དཔོན་ལྷུང་ལོ་ཅན་དང་། པད་ཚལ། སྤྱིལ་བཞི་བ་སོགས་དམག་དཔུང་བགྲངས་ལས་འདས་པ་རིམ་གྱིས་ཆས་སོ། ལྷུང་ལོ་ཅན་གྱིས་དམག་མི་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་ཁྲིད་དེ་སྦྱང་ཆུའི་འགྲམ་སྔོ་བརྒྱུད་ལམ་ལས་བགྲོད། མི་དབང་ཕོ་ལྷ་བ་དཔུང་ཚོགས་བྱང་ལམ་བརྒྱུད་ནས་གཤེགས་པའི་དུས་དེར་ལུམ་པ་བ་དང་། སྒྱུར་ར་བས་དམག་སྡེ་བྲངས་ཏེ་འོང་བ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དཔོན་དམག་རྣམས་ང་རྒྱལ་གྱིས་མིག་རྩ་དམར་པོར······གྱུར། འབྲས་ཁྲུད་ཅེས་པའི་ས་ཆ་དེར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་དཔུང་དམག་འཛོམས་པས་ཐེ་ཚོམ་སྤུ་ཙམ་མེད་པར་གཡུལ་བཤམས། གོང་དམག་གིས་རིའི་རྫོགས་ལ་འཛེགས་ནས་དབུས་དམག་ལ་བགོད་འདོམས་བྱས་ཏེ་ཚུར·······གོལ། དེ་ནས་དམག་དཔོན་ལྷུང་ལོ་ཅན་གྱིས་དཔུང་དམག་ཁག་གཅིག་ཁྲིད་དེ་རྒྱབ་རི་ནས་རི་འགོ་བླངས། མེ་སྒྲུག་འཕངས། ཕོ་ལྷ་བའི་དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་གིས་ཁང་ཁྲིམ་བཟུང་སྟེ་འཛིང་རགས་བྱས། དུས་དེར་དབུས་དམག་དང་། གོང་དམག་དངངས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས། ལ་ལུང་གང་ལའང་ཐོས་སུ་མེད་པར་ལུག་ཕྱུ་བཤས་རར་ཕབ་པ་དང་མཚུངས། དུས་དེར་ས་དགའི་བྱེད་པོ་ཨུའི་ཅིང་ནོ་ཡོན་དང་། ཕོ་ལྷ་བའི་གཙུང་པོ་བསྟན་

འཛིན། སྤེལ་བཞི་པ། སྣང་དཀར་བ་སོགས་གཙང་ཕྱོགས་དམག་དཔོན་རྣམས་ནས་དམག་དྲངས་ཏེ་གོལ། བཀའ་བློན་ལུམ་པ་བ་འགོ་དམག་གིས་ཅི་དར་ཡང་ཕོར་ཏེ་སྲན་མ་འཐོར་བ་བཞིན་བྲོས། དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་ཟླ་བ་འགའ་ཞིག་རིང་གཡུལ་འགྱེད་ཀྱང་སུ་རྒྱལ་སུ་ཕམ་ཐག་ཡོངས་སུ་མི་ཆོད་པར་གནས་པས་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་འཚོ་ཐབས་དཀའ་བའི་གནས་སུ་ལྷུངས། ཕོ་གཞོན་མང་ཆེ་བ་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་དམག་ཏུ་འཁྲིད། དོན་མེད་དུ་མི་སེར་གྱི་ཁང་པ་མང་པོ་མེར་བསྲེགས། ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་རྟ་གང་བྱུང་དུ་བཏང་། བུད་མེད་ཀྱི་དུང་འཁོར་ལའང་སྲིད་ནས་ལག་པ་འབྲེག་པ་ལྟ་བུ་སྲིན་པོའམ……ཀླ་ཀློའི་སྤྱོད་ངན་འཛིན་པ་ཤིན་ཏུ་མང་།

དེ་ནས་དྭ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པའི་སྐུ་ཚབ་དང་། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། པ་སྐྱ་བ་སོགས་ནས་བར་འདུམ་གནང་བས། ས་སྤྲེལ་(1728) ལོའི་ཟླ་༣ ཚེས་༣ ཉིན་ཆིངས་ཡིག་བཞག། དམག་དཔུང་ཁག་རང་རང་གི་མདའ་འོག་ཏུ་ལོག། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་ཕོ་ལྷ་བས་སྐར་ཡང་དཔུང་དམག་ཉིས་སྟོང་ཙམ་ཁྲིད་དེ་ཉིན་མཚན་བསྟུད་མར་བཤར་ནས་བྱང་ལམ་བརྒྱུད་ཡངས་པ་ཅན་དུ་ལྷགས། དམག་དཔོན་ལྷུང་ཤོ་ཅན་གྱིས་དཔུང་དམག་ཉིས་སྟོང་ཙམ་སྡེ་དྲངས་ནས་ཡར་འབྲོག……བརྒྱུད་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་སུ་དཔུང་འཇུག་བྱས། དེ་ནས་ཕོ་ལྷ་བས་འདམ་གཞུང་ནས་སོག་དམག་དང་ཡུལ་དམག་སུམ་སྟོང་ཙམ་བསྐོངས་ཏེ་རིམ་གྱིས…ཕོད་མདོ་བརྒྱུད་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱོད། གར་པ་གྲོང་ཚོའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་སྒར་བཏབ་ནས་སྔོན་སྐབས་ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་གྱི་དཔུང་དམག་གིས་རི་ཐོག་ནས་ཚུར་གོལ་བས་དེ་དག་ཚར་བཅད། ས་སྤྲེལ (1728) ལོའི་ཟླ་ལྔ་

པར། ཕོ་ལྷ་བ་དཔུང་དམག་དང་བཅས་པ་ལྷ་སར་འབྱོར། ང་ལུས་སྲུར་གསུམ་དངངས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་རྩེ་ཕོ་བྲང་དུ་བྲོས། མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་སོགས་ཕོ་ལྷ་བར་ཕར་གྲོལ་བྱེད་པའི་····དམག་འཐབ་ནང་ཞུགས་སྦྱོང་བས་ཁ་སྐྱེངས་བ་དང་ཡིད་ལ་དོགས་པ་འཆར། འོན་ཀྱང་ཕོ་ལྷ་བ་དཔུང་དམག་བཅས་ལྷ་སར་འབྱོར་འཕྲལ་མདོ་མཁར་བ་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་དང་། དམག་དཔོན་བློ་བཟང་དར་རྒྱས། ཕོན་རིགས་ངག་དབང་བདེ་ཆེན་བཅས་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། སྲུང་དམག་ཀྱང་བཏང་བ་སོགས་དམིགས་བསལ་གྱི་གཟིགས་རྟོགས་གང་······ལེགས་གནང་།

དེ་ནས་ཉིན་མཚན་གཉིས་ཙམ་རིང་ཕོ་ལྷ་བས་ཧྲ་དམག་སུམ་སྟོང་······དང་། ཀང་དམག་དགུ་སྟོང་དྲངས་ཏེ་རྩེ་ཕོ་བྲང་དང་། ལྷ་ཞོལ་གྱི་ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་བསྐོར་ཏེ་གནས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པ་དང་། བཙན་པོ་ནོ་མིན་ཁང་། རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེ། གདན་ས་གསུམ་གྱི་འདུས་མི་སོགས་འོང་སྟེ་མི་དབང་ཕོ་ལྷ་བར་བསྡུགས་བརྗོད་ཡང་ཡང་མཛད། རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་རྣམ་གཉིས་སུ་དའི་ཆིང་སྤ་དུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་བཀྲོང་བ་དང་། དབུས་གཙང་དམག་འཁྲུག་སློང་བའི་སྐོར་ལ་ཐེ་ཚུས་སྤྲ་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་ཅེས་དགོངས་སེལ་ཞུས། དེ་བཞིན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཡབ་སྲས་གཉིས་རྩེ་ཕོ་བྲང་ནས་འབྲས་སྤུངས་སུ་སྐྱོད་ཆོག་པ་ཞུས་པ་ལྟར་མོས་མཐུན་མཛད་····ཀྱང་མཐར་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་སྟེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་འབྲས་སྤུངས་སུ་····ཞབས་མི་དགོས་པར། ང་ལུས་སྲུར་གསུམ་རྩེ་ཕོ་བྲང་ནས་རང་ཁྱིམ་དུ་

ཕྱིར་ལོག་ནས་སྟོད་ཚོགས་པ་དང་། ཚེ་སྲོག་ལ་ཉེས་པ་མི་ཡོང་བ་ཞེས་ཞུས།
མི་དབང་ཕོ་ལྷ་བས་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དགོངས་དོན་ལྟར། ཕོ་
པ་ཚོ་རང་ཁྲིམ་དུ་ལོག་ཚོགས་པ་དང་། ཉེ་འཁོར་དང་རྒྱ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་
ལའང་གནོད་འཚེ་མི་གཏོང་བར། འཇམ་དབྱངས་གོང་མའི་ཕོ་ཉ་འབྱོར་
རྗེས་ཐག་གཅོད་རྒྱུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། ང་ཕོད་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ་དང་། ལུམ་
པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོ། སྦྱར་ར་བློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ་བཅས་ཁྲིམ་སོ་སོར་དམག་མི་
སུམ་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་བསྐོར་ཏེ་བཟང་བཙོན་དུ་བཞག། དུས་དེར་མངའ་
རིས་བསྐོར་གྱི་དམག་དང་། གཙང་དམག་གིས་ལྷ་ས་ཡོངས་སུ་བླངས།
ཕོ་ལྷ་བའི་མཚན་སྙན་ཕྱོགས་བཞི་ཀུན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བར་གྱུར།

ས་སྤྲེལ (1728) ལོའི་ཟླ་དྲུག་པར། ཕོ་ལྷ་བ་འཁོར་དང་བཅས་
པ་རྩེ་ཕོ་བྲང་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་གིས་མཇལ་འཕྲད·········
གནང་། དའི་ཆིང་བྷ་ཏུར་བཀྲོང་ཚུལ་སོགས་སྐོར་བབས་སེལ་ཡང་ཡང་
གནང་བས་ཕོ་ལྷ་བས་སྔོན་གྱི་བསམ་ཚུལ་བྱུང་རིགས་འདོར་བར་བྱ་ཞེས·········
མཐོལ་བཤགས་ཕུལ། དུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཧ་ཅང་རྙོག་འཛིང་ཆེ་
བ་ཞིག་བྱུང་བ་སྟེ་གོང་མའི་དམག་དཔུང་གིས་ཇུན་གར་བ་མཐར་བསྐྲད·········
རྗེས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྕགས་གླང (1721) ལོར། དའི་
ཆིང་བྷ་ཏུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། ང་ཕོད་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ། ཀུང་ལུམ་
པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོ། ཕོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ། སྦྱར་ར་བློ་གྲོས་
རྒྱལ་པོ་བཅས་བཀའ་བློན་དུ་བསྐོ་གཞག་སྐུལ་ཡང་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར·········
བཀའ་བློན་ནང་ཁྲུལ་འགལ་བ་བྱུང་། ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་གྱིས་དའི་ཆིང་
བྷ་ཏུར་དང་། ཕོ་ལྷ་བར་ཇོ་གྲོལ་བྱས། སྐབས་དེར་དའི་ཆིང་བྷ་ཏུར་

གྱིས་རང་ཉིད་ཧྥུན་གར་བར་སྐྱོལ་བའི་དཔའ་བོ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་ནས་ཁྱིངས····
ཧྲིག་ལྷག་པར་ཆེ་བས་དའི་ཆིང་ཧྥ་ཏུར་དང་བོ་ལྷ་བའི་ད་བར་ལའང་མི་མཐུན་
པའི་གནས་ཚུལ་ཕྲན་ཙམ་བྱུང་། དེར་བརྟེན་བོ་ལྷ་བ་ནི་མགོ་བདེ་ཞིང་
ཞེ་གསང་དོད་པ་ཞིག་ཡོད་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆུང་མ་ཆམས་ནད་ཐོག་པར་ཁ···
གཡར་ཏེ་གཙང་སྲུགས་སུ་བསྐྱོད། དུས་དེར་ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་གདོང་
ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་དའི་ཆིང་ཧྥ་ཏུར་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས། ལྷག་པར་དུ
དའི་ཆིང་ཧྥ་ཏུར་དང་ལུམ་པ་བ་ད་བར་ཞེ་དང་སྤུ་ལྷ་བུར་གྱུར། ང་ལུམ་
སྦྱར་གསུམ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལ་རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར········
མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་རྒྱལ་ཡབ་ཀྱི་ཆུང་
མ་རྙན་གཞོན་གཉིས་ཀ་ལུམ་པ་བའི་བུ་མོ་ཡིན་པ་དང་། སྲིད་ཀྱི་ཐོག་
ལའང་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱིས་དའི་ཆིང་ཧྥ་ཏུར་བཀུམ་སྟེ་ལུམ་པ་བ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཛིན་པའི་ཏམ་སེམས་བཅངས། བོ་ལྷ་བ་ནི་
ཆབ་སྲིད་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་སྦྱོང་ཚ་ཆེ་བ་དང་། གཡོ་ཐབས་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད་
པས་རི་བོའི་རྩེ་ནས་སྟག་མོ་འཛིང་བར་ལྟ་བའི་བྱེད་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས······
མཐར་བོད་ཀྱི་བྱེད་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་རེ་བ་བཅངས། མཐར་ང་ལུམ་སྦྱར་
གསུམ་དང་དའི་ཆིང་ཧྥ་ཏུར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ཇེ་དར་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་ནས་དའི་···
ཆིང་ཧྥ་ཏུར་བཀྲོངས། བོ་ལྷ་བས་ཞི་དྲག་གི་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་བསྐོར་གསུམ་དང་། གཙང་དམག་མངགས་ཏེ་ལྷ་སར་དཔུང་འཇུག་
གིས་ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་ཆམ་ལ་ཕབ། དེ་དག་གི་རྒྱབ་རྩ་རྒྱལ་ཡབ་ཡིན་པ་
གསལ་པོར་ཤེས་ཀྱང་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་མདུང་རྩེ་དེར་གཏད་མི་ཕོད། མཐར་
གོང་མའི་དམག་དཔུང་གི་སྟོབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ལུམ་སྦྱར་དུས·······

གཅིག་ཏུ་སྒྲིག་བཀུམ་པ་བཅས་སོ། །

དུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ད་ཅང་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བ་འཛམ་དབྱངས…གོང་མ་ཆེན་པོས་གསལ་པོར་རྟོགས། སྔ་རྗེས་སུ་ནང་བློན་ཁང་གི་ཚེ་རྡེ་སེང་གེ་དང་། ཐུ་ཏུའུ་ཧྲུང་ནྭ་ལ། ཐུ་ཅང་ཡན་ཆེན་སོགས་པོ་ཉར་མངགས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་རྟོགས་ཞིབ་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་སྤྲེལ(1728)ལོར། དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཁྲ་ལང་ཨ་དང་། ཨད་ཐུའུ་སོགས་ཀྱིས་སྔེ་ཁྲིད་པའི་དཔོན་དམག་བརྒྱད་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཟི་ལིང་…ནས་བོད་དུ་འོངས། བློན་ཆེན་ཀྲའུ་དབྱིངས་ཀྱིས་སྔེ་དྲངས་པའི་ཟི་ཁྲོན་གྱི་དཔུང་དམག་བཞི་སྟོང་ལྷག་ཙམ་དཀར་མཛེས་བརྒྱུད་བོད་སྐྱོད་བྱས། དམག་དཔོན་ནན་ཐན་ཞང་གིས་གཙོ་འཁྲིད་མཛད་པའི་དཔུང་དམག་གསུམ་སྟོང་……ཙམ་ཡུན་ནན་ནས་བོད་དུ་ལྷགས། དམག་ལམ་གསུམ་གྱི་དམག་མི་རྟ་དམག་དང་རྐང་དམག་ཁྲི་ཕྲི་ལྔ་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་ལྷ་སར་འབྱོར་བའི་རྗེས་སུ། གོང་མའི་པོ་ཉ་སྣུ་ལ་སོགས་ལྷ་སར་ཡོད་སྐབས་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཁྲ་ལང་ཨ་ཡིས་ཁོང་རྣམས་དང་བཀའ་གྲོས་ལེགས་པར་མཛད་དེ་ང་ཕུམ…སྦྱར་གསུམ་བསྐྱངས། ཁོ་པ་ཚོས་ཞུ་རྗེན་དང་། མཇལ་དར་ཕྲེར་ནས་གོང་མའི་པོ་ཉ་དང་དམག་དཔོན་ཚོའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་པའི་རེ་བའི་བསམ་པ…མི་ལྡོག་པར་འོངས། དམག་དཔོན་ཁྲ་ལང་ཨ་སོགས་ནས་ང་ཕུམ་སྦྱར་གསུམ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཁོང་ཁྲོའི་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་ངང་ཚུལ་གྱིས…ཁོ་པ་རྣམས་ཕུས་མོའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ་འདུག་ཏུ་བཅུག། ཁྲིད་ཆོས་འཛམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལ་མི་བརྩི་བར་བྱ་བ་ངན་པ་འདི་ལྟ…བུ་བྱས་པ་འདི་ནི་ཁྲིམས་འགལ་ཡིན་ཟེར། མགྲིན་པ་དང་ལག་གཉིས་ལ

ལྷགས་ཐག་བརྒྱབ་སྟེ་ཕོ་ལྷ་བའི་དམག་དཔུང་ལ་རྫིས་སྤྲད།

དེ་ནས་ཉིན་ཤས་སོང་བའི་ཚེ་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཁྲ་ལང་ཨ་དང་། ཕོ་ཉ་བླ་ལ། ཕོ་ལྷ་བ་སོགས་ལྷན་འཛོམས་ཐོག་ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་ལྷགས་ཐག་གིས་བཅིངས་ཏེ་འཁྲིད་འོངས། ཁྲིམས་ཞུ་ཁྲིམས་གོས་ནག་པོ་གྱོན་པའི་ཁྲིམས་དཔོན་ཚོས་ཚ་འདྲི་ནན་ཏན་བྱས། ངན་པ་ཚར་གཅོད་པར་བྱ་འོ་ཞེས་སྨྲས། ཉིན་ཤས་སོང་རྗེས་བོང་བ་རིའི་འགྲམ་དུ་ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་དང་རྗེས་འབྲངས་པ་གཙོ་བོ་རྣམས་འཁྲིད་འོངས། ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་ལུས་དུམ་བུར་བཏང་སྟེ་གསོད་པའི་ཁྲིམས་གཅོད་བྱས་ཏེ་སྲོག་བཀུམ། སྐྱུར་ལུང་བླ་མ་དང་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་གཉེར་པ་སྐྱེ་ཐག་པས་བཅིངས་ནས་བསད། ཁོ་པ་ཚོའི་ནང་མི་དང་རྗེས་འབྲངས་པ་གཙོ་བོ་རྣམས་སྐྱེ་བཅད་དེ་བཀུམ། ཉིན་དེ་རང་ང་ལུམ་སྦྱར་གསུམ་དང་རྗེས་འབྲངས་པ་བཅས་མི་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྲོག་བཀུམ།

རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཐེངས་འདིའི་དུས་ཐིང་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་བས་ལབ་གླིང་ཤིན་ཏུ་མང་བས་གོང་མ་ཡུང་གྲན་གྱི་བཀའ་ལྟར། ས་སྤྲེལ (1728) ལོའི་ཟླ་༡༡ཚེས་༡༣ཉིན། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་སོགས་དཀར་མཛེས་ཁྲུལ་གྱི་མགར་ཐར་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ལོ་བདུན་ཙམ་བཞུགས།

ཕོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་ལ་པེ་སིའི་ཚེ་ལོ་དང་། ཇུན་ཝང་ཞེས་པའི་འཇའ་ས། གསེར་ཐམ་ཆེ་མོ་ཡི་གེ་གསུམ་སྦྱར་འབྲུ་དོན་དུ "དབུས་གཙང་གི་བཀའ་སློབ་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་ཇོ་རོས་པས་སེའི་ཐམ་ག" ཞེས་པ་བཅས་གནང་། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས། དེ་བཞིན་

ཆིན་གོང་མ་ཡུང་ཀྲན་གྱིས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོག་འཛིང་ཆེ་བས་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་མང་ཙམ་ལག་ལེན་བསྟར་བ་དཔེར་ན། ས་སྤྲེལ(1728)ལོར་མདའ་རྩེ་མདོ་དང་། ལི་ཐང་། འབའ་བཅས་ས་གནས་ཁག་གཅིག་ཟི་ཁྲོན་གྱི་མངའ་འོག་ཏུ་བཙུག། ཁམས་ཀྱི་ལྷོ་ངོས་བདེ་ཆེན་དང་། འོད་ཞི་སོགས་ས་གནས་ཁག་གཅིག་ཡུན་ནན་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་སྤྲད། གཞིས་རྩེ་ཐུབ་ངོས་ནས་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་བཅས་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་བློ་བཟང་···ཡེ་ཤེས་ལ་ཕུལ་ཡང་ལྷ་རྩེ་དང་། ངམ་རིང་། ཕུན་ཚོགས་གླིང་ང་གཏོགས་རྫོངས་མ་བཞིས། བྱེད་ཐབས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ས་གནས་སྲིད་དབང་གི་སྟོབས་ཤུགས་ཁ་བྲལ་སོང་བས་ཟིང་འཁྲུག་སློང་བའི་ཉེན་ཁའི་རང་··བཞིན་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱུང་། ཕྱོགས་མཚུངས་བོད་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་བྱེད་ཆེད་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་བཙུགས་པའི་ལམ་ལུགས་གསར་དུ···བཙོས། ས་སྤྲེལ(1728)ལོར། བོད་སྡོད་ཨམ་བན་དང་པོ་སྣ་ལ་དང་དེའི་ལས་རོགས་སེང་གེ་བསྐོ་གཞག་སྩལ། ཟི་ཁྲོན་དང་ཧྲན་ཤིའི་དམག་མི་ཉིས་སྟོང་ཙམ་བོད་ལ་བཞག་ཚོག་ཨམ་བན་གྱིས་བཀོད་འདོམས་བྱེད་དུ·····བཙུག། ཆབ་མདོར་ཡུན་ནན་གྱི་དམག་མི་ཆིག་སྟོང་ཙམ་བཞག་པ་སོགས་བྱེད་ཐབས་མང་པོ་ལག་ལེན་བསྟར་བས་མེས་རྒྱལ་གོང་མ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བ་དང་། ཛོད་མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལའང་ཕན་ཐོགས་ཆེས་ཆེར་བྱུང་།

ལྕགས་ཁྱི(1730)ལོར། བོད་འབྲུག་དབར་དམག་འཁྲུག་ལངས། བོད་དམག་གིས་འབྲུག་ཡུལ་དུ་དཔུང་འཇུག་བྱས།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཡོས(1735)ལོའི་ཟླ་༢ཚེས་··

༢༧ཉིན། གོང་མ་མཆོག་གིས་ཧྲུ་ཏུའུ་ཐུང་ཧྲུ་ཁྲའུ་སོགས་དཔོན་དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་བཏང་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བོད་དུ་གདན······དྲངས། འདི་ལོ་ཟླ་༦ཚེས་༡༦ཉིན། ལྷ་ལྡན་པོ་ཏཱ་ལར་ཕྱག་ཕེབས། ལོ་འདིར་གོང་མ་ཡུན་གྲན་བདེ་བར་གཤེགས། དེའི་སྲས་བཞི་པ་ཆན་ལུང་མི་འཛིགས་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། མེ་སྦྲུལ (1737) ལོར། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གཞིས་རྩེར་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་མཇལ་བར·····ཕེབས། དེ་ནས་ཟླ་ཤས་སོང་ཙམ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས།

དུས་དེར་རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་ཀྱང······ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་མང་ཙམ་སྤེལ་བ་ལས། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བྱ་བ་མི་དབང་པོ་ལྷ་བ་དང་། ཨམ་བན་རྣམས་གཉིས་ནས་མཛད། མི་དབང་པོ་ལྷ་བས་ས་སྤྲེལ (1728) ལོར། བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་བ་ནས་མེ་ཡོས་(1747) ལོ་བར་སྲིད་ལོ་ཉི་ཤུ་བསྐྱངས་པའི་རིང་ཡུལ་སྤྱི་ཞི་འཇགས་བྱུང···བས་རྒྱ་ཆེའི་ཆབ་འབངས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཏུར་བརྩོན་རང་བཞིན་ཆེས་ཆེར·····འཕེལ། བོད་ཀྱི་ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས་ཐོན་སྐྱེད་སྔར་བྱུང་མི་མྱོང་བའི་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་འབྲེལ་རིག་གནས་ཐད་ལའང་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ·········བྱུང་། འཇམ་མགྲིན་ཐོག་གྲགས་ཆེ་བའི་སྣར་ཐང་པར་མ་ཞེས་པའི་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གྱི་པར་ཤིང་ཡང་དུས་དེར་གསར་དུ་བརྐོས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ལུག (1739) ལོར། གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་ཕོ་ལྷ་བར་ཐོ་ལོ་ཇུན་ཝང་གི་ཆོ་ལོ་དང་། དེར་སྲས་གཉིས་ཡོད་པས་རྣམ་པ་འགྱུར་མེད་ཚེ་བརྟན་ལ་མངའ་རིས་གུང་གི་ཆོ་ལོ་གནང་སྟེ་མངའ་རིས་བསྐོར་

གསུམ་གྱི་དམག་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས། གཞོན་པ་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་ཐའི་ཇི་རིམ་པ་དང་པོའི་ཚོ་ལོ་གནང་ནས་འདམ་བརྒྱ་ཤོག་བརྒྱད་དང་ཚོ་པ་སོ་དགུའི་འགོ་འཛིན་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་ཡོས (1747) ལོའི་ཟླ་གཉིས་པར། ཕོ་ལྷ་བ་དགའ་ལྡན་ཁང་གསར་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། ཟླ་བ་བཞི་པའི་ནང་སྲས་གཞོན་པ་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་ཧྲུན་ཝང་ཞེས་པའི་ཚོ་ལོ་དང་། ཕ་དུས་ལྟར་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་གྱི་འགན་པོ་གཙོ་བོར་བསྒོ་གཞག་སྩལ།

བདུན་པ། ཕོ་ལྷ་བའི་སྲས་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཟིང་ཆ་བསླངས་པ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་སྲིད་འགན་གཙོ་བོ་བཞེས་ནས་བཀའ་ཤག་དང་ཡིག་ཚང་དངོས་སུ་བཙུགས······པའི་སྐོར།

གནམ་བསྐོས་གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་ཕོ་ལྷ་བའི་བྱུས་རྗེས་ལ་གཞིགས་ཏེ། མེ་ཡོས (1747) ལོའི་ཟླ་བ་བཞི་པར་དེའི་སྲས་ཆུང་བ་འགྱུར་མེད་རྣམ······རྒྱལ་ལ་ཧྲུན་ཝང་ཞེས་པའི་ཚོ་ལོ་དང་། གསེར་ཐམ་ཆེན་མོ་སྐད་ཡིག་གསུམ་སྦྱར་མ་ཞལ་རིས་སུ "དབུས་གཙང་གི་བཀའ་སློབ་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་ཐོ་ཧྲུན་ཝང་གི་ཐམ་ག" ཞེས་པ་གནང་། དེ་སྔ་ཡབ་ཕོ་ལྷ་བར་སྩལ་བའི་དམར་ཐམ་ཁག་གཉིས་རང་འཛིན་སུ་སྩལ་ཐོག་བོད་ཀྱི་སྲིད་འགན་ཡོངས···སུ་བཞེས། སྲས་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ཁྲི་ལ་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་ཡབ་ཕོ་ལྷ་བའི་སྲིད་ཇུས་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་ཏེ་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ···དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ལ་བཙེ་བཀུར་མི་ཞུ་བ། གཅེན་པོ་འགྱུར་མེད་ཚེ་བརྟན་བཀྲོངས་ནས་མངའ་རིས་དབང་དུ་བསྒྱུར་པ། སྐོག་ཏུ་སོག

པོ་ཧྲུན་གར་བར་འབྲེལ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བ་མང་ཙམ་བྱས……
སྟ་བས་ཨམ་བན་སོགས་ནས་གོང་མར་སྙན་སེང་ཡན་མང་ཞུས། གོང་མ
མཆོག་གིས་ཕོ་ཉ་དང་དཔུང་དམག་བཏང་སྟེ་ཐག་གཅོད་དགོས་གསུངས……
ཀྱང་། གནས་ཚུལ་ཇ་དྲག་ཆེ་བས་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་ཕྲུ་ཆིན་དང་། ལས
རོགས་ལབ་ཏུན་ཀྲོག་ཏུ་གྲོས་མོལ་ཐོག་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྕགས་རྟ……
(1750) ལོའི་ཟླ་༡༠ཚེས་༡༣ཉིན། འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ཁྲིམ་གཟིགས
ཁང་དུ་བསྐོངས། ཨམ་བན་ཕྲུ་ཆིན་སོགས་ཀྱིས་ཁ་ཧུང་དྲག་པོ་བཏང་སྟེ
རལ་གྲི་བསྣུན་ཏེ་སྲོག་བཀུམ། ཡང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་འབྲངས
པ་མགྲོན་གཉེར་བློ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་སོགས་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་མཐོང་འཕྲལ……
ཨམ་བན་གྱི་སྡོད་གནས་ཁྲིམ་གཟིགས་ཁང་མཐའ་བསྐོར། དམག་འཐབ
རྩ་ཆེད་འགའ་ཞིག་བྱས་མཐར་ཨམ་བན་ཕྲུ་ཆིན་དང་ལས་རོགས་ལབ་ཏུན……
དམར་གསོད་བཏང་། སྐུ་སྲུང་བ་དང་ཞབས་འབྲིང་མི་གྲངས་བརྒྱ་ལྷག
ཙམ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཁྲིམ་གཟིགས་ཁང་གི་ཉེ་འགྲམ་དུ་བསྒྲོངས་བས་ས་ཆ་དེ་རཾ
ཕྱིས་སྒྲུ་འབུམ་སྒང་ཞེས་མིང་ཆགས། རྒྱ་རིགས་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་རྩེ་པོ
ཐང་དུ་བྲོས་ཏེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ལ་སྲོག་སྐྱབ་ཞུས། གོང་ས་མཆོག་ནས
ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བ་འདི་ལྟ་བུ་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཕབ། ཇོ་རིང་ནོ་ཡོན
པཎྜི་ཏ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ལས་ཚབ་ཏུ་བསྐོ་གཞག་སྩལ། ཨམ་བན་གསོད
མཁན་ལག་དམར་བ་འཛིན་བཟུང་ཐོག་ཁྲིམས་གཅོད་དྲག་པོ་གཏོང་དགོས……
ཞེས་གསུངས། དུས་དེར་གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་སྔར་བཞིན་ཟིང་ཆ་མི་ཡོང
བའི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་རྫོགས་ཨམ་བན་གཉིས་ནས་ཐད་ཀར
འཛིན་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་ཀྱང་། གོང་མ་ཆན་ལུང་གི་རྩ་བའི་ཟླ་མ་ལྟུང

སྒྲུ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེས་ཨམ་ར་ན་ཏ་ཀྲི་ར་ཆབ་སྲིད་སྐྱོང་མཁས་ཀྱང་ཆོས་ལུགས་……
དང་བོད་ཀྱི་གཞིས་ལུགས་སྐོར་མི་མཁྱེན་སྟབས་བོད་མི་རྣམས་བློ་ཕོག་པའི་……
གནས་ཚུལ་ཡོད་ངེས་ཡིན། དེ་ལས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་དད་གུས་ཆེ་བས་བོད་
ཀྱི་སྲིད་འཛིན་གཙོ་བོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རང་ནས་བཞེས་ན་ལེགས་བཟོད་པ་ལྟར…
གོང་མ་ཆེན་པོས། བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ནས་འཕྲལ་དུ་སྲིད་འཛིན་བཞེས་
དགོས་པ་དང་། འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྡེ་ཕྱིའི་བྱ་སྤྱོད་སྐོར་སོགས་ལ་
བཀའ་ཤོག་སྩལ་བ་འདི་ལྟར། "གོང་མའི་བཀའ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་བཀའ་
བློན་གྱི་དོན་བདག་བྱེད་མི་ཀུང་པཎྜི་ཏ་ལ་ཕབ་པ། ངེད་ཀྱིས་སྔ་སོར་འགྱུར་
མེད་རྣམ་རྒྱལ་ནས་དུས་རྒྱུན་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་བརྙེན་བཀུར་མི་བྱེད་པ་མ་ཟད།
འཁོན་དུ་བཟུང་འདུག་པར་བརྟེན། ཡང་དང་ཡང་དུ་བག་ཡོད་གྱིས་ཞེས་
བསླབ་སྟོན་གྱི་བཀའ་ཕབ་པ་ཡིན། ཁོ་པས་ངེད་ཀྱི་བཀའ་ཁྱད་དུ་བསད་
ནས་ཕྱིར་ཞིང་རྣམ་རྟོགས་ཟོས། དབུས་གཙང་དུ་སྡོད་པའི་ཨམ་བན་རྒྱ་
ཆིན་ཅན་ནས་ཀྱང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་དང་ཚུལ་གཏུམ་ཞིང་ངན་པས་ཏཱ……
ལའི་བླ་མའི་སྐུ་གཟུགས་ལ་གནོལ་ཤས་ཆེ་སྐྱོམ་དུ་དཀའ་བ་ཆེན་པོས་ལུས་སྲོག…
ལ་མ་བསྐྱོས་པར་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཆར་བཅད། འདི་ཐམས་
ཅད་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཆེད་ཡིན། ད་ཆ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ལ་ཉེ་བར་དོ་བསྟོ་བ་
ཚར་བཅད། དབུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་དག་པར་བསྒྲུབས་པས་ངེད་ཀྱི་
སེམས་བག་ཡངས་པར་གྱུར། ཡང་མགྲོན་གཉེར་བློ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་
དབུས་གཙང་དུ་བསྡད་པའི་ཨམ་བན་ཚོ་ལ་གསོལ་བའི་སྐབས་སུ་ཏཱ་ལའི་བླ……
མས་དྲིལ་བསྒྲགས་ནས་མི་ངན་པ་རྣམས་འཛོར་དུ་བཅུག། བོད་སྐེ་བདེ་
འཇགས་སུ་བྱས་ནས་ཡུལ་སྐྱོང་བདེ་བར་བཀོད་པ་ལ་ངེད་ནས་ཤིན་ཏུ……

བསྡུགས་པར་སེམས། གནང་སྦྱིན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དབུས་གཙང་དུ་
སྐྱོད་པར་མངགས་པའི་ཨ་ས་ཁན་ཨམ་བན་རྣམ་རྒྱལ་ལ་སྤྲད་ནས་དབུས……
གཙང་དུ་སླེབས་པ་དང་མཉམ་དུ་ངེད་ཀྱི་ནང་གཙང་གིས་བརྩེ་བས་བསྐྱངས་
པའི་གནང་སྦྱིན་བར་བྱེད། འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་སྔ་སོར་ཡང་ཧྲུན་
ལྷང་གི་གོ་ས་སྦྱིན་པའི་འོས་མེད་ཀྱང་། ངེད་ནས་ཁོ་པའི་ཕ་ཕོ་ལྷ་ནས་ཀྱི་
ཚེ་རིལ་པོར་དད་པ་དང་བླངས་ཀྱི་ཤེ་མོང་བྱིན་ནས་ཞབས་འདེགས་ཧུར་ཐག་
བསྒྲིས་པ་ལ་བསམས་ནས་ལུགས་སྲོལ་ལས་འདས་པའི་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས……
ནས་ཧྲུན་ལྷང་གི་གོ་ས་གནང་སྟེ་དབུས་གཙང་གི་དོན་བདག་དབྱེ་འབྱེད……
བྱེད་བཅུག་ཕྱིན་ཆད་འདོད་རྒྱལ་གྱི་བསམ་སྦྱོར་མ་ཏུངས་པའི་བྱ་བ་རིམ་གྱིས་
རྒྱ་བསྐྱེད་ངེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁོ་པས་ཞུས་པ་ལྟར་དབུས་གཙང་དུ་བསྡད་པའི་བློན་
པོ་དང་། དམག་དཔུང་ཕྱིར་འཐེན་པར་བཏེན། ཁོ་རང་ཅི་ལས་ངར་
བསྐྱེད་ནས་མངའ་འབངས་ཀྱི་བོད་རྣམས་སྡུག་ཏུ་བཅུག། འདོད་ཞེན་
ལོག་སྲེད་ཀྱིས་བག་མེད་ཀྱིས་སྤྱོད་འདུག། དེར་མ་ཟད་ཁོ་རང་གི་ཇོ་ཇོ་
འགྱུར་མེད་ཚེ་བརྟན་ངོ་ལོག་པ་ཡིན་ཞེས་རྫུན་ཁག་བཀལ་ནས་ཞུས་ཏེ་བཀའ་
བློན་དམག་དང་བཅས་པ་མངགས་ནས་ཁོ་རང་གི་ཇོ་ཇོ། དེའི་བུ། འགོ་
པ་ཐམས་ཅད་བསད། ཡང་པཎྜི་ཏའི་ནང་གཞིས་གཏོར། པཎྜི་ཏའི་བག་
མ་ཕྲལ་ནས་གཙང་གི་ཕྱོགས་སུ་སྡོད་བཅུག་པཎྜི་ཏའི་བུ་དབུས་སུ་སྡོད་བཅུག་
ནས་ཁོ་པས་མངའ་གཞུག་ཏུ་བཀོལ། ལམ་གྱི་ས་རིམ་ཇ་ཟམ་བཅད། བློན་
པོ་དང་དམག་ཐམས་ཅད་ཟད་ཟད་དུ་བཅོལ་འདོད་སོགས་མཚོ་བསམ་ཕྱིན……
ཅི་ལོག་གྲངས་ཀྱིས་མི་ལང་བ་འདུག། ངེད་ཀྱིས་མཚོ་བསམ་ཞིབ་ཏུ་བཏང་
ན་གཙོ་ཆེར་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་དང་ཚུལ་ངན་པ་ལས་བྱུང་ཡང་ངེད་ནས……

ཀྱང་གནང་སྒྲིན་བདག་རྒྱིན་ཐལ་དྲགས་པས་ཕོ་པས་དེ་ལྟར་ངར་བསྐྱེད་ཅིང་
དབུས་གཙང་དམངས་ལས་ཕོ་པར་ཡི་མུག་ཀྱང་། རེད་ནས་བཞག་པའི་
ལྷང་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཅི་ཡང་བྱེད་མ་ཐུབ་པར་སྣང་། ཚུལ་འདི་ལ་རེད་
ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་འགྱོད་པར་འདུག། འདི་ལ་བལྟས་ན་བཀའ་བློན་དུ་བསྐོས་པ་
རྣམས་ལ་ཧ་ཅང་ཆེད་དུ་དབང་སྒྲིན་མི་ཞན་པར་འདུག། དེ་ལྟར་བྱས་ན་
རེད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་དབུས་གཙང་གི་ས་ཆའི་སྐྱི་བོ་མཐའ་དག་བདེ་སྐྱིད་
དུ་བྱེད་པ་མི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན། འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་སྨྱུར་བའི་
སྐབས་སུ་ཕུ་ཆེན་སོགས་ནས་པཎྜི་ཏ་ལ་དབུས་གཙང་གི་དོན་དག་གིས་ཟེར་
འདུག་ཀྱང་རེད་ཀྱིས་ངེས་པར་བཀའ་ཕབ་པ་ནི་མེད། ཨམ་བན་གཉིས་ཀྱི་
བསམ་པར་དབུས་གཙང་ལ་ཉིན་གཅིག་ཀྱང་འགོ་པ་བྱེད་པའི་མི་ཤེད་ན་མི་
ཅང་བསམ་འདུག་ཡང་པཎྜི་ཏ་ནས་འཕྲལ་དུ་དམག་དཔུང་འཁྲིད་ནས་ཕན་
གྲོགས་བྱེད་ཡོང་བསམ་ནས་སྐབས་གཅིག་ཏུ་གང་འོས་པ་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་
ཚུག་སྙམ་དུ་ལབ་འདུག། པཎྜི་ཏ་ནས་ངེས་པར་བསམ་ཚོད་དང་མཐུན་
པར་ངོ་ལོག་མི་རྣམས་ཚར་བཅད་ནས་གསོད་པ་དང་། ཨམ་བན་གཉིས་
ལ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་དབུས་གཙང་གི་ས་ཆ་རྣམས་བདེ་འཇགས་བག་ཡོད་དུ་སྡོད་
འཇུག་པ་བྱུང་ཆེ། འཕྲལ་དུ་ཨམ་བན་གཉིས་ཀྱིས་ལབ་པ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་
མི་ཚིག་ཟེར་བའི་སྐབས་མ་མཆིས་སོད། ད་ལམ་ཕོ་པས་དབུས་གཙང་དུ་
བསྡད་པའི་ཨམ་བན་རྣམས་སྐྱོབ་མ་ནུས་པ་ལ་ཉེས་སྐྱོན་མེད་ཟེར་དཀའ་བ་
འདུག། དེ་ལྟ་ནའང་པཎྜི་ཏ་གཟུགས་པོ་གཅིག་བུར་སོང་། སྟོབས་ཞན།
རང་སྲོག་གཅེས་པར་གཟུང་སྟེ་འབད་ཀྱང་སྒྲིར་མིའི་ངང་ཚུལ་དགྲུས་མ་ཡིན་
སོད། གཅིག་ཏུ་འདས་ཚར་བའི་བྱ་བ་ཡིན་པས་བརྩད་མ་བཅད་བྱས་ན་

ཚོག་པ་མ་གཏོགས། ཕན་བསྐྱལ་པའི་གྲས་སུ་བཞག་ནས་ངེད་ནས་དབང་གི་གོ་ས་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱས་ག་ལ་ཚོག། པཎྜི་ཏ་རང་གུང་གི་གོ་ས་དང་བཅས་ཏེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བགྲོས་ནས། བོད་ཀྱི་འགོ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀུང་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཡིད་གཏད་ཐུབ་པ། སྔར་ནས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་གཏོད་ཅིང་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་མི་གཅིག་འདམས་ནས་པཎྜི་ཏ་དང་ལྷན་དུ་བཀའ་བློན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་རྒྱུ། ཁོང་ཚོའི་དོན་རྩ་ཆུང་བ་རྣམས་བཀའ་བློན་གཉིས་ནས་སྔར་བཞིན་བྱེད་རྒྱུ། ངེད་ལ་ཞུ་རྒྱུའི་ཡི་གེ་བྲིས་ནས་དོན་དག་ཞུ་བ་དང་། དམག་དཔུང་གྲ་སྒྲིག་དང་ཇ་ཟམ་འཛུགས་པ་སོགས་དོན་རྩ་འགངས་ཆེ་བའི་རིགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བཀའ་ཡི་མངགས་པའི་ཨམ་བན་རྣམས་ལ་གཏད་དེ་བཀའ་བློན་གཉིས་དང་ལྷན་དུ་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་ནས་བཀའ་ཡིས་མངགས་པའི་ཨམ་བན་གཉིས་ཀྱིས་ཐམ་ག་གནོན་རྒྱུ། རྩལ་དེ་ཕྱིན་ཆད་རྟག་ཏུ་ལུགས་སྲོལ་དུ་འཛུགས་རྒྱུ། བློན་པོ་དང་། དམག་མི་རྣམས་སོ་འོན་སེང་གི་སྤྱོད་ལུགས་དང་། ཇ་ཟམ་འཛུགས་པ་སོགས་བྱ་བྱེད་མཐའ་དག་ཅོང་ཐུ་ཚེ་རིང་། ཁྲི་ཐུ་ཡོ་ཙུང་ཆི། ཨ་ས་ཁན་ཨམ་བན། ཇོ་ཞུ་ཏོས། ཡང་བོད་དུ་སྡོད་པའི་ཨམ་བན་རྣམ་རྒྱལ། བན་དེ་རྣམས་ལ་གཏད་ནས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་པཎྜི་ཏ་རྣམས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བགྲོས་ནས་བསམ་མཚོ་ཞི་བ་ཏུ་བཏང་ནས་གྲང་འཐད་གང་འོས་ཀྱིས་བགྲོས···
·ནས་ཞུ་བར་གྱིས། ཡང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཁོ་རང་གི་ཕུ་བོ་འགྱུར་མེད་ཚེ་བརྟན་ངོ་སོག་པ་ཡིན་ཞེས་ཟུར་ཁག་བཀལ་ནས་ཞུས་ཏེ། སྐྱགས་འཚོལ་བའི་དམག་བཏང་ནས་ཐབས་ཀྱིས་འཚེ་བ་བྱས་ཏེ་ནད་ཀྱིས་ཤི་སོང་ཞེས······
ཟུར་ཞུས་འདུག། ད་ཆ་དོན་ཆ་གཅིག་ཏུ་གསལ་བར་གྱུར། འགྱུར་མེད་

ཚེ་བརྟན་སྤུར་ནས་ཕོག་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་མེད་དུ་བསད་འདུག་པས་ངེས་པར་
དག་ཚངས་བྱེད་འོས་སུ་འདུག པཎྜི་ཏ་ར་གཏད་ནས་འགྱུར་མེད་ཚེ་བརྟན་
གྱི་བུ་བཙོད་བཅད་ནས་ངེད་ཀྱི་བཀའ་ཕབ་སྟེ། སྣར་ཀུང་གི་གོ་ས་བྱིན་
ནས་མངའ་རིས་སྐོར་གྱི་བོད་རྣམས་ཀྱི་འགོ་པ་བྱས་ནས་ཤེ་མོང་དང་ཞབས…
འདེགས་འབད་དུ་ཆུག གལ་ཏེ་མགྲོན་གཉེར་བློ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་མངའ་རིས་
སྐོར་གྱི་ས་ཆ་བསྒྲིགས་ཏེ་སོང་ཡོད་ཚེ་ཁོ་པ་ཤེ་མོང་གི་འཛིན་ཆུག འགྱུར་
མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གཞིས་གཏོར་བར་ཁོ་པའི་ཕ་སྤུར་གྱི་ཕ་གཞིས་ཚེར་ནོར…
རྫས་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་བཙོད་བཅད་དེ་འགྱུར་མེད་ཚེ་བརྟན་གྱི་བུ་ལ་བྱིན། ཡང་
ད་ལོ་ཟླ་༡༠ ཚེས་༨ ལ་རྒྱ་བཏབ་སྟེ་བསྐུར་བའི་ཕྱུ་ཆིན་དང་ལབ་ཏུན་ལ་ཕབ་
པའི་བཀའ་དང་། ཡང་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཚེས་༡༡ ལ་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་
ཕབ་པའི་བཀའ་རྣམས་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་བདེ་གཟར་སྐབས་ཏྲ་ཟམ……
ཚད་ནས་ད་དུང་བོད་དུ་མ་སླེབས་ཤས་ཆེ། གལ་ཏེ་བོད་དུ་སླེབས་ཡོད་ཚེ་
པཎྜི་ཏས་ཕྱི་སྟེ་བཞུས་ནས་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་ཆུག མ་སླེབས་ཚེ་པཎྜི་ཏ་ནས་
ལམ་གྱི་ཏྲ་ཟམ་ཐམས་ཅད་ལ་བཙོད་བཅད་ནས་བླངས་ཏེ་བཞུར་ཆུག ངེད་
གྱི་གནམ་འོག་ཐམས་ཅད་སྐྱོང་བ་ལ་བློན་པོ་དང་། མངའ་འབངས་རྣམས་
ཀྱིས་ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབས་པ་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་ཕྱི་སྟེ་ལྟེ་ཡང་གི་བ་བས་དང…
མཐུན་པར་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་པ་ཡིན། པཎྜི་ཏས་ངེས་པར་མཚོ་བསམ་ཞིབ་
མོས་དད་པ་དང་བླང་གིས་ཞབས་འདེགས་དང་། བོད་དུ་སོང་བའི་བློན་
པོ་དང་། དམག་མི་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་མཐུན་པའི་བྱ་བྱེད་དང་། གསར་
དུ་བསྐོས་པའི་བཀའ་བློན་དང་ལྷན་དུ་ཐམས་ཅད་གཅིག་བསྒྲིལ་གྱིས་བགྲོས…
ནས་དོན་དག་རེ་རེ་བཞིན་ནས་གང་ཅིའི་བབས་བསྟུན་གྱིས་དབྱེ་འབྱེད་ཐུབ…

པའི་ཚེ་ཆབ་སྲིད་སྔོན་པོའི་སྙིང་པོ་ལྟ་བུར་གྱུར་གཉིས་རྟག་ཏུ་བདེ་སྐྱིད་བསོད་ནམས་བཀའ་དྲིན་དང་དུ་བླང་ཚོག། དེ་བས་ན་ཡང་དག་པ་གསལ་བར་བྱས་ནས་དྲང་པོའི་སེམས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བཀའ་ཕབ་ནས་གསལ་པོར་སྤྱི་སྒོ……བར་བྱས་པ་ཡིན། པཎྜི་ཏ་ནས་བཀའ་འདི་དང་དུ་བླངས་ནས་ཇི་ལྟར་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་ཡི་གེ་མགྱོགས་པར་ཕུལ་བ……ཀྱིས། བཀའ་འདི་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་དྲིལ་བསྒྲགས་ནས་གོ་བར་བྱེད་རྒྱུག་ཅེས་བཀའ་ཕབ།

ཆན་ལུང་གནམ་ལོ་བཅོ་ལྔ་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚེས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བཀའ་ཕབ། ”

གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞིན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ……མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་སྲིད་འགན་བཞེས། འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྡེ་ཕྱིའི་བྱ་སྤྱོད་རྣམས་གསལ་ཞིང་གསལ་བར་རྟོགས་པས། རྡོ་རིང་ནོ་ཡོན་པཎྜི་ཏ་དང་ལྷན་དུ་རྗེས་འབྲངས་ངན་རིངས་པ་རྣམས་ཁྲིམས་ལ་སྦྱར་བའི་སྣ་གོན……མཛད།

ལྕགས་རྟ (1750) ལོའི་ཟླ་༡༢པར། རྒྱ་ཕུ་ཐུང་བན་དེ་ལྷ་སར་འབྱོར་ནས་ཟིང་འཁྲུག་ལངས་ཚུལ་སྐོར་སྙན་སྒྲོན་ཞིབ་ཕྲ་ཞུས། གོང་མ་ཆན་ལུང་གི་བཀའ་བཀོད་ལྟར། ཟི་ཁྲོན་གྱི་ཛུང་ཏུ་ཚེ་རིང་གིས་དཔུང་དམག་ཁག་གཅིག་ཁྲིད་དེ་ལྷ་སར་འབྱོར་མ་ཐག་ཏུ་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་འབྲངས་པ་མགྲོན་གཉེར་བློ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་སོགས་ལ་འདྲི་རྩད་ནན་ཏན་བྱས་ཐོག་བློ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་སོགས་མི་དྲུག་ལུས་ལ་ཁྲ་མ་བརྒྱབ་སྟེ་བསད། མི་དྲུག་སྐྱེ་བཅད། དེ་མིན་རྣམས་བཙོན་འཛུག་བྱས། འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་

ཁ་དབང་གཞུང་བཞེས་མཛད། ཚེ་པ་སོ་དགུ་དང་འདམ་བརྒྱ་ཤོག་བརྒྱད་
བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་གྱི་ཐད་གཏོགས་མངའ་འོག་ཏུ་བཙུག ཡོ་རྒྱུས་ཀྱི་
བསླབ་བྱ་བླངས་ནས་ཧྲུན་ཡང་གྲེ་སྟེ་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་མེད་པར་བཟོས།
བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལས་དོན་མཐའ་དག་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་དང་། བོད་
སྡོད་ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་ནས་འགན་འཁུར་དགོས་པའི་བཀའ་ཐབ། དེ་
བཞིན་བཀའ་ཤག་དངོས་སུ་བཙུགས། གཙོ་བོ་རྗེ་རིང་ནོ་ཡོན་པཎྜི་ཏ་མགོན་
པོ་དངོས་གྲུབ་རབ་བརྟན་དང་། ལས་རོགས་ཛ་སག་མདོ་མཁར་ཞབས་
དྲུང་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ། ཛ་སག་ཐོན་པ་སྲི་གཅོད་རྡོ་རྗེ། སེར་མོ་བ་རྗེ་མགྲོན་
དར་ཧན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་བཅས་བཀའ་བློན་བཞི་བསྐོ་གཞག་སྩལ། ཕྱི་ནང་
བྱ་བ་གང་ཅི་ཐུན་མོང་ཐོག་གཅོད་པ་ལས་བརྒྱ་ཁ་གཅིག་གཅོད་དང་། ཏཱ་
ལའི་བླ་མ་དང་ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་ལ་བསྟི་བཀུར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞུ་བ……
ལས་ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བའི་རིགས་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཐབ། དེ་བཞིན་
ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོར "ཅི་ཅི་ཐོའུ" སྟེ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཞེས་
འབྲུ་དོན་ཏུ་འཁོད་པའི་དམ་ཁ་དེ་རང་འཛམས་གནང་། ལྕགས་ལུག
(1751) ལོར་བཀའ་ཤག་དངོས་སུ་བཙུགས། དམ་ཁ་བདེ་སྐྱིད་མ་དང་།
རྟགས་དམ་སེལ་དམ་བཅས་གནང་བ་སྩོས་ཅི། དྲུང་མགྲོན་འགག་ཅེས་པ་
བཀའ་དྲུང་དང་། བཀའ་མགྲོན། འགག་པ་བཅས་འཛུགས་པའི་སྲོལ་
གཏོད། དེ་རྗེས་ཡིག་ཚང་ལས་ཁུངས་ཀྱང་གསར་དུ་བཙུགས། དེར་མཁན་
དྲུང་ཏཱ་བླ་མ་གཅིག་དང་། མཁན་དྲུང་གསུམ་བསྐོ་གཞག་ཐོག་ཆབ་སྲིད་
ཀྱི་བྱ་བ་ཆེ་རིགས་ཕྱུང་ཆེ་མཁན་དྲུང་རྣམས་བཀའ་ཤག་ཏུ་ཕེབས་ནས་གྲོས……
མོལ་གནང་བ་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་རྟགས་དམ་ཕུད། དེ་མིན་དམ་ཁ་

ཡིག་ཚང་ནས་ཞར་ཚགས་ཆོག་པ། སེར་སོ་བ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་གོ་གནས་བསྒོ་འཛིན་དང་། རྫོང་གཞིས་གསར་བསྐོའི་ལམ་ཡིག་སོགས་ཐད་ཀར་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་སྙན་སེང་ཞུས་ཏེ་ཡིག་ཚང་རང་ནས་ཐག་གཅོད་ཆོག……པའི་དབང་ཆ་གནང་། རྩེ་སློབ་གྲྭ་གསར་བཙུགས། བྱེད་ཐབས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་དབར་དང་། སྐུ་སེར་དབར་གཅིག་ལ་གཅིག་སྒྲོག་གིས་དབང་ཆ་ཁ་གཏོར་ནས་ཟིང་ཆ་མི་ཡོང་བའི་སྔོན་འགོག་བྱས།

རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་གླང་(1757)ལོའི་ཟླ་གཉིས་པའི་ཚེས་…གསུམ་ཉིན། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བགྲང་བྱ་ལྔ་བཅུར་ཕེབས་ནས་གཟིམ་ཁྲི་མཐའ་ཅན་དུ་གཤེགས། དེ་ནས་ཟླ་ཤས་རིང་བཀའ་བློན་ཁྲུན་མོང་ནས་བོད་ཀྱི་སྲིད་འཁན་ཡོངས་སུ་བཞེས། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གྲོས་མོལ་ཐོག་མགྲིན་དབྱངས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་བརྒྱུད་གོང་མར་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་ལྟར་ལོ་དེའི་ཟླ་༨ཚེས་༤ཉིན་བཀའ་ཤོག་ཕྱིར་ཕེབས་དགོངས་དོན་ལྟར། དེ་མོ་ཧོ་ཐོག་ཐུ་ངག་དབང་འཇམ་དཔལ་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་(བསྟན་གླིང་དེ་མོའི་རྒྱལ་ཐོག་དང་པོ)རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བསྐོ་གཞག་སྩལ། ཟླ་༥ཚེས་༧ཉིན་རྒྱལ་ཚབ་སྲིད་སྐྱོང་གི་ཁྲིར་དངོས་སུ་ཕེབས་ནས་ལོ་ཉེར་གཅིག་རིང་སྲིད་བསྐྱངས། ས་ཡོས(1759)ལོར་རྒྱལ་ཚབ་དེ་མོ་ཧོ་ཐོག་ཐུར་འཇའ་ས་དང་། དཔྱལ་དམ་གྱི་འབྲུ་དོན་དུ"བོད་ཀྱི་ལས་དོན་འཁུར་འཛིན་ཞུ་སེར་བསྟན་པ་འཛིན་བྱེད་དཔལ་ལྡན་ནོ་མི་ཧན་གྱི་ཐམ་ག"ཞེས་པ་སྩལ། དེ་ནས་བོད་དུ་རྒྱལ་ཚབ་དང་སྲིད་སྐྱོང་བསྐོ་བའི་སྲོལ་དར།

བརྒྱད་པ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་ཁྲིད་

ཞིབས་རྩལ་དང་། གོར་བོད་དམག་འཁྲུག་སྐོར།

རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་སྟག (1758) ལོའི་ཟླ་༦ཚེས་༢ཉིན་ཏྲཱ…ལའི་གླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་གཙང་ཐོབ་རྒྱལ་ལྷ་རི་སྒང…དུ་སྐུ་དྲག་ཅིག་གི་ཁྱིམ་དུ་སྐུ་བལྟམས། ཡབ་ཀྱི་མཚན་ལ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་དང་ཡུམ་ལ་ཕུན་ཚོགས་ལྷ་མོ་ཟེར། རྒྱལ་ཡབ་ཏུ་ཆེན་གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་གུང་གི་ཆོ་ལོ་གནང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་སློས་གཞིས་རྒྱ་ཆེ་གནང་བས་མངའ་བདག་ཆེ་གྲས་སུ་གྱུར། ད་ལྟ་ལྷ་ཀླུ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།

གོང་ས་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་ལྔར་ཕེབས་པ་སྟོ་ཆུ་རྟ (1762) ལོའི་ཟླ་༧ ཚེས་༡༠ ཉིན། ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་ཞུས་ཏེ་རྩེ་པོ་ཏ་ལར་དུ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། ཤིང་བྲ (1765) ལོར་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དྲུང་དུ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས། མེ་བྲ (1777) ལོར་པཎ་ཆེན་གྱི་དྲུང་ནས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་བཞེས། ལོ་འདིའི་ཟླ་ཚེ༡ས་༢༢ཉིན་དེ་མོ་ཧོ་ཐོག་ཐུ་ངག་དབང་འཇམ་དཔལ་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་ལྡན་བསྟན…རྒྱས་གླིང་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། མེ་བྲ (1777) ལོའི་ཟླ་༨ ཚེས་༡༥ ཉིན། གོང་མའི་ཆོ་ལོ་ཡོད་པ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཟུར་ཨེར་ཏེ་ནི་ནོ་མིན་ཧན་ཚེ་སྨོན་གླིང་རྒྱལ་ཐོག་དང་པོ་ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་བོད་རྗེའི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་གདན་དྲངས་པ་ལྟར་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་ཕག……(1779) ལོར། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་སོག་པོ་བརྒྱུད་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས། བསུ་བ་དང་གནང་སྦྱིན་གང་ལེགས་སྩལ། ལྕགས་བྱི་ (1780) ལོར་སྐུ་འབྲུམ་སྨུང་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས།

ལྕགས་གླང (1781) ལོར། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཆན་ལུང་གི་བཀའ་བཞིན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་པོར་དབང་བསྒྱུར། གོང་མས་འཇའ་ས་དང་། སྔར་སྲོལ་ལྟར “ནུབ་ཕྱོགས་མཆོག་ཏུ་དགེ་བའི་ཞིང་གི་རྒྱལ་དབང་ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱི·····བདག་པོ” ཞེས་སྐད་ཡིག་གསུམ་སྦྲར་གྱི་གསེར་ཐམ་ཆེ་མོ་གནང་། ཆུ་སྟག་(1782) ལོ་ནས་བཟུང་ཚེ་སྨོན་གླིང་ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཁྲི་བཞུགས·····གནང་ལུས་ཕྱོག་གོང་ས་མཆོག་དང་ལྷན་འབྲེལ་གྱིས་ཆབ་སྲིད་ལོ་ལྔ་བསྐྱངས། ཚེ་སྨོན་གླིང་ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་དྲང་ཤུགས་དང་མཐུན་ལས་ཆེ་བ་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་གིས་སྲིད་དབང་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་གོང་ས་མཆོག་ལ་གུས་ཞིང་བཙེ་བ་དང་། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ལ་མཐུན་ལམ་ལར་རྒྱ་ཆེ་བས། མེ་རྟ (1786) ལོར། གོང་མའི་རྩ་བའི་བླ་མ་ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་ཚབ་ཏུ་ཚེ་གླིང·····ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་པེ་ཅིང་དུ་གདན་དྲངས། སྲིད་སྐྱོང་འདིའི་མཛད་རྗེས་ལ་གཞིགས་ཏེ་དཏུལ་དམ་ཆེན་མོ་རང་འཇགས་གསོལ་རས་སྩལ། མེ་རྟ་(1786) ལོ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་མཆོག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་ལུགས་གཉིས···ཀྱི་འགན་བདག་གིར་ལོ་ལྔ་བསྐྱངས།

ལྕགས་ཁྱི (1790) ལོར། གོང་མ་ཆན་ལུང་གི་བཀའ་ལྟར། བཀའ་བློན་ལས་རོགས་རྟ་ཚག་རྗེ་དྲུང་སྤྲི་ལི་ཐུ་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིང་དུ་གདན་དྲངས། ཚེ་སྨོན་གླིང་ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཕྱག་རོགས་སུ་ཕྱིར་གཏོང་གནང་མཛད་པས། དེའི་ལོ་ཟླ་༡༢ཚེས་༩ཉིན་བོད་དུ་ཕེབས། ལྕགས་ཕག་(1791) ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་༢༡ཉིན། ཚེ་སྨོན་གླིང་ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོ་

བྲང་་པོ་ཏཱ་ལར་ཞིང་དུ་གཤེགས་པས། ཏ་ཚག་རྗེ་དྲུང་སྤྲི་ཐི་ཕྲུ་སྟེ་ཀུན་གླིང་
རྒྱལ་ཐོག་དང་པོ་ཡེ་ཤེས་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་མགོན་པོ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས······
པའི་ལམ་ནས་ཕྱིར་ཕེབས། ལོ་དེའི་ཟླ་‹ཚེས་‹ཉིན། ལྷ་སར་འབྱོར་ཏེ་རྒྱལ་
མཆོག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་འཁྲིན་ལས་ཀྱི་རམ་འདེགས་མཛད་དེ་ཆབ······
སྲིད་ལོ་བཅུ་བཞི་བསྐྱངས། སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་གཟིངས་སུ་ཐོན་སྐབས། ཆུ་བྱི་
(1792) ལོར། གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས། སམ་ཏི་པཀྴི་འམ་ཞུ་ཕྲུང་
གཞན་ཟླའི་ཚོ་ལོ་དང་སྦྲགས་འབྲུ་དོན་དུ“ཡེ་ཤེས་ཡོངས་རྫོགས་བསམ······
གཏན་མཁན”ཞེས་འཁོད་པའི་དངུལ་དམ་ཆེ་མོ་སྐུ་སྐྱེར་དུ་རྒྱུན་འཛུགས······
གསོལ་རས་སྩལ།

དུས་དེར་གོར་ཁ་བོད་དམག་འཁྲུག་ལངས། གོར་ཁ་བ་ནི་ཀང་ཏཱ་ཁ་ཆུ་
བོའི་འགྲམ་དུ་གནས་པའི་ཚོ་པ་ཆུང་ངུ་ཉེར་བཞི་ཡོད་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན།
དེའི་ཡུལ་མི་མང་ཆེ་བ་ནི་ཧི་ཡར་རིགས་ཡིན་ལ། ཧིན་དུའི་བྱང་ངོས་ཤ་བོ་
ཐེ་ཕུར་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེའི་སླུ་ཧི་ཕུ་རྒྱ་རིགས་ཀྱིས་ཚོ་པ་འདི་ར་དབང······
བསྒྱུར་བྱས་རྗེས། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པར་རྒྱལ་པོ་སླ་ནྲ་པྲཱང་གི་དུས་སུ···
སྟོབས་ཤུགས་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་སླ་ནྲ་པྲཱང་ནི་སྲིད་ཀྱི་བྱ་
བར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་ཧམ་སེམས་ཆེ་ལ་གཡོ་ཐབས་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད་པས།
དུས་དེར་ཀ་ལ་མན་ཏུར་ཆུ་བོའི་འགྲམ་གྱི་རྒྱལ་ཕྲན་ཆུང་དུ་གསུམ་དབར······
འགལ་བ་ཧ་ཅང་ཆེ་བས་ཁོ་པས་འགལ་བ་དེ་དག་བེད་སྤྱད་ནས་རྒྱལ་ཕྲན་དེ་
རྣམས་ལ་དཔུང་འཇུག་བྱས། སྐུ་དྲག་ཚོའི་སྣ་བཅད། དངོས་པོ་ཡོངས་རྫོགས
འཕྲོག རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་འོག་ཏུ་བཅུག རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་གླང་
(1769) ལོར། བལ་ཡུལ་དུ་གོར་ཁ་རྒྱལ་རབས་གསར་དུ་བཙུགས། ལྷགས

ཡོས(1771)ལོར་རྒྱལ་པོ་སླ་སྣ་ཡུང་གཤེགས། དེའི་བུ་ཤིན་ཏ་ཤུ་སླ་ཐ་
བུ་རྒྱལ་སར་བསྐོས། དེས་སྔ་མཐུད་ནས་རྒྱ་སྐྱིད་སྲིད་ཇུས་བཟུང་། བལ་ཡུལ་
ནུབ་རྫོང་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོ་ཧམ་བཟུང་བྱས། ཤིང་ལུག(1775)ལོར།
ཁོ་པའི་བུ་སླ་སྣ་པ་ཏ་ཏུར་ཁྲིར་བསྐོས་ཀྱང་། ལོ་ན་ཆུང་བས་ཨ་ཁུས་སྲིད་ཀྱི་
ཁ་ལོ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར། བལ་ཡུལ་ནུབ་རྫོང་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྲན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཙམ་
ལ་དཔུང་འཇུག་གིས་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཆ་ཡོངས་སུ་གཅིག་སྒྱུར་བཟོས། གོར་
ཁ་བའི་ཏམ་སེམས་ཆེས་ཆེར་འཕྱིན་ཏེ་ཤར་ཕྱོགས་འབྲས་ལྗོངས་སོགས་བོད་ཀྱི་
མངའ་འོག་ས་ཆ་འགའ་ཞིག་བཟུང་། གོར་བོད་དབར་གྱི་མཛའ་བརྩེའི་
འབྲེལ་བ་ཇེ་སྡུག་ཏུ་སོང་ནས་མཐར་གོར་བོད་དམག་འཁྲུག་ལངས།

གོར་བོད་དམག་འཁྲུག་ལངས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གོར་ཁ་བས་
བལ་ཡུལ་ནུབ་རྫོང་བཙན་བཟུང་བྱས་རྗེས། ཏམ་སེམས་ཇེ་ཆེར་འཕྱིན་ཏེ་བོད་
ཀྱི་ས་ཆ་ཏམ་བཟུང་བྱེད་པའི་རེ་དོན་བཅངས་པ་དེ་རེད། དེ་མིན་གོར་བོད་
དབར་དམག་འཁྲུག་ལངས་པའི་རྐྱེན་གཞན་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ། དང་པོ། ལོ་
རྒྱུས་ཐོག་བོད་ལ་དངུལ་ཡོད་ཀྱང་ཁྲབ་གདལ་ཆེ་བ་མེད་པས། བོད་དང་བལ་
པོའི་དབར་ཉོ་ཚོང་བྱེད་སྐབས་ཐོག་ལ་ཐོག་འཛལ་བྱེད་པའི་གནའ་རབས་ཀྱི་
ཚོང་ལུགས་ལག་ལེན་བསྟར། རྗེས་སུ་ཕན་ཚུན་དབར་གོར་ཏམ་བེད་སྤྱོད་
པའི་སྲོལ་དར། བོད་ཀྱི་དངུལ་འབོར་ཆེན་བལ་ཡུལ་དུ་འདྲེན་ནས་གོར་ཏམ་
བཟོས་ཏེ་བོད་དུ་བེད་སྤྱད། ནམ་ཞིག་ན་གོར་ཁ་བས་མ་ཏྲངས་ཁོག་བསྲུག་
གིས་གོར་ཏམ་ལ་ལྷད་བཏང་ནས་ལོ་རེར་ཆ་སྙོམ་བལ་པོའི་སྒོར་མོ་ཁྲི་བརྒྱ······
ལྷག་ཙམ་ཏམ་ཟློས་བྱས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་འཁྲུག་པ་དང་། བོད་པ་ཁོང་ཁྲོའི་
མི་ལྡེ་འབར་བའི་གནས་སུ་གྱུར། དེ་རྗེས་ཁོ་པ་ཚོས་གོར་ཏམ་རི་མོ་མི་འདྲ་བ་

ཞིག་བཟློས་པ་དེ་བོད་ནས་འགྲོ་རྒྱུགས་མ་ཐུབ་སྐབས་གོར་བོད་དབར་འགལ་··
བ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། གཉིས་པ། བོད་དང་བལ་པོའི་དབར་ཚ་ཤོ་དང་དཔྱ་
ཁྲལ་སྐོར་གྱོད་གཞི་ལངས། བོད་ཕྱོགས་ནས་གཉའ་ནང་དང་། སྐྱིད་རོང་།
རོང་ཤར་སོགས་བོད་བལ་ས་འབྲེལ་གྱི་ས་གནས་དེ་དག་གི་ཚ་ཤོ་དང་། ཚོང་
ཟོག་དཔྱ་ཁྲལ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་བར་སྤར་བ་དང་། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་
གཉའ་ནང་དུ་སྡོད་པའི་བལ་པོའི་ཚོང་པར་བརྙབས་བསིགས་བཏང་བ·········
སོགས་ཀྱི་སློག་ཆ་སྤྲོད་རྒྱུ་ཐུབ་ཀྱང་མཐར་མ་སྒྲུབ་པ། གསུམ་པ། པཎ་ཆེན་
སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཅུང་པོ་ཞྭ་དམར་བའི་དོན་གནད······
སྐོར་བཅས་སོ། གོར་ཁ་བས་གོང་གསལ་གྱི་དོན་གནད་ལ་ཁ་གཡར་ཏེ།
རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་སྤྲེལ (1788) ལོར། གོར་ཁ་བའི་འགོ་པ་
ཤུར་པར་ཏྲ་པོས་བོད་དུ་དཔུང་འཇུག་གིས་སྐྱིད་རོང་དང་། གཉའ་ནང་།
རྫོང་ཁ་བཅས་བཙན་བཟུང་བྱས། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ཆིན་ལིན་གྱིས་
གསེར་སྙན་སྤྲོད་པ་ལྟར། གོང་མ་ཆེན་པོས་བློན་ཆེན་ཕྭ་ཀྲུང་དང་། བྲན་
ཏུའི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཨོ་ཧུད། ཧྲུ་ཏུ་ཐུང་ཤུ་ཀྲི། ཁྲི་ཁྲོན་གྱི་ཁྲི་ཏུ་
བྲང་རྣ་སོགས་དང་དཔུང་དམག་སུམ་སྟོང་ཙམ་སྔ་རྗེས་སུ་གཏོང་གནང·········
མཛད། ལོ་འདིའི་དགུན་ཁ་གོང་མའི་དམག་དཔུང་ལྷ་སར་འབྱོར། གོར་
ཁ་བས་ཞྭ་དམར་སྤྲུལ་སྐུ་བརྒྱུད་གོར་བོད་གྲོས་མོལ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུས། བློན་
ཆེན་ཕྭ་ཀྲུང་ལ་དངོས་པོ་མང་པོ་ཕུལ་སྐབས་ཕྭ་ཀྲུང་གིས་བཀའ་ཤག་ལ·········
འཐུས་མི་བཏང་ཤོག་གོར་བོད་གྲོས་མོལ་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་པ་ལྟར།
བཀའ་བློན་རྡོ་རིང་སྲས་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་དང་། དམག་མིའི་སྤྱི་
ཁྱབ་ཡུ་ཐོ་ཏང་ཨ་འཐུས་མིར་བཏང་། དེ་རྗེས་གོར་བོད་ས་མཚམས་སུ་བཀའ་

བློན་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་དང་། ཐུ་གླ་ཏང་ཨ། གཡུ་ཐོག་ཨ་ད་ར་དཔོན་བཅས་དང་གོར་ཁའི་དཔོན་རིགས་དབར་གྲོས་མོལ་བྱས། གོར་ཁ་བས་གཉའ་ནང་དང་། རྫོང་ཁ། སྐྱིད་རོང་བཅས་ཚུར་ཕྱིར་སྤྲོད་བྱེད་འདོད་མེད་སྐབས་བློན་ཆེན་པཎ་གྲུང་དང་། བཀའ་བློན་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་རང་མཚམས་ཐོག་ལོ་རེར་ས་རིན་རྒྱ་དངུལ་ཏྲ་སྲིག་སུམ་བརྒྱ་ཅམ་ཕར་སྤྲོད་རྒྱུ་བྱས། མནའ་གན་བཞག བློན་ཆེན་པཎ་གྲུང་གིས་གོང་མར་གོང་གསལ་ས་ཆ་ཁག་ཚུར་བླངས་ཟིན་པ་དང་། གོར་ཁ་བས་ནམ་ཡང་བཙན་འཛུལ་མི་བྱེད་པའི་མནའ་གན་བཞག་ཚུལ་ཞུན་གཏམ་ཞུས། དེ་རྗེས་གོར་ཁ་བས་ས་རིན་དངུལ་ལེན་པར་འོང་ནས་ལོ་གཅིག་གི་དངུལ་ལས་མ་སྤྲད་སྐབས་གནད་དོན་ཞྭག་ཡོང་སྐབ་ནས་བློན་ཆེན་པཎ་གྲུང་མེས་རྒྱལ་དུ་ཕྱིར་ལོག དེ་རྗེས་གོར་ཁ་བས་དངུལ་དགོས་བརྗོད་ཀྱང་། དྭ་ལའི་བླ་མ་དང་བཀའ་ཤག་ནས་དངུལ་སྤྲད་གང་ཡང་མ་གནང་བས། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྕགས་ཕག(1791)ལོའི་དབྱར་དུས་སུ། གོར་ཁ་བས་སླར་ཡང་བཙན་འཛུལ་དམག་མངགས་ཏེ་གཉའ་ནང་བཟུང་། བཀའ་བློན་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་བལ་ཡུལ་དུ་བཙན་འཁྲིད་བྱས། ནམ་ཞིག་སོང་བའི་ཚེ་གོར་དམག་གིས་སྐྱིད་རོང་བཟུང་། རིམ་བཞིན་གཏིང་སྐྱེས་དང་། དིང་རི་བཙན་བཟུང་ཐོག་གོར་དམག་གཞིས་རྩེར་སོང་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་དངོས་རྫས་རྩ་ཆེ་བ……ཡོངས་སུ་འཕྲོག རིམ་བཞིན་བལ་ཡུལ་དུ་དབོར། གཙང་དང་སྟོད་ཁུལ་མི་དམངས་ལའང་མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་། ར་ལུག་མང་ཆེ་བ་འཕྲོག སྐབས་དེར་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་ལྷ་སར་གཡོལ་ནས་བཞུགས། གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་བློན་ཆེན་པཎ་གྲུང་གི་བྱ་སྤྱོད་ནམས་གསལ་

པོར་རྟོགས་ནས་འདྲི་བརྩད་ག་ནང་བས། པཎ་གྲུང་རང་མཇོངས་འགྱུད་པས…
མ་བཞག་པར་རང་སྲོག་ཕྱེ་བས། གོར་བོད་དམག་འཁྲུག་ལངས་བའི་རྒྱུ་མཚན་
གཞན་ཞིག་ནི་ཞྭ་དམར་སྤྲུལ་སྐུའི་གནད་དོན་སྐོར་ཡིན། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་
དྲུག་པ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ལ་གཅུང་པོ་གཉིས་ཡོད་པ་སྟེ། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་
པོའི་སྲིད་འཛིན་པ་འབྲུམ་པ་ཧུ་ཐོག་ཐུ་དང་། ཞྭ་དམར་སྤྲུལ་སྐུ་མཆོག་སྒྲུབ་
རྒྱ་མཚོ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྕགས་བྱི(1780)ལོར། པཎ་
ཆེན་ཞིས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། རྒྱུ་ཆས་དངོས་པོ་ཡོད་ཚད་
འབྲུམ་པ་ཧུ་ཐོག་ཐུ་གཅིག་པུར་དབང་བས་ཞྭ་དམར་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིད་མ་རངས…
པར་བལ་ཡུལ་དུ་བྲོས། གོར་ཁ་བར་ཤོག་སྤྲུག་རྐྱེན་ཚང་གིས་བོད་ལ་དམག་
དྲངས་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་དངོས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་འཕྲོག །

འཇམ་དཔྱངས་གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས། སྔར་ཡང་ཟི་ཁྲིན་ཧྲང་ཏུ
ཨོ་ཐུང་དང་། ཟི་ཁྲིན་གྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཁྲང་ཐྨ་དང་དཔུང་དམག་
བཞི་སྟོང་ལྷག་ཙམ་བོད་དུ་བཏང་། ཆུ་བྱི(1792)ལོར། དམག་དཔོན་
ཧྥུ་ཁང་ཨན་དང་དམག་མི་ཆིག་ཁྲི་བདུན་སྟོང་ཙམ་བོད་དུ་འོང་། དམག་
དཔོན་འདི་ནི་གོང་མར་ལྷག་བསམ་ཆེ་བ། དཔའ་མཛངས་བརྟུལ་ཕོད་པ།
དམག་སྲིད་ལ་བྱང་ཆུབ་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ལྷ་སར་འབྱོར་འཕྲལ་གཞིས་རྩེ་
བརྒྱུད་རྫོང་ཁ་དང་། སྐྱིད་རོང་སོགས་ནས་གོར་ཁ་བར་ཕར་རྒོལ་བྱས།
འགོ་པ་མི་གསུམ་དང་། དམག་མི་དགུ་བཅུ་ཙམ་ཚར་བཅད། གཞའ་
ནང་དང་ལྕགས་ཟམ་ཚུར་བླངས། གོར་དམག་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་མེར་
བསྲེགས། ཁོ་པ་ཆོས་བཙན་བཟུང་བྱས་པའི་ས་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ཚུར་བླངས།
དུས་དེར་གོར་ཁ་བས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་ཡོང་བའི་རེ་བ……

བརྟོན། ཕྱོགས་གཞན་གཅིག་ནས་གསང་བའི་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་དབྱིན་
ཇིར་རྒྱལ་སྐྱོར་རོགས་རམ་ཞུས། སྟོབས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་འཛམ་
དབྱིངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་དམག་དཔུང་གིས་ལྷ་མཐུན་མདུན་བསྐྱོད་ཐོག……
གཡུལ་འགྱེད་ནས་གོར་ཁ་བའི་འགོ་དམག་གྲངས་ལས་འདས་པའི་སྲོག……
འཕྲོག གོར་ཁ་རྒྱལ་པོ་འཇིགས་སྣང་ཚད་མེད་སྐྱེས་ཏེ་སླར་ཡང་ཕོ་ཉ་
མངགས་ཏེ། དེ་སྔ་བཙན་འཕྲིད་བྱས་པའི་བཀའ་བློན་རྡོ་རིང་བསྟན་འཛིན་
དཔལ་འབྱོར་དང་། རྒྱ་བོད་འགོ་དམག་རྣམས་ཚུར་བསྐྱལ་ཏེ་ཞི་བའི་གྲོས་
མོལ་ཡོང་བ་ཞུས་ཀྱང་། དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཧྥུ་ཁང་ཨན་གྱིས་མ་གསན་
པར་ཀ་ཏ་མན་ཌུའི་ཕྱོགས་སུ་དཔུང་འཇུག་མཛད། གོང་མའི་དམག་དཔུང་
དང་། གོར་དམག་དབར་དམག་འཐབ་ཤུགས་ཆེན་བྱས། གོར་དམག་
ལ་ཕམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་ཐོག་པ་དང་། གོང་མའི་དམག་དཔུང་ལའང་སྐྱོན་
ཆག་མི་ཉུང་བ་བྱུང་། དེ་ནས་གོར་དམག་གིས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་ནས་འཕྲོག་
པའི་གསེར་གྱི་འཛའ་ས་སོགས་དངོས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ས་རིན་གན་
འཛིན། ཉ་དམར་སྤྲུལ་སྐུའི་གདུང་རུས། དེའི་བཟའ་ཟླ་ཚེ་དབང་ལྷ་མོ།
བུ་མོ་ཚེ་དབང་སོགས་གོང་མའི་དམག་དཔུང་ལ་རྩིས་འབུལ་མགོ་བཏགས……
ཞུས། སྐད་ཕྱིན་བཙན་འཛུལ་མི་བྱེད་པའི་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་བཞག །ཆུ་
གླང་ (1793) ལོར། དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཧྥུ་ཁང་ཨན་གྱིས་ཁོ་པ་ཙེ་ཉེ་ནེ་
བ་དང་ལེན་བྱས། གོང་མའི་དམག་དཔུང་རྣམས་སྐྱིད་རོང་དུ་ཚུར་ལོག

དེ་ནས་དམག་དཔོན་ཧྥུ་ཁང་ཨན་ལྷ་སར་འབྱོར་རྗེས་ཉེས་ཅན་ཉ……
དམར་སྤྲུལ་སྐུའི་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་ཞུ་མི་ཆོག་པ་དང་། རྒྱ་དངོས་ཡོངས་
རྫོགས་གཞུང་བཞེས་ཐོག་ཡངས་ཅན་དགོན་པའི་གྲྭ་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཚོས……

ལུགས་བསྒྱུར། འབྲུམ་པ་རྒྱ་ཐོག་ཐུས་སྒོར་དམག་ལ་ཕར་རྒོལ་མ་ཕྱུས་སྔ་བས་
པེ་ཅིང་དུ་འཁྲིད་ནས་ཁྲིམས་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་མཛད། གོང་མ་ཆེན་པོའི་
བཀའ་ལྟར། དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་རྒྱ་ཁང་ཨན་གྱིས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོག་
འཛིང་ཆེ་བ་དང་ཕྱི་ནང་གི་ཟིང་ཆ་མང་བ། ལས་དོན་མཐའ་དག་ཏཱ་ལའི་
བླ་མ་དང་། ཨམ་བན་ཐུན་མོང་ཐོག་ཐག་གཅོད་དགོས་ཟེར་གཏན་འབེབས་
ཕྱུས་ཀྱང་། ཨམ་བན་རྣམས་བོད་ལ་སྡོད་ཡུན་ཐུང་བ་དང་། ལ་ལ་རྒྱུ་
དངོས་དང་ཤ་ཆང་བུད་མེད་སོགས་ཁ་ནར་མགོ་འཁོར་ཏེ་བསླད་པ་སོགས་ལ་
བརྟེན་མིང་ཙམ་གྱུར། གོང་གསལ་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ཁང་
ཨན་སོགས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དང་།
བཀའ་ཤག པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཇ་སག་སོགས་ལ་གྲོས་མོལ་ཟབ་ནན་
གནང་ཐོག་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཐབས་སྐོར་རྩ་འཛིན་དོན་ཚན་ཉེར་དགུ……
གཏན་འབེབས་གནང་། རྩ་འཛིན་འདིའི་ནང་ ༡ ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་། རྒྱ་ཐོག་
ཐུའི་ཡང་སྲིད་གཏན་འཁེལ་བྱེད་སྐབས་གསེར་བུམ་དཀྲུགས་པའི་ལམ་ལུགས་
གསར་དུ་གཏོད། ༢ ཨམ་བན་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེ་བཅས་གོ་གནས་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་དང་། དཔོན་རིགས་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་
གསུམ་ནས་ཨམ་བན་ལ་བརྩི་བཀུར་ཞུ་དགོས་པ། ༣ བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
མཐའ་དག་བསྐོ་བཞག་དང་། གནས་སྤར། གནས་དབྱུང་སོགས་ཀྱི་བྱེད་
སྒོ་སྐོར། ༤ བོད་ས་གནས་དམག་གི་སྒྲིག་གཞིའི་སྐོར་དང་། རྒྱུན་
འཇགས་དམག་སུམ་སྟོང་འཛུགས་པ། དམག་དཔོན་ཆེ་གྲས་མི་ཕལ་པས་
ཀྱང་བྱེད་ཆོག་པའི་སྐོར། ༥ བོད་དངུལ་ཏམ་དཀར་ལ་ལྷད་མང་བས།
ཆན་ལུང་སྟོན་གཙང་ཞེས་པའི་ཏམ་དཀར་གསར་པ་ལྷད་མེད་ཅིག་བཟོས།

སྐྱབ་ངོས་སུ་བོད་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་ཀུན་རབས་རྣམས་ནས་སློག་ཕྱོགས……
ནོར་ཏེ་གཙང་ཆན་སྦའི་ཞུང་ཞེས་མ་དག་རྒྱུན་འཛུགས་ཀྱིས་མིང་དེ་ཆགས།
༦ བོད་ཀྱི་ནོར་སྲིད་དང་། དམུ་ཁྲལ། ཁྲལ་ཨུལ་ལམ་ལུགས་སྐོར། ༧ དགོན་པ་ཁག་གི་མཁན་པོ་བསྐོ་གཞག་བྱེད་ཕྱོགས་དང་། དགོན་པའི་བདག་གཉེར་སོགས་སྐོར། ༨ ཁྲལ་ཆག་དང་། བུན་རྙིང་ཆག་ཡང་བཏང་སྟེ་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཕྱོགས་སྐོར། ༩ ཁྲིམས་ལུགས་སྐོར། ༡༠ ཕྱི་འབྲེལ་དང་། ཕྱི་ཕྱོགས་ཚོང་འབྲེལ། མཐའ་མཚམས་སྲུང་བཅས་ཀྱི་སྐོར། མདོར་ན། དོན་ཚན་ཉེར་དགུའི་ནང་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཆེ་ཁག་གི་གཏན་འབེབས་ཞིབ་གསལ་གནང་བ་དེས་མིས་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་སྲུ……
བརྟན་དང་། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་འཇུས་སྒོ་ཚང་བ། ཐོན་སྐྱེད་གོང་དུ་འཕེལ་བ། ཆབ་འབངས་ཀྱི་འཚོ་བ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བ་བཅས་ལ་ཕན་ནུས་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཐོན་ཐུབ་པ་བྱུང་།

དུས་དེར་བོད་སྟོད་ཨམ་བན་གྱི་དབང་ཆ་ལྷག་པར་ཆེ་བས། བོད་ཀྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཨམ་བན་ལ་སྙན་སྒྲོན་ཐོག་ཐག་གཅོད་དགོས་པས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་མིང་ཙམ་དུ་གྱུར། ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་སྟེ་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ལྷག་སྒོ་རྒྱབ་ཏུ་ཕེབས…
བསུར་བཅར་དགོས་པ་དང་། སྲིད་སྐྱོང་དང་ས་དབང་སོགས་རང་ཉིད་ཀྱི་གོ་གནས་ལ་གཞིགས་ཏེ་རི་གཤམ་བར་རིམ་བཞིན་འགྲོ་དགོས་པ། གོང་མའི་བཀའ་ཤོག་སྒྲིག་སྦྱང་བྱེད་སྐབས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ཕྱིང་དམར་ཞིབ…
ཐོག་ཕུས་མོ་བཙུགས་ཏེ་བཞུགས་དགོས་པའི་ལམ་སྲོལ་འདི་དེ་སྐབས་ནས…
གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ།

རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་བྱི (1804) ལོའི་ཟླ་༡༠ཚེས་༡༨ཉིན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་ཞེ་བདུན་ལ་སོན་ཏེ་དགོངས་པ་རྫོགས། ཨམ་བན་བརྒྱུད་གོང་མ་ཆབ་ཞུང་མཆོག་ལ་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་ལྟར། ཏ་ཚག་རྗེ་དྲུང་སྤྲི་ལི་ཁུ་སུ་མ་ཏི་པཎྜི་སྟར་ཡང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་པོར་དབང་བསྒྱུར་པ་བཅས་སོ།

དགུ་པ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་ནས་བཅུ་གཉིས་བར་གྱིས་སྲིད་དབང་བསྐྱངས་ཚུལ་སྐོར།

༡ རྒྱལ་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་སྐོར།

ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་འཁྲུངས་ཡུལ་ནི། དཀར་མཛེས་ས་ཁུལ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་དགོན་གྱི་ཉེ་འགྲམ་ཆོས་འཁོར་དཔོན་ཚང་གི་ཡབ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྐྱོང་དང་ཡུམ་དོན་གྲུབ་སྒྲོལ་མའི་སྲས་སུ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་གླང་ (1805) ལོའི་ཟླ་༡༢ཚེས་༡ཉིན་སྐུ་བལྟམས། སྐབས་དེར་ཨ་མདོའི་ཁུལ་དུའང་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་འབྲུག་ (1808) ལོའི་ཟླ་༩ཚེས་༢༢ཉིན། ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་ཡང་སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་ནས་ཕོ་བྲང་པོ་ཏཱ་ལར་མི་འཇིགས་གདོང་ལྔའི་ཁྲི་མངའ་གསོལ། པཎ་ཆེན་བདུན་པ་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་དྲུང་ནས་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་བླངས། མཚན་དུ་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། ཆིན་གོང་མ་ཅ་ཆིན་གྱིས་སྔར་སྲོལ་ལྟར་རྒྱལ་ཡབ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྐྱོང་ལ་གུང་གི་ཆེ་ལོ་གནང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་སྣོན་གཞིས་རྒྱ་ཆེ་གསོལ་རས་སྩལ་བས་བོད་ཀྱི་མངའ་བདག་ཆེ་གྲས་སུ་གྱུར། ཕྱིས་ལྷ་རྒྱ་རི་ལྷ་ཁང་ལོ་ཅན་ཞེས་འབོད།

རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྕགས་ལུག(1811)ལོར། སྲིད་སྐྱོང་ཀུན་གླིང་རྟ་ཚག་རྒྱལ་ཐོག་དང་པོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དུ་སྐུ་གཤེགས། དེས་ཆབ་སྲིད་ལོ་ཉི་ཤུ་བསྐྱངས། ལོ་འདིར་བོད་སྤྱིའི་ཞུ་མོལ་བཞིན། ཡོངས་འཛིན་དེ་མོ་སྔོ་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་འཇིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་སྐྱོང་དུ་བསྐོ་གཞག་སྩལ། ཟླ་༨ཚེས་༡༡ཉིན་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། ཁྲི་ལོ་དགུ་བསྐྱངས། གོང་མ་ཅ་ཆིན་གྱིས་ཨེར་ཏེ་ནི་ནོ་མིན་ཧན་གྱི་ཆོ་ལོ་དང་། སྲིད་སྐྱོང་རིམ་པའི་དཔྱལ་ཐམ་ཆེན་མོ། དེ་མོ་སྐུ་གོང་མའི་རྒྱ་ཐམ་ཧོར་ཡིག་གླིང་དྲུག་མ་འབྲུ་དོན་དུ"གོང་མའི་ལུང་གི་ཞྭ་སེར་བསྟན་པ་འཛིན་བྱེད་དཔལ་ལྡན་ནོ་མིན་ཧན་གྱི་ཐམ་ག…བཀྲ་ཤིས་དགེའོ"ཞེས་འཁོད་པ་དང་། སེལ་དམ་རྟགས་དམ་རང་འཛགས་གནང་།

ཤིང་ཕག(1815)ལོའི་ཟླ་༢ཚེས་༡༦ཉིན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་དགུང་གྲངས་༡༡ལ་ཕེབས་སྐབས་སྣོ་བུར་དུ(ཡང་…ཡིག་རིགས་ལ་ལར་སྣོ་ཚད་འཁྲིད་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས་ཟེར་འཁོད)དགོངས་པ་རྫོགས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོར་གསེར་སྙན་གྲོན་པ་ལྟར། དེ་མོ་ནོ་མིན་ཧན་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་མེད་རྒྱ་མཚོར་འཛའ་ས་དང་སྤྲགས་རྒྱལ་ཚབ་བསྐོ་གཞག་སྩལ། ཤིང་ཕག(1815)ལོའི་ཟླ་༡༠ཚེས་༢ཉིན་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ།

དུས་དེར་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་བཙན་བཟུང…བྱས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ས་གནས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཐུལ་ཞིབ་ཐོག་བཙན་འཛུལ་བྱེད་པའི་གྲབས་བྱས། འོན་ཀྱང་ཅིན་གོང་མ་ཅ་ཆིན་ནི་ཉམས་ཞན་ཐབས་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་ལྷུངས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་བྱ་བར་ཐེ་

གཏོགས་མི་བྱེད་པ་དང་། དབྱིན་ཇིས་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པར་དེ་བས་ཀྱང་གོལ་གཏམ་གཏོང་མི་ཐོད།

སྐབས་དེར་བལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁྲོལ་ཏུ་འང་ཐི་ད་ཆ་ཨང་ཅིན་ཧྲུང… བས་དབྱིན་ཇིས་འབྲས་ལྗོངས་པར་དཔུང་ཚོགས་ཀྱིས་དེ་སྔ་བལ་པོས་འཕྲོག… པའི་ས་ཆ་རྣམས་ཚུར་བླངས་པས། བལ་པོས་དམག་དཔུང་མངགས་ཏེ་དབྱིན་ཇིར་ཕར་གོལ་བྱས། ཤིང་ཕག(1815)ལོར། དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་བལ་པོར་བཙན་འཛུལ་བྱས་སྐབས་བལ་པོས་ཞོ་ཤ……… མངགས་ཏེ་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ལ་དཔུང་རོགས་བཙལ་ཡང་། སངས་རྒྱས་རང་མགོ་མི་ཐོན་པར་གཉེན་པོའི་ཡར་འདྲེན་ཞེར་བའི་དཔེ་ལྟར། བལ་པོར་དམག་རོགས་བྱེད་པའི་ནུས་པ་བྲལ། མཐར་བལ་པོས་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པར་མགོ་སྒུར་ཏེ་མེ་བྱི(1816)ལོར་ཆིངས་ཡིག་བཞག །

རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་སྟག(1818)ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་༣ཉིན། དེ་མོ་ནོ་མིན་ཧན་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་ལྡན་བསྟན…རྒྱས་གླིང་དུ་སྐུ་གཤེགས།

དུས་དེར་གོང་ས་མཆོག་གི་ཡང་སྲིད་མེད་སྐབས། ཨམ་བན་ཕུའི་ཀོང་ཧྲམ་གཉིས་ནས་གནས་སྐབས་རིང་ཐམ་ག་ཁག་ཁ་བཅད་དེ་བཀའ་བློན་ཕྱུན…མོང་ལ་རྩིས་སྤྲོད་གནང་། དེ་འཕྲལ་གོང་མ་ཆེན་པོར་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་བཞིན། ལྕགས་འབྲུག(1820)ལོར། ཚེ་སྨོན་གླིང་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་ངག་དབང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་སྐྱོང་གི་ཁྲི་མངའ་གསོལ། ཨེར་ཏེ་ནི་མང་ངས་ནོ་མིན་ཧན་གྱི་ཚོ་ལོ་དང་འཇའ་ས་གནང་བ་མ་ཟད། ཚེ་སྨོན་གླིང་སྐུ་གོང་མའི་ཐམ་ག་འབྲུ་དོན་དུ"བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་ཨེར་ཏེ…

ཉི་ཉོ་མིན་ཅན་གྱི་ཐམ་ག་རྒྱལ་"ཞེས་པའི་བོད་དུ་ཛ་ཏགས་གསར་བཀོས……
བྱས་པ་དང་། ཧྲགས་དམ་སེལ་དམ། དངུལ་ཐམ་ཆེན་མོ་རང་འཛགས་སུ་
གནང་བ་ཕུད། དེ་མིན་སྐུ་ཐོག་རིམ་པའི་དམ་ཕྱག་ཁག་རྗེ་རྣམ་གན་དུ་ཕྱིར་
བསྡུས།

དེ་བཞིན་ལྕགས་འབྲུག (1820) ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་གོང་མ་ཅ་ཆིན……
བདེ་བར་གཤེགས། གོང་མ་ཏའོ་ཀོང་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ།

2 ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་སྐོར།

ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་ནི་ལི་ཐང་སྲོ་འབོར་སྐད་ཀྱི་ཆར………
གཏོགས་གནས་སྡོད་ནོར་བུའི་གྲོང་ཞེས་པར་ཡབ་བློ་བཟང་སྙན་གྲགས་དང་…
ཡུམ་རྣམ་རྒྱལ་བུ་ཁྲིད་ཀྱི་སྲས་སུ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་ཕྱི (1816)
ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་༢༩ཉིན་སྐུ་བལྟམས། ཆུ་རྟ (1822) ལོར། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་
བདུན་པ་བསྟན་པའི་ཉི་མ་དབུས་སུ་ཕེབས་ཐོག་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་འོས་སྤྱལ……
ཁག་གསུམ་བྱུང་བར། གོང་མ་ཆེན་པོས་གཏན་འབེབས་གནང་བ་ལྟར། ཟླ་༡
ཚེས་༡༥ཉིན་གསེར་བུམ་དཀྲུགས་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་ཐོན། ཟླ་༨ཚེས་༨
ཉིན་པོ་ཏཱ་ལར་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དེ་རྗེས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བླངས།
གོང་མ་ཆེན་པོས་སྔར་སྲོལ་ལྟར། རྒྱལ་ཡབ་བློ་བཟང་སྙན་གྲགས་ལ་གུང་
གི་ཚོ་ལོ་གནང་། བཀའ་ཤག་ནས་སྐོས་གཞིས་དང་མི་སེར་འབོར་ཆེན་
གནང་། མངའ་བདག་ཆེ་གྲས་སུ་གྱུར། ཕྱིས་སུ་མངའ་བདག་གཡུ་ཐོག་
ཙེས་པ་དེ་ཡིན།

ས་གླང (1829) ལོར་འབྲས་སྤུངས་དགོན་པར་ཆོས་ཞུགས་མཛད།
ཤིང་རྟ (1834) ལོར། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པའི་དྲུང་ནས་དགེ་སློང་

གི་སྡོམ་པ་བླངས། རབ་བྱུང་པ་ཅུ་བཞི་པའི་མེ་བྱ་ (1837) ལོའི་ཟླ་༦ཚེས་༡
ཉིན། རྗེ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་དགོངས་པ་རྫོགས། ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ
ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སྐབས་སུ་ཚེ་སྨོན་གླིང་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་ངག་དབང་
འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོས་ཆུ་ལུག (1823) ལོ་ནས་ལྕགས་སྟག·····
(1830) ལོ་བར་དབུས་གཙང་ཁྲལ་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་སྐོར་ལ་རྟོགས་ཞིབ
དང་འབྲེལ་ཞིང་ཏུད་དང་། མི་གྲངས། ལས་རིགས་བཅས་ཀྱི་ཐོ་གསར་དུ
བཀོད་ནས་ས་ཞིང་ཁང་འབོར་སྐོམ་སྒྲིག་དང་ཁྲལ་ཁུལ་ལམ་ལུགས་ལེགས·····
བཅོས་ཐོག་ཞིབ་གཞུང་གསར་དུ་བཀོད་པ་དེར་ལྕགས་སྟག་ཞིབ་གཞུང་ཞེས···
གྲགས།

༣ ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོའི་སྐོར།

མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ནི་མི་ཉག་མགར་ཐར་དགོན་པའི་ཉེ་འགྲམ་མན·····
ཚོད་དཀོན་མཆོག་གཤིས་ཞེས་པ་དེར་ཡབ་དཀོན་རྗེ་ཚེ་དབང་དོན་གྲུབ་དང་
ཡུམ་སྐྱིད་ཚང་བ་གཡུང་དྲུང་བུ་ཁྲིད་ཀྱི་སྲས་སུ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས
ཁྱི་ (1838) ལོའི་ཟླ་༦ ཚེས་༡ ཉིན་སྐུ་འཁྲུངས། དུས་དེར་འོས་སྤྲུལ་ཁག
གསུམ་བྱུང་བས་ལྕགས་གླང་ (1841) ལོའི་ཟླ་༥ཚེས་༡༨ཉིན། གསེར་བུམ
དཀྲུགས་ཏེ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ཡང་སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་ཞུས། གོང་མ་ཆེན
པོས་སྤར་སྤྲོལ་ལྟར་རྒྱལ་ཡབ་ཚེ་དབང་དོན་གྲུབ་ལ་གུང་གི་ཚོ་ལོ་གནང་།
བཀའ་ཤག་གིས་སྐོས་གཞིས་རྒྱ་ཆེ་གནང་བས་མངའ་བདག་ཆེ་གྲས་སུ་གྱུར།
ཕྱིས་སུ་ཡབ་གཞིས་ཤུན་ཁང་ཞེས་པ་དེ་རེད།

ལོ་དེར་ལ་སེང་དམག་འབྲུག་ལངས་བས་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་མཁས·····
གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་བོད་དུ་ཕེབས་མི་ཐུབ་པར་མགར་ཐར་དགོན་དུ་བཞུགས།

ལ་དྭགས་ནི་མངའ་རིས་ཀྱི་ནུབ་ངོས་སུ་གནས་པའི་ཡུལ་སྡེ་ཞིག་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས། དེ་རྗེས་སིང་པས་ལ་དྭགས་ཀྱི་ས་ཆ་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་སྨོས་ཅི། ལྕགས་གླང་(1841)ལོར། སིང་དམག་གིས་མངའ་རིས་སུ་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་རུ་ཐོག་དང་། སྤུ་ཧྲེང་སོགས་རྫོང་ཁག་ལྔ་བཟུང་། དུས་དེར་རྒྱལ་ཡོངས་ས་གནས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་ཞིན་གོང་མར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ཐ་རླབས·········འཕྱུར་བ་དང་། ཉལ་ཐག་དམག་འཁྲུག་ཀྱང་ལངས་པས། གོང་མ་ཏའོ་ཀོང་ཉམས་ཆུང་ནུས་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་ལྷུངས། བོད་ལ་དཔུང་དམག་མངགས་ཏེ་སིང་དམག་མཐར་བསྐྲད་པའི་ནུས་པ་དང་བྲལ། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་དམག་སྤྱིར་བཀའ་བློན་ཐའི་ཇི་ཟུར་ཁང་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེ········དང་། ལས་རོགས་སྲིལ་བཞི་བ། དམག་མི་སུམ་སྟོང་བཅས་མངའ་རིས་སུ་བཏང་། སིང་དམག་ལ་ཕར་རྒོལ་ལན་མང་བྱས་ཀྱང་། སིང་པ་ནི་དྲག་རྩལ་ཆེ་བས་རྣམ་པར་རྒྱལ་མི་ཐུབ། དེ་རྗེས་བོད་དམག་ལྔ་བརྒྱ་རྒྱབ་སྐྱོར་དུ་བཏང་། ཆུ་སྟག(1842)ལོར། མངའ་རིས་ཁུལ་དུ་ཁ་བ་ཤུགས་ཆེན་བབས་སྐབས་སིང་དམག་གྲང་ཟུག་མི་ཐེགས་པར་དཀའ་ངལ་གྱི་གནས་སུ······གྱུར། བོད་དམག་གིས་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་དེ་དང་བསྟུན་ཏེ་ཕར་རྒོལ་ཤུགས་ཆེན་བྱས། ཕན་ཚུན་ལག་འཛིང་བཏང་སྐབ་སིང་དམག་དམག་དཔོན་སོ་ལ་ལྷ་ཤིན་དང་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་ཚར་བཅད། ལ་དྭགས་ཀྱི་བློན་པོ་གཉིས་དང་། དམག་མི་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་གསོན་པོར་བཟུང་། མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཚུར་བླངས། ལ་དྭགས་ཀྱི་ས་ཆ་ནས་སིང་པ་ཡོངས་རྫོགས་མཐར་བསྐྲད། སྐབས་དེར་བོད་དམག་ལའང་ཤི་རྨས་བྱུང་ནའང་དཔའ་

མཛངས་རྟུལ་ཕོད་དང་ཕྱི་རོལ་བཙན་འཛུལ་པར་དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་མེས་…
རྒྱལ་མཐའ་མཚམས་བརྟན་སྲུང་བྱེད་ཆེད་བྱས་རྗེས་རླབས་པོ་ཆེ་བཞག་པའོ།

དེ་ནས་རྒྱལ་བ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སར་གདན་དྲངས། ཆུ་སྟག (1842) ལོར། རྩེ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། ཤིང་འབྲུག (1844) ལོར། དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྲུལ་མི་མཐུན་པར་ཚེ་སྨོན་གླིང་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་ངག་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ཁྲི་ནས་ཕབ། སློས་གཞིས་གཞུང་བཞེས་ཐོག་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁྲུལ་དུ་བཏང་། ལོ་འདིར་སྔོན་ཚུད་ནས་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་ལྟར། པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ལྷ་སར་གདན་དྲངས། ཤིང་འབྲུག (1844) ལོའི་ཟླ་༨ཚེས་༦ནས། ཤིང་སྦྲུལ (1845) ལོའི་ཟླ་༨ ཚེས་༢༦ བར་ཟླ་བ་ཕྱེད་དགུ་ཙམ་རིང་ལུགས་……གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས། ལོ་འདིའི་ཟླ་༨ ཚེས་༢༦ ཉིན། ར་སྒྲེང་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོས་སྲིད་འགན་བཞེས། དེས་རྒྱལ་ཐོག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་གནང་བའི་སྔ་མའི་སྐབས་ཡིན། གོང་མ་ཏ་འོ་ཀོང་གིས་ཨ་ཆི་ཏུ་ཐོག་ཐུའི་ཚོ་ལོ་གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས (1855) ལོར། གོང་མ་ཞན་ཕུང་མཆོག་གི་བཀའ་ལྟར། རྒྱལ་བ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་བཞེས་ཀྱང་། ལོ་འདིའི་ཟླ་༡༢ ཚེས་༢༥ཉིན་ཐོ་རངས་སྟག་གི་ཐོག་དཀྱུང་གྲངས་ ༡༨ ལ་ཞབས་སྐབས་གློ་བུར་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས……འདས། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཨམ་བན་དང་། བཀའ་ཤག་གིས་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་ལྟར། སླར་ཡང་ར་སྒྲེང་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོས་སྲིད་འགན་བཞེས།

དུས་དེར་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་ངན་སྐུལ་འོག་གོར་ཁ…

བས་མནའ་གན་བཞག་པ་ལས་འགལ་ཏེ་གཉའ་ནང་དང་། སྐྱིད་རོང་བལ་
པོར་སྤྲོད་དགོས་ཟེར་ཛྷུ་ལ་ཨིན་ཀྱི་རི་པ་ཊ་རྟེན། ཨམ་བན་དང་། བཀའ་
ཤག་གིས་དང་ལེན་མ་བྱས་སྐབས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས
(1855)ལོར། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཀྱིས་འབྲས་ཤོ་སྲུར་བ་དང་། བལ་
པོའི་ཚོང་པར་བཀག་འགོག་འཁྲུག་བཙམ་སོགས་བྱས་བྱུང་ཟེར་མ་ཉེས་ཁ……
ཤ་ཡོག་ཐོག་གོར་དམག་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཞིག་མངགས་ཏེ་སླར་ཡང་གཉའ……
ནང་དང་། སྐྱིད་རོང་རྫམ་བཟུང་བྱས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རྫོང་ཁ་བཟུང་།
བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ཤེལ་དཀར་དུ་ཛོ་ཕེབས་ཐོག་གོར་ཁའི་དཔོན་རིགས…
དང་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་མཛད། གོར་བོད་དུས་ཟིང་ཞི་འཇགས་ཡོང་ཆེད་
བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་གོར་ཁ་བར་སློག་ཆ་རྒྱ་དངུལ་སྲང་ཆིག་ཁྲི་ལྔ…
སྟོང་སྤྲོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཐབ། གོར་ཁ་བའི་དཔོན་རིགས་ཀྱིས་ཉན་
འཛོག་མ་བྱས་པར་སྔ་མཐུད་དེ་དཔུང་འཇུག་ཐོག་ཕྲུ་རྗེང་རྫོང་དང་། རོང་
ཤར་བཙན་བཟུང་བྱས། གོར་ཁ་བཙན་འཛུལ་པ་མཐར་བསྐྲད་དེ་ཆེས་རྒྱལ་
མཐའ་མཚམས་བརྟན་སྲུང་བྱེད་ཆེད། ཨམ་བན་དང་། བཀའ་ཤག་ནས
བཀའ་བློན་བཀྲ་ཤིས་ཁང་གསར་ལ་དམག་སྤྱི་བསྐོ་གཞག་དང་འབྲེལ་བོད……
དམག་དང་། ཡུལ་དམག་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཞིག་བཏང་། ཕར་རྒོལ་དྲག་པོ་
བྱས་ཏེ་གོར་དམག་བརྒྱ་ཕྲག་འགའ་ཞིག་ཚར་བཅད། གཉའ་ནང་ཚུར་
བླངས། རྫོང་ཁ་མཐའ་བཞི་བསྐོར། བཀའ་བློན་བཀྲ་ཤིས་ཁང་གསར་གྱིས་
དཔུང་དམག་ཁྲིད་ནས་རོང་ཤར་ལ་དམག་དྲངས། བོད་དམག་ལ་ཤི་རྨས་
གང་འཚམ་བྱུང་ཡང་གོར་དམག་ཆམ་ལ་ཕབ། བཙན་འཛུལ་པས་སྡུག
འཁུར་མི་བཟོད་པར་སླར་ཡང་གོར་དམག་བདུན་སྟོང་བཏང་སྟེ་གཉའ་ནང…

བྱུང་། དུས་དེར་ཞི་བདེ་ལྷ་རྒྱལ་གྱི་གསར་བརྗེའི་དམག་འཁྲུག་ལངས་བཞིན་པས། གོང་མ་ཞན་ཕྱུང་གིས་བོད་ལ་དཔུང་རོགས་གཏོང་ཐབས་བྲལ། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་མཆོག་གིས་བོད་སྟོད་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་དམག་མི་ཉིས་སྟོང་ཙམ་དང་། སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་ནས་སེར་དམག་བཏང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་དམག་མི་དམག་འཐབ་ཀྱི་ནུས་པ་ཞན་པས་རྩེ་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ……གྱུར་ཏེ་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་ཐོག་འདྲ་མཉམ་རྩ་བ་ནས་མིན་པའི་ཆིངས་དོན་མ…བཞག་ཐབས་མེད་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ནས་གོར་ཁ་བར་ལོ་རེར་དངུལ་ལྕི་ཡི་ཆིག་ཁྲི་སྤྲོད་དགོས་པ་དང་། གོར་ཁ་དཔོན་པོ་ལྷ་སར་བཅའ་སྡོད་ཆོག་པ། བལ་པོའི་ཚོང་པ་ལྷ་སར་བཅའ་སྡོད་ཀྱིས་རང་དགར་ཚོང་རྒྱག་ཆོག་པ། བོད་སྡོད་བལ་པོའི་མངའ་འབངས་ཀྱིས་ཡུལ་ཆུ་བཙུད་ཡང་ཡུལ་ཁྲིམས་འཁྲིར་མི་དགོས་པ་སོགས་དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་ཡུན་རིང་འཛིན་…པ་བཅས་སོ།

༨ ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོའི་སྐོར།

རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག(1856)ལོའི་ཟླ་༡༢ཚེས་༡ཉིན། འོལ་དགའ་རྫིང་ཕྱིའི་ཉེ་འདབ་འབན་ཐུག་འགྲོག་ཉང་ཚང་དུ་ཡབ་ཕུན་ཚོགས་ཚེ་དབང་དང་། ཡུམ་ཚེ་རིང་གཡུ་སྒྲོན་གྱི་སྲས་སུ་སྐུ་བལྟམས། སྐབས་དེར་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་འོས་སྤྲུལ་ཁག་གསུམ་བྱུང་བ་ཚང་མ་ལྷ་སར་གདན་དྲངས། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཆེ་ཁག་མང་པོས་ཡང་སྲིད་གསུམ་པོའི་ནང་ནས་འོལ་དགའ་ལ་འཁྲུངས་པ་དེ་ངོ་མཚར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ངོས་འཛིན་ཞུ་དགོས་བརྗོད་ཀྱང་། རྒྱལ་ཚབ་ར་སྒྲེང་ཏུ་ཐོག་ཐུས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞིན་གསེར་

བྲུམ་དཀྲུགས་དགོས་གསུངས་པ་བཞིན། ས་རྟ(1858)ལོར། ཚེ་འཕྲུལ་སྔོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ་ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ཛོ་ཐེབས་ཐོག་གསེར་བྲུམ་དཀྲུགས་པས་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཡང་སྲིད་དུ་ཐོན་པས། རྒྱལ་ཚབ་ར་སྒྲེང་དང་བཀའ་ཤག་དབར་ཡང་སྲིད་སྐོར་དམིགས་བསལ་རྩོད་གླེང་ཆེ་བ་མ་བྱུང་། དེ་ནས་ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་ནོར་གླིང་བསྐལ་བཟང་ཕོ་བྲང་གི་གཟིམ་ཚུང་གནས་ཚ་ལྷ་ཁང་དུ་གདན་དྲངས། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་སྐུ་ན་ཆུང་བའི་དབང་གིས་ར་སྒྲེང་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲུང་དུ་གཙུག་ཕུད་ཕུལ་ནས་རབ་བྱུང་། མཚན་དུ་རྗེ་བཙུན་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། ལྕགས་སྤྲེལ(1860)ལོའི་ཟླ་༡ ཚེས་༣ཉིན། རྩེ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ།

དུས་དེར་ཆིན་གོང་མ་ཧྲུང་ཀྲེ་ཉི་ཧྲུང་གི་དབུས་ན་གནས་པའི་སྔོན་མི་ལྷ་བུར་གྱུར་པས། བོད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་བྱ་བར་བཀའ་བཀོད་མཛད་མི་ཐུབ། བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དབར་འབྲེལ་བ་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བ། དབྱིན་ཇིས་བོད་དུ་མགོ་ཐར་དཔུང་ཚོད་ཀྱིས་བཙན་འཛུལ་བྱེད་པའི་རྣམ་སེམས་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་དུའང་སྲིད་དབང་འཐོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཉིན་བཞིན་ཇེ་དྲག་དང་། ནོ་ངར། རྙོག་འཛིང་ཆེ་བར་གྱུར། སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ན་ཆུང་བས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ར་སྒྲེང་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ཁ་ལོ་བསྒྱུར། བཀའ་བློན་དང་། ར་སྒྲེང་རྒྱལ་ཚབ་དབར་འགལ་བ་བྱུང་སྟེ། བཀའ་བློན་བཤད་སྒྲ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་ར་སྒྲེང་རྒྱལ་ཚབ་ནས་སྲིད་དམ་རང་དགར་

བོད་སྐྱོད་པ་སོགས་ལ་ཁ་གཡར་ཏེ་སྲིད་དབང་འཛིན་ཐབས་བྱས་པས་བཀའ་
བློན་བཞིར་སྒྲ་གནས་དབྱུང་བཏང་། དེ་ནས་བཤད་སྒྲ་བ་སྒོས་གཞིས་སུ་
སྡོད་སྐབས་དགའ་ལྡན་གྱི་ཕྱག་མཛོད་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་དང་ངན་འབྲེལ་
ཐོག་ར་སྒྲེང་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་གཡོ་བཤམས།

ཆུ་ཁྱི (1862) ལོར། འབྲས་སྤུངས་རིག་གྲྭ་ཆེན་མོའི་གཏོང་སྒོ་ཆག་
པར་ཁ་གཡར་ཏེ་ར་སྒྲེང་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་མགོ་རྩོམ་གསར་པ་…
འཕྱུར། དགའ་འབྲས་ཐུན་མོང་ཇོ་ག་ར་སྒྲེང་ལ་ཇོ་རོལ་ཞུས་པ་ཙམ་མ་ཟད།
བཤད་སྒྲ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོ་ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་སུ་གདན་དྲངས། བོད་ས་
གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཆེ་གྲས་མང་ཆེ་བས་བཤད་སྒྲ་བ་དང་……
མཁན་པོ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས། བོད་དམག་དང་།
དགའ་འབྲས་གྲྭ་པས་ར་སྒྲེང་རྒྱལ་ཚབ་བཞུགས་གནས་སུ་ཕར་རྒོལ་གྱིས་ཉིན་
ཁ་ཤ་ཅང་ཆེ་བས། ཉིན་ཞིག་མཚན་མོ་རྒྱལ་ཚབ་ར་སྒྲེང་དཔོན་འཁོར་
རྣམས་སྲིད་སྐྱོང་གི་ཐམ་ག་བསྣམས་ཏེ་བྱང་ལམ་བརྒྱུད་པེ་ཅིང་དུ་བྲོས།
འཛམ་དབྱངས་གོང་མར་བདེ་སྡུག་སྙན་སྒྲོན་ཇི་ལྟར་ཞུས་ཀྱང་དོན་སྙིང་མ་…
སོང་། ཆུ་ཁྱི (1862) ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་བཤད་སྒྲ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོར་སྡེ་
སྲིད་བསྐོ་གཞག་ཐོག་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་ལྟར། ནོ་མིན་ཧན་གྱི་ཚོ་ལོ་སྐུལ།
ར་སྒྲེང་རྒྱལ་ཚབ་དང་། བཀའ་བློན་བཀྲ་ཤིས་ཁང་གསར་གྱི་གཞིས་ཀ་དང་
དངོས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་གཞུང་བཞེས་བཏང་། དེའི་ཕྱོགས་གཏོགས་དཔོན་
རིགས་རྣམས་གནས་དབྱུང་བཏང་།

ལོ་འདིར་མདོ་ཁམས་ཁུལ་དུ་ས་འགོ་ཕན་ཚུན་ཟིང་ཆ་ལངས་བས་བོད་…
དམག་མང་གས་ཏེ་ཞག་རིང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ཕུན་ཚོགས་སོགས་ཚར………

བཅད།

དེ་རྗེས་གོང་མ་ཐུང་ཀྲིས། ར་སྒྲེང་རྒྱལ་ཚབ་བྲུར་པ་བོད་དུ་ཡོག་རྩི་སྐོས་གཞིས་ཕྱིར་སློག་དགོས་པའི་བཀའ་ཐབ་ཀྱང་། ར་སྒྲེང་ཕྱིར་ཕེབས་ལམ་པར་དགོངས་པ་རྫོགས་ (དོན་དུ་བཤད་སྒྲ་བའི་ཤོག་ཁག་གིས་བཀྲོངས་···བ་མིན་ནམ)། གོང་མའི་བཀའ་ལྟར་སྐོས་གཞིས་ཟམས་ར་སྒྲེང་དགོན་པར་ཕྱིར་སློད་བྱས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞིའི་ཤིང་བྱི (1864) ལོར། སྡེ་སྲིད་བཤད་སྒྲ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོ་ནོར་གླིང་བསྐལ་བཟང་ཕོ་བྲང་དུ་འདས། སྲིད་སྐྱོང་སྐོར་བོད་སྤྱི་ཚོགས་མོལ་བསྡུར་དོན་བཞིན། དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཟུར་ཡོངས་འཛིན་བློ་བཟང་མཁྱེན་རབ་དབང་ཕྱུག་སྲིད་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། གོང་མ་ཐུང་ཀྲིས་ཧུ་ཐོག་ཐུའི་ཚོ་ལོ་སྤུལ་ནས་ཆབ་སྲིད་ལོ་༡༠བསྐྱངས། དོན་དུ་སྐབས་དེར་མཁན་པོ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་དང་ཁོ་པའི་རྗེས་འབྲངས་པས་སྲིད་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྒྱུར། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག (1868) ལོར། དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོར་བསྐོས། མི་འདི་ནི་རིག་གནས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཧ་ཅང་དམའ་ལ་ཕྱི་ཚུལ་དུ་འཛིགས་ཉམས་ཆེ་བ། གདུག་རྩུབ་ཆེ་ཞིང་གཡོ་ཐབས་མཁས་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་པས་གདུག་རྩུབ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་དབང་འཛིན་ཐབས་བྱེད་པ་སྟེ་ཁོ་པའི་བཀའ་ལ་བརྩི་འཛོག་བྱེད་མིན་རིགས་བྱུང་ཚེ། ཀོ་བ་དམར་པོར་བཏུམས་ཏེ་ཆུ་ལ་བསྐྱུར་བ་སོགས་ཧྥ་ཤི་སིའི་བྱ་སྤྱོད་ཁོ་ན་འཛིན། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ཆེའི་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ལ་བཙུ་གནོག་མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་བས་ཁོ་པའི་མིང་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་དངངས······སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས། དེ་ནས་ཁོ་པས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་སུ་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་ཐུབ་ཆེད་རྒྱལ་དབང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཁྲི་ལས་ཕབ་ནས་རི་ཁྲོད་དུ···

གཏོང་རྩིས་བྱེད་པ་སོགས་རྩལ་མིན་གྱི་བྱ་བ་རབ་དང་རིམ་པ་བྱས། སྲིད་སྐྱོང་མཁྱེན་རབ་དབང་ཕྱུག་སོགས་དཔོན་རིགས་ཆེ་གྲས་མང་ཆེ་བས་ཁོ་པ······ཁྲིམས་ཀྱིས་ཆར་གཅོད་པའི་གྲབས་བྱས། ཁོ་པས་གནས་ཚུལ་འདི་ཐོས་འཕྲལ་དགའ་ལྡན་དུ་བྲོས། བོད་དམག་དང་། སེར་རའི་དམག་མིས་དགའ་ལྡན་མཐའ་བསྐོར་ནས་དམག་འཐབ་ལན་མང་བྱས་ཀྱང་དགའ་ལྡན་ལེན་མ···ཐུབ། མཐར་གོང་དམག་གིས་མཚན་མོ་ཞིག་ཏུ་ར་ལུག་མང་པོར་སྤོས་སྒྲོག་དེར་མེ་སྤར་ཏེ་དགའ་ལྡན་རྒྱབ་རི་ནས་ཡར་འདེད་པས་མཁན་པོ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཚོས་བོད་དམག་ཚང་མ་རྒྱབ་རི་ནས་འོངས······བར་མདོན་ནས་རྒྱབ་རི་བཀག ར་ལུག་ལ་མདའ་གྲི་མདུང་གསུམ་སོགས་མཚོན་ཆ་མང་པོ་འཕངས། གོང་དམག་གིས་མདུན་རི་ནས་འོང་སྟེ་དགའ་ལྡན་བླངས། གྲྭ་པ་མང་ཆེ་བ་མགོ་བཏགས། མཁན་པོ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་དང་། ཕྱུན་མཆེད་རྗེས་འབྲངས་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་རྒྱ་མ་ཁྲི་ཁང་བརྒྱུད་བྲོས། བོད་དམག་གིས་རྗེས་འདེད་བཏང་བས་རང་སྲོག་ལྷེབས། བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཏུ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་པས་མགོ་ལག་རྫུན་མ·····ཞིག་ཕུལ་ཏེ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་ཐག་རིང་དུ་བྲོས་པ་རེད་ཟེར། དེ་ནས་རྗེས་འབྲངས་པ་བཤད་སྒྲ་ཚེ་རིང་དབང་ཕྱུག་སོགས་བྱེད་གཏེ་གཙོ་བོ་རྣམས···ཁྲིམས་སུ་སྦྱར།

རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་སྤྲེལ་(1872)ལོར། སྲིད་སྐྱོང་ཁྲི་ཐུར་མཁྱེན་རབ་དབང་ཕྱུག་དགོངས་པ་རྫོགས། ཆུ་བྱ་(1873)ལོར། གོང་ས་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར། རྒྱལ་བ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས།

ཤིང་ཁྱི (1874) ལོར། གོང་མ་ཐུང་གྲི་བདེ་བར་གཤེགས། དེ་རྗེས་གོང་མ་ཀོང་ཞུ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། ཤིང་ཕག (1875) ལོའི་ཟླ་༡ཚེས་༢༠ཉིན། རྒྱལ་བ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་སོན་སྐབས་སྐུ་བུར་དགོངས་པ་རྫོགས། ཟླ་ཤས་རིང་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་གྱི་འགན་ཡོངས་རྫོགས་བཀའ་ཤག་ནས་བཞེས། དེ་རྗེས་བོད་ལྗོངས་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་འཛོམས་མདུན་གྲོས་ཐོག་སྤྱི་མོས་ཧ་ཅག་རྗེ་དྲུང་ཧུ་ཐོག་ཐུ་ངག་དབང་དཔལ་ལྡན……ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཏེ་ཀུན་གླིང་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་ཁྲིར་བསྐོས། སྐབས་དེར་ཆིན་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཆབ་སྲིད་དཀུན་གྱི་མི་ཏོག་ལྟ་བུར་གྱུར། དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་བོད་ཀྱི་ས་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་བཙན……འཛུལ་དང་། གོར་ཁ་བར་ངན་བསླུལ་གྱིས་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོ་ཧམ་བཟུང་། དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་དངོས་སུ་བཙན་འཛུལ་བྱེད་པའི་གྲབས་བཅས་བྱས། བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་སྲིད་དབང་འཐོབ་རེས་བྱེད་པའི་འགལ་བ་ཡང་ཧ་ཅང་རྙོག་འཛིང་དང་། ཛ་དྲག ཉོ་ངར་ཅན་དུ་གྱུར་ཏོ།

བཅུ་པ། རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་སྲིད་དབང་འཛིན་ཚུལ་སྐོར།

༡ རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ཡང་སྲིད་དུ་གདན་དྲངས་ཚུལ་དང་། གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་བའི་སྐོར།

རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་འཁྲུངས་ཡུལ་ནི། གནས་ཆེན་ཙ་རི་དང་། རི་བོ་ཤན་ཏིའི་ཉེ་འདབས་ཤར་ཕྱོགས་དྭགས་སྐྱད་ཡུལ་གྱི་ཁྲེ་གྲག་གླང་གླིང་ལྷ་སར་གྲགས་པ། རི་བོ་གླང་ཆེན་འགྱིངས་པ་འདྲ་བའི་མདུན་དུ་

གནས་པས་སྣང་མདུན་ཞེས་གྲགས། ཡབ་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་དང་། ཡུམ་བློ་བཟང་སྒྲོལ་མའི་སྲས་སུ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་བྱི (1876) ལོའི་ཟླ་༥ཚེས་༥ཉིན། གནས་ཆེན་དྭགས་ལྷ་སྒམ་པོའི་དབུ་རྩེར་ཉི་མ་ཤར་བ་དང་དུས་མཚུངས་སྐུ་བལྟམས། ཁྲིམ་ཚང་ནི་ཕྱིར་བཏང་གི་ཞིང་པ་ཞིག་ཡིན།

དུས་དེར་རྒྱལ་བ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དགོངས་པ་རྫོགས་ཏེ་ལོ་གཅིག…… ཙམ་སོང་བས། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་དཔོན་རིགས་མང་པོ་སྤྱུགས་གང་སར་ཡང་སྲིད་འཚོལ་བར་མངགས། ནེ་སྟོད་ཀྱིས་དྭགས་པོ་སྣང་མདུན་དུ་ཁྲིའུ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་འཁྲུངས་ཚུལ་བརྗོད་པ་ལྟར། ཡང་སྲིད་འཚོལ་མི་རྣམས་སྣང་མདུན་དུ་འོངས། ཁྲིའུ་ལ་བརྟག་དཔྱད་ཐོག་མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་ཏེ་བག་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་སྙན་སྒྲོན་ཞུས་པ་ལྟར། སྐུ་བཅར་མཁན་པོ་བྱང་ཆུབ་རྣམ་གྲོལ་དང་། བཀའ་དྲུང་ལྷ་དབང་ནོར་བུ་གཉིས་ལ་ལེགས་སྐྱེས་འབུལ་བ་དང་བཅས་པ་གཏོང་གནང་མཛད།

ཁོང་གཉིས་དང་ཞབས་འབྲིང་རྣམས་ཡབ་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་གྱི་དྲུང་དུ་བཅར། ཡབ་ཡུམ་ལ་མཇལ་དར་ཨ་ཤེ་རེ་ཕུལ། ལྷུགས་མདུད་རེ་སྒྲོན། ཁྲིའུ་འདི་ནི་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་དང་། ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་འདུག གོང་ས་མཆོག་གི་ཡང་སྲིད་ངེས་ཆེ་བས་རྒྱ་བོད་དཔོན་རིགས་བཀའ་གྲོས་མཛད་དེ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མར་གསེར་སྙན་སྒྲོན་ཞིན་པས། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ནས་རྒྱུན་དུ་གཙང་སྤྲ་དང་ཕྱི་མི་གང་བྱུང་དུ་ཐུག་འཕྲད…… གནང་ན་འགྲིག་མིན་བསླབ་བྱ་ཡང་ཡང་གནང་།

དེ་ནས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་ཏཱ་ཚག་ཐུང་ཞབ་ཏུ་ཐོག་ཐུ། གད་ན་ས་བཞི། གཞུང་ཞབས་སེར་སྐྱ་ཡོངས་ནས་མགྲིན་དབྱངས་གཅིག་སྒྱུར་གྱིས་ཡང་སྲིད་འཁྲུལ་མེད་ཡིན་པས། གསེར་བུམ་དགྲུག་མི་དགོས་པར་གདན་དྲངས་ཆོག་པའི་རེ་འདུན་ཞུས་པ་བཞིན། གནམ་བསྐོས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཕྱིར་ཕེབས་སུ། ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་གྱི་ཁྲིའུ་འདི་བཞིན་ཡང་སྲིད་བསྙོན་མེད་ཡིན་ཚེ། གསེར་བུམ་དགྲུགས་མི་དགོས་པར་འཕྲལ་དུ་ལྷ་སར་གདན་འདྲེན་ཞེས་གསུངས། མེ་གླང་ (1877) ལོའི་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཚེས་ཉི་ཤུ་གཟའ་སྐར་འབྱུང་འཕྲོད་མཆོག་ཏུ་དགེ་བའི་ཉིན། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་དང་། བཀའ་བློན་གཡུ་ཐོག་པ། ཐའི་ཇི་མདའ་དཔོན་སོགས་དཔོན་རིགས་སྐྱ་སེར་ལྔ་བཅུ་ཙམ་གྱིས་ལྷ་སར་གདན་དྲངས། འདི་ལོའི་ཟླ་༡༡ཚེས་༡༨ཉིན། ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་ཚལ་གུང་ཐང་དུ་ཕེབས། སྔར་སྲོལ་ལྟར་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་གཉིས་ཀྱང་ཚལ་གུང་ཐང་དུ་ཕེབས། ཉི་འོད་དུ་ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་ཤར་དུ་གཟིགས་སུ་བཞུགས། སྐུ་རྒྱབ་ཏུ་རྒྱལ་ཚབ་ཏཱ་ཚག་ངག་དབང་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཡོངས་འཛིན་གཞོན་པ་ཕུར་ལྕོག་རིན་པོ་ཆེ། དཔོན་རིགས་རྣམས་ཕྱུས་མོ་བཙུགས་ཏེ་བཞུགས། གནམ་བསྐོས་གོང་མ་ཀོང་ཞུས་སྐྱོལ་བའི་གསེར་བུམ་དགྲུགས་མི་དགོས་པར་ཏཱ་ལའི་ཡང་སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་ཆོག་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བཀའ་ཡིག་དེ་ཨམ་བན་གྱིས་སྒྲོག་སྒྲུང་མཛད། ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེས་ཞལ་ཤར་དུ་གཟིགས་ཏེ་ཕྱག་དགུ་ཕྱུགས་ཕྱུལ་རྗེས་ཞབས་སོར་འཁོད། ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་ལ་མཇལ་དར་ཕུལ། ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་ལ་ཚུར་མཇལ་དར་ཨ་ཤེ་རེ་དང་། ཇ་འབྲས། སྐུ་བརྙན།

སྣམ་བུ། [?]ས་སོགས་གནང་སྐྱེས་གྱ་ནོམ་པ་ཕུལ། དེ་ནས་དཀར་མཛོའི་
མཛད་སྒོ་ཚུགས་ཏེ་ཐོག་མར་རྒྱལ་ཚབ་རྫ་ཚག་གིས་ལ་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་
ཚབ་མཛད་དེ་མཇལ་དར་དང་། མནྜལ། རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ། དར་གོས
ཆེན་སོགས་འབུལ་བ་ཇི་སྙེད་པ་ཕུལ། དེ་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་སྐུ་ཚབ
མགྲོན་གཉེར་དང་། རུ་ཐོག་བྲུ། བཀའ་བློན། ཡུང་། ཇ་སག ཐའི་ཇི། སེར
འབྲས་གསུམ་གྱི་འབྲུས་མི་སོགས་ནས་མཇལ་དར་ཕུལ། ས་སྟག (1878)
ལོའི་ཟླ་༡ཚེས་༥ཉིན། པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་ལྷ་ལར་ཕེབས། ཚེས
༡༡ཉིན་ཡོངས་འཛིན་བགྲེས་པ་རྫ་ཚག་ཐུང་ཞབ་རུ་ཐོག་བྲུ་དང་། ཡོངས
འཛིན་ཕུར་ལྕོག་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཕེབས་རོགས་མཛད་དེ་པཎ
ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཀུང་ཐང་དུ་ཕེབས། རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་དང་ཞལ་འཛོམས
ཐོག་ཕན་ཚུན་མཇལ་དར་ཕུལ། པཎ་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་དུ་ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེས
སྐྲ་ཕུད་ཕུལ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཚན་དུ་ཛེ་བཙུན་ངག་དབང་བློ་བཟང
ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་འཇིགས་བྲལ་དབང་ཕྱུག་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི
སྡེ་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་རི་རྒྱ་བསམ་གཏན་གླིང་དུ་གདན་དྲངས།

དེ་ནས་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་བའི་དུས
ལ་བབས། ས་སྟག (1778) ལོར། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་པོ
ཏཱ་ལའི་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་ཚོགས་པ་ཞེས། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་བརྒྱུད
འཇམ་དཔྱངས་གོང་མ་ཀོང་ཞུར་གསེར་སྣན་སྦྲོན་པས། ས་ཡོས (1879)
ལོར། བཀའ་ཕྱིར་ཕེབས་སུ"ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐྱེ་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་གདན
འཁྱིལ་བྲིན་ཏེ་འདི་ལོ་ཟླ་༦ཚེས་༡༣ཉིན་མངའ་གསོལ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་ཤིན
ཏུ་ནས་བཀྲ་ཤིས་པའི་དོན་དག་བཟང་པོར་སོང་གཤིས། ངོས་ཀྱང་དགའ་སྤྲོ

ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་མཆོག་སྤྲུལ་ལ་གནང་སྐྱེས་སུ་ཁ་བཏགས་སེར་པོ་གཅིག སྐུ་བརྙན་གཅིག བཀླས་ཕྲེང་གཅིག རྫོང་ཁྲིལ་ཆ་ཚང་བཅས་ཕུལ་ཡོད། ཕྱོགས་མཚུངས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་གོང་མར་ཕུལ་ཐོབ་བྱུང་བའི་གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་དེ་བཞིན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གསེར་ཁྲིར་འཁོད……སྐབས་ཐུགས་རྗེ་ཞུ་ཡིག་ཐོག་ཕབ་འབྱུས་དང་། འགྲོགས་ཉམས། ཤིང་རྟ། སྣ་འདོལ། སྲབ་མདའ། ཕུ་རལ་སོགས་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཡང་སྔར་ལམ་ཞིད་སྤྱོད་བཀྱིས་འབྱུས། ཡབ་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་ལ་གུང་གི་ཆོ་ལོ་དང་། ནོར་བུའི་ཏོག མཱ་བྱ་སྒྲོ་གདོང་བཅས་གསོལ་རས་ཡོད་པས་དགའ་བར་གྱིས" ཞེས་བཀའ་ཕེབས་སོ།

ཡབ་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་ལ་གུང་གི་ཆོ་ལོ་ཐོབ་རྗེས། སྔར་སྲོལ་ལྟར་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་སྒོས་གཞིས་རྒྱ་ཆེ་གནང་བས་མངའ་བདག་ཆེ་གྲས་སུ་གྱུར། ཕྱིས་སུ་ཡབ་གཞིས་སླད་མདུན་ཞེས་འབོད།

ཟླ་༨ཚེས་༡༠ཉིན། རྒྱལ་ཚབ་རྟ་ཚག་ཐུབ་བསྟན་རྩེ་ཐོག་ཐུ་དང་། བཀའ་བློན། གུང་། ཛ་སག ཐའི་ཇི་སོགས་དཔོན་རིགས་ཆེ་གྲས་ཁག་རེ་རྒྱ་བསམ་གཏན་གླིང་དུ་རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་གདན་འདྲེན་པར་བསྐྱོད། ཚེས་༡༡ཉིན་སྐང་སྟོད་འདོད་གྲུ་ཐང་དུ་བཞུགས་སྐར་བཀྲ་ཤིས་མཛོན་པར་ ༧ མས་དགའི་གནས་སུ་ཆིབས་བསྒྱུར་མཛད། བོད་བཞུགས་སྲུང་ཨམ་བན་དང་། སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་ཚོར་མཇལ་འཕྲད་གནང་། ཚེས་༡༢ཉིན། པོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏཱ་ལར་ཕེབས་སྐབས་ཕེབས་ཉམས་སེར་པོ་ཁ་ལོ་པ་བརྒྱད་འདེགས་ནང་བཞུགས། རྒྱལ་ཚབ་རྟ་ཚག་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡོངས་འཛིན་གཞོན་པ་ཕུར་ལྕོག་པ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་

བྲུར། ཧུ་ཐོག་ཐུ་ཁག སྐྱེ་སྤྲུལ་ཆེ་ཁག གུང་། ཞབས་པད། ཛ་སག ཐའི་ཇི། ལས་ཚན་ནང་མ། ཧྲུང་སྐྱ་སེར། གོང་མ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཚབ། ཆིན་ཁྲལ་དཔོན་རིགས། དེ་བཞིན་ལ་དྭགས་ཁ་ཆེ་དང་། བལ་པོ། ཨ་ཧྥི་ཧྲུ་སོགས་ཆིབས་ཞབས་སུ་ཕེབས། སྐྱོན་ཕྱོང་ཟམ་པ་བརྒྱུད། ཤར་སྐྱ་རི་ནས་རྒྱ་བོད་དམག་དཔུང་ཅ་བསྒྲིགས་ཏེ་ཕྱོས་སྣེ་ཕྱུས་འཛུགས་ཞུས། གསུང་ཆོས་རར་ཕེབས་སྐབས་གནས་ཆུང་འོད་ལྡན་དཀར་པོའང་ཕེབས་……བསུར་བཅར། དེ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཧུ་ཛོ་པོ་དང་། འཕགས་པ་རང་བྱུང་ལྷ་ལྡན། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་མཚོ་ཡི་པདྨ། དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་སོགས་རྟེན་གཙོ་ཁག་ལ་སྙན་ཞལ་ཕུལ། དེ་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་མཚན་བྱང་ལ་ཕྱུགས་སྐོན་སྙན་ཞལ་སྤྲོན། དེ་རྗེས་རྩེ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏཱ་ལར་ཕྱིན། བདེ་ཡངས་ཤར་ནས་ཕེབས་བྱ་མས་ལས་བསྐོལ། གཟིམ་ཆུང་ཉི་འོད་འགག་བརྒྱུད་དེ་ཕེབས། འཛམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་འདྲ་ཐང་དང་། འཕགས་མཆོག་ལོ་ཀེ་ཤྭ་རའི་སྐུ་བརྙན་གྱི་སྤྱན་སྔར་གདན་དམར་ཐོག་ཡན་ལག་ལྔ་པོ་ས་ལ་ཕེབས་པར་ཕབ་པའི་ཕྱག་འཚལ།

ཟླ་༦ཚེས་༡༨ཉིན། གཟའ་སྐར་མཐུན་སྦྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་རྩེ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་ཨམ་བན་ཧྲམ་གཉིས་དང་། རྒྱལ་ཚབ་རྭ་ཚག་རིན་པོ་ཆེ། གུང་། བཀའ་བློན། ཛ་ཐའི་སོགས་སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་ཕེབས་ནས་དགའ་སྒྲོ་རྟེན་འབྲེལ་དང་། སྤྲགས་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མི་འཛིགས……གདོང་ལྷའི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། གནམ་བསྐོས་གོང་མ་ཆེན་པོས་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་གསེར་ཁྲིར་ཞབས་སོར་འཁོད་པར་གཟིངས་བསྟོད་པའི……གསེར་ཡིག མཁན་ཧྲུང་བགྲེས་པས་སྐད་གསང་མཐོན་པོས་སྙན་སྒྲོན་ཞུས་

ཟིན་པ་དང་གོང་ས་མཆོག་ཞལ་ཤར་དུ་གཟིགས་བཞིན་སྐུ་ཕྱག་དགུ་སྒྲུགས·····
ཕུལ། ཨམ་བན་གྱིས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ལེགས་འབུལ་མཇལ་དར་འབུལ
ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། མཇལ་དར་ལེགས་པ་གཅིག གཡང་ཏི་སྔོན་པོའི་ཏུ
ཡི་གཅིག གཡང་ཏིའི་ཡུ་རིང་གཅིག དངུལ་ལ་ཚ་གསེར་བཏང་བའི
འཁོར་ལོ་གཅིག དངུལ་གྱི་མཎྜལ་ཆེ་བ་གཅིག གོས་ཆེན་གུང་ཧྲོན་ལས་གྲུབ
པའི་སྐུ་ཐང་ཆེ་བ་གཅིག དངུལ་རྒྱ་སྲང་ཆིག་ཁྲི་ཐམ་པ་སོགས་རིན་ཐང་
བྲལ་བའི་དངོས་པོ་ཛེ་སྙེད་པ་སྟུལ། སྟོད་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་དང་།
བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞི། སྨད་མདོ་ཁམས་སྨང་དྲུག་གི་མི་རིགས་ཁག་གི་
སྐྱེ་རྒྱ་མཐའ་དག་དགའ་སྤྲོའི་དཔལ་ལ་རོལ། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན
པོའི་བཀའ་དྲིན་གསོལ་བའི་ཆེད་དུ་གོང་མར་བསྟོད་པའི་ཡི་གེ་དང་འབུལ···
བ་བཅས་སྦྲ་ཡིར་མཁན་པོ་པེ་ཅིང་དུ་མངགས།

ཆུ་རྟ(1882)ལོར། རྒྱལ་མཆོག་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དགུང་གྲངས་
བདུན་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ། ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་སྟེང་གཞི་བཞེས་པས་རྒྱལ་ཚབ་ཧྲ་ཚག་ཐུང་ཞབ་ངག་དབང་དཔལ་ལྡན·····
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲུང་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས།

ཆུ་ལུག(1883)ལོའི་ཟླ་༤པར། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་བསྟན
པའི་ཉི་མ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས།

ཆུ་ལུག(1883)ལོའི་ཚོགས་མཆོད་སེར་སྦྲེང་གི་ཐུབ་སོ་བལ་པོ་ར····
ཏ་མ་ན་ཟེར་བ་དང་། ཕྱུགས་འགྲུལ་བུད་མེད་གཉིས་བྱུ་རུའི་ཉོ་ཚོང་མ
འཁྲིགས་ཁར། བལ་པོས་བྱུ་རུའི་ཁྲིང་བ་ཀྲུ་ཁག་བཙུགས་པས་ཕན་ཚུན
ལབ་རྩོད་མང་ཙམ་བྱུང་། བོད་རིགས་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་ཀྱིས་ལར་རྒྱ་མི་དོར

བར་ཕྲོགས་འཕྲུལ་བྲུད་མེད་གཉིས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས། གནས་ལུགས་ཡོང་རྐྱེན་བར་སེལ་ཇི་ལྟར་བྱས་རུང་། ཡུལ་རྒྱ་འབྲུང་ནི་ཡུལ་ཁྲིམས་འཁྲིར་མི་དགོས་པའི་བལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་འཛོག་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས་སྟབས་བོད་མི····ཚོ་ཁོང་ཁྲོའི་མེ་ལྕེ་འབར། ཉིན་དེའི་ས་སྐྱིབ་མཚམས་སུ་བལ་པོའི་ཚོང་ཁང་རྣམས་རིམ་གྱིས་གཏོར། ཚོང་ཟོག་མེར་བསྲེགས། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་དང་། འབྲས་སྤུངས་ཚོགས་ཆེན་ཞལ་ངོ་སོགས་ནས་བཀག་འགོག་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཕན་ནུས་ཆེ་བ་མ་བྱུང་། བལ་པོའི་ཚོང་ཁང་ཕལ་ཆེ་བར་གོར་ཁ་རྒྱལ་ཁང་ནས་ཚོང་རྫ་བསྐྱར་ཡོད་སྟབས་གོར་བོད་ས་མཚམས་སུ་ཟིང་ཆ་མི····ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གྲོས་མོལ་མཛད་མོད། བལ་པོའི་ཚོང་རིགས་ཧམ་སེམས་ཆེ་བས་གུན་བསབ་དངུལ་སྲང་ཁྲི་སུམ་རྩ་ཙམ་དགོས··ཟེར་གྲོས་མོལ་ཐག་ཆོད་པ་མ་བྱུང་། འདི་ལོ་ཟླ་༡༠པར། གོར་ཁ་དཔོན་པོ་ཀ་ད་ཉ་སུ་པི་ད་ལྷཱ་ཤྭ་ས་ནས་རང་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་སྐབས། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་མཇལ་འཕྲད་དང་སྐྱེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་གནང་བ་དང་། གོར་བོད་དབར་མཛའ་བརྩེའི་མཐུན་ལམ་གང་ཆེ་ཡོང་བའི་རེ་བ་མཛད། ཤིང་བྱ(1885)ལོར། བལ་པོའི་རྒྱལ་པོས་ཆེདས་དོན་གུན་བསབ་དངུལ་སྲང་ཁྲི་བཅོ་བརྒྱད་དང་སུམ་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་སློག་ན་འགྲིགས་བརྗོད་པ་ལྟར། བོད་ནས་དངུལ་སྲང་ཁྲི་བཅུ་ཙམ་དང་། གོང་མ་ཆེན་པོར་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་ལྟར། ཟི་ཁྲོན་མཛོད་ནས་རྒྱ་དངུལ་སྲང་དྲུག་ཁྲི་བདུན་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་དགུ་དང་ཞོ་དགུ་སྐར་གསུམ་གཡར་པོ་ཞུས་ཏེ་ཕྱིར་སློག་པས···གོར་བོད་དབར་འཁྲུག་ཟིང་མ་བྱུང་།

མེ་ཕྱི(1886)ལོའི་ཟླ་༨ཚེས་༤ཉིན། ཉི་ནུབ་ཏུ་གུན་གླིང་རྡ་ཚག

རིན་པོ་ཆེ་རྗེ་ཤར་བརྒྱུད་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། དེ་འཕྲལ་བོད་ལྗོངས་ཚོགས་འདུ་སྤྱི་ཁྲོམས་ཀྱིས་མཁྱེན་དབྱངས་གཅིག་གྱུར་ཐོག་དེ་མོ་ཧུ་ཐོག་ཐུ་ངག་དབང་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཟླ་༥ཚེས་༡༣ཉིན་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། རྗེ་གཟིམ་ཆུང་ནས་སྲིད་སྐྱོང་ན་རིམ་གྱི་དཔྱལ་ཐམ་ཆེན་མོ་དང་། རྣམ་གན་ནས་དེ་མོ་རྒྱལ་ཐོག་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲིད་ཐམ་གོང་དུ་གསལ་བའི་ཧོར་ཡིག་སྙིང་དྲུག······མ་ཐོད་དུ་ཨརྟུའི་ཛ་རྟགས་གཅིག་སྟར་ཡོད་ཐོག་ཨརྟུའི་ཡིག་འབྲུ་གཉིས······གསར་བཀོད་རྟགས་དམ་དང་བཅས་རྩིས་འབུལ་ཞུང་བསྒྱུར་མཛད།

དུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཧ་ཅང་ཉེན་ཁའི་གནས་སུ་གྱུར་བ་སྟེ། ཆིན་གོང་མའི་དབང་བསྒྱུར་སྟོབས་ཟད་སྒྲོན་མེ་དང་མཚུངས་པས། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱེད་པའི་ཧམ་སེམས་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་སྲིད་དབང་འཐོབ་རེས་བྱེད་པའི······འགལ་བའང་རྩོག་འཛིང་ཅན་དུ་གྱུར་བ་བཅས་སོ།

༢ དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པར་ཇོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་དམག་འཁྲུག་ཞེངས་དང་པོ།

དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱེད་ཆེད། ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་ས་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་༥ནས་བཙན་བཟུང་བྱས་པ། དཔེར་ན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ཁྱི(1814)ལོར། དབྱིན་ཇིས་འབྲས་ལྗོངས་པར་དཔུང་ཚོགས་བྱས་ཏེ་བལ་པོའི་ལག་ནས་ས་ཆ་ཁག་གཉིས་འཕྲོག བལ་པོའི་དམག་དཔུང་གིས་དཔུང་འཇུག་ཤུགས་ཆེན་བྱས་ཏེ་བཙན་འཛུལ་པ་མཐར······བསྐྲད། ཤིང་ཕག(1815)ལོར། དབྱིན་ཇིས་དམག་དཔུང་འབོར་ཆེན་བཏང་སྟེ་བལ་པོར་བཙན་འཛུལ་བྱས། བལ་པོས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས

དཔའ་ངར་ཆེན་པོས་རང་སྲུང་རྒོལ་ལན་སློག་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་
གཅིག་ནས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ལ་དཔུང་རོགས་བཙལ། ཨམ་བན་ནས་
དཔུང་རོགས་གཏོང་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག དོན་མེད་རྩོད་གྲ་བཟོས་ན་མི་འགྲིག་ཅེས་
ཁ་ཧུང་བཏང་། མཐར་བལ་པོའི་དམག་དཔུང་ཕྱིད་ཐབས་དབེན་པའི་
གནས་སུ་ལྷུངས་ཏེ་དབྱིན་ཇིར་མགོ་བཏགས་ཐོག་འདྲ་མཉམ་མིན་པའི་ས་ག་
ལིའི་ཆིངས་ཡིག་བཞག དབྱིན་ཇིས་བལ་པོ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་ཆུ་འདི་
འདྲ་གཅིག་མཇུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་དཔུང་འཇུག་བྱེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་
གཙོ་བོ་ནི་བལ་པོ་དང་བོད་ས་འབྲེལ་ཡིན་སྟབས། ཕྱི་ལ་གཉེར་ལྕག་ཀྱང་
བསམ་རྒྱུ་ཅི་ཅི་ཟེར་བའི་གནའ་གཏམ་ལྟར་ཞལ་བའི་རྨི་ལམ་ལའང་ས་རྒྱ་ཆེ་
ལ་དམག་ཤུགས་ཆུང་བ་དང་། གཏེར་རྫས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་བོད་འདི་
ཟ་སེམས་བཅངས་པ་དེ་རེད། དེ་ནས་དབྱིན་ཇིས་འབྲུག་ཡུལ་དུ་བཙན་
འཛུལ་བྱེད་འགོ་ཚུགས། ཕྱག་པར་དུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་གླང་
(1865)ལོར། དབྱིན་ཇིའི་དཔོན་ངན་ཨད་ཏང་བསད་པར་ཁ་གཡར་
ཏེ་སྒྱུ་ཏམ་ཆེན་པོས་འབྲུག་ཡུལ་དུ་བཙན་འཛུལ་བྱས། འབྲུག་པར་ཕར་རྒོལ་
བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་སྟབས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ལ་དམག་རོགས་བཙལ་
ཀྱང་། དེ་དག་དོན་སྨིན་མ་སོང་བར་མཐར་དབྱིན་ཇིའི་སྲུང་སྐྱོབ་རྒྱལ་ཁབ་
ཏུ་གྱུར།

འབྲུག་ཡུལ་བཙན་བཟུང་བྱས་རྗེས་དབྱིན་ཇིས་འབྲས་ལྗོངས་ལ་དཔུང་
འཇུག་བྱེད་འགོ་ཚུགས། འབྲས་ལྗོངས་ནི་བལ་ཡུལ་དང་། འབྲུག་ཡུལ་
དབར་གནས་པ་དང་། བོད་རང་ས་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། དེ་བཙན་
བཟུང་བྱས་རྗེས་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་མང་ཆེ་བ་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་ཐུབ་སྟབས་བཙན་

འཛུལ་བྱེད་པའི་བཀག་སྡོམ་མཐའ་དག་སེལ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ལུག(1835)ལོར། དབྱིན་ཇིས་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་ཀྱིས་སྡོ་རྗེ་གླིང་པོ་གས་མར་གཏོང་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན། ལྕགས་སྤྲེལ(1860)ལོར་དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པས་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་པོར་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་ཚོང་ར་དང་། ལྕགས་ལམ་འཛུགས་རྒྱུ་ཁས་ལེན་དུ་བཅུག དུས་དེར་འབྲས་ལྗོངས་པས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་དང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་དམག་རོགས་བཅོལ་ཡང་། སྐབས་དེར་དབྱིན་ཧྥ་མཉམ་འབྲེལ་དམག་དཔུང་གིས་པེ་ཅིང་ལ་དཔུང་འཇུག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས། འབྲས་ལྗོངས་ལ་དཔུང་རོགས་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ག་ལ་ཡོད། བོད་རིགས་དང་འབྲས་ལྗོངས་པ་ནི། མི་རིགས་གཅིག་པ་དང་། སྐད་ཡིག་གཅིག་པ། ཆོས་ལུགས་གཅིག་པ། དེ་སྔ་བོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་བསྐོན་མེད་ཅིག་ཡིན་པས་མི་རིགས་ལར་རྒྱ་མི་འདོར་བར་······འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་པོར་གནོད་འཚེ་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་བོད་ལ་གདན་དྲངས་ནས་བཞུགས། དེ་རྗེས་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱང་དབྱིན་ཇིའི་མངའ་འོག་ཏུ་ཚུད། དབྱིན་ཇིས་སྔ་རྗེས་སུ་བལ་ཡུལ་དང་། འབྲུག་ཡུལ། འབྲས་ལྗོངས་བཅས་བཙན་བཟུང་བྱེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་བོད་ནམ་བཟུང་བྱེད་རྒྱུ་འདི······ཡིན་པ། བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་དང་། རིམ་གྲས་ཁག་གི་མི་མང་གིས་གསལ་པོར་རྟོགས་རྗེས། མེས་རྒྱལ་མཐའ་མཚམས་དང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕ་ཡུལ་འདྲེ་ལག་ཏུ་མི་ཤོར་བའི་ཆེད། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་སྟག(1866)ལོར་རང་ཉིད་ས་ཁོངས་བསྐོན་མེད་ལུང་ཐུར་ལར་སོ་ལྷ་ཁང་དང་མཐའ་སྲུང་དམག······བཙུགས། དེར་གནས་ཚུང་འོད་ལྡན་དཀར་པོའི་རྟེན་ཁང་བཞེངས། དབྱིན་ཇིས་སོ་ལྷ་ཁང་བཙུགས་པ་མཐོང་འཕྲལ་ཆིན་གྲུང་དབང་སྲིད་གཞུང···

ལ་རྐྱལ་གཏམ་བཏང་བས་དངངས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་དཀར་ནག་དབྱེ་བ……
མི་འབྱེད་པར། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་བརྒྱུད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་སོ་ལྟ་
ཁང་འཛུགས་མི་ཆོག་ཅེས་བཀའ་ཕབ། འོན་ཀྱང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་
གིས་གོང་མའི་བཀའ་ལ་མ་བརྩིས་པར། མེ་ཕག (1887) ལོའི་ཟླ་2པར།
གདན་ས་སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ། བོད་ཀྱི་
སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་ཡོངས་ནས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་བརྒྱུད་གོང་མ་ཆེན……
པོར་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པར། ལུང་སྲུར་ལ་བོད་ཁོངས་བསྟོན་མེད་ཡིན་པས་
སོ་ལྟ་ཁང་ནམ་ཡང་ཕྱིར་འཐེན་མི་བྱེད་ལ། མདུན་དཔལ་བ་བསྟན་ནས་
འཛིང་རྒྱུ་ལས། རྒྱབ་ལྷུང་ཡོ་བསྟན་ནས་བྲོས་རྒྱུ་མིན་ཞེས་བརྗོད། དེ་དུང་
དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པ་འབྲས་ལྗོངས་ནས་ཕྱིར་འཐེན་དགོས་པའི་རེ་བ……
བཏོན། དེ་ཐོག་ནས་བོད་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཕ་
ཡུལ་དང་། མིས་རྒྱལ་མཐའ་མཚམས་བརྟན་སྲུང་བྱེད་ཆེད། བཙན་འཛུལ་
པར་རང་སྲུང་རྐྱལ་ལན་སློག་པའི་ཟླ་ན་མེད་པའི་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི……
སྙིང་སྟོབས་མཚོན་ཐུབ།

དུས་དེར་དབྱིན་ཇིས་དམག་མི་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་མཐའ་མཚམས་སུ……
བསྐྱངས། མེ་སྦྲུགས་བཞི་དབོར། པད་སྟོང་མདུན་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ར་དམག
མཁོའི་ཡོ་ཆས་འབོར་ཆེན་དབོར་འདྲེན་བྱས། བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱེད་
པའི་རྟེན་གཞི་བཙུགས། སྐབས་དེར་ས་དེ་དག་ལ་དངོས་པོ་དབོར་འདྲེན་
བྱེད་མཁན་མང་པོ་བོད་རིགས་ཡིན་པས་དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ……
བྱེད་རྩིས་ཡོད་པ་ཁོང་ཚོས་ཤེས། དབོར་འདྲེན་པའི་འགོ་པ་ས་ཐར་དར་རྒྱས་
ཟེར་བ་བོད་མི་ལུས་སྟོབས་བཟང་བ། སྲུང་སྲུང་འཛོམས་པ་ཞིག་ཡོད། དེས་

བོད་མི་རྣམས་སྒྲིག་འཛུགས་བཟོས། ཐེལ་ཅེ་ལག་བསྐོར་གྱིས་མནའ་གན་བཞག་སྟེ་དབྱིན་ཇིར་ངོ་གྲོལ་བྱེད་པའི་གྲབས་བྱས། དུས་དེར་ནང་ཅུལ་པ་ཞིག་གིས་གསང་ཁ་བརྟོལ། དབྱིན་ཇིས་ས་ཐར་དར་རྒྱས་བཟུང་ནས་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་དུ་མི་ཇི་འདྲ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མིང་ཐོ་སྤྲོད་དགོས་བཟོད་ཀྱང་། དར་རྒྱས་ཀྱིས་ལྐོག་ཏུ་མིང་རྟགས་བཀོད་པའི་མནའ་གན་དེ་ཟས། ཡིང་གྲིའི་མེ་ལྕེ་འབར་ཞིང་མིག་རྩ་དམར་པོ་སྒྱུར་བའི་ངང་བཙན་འཛུལ་པ་ཁྲོད་ཚོ། མིང་ཐོ་དགོས་ན་སྐྱུག་གཅིན་དཀྱིལ་དུ་འཚོལ་བཟོད་པས། དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པ་ཐབས་མེད་ཞུ་ཐུག་གིས་ས་ཐར་དར་རྒྱས་བསྣམས་བཀྱིག་བྱས་ཏེ་བོད……ཕྱོགས་སུ་བཏང་། རྗེས་སུ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་ས་ཐར་དར་རྒྱས་ཀྱི་མེས་རྒྱལ་ལ་དགའ་ཞེན་དང་ཕ་ཡུལ་ལ་དགའ་བའི་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་བླ་ན་མེད་པ་དེར་གཟིགས་བསྟོད་གནང་བའི་ཆེད་དུ་གྲོ་སྒྲི……བསྐོ་གཞག་སྐུལ་ཟེར་སྐད།

དུས་དེར་བོད་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་རྟུར་བརྩོན་ཆེན་པོས་རང་སྲུང་གོལ……ལན་སློག་པའི་གྲབས་བཤམས། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ཞུན་རྟའོ་མཆོག་གིས་ཀྱང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེན་གནང་། མེ་ཕག(1887)ལོའི་ཟླ་༡ཚེས་༡༥ཉིན། ཕས་རྒོལ་མ་ཉུངས་པ་དག་སྤོབས་པ་གཞོམ་ཕྱིར་འཐབ་ལྡིངས་ས་མཚམས་སུ་མདའ་དཔོན་ལྷ་ཀླིང་སྲས་དང་། རྩེ་མགྲོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། གོང་དམག་བཅས་བཏང་། དེ་བཞིན་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔུང་དམག་སེར་སྐྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཙམ་འཐབ་ལྡིངས་ས་མཚམས་སུ་བསྐྱོད། དེ་རྗེས་དབུས་མདའ་ང་བོད་པ་དང་། ཙ་བརྒྱ་སོགས་དམག་མི་དགུ་བརྒྱ་ཙམ་གཏོང་གནང་མཛད། ཟླ་༡ཚེས་༢༨ཉིན། དམག་སྐར་སྤྱི་ཁྲབ་ཏུ་བཀའ་བློན་ལྷ་གླུ་བ་

དང་།   ལས་བྱེད་སེར་སྐྱ་བཅས་བསྐོ་གཞག་སྐུལ་ནས་ས་མཚམས་སུ་བསྐྱོད།
དེ་ནས་འབྲས་ལྗོངས་ས་མཚམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཉིན་བཞིན་ཛ་དྲག་ཆེ་རུ……
ཕྱིན། འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་པོ་མཐུ་སྟོབས་ཉམ་རྒྱལ་གྱིས་འབྲུས་མི་མངགས་ཏེ།
དབྱིན་བོད་གཉིས་ཀར་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་གྱིས་ཐག་གཅོད་མཛད་དགོས་པའི་…
རེ་བ་བཏོན་ཡང་། ས་བྱི (1888) ལོའི་ཟླ་2ཚེས་12ཉིན། དབྱིན་དམག་ལྔ་
བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་གྲོ་དུར་ལུང་ཐུར་ལ་གཤམ་ནས་ཚུར་རྒོལ་བྱས། དུས་དེར་བོད་
དམག་རྣམས་སོ་ལྷ་ཁང་གི་ཉེ་འགྲམ་དུ་གནས་ཚུང་འོད་ལྡན་དཀར་པོའི་སྐུ……
གསོལ་ཅིག་བཟློས་ནས་རུ་བསྒྲིགས།   ལག་ཏུ་བོད་མདའ་དང་; མདའ་གྲི་
མདུང་གསུམ་སོགས་གནའ་རབས་ཀྱི་མཚོན་ཆ་ཐོགས་ཏེ་ཕར་རྒོལ་བྱས།
དམག་ཆས་སེར་པོ་གྱོན་པའི་དབྱིན་ཇིའི་དམག་དཔོན་ཞིག་བསད།   ཁོ་པའི་
དམག་མི་རྣམས་ཕྱིར་བྲོས། བོད་དམག་ལ་རྨོན་ཆ་གང་ཡང་མ་བྱུང་། དེ་རྗེས་
བཙན་འཛུལ་དམག་གིས་སླར་ཡང་ཚུར་རྒོལ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་བོད་དམག……
གིས་དེ་བཞིན་ཕར་རྒོལ་བྱས།   དམག་འཐབ་ཡུན་རིང་བྱས་མཐར་དབྱིན་
དམག་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཚར་བཅད།   བོད་དམག་གི་བརྒྱ་དཔོན་ཞིག་དང་།
ཡུལ་དམག་ཉི་ཤུ་ཙམ་དམག་ཐོག་ཏུ་ཤོར། དུས་དེར་འབྲས་ལྗོངས་པའི་རྒྱལ་
གཅེས་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱིས་ཀྱང་དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པར་ཕར་རྒོལ་བྱས། དེ་
ནས་ཉིན་བཞི་ཙམ་སོང་རྗེས་བཙན་འཛུལ་པ་སྟུག་ནད་མི་ཐེགས་པར་དབྱིན་
དམག་གི་ཅང་ཐུན་ཏེ་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀཱ་ལུད་ཚོས་དམག་སྡེ་དྲངས་ཏེ……
ཚུར་རྒོལ་ཤུགས་ཆེན་བྱས།   མེ་སྒྱོགས་འཕེན་པས་མདེའུ་བོད་དམག་གི་
དཀྱིལ་དུ་ལྷུངས་སྣབས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་ཏེ་ནག་ཐང་གི་ཕྱོགས་སུ་བྲོས་
པས་ལུང་ཐུར་ལ་དབྱིན་དམག་གི་ལག་ཏུ་ཤོར། བོད་དམག་གིས་ནག་ཐང་གི་

བྱུང་ངོར་རི་བོ་ཐི་ཨོ་ཁ་ན་ཞེས་པ་མཐོ་ཚད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་དབྱིན་ཁྲི་ཆིག་ཁྲི་སུམ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་བཟུང་། དེར་འཐབ་ར་བཙོས་ནས་ཡིབ་བསྡད། ཉིན་ཞིག་དགོང་མོ་དབྱིན་དམག་ཟ་མས་ནག་ཐང་དུ་འགྱུར་སྐབས་བསྐོར་ཞིབ་ལན་མང་བྱས་ཙང་། བོད་དམག་གཅིག་ཀྱང་མ་མཐོང་བར་མཚན་མོ་དེར་བསྡད། གོང་དམག་གིས་སྔོག་ཏུ་ཕས་རྒོལ་པའི་དམག་སྐར་དེ་མཐའ་བསྐོར། དམག་མི་ཟ་མས་ནས་ལག་ཏུ་གྲི་དཔའ་དམ་རེ་འཁྱེར། དུས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོགས་པ་བཞི་མཚམས་བརྒྱུད་ནས་ཀི་ཧེ་ཧེ་ཞེས་ངར་སྐད་འབྲུག་སྒྲ་ཉིར་བ་ལྟར་སྒྲོག་བཞིན་དབྱིན་ཇིའི་དམག་སྐར་དུ་གདོང་མཆོངས་བྱས་ཏེ་བཙན་འཛུལ་པ་མང་པོ་ཚར་བཅད། དེ་རྗེས་དབྱིན་དམག་གིས་ནག་ཐང་བྱུང་ངོས་སུ་འཐབ་ར་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་མེ་སྒྲོགས་མང་པོ······འཕེན། བོད་དམག་ཟ་མས་ཆུ་འབི་ཕོ་བྲང་གི་ཕྱོགས་སུ་ཕྱིར་འཐེན་མ་བྱེད་ཐབས་མེད་བྱུང་།

རྒྱུས་དེར་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་མུ་མཐུད་དབྱིན་ཇིར་ཕར······རྒོལ་བྱེད་པའི་གྲབས་བྱས། བཀའ་བློན་ཐུབ་མོང་ནས་གནས་ཆུང་འདོད་ལྡན་དཀར་པོར་ཞུང་ཞུ་ཕུལ་བའི་ལན་དུ། "དང་པོ་བཙམས་པར་མི་བྱ་སྟེ། བཙམས་ནས་བཟློག་པར་ག་ལ་རིགས།" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕས་རྒོལ་མ་ཙང་བར་དམག་འཐབ་བྱེད་པའི་ལྷོ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཐུན་ནས་དཔུང་སྟོན་དུ······སྤུན་ཁང་སྲས་དང་། རྩེ་མགྲོན་བྱམས་པ་བསྟན་འཛིན། གྲག་གཡབ་ཀྱི་དམག་མི་ཆིག་སྟོང་ཙམ་དང་། གོ་འཇོ། གོང་པོ། སྤོ་བོ་སོགས་ཀྱི་དམག་མི་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཞིག་བཏང་། དེ་དག་ལྷ་སར་འགྱུར་སྐབས་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་མཇལ་འཕྲད་དང་། སྲུང་བ། སྲུག་ཚ། ན་བཟའ་སོགས་ཡིད་ཆིམ་

པ་གནང་བ་སྨོས་ཅི། ཕས་རྒོལ་གདུག་པ་ཅན་མཐར་བསྐྲད་དགོས་ལུགས་
སྐོར་བསླབ་བྱ་སྐུལ་མ་ཡང་ཡང་མཛད།

འོན་ཀྱང་ཆིན་གོང་མས་བོད་གཞུགས་ཨམ་བན་ཞུན་ཧྲའོ་གནས་ད་བྱུང་
བཏང་སྟེ། ཨམ་བན་ཧྲེང་ཐད་བོད་དུ་མངགས་པའི་རྗེས་སུ་ཆིན་གོང་མའི་
མགོ་འདོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཡོངས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར། བོད་
དམག་རྣམས་ཕག་རིར་བཀའ་འགུགས་ཏེ་སྡོད་དགོས་པ་ལས། དབྱིན་ཇིར་
ཕར་རྒོལ་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཕབ། ཁོ་པ་ཚོའི་མགོ་འདོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་དེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ད་པང་རྟགས་འཚལ་ཏེ། བོད་
ཕྱོགས་ནས་སོ་ལྷ་ཁང་བཙུགས་སའི་ལུང་གྲུར་ལ་ནི་བོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་མིན……
སྐབས་བོད་པས་ནོར་བ་དང་། དབྱིན་ཇིས་འཁྲིག་པ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་
དཀར་ནག་གཡབ་ཕྱི་སློག་པ་དང་། སྡོད་ས་དཔྲལ་བར་བསྣད། མིག་ལ་ཐལ་
བ་བཞོ་བའི་གཏམ་འཆལ་མང་ཙམ་བཟོད། དེ་རྗེས་ཁོ་པ་དངོས་སུ་གཡུལ་
སའི་མདུན་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད། ཕྲ་མོ་རིན་ཆེན་སྒང་དུ་བོད་དམག་ཁྲི་གཅིག་
ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་བབས་ཚུགས་གཉིས་ཙམ་ཡང་ན་ཕྱིར་ལོག་པའི་བཀའ……
ཕབ། དུས་དེར་དབྱིན་ཇིས་དམག་དཔུང་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་རྒྱུ་ལྔ་ཞག་སྔོག་
ཏུ་དཔུང་སྔོན་མང་ཙམ་ཡོང་།

བཀའ་ཤག་ནས་ཨམ་བན་ཧྲེང་ཐད་ལ་ཞུ་དོན། དབྱིན་ཇིས་སློ་བུར་
ཚུར་རྒོལ་བྱེད་ཉེན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་བོད་དམག་རྣམས་ནགས་ཁྲོད་དུ་ཁ་བཀྲམ་
ཏེ་འཛོག་དགོས་ཟེར། དེ་ལའང་ཞན་འཛོག་སྐྲ་ཙམ་མ་བྱས་པར་ལམ་སེང་
ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཟོད། ད་དུང་དབྱིན་ཇིའི་དམག་སྒར་དུ་
དངོས་སུ་བསྐྱོད་དེ་དབྱིན་ཇིའི་སྤྱ་ཚབ་སྤོ་ཡེར་དང་མཉམ་དུ་འབྲས་ལྗོངས……

དང་། ཚོང་དོན་ས་མཚམས་དབྱེ་སྒྲིག་སྐོར་གྲོས་མོལ་མང་ཙམ་བྱས། ས་གླང་(1889)ལོའི་ཟླ་༢པར། བཀའ་བློན་རམ་པ་སོགས་ལྷ་ས་ནས་གྲོ་མོ་རིན་ཆེན་སྒང་དུ་ཕྱིར་ལོག་སྐབས་སུ་ཨམ་བན་ཧྲེང་ཐད་ལ་རྒྱལ་ཚབ་དེ་མོ་ཧུ་ཐོག་ཐུ་དང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ། སེར་སྨྲུ་དཔོན་རིགས་ཐུན་མོང་གི་སྙན་ཞུ་ཞིག་ཕུལ་ཏེ། དམག་མི་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་རྒྱུའི་ཐད་གོང་གི་བཀའ་བཞིན་ཞུས་ཆོག་པ་དང་། ས་མཚམས་དབྱེ་འབྱེད། ཚོང་དོན་སོགས་ཐད་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མང་ཙམ་ཞུས་ཡོད། ཨམ་བན་ཧྲེང་ཐད་ཀྱིས་ཉན་འཛོག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་བྱས་པ་དང་། ས་གླང་(1889)ལོའི་ཟླ་༢པའི་ཟླ་སྨད་དུ་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིང་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཏ་ར་འབྱོར་གསལ། ཨམ་བན་ཧྲེང་ཐད་དབང་ཆ་ཚང་མ་ཡོད་པའི་བློན་ཆེན་ལ་བསྐོ་གཞག་ཐོག་ཀཱ་ལི་ཀ་……ཏ་ར་ཅིངས་ཡིག་འཛོག་པར་བསྐྱོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། ཟླ་༢ཚེས་༡༨ཉིན། ཧོ་རྀ་ཧྲིང་བརྒྱུད་ཀཱ་ལི་ཀཱ་ཏ་ར་བསྐྱོད། ཧྲུ་ཅིན་གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀའ་མངགས་དབང་ཆ་ཚང་མ་ཡོད་པའི་བོད་བཞུགས་བློན་ཆེན་ཧྲེང་ཐད་དང་། ཧྲུ་དབྱིན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཆེད་མངགས་ཉེན་རྟ་ཁག་ལྷའི་སྤྱི་ཁྱབ་ལས་དོན་……འཛིན་མི་བློན་ཆེན་ཨང་དང་པོ་མཉམ་རུབ་ཐོག ལྕགས་སྟག(1890)ལོར། ཅིངས་ཡིག་དོན་ཚན་བརྒྱད་བཞག་པ་འདི་ལྟར།

དོན་ཚན་དང་པོར། བོད་འབྲས་ས་མཚམས་བུའི་ཏན་གྱི་སྦྲེལ་མོ་སྦྲེལ་ལ་ནས་བཟུང་གོར་ཁའི་ས་མཚམས་བར་འབྲས་ལྗོངས་ཐི་སི་ཏའི་ལའི་ཉེ་འབྲེལ་རྩ་སྒྲིགས་སུ་རྒྱུགས་པའི་ཆུ་ཁག་ནས་དབྱེ་འབྱེད་དང་། བོད་ཁོངས་མོ་གྲོའི་ལའི་ཉེ་འབྲེལ་བྱང་དུ་རྒྱུགས་པའི་ཆུ་ཁག་གི་ཆུ་འགྲོ་ཡུལ་རྒྱུད་བཅས……ནས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱིས་ལ་རྟེར་ས་མཚམས་བགྱིས་པར།

དོན་ཚན་གཉིས་པར། འབྲས་ལྗོངས་དེ་དག་དབྱིན་ཇིའི་རྒྱལ་ཁབ་
གཅིག་པོ་སྲུང་འདོམས་བཀོད་ཁྲབ་ཀྱིས་ལས་དོན་བགྱིས་ཐོག་དེ་དོན་བདག
འཛིན་ཆ་འཛོག་བྱེད་རྒྱུ་མ་ཟད། ཕྱོགས་མཚུངས་ནང་གི་ལས་དོན་དང་།
ཕྱིར་འཐབ་ལེན་ཚང་མར་དམིགས་བསལ་དབྱིན་ཇི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་པོ་རང་
ནས་ལས་དོན་བྱེད་རྒྱུ། ཁོ་པ་ས་སྐྱོད་ས་དང་། གཞན་ཡང་དཔོན་རིགས་
བཅས་དབྱིན་ཇི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ལས་དོན་བགྱིས་ཏེ་དོན་སྙིན་བཏང་བའི་དོན་
རྩ་ཕུད། གང་ཅིར་རྒྱལ་ཁབ་ཇི་འདྲ་ཡིན་ཀྱང་འཐབ་ལེན་ཕར་ཚུར་འགྲོ་
བསྐྱོད་བགྱིས་མི་ཆོག་ཅིང་།

དོན་ཚན་གསུམ་པར། ཀྲུང་གོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་། དབྱིན་ཇིའི་རྒྱལ་
ཁབ་གཉིས་ནས་ཕན་ཚུན་ཁས་ལེན་གྱི་དོན་ཚན་དང་པོའི་ས་མཚམས་གཏན་
འབེབས་བགྱིས་པ་བཞིན་སོར་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ནས་བརྩི་འཛོག
བགྱིས་རྒྱུ་དང་། ཕྱོགས་མཚུངས་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་འགལ་གཡོའི་དོན་རྩ་
མེད་དགོས་རྒྱུ།

དོན་ཚན་བཞི་པར། བོད་འབྲས་ཚོང་འཁོས་སྐོར་འཕར་སྔོན་ཕན་
སླབས་ཇི་འདྲ་འགབ་པའི་དོན་རྩ་གཅིག་པོར་སྣར་ཡང་འཕྲོས་མོལ་གྱིས་ངེས་
པར་ཕན་ཚུན་ཚང་མར་ཕན་པ་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱུ།

དོན་ཚན་ལྔ་པ། འབྲས་ལྗོངས་ས་མཚམས་ཁོངས་མོན་སྤྱོད་པའི་དོན་རྩ་
གཅིག་པའི་སྐོར་ཕན་ཚུན་འཕྲོས་མོལ་གྱི་སྣར་ཆེ་བབས་རྩད་དཔྱོད་མཇུག
ཕན་ཚུན་འཕྲོས་མོལ་གྱི་ལས་དོན་བྱེད་རྒྱུ།

དོན་ཚན་དྲུག་པ། ཉིན་འདུ་དང་། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་གཞུང་དོན་
ལ་བརྟེན་པས་འཐབ་ལེན་ཕར་ཚུར་ཡིག་འགྲུལ་གཏོང་སྐབས་ཇི་འགབ་གང

ཅིར་ཕན་ཚུན་འཕྲོས་བཤད་ཀྱི་རྗེས་སོར་སྐར་ཡང་འཕྲོས་མོལ་གྱི་ཟུར་དུ་ལས་
དོན་བྱེད་རྒྱུ།

དོན་ཚན་བདུན་པ། ཆིངས་ཡིག་འདི་དག་དོན་སྨིན་གྱིས་བཀའ་
ཞབས་འཛོག་ལེན་ཟིན་ཉིན་ནས་བཟུང་ཟླ་དྲུག་གི་དུས་སྔོའི་ཐོག་ཀྲུང་གོའི……
བོད་སྟོད་བློན་ཆེན། དཔྱིན་གོའི་ཧྲིན་འདུའི་ལས་དོན་འཛིན་མི་བློན་ཆེན་
སོ་སོ་ནས་ཀྲུ་ཡོན་མི་གཅིག་བསྐོ་གཞག་གིས་དོན་ཚན་བཞི་པ། ལྔ་པ།
དྲུག་པ་བཅས་དོན་གསུམ་འཕྲོས་བཤད་ཀྱིས་རྗེས་སོར་འཕྲོས་མོལ་གྱི་དོན……
ཚན་རྣམས་ལས་དོན་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཕྱོགས་མཚུངས་མཉམ་སྦྲེལ་གྲོས་བསྡུར་
གྱིས་འཕྲུས་ཚང་ཡོང་ཆེད་ལ།

དོན་ཚན་བརྒྱད་པ། གོང་གསལ་དོན་ཚན་རྣམས་འཕྲོས་མོལ་གཏན་
འབེབས་ཟིན་མཇུག་དེ་དོན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ལ་ཕུལ་ཏེ་དོན་སྨིན་བྱུང་ཐོག་དེ་
འཕྲུལ་དོན་ཚན་གྱི་ངོ་མ་ཤིན་ཏིན་དུ་འཛོག་ལེན་གྱི་ཕན་ཚུན་སོ་སོས་ཉར……
ཚགས་ཀྱི་རྩིས་འཛོག་བདེ་བ་བཅས་ཀྲུང་ཞུའི་ཁྲི་བཞུགས་བཅུ་དྲུག་པ་ཟླ་༢
ཚེས་༢༧ཉིན། སྤྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་ཐམ་པ་ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་
༡༧ཉིན་ལྷུང་ལ་ཁྲིན་ཏུ་ཀྲུང་གོའི་དབྱིན་གོའི་ཡིག་རིགས་ཁག་འདྲི་བཀོད……
ཀྱིས་ཐམ་འབེབས་ཏགས།

ཆིངས་ཡིག་འདིའི་ནང་འབྲས་ལྗོངས་དབྱིན་ཇིའི་སྲུང་སྐྱོབ་རྒྱལ་ཁབ……
གཅིག་ཡིན་པ་ཁས་བླངས་ཏེ་བཤན་པའི་ལག་ཏུ་ལུག་རྗེས་སྲིད་པ་ལྟར་འབྲས་
ལྗོངས་མི་དམངས་ཕས་གོལ་མ་ཏུངས་པའི་ལག་ཏུ་རྗེས་སྲིད། དབྱིན་ཇིའི་
ཕྱོགས་རེ་བའི་རེ་འདུན་བཞིན་སྐར་ཡང་ཀྲུང་གོའི་མཐའ་མཚམས་ལྷུང་ཐུར……
ལ་ནས་གཡམ་པ་རྫོང་གི་སྔོ་ངོས་ཀྱི་འབྲོག་རུ་རྩྭ་ཐང་སོགས་ས་ཆ་མི་ཉུང་བ……

ཞིག་བཙན་འཛུལ་པའི་ལག་ཏུ་ཤོར། དེ་ནས་དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པས་མགོ་ཐར་དཔུང་ཚུད་ཀྱིས་རེ་འདུན་མང་ཚམ་བཏོན་པ་ལྟར། ལྕགས་ཡོས་(1891)ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོར། བོད་སྟོད་ཨམ་བན་ཧེང་ཐད་སློར་ཡང་གྲོ་མོ་རིན་ཆེན་སྒང་དུ་བསྐྱོད། དབྱིན་ཇིའི་འཐུས་མི་སྤྱོའི་ཡེར་དང་ཕན་ཚུན་གྲོས་མོལ་ཡུན་རིང་བྱས། དབྱིན་ཕྱོགས་ནས་ཚུལ་མིན་གྱི་རེ་འདུན་མང་ཚམ་བཏོན་པས་བོད་ཕྱོགས་ནས་ངོ་རྒོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས། ལོ་འདིའི་ཟླ་༨པར་ཨམ་བན་ཧེང་ཐད་གྲོ་མོ་རིན་ཆེན་སྒང་དུ་ཤི། དེ་ནས་ཚིན་གོང་མ་ཀོང་ཞུས་ཨམ་བན་ཞུའི་ཧྲོན་དང་། ལས་རོགས་ཡན་མཐུ་བོད་དུ་མངགས། སྤུ་མཐུད་དབྱིན་ཇི་དང་མོལ་བསྡུར་བྱོག ཆུ་སྦྲུལ(1893)ལོར། ཚིན་གྲུང་དབྱང་གི་སྐུ་ཚབ་སི་ཁྲིན་ཡོ་ཤི་དམག་སྐར་གྱི་ཚན་སྒྲུངས་ཧོའི་ཐང་ཡུན་དང་… དཔྱ་ཁྲལ་སི་ཧོ་རྷ་(དབྱིན་ཇིའི་མི་བརྒྱུད་ཡིན་)། དབྱིན་ཇིའི་སྐུ་ཚབ་འཐུས་ཕྱོགས་སུ་བཅའ་སྟོད་སྲིད་འཛིན་བློན་ཆེན་སྤྱོའི་ཡེར་ཐུན་མོང་ནས་རྡོ་རྗེ་གླིང་དུ་སྣ་གདོང་འགག་སྒོའི་སྒོར་ཚིངས་ཡིག་དོན་ཚན་དགུ་བཞག་པ་འདི་ལྟར།

དོན་ཚན་དང་པོ། བོད་ཁོངས་སྣ་གདོང་དུ་གྲུང་ཞུའི་ཁྲི་བཞུགས་ཉི་ཤུ་པའི་ཟླ་༣ཚེས་༢༨ཉིན། འགག་སྒོ་དབྱེ་ཐོག་ཚོང་འཁོར་བྱས་ཏེ་དབྱིན་གོ་ཚོང་འཁོར་བྱེད་མི་མི་སེར་ཚང་མ་ཕྱིར་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཚོང་འཁོར་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དེ་འབྲེལ་ཧྲིན་འདུའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་འདོད་བློ་བཞིན་དཔོན་རིགས་བསྐོ་གཞག་གིས་སྣ་གདོང་དུ་བསྡད་དེ་འདི་དག་དབྱིན་གོའི་ཚོང་པའི་ཚོང་འཁོར་བྱེད་… སྐོར་ཞིབ་འཇུག་ལྟ་རྟོགས་བྱེད་རྒྱུ།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། དབྱིན་གོའི་ཚོང་མི་སྣ་གདོང་དུ་ཚོང་འཁོར་བྱེད་རྒྱུ་ལ་ས་མཚམས་ནས་སྣ་གདོང་བར་ཁོ་པ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་བློ་ལྟར་ཕར་ཚུར…

འགྲོ་བསྐྱོད་བྱེད་བཙུག་པ་མ་གཏོགས་བཀག་འགོག་རིགས་མི་འབྱུང་བ་མ་·····
ཟད། སྣ་གདོང་ས་གནས་སུ་སྡོད་གནས་ཁང་ཁྱིམ་ལ་ཁང་གླ་གཏོང་ལེན་ཐད་
ཀྱང་གོའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཁས་ལེན་གྱིས་གསར་རྒྱག་བགྱིས་པའི་ཁང་ཁྱིམ་དེ····
དག་ཚང་མ་གླ་མོས་ཡོང་བ་དང་། དེ་མཚུངས་ལྷན་རྒྱས་བྱེད་ཡུལ་ཁང་ཁྱིམ་
གཅིག་ཟུར་དུ་ཆེད་འཛུགས་གོ་བསྒྲིགས་ཐོག་དོན་ཚན་དང་པོ་ནང་གསལ······
བཞིན་རྟེན་འདུའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་འདོད་བློ་ལྟར་དཔོན་རིགས་བསྐོ་གཞག་གིས་
འདོད་མོས་བྱེད་རྒྱུར། དེ་ནས་དབྱིན་གོའི་ཚོང་མི་སེར་སྣ་གདོང་དུ་བསྐྱོད་
དེ་ཚོང་འཁོར་བ་སྐབས་མི་རིགས་གང་བྱུང་དང་ཚོང་འཁོར་བྱེད་རྒྱུ། དེ་
མིན་དངོས་ཟོག་ཚོང་བསྒྱུར། བོད་ཟོག་ཚུར་ཉོ། དངུལ་གྱིས་ཟོག་ཉོ།
ཟོག་ལ་ཟོག་བརྗེས། གཞན་ཡང་རྟ་དང་མི་སོགས་བརྡལ་གླ་བྱེད་རྒྱུ། ཚང་
མ་ཁོ་པ་ས་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་སྲོལ་ལྟར་དངོས་གནས་དྲང་བཞག་གི་ཚོང་འཁོར····
འཐབ་ལེན་དགོས་རྒྱུ་ལས་འཕར་མའི་བཀག་རྒྱ་བགྱིས་མི་ཆོག་ཅིང་། ལྷག་
དོན་ཚོང་མི་མི་སེར་ཟ་མས་ཏི་ལེས་སྒྲིག་དང་། དངོས་ཟོག་ལ་སྐྱོན་གྱུར་མེད་
པས་ཚང་མར་སྲུང་འཛོམས་དགོས་རྒྱུ། ས་མཚམས་ནས་སྣ་གདོང་བར་གྱི་
གླང་ར། ཉག་ཆུང་བཅས་སུ་གཞུང་གནས་ནས་ཁང་ཁྱིམ་གསར་རྒྱག་ཟིན་
པ་དེ་དག་ཁོ་པ་ཚོང་མི་ནས་གླ་ཆ་སྤྲད་དེ་ཚ་ཞག་སྡོད་ཁང་བྱེད་བཙུག་དགོས་
ཉིན་རེ་བཞིན་གླ་དངུལ་ལེན་ལུགས་དགོས་རྒྱུ།

དོན་ཚན་གསུམ་པ། དགྲ་ཆས་རྫས་མདེལ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་
ཨོ། ཨ་རག ར་བཟའི་སྨན་རིགས་ཚང་མ་ཕྱིར་ཐོན་ནང་འཁྱེར་མི་ཆོག་པའི་
བཀག་འགོག་བྱེད་དམ། དེ་མིན་ཆེད་དུ་དམྱད་མཚམས་གསར་པ་གཏན་
འབེབས་བྱེད་རྒྱུ་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ནས་སོ་སོའི་འདོད་བློ་བཞིན་བགྱིས་འཐུས།

དོན་ཚན་བཞི་པ། དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་གསལ་བཀག་འགོག་དགོས་རྒྱུའི་དངོས་ཟོག་ཕུད། དེ་ཕྱིངས་དངོས་ཟོག་གང་ཅིར་ཉིན་འདུ་ནས་བོད་དུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། བོད་ནས་ཉིན་འདུར་གཏོང་རྒྱུ་རྣམས་ལམ་འཁེལ་བོད་འབྲས་ས་མཚམས་སུ་ས་གནས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་ཟོག······ཡིན་ཙང་འགག་སྒོ་དབྱེ་བ་ནས་བཟུང་ལོ་ལྔའི་དུས་སྒོ་བར་ཕྱིར་ཐོན་ནང······འཁྱེར་གྱི་དངོས་ཟོག་ཚང་མར་ཤོ་དཔྱལ་སྤྲུབ་སྤྲོད་མ་དགོས་ཤིང་། སྐར་ལོ་ལྔའི་དུས་སྒོ་ཟིན་བསྟུན་ཚོ་བབས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གིས་དེ་མིན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ནས་བབས་བལྟས་ཐོག་ཤོ་དཔྱལ་རྒྱས་དཔྱད་གཏན་འབེབས་དང་འཕྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཐོན་ནང་འཁྱེར་དངོས་རིགས་ལ་ཤོ་ཁྲལ་བསྡུ་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཕྱོགས་མཚུངས་ཉིན་འདུའི་ཇའི་སྐོར་དེ་ངས་སྐབས་འཕྲོས་མོས་ཀྱི་ཚོང་འཁོར་ཚུགས་རྒྱུ་བགྲིས་པར། ཇ་འཕྲལ་མར་བོད་དུ་འདོན་གཏོང་བྱེད་རྒྱུ་མིན་ཅིང་། སྐར་ཚོང་ཟོག་ཚང་མའི་ཤོག་དཔྱལ་ཆག་ཡངས་ཀྱིས་ལོ་ལྔའི་དུས་སྒོ་ཟིན······བསྟུན་དེ་ནས་བོད་དུ་འདོན་ཚོང་གི་ཤོག་དཔྱལ་སྤྲུབ་འབུལ་དགོས་རྒྱུའི་ཐད་གླུང་གའི་ཇ་དབྱིན་ཇིར་བཏང་བའི་ཤོ་དཔྱལ་གྲངས་འབོར་ལས་མི་འགལ་བ་དགོས་རྒྱུ།

དོན་ཚན་ལྔ་པ། དངོས་ཟོག་གང་ཅི་སྣ་གདོང་འགག་སྒོར་འཕྱུར་སྐབས་ཉིན་འདུའི་དངོས་ཟོག་དང་། བོད་ཁོངས་དངོས་ཟོག་འཕྲལ་འཕྲལ་འགག་སྒོར་བསྐྱོད་དེ་སྐད་ཞུས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་བགྲིས་ཏེ་ཟོག་ཇི་ཡིན་དང་། གྲངས་འབོར་རྒྱ་གྲངས་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ། རིན་གོང་ཇི་བྱེད་ཐོ་གསལ་ཞིབ་འགོད་རྒྱུ།

དོན་ཚན་དྲུག་པ། དབྱིན་གོའི་ཚོང་མི་མི་སེར་བོད་ཁོངས་ས་མཚམས་

ནང་དུ་གྲུང་གོའི་ས་མཚམས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནས་འབྲས་ལྗོངས་ལས་དོན……
བྱེད་མི་དཔོན་རིགས་ཆེ་བ་དང་ཇོ་འཕྲད་ཞིབ་མོལ་བབ་བལྟས་ཀྱིས་ལས་དོན་
བྱེད་རྒྱུ་འདི་ཐད་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་བབས་རྩད་དཔྱོད་ཕན་ཚུན་དངོས……
གནས་དྲང་བཞག་གིས་ལས་དོན་ཡོང་ཆེད་ལ་གལ་སྲིད་ཕན་ཚུན་དཔོན………
རིགས་བློ་སེམས་མཐུན་མིན་རིགས་བྱུང་ཕྱིན་དེ་འཕྲལ་ཕྱོད་པའི་མི་རིགས་ཀྱི··
ཞུ་བ་བཞིན་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ལྟར་ལས་དོན་བྱེད་རྒྱུ།

དོན་ཚན་བདུན་པ། ཉིན་འདུའི་གནས་ཚུལ་ཡིག་རིགས་བོད་བཞུགས་
ལས་བྱེད་བློན་ཆེན་ལ་སྐྱེལ་འབུལ་དགོས་རྒྱུའི་ཐད་ཉིན་འདུའི་འབྲས་ལྗོངས···
སུ་སྡོད་མི་དཔོན་རིགས་ནས་གྲུང་གོའི་ས་མཚམས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་པོའི་ཞུ····
ཡོན་ལ་རྩིས་སྤྲོད་ཀྱིས་དེ་ནས་རྒྱ་ཚུགས་བརྒྱུད་འཕྲལ་མར་འབུལ་དགོས།
བོད་ཀྱི་ཡིག་རིགས་ཉིན་འདུར་སྐྱེལ་འབུལ་དགོས་རྒྱུ་ཡང་གྲུང་གོའི་ས…………
མཚམས་ལས་དོན་བྱེད་པོའི་ཞུ་ཡོན་ནས་ཉིན་འདུའི་འབྲས་ལྗོངས་སུ་སྡོད……
མིའི་དཔོན་རིགས་ལ་རྩིས་སྤྲོད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་བཞིན་འཕྲལ་འཕལ་སྐྱེལ་འབུལ···
དགོས་རྒྱུ།

དོན་ཚན་བརྒྱད་པ། གྲུང་གོ་དང་། ཉིན་འདུ་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
ནས་ཕར་ཚུར་གནས་ཚུལ་ཡིག་འགྲུལ་ལ་སེམས་ཆུང་འབྱུས་ཚད་གི་སྐྱེལ……
འབུལ་དགོས་རྒྱུ་དང་། དེ་མཚུངས་ཕན་ཚུན་གྱི་ཡིག་རིགས་སྐྱེལ་འབུལ་བྱེད་
མིའི་རིགས་ལ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀྱི་ཞུ་ཡོན་ནས་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱུ།

དོན་ཚན་དགུ་པ། སྔ་གདོང་དབྱེ་བ་ནས་བཟུང་ལོ་གཅིག་མཇུག་བོད་
ཀྱི་མི་རིགས་སྐར་ཡང་འབྲས་ལྗོངས་སུ་བསྡད་དེ་རྩྭ་ཟ་བ་བགྲིས་ཕྱིན་དབྱིན····
གོའི་ནས་འབྲས་ལྗོངས་སུ་སྐབས་སྐྱུར་མོན་སྤོད་རྩྭ་ཟའི་རྒྱུས་དཔྱད་གཏན····

འཕེབས་ཀྱི་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་རྒྱས་དཔྱད་ནང་དུ་འཁོད་པའི་གང་ཅིར······
ཚང་མས་ངེས་པའི་སྟོན་ཚུད་རྩ་ཆེག་གཏོང་རྒྱུ།

ད་དུང་ཞར་དུ་དོན་ཚན་ཁག་གསུམ་བཞག །གོང་གསལ་གྱི་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་དགུ་བཞག་པ་དེས་སྐར་ཡང་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ··········དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་མང་ཙམ་ཐོབ་པ། དཔེར་ན། སོ་ལྔའི་རིང་གྱི་རྒྱལ་གྱི་ཚོང་ཟོག་ལ་དཔྱ་ཁྲལ་བསྐྱུབ་མི་དགོས་པ་སོགས་དང་ཕོ་པ་ཚོས·········དབང་ཆ་དེ་དག་བེད་སྤྱད་ནས་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཉོ་ཚོང་གི་ཁ་ལོ་བསྒྱུར། ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་གཏོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་བོད་ཧྲིལ་པོ་བཙན་བཟུང་བྱེད་པའི··གོ་སྐབས་དང་། བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་མཐའ་འབྲས་ངན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད།

༢ རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་སྲིད་འཛིན་ཡོངས་སུ་བཞེས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་སྲིད་དབང་འཐོབ་རྩོད་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་སྐོར།

རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་ལུག(1895)ལོར། རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་ཕེབས། འདི་ལོ་ཟླ་༡ཚེས་༡༥ཉིན། ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཡོངས་འཛིན་གཞོན་པ་ཕུར་ལྕོག་བློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས······འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་དྲུང་ནས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་བླངས། དེ་མོ་ཧུ་ཐོག་ཐུ་དང་། བཀའ་བློན། གུང་། ཇ་སག །ཐའི་ཇི། གདན་ས་གསུམ་གྱི་འཕྲུལ་མི་སོགས་དཔོན་རིགས་སེར་སྐྱ་ཡོངས་ནས་མཇལ་དར་དང་། མཎྜལ་རྟེན་གསུམ་ཕུལ། དེ་ནས་སྔར་སྲོལ་ལྟར་སྤྲ་ཡེར་མཁན་པོ་བཏང་སྟེ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཀོང་ཞུའི་མཆོག་ལ་གསེར་སྙན་སྒྲོན། ཟླ་༨ཚེས་༢ཉིན།

གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་ཡིག་ཕྱིར་ཕེབས་སུ། དྭ་ལའི་བླ་མ་ནས་ཟླ་༡ཚེས་༡༡ ཉིན། ཕྱོགས་རྫོགས་ཟིན་པ་འདི་དག་བཀྲ་ཤིས་དགེ་མཚན་ལྷག་པར་ཆེ་བས་ངོས་ཀྱང་ཡིད་སྨོ་དཔག་མེད་བསྐྱེད་ཅིང་། ད་ནས་བཟུང་དྭ་ལའི་བླ་མས་ཆོས་སྐྱོང་སློབ་གཉེར་ལ་ཧུར་བརྩོན་གང་ཆེས་ཞྭ་སེར་གྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཁྱབ······འཕེལ་རྒྱས་དགོས་ངེས་ལ། ད་ལམ་དྭ་ལའི་བླ་མར་བཀའ་དྲིན་འཕར་མའི་གསོལ་རས་སུ་རྦུ་རུའི་བཟླས་ཕྲེང་གཅིག །གསེར་སྐུད་ལས་གྲུབ་པའི་ཤུབས་བཅས། ཡོལ་གོ་གཅིག །གཡང་ཏི་དཀར་པོའི་ཡོལ་གོ་གཅིག །རྒྱ་ཕྱུག་ཆེ་བ་གཅིག །རྒྱ་ཕྱུག་ཆུང་བ་གཉིས་བཅས་སྩལ། རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དགྱེས་པའི་ངང་ཚུལ་སྟོན་བཞིན་ཕྱག་དགུ་ཕྱུགས་བརྒྱངས།

དུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི་ཧ་ཅང་རྙོག་འཛིང་དང་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་བ་སྟེ། ལྷུང་ཐུར་ལའི་དམག་འཐབ་ཕམ་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན་བཅས་ཀྱི་ཐད་སྣར་བྱུང་མ་མྱོང་བའི་གྱོང་རྒུན་ཕོག་སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འགལ་བ་ཤུགས་ཆེར་ཕྱིན་པ་དང་གཅིག །དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པས་བོད་ཡོངས་རྫོགས་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བའི་ཆེད་དུ······བཙན་འཛུལ་དམག་འཁྲུག་ཐེངས་གཉིས་པ་བསླང་བའི་སྔ་གོན་བྱེད་པ་དང་···གཉིས། ཆིན་གོང་མའི་སྲིད་དབང་རྒུད་པོའི་དབུས་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་དང་མཚུངས་པས། བོད་ཀྱི་ཕྱི་ནང་བྱ་བ་གང་ཅིར་བཀོད་ཁྱུས་གཏོང་བའི་ནུས་པ་དང་བྲལ་བས་གསུམ། བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྲལ་སྲིད་དབང་འཛིན་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་དེ་ཉོར་དང་ཛ་དྲག་གི་གནས་སུ་གྱུར་བ···དང་བཞི། ཨུ་རུ་སུས་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་བོད་འདི་ཁོ་པ་ཚོའི་མངའ་འོག་ཏུ་འཇུག་རྩིས་བྱེད་པ་དང་ལྔ་བཅས་སོ།

གོང་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་བཀའ་ཤག་དང་། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འབུམ་མི། དཔོན་ཨི་ཁྲ་ཤེར་སྐྱ་ནང་ཆེ་བརྒྱ། དེ་མོ་རྒྱལ་ཚབ་དགོངས་ཞུ་གཏོང་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་སྲིད་འཁན་དངོས་སུ་བཞེས་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་པ་ལྟར། ཤིང་ལུག་ཟླ་<ཚེས་<ཉིན། ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལའི་སྲིད་ཞིའི་ཕུན་ཚོགས་ཕོ་བྲང་དུ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་སྲིད་བཞེས་པའི་མཛད་སྒོ…………འཚོགས། རྩེ་ཕོ་བྲང་དང་། གྲོང་སྡེའི་ཁང་པའི་རྩེར་དར་ལྕོག་བཙུགས། བསངས་བཏང་། མཆོད་པ་ཕུལ། བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་མཐའ་དག་གཟབ་མཆོར་གྱིས་བརྒྱན། ཀང་བྲོ་བླུ་གཞས་འཁྲབ་པ་སོགས་དགའ་སྤྲོའི་དཔལ་ལ་ཅི་དགར་རོལ།

མེ་སྤྲེལ་(1896)ལོར། ཉ་ལྷན་ཚོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ། རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ཚོགས་ཞབས་ཐོག་སྟོན་ཆེན་བཤམས། དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་བཀའ་ཆོས་གནང་།

རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས···པའི་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཁག·······གཉིས་བྱུང་བ་འདི་ལྟར། དང་པོ། བོད་བཙན་རྒྱས་ཨམ་བན་ཆི་གོ་ཀ་ནས་སྔར་བཞིན་གནས་ཀྱང་། ཆིན་གོང་མ་ཆེན་པོས་མགོ་འདྲོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་ལག་ལེན་ཞ་ལྐར་ཏེ་ཏྲིན་རྫོང་དཀར་འཁྲུག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མ·····བྱས་པ་དང་ཉག་རོང་དུས་ཞིང་ལངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པའི་དབར་འབྲེལ་བ་ཉིན་བཞིན་ཇེ་སྡུག་ཏུ་སོང་བས་ཆིན་གོང་མའི་བཀའ་ལ་བརྩི་འཇོག་དེ་ཙམ་མི·······

བྱེད་པ། གཉིས་པ། ཆིན་གོང་མས་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་རྒྱལ་གཅེས་
མཐའ་སྲུང་གི་དམག་འཐབ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག་དབྱིན་ཇི་བཙན······
འཛུལ་པར་ངོ་དགའ་གདོང་གསོལ་བྱེད་ཆེད་ལུང་ཐུར་ལ་ནས་བཟུང་གཉའ་པ་
རྫོང་གི་ལྷོ་ངོས་འགྲིག་ར་དང་། ས་ཆ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་སྤྲད་པ་སོགས་ལ་
བརྟེན་ཨུ་རུ་སུར་དཔུང་རོགས་བཙལ་ནས་དབྱིན་ཇི་མཐར་སྐྲོད་པའི་ཐབས་
བྱུས་བཟུང་། དུས་དེར་ཨུ་རུ་སུ་ཡི་འདྲེ་ལག་བོད་དུ་བརྒྱུདས་པ་བཅས་སོ།

ཕྱོགས་མཚུངས་བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྲོལ་དུ་འང་སྲིད······
དབང་འཛིན་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཇེ་དར་ཅན་དུ་གྱུར། ཤིང་ལུག
(1895)ལོར། བཀའ་ཤག་དང་། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འཐུས་མི་
སོགས་ཀྱི་རེ་འདུན་ལྟར། དེ་མོ་རྒྱལ་ཚབ་དགོངས་ཞུ་གནང་བའི་རྗེས་སུ་དེ་
མོ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་སྐུ་མཆེད་ནོར་བུ་ཚེ་རིང་དང་། བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན།
དེའི་ཕྱོགས་གཏོགས་དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་དབང་ཆ······
ཤོར་བར་ཡིད་མ་རངས་པར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོར་ངན་གཏད་བཙུག
སྐྱེ་བཀྲོང་ཐབས་བྱས། ཁོ་པ་ཚོས་སྔར་ཡང་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཛིན་ཐུབ་
པའི་རེ་ངན་བཅངས། སྔགས་གཡོ་དེ་དག་མཐིལ་བརྟོལ་བའི་རྗེས་སུ་དེ་མོའི་
སྤུན་མཆེད་གཉིས་དང་བྱེད་གཏེ་རྣམས་འཛིན་བཟུང་ཐོག་བཀའ་ཤག་དང་།
སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འཐུས་མི་སོགས་ནས་བྱེད་གཏེ་རྣམས་ལ་ཞུ་བ······
ལྷངས་པས་ཁོ་པ་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྡིག་ཉེས་རྣམས་ངོས་ལེན་ཞུས། དེ་མོ་
རྒྱལ་ཚབ་ཟུར་པ་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོས······
འཕྲལ་ཉིན་དེའི་མཚན་མོར་སློ་ཁུར་དུ་གྲོངས། སྐབས་དེར་བགྲང་བྱ་བཞི་
བཅུ་ཞེ་ལྔར་ཕེབས། འོན་ཀྱང་། དེ་མོ་རྒྱལ་ཚབ་ཟུར་པ་གཤེགས་ཚུལ་སྐོར་ལ་

བཤད་སྒྲོལ་མི་འདྲ་བ་མང་ཙམ་བྱུང་བ། དཔེར་ན། ལ་ལས་དེ་མོ་རྒྱལ་ཚབ་ཟུར་པ་འཛིན་བཟུང་བྱས་རྗེས་བཙོན་ཁང་ནང་འདས་པ་རེད་ཟེར། ལ་ལས་དྭ་ལའི་བླ་མའི་ཨོག་ཁག་གིས་བཀུམ་པ་རེད་ཟེར་བ། ཡང་ལ་ལས་ངན་གཏད་བཏུག་ནས་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རྩིས་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་རྫ་བ་ནས་མེད་པར་མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་རེད་ཟེར་བ་སོགས་བཤད་ཚུལ་མང་……ཙམ་བྱུང་། བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དངོས་འདིའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས……བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་རྩ་ངར་དང་། ཇ་དྲག་གི་གནས་སུ་སྒྱུར་བ་གསལ་པོར་མཚོན་ཐུབ།

དེ་མོ་རྒྱལ་ཚབ་ཟུར་པ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ། བྱེད་གཏེ་གཙོ་བོ་ཉ་མས་ཚར་བཅད། གྲྭ་ཚང་གི་རྒྱུ་དངོས་རང་འཇགས་ཐོག་བླ་བྲང་གི་དངོས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་དང་གཞིས་ཀ་གཞུང་བཞེས་བཏང་། ཏཱ་ཐོག་ཐུའི་གོ་གནས་འཕྲོག་པ་དང་། ཡང་སྲིད་ཀྱང་འཚོལ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཕབ།

དུས་དེར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དང་། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཐོག་དགུ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་དབར་ལའང་མི་མཐུན་པའི་གནས་ཚུལ་མང་ཙམ་བྱུང་། མདོར་ན། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་འགལ་བ་ཤུགས་ཆེར་ཕྱིན་སྐབས། དབྱིན་ཇི་དང་། ཨུ་རུ་སུ་སོགས་ཕས་རྒོལ་མ་རུངས་པ་ཚོར་བོད་ཀྱི་ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་རྡུས་དང་། བཙན་འཛུལ་དམག་འཁྲུག་བསླང་བའི་གོ་སྐབས་རྙེད་དེ་འདྲེ་ལག་བོད་དུ་བརྒྱངས་པ་བཅས་སོ།

༨ ཨུ་རུ་སུ་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་འདྲེ་ལག་བོད་དུ་བརྒྱངས་པའི་སྐོར།

རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་ཐེར་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་རྣམ་ཐར་ཞེས་པའི་ནང་བཀོད་དོན་“ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཨུ་རུ་སུར་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ནི་གཤམ་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་སྟེ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དམག་དཔུང་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་སུ་སླེབས་ཏེ་བོད་འདི་ཉིན་……བཞིན་ཉེན་ཁའི་གནས་སུ་ལྷུང་བ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ཆིན་ཁྲའོ་སྲིད་གཞུང་གིས་དབྱིན་ཇིར་ཞེད་སྣང་སྐྱེས་ཏེ་བོད་མི་དམངས་ཀྱིས་ཕར་རྒོལ་བྱས་པ་དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེན་བྱེད་མི་ནུས་སྐབས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་གཞན་ཞིག་བཙལ་ཏེ་དབྱིན་ཇིའི་བཙན་འཛུལ་ལ་འགོག་རྒོལ་བྱེད་དགོས་སྙམ། དེར་བརྟེན་ཨུ་རུ་སུ་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་མགོ་བསྐོར་དུ་ཚུད་དེ་ནོར་འཁྲུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཨུ་རུ་སུ་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་བོད་ལ་རོགས་རམ་བྱས་ཏེ་དབྱིན་ཇིར་འགོག་རྒོལ་བྱེད་པའི་རེ་འཛིན་བྱས་ཟེར། ”དཔེ་ཞིབ་འདི་ནི་སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན། རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་ཐོག་མར་ཨུ་རུ་སུར་འབྲེལ་བ་འཛུགས་པས་དེ་དབྱིན་རྒོལ་རྒྱལ་སྲུང་གི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་རྗེས་ཨུ་རུ་སུའི་མགོ་བསྐོར་འོག་ནོར་འཁྲུལ་གྱི་ལམ་དུ་ལྷུངས། མཐར་མིས་རྒྱལ་གོང་བུ་གཅིག་སྒྱུར་ལ་མི་ཕན་པའི་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་མཛད།

ཨུ་རུ་སུའི་ངོས་ནས་བཤད་ན། བོད་འདི་མིས་རྒྱལ་དང་ཁ་བྲལ་གཏོང་བའི་སྔོག་གཡོ་དེ་སྔོན་ཚུད་ནས་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་སྤྲེལ་ (1872) ལོ་ནས་བཟུང་སྔ་རྗེས་སུ་དམག་དཔོན་ཕུ་རྗེ་ཝར་སི་ཆི……དང་། པོའོ་ཕུ་སློ་ཧྥུ་སི་ཅི་སོགས་ཤིན་ཅང་བརྒྱུད་བྱང་ངོས་ནས་ནག་ཆུ་བར་བསླེབས། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་ངོ་རྒོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས་

སྐབས་མཚོ་སྔོན་དུ་ཕྱིར་ལོག ཡང་མེ་བྱི(1876)ལོར། ཤུ་ཏུ་ཤུའི་ཛོ་དཔོན་ཉིའི་ཟེར་བ་བོད་དུ་བསྐོར་ཞུལ་ཡོང་བར་བོད་ཀྱི་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་....ཡོངས་ནས་ངོ་རྒོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས། ཤུ་ཏུ་ཤུའི་ཞུལ་མ་བཀག་འགོག་བྱེད་པའི་སྐོར། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་བརྒྱད་གོང་མ་ཆེན་པོར་སྙན་ཞུ་ཕུལ་བ་འདི་ལྟར།

"གཞུང་གི་ལས་དོན་ཞོར་སྐྱོང་བྱེད་པོ་རྗེ་དྲུང་ཧུ་ཐོག་ཐུ་ནས་ཡི་གེ......ཕུལ་དོན། ཉེ་ཆར་ཨམ་བན་མཆོག་ནས་འདི་གར་ལྷང་ཤུ་གནང་འགྱུར་ཞིབ་ཆ་དེབ་གསལ་བསྒྱུར་ཀློས་ཞུ་མ་དགོས་པ་ཕུད། འགག་དོན་དུ་རྒྱལ་ཁག་ཕན་ཚུན་ཚོང་འཁྱལ་སྐོར་ཕྱི་ཁྲབ་ལས་དོན་བྱེད་པོའི་ཡ་མོན་ནས་གནས་ཚུལ་ཞིབས་གསལ་ཀོང་ཞུའི་ཁྲི་བཞུགས་གཉིས་ཟླ་༥ ཚེས་༢ ཉིན་ངོ་གོལ་རྒྱལ་ཁབ་གི་ལས་དོན་བྱེད་པོ་ནས་མི་སྣ་ཆེད་མངགས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་འགྱུར་གསལ་....དུ། ངོ་དཔོན་ཉིའི་ཟེར་བ་ཕ་མི་བརྒྱུད་བོད་ལྡོངས་བཅས་པའི་ས་གནས་སུ་བསྐོར་ཞུལ་དུ་ཐོན་ཚེ་གང་ཅིར་མཐོང་ཐོས་རྒྱ་ཆེ་ཡོང་གནས་ལ་ལག་འཁྱེར....གསོལ་རས་གནང་ལུགས་ནན་གྱིས་ཞུ་བར་བརྟེན། པེ་ཅིང་ཞུན་ཐན་ཧྲུའི་ཡ་མོན་ནས་ཐམ་ག་ཕབ་སྟེ་ངོ་གོལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་སྣར་རྗེས་སྤྲོད་སོང་བ། སྔར་ངོ་དཔོན་ཉིའི་བཅས་འགྱུར་སྐབས་ལག་འཁྱེར་ལ་གཞིགས་པས་གཏོང་....དགོས་ལས་ཟིངས་ཤིག་དོན་ཕུད་རིགས་མི་འབྱུང་བ་དགོས་རྒྱུ་ཞེབས་ལྟར.....བརྩི་འཛོག་བྱེད་དགོས་ཞེས་གསལ་བ་འདི་སྐོར་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་དང་། སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་བརྒྱད་བོད་འབངས་སེར་སྐྱ་སྤྱི་དམངས་ལ་ལྷང་ཤུ་སྒྲོག་སྒྲངས་ཐོག་བཀོད་ཁྱབ་ཞུས་པར་སེར་སྐྱ་སྤྱི་མཐུན་གྱིས་ཞུ་རིགས་སུ། དེ་སྔ་ཞན་ཏོང་ཁྲི་བཞུགས་བཅུ་གཅིག་པའི་ལོ་ཐན་ཀྲུའི་མི་རིགས་སོགས་གསར་སྤྲོས་ཀྱིས......

བཏང་ཚེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། བོད་ཁམས་སྤྱིའི་བདེ་སྐྱིད་ལ་
གནོད་ཚབས་ཡོང་གནས་ལ་འདི་རིགས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་གཏོང་ཐབས་མེད་
ལུགས་མཐའ་གན་སྤྱི་སྒྲིག་རྟགས་འབྱར་བཞག་ཐོག བོད་བཞུགས་བློན་
ཆེན་བརྒྱུད་གོང་མ་ཆེན་པོར་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་སོགས་རྒྱ་བོད་དེབ་གསལ
མ་ཟད། རང་ཁོངས་ས་གནས་ཁག་ནས་འདི་གྲས་འགྲོ་འདུག་བཏང་ཤོར་
བསླ་བཞག་ཡིག་འགྲུལ་ཙམ་ཡང་གཏོང་ལེན་མི་ཆོག་པའི་དམ་དྲག་ཞུ་སྲུས་དེ་
ལྟར་ཡིན་ན། ད་ལམ་ངོ་གོལ་མི་རིགས་བོད་རྫུགས་སུ་གསར་སྒྲིས་ཀྱི་གཏོང་
རྒྱུ་སྟར་བཞག་གན་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཁར། ས་གནས་འདབ་འབྲེལ་ཁག་
མང་ནས་འདི་དང་འདི་འདྲ་བའི་འགྲུལ་ལམ་འགོ་ཚུགས་སོགས་ལབ་རྫོད
ཀྱིས་ས་མཚམས་ཞོད་མི་འཇགས་པའི་ཟིངས་ཤིག་དང་། དེར་བརྟེན་བསྟན་
མར་འཕྲལ་ཕྱུགས་གནོད་འགལ་ཇི་འགྱུར་འགན་བློས་བཟོད་མིན་ལ་ངོ་གོལ
མི་རིགས་ས་གནས་ཇི་འདྲ་འགྱུར་ཙང་། བཀག་འགོགས་ཕྱིར་སློག་མི་ཞུ་མཐུ་
མེད་ལ་དེ་དོན་རྒྱ་བོད་བཀའ་མོལ་འཕྲལ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་ཞུ་ནན་ཅི་ཆེ་དང
འབྲེལ་བས་སེར་སྐྱ་སྤྱི་དམངས་ནས་ངོས་རྟ་ཐོག་ཕྱུ་དང་། བཀའ་བློན་ཕྱུན
མོང་བཅས་ལ་ཞུ་ཐོ་དང་། ཨམ་བན་ཆེན་པོར་འབུལ་རྒྱུའི་སྙན་ཞུ་རྟགས
འབྱར་བཅས་ཕུལ་འགྱུར་བྱུང་བ་ཨམ་བན་མཆོག་དགོངས་དྭངས་ཆེད་སེར
སྐྱ་སྤྱིའི་སྙན་ཞུ་རྟགས་འབྱར་ཟུར་འབུལ་ཞུས་པར་ཐུགས་ཞིབ་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ
ཕན་ཚུན་ཚོང་འགྲུལ་སྐྱི་ཁྲ་བ་མཛད་པོའི་ཡ་མོན་ལ་གནས་ཚུལ་གནང་འོས
སོགས་བོད་ཁམས་བསྟན་སྲིད་སྤྱི་དོན་གལ་ཆེར་དགོངས་བཞེས་ཀྱིས་ངོ་གོལ
མི་རིགས་གསར་སྒྲིས་ཡོང་ཐལ་མི་འབྱུང་བ་ཞིག་དགོངས་འཇགས་ཡོད་པ་ཞུ།
དེའི་ཆེད་དུ། མེ་ཕྱི་ཟླ་༨ཚེས་༡༠ལ་ཕུལ་” ཞེས་འཁོད། དེ་རྗེས་ཨུ་རུ་སུའི་

བསྐོར་ཞུས་པ་ཆབ་མདོ་སོགས་བརྒྱུད་ལྷ་སར་ཡོང་ཐབས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་། ས་གནས་སོ་སོའི་འགོ་དམངས་རྣམས་ནས་བཀག་འགོག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པས་ཕོ་པ་ཚོ་བྱེད་ཐབས་དབེན་པའི་གནས་སུ་ལྷུངས།

ཕྱི་རོལ་པ་ནི་གཡོ་ཐབས་ཀྱི་སྒྱུར་རར་མཆོག་ཏུ་མངའ་བས། ཨུ་ཙ་སུའི་མི་དངོས་སུ་བོད་དུ་བསྐྱོད་ཐབས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་ཐབས་ལམ་གཞན་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་བོད་ཀྱི་ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་བྱུས་བྱེད་པའི་གྲབས་བཤམས། ཨུ་ཙ་སུས་པུ་ལི་གཡའ་ཐ་ (ཕྱི་སོག) བཙན་བཟུང་བྱས་རྗེས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་གུས་བྱེད་ཚུལ་གྱིས་ནང་པའི་དགོན་པར་ཉམས་གསོ་དང་། ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་རོགས་རམ་བྱེད་པའི་གཡོ་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་སོག་དང་བོད་རིམ་བཞིན་ཟ་ཇིས་བྱས། དུས་དེར་ཕྱི་སོག་ནས་གཞོན་ནུ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བོད་དུ་འོང་། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་བཀྲིས་ལྷུན་པོར་རབ་ཏུ་བྱུང་། དོ་རྗེ་གཡིབ་ཅེས་པ་དེའང་སྐབས་དེར་ལྷ་སར་འོང་སྟེ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་དགོན་པར་བསྡད། དོ་རྗེ་གཡིབ་ཟེར་བ་དེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་རྟ (1846) ལོར། ཕྱི་སོག་གི་ས་ཁོངས་པུ་ལི་གཡའ་ཐར་སྐྱེས། སོག་པོའི་མིང་དུ་དོ་རྗེ་གཡིབ་ཟེར། མིང་གཞན་དུ་ཀའོ་ལུང་ལོ་སེན་ཨོ་མིན་གཡའ་ཀུན་དབང་དོ་རྗེ་ཟེར་ (ཕྱིས་སུ་མཚན་ཉིད་མཁན་པོ་ཞེས་འབོད་) དེའི་མིང་སྒྲ་བསྒྱུར་བྱེད་སྟངས་མང་བས་ཨུ་ཙ་སུའི་ཡིག་ཐོག་ཏུ་དོ་རྗེ་གཡད་ཕུ་དང་། དབྱིན་ཡིག་ཏུ་དོར་ཇེ་ཕུ། རྒྱ་ཡིག་ཏུ་རྡ་འར་ཀྲེ་ཞེས་འབོད་པས། མི་གཅིག་ལ་མིང་ཧ་ཅང་མང་བ་ལྟ་བུར་གྱུར། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལྕགས་ལུག (1871) ལོར། རང་ལོ་ཉེར་ལྔར་སོན་སྐབས་བོད་དུ་འོངས་ནས་འབྲས་སྤུངས་དགོན་པར་གྲྭ་པ་བྱས།

རང་ལོ་སོ་ལྔ་ཙམ་ལ་སླེབས་སྐབས་དགོན་པ་དེའི་སློབ་དཔོན་བྱས། རིག་གནས་སྒྲི་དང་། ལྷག་པར་དུ་མཚན་ཉིད་མཁས་ཅན་དུ་གྱུར། དུས་དེར་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་སྲིད་དོན་བྱ་བར་ཐེ་བྱུས་མེད་པར་རབ་བྱུང་བ་ཚུལ་ལྡན་གྱི་དང་ཚུལ་བསྟན། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ས་ཁྱི (1898) ལོར། ཁོ་པ་རང་ལོ་༥༢ ལ་བསླེབས་པ་ནས་བཟུང་ཕྱི་དོན་གལ་ཆེ་ཁག་ལ་ཐེ་གཏོགས་དང་ཉེས་སྐྱོན་འཛེམས་མེད་ཀྱིས་འཐབ་ལས་གཡོ་འཁྲུལ་གྱི་བྱ་བ་མང་ཙམ་བརྩམས་པས་རྡོ་རྗེ་གཡིབ་ཅེས་པའི་མིང་དེ་ཀ་ལི་ཀ་ཏ་དང་། སྲི་ལྷ་སོགས་གང་སར་ཁྱབ། ས་ཁྱི (1898) ལོར། ཨའོ་གྲཙ་དང་། ཨུ་རུ་སུའི་ཤར་སྐྱའི་ཞིང་ཆེན་ཁག་ལ་བསོད་སྙོམ་གྱི་མིང་ཁྲིར་ནས་བསྐྱོད། དུས་དེར་ཨུ་རུ་སུའི་བློན་པོ་ཆོས་རྡོ་རྗེ་གཡིབ་སླེབས་པ་ཤེས་འཕྲལ་ཁོ་པ་དང་ཐུག་འཕྲད་ཐོག་ལྷ་སར་བཅའ་སྡོད་ཨུ་རུ་སུའི་སྐུ་ཚབ་ཏུ་བསྐོ་གཞག་བྱས། བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག་རྗེས་རྒྱལ་མཆོག་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོར་དངོས་པོ་འབོར་ཆེན་ཕུལ། དེ་བཞིན་བཀའ་བློན་བཤད་སྒྲ་སོགས་དཔོན་རིགས་ཆེ་གྲས་ཁག་ལའང་དངོས་པོ་མང་པོ་སྤྲད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སོགས་ལ་ཆིན་གོང་མ་སྤོབས་ཞན་ཚུལ། དབྱིན་ཇི་གཡོ་སྒྱུ་ཆེ་ཚུལ་ཨུ་རུ་སུ་སྟོབས་ཤུགས་ཡོད་ཚུལ་སོགས་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྱུར་བ་མང་ཙམ་བྱས། རྡོ་རྗེ་གཡིབ་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལ་ཞུ་གསལ། "གུང་གོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པ་ཁྱེད་རང་གི་བདག་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་ཞིང་། ད་ལྟ་སོག་མ་ཆད་དུས་ལྟ་བུར་གྱུར་བས་དེ་ར་བརྗེས་ན་མི་འགྲིག གུང་གོའི་རྒྱལ་ཁབ་དབྱིན་ཇིའི་དབང་ཤུགས་འོག་ཚུད་ཟིན་ཞིང་དབྱིན་ཇི་དེ་བཞིན་འདོད་གནག་ཟློགས་མེད་དང་། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ལ་གུས་སེམས་ཆེ་བས་ཁྱེད་རང་གི་ཆོས་ལ་དད་གུས་མི་བྱེད་པ་མ་ཟད། བོད་

ཀྱི་བླ་མའི་སྐུ་དབང་སྲོལ་རྙིང་རྩ་མེད་དུ་གཏོང་དེས་ཡིན། ངོ་གོའི་འདི་བཞིན་གནམ་འོག་གི་སྟོབས་ཤུགས་ཅན་ཡིན་ན་དབྱིན་རོགས་བྱུང་ཚེ་དབྱིན་… ཇི་འདྲུལ་ཐུབ་པས་མ་ཚད། ངོ་གོའི་གོང་མའང་ཁྲིད་རང་གི་ཆོས་ལ་འཛུག་ཐུབ་པ་དང་། ངོ་གོའི་མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་སྒྱུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མངའ་འབངས་ཞུས་ཏེ་བཙུན་པ་སློབ་མ་ཡོང་ངེས་རེད” ཟེར་བ་དབྱིན་སྒྱུར་མང…… ཙམ་བྱས། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པས་གཡོ་གཏམ་དེ་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་མཛད་དེ་བཀའ་ཤག་སོགས་ལ་བཀའ་བསྒྲུར་ཙམ་ཡང་མི་གནང་བར་ཨུ་རྩ་སྒྲུར་ཕེབས་རྩིས་གནང་། བཀའ་ཤག་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་ཤེས་འཕྲལ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོར་ངོ་གོལ་གོང་མ་ངས་ནམ་པ་ལེགས་ཤིང་། འོན་ཀྱང་གཞུང་དོན་གལ་ཆེ་འདི་ལྟ་བུ་དོ་རྗེ་གཡིབ་གཅིག་པུར་བཀའ་བསྒྲུར…… མཛད་དེ་ཐག་གཅོད་གནང་བ་ནི་དབང་ཆ་ལས་བརྒལ་བས་ག་ལ་སྲིད་ཅེས…… གསོལ། དེ་ནས་བཀའ་ཤག་གིས་ཐབས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཀག་འགོག་བྱས། ས་ཕག(1899)ལོར་དོ་རྗེ་གཡིབ་སླར་ཡང་ཨུ་རྩ་སྒྲུར་བསྐྱོད་ནས་གོང་མས་མཇལ་འཕྲད་གནང་། བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་སྐབས་ཨུ་རྩ་སྒྲུའི་གོང་མས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་འབུལ་བྱེད་ཡི་གེ་གཅིག་ཁྱེར་ཡོང… ནས་བརྗོད་གསལ། ངོ་གོའི་མི་སྣ་ཆེད་མངགས་གཏོང་རྒྱུའི་སྐོར་གྲོས་མོལ་ཞིབ་གསལ་དགོས་རྒྱུ་ཟེར་བ་དང་། གོང་མས་བསྒྲུར་བའི་ངོ་གོའི་ཤེ་ལྷ་ཆོས་ལུགས་ཁང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོའི་ཆོས་སྲོལ་རྒྱུན་པ་ཞིག་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་ཕུལ། དེ་ནས་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་སོང་རྗེས་དོ་རྗེ་གཡིབ་སླར་ཡང་ཨའོ་ཁྲའུ་དུ་བསྐྱོད། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་བཀའ་ཤག་སོགས་ཀྱིས་གསེར་སྣན་སྒྲོན་པར…… གསན་འཛོམ་རྩ་བ་ནས་མེད་པར་སྐོག་ཁྲ་གོ་གནས་མཐོ་བའི་སེར་མོ་བ………

(མགྲོན་གཉེར་ཆེ་མོ་ཡིན་ཟེར་སྐད) གཅིག་ཕོ་པ་དང་མཉམ་དུ་བཏང་། ལམ་
ཕྱོགས་གོར་ཁ་དང་། ཉིན་འདུ་བརྒྱུད་ཕོ་ནན་སྤོ་བོར་འཁྱེར་མཚམས་ཨུ་རུ་
སུའི་གྲུ་གཟིངས་སུ་བསྐྱད་དེ་བསྐྱོད། ཨུ་རུ་སུར་འཁྱེར་རྗེས་གོང་མས་
མཇལ་འཕྲད་གནང་། གྲོས་མོལ་མང་ཙམ་བྱས། ལྕགས་གླང་ (1901)
ལོར། ལྷ་སར་ཕྱིར་ལོག་རྗེས་དྷ་ལའི་བླ་མ་དང་མཇལ་འཕྲད་ཞུ་སྐབས་ཕན་
ཚུན་མོལ་བསྡུར་མཛད་པའི་དོན་ཚན་ནང་དུ། ཆིན་ཡང་ལྷ་སར་མངགས་
སྡོད་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་དབར་གྱི་མཛའ་འགྲོགས་སྤེལ་རྒྱུ་དང་། སེར་མོ་བ་
དཔོན་རིགས་ཀྱིས་ཕྱུལ་བའི་ཨུ་རུ་སུ་དང་བོད་དབར་གྱི་ཆིངས་ཟིན་ནང་……
འཁོད་དོན། "ངོ་གོས་བོད་ལ་བཟོ་སྣོ་ཕྱི་རྒྱུ་དང་། སྔོ་ཕྱོགས་ཉེ་འབྲེལ་དང་
བྱེད་དཀའ་བའི་དོན་རྩ་བྱུང་ཚེ་ངོ་གོ་ནས་ཁས་ལེན་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱུ། ངོ་
གོ་ནས་གཡང་ཤི་གཡང་ས་དཀྱིལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁོངས་སུ་ལངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན……
པ་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ།" སོགས་འཁོད་པའི་ཆིངས་ཟིན་ལ་དྷ་ལའི་བླ་མས……
རྟགས་འཇོགས་གཏན་འཁེལ་མཛད་ཀྱང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་
ཁས་ཚ་བ་ནས་མི་བླངས་པ་དང་། ཡང་དྷ་ལའི་བླ་མ་དགོངས་འགལ་ཡོང་
དོགས་ཀྱིས་བབས་སེལ་མང་ཙམ་ཞུས། བཀའ་ཤག་ནས་དྷ་ལའི་བླ་མའི་
དགོངས་དོན་འབའ་ཞིག་མ་བསྒྲུབ་ཐབས་མེད་ལ། མཆོན་ཆ་གྲབས་གསོམས་
བྱེད་ཆེད་རྡོ་རྗེ་གཡིབ་ཨུ་རུ་སུར་མངགས། རིམ་བཞིན་དྲག་ཆས་འབོར་ཆེན་
ནོར་བུ་གླིང་ཁར་དབོར་འདྲེན་ཞར་ཚགས་དང་འབྲེལ་དྷ་ལའི་བླ་མ་རང་ཉིད་
ནས་དོ་དམ་མཛད་ཟེར་སྐད། སླར་ཡང་རྡོ་རྗེ་གཡིབ་ཨའོ་ཀྲུའུ་ལ་བསྐྱོད་དེ་
དངོས་རིགས་གལ་ཆེ་མང་པོ་བསྒྲུབས་ནས་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་གཙོ་བོ་རྣམས་
ལ་སྤྲད། དུས་དེར་བཀའ་བློན་བཤད་སྒྲ་དང་། རྡོ་རྗེ་གཡིབ་དབར་ལའང་

འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་སྐད། བཀའ་བློན་བཞད་སྒྲ་བའི་ལྷ་བ་ལའང་འཁྱུར་ལོག་ཕྱིན་ནས་ཨུ་རུ་སུར་དཔུང་རོགས་བཅོལ་ནས་དབྱིན་ཇིར་འགོག་གོལ······བྱེད་པའི་ཐབས་བྱུས་ལ་ཡོངས་སུ་མོས་མཐུན་བྱས།

ཉེ་ཞིག་སོང་མཚམས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་རྡོ······རྗེ་གཡིབ་ལྷ་སའི་དགྲ་ཆས་མཛོད་ཁང་དོ་དམ་པར་བསྐོ་གཞག་གནང་། ཨུ་རུ་སུའི་མི་མདའ་མང་པོ་ཐ་མོང་ཐོག་ལྷ་སར་དཔོར་འདྲེན་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དབྱིན་ཇིས་ཐོས་པ་དང་། ས་ཕག(1899)ལོར། ཐད་ཀར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ལ་འབྲེལ་བ་འཛུགས་ཆེད་ཀ་ཤི་མིར་བཅའ་སྡོད་དབྱིན་ཇིའི་འཐུས······མིས་ལ་དྭགས་བརྒྱུད་མདའ་རིས་སྐར་དཔོན་ལ་ཡི་གེ་བཏང་བ་དེ་བཀའ······ཤག་ནས་ཕྱིར་སློག་པ་དང་། དེ་རྗེས་དོ་རྗེ་གླིང་དུ་བཅའ་སྡོད་འབྲུག་པའི་འཐུས་མི་དབུ་རྒྱན་ལྷ་སར་ཡོང་སྐབས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོར······ཕུལ་བའི་ཡི་གེ་དེའང་ཕྱིར་སློག་གནང་བས། དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པ་ངོ་ཚ་ཁ་སྐྱེངས་ཀྱིས་བོད་ལ་སླར་ཡང་བཙན་འཛུལ་བྱེད་པའི་རྣམ་སེམས་ཆེས་ཆེར་སྐྱེན། ཉེ་ཞིག་སོང་ཙམ་གམ་པ་རྫོང་དབྱིན་ཇིའི་དམག་དཔུང་གིས་བཙན་བཟུང་བྱས། རིམ་བཞིན་ལྷ་ས་བར་བཙན་འཛུལ་དམག་དཔུང་བཏང་། དུས་དེར་ཨུ་རུ་སུས་རང་རྒྱལ་བྱང་ཤར་ས་ཁུལ་དུ་རི་ཡིན་དང་དམག་འཐབ···བྱེད་པའི་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་བཞིན་པར་གནས་པ་བཅས་སོ།

༥ བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་དམག་འཁྲུག་ཐེངས་གཉིས་པའི་སྐོར།

རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་སྲིད་དབང་དངོས་སུ········འཛིན་པའི་རྗེས་སུ། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་དང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་

ད་བར་དབྱིན་ཀྲོལ་མཐའ་སྲུང་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད་རྫོག་ཟ་གཅིག་སྒྲིལ་མ་བྱུང་……
པས། ཕྱིའི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་བོད་བཙན་བཟུང་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས
གསར་པ་རྙེད། དུས་དེར་ཨུ་རུ་སུའི་གསང་ཞུལ་རྡོ་རྗེ་གཡིབ་སོགས་བོད་དུ
འོངས་ནས་མིས་རྒྱལ་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་ལ་གཏོང་བ་བརླག་གཏོང་བའི་གཡོ……
སྒྱུའི་སྒྱུར་བ་མང་ཙམ་སྤེལ། དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པས་ཞི་བའི་གཡོ་ཐབས
ལ་བརྟེན་ནས་བོད་འདི་ཁོ་པའི་མངའ་འོག་ཏུ་བསྒྱུར་ཐབས་བྱེད་ཆེད། རྒྱལ
བ་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོར་ཡི་གེ་ཐེངས་གཉིས་ཙམ་ཕུལ་ཡང་། ཆིན་ཁྲའོ
སྲིད་གཞུང་དང་ཨམ་བན་ལ་མོལ་བསྡུར་མ་བྱས་པར་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁག་དང་ཡིག
འགྲུལ་བྱས་མི་ཆོག་ཅེས་གསུངས་ཏེ་ཕྱིར་སློག་མཛད་པས། དབྱིན་ཇིས་དྲག
ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཁོ་པ་ཚོའི་མངའ་འོག་ཏུ་བསྒྱུར་པའི་གྲབས་བྱས།
དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པས་བོད་དམག་གིས་མཐའ་མཚམས་བསྐྱལ་བ་དང་།
ཆིངས་ཡིག་དང་རྒྱབ་འགལ་བྱས་པ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་དཀར་ནག་གབ་ཕྱི……
སློག་པའི་སྒྲིང་ཕྱོགས་མང་ཙམ་བཟོས། དོན་དུ་བོད་ཕྱོགས་ནས་ཐོག་མཐའ
བར་གསུམ་དུ་ཆིན་གོང་མ་ཆན་ལུང་ཁྲི་བཞུགས་ལོ་ང་དགུ་ལོར (1794)
གཏན་འབེབས་གནང་བའི་ས་མཚམས་ཐོ་པོ་ལས་མི་བཀྱལ་ཞིང་། ཕྱི་དབྱིན
ཕྱོགས་ནས་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་རང་སྣང་གང་ཤར་གྱིས་རྡོ་རྟགས་གསར་པ་བཙུགས།
བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོ་བཙན་བཟུང་བྱས་སྐབས་བོད་ཀྱི་དམག་དམངས་ཁོང……
ཁྲོའི་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར། རྡོ་རྟགས་གསར་པ་དེ་གཏོར། དུས་དེར་མཐའ
མཚམས་སུ་ཛ་དྲག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། ཆུ་ཡོས (1903) ལོར། དབྱིན
ཇིས་བོད་འབྲས་ས་མཚམས་སུ་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་བྱས་ཏེ། ས་མཚམས་ཀྱི
གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པའི་རེ་བ་བརྟན་པ་ལྟར། ཆུ་ཡོས

(1903)ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་༡༦ཉིན། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀས་མངགས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་གྱིས་གནས་གསུམ་པའི་གྲེ་སྒྲ་ཏའ་ཞུན་ཤེའི་དང་། གྲོ་མོའི་དམྱ་ཁྲལ་སི་སྤྲ་འར་(དབྱིན་ཇིའི་མི་རྒྱུད)། རྒྱང་ཡིག་ཆེ་མོ་བ་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས། དབུས་མདའ་ཚ་རོང་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོ་བཅས་འབྲུས་མི་བཞི་དང་ལས་བྱར་རྩེ་དྲུང་དགེ་འདུན་ཆོས་དར་དང་། བརྒྱ་དཔོན་འགྱུར་མེད་ཚེ་བརྟན། ཉིང་དཔོན་ལྷ། རྒྱ་སྦྱོང་དམག་བཅུ་གཉིས་བཅས་བཏང་། དབྱིན་དམག་གི་དམག་དཔོན་ཙང་ཧའོ་ཧྲང་དང་། འབྲས་ལྗོངས་སུ་བཅའ་སྡོད་དབྱིན་ཇིའི་གྲོན་ཡོན་ཏོད་བླ་གཉིས་ནས་དབྱིན་ཇིའི་འབྲུས་མིའི་མིང་······འཁྱེར་ཐོག་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་འཁྲིད། བོད་ལ་འབྲེལ་གཏུགས་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས་པར་ས་མཚམས་བརྒལ་ཏེ་གམ་པ་རྫོང་གི་ཕྱོགས་སུ་འོངས། བོད་ཀྱི་ས་གནས་རྫོང་དཔོན་གྱིས་བཀག་འགོག་ཇི་ལྟར་བྱས་ཙང་ཉན་འཛོག་བྱེད་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག་རྫོང་དཔོན་ལ་ཉེས་བརྟུང་བཏང་སྟེ་གམ་པ་རྫོང་དུ་བསྡད། ཀྲུང་དབྱང་དང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་འབྲུས་མི་གམ་པ་རྫོང་དུ་འབྱོར་······སྐབས་ཁོ་པ་ཚོ་དང་འཕྲད། གནས་གསུམ་པའི་གྲེ་སྒྲ་ཏའ་ཞུན་ཤེའི་ནས་ས་མཚམས་ཁྲིས་མོལ་གྲོ་མོར་བྱེད་དགོས་པ་ལས་གམ་པ་རྫོང་དུ་བྱས་ན་རྩ་བ་ནས་མི་འགྲིག་བརྗོད་ཀྱང་། དབྱིན་ཇིའི་འབྲུས་མིས་ཉན་འཛོག་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་པེ་ཅིང་དུ་བཅའ་སྡོད་དབྱིན་ཇིའི་དཔོན་རིགས་སྲུ་ཏའོ་གཡིས་ཆིན་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་འབྲུས་མིར་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་······དང་། བཀའ་བློན་ཞིག་གཏོང་དགོས་བརྗོད་པ་བཞིན། ཆིན་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་སུའུ་ཀང་འཕྲལ་དུ་གྲོས་མོལ་བྱེད་པར···འགྲོ་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། འོན་ཏང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་གམ་

པ་རྫོང་དུ་གྲོས་མོལ་བྱེད་པར་ངོ་གྲོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས།

དབྱིན་ཇིས་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་ཐོག་ས་མཚམས་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་···· དགོས་ཟེར་བ་ནི་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པས། དུས་དེར་སྔག་ཏུ་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་དམག་གྲབས་བྱེད་པ་དང་། གཞིས་རྩེ་ཁུལ་དུ་སོ་པ་འབྲས་ལྗོངས་པ་གཉིས་བཏང་ནས་ཞུལ་ཞིབ་བྱེད་པ་སོགས་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་མང་པོ········ སྤེལ། སོ་པ་དེ་གཉིས་བོད་ཕྱོགས་ནས་བཟུང་ཇེས། དམག་དཔོན་ཙུང་ཏའོ་ཧླུང་ནས་ཉིན་བཅུའི་ནང་སློད་དགོས་པ་དང་། གུན་གསབ་ཕྱི་སྒོར་ཉིས་སྟོང་སྒྲོད་དགོས་ཟེར་བ་སོགས་ཚུལ་མིན་གྱི་རེ་བ་མང་ཙམ་བཏོན། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། གདན་ས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱིས་རེ་འདུན་དེ་དག་ལ་མོས་མཐུན་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས་སྐབས། དབྱིན་དམག་གིས་གམ་པ་རྫོང་ནས་འབྲི་གཡག་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་དང་། དངོས་པོ་འབོར་ཆེན་འཕྲོག མི་སེར་མང་པོ་རང་ཡུལ་ནས་ཕྱིར་བསྐྲད། དེ་དུང་དཀྲོག་གཏམ་མང་པོ་བཟོས་ཏེ་ས་མཚམས་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར། འགན་གཙོ་བོ་བོད་ཕྱོགས་ནས་འཁྲི་དགོས་པ་དང་། དབྱིན་བོད་གནད་དོན་དྲག་ཆས་ལ་བརྟེན་ན་མ་གཏོགས་ཐག་གཅོད་མི་ཐུབ་ཅེས་ཟེར།

རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་ཡོས(1903)ལོའི་ཟླ་༡༡པར། དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་སྲིད་པའི་ཀང་དམག་མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་དང་། གོར་ཁའི་དམག་མི་མི་གྲངས་བདུན་བརྒྱ། ཏ་དམག་མི་གྲངས་བརྒྱ། མེ་སྒྲོགས་དང་མེ་མདའ་སྦག་སྦག་གི་དམག་སྡེ་གཅིག །སྦང་ཁ་ལའི་བཟོ་དམག་སྡེ་ཁག་གཅིག །མ་དྲ་ལ་སིའི་བཟོ་དམག་སྡེ་ཁག་གཅིག །གཡུལ་འཁྱེད་དམག་གི་སྨན་ཁང་། རྒྱབ་ཕྱོགས་མཁོ་སྒྲོད་དཔུང་སྡེ་སོགས་མི་གྲངས

ཆིག་ཁྲི་ལྷག་ཙམ་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས།   དེའི་ནང་དབྱིན་ཇིའི་མི་བརྒྱ་ལྷག་
ཙམ་ལས་མེད།   དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཐད་ཁྲ་ཐང་སྟའི་བཀོད་འདོམས་
འོག །རྟང་ཞའོ་དམག་དཔོན་ཅང་ཏའོ་རྒྱང་གིས་དམག་སྡེ་ཁྲིད་དེ། ལོ་འདིའི་
ཟླ་༡༢ཚེས་༡༠ཉིན།   གོང་གསལ་དབྱིན་དམག་ཡོངས་རྫོགས་ནག་ཐང་དུ་
འཛོམས་། ཚེས་༡༢ཉིན། རྫ་ལེབ་ལ་བརྒལ་ཏེ་གྲོ་མོ་རིན་ཆེན་སྒང་དུ་འཕྱོར།
ཕག་རི་རྫོང་དཔོན་སྲིད་སྐྱོང་གིས་བོད་ཕྱོགས་ནས་འཐུས་མི་མངགས་ཏེ་ཕན་
ཚུན་གྲོར་མོལ་བྱེད་དགོས་པ་ལས་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ས་ཆར་རང་དགར·····
ཡོང་མི་ཆོག་ཅེས་བཀག་འགོག་ཇི་ལྟར་མཛད་ཀྱང་དམག་དཔོན་ཅང་·····
ཏའོ་རྒྱང་སོགས་ནས་ཉན་འཛོག་ཡེ་ནས་མ་བྱས་པར། ཚེས་༡༨ཉིན། རྒྱ་འབི་
ཕོ་བྲང་བཟུང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཕག་རི་དང་། སྟོད་ལ། གུ་རུ་ཕྱོགས་སུ་
བསྐྱོད། དུས་དེར་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་དམག་སྒྱུལ་བརྒྱབ། བོད་
དམག་སུམ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཕག་རིར་མངགས་ཏེ་བཙན་འཛུལ་པར་འགོག······
གྲོལ་བྱས་ཀྱང་།   ཆིན་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་
གཡུས་ཀང་དང་།   བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་འཐུས་མི་བཏང་སྟེ་དབྱིན་
ཇི་དང་མོལ་བསྡུར་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ།   བོད་མི་དམངས་ནས་
སེམས་ཐག་གཅོང་བཅད་ཀྱིས་ངོ་རྒོལ་དང་།   ཨམ་བན་གཡུས་ཀང་ཡང་
མཐའ་མཚམས་སུ་གྲོས་མོལ་དུ་འགྲོ་མི་ནུས་པར་བཤད།

ལས་ལ་བརྟེན་ཞིང་དཔའ་ངར་ལྡན་པའི་བོད་ཀྱི་སེར་སྐྱ་དམག··········
དམངས་ཡོངས་ནས་མེས་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་དང་།   དགའ་བའི་ཕ་ཡུལ་
སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད་ཕས་རྒོལ་མ་ཚུགས་པར་འགོག་རྒོལ་ཤུགས་ཆེན་བྱས········
སྐབས།   དམག་དཔོན་ཅང་ཏའོ་རྒྱང་སོགས་དབྱིན་དམག་ནས་གཡོ་སྒྱུའི་

སྤྱིར་བར་བརྟེན་ཏེ་ཕན་ཚུན་གྲོས་མོལ་བྱེད་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན། བོད་གྱི་དཔོན་དམག་ནི་དམག་དོན་དང་། ཆབ་སྲིད་བྱ་བར་སྤྱོད་བྱེད་མན་པ། བྱ་བ་ཆེ་རིགས་མཐའ་དག་ལྷ་སྣ་མའི་བཀའ་ལུང་ལ་གཞིགས་ཏེ་སྒྲུབ་དགོས་…སྐབས་དབྱིན་དམག་གི་མགོ་བསྐོར་དུ་ཚུད་དེ་གྲོས་མོལ་བྱེད་རྒྱུ་ཁས་བླངས། དུས་དེར་ཁུ་ཙུ་བརྒྱུད་དུ་བོད་དམག་སུམ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཡོད། དེ་དག་གི་མདའ་དཔོན་ནི་ལྷ་ལྡིང་སྲས་དང་། ཟམ་སྲས་གླིང་། སྣན་སྲིད། རམ་པ། སྲིད་སྦུག་སོགས་ཡིན། མཆོན་ཆ་ནི་ལྡིང་དཔོན་ཡན་ཆད་ལ་འཕྲུལ་མདའ་རིང་བ་རེ་མ་གཏོགས་དམག་དཀྱུས་མོ་ཡོར་བོད་མདའ་དང་། གྲི་དཔའ་དམ་རེ་ལས་མེད། ཙང་ཏའོ་ཐྲང་གིས་རང་རེ་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་བྱེད་དགོས་སྐབས་བོད་མདའི་འབུད་ཏེའི་མེ་བསད་དགོས་བཟོད་པ་ལྟར། བོད་དམག་གིས་མེ་བསད་དེ་སྡོད་སྐབས་དབྱིན་དམག་གིས་མཐའ་བསྐོར་ནས་མེ་…མདའ་སྤག་སྤག་བརྒྱབ། བོད་དམག་རྣམས་དཔལ་རྩལ་ཅན་གྱི་དཔའ་བོ་ལག་དུམ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད་ཐབས་དབེན་པའི་གནས་སུ་ལྷུངས།

དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པས་བོད་དམག་ལ་མགོ་བསྐོར་ནས་མི་སྤྱོད་ལས་བྲལ་…བའི་དམར་གསོད་བཏང་། བོད་དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་སྲོག་ཤོར། ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་རྨས། ལག་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་འཕྲོག །མདའ་དཔོན་ལྷ་ལྡིང་སྲས་ཀྱང་རྨས་ཏེ་རོ་ཡི་དཀྱིལ་དུ་ཤི་རྫུ་བཏབ་ཏེ་བསྡད། ས་རུབ་མཚམས་སུ་དབྱིན་དམག་གི་རྫོག་ཁྲིམས་དབོར་མི་འགའ་ཞིག་རོའི་དཀྱིལ་དུ་ཅ་ལག་སྒྲུག…པར་འོངས། འབྲས་ལྡོངས་པའི་བུད་མེད་ཅིག་གིས་མདའ་དཔོན་ལྷ་ལྡིང་སྲས་གྱི་ལག་ཏུ་གསེར་གྱི་ཚིག་ཁེབས་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་འཕྲལ་གྲི་ཆུང་བཏོན་ནས་མཛུབ་མོ་གཅོད་པར་འོངས། ལྷ་ལྡིང་སྲས་ན་རེ། གསེར་གྱི་ཚིག་ཁེབས་

སྲུང་དེ་ཁྲོད་ལ་སྤྲད་པས་ཆོག དབྱིན་དམག་ལ་གསང་བརྡ་མི་སྤྲེལ་རོགས་
ཞེས་ཡང་ཡང་སྨྲས། ཚོས་གསེར་གྱི་ཚིག་ཁ་བས་དེ་བླངས། དབྱིན་དམག་ལ་
ཇོད་དམག་གི་དམག་དཔོན་ཞིག་ཤི་རྒྱ་བཏབ་སྟེ་བསྡད་འདུག་བརྗོད་པས།
དབྱིན་དམག་གིས་བཟུང་བར་འོངས། ལྷ་གླིང་སྲས་ཀྱིས་ཉེ་འགྲམ་དུ་ཏྭ་དཀར་
པོ་ཞིག་ཡོད་པ་གཟིགས་ཏེ་དེ་ཚིབས་ནས་རྒྱ་མིག་ཞིང་འགོའི་ཤར་ངོས་ཀྱི་རིའི་
རྩེར་དུ་བྲོས། དབྱིན་དམག་གིས་མི་སྐྱོགས་འཕེན་པས་ལྷ་གླིང་སྲས་དཔའ་
ཉམས་དང་ལྡན་པའི་ངང་དགོངས་པ་རྫོགས་ངན་ལས་འདས་སོ (ཡིག་ཚགས་མང་
པོའི་ནང་གྲོལ་སོལ་བྱེད་སྐབས་དབྱིན་དམག་གིས་བཀྲོངས་ཞེས་འཁོད།)

དེ་ནས་བོད་དམག་ཁག་གཅིག་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་སྐབས་དབྱིན་དམག ...
དང་དམག་འཐབ་དྲག་པོ་བྱུས་ཏེ་སྐར་ཡང་བོད་དམག་བདུན་བརྒྱ་ཙམ་ཤི......
རྨས་བྱུང་། མདོར་ན། ཐེངས་འདིར་བོད་དམག་གི་མདའ་དཔོན་ལྷ་གླིང་
སྲས་དང་། རྣམ་སྲས་གླིང་། ཙ་དཔོན་ཁང་གསར་བྱུང་མ་སོགས་མི་གྲངས་
ཚིག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་ཤི་རྨས་བྱུང་། མཚོན་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ཤོར།
དབྱིན་དམག་གི་རྒྱང་ཤའོ་དམག་དཔོན་ཕུ་ལྷན་ཧའི་ལག་པ་གཅིག་ཤོར་བ......
དང་། རྒྱའོ་ཤའོ་དམག་དཔོན་ཏུན་ལའོ་དང་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་
ཁན་ཏྲ་ལར་རྨས་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་པོག དམག་མི་བཅུ་གསུམ་ཤི་རྨས་བྱུང་
བ་རེད། བོད་དམག་ལ་ཕམ་ཉེས་འདི་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།
དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པས་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྱུར་བར་བརྟེན་ནས་བློ་བུར་ཙུར་གོལ་
བྱས་པ་དང་གཅིག ཆིན་གུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་མགོ་འདོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་ལག་ལེན་བསྟར་ནས་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་དབྱིན་གོལ......
མཐའ་སྲུང་དམག་འཁྲུག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མ་བྱས་པ་དང་གཉིས། ནང་བཀྲ

ཤིས་ན། ཀྱི་དོན་མི་འགྲུབ་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་
གི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་དུ་འགལ་བ་ཆེ་བས་གདོང་ཤུགས་གཅིག་
སྒྲིལ་གྱིས་ཕས་རྒོལ་བར་དམག་འཐབ་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་དང་གསུམ། ལྷ་བླ་
མའི་ལུང་བསྟན་ཕོ་ནར་གཞིགས་ནས་དམག་འཐབ་ཀྱི་བྱ་བ་བརྩམས་པ་ལས།
འགོ་དམག་ཇམས་དམག་འཐབ་ཀྱི་སྔོན་བདར་དང་སྒྲིང་བྱ་དམན་པ། གོ་
མཚོན་ཞན་པ་དང་བཞི་བཅས་སོ།

ཡིན་ནའང་ཐེངས་འདིར་ཕམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་བྱུང་བས་བོད་ཀྱི་མི······
རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ལ་ཁྲག་གི་བསླབ་བྱ་གཏིང་ཟབ་ཅིག་ཐོབ། ཁོང་
ཁྲོའི་སེ་ལྷེ་རབ་ཏུ་འབར་ནས་ཕས་རྒོལ་མ་ཉུངས་པ་དང་དམག་འཐབ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཐག་བཅད། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་
དམག་སྐུལ་བརྒྱབ་པ་ལྟར། བོད་དམག་ཆིག་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཙམ་རྒྱལ་རྩེ་དང་།
གཞིས་རྩེ། སྣ་དཀར་རྩེ་སོགས་ས་གནས་ཁག་ཏུ་བསྐྱོད། དབྱིན་དམག་
རྒྱལ་རྩེའི་ཉེ་འགྲམ་གནས་རྙིང་དགོན་པར་སླེབས་རྗེས་དགོན་པ་དེ་བཙན······
བཟུང་བྱས། ཇོ་གཅལ་དཀྱིལ་དུ་སྐར་བརྒྱབ། ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལ་
མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་། ཉིན་ཞིག མཚན་མོ་གོང་དམག་གིས་དབྱིན་
ཇིའི་དམག་སྒར་དེ་མཐའ་བསྐོར་ནས་གློ་བུར་འཇབ་རྒོལ་བྱས། དབྱིན་
དམག་གིས་བོད་དམག་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དངངས་སྐྲག་སྐྱེས་ཏེ་བྲོས་ཐབས···
བྱས་ཀྱང་མི་ཐར་བར་བོད་དམག་གིས་ཚར་བཅད། གནས་རྙིང་དགོན་པའི་
སྒོ་ར་དེ་ཁྲག་གི་མཚོ་ལྟར་གྱུར་ནས་ད་ལྟའང་ཕས་རྒོལ་མ་ཉུངས་པའི་ཁྲག···
རྗེས་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། བོད་ཀྱི་དམངས་གཞས་སུ། ཨ་དར་གོང་
པོའི་དམག་གིས། དབྱིན་མགོ་ས་ལ་གཡུགས་སོང་། གནས་རྙིང་ཇོ་གཅལ་

ཆེ་མོ། དམར་པོའི་ཁྲག་གིས་བརྒྱངས་སོང་། ཞེས་པ་འདི་སྐབས་དེའི་
དམག་འཐབ་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་དེ་མཚོན་པའོ། དེ་རྗེས་དབྱིན་དམག་
ཁག་གཅིག་གིས་རྒྱལ་རྩེ་བཟུང་། འབྲུ་རིགས་ཁལ་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཞིག་
དང་། འབར་རྫས་ཏུན་ཁ་ཤས་འཕྲོག རྒྱལ་རྩེ་རྫོང་གི་ཁང་པ་མང་ཆེ་བ་
བཤིག རྒྱལ་རྩེ་ཁྲུལ་ཡོངས་སུ་བླངས་ཟིན་པ་ཡིན་སྙམ། དེར་མི་སྒྲུགས་
གཉིས་དང་། མི་སིན་ཁན་ཏེ་མི་མདའ་ཕྲག་ཕྲག་ཆེ་བ་གཉིས། མི་མདའ་
རིང་མདའ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་དང་དམག་མི་ཁག་གཅིག་མ་གཏོགས་དེ་བྱིངས་ཚང་
མ་དབྱིན་ཇིའི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀད་ཁྲེ་ཐང་སྣ་ཆུ་འབབ་ཕོ་བྲང་དུ་སྐྱིལ······
བར་ཕྱིན། ཕོ་པ་ཆུ་འབབ་ཕོ་བྲང་དུ་ཕྱིར་ལོག་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་སྔ་མཐུད་
ལྷ་སར་དཔུང་འཇུག་གི་ཐབས་བྱེད་ཆེད་ཡིན།

དེ་ནས་དམག་དཔོན་ཙང་ཏའོ་སྲུང་དང་ཕོ་པའི་དམག་དཔུང་རྣམས····
སྦྲང་ཆུའི་འགྲམ་ལྷུང་ལོ་གླིང་ཁར་སྐར་བརྒྱབ་སྟེ་བསྡད། ཉིན་ཞིག་མཚན་
མོ་བོད་དམག་ཚིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་གྱིས་ལག་ཏུ་གྲི་རིང་ཐོགས། མཁའ་ལྡིང་
སྦྲུལ་ལ་ཞུགས་པ་ལྟར་དབྱིན་དམག་གི་དམག་སྒར་དུ་ཕར་རྫོལ་བྱས། བཙན་
འཛུལ་པ་ལ་ལ་དངངས་སྐྲག་སྐྱེས་ཏེ་ཆུ་ལ་མཆོངས། ལ་ལ་ཚར་བཅད།
དམག་དཔོན་ཙང་ཏའོ་སྲུང་དང་དམག་མི་བཞི་བཅུ་ཙམ་བྲོས་ཤོར་ནས་ཆུ·····
འབབ་ཕོ་བྲང་ལ་ཕྱིན། སྐབས་དེའི་དམངས་གཞས་སུ། རི་བྱ་རི་ལ་བྲོས་སོང་།
ཕི་གླིང་ཆུ་ལ་མཆོངས་སོང་། དཔའ་བོའི་བོད་དམག་ཚོ་ཡིས། ཕི་གླིང་ཅག་
བཤགས་བཏང་སོང་། ཞེས་ཟེར། ནམ་ཞིག་སོང་བའི་ཚེ་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་
ཀད་ཁྲེ་ཐང་སྣ་ཡིས་དབྱིན་དམག་འབོར་ཆེན་ཁྲིད་དེ་རྒྱལ་རྩེར་འཁྱོར། ཕ་ལྔ་
གྲོང་ཚོ་དང་། ལྷུང་ལོ་གླིང་ཁ་སོགས་བཙན་བཟུང་ཐོག་མི་སྒྲུགས་འཕངས་ཏེ་

རྫོངས་རྩེར་ཕར་ཀྲོལ་བྱས། སྐབས་དེར་རྫོང་རྩེར་བོད་དམག་ལྔ་སྟོང་ཙམ་ཡོད། ལག་ཆ་བོད་མདའ་དང་། མདའ་གྲི་མདུང་གསུམ། ཞུར་རྡོ་སོགས་ལས་མེད་ཀྱང་དཔའ་ངར་ཞུམ་མེད་ཀྱིས་བཙན་འཛུལ་པར་ཀྲོལ་ལན་ཚ་ནན་སློག །དེ་སྔོན་རྒྱལ་རྩེའི་དམག་འཐབ་ནང་ཞུགས་མྱོང་བའི་ཀུན་རབས་ཆོས་བཤད་གསལ། “སྐབས་དེར་དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་དམག་གིས་ཐོག་མར་རི་འགོར་མེ་སྒྲོགས་བརྒྱབ། དེ་ནས་རྐང་དམག་གིས་ཚུར་ཀྲོལ་བྱས་ཀྱང་། ང་ཚོས་བོད་མདའ་དང་། ཞུར་རྡོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྲོལ་ལན་སློག་པས་རི་རྩེ་ལེན་མ་ཐུབ། སྐབས་འགར་ང་ཚོས་རི་ལས་བབས་ནས་དགྲ་བོའི་དམག་སྐར་དུ་འཛབ་ཀྲོལ་བྱེད་པར་བསྐྱོད། ཟླ་བ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་སོང་རྗེས་རིའི་སྐང་གི་ཆུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས། དཀའ་ངལ་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་གཡོ་སྒྱུལ་སྤྲུ་ཙམ་མེད་པར་མཚན་མོ་རི་གཤམ་གྱི་ཆུ་སྙིགས་ཟླངས་ཏེ་བཏུང་། ཆུ་སྙིགས་རྫོགས་རྗེས་གཅིན་པའང་བཏུང་མྱོང་” ཟེར། སྐབས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ཏུ་ཉིན་གཅིག་རྫས་ཀླུགས་སྐབས་ཟབ་ནན་མ་བྱས་པར་རྫོང་རྩེའི་རྫས་ཁང་ལ་མེ་ཤོར། བོད་དམག་མང་པོ་གྲོངས། བཙན་འཛུལ་པས་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་ཚུར་ཀྲོལ་བྱས། རི་རྩེ་ནས་བོད་དམག་ཕྱིར་འཐེན་མི་བྱེད་ཐབས་མེད་དུ་གྱུར། དེ་ནས་བོད་དམག་ཁག་གཅིག་གིས་དཔལ་ཆོས་དགོན་པ་བཟུང་། སུ་མཐུད་དེ་དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པར་ཀྲོལ་ལན་སློག །མཐར་ཕམ་ཉེས་བྱུང་སྟེ་ཕྱིར་བྲོས། མདོར་ན། བོད་དམག་གིས་བོད་མདའ་དང་། མདའ་གྲི་མདུང་གསུམ། ཞུར་རྡོ་སོགས་ལག་ཏུ་ཐོགས་ཏེ་འཕྲུལ་མདའ་དང་། མེ་སྒྲོགས། མེ་ཤིན་ཁན་ཏེ་མེ་མདའ་སྦག་སྦག་སོགས་དེང་རབས་ཅན་གྱི་མཚོན་ཆ་འཁྱེར་བའི་བཙན་འཛུལ་པ་དང་དཔའ་ངར་ཞུམ……

མེད་ཀྱིས་དམག་འཐབ་བྱས། མེས་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་སྲ་བརྟན་ཡོང་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་ཕ་ཡུལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད་རང་སྲོག་བློས་བཏང་། སྐུ་གཤེགས་དཔའ་བོ་དེ་དག་གི་མཛད་རྗེས་ལ་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར······བསྔགས་པར་འོས་སོ།

རྒྱལ་རྩེ་ཤོར་བའི་རྗེས་སུ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་འབྲུག་(1904)ལོའི་ཟླ་༥པར། དབྱིན་དམག་གིས་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་སུ་དཔུང་བསྐྱོད་བྱས། ལམ་བར་སྣ་དཀར་རྩེ་སོགས་ས་གནས་འགའ་ཞིག་ཏུ་བོད་དམག་དང་དམག་འཐབ། བཙན་འཛུལ་དམག་ཚུ་ཤུར་ཉེ་འགྲམ་དུ་སླེབས་སྐབས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་བཀའ་བློན་དང་། གདན་ས་གསུམ་གྱི་འབྲས་མི་སོགས་མོལ་བསྡུར་ཞིབས་པར་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་མཆོག་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སར་མ་བཞུགས་ཚེ་དགེ་མཚན་ཆེ་བ་འདུག་བརྗོད་པ་ལྟར། རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་བློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་བསྐོ་གཞག་གནང་སྟེ་སྔོ་ལ་བརྒྱུད་བྱང་ལམ་ནས་བྲོས་བྱོལ་དུ་ཕེབས།

ཤིང་འབྲུག(1904)ལོའི་ཟླ་༨པར། དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་དམག་ལྷ་སར་འབྱོར། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་མངགས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ཡུ་ཐད་དང་། རྒྱལ་ཚབ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་བློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་སྔ་རྗེས་སུ་དབྱིན་ཇིའི་ཧྲང་ཤའོ་དམག་དཔོན་ཙང་ཧའོ་སྒང་ལ······ལྟ་བར་ཕེབས། བཙན་འཛུལ་པས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ཡུ་ཐད་དང་། བཀའ་ཤག་ལ་དབྱིན་བོད་དབར་ཆིངས་ཡིག་བཞག་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན། ཨམ་བན་ཡུ་ཐད་ནི་ཉམས་ཆུང་ཐབས་མེད་ཡིན་པས། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་ཆིངས་དོན་འཛོག་དགོས་པའི་བཀའ་ཞབ།

བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱང་གནམ་གྲིས་ས·······
བཏྲུངས་བ་ལྷ་བུར་བྱ་ཐབས་མེད་པར་ཤིང་འབྲུག (1904) ལོའི་ཟླ་༨
པར། ལྷ་སའི་ཆིངས་ཡིག་ཅེས་པ་རྒྱལ་བཙོང་ཆིངས་དན་དོན་ཚན་བཅུ་
བཞག་པ་གཤམ་གསལ།

"དོན་ཚན་དང་པོ། བོད་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་པར་སྔོན་ལུགས་
སྟག་ལོ་ནང་རྒྱ་ཕྱི་གཉིས་ནས་ཆིངས་ཡིག་བཞག་པ་དེ་ལ་བརྩི་འཛོག་གིས·······
བོད་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་ས་མཚམས་གོང་གསལ་ཆིངས་ཡིག་གི་དོན་ཚན་དང·······
པོའི་ནང་གསལ་བཞིན་ཆ་གནས་ཐོག་ས་མཚམས་རྡོ་པོ་དེ་དོན་ལྟར་རྩིག་རྒྱུ····
དང་།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། བོད་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་པའི་རྒྱལ་རྩེ།
ཕྱོད་སྒར། སྒྲ་གདོང་གསུམ་དུ་ཚོང་ར་འཕྲལ་དུ་འཛུགས་རྒྱུ་དང་། བོད་
ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་མངའ་ཞབས་མི་རྣམས་རང་འདོད་ལྟར་ཚོང་རར་བསྐྱོད་རྒྱུ།
སྒྲ་གདོང་དུ་ཚོང་འགྲུལ་སྐོར་ཆུ་སྦྲུལ་ལོ་རྒྱ་ཕྱི་གཉིས་ནས་ཆིངས་ཡིག་བཞག····
པར་རྟེ་བགས་ཡོད་ཕྱིན། སླད་ཕྱི་བོད་གཉིས་མོས་མཐུན་བསྒྱུར་བཅོས་བྱ་
དགོས་རིགས་ཀྱང་གོང་གསལ་ཚོང་ར་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་འདུག་ནང་ཁྲུལ་འཛུགས་
རྒྱུ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། གོང་གསལ་ཚོང་ར་རྣམས་ཚུགས་པ་མ་ཟད། བོད་
གཞུང་ནས་སྔར་ཡོད་ཀྱི་ཚོང་ལས་རྣམས་བཀག་བསྐྱིལ་མེད་པར་ཚོང་ཡང······
སྐྱིད་ཕྱུང་ཚེ་ཚོང་ར་གསར་འཛུགས་བྱ་དགོས་ལའང་འགྲོ་ལུགས་གོང་བཞིན···
དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་མཛད་རྒྱུ་ཁས་ལེན་བྱས།

དོན་ཚན་གསུམ་པ། ཆུ་སྦྲུལ་ལོ་ནང་རྒྱ་ཕྱི་གཉིས་ནས་བཟོས་པའི་ཚོང་
གི་འགྲོ་ལུགས་སྐོར་བསམ་ཞིབ་བསྒྱུར་བཅོས་བྱ་རྒྱུར་ཟུར་དུ་བཞག་གཤིས།

རྗེས་སུ་ཞི་བ་ཚ་བྱ་དགོས་ལ་བོད་ཕྱོགས་སུ་སྐུ་ཚབ་དབང་ཆ་ཡོད་པ་བསྐོས་ཏེ་ཕྱི་གཞུང་སྐུ་ཚབ་དང་མཉམ་དུ་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས།

དོན་ཚན་བཞི་པ། ཨོ་བྲལ་དེ་བཞིན་ཕྱི་བོད་བཀའ་མོལ་འདོད་མཐུན་གྱིས་བཟོས་པའི་དེབ་གསལ་ལྟར་བོད་གཞུང་ནས་གཞན་དག་གང་ས་ནས་བསྡུ་ལེན་མི་བྱེད་པའི་ཁས་ལེན་བྱས།

དོན་ཚན་ལྔ་པ། ས་མཚམས་ནས་རྒྱལ་རྗེའི་ཚོང་ར་བར་དང་། ཡང་སྟོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ནས་སྟོད་སྒར་ཚོང་ར་བར་གྱི་ལམ་བཀག་བསྐྱིལ་སྒྲུ་ཙམ་མེད་པར་བཞག་ཁར་ཚོང་དང་བསྟུན་པའི་ལམ་བཅོས་ཀྱང་བྱ་དགོས་ཤིང་། བོད་ཕྱོགས་ནས། སྣ་གདོང་། རྒྱལ་རྗེ། སྟོད་སྒར་དང་། རྗེས་སུ་དོན་ཚན་གཉིས་པ་ནང་གསལ་ཚོང་ར་གཞན་དག་ཚུགས་ཕྱིན་སྐུ་ཚབ་གཅིག་བཞག་པའི་ཕྱི་གཞུང་སྐུ་ཚབ་གོང་གསལ་ཚོང་ར་རྣམས་ལ་ཕྱི་ཚོང་ལྟ་རྟོགས་བྱ་མི་ནས་བོད་གཞུང་དང་རྒྱ་ནག་སྐུ་ཚབ་བཅས་ལ་ཕུལ་དགོས་པའི་ཡི་གེ་རྫི་འཕྱོར་ལེན་རྒྱུ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཕྱོགས་སྐུ་ཚབ་འདི་པས་དེ་འདྲའི་ཡིག་རིགས་ངེས་འཁྱོད་ལེན་སོགས་འཁྱུར་ཡོང་བའི་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་དང་།

དོན་ཚན་དྲུག་པ། ཆིངས་ཡིག་བཞག་པར་སོར་གནས་མ་བསྒྲིས་པར་དེ་དག་ཏན་ཏན་བཟོ་ཕྱིར་ཕྱི་གཞུང་དཔུང་དམག་ལྷ་སར་ཡོང་དགོས་བྱུང་སྐབས་བཅིས་འཛོག་མེད་པར་ཕྱི་གཞུང་སྒྲི་བྲབ་རྩེ་གཡོག་དང་། དེ་གའི་སྐུ་སྲུང་པར་འཛིན་པར་བརྟེན་དམག་ལས་འགྲོ་སོང་གསེར་ཏམ་འབུམ་ལྔ་ཕྱི་སྐོར་དུ་བཅིས་པའི་སྐོར་མོ་འབུམ་བདུན་ཙ་དོན་ལྔ་བོད་གཞུང་ནས་ཕྱི་གཞུང་ལ་ཕྱིར་འབུལ་ཞུ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་དང་། འགྲོ་སོང་དེ་བཞིན་ཤིང་

སྤྱི་ལོ་ཟླ་༧༠ ཚེས་ཕྱི་ལུགས་ཟླ་བ་དང་པོའི་འདས་ལོ་1906 ནས་འགོ་ཚུགས་
པའི་ལོ་ལྟར་ཕྱི་ལུགས་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཚེས་1 ལོ་ངོ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔའི་ནང་…
ཚུན་ལོ་རེར་ཕྱི་སྐོར་འབུམ་རེ་བྱས། བོད་ནང་ཙང་ཕྱི་གླིང་ས་ཆ་དོར་གླིང་ངམ་…
རྗེ་ལ་སྡེ་མགུ་རེ་གང་འོས་སར་ཕྱི་གཞུང་ནས་སྐབས་སྐབས་སུ་གསལ་ཆ་སྤོན…
སྐྱལ་ཐོག་བོད་གཞུང་ནས་སྤྲོད་རྒྱུར་བྱས་ཡོད་པ་དང་།

དོན་ཚན་བདུན་པ། གོང་གསལ་འགྲོ་སོང་ཕྱིར་སློག་བྱ་ཕྱིར་དང་། ཚོང་རའི་འགྲོ་ལུགས་དོན་ཚན་གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་དང་། ལྔ་པའི་ནང་གསལ་བཞིན་སྤྲུབ་ཕྱིར་འགྲོ་སོང་ཕྱིར་སློག་མ་ཟིན་བར་དང་། ཚོང་ར་གཏན་གཏན་ལོ་གསུམ་ལ་ཚུགས་བར་དེ་གཉིས་ནས་རྗེས་སུ་གང…… འདུས་དང་བསྟུན་པའི་རྒྱ་འཕེ་ལུང་པའི་རྒྱ་འགོ་ཐུབ་ཀྱི་ས་ཆ་ཕྱི་གཞུང་ནས… བདག་འཛིན་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་ཡོད་པ་དང་།

དོན་ཚན་བརྒྱད་པ། བོད་གཞུང་ནས་མི་མདའ་རྒྱུག་ས་གསར་བཟོས་དང་། འཛིང་ར་ཆ་བཤིག་གཏོང་རྒྱུ་དང་། ཕྱི་གཞུང་ས་མཚམས་ནས་རྒྱལ་རྩེ། ལྷ་ས་བར་གྱི་ལམ་བཀག་བྱར་དམག་མི་ཡོད་ཚེ་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་རྒྱུ་ཁས་ལེན་བྱས།

དོན་ཚན་དགུ་པ། བོད་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་པར། ཕྱི་གཞུང་ནས་བཀའ་བསྟུན་མེད་པར། ཀ་པར་བོད་ཕྱོགས་ནས་ས་ཆ་སྤྲན་བུ་ཙམ་ཡང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་ལ་སྟེར་སྦྱིན། ཚོང་བསྒྱུར། བོགས་གཏོང་གཏེ་བཞག་དང་། གཞན་ཡང་བདག་འཛིན་སོགས་བྱེད་མི་བཅུག་པ་དང་། ཁ་པར་བོད་ཕྱོགས་ལས་དོན་གང་སར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་བར་དུ་འཛུག་རྒྱུ…… མེད་པ་དང་། ག་པར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་གི་སྐུ་ཚབ་ཁས་ལེན་གྱིས་བོད་ནང་

བཞག་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། ང་པར་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གཞན་དག་དང་དེ་གའི་མངའ་ཞབས་ཀྱི་ཆབ་འབངས་རྣམས་ལ་བྲེལ་འཁོར་ལམ། འགྲོ་ལམ་ལྷུགས་སྐྱུད། ས་གཏེར་འདོན་བྱེད་སོགས་དང་དབང་ཆའི་རིགས་གང་ཡང་སྤྲད་མི་ཆོག་པས། དེ་ལྟར་སྤྲོད་བྱིན་བྱུས་ཚེ་དེ་ནང་བཞིན་གྱི་གཞུང་ལའང་སྤྲོད་དགོས་ཡོང་བ་…

དང་། ཚ་བར་བོད་ཕྱོགས་ཁྲལ་འབབ་འབྲུ་དངུལ་གང་ཐད་རྒྱལ་ཁག་གཞན་དག་དང་། དེ་གའི་འབངས་རྣམས་ལ་གཏེ་བཞག་དང་། སྔར་བྱིན་སོགས་བྱུས་མི་ཆོག་པ་དང་།

དོན་ཚན་བཅུ་པ། འཆིང་ཡིག་འདི་ལ་སོར་གནས་ཡོད་པའི་དཔང་པོར་བཀའ་སོལ་མཛད་མི་དོ་བདག་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཕྱོགས་ནས་ལག་རྟགས་དང་ཐེའུ་འབྱར་བཅས་ལྷ་ས་ཏ་ཁྲི་ལུགས་ཟླ་⟨༡⟩སེབ་གྲོམ་འབར་ཚེས་⟨༧⟩འདས་ལོ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དང་བཞི། བོད་ལུགས་ཤིང་འབྲུག་ཟླ་⟨༣⟩ཚེས་⟨༢༡⟩ལ་འདྲ་ཕྲ་བཀོད་པའི་རྟགས" ཞེས་འཁོད།

དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་ཐེངས་གཉིས་ཙམ་བྱུས་ཏེ་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་མང་པོ་བཟུང་། ལྷག་པར་ཏུ་ལྷ་སའི་ཆིངས་ཡིག་བཞག་རྗེས་བོད་འདི་ཁོ་པ་ཚོའི་མི་སེར་སྐྱིལ་ཡུལ་ལྟ་བུར་བརྩིས། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་དུ་ཁྲིད་དེ་འབྲུང་འགྱུར…བོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་སུ་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་ཐུབ་པའི་རེ་ངན་བཅངས། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་རྟ(1906)ལོར། དབྱིན་ཇིས་ཆིངས་ཡིག་གི་སྙིང་དོན་ལ་གཞིགས་ཏེ་རྩ་འབི་རྡམ་བཟུང་བྱུས། གྲོ་མོ་ནས་ཕག་རི་བར་གྱི་གཡས་གཡོན་ལེ་དབར་བརྒྱ་ཕྲག་གི་ས་ཆ་ཚང་མ་གྲོ་མོའི་ཁོངས་ཡིན་ཞེས་བཙན…བཟུང་ཐོག དེ་དག་ལ་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ཚོང་ར་བཙུགས། མི་སེར་ལ་ཉེས་

བརྟུང་དང་བརྡབ་བསིགས་བཏང་། བོད་ཀྱི་གནའ་རྫས་དོ་པོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་རྒྱ་གར་དུ་དབོར། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ནོར་རྫས་མང་པོ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ་སོགས་ཧྲ་ཤེ་སིའི་བྱ་སྤྱོད་མང་ཙམ་སྤེལ།

འོན་ཀྱང་ཆིན་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་ལྷ་སའི་ཆིངས་ཡིག་ཁས་མ་བླངས་པ་དང་། མཐར་ཕན་ཚུན་གྲོས་མོལ་ཐོག་པེ་ཅིང་ཆིངས་ཡིག་བཞག །དབྱིན་ཇིས་བོད་ཀྱི་ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་གཏོགས་རྩ་བ་ནས་བྱེད་མི་ཆོག་པ་དང་། མི་འཁོར་ལྕགས་ལམ་དང་། འཕྲོ་ལམ། ལྕགས་སྐུད། ས་གཏེར་འདོན་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཆ་ནི་གྲུང་གོ་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ཁོ་ནར་མ་གཏོགས། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་སུ་འདྲ་ཞིག་ལའང་མེད་ཅེས་གཏན་འབེབས་བྱས། ཕྱོགས་མཚུངས་བོད་ཀྱི་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་ཡོངས་ནས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་མཚོན་ཆ་ལག་དང་མ་བྲལ་བར་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་འཐབ་རྩོད་བྱས་སྟབས་ཁོ་པ་ཚོས་བོད་འདི་དབྱིན་ཇིའི་མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་རྒྱུའི་སྙིང་བསམ་དེ་ནམ་ཡང་འགྲུབ་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར།

རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ཕྱི་སོག་ཏུ་བྲོས་བྱོལ་ཞེབས་པ་སོགས་སྐོར།

རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་འབྲུག (1904) ལོའི་ཟླ་༦ཚེས་༡༢ཉིན། དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་དམག་ཆུ་ཤུར་ལྕགས་ཟམ་གྱི་ཉེ་འགྲམ་དུ་སླེབས་……སྐབས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་བཀའ་བློན་དང་། གདན་ས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འདུས་མི། སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཐུན་མོང་གྲོས་ཞིབ་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ལྷ་ས་ནས་གཡོལ་ཐབས་…མཛད་ན་དགེ་མཚན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འདུག་ཞུས་གསལ་ལྟར། ཏྲ་ལའི་བླ་མ་

མཆོག་ནས་ཡུལ་སྒྲོགས་གཞན་དུ་ཕེབས་རིང་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་བློ་
བཟང་རྒྱལ་མཚན་བསྐོ་གཞག་མཛད། གང་ཅིའི་ཐད་ཞལ་ཏ་ཞིབ་པར་
གནང་སྟེ་གཟེངས་བསྟོད།

ཟླ་༦ཚེས་༡༥ཉིན་ནམ་ཕྱེད་ཕྱི་ཆའི་དུས་སུ། རྗེ་བོ་བྲང་ཆེན་པོ་དམར་པོ་
རི་ནས་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དང་སྐུ་བཅར་ཉུང་བསྡུས་བཅས་ཆིབས་ཁ་
བསྒྱུར། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྒོ་ལའི་འགྲམ་གླིང་བུ་རྫོང་གསར་དུ་ཐུར་ཐོག་
བླ་བྲང་ནས་ཕེབས་བསུ་གྲ་སྒྲིག་ཞུས་པར་ཞབས་སོར་འཁོད། བ་ཡག་ཏུ་
གསོལ་ཚའི་སར་ན་བཟའ་བླ་གོས་རྣམས་བརྗེས་ཏེ་སོག་རིགས་རྗེ་བོའི་ཚ……
ལུགས་སུ་ཞུགས། རིམ་བཞིན་ཚར་ལ་དང་། བྱང་སྟག་ལུང་། རྭ་སྒྲེང་།
འདམ་གཞུང་། གསང་གཞུང་བརྒྱུད་ནག་ཆུ་ཁར་ཕེབས། ཟླ་༦ཚེས་༢༨
ཉིན་ནག་ཆུ་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་གདངས་ལ་བརྒྱུད་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་
འགོ་ལོག་པའི་ཇག་པ་ཐབ་ཁག་སུམ་ཅུ་སྐོར་འདུག་ཅེས་སྐད་གྲགས་ཆེ་བས།
སྐུ་བཅར་རྣམས་འཇིགས་སྣང་སྐྱེས་ཏེ་རེ་ཞིག་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ན་ལེགས་ཞུས་
ཀྱང་། གོང་ས་མཆོག་ནས་གསན་འཛོག་མི་གནང་བར་སྔ་མཐུད་ཕེབས།
དུས་དེར་ཇག་པ་དང་འཕྲད་པས་གནོད་འཚེ་གཏོང་མི་ཐོད་པ་མ་ཟད། ཇག་
དཔོན་སོགས་ནས་གུས་པའི་ཕྱག་འཚལ་དངོས་པོ་མང་པོ་ཕྱག་རྟེན་དུ་ཕུལ།
དེ་ནས་ཀཱན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཧྭ་ཀུ་ཞེས་པའི་ས་གནས་བརྒྱུད་ཕྱི་སོག་ཏུ་
ཕེབས། ཟླ་༧ཚེས་༡༩ཉིན། བསམ་གཏན་སྐྱབ་བདེ་གླིང་དགོན་པར་ཞབས་སོར་
འཁོད། བླ་མ་ལས་སྡེ་ནོ་ཡོན་དང་བཅས་ནས་གཡུང་དགོན་ཚོགས་ཆེན་འདུ་
ཁང་དུ་སྲི་ཞུ་ཆེན་པོས་སྤྱན་དྲངས། ཚེས་༣༠ཉིན། ཁལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་དམ་
པ་ནས་ཕེབས་བསུར་ཆེད་མངགས་མི་སྣ་མགྲོན་གཉེར་དང་། ཇོ་སང་། རྟ

ལག་ཆེ་བཞི་སོགས་བཏང་། དགའ་ལྡན་བདེ་སྐྱིད་དགོན་གྱི་ཕེབས་བསུའི་
དབུ་གུར་དུ་བྱོན་པས། མཁན་པོ་སོགས་ལས་ཚན་ཁག་ནས་ཕེབས་བསུ་
དང་། དགོན་གཤམ་རྒྱངས་རིང་ནས་སེར་སྦྲེངས་དང་། སྤོས་སྣེ་སོགས་
གྱིས་སྣ་དྲངས་ནས་དབུ་གུར་དུ་གདན་དྲངས། རྟེན་འབུལ་དང་ཟང་ཟིང་
གི་མཆོད་པ་གཟབ་རྒྱས་ཕུལ། ཟླ་༡༠པར། ཕྱི་སོག་གི་རྒྱལ་ས་ཧྲ་ཁུ་རལ་དུ་
ཕེབས། གནམ་གྱི་ལྷ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར། སྐུ་སྲུང་དུ་ཧྲ་ཁུ་རལ་
དུ་ཡོད་པའི་གོང་མའི་དམག་དཔུང་གོ་མཚོན་རང་ཐོགས་ཀྱིས་འོངས་ནས
གཡས་གཡོན་དུ་སེར་སྦྲེངས་བསྒྲིགས། ཇ་དང་ཤེལ་སྙན་དཀྲོལ། དུང་རྒྱ་
གླིང་བཏང་། དྲི་ཞིམ་སྤོས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་ཆར་སྤྲིན་སྔོན་པོ་ལྡང་བ་ལྟར་འཕྱུལ་
བཞིན་པའི་དབུས་སུ་གོང་ས་མཆོག་དང་། སྐུ་བཅར་ཞབས་འབྲིང་བཅས
རྗེ་བཞིན་བྱོན་པས་ཁུ་རལ་མཛལ་གུར་ཆེན་པོར་གདན་དྲངས། ཆིན་གོང་
མའི་ཨམ་བན་དང་། སོག་པོའི་ཨམ་བན་སོགས་བླ་མ་ལས་སྔ་ཡོངས་ནས
མཛལ་དར་དང་། རྟེན་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཕུལ། ཕེབས་བསུ་གཉིས་པར
ཁལ་ཁ་ནས་ཆེད་མངགས་མི་སྣ་མགྲོན་གཉེར་དང་། ཕེབས་བྲམས་པ་མི
བརྒྱད། དབུ་གདུགས་གཉིས། འབོབ་ལྷུག་འཁྱེར་མི་གཉིས། ཏ་ལག་ཆེ
བཞི་བཅས་འཁྱེར་ཏེ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་འཚལ་ཕུལ། རྗེ་ལགས་མཁན་ཆེ
དང་། ཨེ་སི་གཉིས་ནས་རྗེ་བཙུན་དམ་པས་ན་བཟའ་འབུལ་རྒྱུ་བསྐུར་བ
རྣམས་ཕུལ། དེ་ནས་ཕེབས་བྲམས་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཤ་ར་ཨ་གསར་དུ་ཁལ་ཁའི
དབུ་གུར་གྱི་བཞུགས་སྒར་དུ་བྱོན། ཕེབས་བསུ་གསུམ་པར། ཁལ་ཁ་ཚོགས
ཆེན་དབུ་མཛད་ནས་པཎྜལ་ཚོམ་བུ་བཀོད་དེ་ཕུལ་བས་སྣ་དྲངས་མི་སྣ་ཧྲ་བླ
མ་དང་། རྗེ་ལགས་སེར་སྐྱ། གསོལ་ཐབ་པ། གླ་ཚང་ཁག་གི་ལས་སྣེ

སོགས་རྡུག་རྒྱ་ལྕགས་ཅན་གྱིས་མཇལ་དར་ཕུལ། རིམ་བཞིན་ཁལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་དང་ཞལ་མཇལ། རྗེ་བཙུན་དམ་པས་གོང་ས་མཆོག་ལ་དད་གུས་ཚད་མེད་དང་ཞབས་ཏོག་གང་ལེགས་མཛད། ཤིང་སྦྲུལ(1905)ལོར། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ནང་སོག་ཏུ་བཞུགས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐོར། ཡིན་ནའང་སོག་པོའི་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་ནས་གོང་ས་མཆོག་ལ་དད་གུས་ཚད་མེད་ཞུས་པས། ཁལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཕྲ་དོག་ལངས་ཏེ་མི་འདོད་པའི་ངང་ཚུལ་བསྟན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་དབར་མི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་བྱུང་བས་བོད་ལ་ཞབས་འདྲེན་གནང་། ཆིན་གོང་མ་ཀོང་ཞུས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བོད་དུ་ཕྱིར་ཞབས་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཚབ་གུང་དོན་གྲུབ་རྫོ་རྗེ་དང་། རྫོ་སག་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། བླ་བྲང་ཕྱག་མཛོད། གདན་ས་གསུམ་གྱི་འཐུས་མི། རྩེ་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་གཉེར་པ། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་འཐུས་མི་སོགས་དང་། གར་པ་མི་དགུ་བཅས་ཧྲ་ཁྲེ་རལ་དུ་གདན་ཞུར་འོང་ནས་ལམ་སེང་བོད་དུ་ཕྱིར་ཞབས་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་པས་དེ་ལྟར་ཞལ་བཞེས……
གནང་།

རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ཟི་ལིང་དུ་བཞུགས་རིང་གོང་མ་ཀོང་ཞུ་དང་རྒྱལ་མོ་ཚེ་ཤི་ཐད་ཧའོ་རྣམ་གཉིས་ནས་སྤྱི་རྗེས་སུ་ཨམ་བན་ཐེངས་གཉིས……
བཏང་སྟེ་གནང་སྦྱིན་གཟབ་རྒྱས་ཐོག་བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག་དགོས་པའི་བཀའ……
ཕབ། དུས་དེར་གོང་ས་མཆོག་ཟི་ལིང་བརྒྱུད་ཨུ་ཐེ་ཤན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་བྲོས་རྟེས་མཛད་པ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་བཤད་ཚུལ་ཆེས་མང་ཡང་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཟེར……
དང་། ཚད་ལྡན་ཡིག་རིགས་ཁག་ནང་དཔང་རྟགས་ཁུངས་བཙན་མཐོང་རྒྱུ་

མི་འདུག་པས། བཤད་ཚུལ་དེ་རིགས་ནི་རྫུན་གཏམ་རེད་སྙམ།

མེ་རྟ (1906) ལོའི་ཟླ་༧པར། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཏྲེ་ཁྲུ་རལ་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར། ལམ་བར་གནས་ཇ་ཆེན་ཁག་ལ་གནས་མཇལ་དང་འབྲེལ་རིམ་བཞིན་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཟི་ལིང་དུ་འབྱོར། ཟླ་༩པར། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཞབས་འབྲིང་དང་བཅས་པ་ཟི་ལིང་དུ་ཕེབས་སྐབས་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་ཡོངས་དང་། དཔོན་རིགས་ཁག རྗེ་སྐུ་འབུམ་གྱི་བླ་མ་ལས་སྡེ་ཡོངས་བཅས་ནས་བསུ་བ་ཞབས་ཏོག་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། དེ་ནས་ཆིན་གོང་མའི་བཀའ་ལྟར། གོང་ས་མཆོག་རྗེ་སྐུ་འབུམ་དུ་ལོ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་བཞུགས། དེ་རྗེས་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་པ་ལྟར། མཚོ་སྔོན་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་ལན་ཀྲའུ་དང་། ཤིས་ཨན། ཡིན་ཐྲུང་སོགས་བརྒྱུད་ས་སྤྲེལ་(1908) ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོར། ཐས་ཡོན་དུ་འབྱོར་སྐབས་ས་གནས་དེའི་འགོ་དམངས་རྣམས་ནས་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་གནས་མཇལ་དུ་ཕེབས། གནས་ཚུལ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱིས་ཤེས་འཕྲལ་འཇར་མན་དང་། ཨུ་རུ་སུ། རི་ཕིན་སོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་དང་ཚོས་པ་འགའ་ཞིག་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་གོང་ས་མཆོག་མཇལ་བར་འོངས།

རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ས་སྤྲེལ (1908) ལོའི་ཟླ་༤པར། གོང་མ་ཀོང་ཞུས་བློན་ཆེན་ཞིག་མངགས་ཏེ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་འཕྲལ་དུ་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་པ་ལྟར། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དང་སྐུ་འཁོར་རྣམས་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔ་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ། ཟླ་༨ཚེས་༣ཉིན། ཆིན་གོང་མའི་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར། ཆིན་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་འབྲེལ་

ཡོད་དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་ཉེར་བརྒྱད་ཙམ་གྱི་ཇོ་
སག་དང་། ཏཱ་བླ་མ་ལས་སྣེ་གྲྭ་དམངས་སོགས་ནས་བསུ་བ་ཞུས། དེ་ནས་
ཞབས་བྲ་མས་ལ་བཞུགས་ཏེ་རྟེང་སེ་སྡེ་དགོན་པ་སེར་པོར་སྤྱན་དྲངས། ཏཱ་
ལའི་བླ་མ་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་སྐབས། ཆིན་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་གང་
ཅིའི་ཐད་མཛའ་བརྩེ་དང་། དད་གུས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ཙམ་མེད་སྟབས་ཐུགས་
སེམས་མི་བདེ་བར་གྱུར། ཟླ་༨ཚེས་༢༠ཉིན། གོང་མ་ཀོང་ཞུ་དང་རྒྱལ་
མོ་ཚེ་ཤིའི་ཐད་ཏའོ་ཡིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་མཇལ་འཕྲད་གནང་། གོང་ས་
མཆོག་ནས་ཞབས་སྲུས་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ་དད་གུས་ཚད་མེད་ཞུས། གོང་
ས་མཆོག་པེ་ཅིང་དུ་འགྱུར་རྗེས། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་ཕྱི་ནང་བྱ་
བ་གང་ཅིའི་སྐོར་ཐད་ཀར་གོང་མར་གསེར་སྙན་སྒྲོན་དགོས་དགོངས་ཀྱང་།
འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་དང་ཆིན་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ལས······
དོན་མཐའ་དག་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་བརྒྱུད་དེ་སྙན་སེང་ཞུ་དགོས་ཟེར······
བརྗོད་པས། རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ཆིན་གྲུང་དབྱང་ལ་ཡིད་
ཐང་ཆད་ནས་མི་འདོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཡང་སྟོན། དེ་ནས་གོང་མ་ཀོང་ཞུ་
དང་། རྒྱལ་མོ་ཚེ་ཤིའི་ཐད་ཏའོ་སྨྲ་རྗེས་སུ་དགོངས་པ་རྫོགས། ས་སྤྲེལ་
(1908)ལོའི་ཟླ་༡༠པར། གོང་མ་ཤོན་ཐུང་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ།
ཆིན་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་དབར་གྱི་འགལ་བ་སྔར་ལས··
ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། དུས་དེར་བཀའ་ཤག་ནས་མི་སྣ་ཆེད་མངགས་ཏེ་རྒྱལ་མཆོག
ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་གང་མྱུར་དང་ལྷ་སར་ཕྱིར་ཕེབས་དགོས་ལུགས་ཞུས་པ·····
ལྟར། ཆིན་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་ཆོག་ཆན་ཐོབ་སྟེ། ས་སྤྲེལ་
(1908)ལོའི་ཟླ་བ་བཅུ་པར། པེ་ཅིང་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་བོད་དུ

ཕེབས། ས་བྱ་(1909)ལོའི་ཟླ་༨པར། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་འཁོར་དང་
བཅས་པ་ནག་ཆུའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་ཕེབས་སྐབས། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་
ཚབ་མགྲོན་གཉེར་ཆེན་མོ་དང་། ས་སྐྱའི་བདག་མོ། མཚུར་ཕུ་ཀརྨ་པ།
ཧོར་ཁང་ཛ་སག ལྷ་ཀླུའི་གུང་། ལྕང་ལོ་ཅན་གུང་སོགས་དཔོན་རིགས་ཆེ་
གྲས་ཁག་ཕེབས་བསུར་ཕེབས། རིམ་བཞིན་ནག་ཆུར་འབྱོར་བས་པཎ་ཆེན་
སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་དང་། རྒྱ་བོད་དཔོན་རིགས། ནག་ཆུའི་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་
ཡོངས་ནས་དགའ་བསུ་ཚད་མེད་ཞུས། ནག་ཆུར་ཟླ་བ་ཕྱེད་གཉིས་ཙམ་
བཞུགས།

དུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ནི།
རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་རྟ་(1906)ལོའི་ཟླ་༡༠པར། གོང་མའི་བཀས་
མངགས་བོད་ཀྱི་དོན་ཞིབ་པ་ཀྲང་དབྱིན་ཐང་ཛོ་ཛེ་གླིང་བརྒྱུད་ལྷ་སར་འབྱོར་
ཛེས། སྔོན་དུ་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་ཡུའུ་ཐད་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟག་
ཞིབ་ནན་ཏན་བྱས་ཐོག་ཁོ་པ་ཚོས་དབྱིན་ཇི་བཙན་འཛུལ་པར་ངོ་བསྐྱོད་……
དང་། གཞུང་རྒྱུ་རྐྱག་ཟས། བོད་མི་དམངས་ལ་བརྙབ་བསིགས་བཏང་བ་
སོགས་ཀྱི་སྡིག་ཉེས་རྣམས་གོང་མར་སྙན་སེང་ཞུས་ཏེ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་
ལྟར། བོད་སྡོད་ཨམ་བན་ཡུའུ་ཐད་དང་། དཔོན་རིགས་ལིའུ་ཝུན་ཐུང་།
སུང་ཐའོ། ལིའི་རྨའང་ཀྲའུ། ཨན་ཤིའི། ཅང་ཁྲའོ་སོགས་དཔོན་རིགས་
ངན་པ་རྣམས་གནས་དབྱུང་བཏང་སྟེ་ཁྲིམས་ལ་སྐྱུར། བཀའ་བློན་ཤུན་
ཚོགས་དབང་ལྡན་ཡང་གནས་དབྱུང་ཐོག་ཁྲིམས་གཅོད་བཏང་བ་སོགས་ལ……
བོད་མི་དམངས་ཀྱི་དགའ་བསུ་ཐོབ། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་དོན་ཞིབ་པ་ཀྲང་
དབྱིན་ཐང་གིས་བོད་ནང་ཁུལ་གྱི་བྱ་བར་བཅོས་སྒྲིག་ཐོག་བོད་སྐྱོང་བའི་བྱེད་

ཐབས་གསར་པ་དོན་ཚན་ཁག་བཅུ་དགུ་བཏོན། དེའི་ནང་བཟོ་ཞིང་དང་།
ཚོང་ལས། འགྲིམ་འགྲུལ། སློབ་གསོའི་བྱ་གཞག ཚགས་དཔར་གསར་
གཉེར། དངུལ་ཁང་། གཏེར་ཁ་བསྐོགས་འདོན་སོགས་བོད་མི་དམངས་ལ་
ཕན་པའི་འདོད་ཚུལ་མང་པོ་བཏོན། ཕྱོགས་མཚུངས་བོད་རིགས་ཀྱི་གོམ་
གཉིས་ངན་པ་འགའ་ཞིག་བསྒྱུར་རྩིས་བྱས། འོན་ཀྱང་བྱེད་ཐབས་གསར་
པ་འདིའི་ནང་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཨམ་བན་གྱིས་སྐྱེར་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་·····
དང་། བཙན་ཤེད་ཀྱིས་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་གོམས་གཤིས་དང་སླངས་
བྱེད་འཛུགས་པ། ཆོས་ཀྱི་བྱ་བར་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་པ། བོད་འདི་མི་སེར་སྤྲེལ་
ཡུལ་ལྟ་བུར་བརྩིས་པ་སོགས་ནི་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་འདོད་བློ་དང་། གྲུང་
དབྱང་ན་རིམ་གྱི་སྲིད་ཇུས་དང་རྒྱབ་འགལ་ཡིན་པས། བོད་མི་རྣམས་ཡིད་
མ་རངས་པར་གྱུར། ཀྲང་དབྱིན་ཐང་བོད་ལ་ཕེབས་པའི་རྗེས་སུ། བོད་ལ་
ཕན་པའི་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་བསྒྲུབས་པས་ད་ལྟའང་ཀྲང་ཏཱ་རན་ཞེས་བསྔགས་
བརྗོད་ཡང་ཡང་བྱེད། ལན་ཡུས་ཀྱིས་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་བྱས་རྗེས་རྩ་བའི་
ཆ་ནས་བཤད་ན། ཀྲང་དབྱིན་ཐང་གི་སྲིད་ཇུས་གསར་པ་གཞིར་བཟུང་
ནས་བོད་ཀྱི་བྱ་བར་བཅོས་སྒྲིག་འགའ་ཞིག་བྱས། དེ་མཚུངས་ཀྲའོ་འར་
ཕུང་གིས་ས་འགོའི་ལམ་ལུགས་མེད་པར་བཟོས། དཔོན་རིགས་མངགས་
གཏོང་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་འཛུགས་པའི་བྱེད་ཐབས་དེ་མདའ་རྩེ་མདོ·········
དང་། ལི་ཐང་། འབའ། སྡེ་དགེ་སོགས་ས་གནས་མང་པོར་དྲག་ཤུགས་
ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱབ་གདལ་བཏང་བས་མི་རིགས་དབར་གྱི་འགལ་བ་ཆེས་ཆེར་
ཕྱིན། དབྱང་ཆེན་གོང་མས་ཀྲའོ་འར་ཕུང་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་དང་། ཁྲི་
ཁྲིན་དང་ཡུན་ནན་མཐའ་མཚམས་དོན་གཅོད་བློན་ཆེན་ལ་བསྐོ་གཞག་སྐྱལ།

ཀྱི་ཁྲོན་སྐམ་དམག་གི་ནང་ནས་ཧྲུག་སྒྲུག་བརྒྱབ་སྟེ་དམག་མི་ཉིས་སྟོང་ཙམ་···
དམག་སྐར་ཁག་གསུམ་ལ་བགོས་ཐོག ས་བྱ(1909)ལོའི་ཟླ་༦པར། ཏྲང་
ཕུའུ་ནས་རྫོག་ཐོན་གྱིས་མདའ་རྩེ་མདོ་དང་། ཆབ་མདོ་བརྒྱུད་ལྷ་སར་
ཕྱོགས། ཀྲའོ་འར་ཧྥུང་གི་དཔུང་དམག་ལྷ་སར་འོང་བའི་ལམ་འཁྱིལ་ས་
གནས་ཁག་གི་མི་དམངས་ལ་མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་། དཀར་ནག་
དབྱེ་བ་མ་འབྱེད་པར་མི་སེར་མང་པོ་བསད། དངོས་པོ་འཕྲོག ལྷག་པར་
དུ་ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་སྡང་། ད་ལྟའང་ཀྲའོ་འར་ཧྥུང་གི་
མིང་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་སྙིང་རྩ་འདར་བར་གྱུར། དེ་ནས་བཟུང་ཅིན་ཀྲུང་
དབྱང་སྲིད་གཞུང་དང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པའི་
དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཉིན་བཞིན་ཇེ་སྡུག་ཏུ་སོང་བས། ཕྱི་རྒྱལ་བཙན་རྒྱལ་
རིང་ལུགས་པར་བོད་ཀྱི་བྱ་བར་ཐེ་ཇུས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་གསར་པ་ཞིག······
ཉེད། གོང་གསལ་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་
གོང་མ་མཆོག་ལ་ཀྲའོ་འར་ཧྥུང་གི་དམག་མི་རྣམས་ཕྱིར་འཐེན་དགོས་པའི་རེ་
བ་བཏོན་པ་སྨོས་ཅི། དབྱིན་ཇི་དང་། ཧྥ་རན་སི། རི་པིན། ཨུ་རུ་སུ་
སོགས་ལ་རེ་འབོད་ཞུས། ས་བྱ(1909)ལོའི་ཟླ་༩ཚེས་༡༢ཉིན། ཏཱ་ལའི་
བླ་མ་སྐུ་འཁོར་སོགས་ནག་ཆུ་ཁ་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར། འདམ་གཞུང་དང་།
ར་སྒྲེང་། སྟག་ལུང་བརྒྱུད་ལྷ་སར་ཕྱིར་ཕེབས། ཟླ་༡༠ཚེས་༣༠ཉིན། རྒྱལ་བ་
ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ཞབས་འབྲིང་དང་བཅས་པ་ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཕེབས་
སྐབས། བོད་སྡོད་ཨམ་བན་ལན་ཡུས་དང་ཞབས་འབྲིང་རྣམས་ཕེབས་བསུར་
བཅར་ཡང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་མ་གཟིགས་པའི་ངང་ཚུལ་བསྟན་ཏེ་ཁ་ཡ་ཙམ་
མི་གནང་ཟེར་སྐད། བོད་སྡོད་ཨམ་བན་ཕིང་ཁྲའི་མེ་ལྕེ་འབར་བཞིན་ཏཱ་

ལའི་བླ་མས་ཨུ་རུ་སུའི་མཚོན་ཆ་དར་ཐོར་ཡོད་ཅེས་བརྫོད། ཨམ་བན་ལན་ཡུས་རྩེ་ཕོ་བྲང་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱོད་དེ་བརྟོགས་བཤེར་བྱས་ཀྱང་གང་ཡང་……མ་རྙེད། སླར་ཡང་ནག་ཚུར་མི་ཚེད་མངགས་བཏང་སྟེ་སྐུ་ཆས་ནམས་བརྟོགས་བཤེར་བྱས། མཚོན་ཆ་སྣེ་གཅིག་མ་རྙེད་ཀྱང་སྐུ་ཆས་མང་པོ་ཐོར་བརླག་ཕྱིན། དེ་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་བོད་སྡོད་ཨམ་བན་ལ་འབྲུ་རིགས་དང་། ཟན་ཆག་སོགས་མཁོ་སྤྲོར་མི་བྱེད་པའི་བཀའ་ཕབ། མདོར་ན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ལྷ་སར་ཕེབས་རྗེས་ཨམ་བན་དང་མི་མཐུན་པའི་འགལ་བ་ཐེ……སྙེད་པ་བྱུང་ནས་མེ་དང་སྲུ་ལྟ་བུར་གྱུར།

དུས་དེར་ཀྲའོ་འར་ཧྥུང་གི་དམག་དཔུང་ཆབ་མདོ་ནས་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་…སུ་འཚང་སྟབས་བཀའ་ཤག་ནས་བོད་དམག་དང་། ཡུལ་དམག་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས་ཏེ་འགོག་རྒོལ་ཐེ་ལྟར་བྱས་ཙང་བོད་དམག་གཡུལ་ཕམ། ལྷགས་ཁྲི་(1910)ལོའི་ཟླ་༢པར། ཟི་ཁྲོན་གྱི་དམག་དཔུང་གོང་པོ་རྒྱ་མདར་འབྱོར། བོད་དམག་གིས་སླར་ཡང་ཕར་རྒོལ་བྱས། མཐར་ཕམ་ནས་བོད་དམག་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་སྲིག་ཤོར། འགོ་པ་གཙོ་བོ་བཙོ་བརྒྱད་ཙམ་སྐྱེ་བཅད་དེ་མགོ་བོ་ཁྲིམ་སྟོན་བྱས་པས་མི་རྣམས་སྙིང་རྩ་འདར་བཞིན་དབང་མེད་དུ་མགོ་སྒུར།

ཀྲའོ་འར་ཧྥུང་གི་དམག་དཔུང་གོང་པོ་རྒྱ་མདའ་ནས་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་སུ་དཔུང་འཇུག་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་གིས་རང་འགུལ་ཐོག་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་གྱི་ལས་རོགས་བློན་ཆེན་ཨུན་ཙུང་ཡའོ་རྩེ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་གདན་དྲངས། བོད་ཕྱོགས་ནས་ལམ་འཁེལ་ས་གནས་ཁག་གི་བོད་དམག་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་རྒྱུ་དང་། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ལན་ཡུས་ལ་བརྩི་འཇོག སྔར་སྲོལ་བཞིན་མཁོ་སྤྲོད་མཐའ་དག་འགྲུལ་རྒྱུ་སོགས་ཁས་ལེན་

ཞུས། ལས་རོགས་སློན་ཆེན་ཞུན་ཙུང་ཡའོ་མཆོག་ནས། ཟི་ཁྲིན་གྱི་དམག་མི་ལྷ་སར་འབྱོར་རྗེས་བདེ་འཛུགས་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། ཟིང་ཆ་མི་སློང་བ། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཆར་གནོད་འཚེ་མི་བྱེད་པ། ཆོས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དམར་གསོད་མི་གཏོང་བ། བྱ་བ་མཐའ་དག་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་ཁས་ལེན་མཛད། འོན་ཀྱང་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་ལ། ལྕགས་ཁྱི (1910) ལོར། ཀྲའོ་འར་ཧྲུང་གི་དམག་མི་ལྷ་སར་འབྱོར་སྐབས། ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་ས་སྲུང་དམག་ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ཏེ་རེ་ཟུང་ཤི་རྨས་བྱུང་། དེ་རྗེས་སློན་ལམ་གྱི་དོ་དམ་པ་ཕུན་ཁང་ཐའི་ཇིར་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ཐོག་འཛིན་བཟུང་བྱས། ལས་རོགས་རྩེ་དྲུང་འཇམ་དབྱངས་རྒྱལ་མཚན་དང་ཕུན་ཁང་གི་ཞབས་འབྲིང་རྣམས་བསད། རྩེ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་མེ་མདའ་འཕངས། དངོས་པོ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ལྷ་སར་ཟིང་ཆ་ཚབས་ཆེན་ལངས་སོ།

༢ རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་རྒྱ་གར་དུ་བྲོས་ཕེབས་པའི་སྐོར།

གོང་དུ་སྨོས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་ཀྱིས་རྐྱེན་པས། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་ཚེ་སྨོན་གླིང་ཏུ་ཐོག་ཕྱུར་རྒྱལ་ཚབ་བསྐོ······གཞག་སྐྱུལ། ལྕགས་ཁྱི (1910) ལོའི་ཟླ་༡ཚེས་༢ཉིན། ནམ་ཕྱེད་ཙམ་དུ་རྩེ་ཕོ་བྲང་ནས་ནོར་བུ་གླིང་ཁར་ཕེབས། གྲབས་རག་བསྐུས་མཛད་དེ་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་ར་མ་སྒང་གྲུ་ཁ་དོན་ཏེ་བྲོས་ཕེབས། བོད་སྲིད་ཨམ་བན་ལན་ཡུས་གནས་ཚུལ་དེ་ཤེས་འཕྲལ་རྟ་དམག་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་མངགས་ཏེ་རྗེས······འདེད་བཏང་ནས་ཆུ་ཤུར་དུ་འབྱོར་སྐབས། ཟླ་བཟང་དགྲ་འདུལ་གྱིས་དམག་མི་བཅུ་ཙམ་ཁྲིད་དེ་ཆུ་ཤུར་ལྕགས་ཟམ་གྲུ་ཁ་བཀག གོང་ས་སྐུ་འཁོར་དང་

བཅས་པ་སྣ་དཀར་རྩེ་དང་། བསམ་སྡིངས། ཕག་རི་བརྒྱུད་གྲོ་མོར་བྲོས་
ཐྲལ་ཕེབས། གྲོ་མོར་ཕེབས་རྗེས་ཆིན་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་གསེར་སྙན་
སྒྲོན་ཏེ། བོད་ཀྱི་ལས་དོན་མཐའ་དག་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐག་གཅོད་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུ་རྩིས་མཛད་ཀྱང་། ཟི་ཁྲིན་གྱི་དམག་མིས་ལྷ་
མཐུད་ནས་རྗེས་འདེད་བཏང་བ་དང་། དབྱིན་ཇིའི་དམག་དཔོན་སྨད་ཁྲ་
ཐང་སྣ་དང་། ཁོ་པ་ཚོའི་རྒྱུགས་ཁྲིས་གཡོ་སྒྱུའི་སྐྱོར་བ་མང་ཙམ་སྤེལ་ཏེ་རྒྱ་
གར་དུ་གདན་དྲངས། ཐོག་མར་ཀ་སྤུག་ཏུ་ཉིན་འགའ་ཞིག་བཞུགས། དེ་
རྗེས་འབྲས་ལྗོངས་སུ་བཅའ་སྡོད་དབྱིན་ཇིའི་གོ་ཝུ་ཡོན་ཕུའོ་ཡིར་གྱིས་གདན་
ཞུ་བྱས་པ་ལྟར་དར་རྗེ་གླིང་དུ་ཕེབས། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར་གསང་བའི་
གྲོས་མོལ་ཐེངས་མང་བྱས་ཏེ་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ཏཱ་ལའི་བླ་
མར་སྣང་སྐྱོབ་བྱེད་པར་ཁ་གཡར་ནས་བོད་འདི་མི་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་......
ནས་ཁ་བྲལ་གཏོང་བའི་སྒྲིག་གཡོ་ངན་བྱུས་བཤམས། དུས་དེར་ཆིན་གོང་
ནས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཚབས་ཆེ་བས་ཉོར་འཁྲུལ་གྱི་བྱེད་ཐབས་འགའ་ཞིག་
བསྒྱུར་བཅོས་བཏང་། ཀྲོའོ་འར་ཧྥུང་ཟི་ཁྲིན་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་པར་བསྐོ་གཞག
ཐོག་བོད་ལ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། ལོ་ཆ་མངགས་གཏོང་གིས་ཏཱ་
ལའི་བླ་མ་བོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་སོགས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་......
ཐུས་པ་དེ་ཙམ་མ་ཐོན། དེ་ནས་ལྕགས་ཕག (1911) ལོའི་སྟོན་ཁར། ཀ་
སྤུག་ཏུ་ཕེབས་ནས་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་པོའི་སྒྲོ་ཁང་དུ་བཞུགས། དུས་དེར་
རྒྱལ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གནམ་ས་མགོ་རྟིང་སློག་པ་ལྟ་བུའི་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་....
བ་སྟེ། སུན་ཀྲུང་ཧྲན་མཆོག་གིས་དབུ་འཁྲིད་མཛད་པའི་ལྕགས་ཕག་གསར་
བརྗེ་ལངས། ལོ་ཛོ་སྟོང་ཐྲག་འགའ་ཞིག་ཀྲུང་གོར་དབང་བསྒྱུར་བའི་བཀས་

བཀོད་བསྒྱུད་འཛིན་ལམ་ལུགས་རྩ་མེད་བཏང་། ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེའི་མེས་
རྒྱལ་གྱི་ས་ཕྱོགས་གང་སར་གསར་བརྗེའི་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར།

དུས་དེར་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་དང་། ཤུ་ཏྲུ་སྲུའི་ངན་
སྐུལ་འོག་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་གི་ཆབ་སྲིད་ལྷ་བར་རྩ་བའི་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་······
སྟེ། རྒྱལ་ནང་གསར་བརྗེ་ལངས་པའི་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་བོད་འདི་མེས་
རྒྱལ་དང་ཁ་བྲལ་གཏོང་བའི་གྲབས་མཛད། དབྱིན་ཇིར་ངོ་རྒོལ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་ལམ་ཕྱོགས་ནས་དབྱིན་ཇིའི་དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས······
ཆིན་གོང་མར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་ལངས་ཕྱོགས་སུ་བསྒྱུར། ཤུ་ཏྲུ་སྲུའི་དྲག་
ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱིན་ཇི་མཐར་བསྐྲད་པའི་ལངས་ཕྱོགས་ནས་ཤུ་ཏྲུ······
སྲུའི་དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་རང་བཙན་བྱེད་པའི་ལངས་ཕྱོགས་སུ······
བསྒྱུར་ཏེ་ལྕགས་ཕག (1911) ལོར། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་གིས་ཤུ་ཏྲུ་སྲུའི་
གོང་མ་ནི་ཁོ་ལར་བཏང་བའི་ཕྲིངས་ཡིག་འདི་ལྟར།

"ཡངས་པའི་ས་ཆེན་བདེ་བར་སྐྱོང་བ་གོང་མ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་
མཆོག་གི་དྲུང་དུ།

ཆེད་དུ་ཞུ་གསོལ། རང་རེ་བོད་རྒྱལ་ཁང་མཐྲུའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཉེ་
འབྲེལ་མཆོད་ཡོན་ཆོད་ལས་མངའ་འོག་པ་མིན་ཀྱང་། རིམ་པར་ཟ་སེམས་
ཀྱིས་བོད་པ་མགོ་བསྐོར་ད་བང་རྩུས་ཐམས་ཅད་འཕྲོག་གྲས་ཀྱིས་བསྟན་པར···
ཇ་འབྱིན་ཆོས་བྱེད་བསད་དེ་ཆོས་རྫས་རྒྱུ་དངོས་ཧམ་འཕྲོགས་མནར་གཅོད···
བཟོད་ཀྱིས་མི་ལངས་པ་བྱུས་ཞུས་སྐབས། དེ་དག་དང་ཉེ་འབྲེལ་ཁོངས་
གཏོགས་སྟར་ལྟུས་བཞིན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་གནས་ཐབས་བྱེད་པ་དང་།
བོད་དོན་སྐོར་དེ་སྔ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཏུ་དབྱིན་རྣམ་གཉིས་ནས་ཆིངས་ཡིག···

བཞག་གནང་ལ་བརྟེན་རང་འཚོ་ཟིན་ཙམ་བྱུང་དོན། དེ་ང་སང་བོད་རྒྱལ་
ཁང་མི་དམངས་དཔོན་དམངས་ཐམས་ཅད་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་
རོགས་བཙོལ་རྒྱབ་བརྟེན་ཐོག་སྐྱེར་བཙན་པ་བྱེད་རྒྱུར་མགྲིན་དབྱངས་གཅིག་
གིས་ངོས་དྲ་ལའི་བླ་མས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོར་གསོལ་འདེབས་སྤྲི་བོར་
བཀུར་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ཞུ་བ། འདི་ཐད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་གཉིས་ནས་འཕྲལ་དུ་
བཀའ་མོལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཐོག་ཕྱི་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་དྲིལ་བསྒྲགས་རོགས་
ཕན་དང་། ལྷག་པར་དུ་མཉྫུ་ཕྱོགས་ནས་གནོད་སེམས་ཁྲིག་བརྩུག་གི་བོད་
ལྗོངས་རྒྱ་ཁོངས་ཡིན་ཚུལ་གྱི་དམག་བཏང་སྐྱེ་ཁ་མཚུ་མི་བྱེད་པའི་ངེས་པ་མི་
འདུག་པ། དེ་ཐད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ནས་བཀའ་མོལ་གྱིས་སྐྱིད་
སྐྱེར་བཙན་ཕྱུག་བརྟན་བདེ་བར་འཁོད་པའི་རོགས་མགོན་ཅིས་ཀྱང་ཐུགས་
རྗེ་ཆེ་བ་དང་། སྟོན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོར་ཞུས་པ་ལྟར་དོན་སྙིན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་
ཆེན་པོར་ནང་པའི་མཆོད་གནས་ལྷ་ཁང་བཞེངས་གནང་ལ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་སྲས་
བཅས་དང་། བཙུན་མོ་སྐུ་ཚེ་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་ཤིང་། ཆབ་སྲིད་བསྐལ་
བསྒྱུར་བརྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཞབས་བརྟན་ཞུ་མི་མཁན་པོ་གཅིག་དང་། བླ་མ་
བཅུ་དྲུག་བཅས་བོད་སོག་ཐོར་གོད་པའི་མིང་སྒྲོ་རད་ཐུ་སོགས་ནང་པ་གང་
ནས་ཀྱང་བསྟེད་ཚོག་པའི་བཀའ་འདོམས་དང་། ལྷ་རབས་ས་གནས་གུ་རྡོག་
པས་ས་ཆ་གསོལ་རས་ཡོད་པ་ཞུ་རྒྱུ། མཚན་ཞབས་ཅན་གདོང་ས་སྣད་བྱང་
ཕྱོགས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་དད་རྟེན་བསྐུར་ཐོག་ནང་པ་ཐམས་ཅད་ཚོས་
ལུགས་ཡར་ལྡན་གྱི་དོན་དོན་བྱེད་རྒྱུའི་ལག་ཁྲིར་སྦྲད་དོན་ལྟར་གང་ཅིར་
རོགས་མགོན་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་སློབ་གཉེར་པ་ཁ་ཤས་
བཏང་ཡོད་པས། སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་འཛུག་གནང་གིས་རོགས་མགོན་ཐུགས་

འདོར་མེད་པ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་དགོངས་དཔྱིངས་སུ་འཇགས་པ་མཁྱེན། ཞུ་
འདེགས་ལྷ་གོས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་རྙིང་མ་བཅས་བླ་ཚོས་བཟང་……
པོར་ཕུལ་” ཞེས་འཁོད། ཨུ་རུ་སུའི་གོང་མ་ནི་ཁོ་ལས་སྲིངས་ཡིག་དེ་འགྱུར་
འབྲལ་ཡིག་ལན་བཏང་། བོད་ལ་མཛའ་ཞིང་ཕན་པའི་སེམས་པ་ནམ་ཡང་
མི་འགྱུར་བ་ཡོད་ཅེས་དང་། ད་དུང་འདིའི་སྐོར་དབྱིན་ཇིའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་
བཀའ་མོལ་མཛད་བཞིན་པ་ཞིབ་ཏུ་གལ་ཆེ་ཡོད་ཤག་འདིའི་ལུགས་རྒྱལ་……
དབང་མཆོག་ནས་ཐུགས་མི་བཟེད་ཅིང་། ཟིང་གཞི་སྙིང་འཇགས་སྒྱུར་དུ་
ཐུགས་འདོད་ལྟར་ཡོང་ངེས་ཟེར་བ་སོགས་ངན་པ་སྐུལ་སློང་མང་ཙམ་བྱས།
གོང་གསལ་གྱི་སྲིངས་ཡིག་འདི་དག་གི་ཐོག་ནས་ཨུ་རུ་སུ་དང་། དབྱིན་ཇིའི་
ངན་སྐུལ་འོག་ཏུ་ལའི་བླ་མས་བོད་སྐྱེར་བཙན་ཞེས་པ་དོན་དངོས་ཐོག་དབྱིན་
ཇི་དང་ཨུ་རུ་སུའི་མི་སེར་སྤྲེལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་བའི་གྲབས་བྱས་པ་གསལ་པར་…
མཐོང་ཐུབ། དེ་བཞིན་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་ངན་སྐུལ་འོག་
རྡོ་རྗེ་གླིང་དུ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ནས་གསང་བའི་གྲོས་མོལ་……
ཐོག་བླ་བཟང་དགྲ་འདུལ་བོད་དུ་བཏང་། ཙ[illegible]ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ཏུ་རྒྱ་རིགས་
ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་དྲག་པོའི་ཟིང་ཆ་བསླང་། དུས་མཚུངས་བོད་སྟོད་ཟི་
ཁྲིན་དམག་དཔུང་ནང་ཁྲུལ་དུ་འང་གཅིག་མཇུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་ཟིང་ཆ་……
ལངས། ཕན་ཚུན་དམར་གསོད་གཏོང་རེས་བྱས། ཟི་ཁྲིན་གྱི་རྫོང་ཤའོ་
དམག་དཔོན་ཤེ་གོ་ལིང་སོགས་དམག་དཔོན་ཁག་གཅིག་བཀའ་ཤག་གི་………
ཕྱོགས་སུ་ལངས། བཀའ་བློན་ཚ་རོང་དང་། བཀའ་དྲུང་ཚ་ཤག་པ།
བསྟན་གླིང་དགོན་པ་སོགས་ནས་ཟི་ཁྲིན་གྱི་དམག་དཔུང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མང་……
ཙམ་བྱས་པས། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི་ཏ་ཅང་རྙོག་འཛིང་ཆེ་

བའི་གནས་སུ་གྱུར། ཐད་སྒྲུངས་སྐད་ནས་ཐད་དྲང་རྣམ་སྲས་གླིང་དང་། བྲུར་ཁང་། ཐོན་པ། གསུང་ཆོས་ར། ཕྱེ་ཤིང་གླིང་རྩེ་སྒོ། ཀླུ་སྡུག་རྒྱལ་སྒོ་བཅས་ཀྱི་བྱང་ངོས་རྣམས་བོད་དམག་གིས་བཟུང་། དེའི་ལྷོ་ངོས་རྣམས་ཟི་ཁྲིན་དམག་དཔུང་གིས་བཟུང་། ཕན་ཚུན་དབར་དམག་འཐབ་ལན་མང་བྱུས། མཐར་ཟི་ཁྲིན་གྱི་དམག་དཔུང་རྣམས་ནང་ཁུལ་འགལ་བ་ཆེ་བ་དང་། མགོ་སྐྱོད་དུས་ཐོག་ཏུ་མ་འབྱོར་བ། དམག་ཁྲིམས་ཞན་པ་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་མཚན་ཆེས་མང་བས་ཕམ་ཉེས་བྱུང་།

རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་བྱི (1912) ལོའི་ཟླ་༥ཚེས་༡༠ཉིན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ཀ་སྤུག་ནས་བོད་དུ་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར། རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་དང་། དབྱིན་ཇི་དང་འབྲས་ལྗོངས་པའི་དཔོན་རིགས་སོགས་ནས་ཕེབས་སྐྱེལ་གསོལ་སྟོན་གཟབ་རྒྱས་བཤམས། དེ་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དང་ཞབས་འབྲིང་སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་དང་བཅས་རྫ་ལེབ་ལ་བརྒྱུད་གྲོ་མོ་རིན་ཆེན་སྒང་དང་། ཕག་རི་རྫོང་དུ་ཕེབས། སྒྲོམ་མདའ་ཚང་དང་འགྲིག་པ་ཚང་གི་ཁམས་དམག སེར་དམག་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཕག་རིར་འབྱོར། དེ་དག་གི་སྲུང་སྐྱོབ་འོག་ར་ལུང་བརྒྱུད་རིམ་བཞིན་བསམ་སྡིངས་དགོན་པར་ཕེབས། དུས་དེར་ལྷ་སར་དམག་ཐག་ཡོངས་སུ་ཆོད་མེད་སྐབས་དགོན་པ་དེར་ཟླ་བ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་བཞུགས། སྐབས་དེར་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་ཟི་ཁྲིན་གྱི་དམག་མི་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་འགོ་ཚུགས། ཟླ་༨པར། བསམ་སྡིངས་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་ཆོས་འཁོར་ཡང་རྩེར་ཕེབས། དེར་ཟླ་ཤས་རིང་བཞུགས་ཏེ། ཟླ་༡༢ཚེས་༡༦ཉིན། ལྷ་སར་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་ཚབ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་ཚེ་སྨོན་གླིང་ཧུ་ཐོག་ཐུ་དང་། བཀའ་བློན་སོགས་སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་

ཡོངས་ནས་བསྐུ་བ་གང་ལེགས་ཞུས། ཕྱི་ཆར་པའི་ཆར་ཐག་ཆོད་ཀྱང་།
ནང་ཐིགས་པའི་ཐིགས་ཐག་མི་ཆོད་ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར། ཧྲུ་ལའི་བླ་མ་
ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སར་ཕེབས་རྗེས་བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་……
ཁྲུལ་གྱི་འགལ་བ་དེ་སྔར་ལས་རྩོག་འཛིང་ཆེ་བ་དང་། མངོན་གསལ་དོད་
པ། ཇོ་ངར་ཅན་དུ་གྱུར་བ་སྡེ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དང་། པཎ་ཆེན་
ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཉིན་བཞིན་ཇེ་སྡུག་ཏུ་སོང་བ་དང་།
བསྟན་རྒྱས་གླིང་དགོན་པས་ཟི་ཁྲིན་གྱི་དམག་དཔུང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་རོགས་རམ་
བྱས་སྟབས་དགོན་པའི་རྒྱུ་དངོས་ཡོངས་རྫོགས་གཞུང་བཞེས་བཏང་། དགེ་
འདུན་རྣམས་རང་གནས་སུ་ཕྱིར་སློག བླ་བཟང་དགྲ་འདུལ་ནས་གོང་ས་
མཆོག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པ་དང་ཟི་ཁྲིན་དམག་དཔུང་ལ་འགོག་རྒོལ་བྱེད་པར……
བྱས་རྗེས་ཡོད་ཅེས་བོད་དམག་གི་དམག་སྤྱིར་བསྐོས། བཀའ་བློན་ཚ་རོང་
དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོའི་སློས་གཤིས་རྣམས་ཁོ་པར་སྤྲད། ཕྱིས་སུ་ཚ་རོང་ཟླ་
བཟང་དགྲ་འདུལ་ལམ་སྤྱན་བསལ་གནམ་གང་ཡང་ཟེར། དེ་ནས་རྒྱལ་ཚབ་
ཚེ་སྨོན་གླིང་ལ་རྟ་ཐོག་ཐུའི་ཚོ་ལོ་དང་། སློས་གཤིས་མང་པོ་གསོལ་རས་
གནང་། སེར་རའི་བླ་སྤྱིར་འདམ་བརྒྱ་ཤོག་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱི་ཁྲབ་པ་དང་།
དགའ་ལྡན་བླ་སྤྱིར་མཚོ་སྣ་རྫོང་དཔོན་བསྐོ་གཞག་སྩལ།

དེ་ནས་བོད་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་ཚོགས……
འདུ་བསྐོངས། སྲིད་ཕྱིན་བོད་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་དང་། དམག་དོན། ཁྲིམས་
ལུགས་སོགས་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོར་གྲོས་མོལ་བྱས། བོད་ཀྱི་སེར་སྐྱ་
དཔོན་རིགས་མང་ཆེ་བས་ཆིན་གོང་མ་ཆེན་པོས་བོད་ལ་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱུས་
ལ་སོས་མཐུན་མེད་པ་ཙམ་ལས། བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ་

བྲལ་གཏོང་བའི་འདོད་ཚུལ་རྩ་བ་ནས་མེད། ཡིན་ནའང་དབྱིན་ཇི་དང་། ཨུ་རུ་སུའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཞུང་ཤས་ཀྱིས་ཐབས་བརྒྱ་ཇུས་སྟོང་གིས་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་དང་ཁ་བྲལ་དུ་བཏང་སྟེ། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་མི་སེར་སྐྱེལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་བའི་རེ་ངན་བཅངས།

དུས་དེར་ཀྲུང་ཧྭ་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་པེ་ཅིང་དུ་དངོས་སུ་དབུ་བརྙེས། ཡོན་ཧྲེ་ཁད་ཙུང་ཐུང་ཆེན་པོར་བསྐོ་གཞག་བྱས། དེས་བོད་འདི་ཀྲུང་ཧྭ་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་དང་། བོད་མི་དམངས་ནི་ཀྲུང་གོའི་མངའ་འབངས་བསྐྱོན་མེད་ཡིན་ཞེས་ཁྱབ་བསྒྲགས་གནང་། ཕྱི་ལོ(1912)ལོའི་སྤྱི་ཟླ་6ཚེས14ཉིན། ཟི་ཁྲིན་དང་། ཡུན་ནན་གྱི་དམག་དཔུང་བོད་ཕྱོགས་སུ་དཔུང་སྐྱོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། ཟི་ཁྲིན་གྱི་དམག་དཔུང་ཁམས་ཁུལ་དུ་འབྱོར་བའི་སྐབས་སུ་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་སྒྱུ་ཧམ་ཆེན་པོས་ཀྲུང་གོའི་ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་ཇུས་ཀྱིས་བོད་ལ་དམག་མི་གཏོང་མི་ཚོག་ཟེར་བ་དང་། བོད་ཀྱི་ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་ཇུས་བྱེད་མི་ཚོག་ཟེར་བ་སོགས་གཏམ་འཆལ་མང་ཙམ་བརྗོད། ཞུ་ཐུག་ཐབས་བྲལ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་བའི་ཡོན་ཧྲེ་ཁད་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་སྐྱོད་དམག་དཔུང་འགྲོ་མཚམས་འཛོག······དགོས་པའི་བཀའ་མ་ཕབ་ཐབས་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར།

༤ སིམ་ལའི་གྲོས་ཚོགས་སྐོར།

སིམ་ལའི་གྲོས་ཚོགས་ཟེར་བ་ནི་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་མངོན་སུམ་འཛེམས་མེད་ཀྱིས་ཀྲུང་གོའི་ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་ཇུས་བྱས་ཏེ་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ་བྲལ་གཏོང་བའི་སྒྲིག་གཡོའི་ངན་ཇུས་ཤིག་རེད། གྲོས་ཚོགས་འདི་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་གླང་(1913)ལོའི་

ཟླ་༡༠ཚེས་༡༣ཉིན། ཉིན་འདུའི་བྱང་ངོས་སིམ་ལ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེ་ར་འཚོགས། ཕྲུས་ཚོགས་འདིར་ཞུགས་མཁན་གྱི་གྲས་སུ་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་བོད་ཀྱི་ཤའོན་ཧྲུ་ཧྲེ་དྲན་དབྱི་ཧྲན་དང་། ཤའོན་ཧྲུ་ཧྲེ་གཞོན་པ་ཡང་ཧྲད་ཡིན། དབྱིན་གོའི་སྐུ་ཚབ་ཕྱི་འབྲེལ་བློན་ཆེན་ཟད་ཁ་མ་ཧྲུང་དང་། གྲུང་གོའི་ལས་དོན་གྱི་ཆ་རྒྱུས་པ་ལའོ་སི། བོད་ཀྱི་ལས་དོན་གྱི་ཆ་རྒྱུས་པ་སྤྲའོ་ཡེར། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་སྲིད་བློན་བཤད་སྒྲ་དཔལ་འབྱོར་རྡོ་རྗེ་དང་། ལས་རོགས་དམག་སྤྱི་ཚུང་བ་ཐའི་ཧི་ཁྲི་སློན་པ། ཤོད་མགྲོན་ཆེ་ཆུང་། གདན་ས་གསུམ་དང་བྲང་རིགས་སེར་སྐྱའི་འཐུས་མི་བཅས་ཡོད།

ཕྲུས་ཚོགས་འདི་མ་ཚོགས་གོང་དུ་འབྲས་སྤུངས་སུ་བཅའ་སྡོད་དབྱིན་ཇིའི་དཔོན་རིགས་སྤྲའོ་ཡེར་ཆེད་མངགས་རྒྱལ་རྩེར་འོངས། དབྱིན་ཇིའི་རྗེས་འབྲངས་པ་སྲིད་བློན་བཤད་སྒྲ་སོགས་དང་གསང་བའི་གྲོས་དན་ཐེངས་མང་བཤམས། བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་མངའ་ཁོངས་མིན་ཚུལ་སྐོར་ཡིག་རིགས་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་དགོས་པའི་ངན་སྐུལ་བྱས། དེ་རྗེས་ཁོ་པ་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་བཤད་སྒྲ་དཔལ་འབྱོར་རྡོ་རྗེ་སོགས་ཉིན་འདུའི་བྱང་ངོས་སིམ་ལར་འབྱོར་བའི་སྐབས་སུ་དབྱིན་ཇིའི་ཕྱི་འབྲེལ་བློན་ཆེན་ཟད་ཁ་མ་ཧྲུང་གི་སྐུ་ཚབ་དང་། འབྲས་སྐྱི་བློན་ཆེན་སོགས་ནས་གདོང་བསུ་གཟབ་རྒྱས་བྱས། སྡོད་གནས་ཀྱང་གྲ་སྒྲིག་གང་ལེགས་ཐོག་དབྱིན་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཆེ་གྲས་འགའ་ཞིག་ཐུགས་འཕྲད་བྱེད་པར་འོངས།

ཐེངས་འདིའི་གྲོས་ཚོགས་ནི་ཟད་ཁ་མ་ཧྲུང་གིས་ཡོངས་སུ་ཁ་ལོ་བསྒྱུར། དབྱིན་ཇི་དང་། སྲིད་བློན་པཤད་སྒྲ་སོགས་ སྔོན་ཚུད་ནས་ནང་

མོལ་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་ལྟར། གྲོས་ཚོགས་འགོ་ཚུགས་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་སྒྲ་དཔལ་འབྱོར་རྡོ་རྗེས་རེ་འདུན་དོན་ཚན་དྲུག་བཏོན་པ་གཤམ་གསལ།

"དོན་ཚན་དང་པོ། ཕྱིན་ཆད་རྒྱ་བོད་ཕར་ཚུར་དབང་བྱུས་ལ་ཐེ་བྱུས་མི་བྱེད་པ་མ་ཟད། བོད་འདི་རྒྱལ་ཁབ་རང་བཙན་ཡིན་པར་ཐག་བཅད། སྐབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་……བདག་པོ་ཡིན་པར་ཐག་བཅད། ཀུང་ཧྲུའི་ཁྲི་བཞུགས་སོ་གཉིས་པ་ཕྱི་ལུགས་འདས་ལོ1906ཟླ་4ཚེས7ལ་པེ་ཅིང་དུ་རྒྱ་ཕྱི་གཉིས་ཆིངས་ཡིག་རྒྱགས……འཛོག་སྐབས་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་དང་། ཐམ་ཀ་ཕབ་རིགས་མེད་གཤིས་བརྩི་འཛོག་བྱེད་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་ཀ་ནས་ཆ་འཛོག་མེད་པ་བྱེད་རྒྱུ་བྱས།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ཐད་བྱང་ཤར་ཟི་ལིང་ས་ཁོངས་སྐེ་ཙུ་སྐང་གི་རྫོ་བཙུགས་དང་། ཤར་རྨ་ཆེན་སྤོམ་རའི་གངས་རིའི་ཆུ་བརྒྱུད་ཕུག་པ་དང་པོ། ཤར་སྨའི་མཚམས་བྱན་དྲང་ཟེར་བའི་ཡུལ་དུ་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཞེས་པ་བཅས་ཡིན་ངེས་ཡོངས་གྲགས་བཞིན་ད་ལམ་དབྱེ……འབྱེད་བགྲིས་པར་བོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཞིབ་ཆ་བྱང་ཕྱོགས་ཀུན་ལུང་རི་རྩེ། ཨལ་རྟེན་ཏའི་རི་རྩེ། མཚལ་འདམ་རི་བརྒྱུད་ནས་ཏོ་ཤི་ལི་རི་རྩེ། སྨ་ཁང་སྤོ་ཐོའི་རི་རྩེ་ནས་མཚོ་སྔོན་པོའི་བྱང་བརྒྱུད་སྨ་ནག་ཁག་གསུམ་ཚུར་ཚུད་པའི་རྒྱའི……ཞིང་ཆེན་ཀན་སུའི་ས་མཚམས་བརྒྱུད། དེ་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཕྱིན་ཏེ་ཤར་སྨའི་སར་འགོ་ལོག ཧོར་ཁོག ཉག་རོང་། རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད། ལྕག་ལ། དར་མདོ་ཚུར་ཚུད་དེ་ནས་ལྷོར་ཕྱིན་ཀྱི་སི་ཁྲིན་དང་ཡུན་ནན་ས་མཚམས་བར། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་བརྒྱུད་ཉུབ་རི་དམར་ཚུན་བཅས་

ཞིབ་པ་བར་སྐབས་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་རིམ་བྱོས་ལ་བྱི་ཀང་ཞེ་ས་མིང··
གསར་བཏགས་ཡོད་འདུག་པ་དེའི་ཁང་འཁོད་ཀྱི་ས་དང་། མི་རིགས་རྣམས་ཀྱང་བོད་མི་ཡིན་གཉིས། ཕྱིན་ཆད་བོད་གཞུང་དུ་བདག་པ་དང་། ལོ་ཧྲི་སོང་གི་ཁྲལ་དངུལ་རྣམས་ཕྱིར་སློག་བྱེད་རྒྱུ་བཅས།

དོན་ཚན་གསུམ་པར། དབྱིན་བོད་ཚོང་གི་འགྲོ་ལུགས་སྐོར་འདུས་ལོ་1893ཟླ་1ཚེས25དང་ཡང་འདུས་ལོ་1908ཟླ་4ཚེས27ལ་བཞག་པའི··ཆིངས་གསལ་རྣམས་དབྱིན་གཞུང་དང་། བོད་གཞུང་བཀའ་སོལ་གྱིས་ཕན་ཚུན་གཉིས་དགེའི་བསྐྱར་བཅོས་བྱེད་རྒྱུར་རྒྱ་ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཆ་མེད།

དོན་ཚན་བཞི་པ། བོད་དུ་རྒྱ་དཔོན་དམག་སྡོད་རྒྱུ་སྔ་ཕན་འཁོན་འགྲས་ཆེན་པོ་ཞུགས་པའི་མི་རིགས་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་ཚོགས་བྱེད་རྒྱུ་སྣང··ཡང་སྟོད་འབྲུགས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཟད། རྒྱ་གཞུང་ལའང་ཐོགས་འགྲོ་ལས། བོད་ནས་ཡོང་འབབ་མེད་ཅིང་། བོད་གཞུང་མི་སེར་དང་བཅས་པར་འགྲོ་དོན་བརྡབ་བསིགས་ལ་བརྟེན་འཕྲལ་ཕྱུག་ཕན་ཚུན་བདེ་འཇགས་ཡུན་གནས་ཆེད་བོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་ལ་རྒྱ་མི་ཨམ་བན་དང་། དཔོན་རིགས། དམག་མི། མི་སེར་བཅས་འགྲོ་སྡོད་མི་ཆོག རྒྱ་མི་ཚོང་པ་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་འབྲེལ་དཔོན་རིགས་ཀྱི་ལག་འཁྱེར་མེད་པར་བོད་བསྐྱོད་མི་ཆོག

དོན་ཚན་ལྔ་པ། སོག་ཡུལ་དུའང་སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང···གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་ཕེབས་ཏེ་ནང་བསྟན་ཁྱབ་སྤེལ་བླ་སློབ་ལར·····རྒྱ་གཅིག་ཁལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་དམ་པའི་སྐུ་སྐྱེ་ངོས་འཛིན་དང་ཞབས་ཞུ་བླ་མ······དཔོན་རིགས་གཏོང་རྒྱུ། ཚོ་ལོ་བཀའ་ཤོག་སོགས་སྩལ་སྲུས་མ་ཟད། རྒྱ་སོག་ཡུལ་གྲུ་ནས་གདན་ས་ཁག་ལ་གྲྭ་རྒྱུན་དང་དགེ་རྒྱུན་འབུལ་དངོས་ཕྲིན····

ཆེ་ཡོང་ལུས། གོང་གསལ་ཁྲུལ་གྱི་ནང་པའི་ཆོས་བྱེད་བླ་མ་གྲ་རིགས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོས་ཁྲིམས་འཁྲུར་ཤེས་སོགས་ལམ་ལུགས་སྔར་བཞིན་གནས་རྒྱུ།

དོན་ཚན་དྲུག་པ། རྒྱ་དཔོན་དམག་དང་། མི་སེར་བཅས་ནས་དབང་ཤེད་ཀྱིས་བོད་གཞུང་སྐུ་ཆས་དཔྱལ་དངོས་འཕྲོག་འཕྲིར། གཡར་བླངས་ཉག་རོང་སོགས་རྫོང་གཞིས་འཕྲོག་ཉར་གྱི་དངོས་པོ་ཁྲལ་འབབ། ཕྱི་དགེ་གཞུང་ཞབས་མི་སེར་དང་། ལ་དྭགས་ཁ་བལ་བཅས་ཀྱི་མི་བསད་རྒྱུ་དངོས་འཕྲོག་འཕྲིར་སྐོར་ཚྭག ཁང་པ་མེར་བསྲེགས་བཤིག་སྐོར་བཅས་རང་བཞིན་གྲོང་འཁྲུར་ཐུབ་མིན་ལ་སྐྱིན་ཚབ་འཕྲལ་སྤྲོད་བྱེད་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་ཚིག……དོན་ཡོད་པ་ཞུ་རྒྱུར། བོད་གཞུང་སྐུ་ཚབ་སྲིད་བློན་བཤད་སྒྲས། ཚུ་སྨང་བླ་〈ཆེས༡༡ལ། ” ཞེས་འཁོད། གོང་གསལ་རེ་འདུན་དོན་ཚན་དྲུག་ཟེར་བ་ནི། དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ངན་སྐུལ་འོག་བཤད་སྒྲ་དཔལ་འབྱོར་རྡོ་རྗེ་སོགས་དབྱིན་ཇིའི་རྒྱུགས་ཕྱི་ཞུང་ཤས་ཀྱིས་སྦྱོ་ཧམ་ཆེན་པོས་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ་བྲལ་བཏང་སྡེ་སྒེར་བཙན་ཞེས་པ་དོན་དུ་དབྱིན་ཇིའི་མི་སེར་སྲོལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་རྩིས་བྱེད་པའི་སྒྲིག་གཞི་ཞིག་ཡིན……པ་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ།

དེར་བརྟེན་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་བོད་ཀྱི་ཤའོན་རྡོ་ཧེ་དྲན་དབྱི་རྟན་ཀྱིས་དགག་ལན་གནང་བ་འདི་ལྟར། “རྒྱ་བོད་གཉིས་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་བོད་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེ་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ལན་མང་ཞུས་ག་ཤིས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པར་རྒྱ་དམག་ལྔ་སར་ཐོག་མར་སླེབས། ཡང་སྤྱི་ལོ་1602ལོར་འཛིང་གིར་རྒྱལ་པོས་བོད་ལ་དམག་དྲངས་ནས་ཁོ་རང་གི……

རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་མངའ་འོག་ཏུ་བསྡུས། སྤྱི་ལོ1650ལོར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་
དེ་བཞིན་གོང་མ་ཤུན་ཇི་མཇལ་བར་འོངས་ཏེ་ཏཱ་ལ་ལཱ་མར་མཚན་གསོལ······
འཛའ་ས་དམ་ཁ་སྐུལ། ཡང་སྤྱི་ལོ1717ལོར། ཇུན་གར་གྱི་དམག་གིས་
བོད་ཡུལ་ཁྲབ་པས་གོང་མས་དཔུང་རོགས་བཏང་སྟེ་ཕ་རོལ་པ་རྣམས་བོད······
ནས་ཕྱིར་བསྐྲད། དེ་རྗེས་གོར་དམག་ལན་གཉིས་ལྷགས། ཐེངས་གཅིག་
ལ་གོར་དམག་ཆིག་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་ཙམ་འོང་སྟེ་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་དགོན་པ····
སྒོར་བཞིགས་བཏང་བ་དང་། དངོས་པོ་ལག་པར་གང་ཐེབས་འཁྱེར། བོད་
འདི་ཏ་ཙང་ཞུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་ཀྱིས་སྐྱར་ཡང་རྒྱ་ནག་གོང་མར་དམག་རོགས་
བཙལ་བས་ལམ་སེང་དམག་མི་ཁྲི་ཚོ་ལྔ་བོད་དུ་བརྫངས། གོར་དམག་རྣམས་
ཕྱིར་བསྐྲད། བོད་མི་དང་། བོད་ཀྱི་ས་ཆ་སྲུང་ཆེད་རྒྱ་ནག་ནས་མི་སྲིག་
མང་པོ་དང་། གསེར་དངུལ་གྲངས་མེད་བཏང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནི་རྒྱ་ནག་གི་
དེབ་ཐེར་ཡིག་ཚགས་ནང་འཁོད་པ་སྨོས་ཅི། དབྱིན་གཞུང་གི་ཡིག་ཚང་
དེབ་ཁོངས་དང་། སྔར་གྱིས་བྲིས་པའི་དཔེ་དེབ་སོགས་ལའང་གསལ་པོར་
འཁོད་ཡོད། ཉེ་ལམ་རྒྱ་བོད་དབར་འཁོན་རྩོད་ཡོང་རྐྱེན་རྒྱ་ནག་ལ་ཁག་
དགྲི་མེད། སྐབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་མཛད་ལུགས་དང་། དཔོན་རིགས་
རྫོ་རྗེ་གཡིབ་སོགས་ཀྱི་དབྱེན་སྦྱོར་དཀྲུགས་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་འདུག
དེ་བཞིན་བོད་ཕྱོགས་ནས་རྒྱའི་དཔོན་རིགས་མང་པོ་པགས་པ་གསོན་པོར······
བཤུས་ནས་བསད་པ་སོགས་སྤྱོད་ངན་མང་ཙམ་སྤེལ་ཞིང་། གོང་ཞུས་ལྟར་
བོད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྗོ་ཚིག་རྣམས་ཁས་ལེན་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གོང་དུ·········
བཀོད་པ་ཞུད་བོད་དོན་འདིའི་སྐོར་གཤམ་གསལ་དོན་ཚན་ཁག་རྩ་བཟུང······
བྱེད་དགོས་པ་སྟེ།

གཅིག་པ། ཛོས་གཤམ་གསལ་མིང་རྟགས་འཁོད་པ་རྣམས་ནས་ཐུགས་བློ་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་བོད་ལྗོངས་འདི་བཞིན་རྒྱ་ནག་མི་སེར་རྒྱལ……ཁབ་ཀྱི་ས་ཆའི་ནང་དུ་གནས་ངེས་ཡིན་པ་ཆ་འཛོག་བྱ་རྒྱུ་དང་། བོད་གཞུང་དབྱིན་གཞུང་གཉིས་ཀའི་ཐད་ནས་འདི་ལ་དཀྲོག་ཀྱེན་སོགས་མི……བྱེད་པའི་སྔར་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཁམས་ལ་དབང་སྤྱོད་གང་ཡོད་ལ་བོད་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་སྔར་ལམ་བཞིན་བརྩི་གནས་དགོས་རྒྱུ་དང་། དེ་དག་ལ་དབྱིན་གཞུང་ནས་ཀྱང་ཆ་འཛོག་མཛད་རྒྱུ། རྒྱ་ནག་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་ནས་ཀྱང་བོད་ཡུལ་དེ་བཞིན་རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་དུ་བསྒྱུར་བཀོད་མི་བྱེད་པ་ཁས་ལེན……བྱས་དབྱིན་གཞུང་ནས་ཀྱང་བོད་ལྗོངས་སམ་བོད་ཀྱི་ས་སྟེ་ཆ་ཤས་དབྱིན……ཁོངས་སུ་བཞེས་རྒྱུ་མེད་པ་བྱས།

གཉིས་པ། རྒྱ་ནག་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གིས་བོད་ལྷ་ལྡན་དུ་ཨམ་བན་གཅིག་བསྐོ་གཞག་བྱས་ཏེ་བཞག་ཆོག་པ་དང་། དེ་ལ་སྔར་ལམ་གྱི་ཚད་དབང་ཐོབ་ཐང་གང་ཡོད་སྔར་རྒྱུན་ལྟར་བྱེད་དགོས་ལ་སྲུ་སྲུང་རྒྱ་དམག་ཉིས་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་བཞག་པ་དེ་ཐོག་ནས་ཆིག་སྟོང་ལྷ་ལྡན་དུ་འཛོག་རྒྱུ། དེ་འཕྲོས་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ས་གནས་ཨམ་བན་དེའི་འདོད་མོས་ལྟར་འཛོག……རྒྱུ།

གསུམ་པ། བོད་ཕྱོགས་ནས་ཕྱི་རྒྱའི་ལས་དོན་དང་། དམག་དོན་བྱེད་སྒོའི་སྐོར་རྒྱ་ནག་གི་བཀའ་སློབ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུ། ཡང་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་སུ་འདྲ་ཞིག་དང་འབྲས་མོལ་བྱ་དགོས་ཙང་རྒྱ་གཞུང་མ་བརྒྱུད་པར་མི་བྱེད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ལོ1906ཟླ9ཚེས7ཉིན་དབྱིན་བོད་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་ལྔ་པ……ནང་གསལ། དབྱིན་ཇིའི་ཚོང་རའི་དོ་དམ་པ་དང་། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་

ཕན་ཚུན་ཐུག་འཕྲད་ཚོང་དོན་སྐོར་འཕྲོས་མོལ་དགོས་རིགས་ལ་དགག་བྱ……མེད།

བཞི་པ། བོད་ཕྱོགས་ནས་བོད་དཔོན་ཁག་དང་མི་སེར་རྒྱ་ཕྱོགས་ལ་དཀར་བ་ཡོད་རིགས་མཁྱེན་གསལ་བཙོན་བཙུག་བྱས་རིགས་དང་། རྒྱ་དངོས་གཞུང་བཞེས་བྱས་རིགས་ཇ་མས་དགོངས་དྭངས་ཀྱི་བཙོན་འདོན་དང་རྒྱ་དངོས་ཕྱིར་སློག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས།

ལྔ་པ། བོད་ཕྱོགས་ཀྱི་འཆར་གཞི་དོན་ཚན་ལྔ་པ་དེ་སྐོར་བཀའ་མོལ་མཛད་ཚོག

དྲུག་པ། དེ་སྔའི་ཚོང་གི་འགྲོ་ལུགས་སྐོར་གྱི་ཆིངས་ཡིག་ཕྱི་ལོ་1893ཟླ་12ཚེས་5དང་ཡང་ཕྱི་ལོ་1908ཟླ་4ཚེས་ལ་ཚོང་གི་འགྲོ་ལུགས་ཀྱི……ཆིངས་ཡིག་ཇ་མས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་བྱ་དགོས་བྱུང་ཚེ་ཚང་མ་ཞིབ་མོལ་གྱིས་ཕྱི་ལོ་1906ཟླ་4ཚེས་27ལ་རྒྱ་ཕྱི་ནས་བོད་དོན་སྐོར་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག…དེའི་དོན་ཚན་གསུམ་པ་ལྟར་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུ།

བདུན་པ། རྒྱ་ནག་དངོས་གནས་དང་། བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་དེ་བཞིན་ད་ལྟ་འདི་ནང་རྟགས་ལམ་རོབ་བཀོད་དེ་བྲུར་ཕྱུལ་ཞུས་ཡོད་པའི……པླན་ཅན། ཕྱི་ལོ་ 1913 ཨོཀྲ་བར་ཏྲ་རིག 30ལ” ཞེས་འཁོད།

གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་དྲུན་དབྱི་ཧྲན་གྱིས་ཚིག་འཇམ་དོན……ཟབ་ཐོག་བོད་འདི་གྲུང་གོའི་མངའ་ཁོངས་བསྐྱོན་མེད་ཡིན་པས་སྔར་སྲོལ……ལྟར་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་གཏོང་དགོས་ལུགས་དང་། སྲུང་དམག་བོད་དུ་བཅའ་སྡོད་བྱེད་དགོས་པ། བོད་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་དང་དམག་དོན་ལས་དོན་སྐོར་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་གསེར་སྐྱན་མི་སྒྲོན་པར་རང་མཚམས་ཀྱིས……

ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་ལའང་འབྲེལ་གཏུགས་མི་ཆོག་ཅེས་ནན་བཤད་མཛད། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་དང་། མི་སེར་ཀུན་དབྱུང་ལ་བློ་དཀར་བ་ཡོད་རིགས་ལ་བསྣད་འདོགས་ཀྱིས་བཙོན་འཛུག་བྱས་པ་མཐའ་དག་འཕྲལ་དུ་གློད་བཀྲོལ་དང་དངོས་པོ་རྣམས་ཕྱིར་སྤྲོད་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན། འོན་ཀྱང་དབྱིན་ཇིའི་རྗེས་འབྲངས་པ་བཤད་སྤྲ་དཔལ་འབྱོར་རྡོ་རྗེ་སོགས་ནས་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་ཀྱིས་བོད་སྐྱེར་བཙན་ཡིན་ཁྲུལ་སྐོར་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱས་སྟབས། ཀུན་དབྱུང་གི་སྐུ་ཚབ་དྲན་དབྱི་ཟླན་དང་། བོད་ས་གནས་ཀྱི་འཕྲུལ་མི་དཔལ་འབྱོར་རྡོ་རྗེ་དབར་འཁོན་རྩོད་མང་ཙམ་བྱུང་། ལྟག་པར་དུ་རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་ཐེར་བའི་སྐོར་ཕན་ཚུན་མཐུན་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར།

དུས་དེར་དབྱིན་ཇིའི་འཐུས་མི་རྫད་ཁ་མ་རུང་གིས་སྔོན་ཚུད་ནས་གྲ་སྒྲིག་བྱས་པ་ལྟར། བར་འདུམ་བྱེད་མཁན་གྱི་ངང་ཚུལ་བསྟན་ཏེ་ཆིངས་དན་འཆར་ཟིན་དོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་བཏོན་པ་འདི་ལྟར།

“དོན་ཚན་དང་པོར། ཟུར་ཐོ་གསལ་བའི་ཆིངས་ཡིག་ནང་གང་ཡོད་དེ་ད་ལྟའི་ཆིངས་ཡིག་འདི་ལ་བསྒྱུར་བཀོད་དུ་འགྲོ་གཞིའམ་མ་མཐུན་པ་གོ་ལྡོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རིགས་མ་ཡིན་པའི་ཚིག་གཞི་གང་ཡོད་ལ་ཕན་ཚུན་དོ་བདག་གཞུང་ས་རྣམས་ནས་བརྩི་འཛོག་གནང་དགོས།

དོན་ཚན་གཉིས་པར། དབྱིན་གཞུང་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་ལྗོངས་འདི་བཞིན་ཕྱི་རྒྱར་རྒྱ་ནག་གི་མངའ་ཁོངས་ཡིན་དབང་ཅེས་ཀྱང་། བོད་ཕྱི་མའི་ནང་དོན་རྒྱལ་ཁག་རང་བཙན་ཡིན་པ་མཁྱེན་ཚོད་ལྟར་ཆ་འཛོག་གནང་ནས་མངའ་ཁོངས་ས་མཚམས་ལ་དབྱེ་འབྲི་དང་། བོད་ཕྱི་མའི་ནང་དོན་དབང་བྱུས། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་སྐྱེ་ངོས་འཛིན་དང་། ཁྲི་གསོལ་

སོགས་ལ་ཐེ་ཚོགས་གཏན་ནས་མི་བྱེད་པར་ཚད་དབང་གང་ཡོད་ཚང་མ་ལྷ····
ལྡན་བོད་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་རང་ལ་གནས་རྒྱུ་ཁས་ལེན་བྱས། རྒྱ་ནག་གཞུང་
ནས་བོད་ཡུལ་འདི་ཉིད་རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་དུ་མི་བསྒྱུར་བའི་ཁས་ལེན་བྱས།
དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་ནས་ཀྱང་བོད་དང་བོད་སའི་ཆ་ཤས་ཅམ་ཡང་བདག་མི····
བྱེད་པ་ཁས་ལེན་བྱས།

དོན་ཚན་གསུམ་པར། རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁག་དང་དེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཕྲན་
རྣམས་དང་། བོད་གཞུང་ས་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་ས་མཚམས་ཉེ་འདབས་བདེ་
འཇགས་དང་། བོད་དུ་ཆབ་སྲིད་གཏན་གཏན་དགོས་པ་དབྱིན་གཞུང་ལ་
ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཆ་གནས་བྱུང་དོན་རྒྱ་ནག་གཞུང་ས་ནས་ཆིངས····
ཡིག་འདིའི་དོན་ཚན་བཞི་པའི་ཚིག་དོན་ལྟར་མ་གཏོགས་བོད་ཕྱི་མར་དམག་
མི་མི་གཏོང་བ་མ་ཟད། ཞི་དྲག་དཔོན་རིགས་མི་འཛོག་པ་དང་། རྒྱ་ནག་
གི་མི་སེར་ས་ཞིང་འདེབས་འཁོས་ཀྱི་བོད་དུ་གཞིས་ཆགས་གཏན་སྡོད་བྱེད་མི་
འཇུག་པར་ཁས་ལེན་བྱས། རྒྱ་ནག་གི་དཔོན་དམག་དེ་འདྲ་ཆིངས་འདི་
བཞིན་རྟགས་འཛོག་སྐབས་བོད་ཕྱི་མའི་ནང་ཡོད་ཙང་། ཟླ་གསུམ་མི་
འགྱངས་པར་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་རྒྱུ། དབྱིན་གཞུང་ནས་ཀྱང་འདས་ལོ1904
ཟླ9ཚེས7ལ་དབྱིན་བོད་དབར་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་གི་འབྲུ་དོན་ལྟར་མ་
གཏོགས་བོད་ལ་ཞི་དྲག་དཔོན་རིགས་མི་འཛོག་པ་དང་། སྐུ་ཚབ་རྣམས་ཀྱི་
སྐུ་སྲུང་ལས་ལྷག་པའི་དམག་མི་མི་འཛོག་པ་མ་ཟད། མི་སེར་ས་ཞིང་འདེབས་
འཁོས་ཀྱི་གཞིས་ཆགས་གཏན་སྡོད་བྱེད་མི་འཇུག་པར་ཁས་ལེན།

དོན་ཚན་བཞི་པར། གོང་གསལ་དཔྱད་མཚམས་བྱུང་ཙང་ལྷ་སར་རྒྱ་
ནག་དཔོན་པོ་ཆེ་བ་གཅིག་བཞག་སྡོད་འདུག་པར་སྐུ་སྲུང་བ་བས་མཚུངས······

དང་བཅས་པ་སུམ་བརྒྱ་ལས་ལྷག་པ་གཏན་ནས་བཞག་མི་ཆོག་པ་བྱས་ཡོད།

དོན་ཚན་ལྔ་པར། བོད་སྐོར་རྒྱ་ནག་དང་བོད་རྒྱལ་ཁག་གཉིས་ནང་ཚག་ལ་ཆིངས་ཡིག་དང་། གན་རྒྱ་བཞག་མི་ཆོག་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁག་གཞན་དག་དང་ཡང་མི་འཇོག་པ་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད། ཡིན་ཀྱང་དབྱིན་བོད་གཉིས་བར་ཕྱི་ལོ1904ཟླ་9ཚེས7བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་དང་། ཕྱི་ལོ1904ཟླ་4ཚེས་27ལ་དབྱིན་ཧྲེ་དང་། རྒྱ་ནག་བར་བཞག་པའི་ཆིངས་ཀི་འབྲུ་དོན་ལྟར་དབྱིན་གཞུང་དང་ཆིངས་གན་བཞག……ཆོག་པ་བྱས་ཡོད།

དོན་ཚན་དྲུག་པར། དབྱིན་ཧྲེ་དང་། རྒྱ་ནག་བར་ཕྱི་ལོ1906ཟླ་4ཚེས་27ལ་བཞག་པའི་ཆིངས་གསལ་དོན་ཚན་གསུམ་པ་དེ་བཞིན་བརྩི……འཇོག་མ་དགོས་པ་བྱས་ཡོད། དབྱིན་བོད་བར་ཕྱི་ལོ1904ཟླ་9ཚེས་7ལ་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་དགུ་པའི་ང་ཡིག་པར་རྒྱལ་ཁག་གཞན་དག་ལ་ཞེས་པ་དེ་ནང་རྒྱ་ནག་ཚུད་པ་བྱས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གམ་རྒྱལ་ཁག་དགའ་ཞེ་གཞན་དག་ལ་གནང་བའི་ཚོང་སྦྱུས་བདེ་ཐབས་དེ་ནང་བཞིན་དབྱིན་ཧྲེའི་ཚོང་ཟྲོག་ལ་ཡང་གནང་དགོས།

དོན་ཚན་བདུན་པའི། ཀ་པར། ཕྱི་ལོ1893དང་ཕྱི་ལོ1908ལ་བཞག་པའི་ཚོང་གི་འགྲོ་ལུགས་ཆིངས་ཡིག་རྣམས་ལ་བརྩི་འཇོག་མེད་པ་བྱེད་རྒྱུ་བྱས། ཁ་པར། ཕྱི་ལོ1904ལ་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་གི་དོན་ཚན་གཉིས་པ་དང་། བཞི་པ། ལྔ་པའི་འབྲུ་དོན་ལ་བརྩི་འཇོག་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་བོད་གཞུང་ནས་དབྱིན་ཧྲེ་གཞུང་དང་། བོད་ཕྱི་མར་ཚོང་གི་འགྲོ་ལུགས་གསར་བཟོ་ལམ་སེང་བྱ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད། ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་གཞུང་དང་

མ་བསྟུན་པར་ཆིངས་ཡིག་འདིར་བསྐྱར་བཅོས་སུ་འགྲོ་གཞིའི་ཚོང་གི་འགྲོ······ ལུགས་ཆིངས་ཡིག་མི་འཛོག་རྒྱུ་བྱས།

དོན་ཚན་བརྒྱད་པར། དབྱིན་བོད་གཉིས་པར་ཕྱི་ལོ་1904ཟླ་9ཚེས་7ལ་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་འདི་དོན་བཞིན་བོད་གཞུང་ལ་བཀའ་མོལ་ཞུ······ དགོས་བྱུང་ན་རྒྱལ་རྩེ་ནས་ཡིག་འགྲུལ་ལ་སོགས་པས་ཐག་ཆོད་མིན་ཡོང······ འདུག་པ། རྒྱལ་རྩེར་བཞུགས་པའི་དབྱིན་གཞུང་སྐུ་ཚབ་སྐུ་སྲུང་ཁྲིད་ནས་ལྷ་སར་འགྲོ་ཆོག་པ་བྱས་ཡོད།

དོན་ཚན་དགུ་པར། ཆིངས་ཡིག་འདིར་རྩ་འཛིན་བདེ་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ས་ཁྲ་ཟུར་ཡོད་ལ་རྟགས་དམར་པོ་བོད་ནང་མ་དང་། ཕྱི་མའི་ས་མཚམས་ལ་རྟགས་སྔོན་པོ་བཀྲབ་ཡོད་པ་ལྟར་ཡིན། ད་ལྟའི་ཆིངས་ཡིག་འདིའི་ཚིག་དོན་གང་ཡོད་ཙང་། བོད་ནང་མར་བོད་གཞུང་གི་དབང་ཆ་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ལུས་ཚང་མ་རང་འཛུགས་ལ་ལྟག་དོན་དགོན་ཁག་སོ་སོའི་བླ······ མ་བསྐོ་གཞག་དང་། ཆོས་སྡེའི་སྐོར་སོགས་བསྐྱར་བཀོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཚང་མར་གནོད་འགལ་ཉམ་ཆག་ཏུ་མི་འགྲོ་བ་བྱས་ཡོད།

དོན་ཚན་བཅུ་པར། ད་ལམ་ཆིངས་ཡིག་འདི བཞིན་དབྱིན་ཡིག་དང་། རྒྱ་ཡིག བོད་ཡིག་རྣམས་ཡི་གེར་བསྐྱར་སྐབས་གོ་བསྡུར་ཏན་ཏིག་བྱས་ཡོད་པ་གོ་ཕྱོགས་ལོག་གླེང་བྱུང་ན་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བ་དེ་རང་ལ་སོར་གནས་བྱ་རྒྱུ།

དོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་པར། ཆིངས་ཡིག་འདི་བཞིན་ལག་རྟགས་བརྒྱབ་པ་ནས་བཟུང་བརྩི་འཛོག་བྱ་རྒྱུ། ཆིངས་ཡིག་འདི་བཞིན་དབྱིན་རྒྱ་བོད་བཅས་ཀྱི་ཡི་གེ་འདྲ་གསུམ་རེའི་ཐོག་སྐུ་ཚབ་སོ་སོའི་ཐམ་ག་དང་། མིང་

རྟགས་འཁོད་ཡོད། སིམ་ལར་ཕྱི་ལོ1914ཟླ4པ་ཚེ་ལ་ཏ་རིས་གསུམ་རྒྱ་ལུགས་ཨི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་གསུམ་པའི་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཚེས་གསུམ། བོད་ལུགས་ཤིང་སྟག་ཟླ་༥ཚེས་༡༠ལ།” ཞེས་འཁོད།

གོང་གསལ་ཆིངས་དོན་འཆར་ཟིན་དོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་དེའི་ཐོག་ནས་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ་པར། དབྱིན་ཇིའི་སྐུ་ཚབ་ནད་ཁ་མ་ཧྲུང་སོགས་ཀྱིས་བར་འདུམ་བྱེད་པའི་དང་ཚུལ་སྟོན་པ་ཙམ་ལས་དོན་དུ་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྱུར་བར····བརྟེན་ནས་མཚོ་སྔོན་དང་། ཤིའི་ཁམས། ཀན་སུའུ། ཟི་ཁྲོན། ཡུན་ནན་བཅས་ཀྱི་བོད་རིགས་གནས་ཡུལ་ས་ཆ་མཐའ་དག་བོད་ཁོངས་སུ··········བརྩིས། དེ་ཡང་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སྟེ། འབྲི་ཆུའི་ནུབ་ངོས་ས་ཁུལ་ལ་བོད་ཕྱི་དང་། འབྲི་ཆུའི་ཤར་ངོས་ས་ཁུལ་ལ་བོད་ནང་ཞེས་མིང་བཏགས། བོད་ནང་གི་ས་གནས་སུ་རྒྱ་བོད་ཐུན་མོང་ནས་དོ་དམ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། བོད་ཕྱི་ནི་གྲུང་གོ་དང་ཁ་བྲལ་ཏེ་སྐྱེར་འཛིན་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་འདིའི་ངོ་བོ··ནི་མངོན་སུམ་འཇོམས་མེད་ཀྱིས་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ··བྲལ་གཏོང་རྩིས་བྱེད་པ་ཞིག་རེད།

དུས་དེར་ཡོན་ཧྲེ་ཁད་སྲིད་གཞུང་ཉམས་ཆུང་ཐབས་མེད་ཀྱི་གནས་སུ···ལྷུངས་ཏེ། དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པར་མདུང་རྩེ་ཁ་གཏད་ཀྱིས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་མི་ཕོད་སྐབས། ཁོ་པ་ཆོས་མགོ་ཐར་དཔུང་ཚུད་ཀྱིས་ཆིངས་དོན་འཆར་ཟིན་དོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་ནང་གཞིར་འཛིན་ཐོག སྐར་ཡང་ཆིངས་དོན་འཆར་ཟིན་དོན་ཚན་བརྒྱད་བཏོན་ནས་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང····གི་སྐུ་ཚབ་ཏྲན་དབྱི་ཧྲན་ལ་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་མིང་རྟགས་འགོད་དགོས་བཟོད···པ་ལྟར་ཏྲན་དབྱི་ཧྲན་གྱིས་དེར་མིང་རྟགས་བཀོད། གནས་ཚུལ་དེ་རྒྱལ་

ནང་གི་ཚགས་པར་ཐོག་བཀོད་འཕྲུལ་རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་གི་མི……དམངས་ཀྱིས་སེམས་ཐག་གཙང་བཅད་ཀྱིས་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་མ་ཟད། ཡོན་རྟེ་ཁྲིད་སྲིད་གཞུང་ལའང་ཁ་རྒྱུད་དྲག་པོ་བཏང་བས། ཡོན་རྟེ་ཁྲིད་ཀྱིས་ཆིངས་དན་དེར་ཚིག་མཚན་སྦྱོར་མི་ནུས་པ་དང་། ཁྲན་དབྱི་ཧྥན་ལའང་ཆིངས་དོན་ངོ་མའི་ཐོག་མིང་རྟགས་འགོད་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་ཕབ་པ་ལྟར། ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་འཐུས་མི་ཁྲན་དབྱི་ཧྥན་ནས་ཆིངས་དན་ངོ་མའི་ཐོག……མིང་རྟགས་རྩ་བ་ནས་མ་བཀོད་པར་བཏེན་སྨད་ཁ་མ་ཆུང་དང་། བཤད་སྒྲ་དཔལ་འབྱོར་རྡོ་རྗེས་གསང་བའི་སྒོ་ནས་ཆིངས་དན་ལ་མིང་རྟགས་བཀོད་པ་དང་འབྲེལ་ཞར་བྱུང་ས་ཁྲའི་ཐོག་དབྱིན་བོད་ས་མཚམས་སྐད་ཁ་མ་ཆུང་ཞེས་པའི་ས་ཐིག་བཀོད། ཡིན་ནའང་སིམ་ལའི་ཆིངས་ཡིག་དེར་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་འཐུས་མིས་མིང་རྟགས་རྩ་བ་ནས་མ་བཀོད་སྟབས་འདི་ནི……ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ཆིངས་ཡིག་ཅིག་དང་། རྒྱལ་བཙོང་ཆིངས་ཡིག་ཅིག་ཡིན་པ་སྨོས་ཅི། དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ཀྲུང་གོའི་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པའི་དཔང་རྟགས་ཤིག་ཀྱང་རེད།

དུས་དེར་བོད་ཕྱོགས་ནས་མཚན་ཞབས་རྡོ་རྗེ་གཡིབ་ཏླ་ཁྲུ་རལ་དུ……བཏང་། བོད་དང་ཕྱི་སོག་དབར་བོད་སོག་གྲོས་མོལ་ཆོད་ཡིག་དོན་ཚན་བདུན་བཞག་པའི་ནང་དོན་མདོར་བསྡུས་འདི་ལྟར།

“དང་པོ། ཏཱ་ལ་བླ་མ་མཆོག་ནས་སོག་པོའི་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་ཁས་བླངས་པ་དང་།

གཉིས་པ། སོག་པོའི་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་རང་སྐྱོང་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་པོ་ཏཱ་ལ་བླ་མ་སྐྱེར་བཙན་ཡིན་པ་ཁས་བླངས་པ།

གསུམ་པ། བོད་སོག་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ནས་དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་དར་འཕེལ་ཡོང་རྗེད་གཅིག་སྒྱུར་གྱི་བྱེད་ཐབས་སྤེལ་དགོས་པ།

བཞི་པ། རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་པོའི་སྲིད་གཞུང་གྱི་ནང་གང་སར་དཀའ་ངལ་ཆེ་བ་དང་ཉེན་ཁའི་གནས་སུ་གྱུར་བས་ཕན་ཚུན་དབར་རྒྱབ་སྐྱོར་ནམ······གནས་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས།

ལྔ་པ། རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་པོའི་སྲིད་གཞུང་གིས་ཕྱོགས་སོ་སོའི་མངའ་འོག་ཏུ་ཡུལ་བསྐོར་ཡོང་མིར་ཕན་ཚུན་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས།

དྲུག་པ། དངོས་ཟོང་དང་ཕྱུགས་དཀར་ནག་རང་མོས་ཚོང་བསྒྱུར་བྱེད་ཆོག་པ་མ་ཟད། ཕན་ཚུན་ཚོང་ལས་ལས་ཁྲུངས་གསར་པ་འཛུགས་དགོས།

བདུན་པ། ཚོང་ལས་ཐོག་གི་དངུལ་བུན་དབང་ཆ། སྲིད་གཞུང་དང་ཚོང་ལས་ལས་ཁྲུངས་ནས་ཁས་བླངས་ཆོ་གཞི་ནས་ཞུས་པ་ཡོད" ཅེས······འཁོད། བོད་སོག་དབར་གྲོས་མོལ་ཆོད་ཡིག་བཞག་པ་དེ་ས་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་བོད་ལ་འཛིན་པའི་དམིགས་བསལ་དབང་ཆར་གནོད······སྐྱོན་ཐོག་པས། དབྱིན་ཇི་དང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་མཐོ་རིམ་དབང་བསྒྱུར་པ་དབར་ལའང་འགལ་བ་བྱུང་། སིམ་ལའི་ཚོགས་འདུའི་རྗེས་སུ་དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་རྩོགས་རམ་བྱེད་པར་ཁ་གཡར་ནས་གསང་སྔགས་ཆོས······རྫོང་དང་། རྒྱ་ཡུལ། པདྨ་སྐང་སོགས་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོ་ཏྲམ་བཟུང་བྱས་པ་སྟོས་ཅི། ཞི་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་འདི་ཁོ་པ་ཚོའི་མི་སེར་སྤྱིལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་བའི་ཐབས་ཇུས་གསར་པ་འཛིན་པ་བཅས་སོ།

༡ སྲིད་འཛིན་གྱི་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་དང་། ཕར་དག་པའི་ལམ་དུ

བསྐྱོད་པའི་སྐོར།

རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་རྒྱ་གར་དུ་ཡུན་རིང་བཞུགས…… སྐབས་དེང་རབས་ཀྱི་འཛུགས་སྐྲུན་དང་། འཕྲུལ་ཆས། ཚན་རིག་ལག་རྩལ་སྐོར་མང་པོ་དངོས་སུ་གཟིགས་པས། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དངོས་འབྲེལ་གོང་སྤེལ་གཏོང་དགོས་ན་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་དང་། དམག་དཔུང་ངེས་ཅན་ཞིག་དགོས་ངེས་ལས་སྒོ་བརྒྱབ་སྟེ་ལྷ་བླ་མ་ཁོ་ནར་གསོལ་བ… འདེབས་བཞིན་བསྡད་ན་མི་འགྲིག་པ་གསལ་པོར་མཁྱེན། དེར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་འགའ་ཞིག་ལག་བསྟར…… གཏན་འབེབས་གནང་བ་འདི་ལྟར། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་སྟག (1914) ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་ཚ་རོང་ཟླ་བཟང་དགྲ་འདུལ་བོད་དམག་གི…… དམག་སྤྱི་དང་། ཐའི་ཛི་ཁྲི་སློབ་དམག་སྤྱི་ཆུང་བར་བསྐོ་གཞག་སྩལ། དབྱིན་ཇིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་འོག་བོད་དམག་བཅོས་སྒྲིག་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་བཏང་། དམག་མི་ཁྲི་གཅིག་ཙམ་བཙུགས། དེ་དག་དམག་སྐར་ཁག་ཉི་ཤུར་བགོས་ཏེ་མདའ་དཔོན་དང་། རུ་དཔོན་བརྒྱ་དཔོན། ཞལ་ངོ་(ལྡིང་དཔོན་ཡང་ཟེར་) བཅས་གསར་དུ་བསྐོས། དེ་རྗེས་དབྱིན་ཇིས་རྒྱལ་རྩེར་དམག་དཔོན་སློབ་གྲྭ་བཙུགས། བོད་དམག་གི་དམག་དཔོན་ནམ་ཁོ་པ་ཚོའི་རྒྱུགས་ཁྲི་གསོ་སྐྱོང་བྱས། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་ཡོས (1915) ལོར་བྱང་ངོས་པ་རིག་འཛིན་རྡོ་རྗེ་དང་། སྨོན་གྲོང་མཁྱེན་རབ་ཀུན་བཟང་། སྐྱིད་ཕྲུག་དབང་འདུས་ནོར་བུ། སྒོ་མཁར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་བཅས་མཐོ་རིམ་པའི་ཕྲུ་གུ་བཞི་དབྱིན་ཇིའི་རྒྱལ་ས་ལུན་ཏུན་དུ་སློབ་ལས་དང་། ཕྲུག་ཏར། གཏེར་ལས། དམག་དོན་བཅས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པར་བསྐྱོད། དེ་དག་གི་

འགོ་ཁྲིད་དུ་ཅིས་པ་ལུང་ཤར་རྡོ་རྗེ་ཚེ་རྒྱལ་གཏོང་གནང་མཛད། སྤྱའོ་ཡེར་
གྱིས་བརྩམས་པའི་བོད་ཀྱི་སྔོན་ཆད་དང་ད་ལྟ་ཞེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་……
ནང་བཀོད་དོན། "མདོ་རིམ་གྱི་ཕྲུ་གུ་བཞིའི་ནང་ནས་ལོ་ན་གཞོན་ཤོས་སྒོག་
མཁར་བས་དམག་ལས་སྦྱང་པ་དང་། དམག་སྒར་ནང་དུ་འང་ཟླ་བ་བཅུ་
ལྷག་ཙམ་སྦྱོང་བདར་བྱས། སློབ་གྲ་མ་ཐོན་གོང་དུ་བོད་ལ་ཕྱིར་ལོག ལོ་ན་
ཆུང་ཤོས་བྱང་ངོས་པ་ནི་སྦྱང་གྲུང་འཛོམས་ལ་རིག་པ་རྣོ་བ་ཞིག་ཡོད། དེས་
གློག་ལས་སྦྱང་སྟེ་སྦྱང་འབྲས་གང་ལེགས་བྱུང་། དེ་མིན་གཉིས་སློབ་སྦྱོང་ལ་
བརྩོན་འགྲུས་ཞན་པས་གྲུབ་འབྲས་དེ་ཙམ་བྱུང་མེད" ཟེར། བྱང་ངོས་པ་
སོགས་སྤུ་རྗེས་སུ་བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག ཕྱི་རོལ་དང་རང་སྐད་གི་རྒྱུ་མཚན་མཐའ་
དག་ལ་བརྟེན་དེ་རིང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་ཁྱབ་གདལ་གཏོང་ཐུབ་མེད་"
ཀྱང་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེའི་བོད་ལྗོངས་ས་མཐོའི་ཐོག་གློག་ཁང་ཆུང་ཆུ་ཞིག……
གསར་དུ་བཙུགས། ས་གནས་མང་པོར་གཏེར་རྫོ་བཙལ་འཚོལ་བྱེད་པའི་བྱ་
བ་མང་ཙམ་སྤེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་། དེ་རྗེས་རྒྱ་གར་དུ་འང་མདོ་རིམ་གྱི་ཕྲུ་གུ་
མང་པོ་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་སྦྱོང་བར་གཏོང་གནང་མཛད། སྤུ་རྗེས་སུ་གློག་
འཕྲུལ་ཁང་སོགས་གསར་དུ་བཙུགས། མེ་འབྲུག (1916) ལོར། ལྷ་ས་
སྨན་རྩིས་ཁང་བཙུགས། དེའི་དབུ་ཁྲིད་དུ་མཁས་དབང་མཁྱེན་རབ་ནོར་བུ་
བསྐོ་གཞག་སྩལ་བ་དང་། ས་གནས་ཁག་ནས་བོད་ཕྲུག་མང་པོ་བསྐྱོང་ཐོག
རིག་གནས་སློ་དང་། ཁྲིད་པར་སྨན་རྩིས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་སྦྱང་པ་བྱས་ཏེ་
བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་དུ་སྤེལ་བར་ནུས་པ་དེས་ཅན་ཐོན། བོད་ཛ་ཡུལ་
ཕྱོགས་གཞན་ནས་འདྲེན་མི་དགོས་པར་བོད་རང་ནས་ཐག་གཅོད་ཐུབ་པའི་…
ཆེད་དུ། ཆུ་ཕག (1923) ལོར་ཛ་རྩ་རོང་དུ་ཛ་ཤིང་འདེབས་ལས་ཀྱི་

ཚོད་ལྟ་བྱས། དེའི་འགོ་ཁྲིད་དུ་ཙ་དཔོན་ལས་ཚན་པ་བྱམས་པ་སྐལ་བཟང་
བསྐོ་གཞག་སྩལ། ཡང་འདི་ལོ་ལྷ་སར་པུ་ལི་སིའི་དམག་སྒར་བཙུགས།
ལྷ་སའི་སྤྱི་གས་བཞིར་ཚོ་ཁང་རེ་དང་། སྲུང་ལམ་གཙོ་བོ་ཁག་ལ་ཉེན་རྟོག་
པ་བཞག དེའི་འགོ་ཁྲིད་དུ་བསོད་ནམས་ལེགས་ལྡན (ལེགས་ལྡན་ས་ཧེབ་
ཀུང་ཟེར) དང་། རྗེ་དྲུང་མཁྱེན་རབ་ཀུན་བཟང་བསྐོ་གཞག་སྩལ། ཤིང་གླང་
(1925) ལོར་སློབ་ཁང་གསར་དུ་བཙུགས། དེའི་འགོ་ཁྲིད་དུ་རྗེ་དྲུང་
གྲགས་པ་ཆོས་རྒྱལ་དང་། ཤོད་དྲུང་སྤེལ་བཞི་པ་བསྐོས། དེ་རྗེས་དངུལ་
ཁང་གསར་དུ་བཙུགས།

དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་གཅིག་སྡུད་ཡོང་ཆེད་སྲིད་བློན་ལས……
རོགས་བསྐོ་བའི་ལམ་སྲོལ་གསར་དུ་གཏོད། དུས་དེར་བཤད་ཞོལ་ཚང་
གསུམ (བཤད་སྒྲ་དང་། ཞོལ་ཁང་། ཚང་ཁྲིམ) དང་། གླང་མདུན་གྱིས་
སྔ་རྗེས་སུ་སྲིད་བློན་ལས་རོགས་མཛད། དེར་བཀའ་ཤག་གི་ཕྱི་ནང་བྱ་བ་
གང་ཅིར་ཐེ་ཇུས་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་ཡོད། གོང་དུ་སྨོས་པའི་བོད་དམག་རྒྱ་
བསྐྱེད་དང་། བཟོ་གྲྭ། སློབ་གྲྭ། སློག་ཏར་སོགས་གསར་འཛུགས་བྱེད་
པའི་ནོར་སྲིད་ཡོང་འབབ་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཆེད་བལ་ཤོ་དང་། ཚ་ཤོ།
པགས་ཤོ་སོགས་བསྡུ་བའི་དཔྱ་ཁྲལ་ལམ་ལུགས་བཙུགས། དེས་བོད་ས་
གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་དབར་འགལ་བ་ཕྲུགས་ཆེན་ལངས།
ལྷག་པར་དུ་པཎ་ཆེན་གྱི་མངའ་འོག་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། སྒེར་པ་སོགས་
ནས་ས་ཞིང་དང་འབྲོག་སྡེ་མང་པོ་བདག་བཟུང་བྱས་མོད། བོད་ས་གནས་
སྲིད་གཞུང་ལ་དཔྱ་ཁྲལ་ཅི་ཡང་སྤྲོད་མི་དགོས་སྟབས་དཔྱ་ཁྲལ་ལམ་སྲོལ……
གསར་དུ་གཏན་འཁེལ་གནང་བ་དེས་ཁོ་པ་ཚོའི་ཁེ་ཕན་ལ་གནོད་འཚེ་ཕྲུགས་

ཆེན་ཕོག་པས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་བླ་བྲང་དང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དབར་འགལ་བ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། དེ་ནས་ལྕགས་བྱ་(1921)ལོར། ཕོགས་ཁང་གསར་དུ་བཙུགས་ཏེ་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོས་དམག་ཕོགས་འབྲུ་ཁལ་ཁྲི་……གཅིག་བསྐྱབ་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་སྟབས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་བླ་བྲང་དབར་གྱི་འགལ་བ་མཐུན་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཆུ་ཕག་(1923)ལོའི་ཟླ་༡༡ཚེས་༡༥ཉིན་གྱི་མཚན་མོ་པཎ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་མིས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་དུ་བྲོས་བྱོལ་དུ་ཕེབས།

དུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྤྱར་ལས་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བའི་གནས་སུ……གྱུར་བ་ནི། སྲིད་འཛིན་གྱི་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་མང་ཙམ་སྤེལ་བ་དང་། དཔྱ་ཁྲལ་ལམ་ལུགས་གསར་དུ་གཏན་འཁེལ་གནང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་དགོན་སྡེ་…ཁག་དང་། སྒེར་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཁེ་ཕན་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཕོག་པས་ཡིད་མ་རངས་པར་གྱུར་བ་དང་གཅིག སྲིད་བློན་ལས་རིགས་བཙུགས་པས་བཀའ་ཤག་གི་དབང་ཆ་ཆུང་དུ་ཕྱིན་པས་བཀའ་བློན་དང་། ཏཱ་ལ་བླ་མ་དབར་འགལ་བ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན་པ་དང་གཉིས། བོད་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ནང་ཁུལ་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་སྤྱར་ལས་རྙོག་འཛིང་དང་། ཉོ་ངར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་གསུམ། མདོ་སྨད་ཁུལ་དུ་བོད་དམག་དང་ཟི་ཁྲིན་གྱི་དམག་མིའི་དབར་ཟིང་ཆ་ཡང་ཡང་ལངས་བ་དང་བཞི། དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་གཡོ་སྒྱུའི་སྦྱོར་བར་བརྟེན་ནས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་དབྱེན……སྦྱོར་དཀྲུགས་ཤིང་དང་། བོད་ཀྱི་ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་བྱུས་ཐོག་ཁ་པ་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་སུ་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་ཐབས་བྱེད་པ་དང་ལྔ་

པཅས་སོ།

དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་དང་ཁ་བྲལ་
བཏང་སྟེ། ཁོ་པ་ཚོའི་མི་སེར་སྲིལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་བའི་ཕྲོག་གཡོ་མངོན་དུ་
འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་འབྲས་སྐྱི་སློན་ཆེན་སྤྲོ་ཡེར་སླར་ཡང་བོད་དུ་བཏང་། ཁོ་
པ་ལྷ་སར་འབྱོར་རྗེས་གཡོ་སྒྱུའི་སྦྱོར་བ་མང་ཙམ་སྤེལ། རྒྱ་བོད་མི་རིགས་
ད་བར་ལ་དཀྲུགས་ཤིང་བྱས། འོན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་བྱ་བ་དངོས་ནི་ཁོ་པ་
ཚོའི་འདོད་བློ་ལྟར་བསྒྱུར་ག་ལ་ཐུབ། རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ནི་དོན་
དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་མེས་རྒྱལ་ལ་དགའ་ཞེན་ཡོད་པ་དང་། བོད་མི་དམངས་
ནི་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པར་འཁོན་འཛིན་དྲག་པོ་ཡོད་པ་ཁོ་པ་
ཚོས་གསལ་པོར་རྟོགས། དེར་བརྟེན་དབྱིན་ཇིའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཚ་རོང་
ཟླ་བཟང་དགྲ་འདུལ་སོགས་ལ་ཤོག་སྒྲུག་རླུང་འཚང་ཀྱིས་གསང་བའི་སྒྲིག
འཛུགས་བཙུགས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པའི་སྲིད་དབང་མགོ་
ཧྲིང་སློག་པའི་ཕྲོག་གཡོའི་ངན་བྱུས་བཤམས། སྒྲིག་འཛུགས་དེའི་ནང་
ཞུགས་མཁན་མང་ཆེ་བ་ནི་བོད་དམག་གི་དམག་དཔོན་གཞོན་ནུ་རྣམས
ཡིན། ཉིན་ཞིག་ཚ་རོང་ཟླ་བཟང་དགྲ་འདུལ་གྱི་ཁྱིམ་དུ་གསང་བའི་ཚོགས་
འདུ་བསྐོངས་ཚོགས་ཀྱིས་བོད་ས་གནས་སྲིད་དབང་མགོ་ཧྲིང་སློག་པའི་ངན་
བྱུས་བཏིངས། མནའ་སྐྱེལ་དམ་བཅའ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་ཚོགས་འདུར་
ཞུགས་མཁན་བོད་དམག་གི་དམག་དཔོན་བྱམས་པས (འདི་ནི་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་
བཅུ་གསུམ་པའི་སྐུ་མཆེད་ཡིན) ཆབ་གསང་དུ་འགྲོ་བར་ཁ་གཡར་ཏེ་ཕྲོག་ཏུ་
རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་དྲུང་དུ་བསྐྱོད། ཁོ་པ་ཚོའི་གསང་བའི་ངན་
བྱུས་མཐའ་དག་སྙན་སེང་ཞུས་སྟབས་ལམ་སེང་ཚ་རོང་ཟླ་བཟང་དགྲ་འདུལ་

བོད་དམག་གི་དམག་སྤྱིའི་སྒོ་གནས་ལས་ཐབ། སྦྲུམ་པ་བར་དམག་སྤྱི་བསྒོ་
གཞག་སྐྱལ། ཡིན་ནའང་ཁོ་པ་ནི་འཛེམ་ཐང་ཞན་པ་དང་། སྤྱོད་ལུགས་
ཆེ་བའི་ཉལ་ཐག་ཨ་པ་ཞིག་ཡིན་པས། དོན་དུ་དམག་སྤྱིའི་དབང་ཆ་དམག་
རྫུང་ལུང་ཤར་གྱི་ལག་ཏུ་ལྷུངས། དེ་ནས་གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་ལྟར།
དབྱིན་ཇིས་བཙུགས་པའི་རྒྱལ་རྩེ་དམག་དཔོན་སློབ་གྲྭ་མཚམས་འཛུག་བྱས།
གསང་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ཞུགས་མཁན་དམག་དཔོན་རྣམས་གནས་·······
དབྱུང་བཏང་། དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་སྲིད་བསྐྱུར་གྱི་སྒྲིག་
གཡོ་ངན་བྱུས་ཐལ་བའི་རྩལ་དུ་བཏགས།

དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ཞི་དྲག་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་ལ···
བརྟེན་ནས་ཕྱོགས་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བོད་ཀྱི་ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་བྱུས་བྱས་ཏེ།
ཁོ་པ་ཚོའི་མི་སེར་སྲེལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་བའི་སྒྲིག་གཡོའི་ངན་བྱུས་དེ་རྒྱལ·········
དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་སྔར་ནས་གསལ་པོར་མཁྱེན། རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་ས་འབྲུག་(1928) ལོའི་དགུན་དུས་སུ་མ་སྐུལ་དང་བླངས་ཀྱིས····
རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྷུར་བཅའ་སྡོད་བོད་ཀྱི་མཁན་པོ་བློ་བཟང་པ་སངས་དང་།
དེ་རྗེས་ཕེ་ཅིང་གཡི་ཧོ་ཀུང་སྟེ་དགའ་ལྡན་བྱིན་ཆགས་གླིང་གི་མཁན་པོ·········
དཀོན་ཅོག་འབྱུང་གནས་རྣམ་གཉིས་ནན་ཅིང་དུ་གཏོང་གནང་མཛད། ནན་
ཅིང་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་བཅེ་བཀུར་ཞུ་བའི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ཙམ་མ····
ཟད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རང་ཉིད་ལ་དབྱིན་ཇིར་མཉམ་འབྲེལ་དང་། མེས་རྒྱལ་
ལ་འཁོན་འཛིན་བྱེད་པའི་བསམ་ཚུལ་རྩ་བ་ནས་མེད་ཅེས་བ་བས་སེལ་ཞུས།
དེ་བཞིན་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་མཛད་ན་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ···
ཡིན་ཞེས་གསུངས། དེ་རྗེས་གོ་མིན་ཏང་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་ཙུང་

ཕྱུང་ཅང་ཅེ་རྗེས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ལ་ཕྱག་བྲིས་གཅིག་བསྐུར། སྔ་རྗེས་སུ་ཡིའུ་མན་ཆིན་དང་། མཁན་པོ་དཀོན་ཅོག་འབྱུང་གནས་བོད་ལ་མངགས་ཏེ་གོ་མིན་ཏང་གུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་དང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་གྲོས་མོལ་མཛད། དུས་དེར་གོ་མིན་ཏང་བོད་སོག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཇི་ལྟར་བྱས……ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་ཟེར་བའི་དྲི་བ་དོན་ཚན་བརྒྱད་བཏོན་པ་འདི……ལྟར།

"དང་པོ། བོད་དང་གུང་དབྱང་གི་འབྲེལ་བ་ག་འདྲ་བྱས་ཏེ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་དགོས་སམ།

གཉིས་པ། གུང་དབྱང་གིས་བོད་ལ་དབང་བསྒྱུར་གྱི་དབང་ཆ་ག་འདྲ་བྱས་ཏེ་འཛིན་དགོས་སམ།

གསུམ་པ། བོད་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་ག་འདྲ་བྱས་ཏེ་གཏན་འཁེལ་བྱེད་དགོས་སམ།

བཞི་པ། ཏཱ་ལའི་དང་པཎ་ཆེན་གུང་གོ་གོ་མིན་ཏང་ནང་ཞུགས་སམ།

ལྔ་པ། ཏཱ་ལའི་དང་པཎ་ཆེན་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་སྔར་བཞིན་བྱེད་དམ། ཡང་ན་གསར་དུ་གཏན་འབེབས་བཟོ་དགོས་སམ།

དྲུག་པ། པཎ་ཆེན་བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག་ན། ཏཱ་ལའི་མཆོག་ནས་བསུ་བ་ག་འདྲ་བྱེད་དམ།

བདུན་པ། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་བྱེད་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ནས་ནན་ཅིང་དུ་དོན་གཅོད་ཁང་འཛུགས་སམ།

བརྒྱད་པ། བོད་ཕྱོགས་ནས་ཀྲུང་དབྱང་ལ་ད་དུང་རེ་བ་གང་ཞིག་ཡོད་དམ། ” ཞེས་འཁོད།

གོང་གསལ་གྱི་དོན་ཚན་ཁག་ལ་དྲིས་ལན་ཕུལ་བ་དང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་བརྩི་བཀུར་ཞུ་བའི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་སྔོས་ཅི།

རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྕགས་རྟ (1930) ལོར། མཁན་པོ་དཀོན་ཅོག་འབྱུང་གནས་ནན་ཅིང་དུ་བཅའ་སྡོད་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱབ་འཐུས་མིར་བསྐོ······གཞག་སྐུལ། ལྕགས་རྟ (1930) ལོའི་ཟླ་༡༢པར་གོ་མིན་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་བོད་སོག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་ཤེས་གོ་ལེང་དང་། དྲུང་ཡིག་ཐའན་ཡུན་རྟན་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་བོད་དུ་བཏང་ཡང་། འཐུས་མི་ཤེས་གོ་ལེང་རྩ་ཤུར་དུ་འཕྱོར་སྐབས་དགོངས་པ་རྫོགས། དྲུང་ཡིག་ཐའན་ཡུན་རྟན་ལྷ་སར་ཟླ་ཤས་རིང་བསྡད་ཀྱང་དོན་གནད་གང་ཡང་ཐག་གཅོད་མི་ཐུབ་པར······མཐར་ཕྱིར་ལོག ལྕགས་ལུག (1931) ལོར། རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟན་འཛིན་སོགས་ནན་ཅིང་དུ་མངགས་གཏོང་ཐོག ནན་ཅིང་དུ་བཅའ་སྡོད་བོད་ཀྱི་དོན་གཅོད་ཁང་དངོས་སུ་བཙུགས། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ······སྔར་ལས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་འགོ་ཚུགས། ལྕགས་ལུག (1931) ལོའི་སྤྱི་ཟླ་9ཚེས18ཉིན་དང་། ཆུ་སྤྲེལ (1932) ལོའི་སྤྱི་ཟླ་1ཚེས28ཉིན། སྔ་རྗེས་སུ་རི་པིན་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་རང་རྒྱལ་དུ་བཙན་འཛུལ་བྱས······སྐབས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ནས་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞུས་ཏེ་རི་པིན་བཙན་འཛུལ་པར······

ངོ་སྐོལ་བྱེད་པའི་ནམ་པ་བསྟན། མདོར་ན། རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་སྐུ་ཚེའི་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་དུ་ཕྱི་ནང་གང་སའི་གནས་ཚུལ་ཏ་ཅང་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བས་མེས་རྒྱལ་གྱི་གཅིག་གྱུར་ལ་གནོད་པའི་བྱ་བ་རེ་ཟུང་མཛད་ཡོད་ཙང་། ཁོང་གིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོང་སྤེལ་གཏོང་བ་དང་། རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ལ་ཕན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེ་མཛད། རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་ནམ་ཡང་མི་འདོར་བར་རང་འགུལ་གྱིས་སྡུ་རྗེས་སུ་འཐུས་མི་མངགས་ཏེ། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་བསྐྱར་གསོ་མཛད། ནན་ཅིང་དུ་བཅའ་སྡོད་བོད་ཀྱི་དོན་གཅོད་ཁང་དངོས་སུ་བཙུགས་པ་སོགས་རྒྱལ་གཅེས་བཙན་གོལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་རབ་དང་རིམ་པ་སྤེལ་སྐབས་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་ངོ་ཚ་ཁ་སྐྱེངས་ཀྱི་གནས་སུ་ལྷུངས་ཏེ་བལ་པོར་ངན་སྐུལ་གྱིས་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་སུ་ཟིང་ཆ་ཡང་ཡང་བསླངས། བོད་དང་བལ་པོའི་དབར་སྐར་ཡང་དམག་འཁྲུག་ལངས་སོ།

༡༠ རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། ཧོང་མཚོ་སུང་བོད་དུ་ཕེབས་པ་སོགས་སྐོར།

རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་བྱ (1933) ལོའི་ཟླ་༡༠ཚེས༣༠ཉིན། རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་བགྲང་བྱ་58ལ་ཕེབས་ཏེ་གཟིམ་ཁྲི་མཐའ་ཅན་དུ་གྱུར་བའི་གཏམ་ངན་ཐོས་འཕྲལ་བོད་ལྗོངས་ལྷ་སྡེ་མི་སྡེ་ཡོངས་རྫོགས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཁྲོང་བུའི་ནང་དུ་ལྷུངས། བཀའ་ཤག་ནས་བདུན་གསུམ་རིང་དཔོན་རིགས་ཟ་མས་ཟ་རྒྱན་འདོགས་མི་ཆོག་པ་དང་། ཁང་པར་དར་ལྕོག་འཛུགས་མི་ཆོག་པ། ཞེལ་ཡོལ་ཁྲ་ཁྲ་བརྒྱབ་མི་ཆོག་པ། སྐྱེས་བུ་མཐའ་

དག་ཕྱོན་ཆས་ཁྲ་ཁྲ་སིལ་སིལ་ཕྱོད་ཟི་ཚོག་པ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ཤམ། དེ་བཞིན་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་། གླིང་བཞི་སྟེ་ཀུན་བདེ་གླིང་། བསྟན་རྒྱས་གླིང་། ཚེ་སྨོན་གླིང་། ཚེ་མཆོག་གླིང་སོགས་དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་ཞབས་རིམ་ལེགས་པར་བསྒྲུབས། དེ་རྗེས་གདུང་མཇལ་བཏང་སྟེ་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་། གླིང་བཞིའི་འབྲུས་མི་དང་། ཡབ་གཞིས། བཀའ་བློན། རྒྱལ་སྤྱུལ། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་སོགས་སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་ཡོངས་དང་། ས་གནས་ཁག དགོན་སྡེ་ཁག རྫོང་གཞིས་ཁག་བཅས་ཀྱི་འབྲུས་མི་ནས་མཇལ་དར་དང་། གསེར་གདུང་གི་ཞལ་འདེབས་ཀྱང་ཕུལ།

དེ་ནས་ལོ་འདིའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པར་བཀའ་ཤག་ནས་ཚོགས་འདུ······བསྐོང་། རྒྱལ་བ་བཅུ་གསུམ་པའི་གསེར་གདུང་བཞེངས་ཕྱོགས་སྐོར་གྲོས་མོལ་བྱས། འབྲུས་མི་རྣམས་ནས་མཁྱེན་དབྱངས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་རྒྱལ་བ་མཆོག་ནས་བོད་འབངས་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེ་མཛད་པས། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་གསེར་གདུང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་ལ་དཔེ་བླངས་ཏེ་གསེར······གདུང་གང་ལེགས་བཞེངས་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་པ་ལྟར། འཕྲལ་དུ་ལས་བཟོ་བསྐྲངས་ཏེ་གསེར་གདུང་ཆེ་མོ་བཞེངས་འགོ་བཙུགས། ཀོ་མིན་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དགོངས་པ་རྫོགས་ལས་འདས་ཚུལ་སྐོར་གསེར་སྙན་སྒྲོན།

ཧྭ་ལའི་བླ་མ་དགོངས་པ་རྫོགས་འཕྲལ་བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ···ནང་ཁུལ་སྲིད་དབང་འཐྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཤར་ལས་མངོན······གསལ་དོད་པ་དང་། ཛ་དྲག ཉོ་རང་ཅན་དུ་གྱུར། དེ་སྐབས་ཧྭ་ལའི་བླ་མ

ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་སྤུན་བསལ་ཀུན་འཕེལ་ལགས་དང་། རྩིས་
དཔོན་ལུང་ཤར་རྡོ་རྗེ་ཚེ་རྒྱལ། ཚ་རོང་ཟླ་བཟང་དགྲ་འདུལ (སྤུན་བསལ་
གནམ་གང་ཡང་ཟེར) བཅས་དབང་ཤུགས་ཧ་ཅང་ཆེ་བས་བཀའ་བློན་དང་།
སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་མང་པོ་ཡིད་མ་རངས་པར་གྱུར། ད་ལྟ་འཁོན་ལན་
སློག་པའི་གོ་སྐབས་ཉིད། ཚ་རོང་དང་། ལུང་ཤར། ཀུན་འཕེལ་ལགས་
ད་བར་ལའང་སྤྲང་པོ་ཟ་བར་མི་འཆམ་ཞེས་པའི་གནའ་གཏམ་ལྟར་ཕན་ཚུན་
ཕྲག་དོག་རབ་ཏུ་ཆེ། རྩིས་དཔོན་ལུང་ཤར་རྡོ་རྗེ་ཚེ་རྒྱལ་གྱིས་དམག་སྤྱིའི་གོ་
གནས་བཟུང་རྗེས། ཚ་རོང་ཟླ་བཟང་དགྲ་འདུལ་གྱིས་དམག་སྤྱི་བྱེད་སྐབས་
གོ་མཚོན་མང་པོ་མི་ཚང་བར་ཁ་གཡར་ཏེ་བཀའ་བློན་གནས་དབྱུང་བཏང་།
དེ་རྗེས་ཤར་པ་རྒྱལ་པོའི་དོན་གཉེར་སྐོར་ལབ་སླེང་རྟོག་ཟིང་མང་ཙམ་བྱུང་....
བས། རྒྱལ་བ་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་ལུང་ཤར་པོད་དམག་གི་དམག་སྤྱི་
གནས་དབྱུང་བཏང་སྐབས། སྤུན་བསལ་ཀུན་འཕེལ་ལགས་ཀྱིས་གཡོ་སྒྱུའི་
བྱ་བ་བྱས་པ་དོགས་ནས་ལུང་ཤར་དང་ཀུན་འཕེལ་ལགས་ད་བར་ལའང་.......
འགལ་བ་རྙོ་ངར་ཅན་དུ་གྱུར། མདོར་ན། རྒྱལ་མཆོག་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་
མཚོའི་སྤུན་བསལ་ད་བར་ཕན་ཚུན་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་...
རྩོད་དེ་རྙོ་ངར་དང་། ཛ་དྲག ཉོག་འཛིང་ཆེ་བར་གྱུར་བའི་སྐབས་སུ།
རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་གློ་བུར་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། ལུང་ཤར་རྡོ་
རྗེ་ཚེ་རྒྱལ་གྱིས་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་བྱུང་རྩིས་དང་། གདན་ས་
གསུམ་གྱི་འབྲས་སེར་ངན་སྐུལ་ཕྲོག་མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་ཀྱིས་སྤུན་བསལ་ཀུན་
འཕེལ་ལགས་དང་ཞབས་འབྲིང་གཉིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་མཐར་ཀོང་པོར་
རྒྱང་འབུད་བཏང་། དེ་རྗེས་ཀུན་འཕེལ་ལགས་རྒྱ་གར་དུ་བྲོས། རྒྱ་གར་

ཐབས་ཁོང་ལ་དགོས་པ་མང་ཙམ་བྱས་སྐབས་གནས་ཐབས་མེད་པར་མཐར······
མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ཁྱི (1934) ལོར། དྲུད་རྗེས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོའི་ཐོག་སྲིད་བློན་གསར་བསྐོས་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་མོལ་བསྡུར···
དང་འབྲེལ་གོ་མིན་ཏང་གུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་གསེར་སྙན་སྒྲོན་པ་ལྟར། ར་སྒྲེང་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སྲིད་བློན་དང་། གླང་མདུན་ཀུན་དགའ་དབང་ཕྱུག་སྲིད་བློན་ལས་རོགས་སུ་བསྐོ་གཞག་སྩལ། ར་སྒྲེང་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་མེས་རྒྱལ་ལ་བློ་སེམས་དཀར་བས་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་གླར་ཡང་ངན་སླུལ་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་མགོ་རྙིང་སློག་པའི་ངན་བྱུས·············
བཤམས། དུས་དེར་ཞུང་ཤར་རྫོ་རྗེ་ཚེ་རྒྱལ་སོགས་ནས་སྲིད་ཕྱོགས་ཀུན་མཁྱེན་ཞེས་པའི་གསང་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཙོས། སྒྲིག་འཛུགས་འདིས་ཕྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་རྒྱས་པ་དང་། འགྲོ་བ་འཕེལ་བ་སོགས་འདོད། དབྱིན་ཇིའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ནས་ལྐོག་ཏུ་གྲོས་ངན་བཤམས་ཏེ། བོད་ལ་སྲིད་པོ་ཁྲི་རིན་སི་ཞེས་དམངས་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ལག་ལེན་བསྟར་དགོས་ཟེར། དོན་དུ་ར་སྒྲེང་གི་སྲིད་དབང་མགོ་རྙིང་སློག་སྟེ་བོད་ཡོངས་སུ་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་ནས······
བོད་འདི་དབྱིན་ཇིའི་མི་སེར་སྐྱིལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་རྒྱུ་དེ་རེད། ཁོ་པ་ཚོའི་ལྐོག་གཡོ་མཐའ་དག་རིམ་བཞི་བཀའ་ཤོད་པས་ཤེས་འཕྲལ་ཁྲི་སྨན་བརྒྱུད་སྲིད······
སྐྱོང་ར་སྒྲེང་ལ་སྙན་སེང་ཞུས། བཀའ་ཤག་ནས་འཕྲལ་དུ་རྗེས་དཔོན་ལུང་ཤར་འཛིན་བཟུང་ཐོག་ཁྲིམ་ཚང་བསྡོགས་བཤེར་བྱེད་སྐབས་དཔང་རྟགས·····
ཡིག་རིགས་མི་ལུང་བ་ཞིག་རྙེད། ཁོ་པ་ཁྲིམས་ལ་སྒྱུར་ནས་མིག་ཧྲིལ་གཉིས་ཀ་བཏོན། ཁ་དབང་གཞུང་བཞེས་ཐོག་ཚེ་གང་བཙོན་དུ་བཅུག་པས་དབྱིན་

ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་དང་། ཁོ་པ་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པར་རྒྱུད་རྡེག་ཚ་ནན་ཐོག་པ་རེད།

དེ་རྗེས་ཀུན་འཕེལ་ལགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྩ་སྤོམ་མདའ་སྟོབས་རྒྱལ་སོགས······ནས་སྨར་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་དམག་བསྐྲངས། བོད་དམག་ལ་ཚུར་རྒོལ་བྱས་ཏེ་སྨར་ཁམས་བཟུང་། གནས་ཚུལ་དེ་མདོ་སྨད་སྤྱི་ཁྱབ་པས་ཤེས་འཕྲལ་བོད་དམག་འབོར་ཆེན་བཏང་། སྤོམ་མདའ་སྟོབས་རྒྱལ་གྱི་དམག་དཔུང་ལ་ཕར་རྒོལ་བྱས། ཁོ་པ་རྣམས་དམག་ཤོར་ནས་སྤོམ་མདའ་སྟོབས་རྒྱལ་འབའ་ཡུལ་དུ་བྲོས། དམག་མི་མང་པོ་བོད་དམག་གིས་གསོན་པོར་བཟུང་ནས་ཀང་པའི་རྩ་བཅད། སྤོམ་མདའ་རག་ཁ་གོང་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་བས། བོད་དམག་གིས་ལྷ་སའི་སྤོམ་མདའ་ཡར་འཕེལ་གྱི་སྡོད་གནས་མཐའ་བསྐོར། སྤོམ་མདའ་ཡར་འཕེལ་ནི་སྤྱིར་སྲུང་འཛོམས་ཤིང་ཕྱི་ནང་བྱ་བ་གང་ཅིར་བྱུང་ཆུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ལམ་སེང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་དགོངས་སེལ་དང་རྒྱུ་ནོར་གྲུབ་གསབ་བྱེད་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་ཞུས།

རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ཁྱི (1934) ལོའི་ཟླ༨པར། གོ་མིན་ཏང་གུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་ཧོང་ཟའོ་སུང་བོད་དུ་གཏོང་གནང·········མཛད།

ཁོང་ལྷ་སར་འབྱོར་སྐབས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་བསུ་བ·········གཟབ་རྒྱས་གནང་། དེ་ནས་ཐར་སྒྲོལ་ལྟར་ཀྲུང་དབྱང་གི་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆེ། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་ལ་མཆོད་འབུལ་གནང་བར་ཕེབས། དེ་རྗེས་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏཱ་ལར་མཇལ་སྐོར་རྒྱ་ཆེ་ཚུགས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོར"ཧུ་གོ་ཧྲུང་

ཧཱ་ཕུ་ཚེ་ཡོན་ཛོ་ཧྲ་ཧེ" ཞེས་པའི་རྗེས་སྙོན་ཆེ་ལོ་དང་། གཡང་གྲིའི་འཛའ་ས་དམ་ཁ་གནང་། གསེར་གདུང་ཞལ་འདི་བས་ཀྱང་གང་ལེགས་ཕུལ། དུས་མཚུངས་གོ་མིན་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་ཧོང་མུའོ་སྲུང་གི་རམ་འདེགས་སྲུ་ལི་ཏན་སོགས་བོད་དུ་བཏང་། སྐུ་ཚབ་ཇ་མས་བླ་བ་གསུམ་རིང་ལྷ་སར་བཞུགས། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ད་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་འཕྲུས་སྒོ་ཚང་དུ་གཏོང་ཕྱོགས་སྐོར་ཕན་ཚུན་གླེང་མོལ……མཛད་ཀྱང་གྲུབ་འབྲས་ཆེ་བ་དེ་ཙམ་མ་བྱུང་། དེ་ནས་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་རེ་འདུན་ལྟར། ལྷ་སར་བཅའ་སྡོད་བོད་སོག་ལྷུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་དོན་གཅོད་ཁང་དངོས་སུ་བཙུགས་ཏེ་དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་བཅའ་སྡོད……གནང་། སྐྱིད་སྡོད་སློབ་གྲ་དང་། འཕྲིམ་འགྲུལ་ཕུའུ་ཁོངས་སུ་ཚོང་ལས་ཏར་ཁང་། སྨན་ཁང་། གནམ་གཤིས་པ་བས་ཚུགས་སོགས་དངོས་སུ་འཛུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་བཅས་སོ།

བཅུ་གཅིག་པ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྲིད་འཛིན་ཚུལ་སྐོར།

༡ ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་གདན་འདྲེན་ཚུལ་སྐོར།

རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་ལམ་ཁག……གསུམ་བགོས་ཏེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་འཚོལ་བར་བཏང་། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ཕག (1935) ལོའི་ཟླ་༦ཚེས༥ཉིན། སྡུ་ལི་རིང་གི་བླ་མཚོར་རྒྱལ་ཚབ་རྭ་སྒྲེང་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཚོ་གཟིགས……སྐབས་ཡུལ་ལྗོངས་ཀྱི་དབྱི་བས་མཐོང་བྱུང་གསུངས་པ་ལྟར། མཚན་ཞབས་ཀེའུ་ཚང་སྤྲུལ་སྐུ་འཁོར་གཡོག་དང་བཅས་པ་ཟི་ལིང་དུ་མངགས་གཏོང……

མཛད་དེ། ལོ་ངོ་གཉིས་ཙམ་རིང་མཚོ་སྔོན་གྱི་ཡུལ་གྲུ་གང་སར་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་བཙལ་འཚོལ་བྱས་མཐར། ཨ་མདོ་སྐུ་འབུམ་གྱི་ཤར་སྨད་སྟག་འཚེར་གྱིའི་ཆར་སྐུ་བལྟམས་པའི་ཤིང་ཕག་དགུང་ལྷན་གྱི་ཁྱིའུ་དེ་ཡང་······སྲིད་ཡིན་པར་ངེས་འཛིན་བྱས། དེ་ནས་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་སྲིད་གཞུང་ལ་ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་གདན་འདྲེན་ཆོག་པའི་རེ་བ་ཞུས་ཀྱང་། མ་བུ་ཧྥང་གིས་མོས་མཐུན་མ་བྱས་སྟབས་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་སྙན་སེང་······ཞུས། གོ་མིན་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་ཟླ་ཡིང་ཀྲུའུ་ཞི་མ་བུ་ཧྥང་ལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་བོད་ལ་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུ་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ་པ······དང་། གྲོན་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་བཅུ་ཙམ་སྤྲད། དེ་ནས་ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡབ་ཆོ་ཆོ་ཚེ་རིང་། ཡུམ་བསོད་ནམས་མཚོ་སོགས་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་མ་བུ་ཧྥང་གི་སྐུ་ཚབ་ཧྲེ་ཀྲང་མ་ཡོན་ཏད་དང་། ཕུའུ་ཐོན་ཀྲང་སོགས་ཏ་དམག་བརྒྱ་ཕྲག་འགའ་ཞིག་གི་ཕེབས་རྫོགས་འོག་མཚོ་སྔོན་ནས······ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་བཀའ་བློན་བོན་ཤོད་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེ་དང་། རྩེ་ཤོད་ཆིབས་ཞབས་བཅས་འཚམས་ཞུ་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྫས་ལ་སོགས་བསྐུར་ཏེ་ཕེབས་བསུར་མངགས་གཏོང་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་ཡོས (1939) ལོའི་ཟླ༧༠པར། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལྷ་སར་འབྱོར་སྐབས་ཆིབས་བསུ་བཀོད་པ་སྤུ······རིག་བསྟར་ལ་བརྒྱུས་པ་ལྟར་བསྒྲིགས། ཕེབས་ལམ་ཀྱི་གཡས་ངོས་སུ་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་ཆོས་སྡེ་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་···རྫས་དང་། རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་ལག་ཏུ་ཐོགས་པའི་སེར་ཕྲེང་དང་། གཡོན་ངོས་སུ་བོད་དམག་གིས་གོ་མཚོན་ལག་ཏུ་ཐོགས་ནས་བསྟོད་པའི་སྐུ་དབྱངས···

དང་གུས་འདུད་ཞུས། གྲྭ་པ་གཞས་དམངས་སོགས་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་རིགས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང་། འབུད་དཀྲོལ་གྱི་བྲོ་བྲག་མཐའ་ཡས་བཏང་སྟེ་བསུ་བ་ཟབ་རྒྱས་ཞུས། དེ་བཞིན་དྲི་བཟང་སྣ་ཕྱེ་སྦྱོར་བའི་སྤོས་དང་། བསང་གི་དུད་སྤྲིན་མཐའ་ཀླས་དགུང་སྔོན་ཡོངས་སུ་ཁེངས་གྱུར་ཏོ། དེ་ནས་རྒྱལ་ཚབ་རྭ་སྒྲེང་དང་། སྲིད་ཟུར་ཤུང་། བཀའ་བློན། སྐུ་བཅར་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་སོགས་སེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་ཚེ་གྲལ་ཁག་གིས་ཞི་བས་རོགས་མཛད་དེ་ཡང······སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་ལྡན་སྤྲུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕྱིན་ནས་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ······ནེར་ཕྱུགས་སྨོན་མཚམས་སྦྱོར་མཛད་རྗེས་ནོར་གླིང་བསྐལ་བཟང་ཕོ་བྲང་དུ···གདན་དྲངས་སོ།

དེ་ནས་ས་ཡོས (1939) ལོའི་ཟླ་༡༠ཚེས༡༢ལ། རྒྱལ་ཚབ་རྭ་སྒྲེང་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་དང་། མཚན་ཞབས་དར་ཏན་སྟག་བྲག་ངག་དབང་གསུང་རབ་ནས་ཡོངས་འཛིན་ཆེ་ཆུང་གི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས། ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་ཐོག་ཇོ་བོ······ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་དང་། རྟེན་གཙོ་ཐུབ་དབང་སྟ་བྲུར་མ། རྗེ་བཀྲ་ཤིས་ཧོ་ཁ་མ། སྒྲོལ་མ་གླིང་དཀའ་མ་བཅས་གདན་དྲངས་པའི་དྲུང་དུ་སྐྲ་ཕུད་བཞེས་ཏེ་མཚན་དུ་འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་གསུམ···དབང་འདུས་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་ཞེས་གསོལ།

ལྕགས་འབྲུག (1940) ལོའི་ཟླ་༡ཚེས་༡༨ (ཡིག་ཚགས་འགའ་ཞིག···ཏུ་ཚེས༢༠ཞེས་འཁོད) ཉིན། ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་རྩེ་པོ་ཏ་ལའི་སི་འཇིགས་གདོང་ལྷའི་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་ཐོག་བཀྲ་ཤིས་དགེ་མཚན་དུ་འོས་པའི་བཀྲ་ཤིས······རྟགས་བརྒྱད་དང་། རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན་གྱིས་སྔེ་དྲངས་པའི་ཁྲིད་དུ་འཕགས

པའི་ནོར་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་བ་དང་། བཀྲ་ཤིས་མཛད་སྒོ་རྒྱ་ཆེ་གཟབ་རྒྱས་འཚོགས་པ་བཅས་སོ།

དུས་དེར་གོ་མིན་ཏང་གུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ཁྲི་བཞུགས་མཛད་སྒོའི་གཙོ་སྐྱོང་བྱེད་ཆེད། བོད་སོག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཨུ་ཡོན་ཀྲང་ཝུ་ཀྲུང་ཤིན་ཧྲིན་འདུ་བརྒྱུད་ལྷ་སར་མངགས་གཏོང་མཛད། ཝུ་ཨུ་ཡོན་ཀྲང་ལྷ་སར་འབྱོར་སྐབས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་སྡེ་ལེན་དང་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། འོན་ཀྱང་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་དང་ཁོ་པ་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པས་དེར་ཡིད་མ་རངས་པར……འབྲས་ལྡོངས་པའི་ཆབ་སྲིད་དཔོན་རིགས་ཀུར་ལྷ་སོགས་མི་བཅུ་ལྷག་ཙམ……བོད་དུ་བཏང་། ཁོ་པ་ཚོ་ཡི་ཚུལ་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཁྲི་བཞུགས་མཛད་སྒོར་ཡོང་ཚུལ་ཙམ་ལས་དོན་དུ་ཝུ་ཀྲུང་ཤིན་ལ་ལྟ་རྟོགས་དང་། རྒྱ་བོད་སྤྱན་ཟླ་མི་རིགས་དབར་གྱི་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བར་འོངས། དེ་བཞིན་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ངན་ལབ་བྱས་པ་ལྟར་ཁྲི……བཞུགས་མཛད་སྒོའི་གཙོ་སྐྱོང་བྱེད་ཐོགས་དང་། གདན་ཐོབ་སོགས་སྐོར་རྩོད་བློང་མང་ཙམ་ལངས། ཝུ་ཨུ་ཡོན་ཀྲང་གིས་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་མངའ་ཁོངས་བསྐྱོན་མེད་ཅིག་ཡིན་པའི་རྩ་དོན་བརྒྱུན་འཁྲུངས་མཐའ་གཅིག་ཏུ……གནང་ཐོག་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་བཀའ་བཀོད་ལྟར། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཁྲི་བཞུགས་མཛད་སྒོའི་གཙོ་སྐྱོང་གནང་བ་སྨོས་ཅི། ར་སྒྲེང་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ལ"ཧུ་གོ་ཧུང་ཧོ་ཐན་ཐེ"ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་གནང་། དེ་ནས་ཝུ་ཨུ་ཡོན་ཀྲང་ཞབས་འབྲིང་དང་བཅས་ལྷ་ས་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ། ཧྲིན་འདུ་བརྒྱུད་རྒྱང་ཆིན་དུ་ཕྱིར་ལོག་མཛད། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས

སྣར་སྤྲོལ་ལྟར ཛོ་ སག་ངག་དབང་རྒྱལ་མཚན་སོགས་འཕྲུས་མི་མངགས………
གཏོང་ཐོག་གོ་མིན་ཏང ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་ཕྱུགས་རྗེ་ལེགས་འབུལ……
ཕུལ།

ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་རྗེས་སྣར……
སྤྲོལ་ལྟར། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡབ་ཡུམ་སོགས་ལ་སྒོས་གཉིས་དང་མངའ་
འབངས་མི་སེར་མང་ཙམ་ཕུལ་བས་བོད་ཀྱི་མངའ་བདག་ཆེས་གྲགས་སུ་གྱུར།
ཕྱིས་སུ་ཡབ་གཞིས་སྟག་འཚེར་ཞེས་འབོད་པ་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་
མཆེད་མང་ཆེ་བ་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པར་གྱུར།

༢ ར་སྒྲེང་གི་དུས་ཐིང་ཐེར་བའི་སྐོར།

རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་བོད་ཀྱི་དབང……
བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྲུལ་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་སྔར…
ལས་ཇེ་དྲག་དང་། ཉོག་འཛིང་གི་གནས་སུ་ལྷུང་། དུས་དེར་བོད་འབངས་
སྐྱེ་རྒྱུ་ཡོངས་ཀྱི་བསམ་འདུན་ལྟར། ར་སྒྲེང་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་
ལ་སྲིད་སྐྱོང་བསྒོ་གཞག་གནང་བས་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་དང་
རྗེས་འབྲངས་པ་རྣམས་འཁོན་འཛིན་རབ་ཏུ་སྐྱེས། ར་སྒྲེང་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་
པའི་སྤྱོད་ངན་མང་ཙམ་སྤེལ། སྲིད་བསྒྱུར་གྱི་སྐོག་གཡོ་ངན་བྱུས་ལ་ཐམ་
ཉེས་བྱུང་རྗེས་དཀྲོག་གཏམ་མང་ཙམ་བཟོས་ཏེ་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་སྲིད་སྐྱོང……
དགོངས་ཞུ་བྱེད་དུ་བཅུག ལྕགས་སྦྲུལ(1941)ལོའི་ཟླ་༡ཚེས་༡ཉིན། ར་
སྒྲེང་སྲིད་སྐྱོང་དགོངས་ཞུ་མཛད་དེ་སྟག་བྲག་ངག་དབང་གསུང་རབ་བསྟན…
པའི་རྒྱལ་མཚན་སྲིད་སྐྱོང་གི་ཁྲིར་འཁོད། སྟག་བྲག་ཁྲིར་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ
དབྱིན་ཇིའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཟུར་ཁང་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས་སོགས་ལ………

མཆོག་ལྷ་སར་འཁྲིད་པའི་ལམ་བར་ནས་ཚུར་འཁྲིག་རྩེས་བྱས་ཏུང་། ལམ་
འཛོལ་ཏེ་འཁྲིག་མ་ཐུབ་པར་ལྷ་སར་འཁྱུར་འཕྲལ་ཤར་ཆེན་སྟོག་ཏུ་བཙོན······
འཛུག་བྱས། སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་སོགས་ནས་རྭ་སྒྲེང་གི་རྒྱབ་ལངས་བྱས
སྐབས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་སེ་ར་དམག་འཁྲུག་ལངས། མཐར་
སེ་རའི་གྲྭ་པ་རྣམས་ཕོ་མཆོན་ཞན་པ་དང་། དམག་འཐབ་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་ཆ་
བ་ནས་མེད་སྐབས། མེ་ཕག་ (1947) ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༨ ཉིན་བོད་དམག་
གིས་སེ་ར་དབུ་རྩེ་བླངས། ཉིན་ཤས་རིང་དམག་འཐབ་དྲག་པོ་བྱས་ཏེ་
སེ་རའི་གྲྭ་པ་དགུ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་སྲོག་ཤོར། གྲྭ་པ་མང་པོ་རྨས། བྱེད་གཏེ་
བཅུ་ཕྲག་འགའ་ཞིག་འཛིན་བཟུང་ཐོག་ཁྲིམས་གཅོད་དྲག་པོ་བཏང་བ་སྟེ།
ལ་ལ་ཚེ་སྒྲོ་ཚེ་ལྷགས་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱང་འབུད་བཏང་། ལ་ལ་རྐང་ལྷགས་ལག་
ལྷགས་བརྒྱབ་སྟེ་སྐུ་དྲག་ཚེ་ཁག་ལ་རྩིས་སྤྲད། དགོན་པའི་རྒྱུ་ནོར་གལ་ཆེ་
མཐའ་དག་འཁྲིག མཁན་པོ་ངག་དབང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་མི་གྲངས་བཅུ་ལྷག་
ཙམ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བྲོས་བྱོལ་དུ་བསྐྱོད།

རྭ་སྒྲེང་རིན་པོ་ཆེ་འཛིན་བཟུང་བྱས་རྗེས་སྐུག་བྲག་སོགས་དབྱེན་ཇི······
བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་རྣམས་ནས་བཙོན་སྲུང་དུ་ཆེད···
མངགས་ལུང་ཤར་སྲས་ཨོ་རྒྱན་རྡོ་རྗེ་དང་། རྩེ་དྲུང་ཡེ་ཤེས་ཐུབ་བསྟན
(རྩེ་དྲུང་བལ་པོ་ཡང་ཟེར) སོགས་བཙུགས། རྭ་སྒྲེང་གིས་རང་ཉིད་ནི་
བཤས་པའི་ལག་ཏུ་བཤས་ལུག་ཐེབས་པ་ལྟ་བུའི་གནས་སུ་ལྷུང་བ་གསལ་པོར་
མཁྱེན་ཏེ་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དང་། དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོ་བ་
འབུམ་ཐང་ཆོས་འཕེལ་ཐུབ་བསྟན། ས་དབང་བཀའ་ཤོད་"ཆོས་རྒྱལ་ཉི་མ་
བཅས་ལ་ཕྱག་བྲིས་གནང་སྟེ་བཙོན་ནས་སྐྱོབ་ཐབས་ཡོད་པའི་རེ་བ་མཛད·····

ཀྱང་ཡི་གེ་དེ་རྩེ་དྲུང་ཡེ་ཤེས་ཐུབ་བསྟན་དང་། ལྕང་ཤར་ཨོ་རྒྱན་རྡོ་རྗེས་སྟག་བྲག་སོགས་ལ་སྤྲད་པས་འཕྲལ་དུ་མ་བསྒྲིགས་ན་ཤོར་ཉེན་ཡོད་པ་ཤེས···ནས་མེ་ཕག (1947) ལོའི་ཟླ་༢པར། ཤར་ཆེན་ལྕོག་ཏུ་ར་སྒྲིང་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་བསྒྲིགས། ར་སྒྲིང་བསྒྲིང་ཚུལ་སྐོར་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་མང་ཅམ་བྱུང་བ་སྟེ་ལ་ལས་མགུལ་དུ་དར་བཟུང་བསྒྲུབ་སྟེ་བསྒྲིང་པ···རེད་ཟེར་བ་དང་། ལ་ལས་ཕོ་མཚན་གྱི་འབྲས་བུ་བཅིར་ཏེ་བསྒྲིང་པ་རེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ལ་ལས་དུག་ཕུལ་ནས་བསྒྲིང་ཟེར། ལྕང་ཤར་སྲས་ཨོ་རྒྱན་རྡོ་རྗེ་དང་། རྩེ་དྲུང་ཡེ་ཤེས་ཐུབ་བསྟན་སོགས་ནས་སྟག་བྲག་གི་བཀའ་ལྟར་ར་སྒྲིང་བསྒྲིགས་རྗེས་ཁོ་པ་གཉིས་ལ་ལྷ་སའི་མི་དམངས་ཀྱི་གོ་གནས་སམ···རྫོང་གཞིས་གང་ལེགས་སྤྲད། དུས་དེར་ལྷ་སར་ཁྱབ་གདལ་ཆེ་བའི་དམངས་གཞས་སུ་ཕུ་དཀྲུགས་མདའ་དཀྲུགས་བཟོ་མཁན། བདུད་ཕྲུག་མན་ན་གང་ཡིན། ར་ཕོ་བསད་པའི་སྡིག་གྲར། ལྷ་སའི་མི་དམངས་སྤྲད་སོང་། ཟེར་བ་ལྟར་རོ། དེ་ནས་དབྱིན་ཇིའི་རྗེས་འབྲངས་པ་རྣམས་ནས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་སུ་ཁ་ལོ་བསྒྱུར།

ར་སྒྲིང་རིན་པོ་ཆེ་བསྒྲིངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཁྱབ་རྗེས་བོད་ཀྱི་མི··········དམངས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ར་སྒྲིང་དང་སེ་རའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་སུ་ལྷུང་། ར་སྒྲིང་གི་སྐུ་ཤུང་རྩེ་ནས་མར་གདན་དྲངས་པའི་སྐབས་སུ་ལྷ་སའི་མི་དམངས་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་གྲྭ་པ་ཚོས་གདུང་མཇལ···ཞུ་བར་བསྐྱོད། དེ་ནས་ར་སྒྲིང་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཁོང་ཁྲོའི་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་ནས་ར་སྒྲིང་སྒྲོ་ཁང་གི་སྲུང་རྒྱ་བོད་དམག་བཅུ་དྲུག་དེ·····དག་བཟུང་ནས་ཅག་བཤགས་བཏང་། བཀའ་ཤག་གིས་གནས་ཚུལ་དེ་ཤེས་

འཕྲུལ་སྣར་ཡང་བོད་དམག་ཆིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ར་སྒྲེང་དུ་བཏང་སྟེ་མཐའ······
བཞི་བསྐོར། སེར་དམག་དང་། བོད་དམག་ཉིན་མཚན་བཅུ་བཞི་ཙམ་
དམག་འཐབ་དྲག་པོ་བྱས་མཐར་སེར་དམག་ལ་ཕམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་ཕོག།
ར་སྒྲེང་དགོན་པའི་གསེར་གོང་དང་། དངུལ་ཏིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་
བརྙན། དར་གོས་ཆེན། རིན་ཆེན་རྡོ་ཚོགས་སོགས་དངོས་རིགས་གལ་ཆེ་
ཡོངས་རྫོགས་འཕྲོག ར་སྒྲེང་གི་སྒྲོ་ཁང་ཡང་གཏོར་བཤིག་བཏང་། ཆོས་
གཞིས་དང་མངའ་འབངས་མི་སེར་མང་ཆེ་བ་གཞུང་བཞེས་བཏང་བ་སྟོས······
ཅེ། ར་སྒྲེང་གི་རྟ་ཐོག་ཐུའི་གོ་ནུས་ཕབ་སྟེ་སྐྱོད་ཀྱིན་ཡང་སྲིད་གདན་
དྲངས་བའི་སྐབས་བླ་མ་དཀྱུས་མའི་ཐོབ་ཐང་ལས་མེད་ཅེས་ཁྲབ་བསྒྲགས······
བྱས། མདོར་ན། རྒྱལ་གཙེས་སྤོབས་ཤུགས་ལ་རྟུང་དེག་ཚབས་ཆེན་ཕོག
སྟེ་དབྱིན་ཇིའི་ཇུས་འབྲངས་པ་རྣམས་ནས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་སུ་ཁ་ལོ་
བསྒྱུར་བ་བཙས་སོ།

༣ ཞྭ་སྒབ་པས་འགོ་བ་བྱས་པའི་ཚོང་དོན་ཚོགས་པ་ཕྱིར་བ་ཕྱི······
རྒྱལ་ལ་བཏང་སྟེ་བོད་འདི་མིས་རྒྱལ་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ་བྲལ་གཏོང་བའི་
ཀློག་གཡོ་ཤུགས་ཆེན་སྤེལ་བའི་སྐོར།

ར་སྒྲེང་བཀྲོངས་པའི་རྗེས་སུ་སྟག་བྲག་སོགས་ཀྱིས་བོད་འདི་མིས་རྒྱལ······
མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ་བྲལ་གཏོང་བའི་སྤྱོད་ངན་ཤུགས་ཆེན་སྤེལ་ཏེ། རབ་
བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཕག (1947) ལོའི་ཟླ་ ༡༠ པར། རྩིས་དཔོན་ཞྭ་
སྒབ་པ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྡན་དང་། རིམ་བཞི་སྤོམ་མདའ་ཡར་འཕེལ།
ཟུར་ཁང་མདའ་དཔོན་སོགས་ཚོང་དོན་འཐུས་མི་སྒྲིག་འཛུགས་ཐོག་ཨ་མེ་རི་
ཀ་དང་། དབྱིན་ཇི་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་ཚོང་དོན་བརྟག་ཞིབ་ཏུ་འགྲོ་

དགོས་བརྗོད་ཀྱང་།   དོན་དུ་སྐབས་དེར་བོད་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བཏང་བའི་བལ་དང་། པགས་རིགས། སྨན་རིགས་གལ་ཆེ་བ་སོགས་ཚོང་ཟོག་གི་སྤྱིའི་རིན་གོང་ཨ་རིའི་སྒོར་ཁྲི་སུམ་ཅུ་ཙམ་ཡང་མ་ཟིན་པར་ཆེད་མངགས་ཚོང······དོན་བརྟག་ཞིབ་ཚོགས་པ་མངགས་གཏོང་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་··མེད། ལོ་པ་ཚོའི་རྩ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཨ་རི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ངན་སྐུལ་བྱས་པ་ལྟར། ཨ་རི་དང་། དབྱིན་ཇི། རྒྱ་གར་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་དངོས་སུ་འབྲེལ་བ་བཙུགས་ཏེ། བོད་སྐོར་བཙན་བྱེད་པའི་སྒྲུང་ངན་དེར་རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་པའི་རེ་བ་བྱེད་པ་དེ་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་སྐོར་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་པ་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཆེ་བས་ཁས་བླངས་མེད·····སྐབས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་འགྲོ་བའི་ལག་འཁྱེར་དང་། ལག་དངུལ་སོགས་ཐག་གཅོད་མ་ཐུབ་པའི་དཀའ་ངལ་གང་མང་འཕྲད། མཐར་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་འགྲོ་ཆོག་པའི····ལག་འཁྱེར་དང་། ཨ་རིའི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་མན་དང་། དབྱིན་གཞུང་གོང་མ་འཛོ་ཛེ། རྒྱ་གར་སྤྱི་ཁྱབ་ནེ་རུ་སོགས་ལ་ཐང་ཀ་འཚེམ་དྲུབ་རེ་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་པར་བྲིས་མ་རེ་སོགས་བསྐུར་ནས་ཞྭ་སྒབ་པས་གཙོས་པའི······ཚོང་དོན་ཚོགས་པ་ཕྱི་རྒྱལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཏུ་བཏང་། མི་ཕག (1947) ལོའི་ཟླ་ ༡༡ པར། ཞྭ་སྒབ་པ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྡན་དང་། སྤོམ་མདའ་ཡར་འཕེལ་སོགས་འཐུས་མི་རྣམས་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་གོ·····མིན་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་ཤེས་འཕྲལ་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང···གི་ལག་འཁྱེར་ཁྱེར་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་མི་ཆོག་བརྗོད་པ་ལྟར་ས་བྱི (1948) ལོར། ཞྭ་སྒབ་པ་སོགས་འཐུས་མི་ཡོངས་རྫོགས་ནན་ཅིང་དུ་འབྱོར། ཅང་

ཅེ་རྗེར་ཐང་ཀ་འཚེམ་རྒྱབ་མ་གཅིག་དང་།   ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་པར་བྲིས་མ་སོགས་ཕུལ།   ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཚོང་དོན་ཚོགས་པ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་དགོས་དོན་མེད་ལུགས་དང་གལ་སྲིད་འགྲོ་ད་རོ་ར་ཙེ་ཀྲུང་གོ་སྲིད་……གཞུང་གི་ལག་འཁྱེར་འཁྱེར་དགོས་ཞེས་བརྗོད།   དུས་དེར་ཞྭ་སྒབ་པ་སོགས་ཀྱིས་སློག་ཏུ་ནན་ཅིང་དུ་བཙའ་སྟོད་ཨ་རིའི་གཞུང་ཚབ་ཆེ་མོ་སི་ཐུ་ལུད་ཏིང་དང་། དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་ཚབ་ཆེ་མོ་སོགས་ལ་ངན་འབྲེལ་གྱིས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་ཚོག་པའི་ལག་འཁྱེར་ལེན་རྒྱུའི་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་མཐའ་དག་ལེགས་པར་བསྒྲུབས།   དེ་འཕྲལ་གོ་མིན་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་ལ་བོད་ཀྱི་འཐུས་མི་ཚོགས་པ་བོད་ལ་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་སྐོར་གསེར་སྙན་སྒྲོན།   གོ་མིན་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་ཁོ་པ་ཚོར་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་དངུལ་ལོར་དང་།   གནང་སྐྱེས་གང་ལེགས་གནང་བ་མ་ཟད།   ཆེད་མངགས་གནམ་གྲུ་བཏང་ཐོག་ཧོང་སྐང་དུ་བསྐྱལ།   དེ་ནས་སྟོན་ཚུད་ནས་སློག་གཡོ་བཤམས་པ་ལྟར།
ཧོང་སྐང་དུ་བཙའ་སྟོད་ཨ་རིའི་གཞུང་དོན་ཁང་གི་རོགས་རམ་འོག་འཐུས……མི་རྣམས་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཧྭ་ཧྲིན་ཏུན་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཚོང་དོན་ཁ་ལ་འཁྱེར་བ……ཙམ་ལས་དོན་དུ་བོད་སྐོར་བཙན་བྱེད་པར་ཨ་རིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་དགོས་ལུགས……སྐོར་མང་ཙམ་བརྗོད།   བོད་དང་ཨ་རིའི་དབར་འབྲེལ་བ་དངོས་སུ་བཙུགས།   ཨ་རིར་ཟླ་བ་བཞི་ལྷ་ཙམ་བསྡད།   དེ་རྗེས་དབྱིན་ཇིར་ཟླ་ཤས་རིང་བསྡད།
ས་བྱི (1948) ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག

དུས་དེར་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་རྩ་བའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི……འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་བ་སྟེ།   ལེའོ་ཧྲན་གཡུལ་འགྱེད་དང་།   ཁྲིན་ཅིན་གཡུལ་འགྱེད།   ཧྲོའེ་ཧྲད་གཡུལ་འགྱེད་བཅས་དམག་འཐབ་ཆེན་པོ་གསུམ་བརྒྱུད་

ཀོ་མིན་ཏང་གི་དམག་ཤུགས་གཙོ་བོ་རྣམས་རྩ་མེད་བཏང་། ཅང་ཅེ་ཧྲེའི་སྲིད་དབང་སྣུམ་ཟད་སྒྲོན་མེ་ལྟ་བུའི་གནས་སུ་ལྷུངས་པ་དང་། མཛེས་ཤིང་ལྟ་ན་སྡུག་པའི་ཞིས་རྒྱལ་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་བཅིངས་བཀྲོལ་གཏོང་ལ་ཉེ་བས། སྐབས་དེར་ཨ་རི་དང་། དབྱིན་ཇི། བོད་དུ་ཡོད་པའི་ཁོ་པ་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་མཐའ་དག་དངངས་སྐྲག་རབ་ཏུ་སྐྱེས། བོད་སྟོད་ཧེ་ཝན་འདུ་སྲིད་གཞུང་གི་ལས་ཚབ་པ་རི་ཇ་སབ་ཀྱིས་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྱུར་བར་བརྟེན་ནས་ཁོ་པ······ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་སྡེ་ཚ་ཤར་ཐུབ་བསྟན་ཐར་པ་དང་། ཟུར་ཁང་དབང་ཆེན་ཚེ་བརྟན་སོགས་ལ་ལྷ་སར་གུང་ཁྲན་ཏང་གི་གསང་བའི་སྒྲིག་འཛུགས······དང་། གུང་ཁྲན་ཏང་མི་ཡོད་ཚུལ་སྐོར་མང་ཙམ་བཟོད་པ་ཙམ་མ་ཟད། དེ་དག་ལྷ་སར་སུ་མཐུད་ནས་བཞག་ན་ཕྱི་ནང་ལག་སྦྲེལ་བྱས་ཏེ་བོད་འདི་རྒྱ···ཡི་མངའ་འོག་ཏུ་ཚུད་ཉེན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཕྱིར་འབུད་བྱེད་དགོས་བཟོད་པ······ལྟར། མཐོ་རིམ་ལོག་སྤྱོད་པ་དེ་དག་གིས་ནན་ཅིང་དུ་བཅའ་སྡོད་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དོན་གཅོད་ཁང་གི་དཔོན་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཕྱིར······འཐེན་བྱས། ས་སླང (1949) ལོའི་ཟླ་ ༧ པར་ལྷ་སར་བཅའ་སྡོད་གོ་མིན་ཏང་སྲིད་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་དང་། བོད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཕྱིར་འབུད་བྱས། བོད་ལྗོངས་ཀུན་ཁྱབ་གློག་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཟེར་བ་དངོས་སུ་བཙུགས། རྒྱ་བོད་དབར་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཙམ་ལས། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོད་འདི་གུང་གོའི་མངའ་ཁོངས་མིན་ལུགས་སོགས་གཏམ་འཆལ་མང་ཙམ་སྤེལ། འདི་ལོའི་ཟླ་ ༨ པར་ཨ་རི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་སོ་པའི་འགོ་གཙོ་ལའོ་·འར་·ཐང་མུ་སི་བོད་དུ་བཏང་སྟེ་མདོན···སུམ་འཛོམས་མེད་ཀྱིས་གུང་གོའི་ནང་སྲིད་ལ་ཐེ་བྱུས་དང་། བོད་ཀྱི་མཐོ་

རིམ་ལོག་སྤྱོད་པར་ཤོག་སྦྲག་རླུང་ཚང་གིས་བོད་དམག་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས……
བཅིངས་བགྲོལ་དམག་ལ་འགོག་རྒོལ་བྱེད་དགོས་ལུགས་སོགས་སྐོག་གཡོ་ངན་
བྱུས་མང་ཙམ་བཤམས། མདོར་ན། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་དང་།
བོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕོ་བ་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པས་ཕྱི་སྤྲུང་ལག་སྐྱེལ་ཐོག་བོད……
བཅིངས་བགྲོལ་གཏོང་བའི་བྱ་གཞག་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཁོར……
ལོ་མདུན་དུ་བསྐྱོད་པར་ལོག་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་གང་འདྲ་ཞིག་གིས་ཀྱང……
འགོག་ཐབས་མེད་སྟབས་བོད་རིགས་མི་དམངས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འཆིང་ཐག……
ལས་འགྲོལ་བའི་ཆེད་དུ་བོད་སྤྱོད་མི་དམངས་བཅིངས་བགྲོལ་དམག་འཛམ……
གླིང་གི་ཡང་སྙིང་དུ་དཔུང་སྐྱོད་བྱེད་འགོ་ཚུགས་སོ།

༨ ཧོར་མི་དམངས་ལ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་བ།

ས་གླང (1949) ལོར། ཀྲུང་གོ་མི་དམངས་བཅིངས་བགྲོལ་དམག་འཁྲུག་ལ་ཐག་གཅོད་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རྒྱལ་ཁ་རླབས་ཆེན་ཐོབ་ཏེ་བོད་ས་ཁྲུལ་ཕྱུད་པའི་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེའི་མེས་རྒྱལ་གྱི་སྐམ་ས་ཧྲིལ་པོ་བཅིངས་བགྲོལ་བཏང་། འདི་ལོའི་ཟླ་ 10 ཚེས་ 1 ཉིན་མའོ་ཙེ་ཏུང་མཆོག་གིས་པེ་ཅིང་གནམ་བདེ་སྒོ་མོའི་ཡངས་སྟེང་ནས་ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ……
དངོས་སུ་དབུ་བཙུགས་པའི་ཁྱབ་བསྒྲགས་མཛད། མཐའ་ཡས་དགུང་སྔོན་དབྱིངས་སུ་སྐར་ལྔའི་དར་དམར་ལྷབ་ལྷབ་ཏུ་གཡོ་བ་དང་། མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་དགའ་སྤྲོའི་སྐད་གསང་འབྲུག་སྒྲ་ལྡིར་བ་ལྟར་བསྒྲགས། དེ་ནས་བཟུང་དམངས་གཙོ་རིང་ལུགས་གསར་པའི་གསར་བརྗེ་རྫ་བའི་ཆ……
ནས་མཇུག་སྒྲིལ་བ་དང་། མེས་རྒྱལ་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། བདེ་སྐྱིད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས

གསར་བརྗེའི་བསྒྲོད་ལམ་ཐོག་གོམ་སྟབས་ཆེན་པོས་མདུན་ནས་མདུན་དུ……
སྐྱོད་བཞིན་གནས་སོ།

འོན་ཀྱང་སེས་རྒྱལ་སྐྱོ་ཉུབ་མཐའ་མཚམས་སུ་གནས་པའི་བོད་ལྗོངས……
ས་མཐོའི་ཐོག་གི་མི་དམངས་ད་དུང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་མི་ཐར་བར……
ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཉི་མ་བོད་ལྗོངས་ཡོངས་སུ་གང་བྱུར་ཤར……
ཐུབ་པའི་རེ་འདོད་སྐོམ་པ་ཆུ་འདོད་ལྟར་བྱེད་བཞིན་གནས། ཧང་དང་
མའོ་ཀྲུའུ་ཞིས་མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་བོད་དུ་བསྐྱོད་དེ་བོད་ཀྱི……
ཕྱུན་སྐྱ་མི་རིགས་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྐྱོབ་དགོས་པའི་བཀའ……
ཕབ་པ་ལྟར། ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་
བརྒྱུད་བོད་མི་དམངས་གང་བྱུར་བཅིངས་བཀྲོལ་ཐོབ་ཆེད་སྔོན་ཏུ་དགེ་བའི……
བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་མཚོ་སྔོན་བརྒྱུད་བོད་དུ་གཏོང་
གནང་མཛད་ཀྱང་ནག་ཆུ་ཁར་འབྱོར་སྐབས་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་ལོག་སྤྱོད་པས……
དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིར་བསྐྲད། ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་
གིས་ཀུན་ཁྱབ་ཆུང་འཕྲིན་བརྒྱུད་ཀྲུང་དབྱང་གིས་བོད་དུ་འཛིན་པའི་སྲིད……
ཇུས་དང་། གང་བྱུར་དུ་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་བོད་དུ་ཡོད་པའི་
དབང་ཤུགས་མཐའ་དག་ཕྱིར་བསྐྲད་དེ་སེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་ནང……
ཚུར་ལོག་དགོས་པའི་དྲིལ་བསྒྲགས་བསྒྲུབ་ཐེངས་ཡང་ཡང་གནང་བ་སྔོས་ཅི།
དགེ་སྟག་རིན་པོ་ཆེ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་པར་དགེ་བཤད་སྟིག་བཀྲོལ་བྱེད་པར……
གཏོང་གནང་མཛད་དེ། ལྕགས་སྟག (1950) ལོའི་ཟླ་༧ ཚེས་༢༤ ཉིན།
མདོ་སྨད་མངའ་ཁོངས་ཆབ་མདོ་ས་གནས་སུ་འབྱོར་ཏེ་འབྲེལ་ཡོད་ཁག་ལ……
གང་ཅིའི་བསྒྲུབ་བྱ་གནང་བ་མ་ཟད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཞལ་མཛལ་ཏེ་བོད་ཞི་

བའི་བཅིངས་བཀྲོལ་གཏོང་ལུགས་སྐོར་གྲོས་མོལ་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས་…
ཀྱང་སྐབས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ལྕགས་སྟག་ (1950) ལོའི་ཟླ་ ༨ ཚེས ༢༢
ཉིན་ཆབ་མདོར་གློ་བུར་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས།

དགེ་སྟག་རིན་པོ་ཆེ་ནི་མཚན་སྙན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་རྒྱལ་གཅེས་ཡར་ཐོན་
མི་སྣ་ཞིག་ཡིན། ཤིང་ཕག (1935) ལོར་དམར་དམག་དཀར་མཛེས་ས་
ཁུལ་དུ་འབྱོར་སྐབས་མང་ཚོགས་ལ་སྐུལ་སློང་གནང་སྟེ། དམར་དམག་ལ་
རྒྱབ་སྐྱོར་གང་ལེགས་མཛད། བོད་པ་སྲིད་གཞུང་གི་ཀྲུའུ་ཞི་གཞོན་པའི་
ལས་འཛིན་གནང་། དེ་བཞིན་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀྲོལ་གཏོང་བའི་ཆེད་
དུ་རང་སྲོག་བློས་བཏང་གིས་ཆབ་མདོར་ཕེབས་ཁར། ལྷ་སར་ཡོད་པའི་
གཉེན་གྲོགས་རྣམས་ལའང་ཏར་བཏང་སྟེ་ཞལ་ཏ་བསླབ་བྱ་ཡང་ཡང་མཛད།
མཐར་བོད་ཀྱི་བཅིངས་བཀྲོལ་བྱ་གཞག་གི་སླད་དུ་གཅེས་པའི་ལུས་སྲོག་ཀྱང་
ལེགས་སྐྱེས་སུ་ཕུལ་བའི་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་དེར་རང་ཅག་
རྣམས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་སློབ་སྦྱོང་ཞུ་འོས་པ་ཞིག་རེད།

བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀྲོལ་གཏོང་བའི་འགོག་རྐྱེན་མཐའ་དག་སེལ་བ་
དང་། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དབང་ཤུགས་བོད་ནས་མཐར་སྐྲོད་པའི་
ཆེད་དུ། ལྕགས་སྟག (1950) ལོའི་སྟོན་དུས་སུ་བོད་སྐྱོད་མི་དམངས་
བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་གིས་ཆབ་མདོའི་ཕྱོགས་སུ་དཔུང་འཇུག་བྱས།
སྐབས་དེར་སྟག་བྲག་ངག་དབང་གསུང་རབ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་སོགས་…
བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་རྣམས་ནས་མེས་རྒྱལ་དང་བོད་…
མི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་མ་བསམ་པར། ལོག་སྤྱོད་ཞིང་བྲན་བདག་པོའི་ཁེ་ཕན་
སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་ངན་སྦྲེལ་བྱས། སྤྱི་ཏམ་ཆེན་

པོས་མདོ་སྨད་སྤྱི་ཁྱབ་པ་ལྷ་སྐྱ་ཚེ་དབང་རྡོ་རྗེ་སོགས་ལ་ཐུས་ཤུགས་ཡོད་……
ཚད་བཏོན་ཏེ་ཆབ་མདོ་བརྟན་སྲུང་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། ཕྱོགས་
མཚུངས་གྲོང་དྲག་དམག་མི་དམག་སྐྱལ་བརྒྱབ་སྟེ་སྡེ་འབབས་མི་སེར་ལ………
བཙབས་ངམིགས་ཚད་མེད་བཏང་། དེ་ནས་ཕ་དང་དམག་སྐར་ཏེ་གྲོང་
དྲག་དམག་དང་། སེར་དམག་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པར་བཏང་
ཡང་། མདུན་དུ་སྐྱོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྩིབས་སྟོང་འཁོར་ལོ་དེ་ལོག་སྐྱོད་
སྟོབས་ཤུགས་གང་ཞིག་གིས་ཀྱང་འགོག་ཐབས་མེད་པས། དཔའ་མཛངས་
བརྟུལ་ཕོད་ཀྱི་མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་གིས་ཞུགས་སྐྱག (1950)
ལོའི་ཟླ ༡༠ ཚེས ༧ ཉིན་ཆབ་མདོར་དཔུང་འཐུག་བྱེད་འགོ་ཚུགས་ཏེ་རྡོད་……
དམག་གི་གཙོ་ཤུགས་དམག་དང་ཡུལ་དམག་ལྔ་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་སོ་བརྒྱད་……
ཅམ་གཏོར། ཟླ ༡༠ ཚེས ༡༡ ཉིན། བོད་དམག་ཏ་དང་མདའ་དཔོན་སྡེ་
དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་འགོ་དམག་དང་བཅས་པ་ཁྱིམ་ལངས་བྱས།
ཟླ ༡༠ ཚེས ༡༩ ཉིན་ཆབ་མདོ་ཡོངས་སུ་བཅིངས་བཀྲོལ་བཏང་བ་དང་།
དབྱིན་ཇིའི་སོ་པ་རྫུ་ཐ་སོགས་གསོན་བཟུང་བྱས། ཆབ་མདོ་དངོས་སུ་བཅིངས་
བཀྲོལ་བཏང་བ་དེས་དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་། ཉིན་འདུ་
ལོག་སྤྱོད་ཤོག་ཁ། བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་ལོག་སྤྱོད་པར་རྡུང་རྡེག་ཚབ་ནན་ཕོག།
དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་དང་། ཉིན་འདུ་སྲིད་གཞུང་གིས་ད་
དུང་ཐབས་ངན་སྣ་ཚོགས་བཏོན་ནས་ཀྱང་གོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ……
དམག་གིས་བོད་བཅིངས་བཀྲོལ་གཏོང་བའི་བྱ་གཞག་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་དང་
ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་པ་སྟག་བྲག་སོགས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་ལྷུངས།

བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྲུལ་དུའང་འགལ་བ་ཆེས་ཆེར……

ཕྱིན་ཏེ་སྟག་བྲག་དགོངས་པ་ཞུ་དགོས་པ་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རང་ཉིད་ནས
ལུགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་པ་ལྟར།
སྟག་བྲག་ངག་དབང་གསུང་རབ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་སྲིད་སྐྱོང་དགོངས···
པ་མི་ཞུ་ཐབས་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར། ལྕགས་སྟག་ (1950) ལོའི་ཟླ་བ་༡༠
ཚེས་༨ ཉིན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་གཙོ···
འགན་བཞེས། སྐབས་དེར་ཕྱི་ནང་གང་ཅིར་དཀའ་ངལ་དང་། ཉོག
འཛིང་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་དུས་ལ་བབས། ལྕགས་སྦྲུལ་ (1941) ལོའི་ཟླ་༡
ཚེས་༡ ཉིན་སྟག་བྲག་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་གཙོ་བོར
གྱུར་རྗེས། དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་སོགས་ཀྱི་ངན་སླུལ་བྱས་པ
ལྟར། གཅིག་མཐུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་རྒྱལ་གཅེས་སྟོབས་ཤུགས་ལ་རྡུང······
རྡེག་གཏོང་བ་དང་། མིས་རྒྱལ་ལ་རྒྱབ་གཏོད་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ངན་པ་ཇི
སྙེད་པ་བརྩམས། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་རྣམས་ཀྱིས
བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་སུ་ཁ་ལོ་བསྒྱུར། རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ལ
བརྡབས་གསིགས་དང་། མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན
བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས། མི་དམངས་ཀྱི
འཚོ་བ་སོགས་དགུན་གྱི་མེ་ཏོག་ལྟར་ཉམས་རྒུད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར། རྒྱ་ཆེའི
མི་དམངས་ཀྱིས་ཁོ་པ་ཚོར་འཁོན་འཛིན་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་དམངས་གཞས་མང···
ཅམ་བརྩམས་པ་དཔེར་ན། ཁྲི་འབུམ་ཟམ་ནས་མི་རྒྱུགས། རྫོང་གཞིས
བཅོ་བརྒྱད་བཟས་སོང་། ཛ་སག་ཡི་དྭགས་ཆེན་པོ། གང་སོང་ཤོད་རོགས
གནང་དང་། ཟེར་བ་དང་། ཏག་ཏག་རྒྱལ་པོས་བཟོས་སོང་། སྟག་ལུང
བྲག་གིས་བཟོས་སོང་། ཞུལ་སོང་ལ་དང་ཞུལ་སོང་། ཅབ་རལ་ཐུག་ལ

སྤུལ་སོང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

རྒྱལ་བ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་གཙོ་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས་ནས་ཉིན་ཤས་སོང་རྗེས་མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་བོད་……སྐྱོད་དམག་དཔུང་གིས་ཆབ་མདོ་ཡོངས་སུ་བཅིངས་བཀྲོལ་བཏང་བ་དང་། མདོ་སྨད་ཁུལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ནས་བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་ལ་དགའ་བསུ་དང་། རྒྱབ་སྐྱོར། བརྩི་བཀུར་ཚད་མེད་ཞུས་པའི་གནས་ཚུལ་མཐའ་དག་བོད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་པས་ཐོས་འཕྲལ་བཀའ་བློན་དང་། སྲི་ཁྲབ་མཁན་པོ། རྫུང་ཡིག་ཚེ་མོ་བ། རྩིས་དཔོན་སོགས་དང་། གདན་ས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འཐུས་མི་བཅས་གསང་བའི་གྲོས་མོལ་བྱས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ལྷ་སར་བཞུགས་ན་མི་འགྲིག་པའི་གནས་ལུགས་མང་ཙམ་གསོལ་…ཏེ། ལྕགས་སྟག་(1950)ཟླ་༡༡ ཚེས་༡༡ ཉིན། མཁན་ཆེན་བློ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་དང་། རྩིས་དཔོན་ཟླ་ཁང་བ་ཚེ་དབང་རབ་བརྟན་གཉིས་ལ་སྲིད་ཆབ་བསྐོས། དེ་འཕྲལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་གྲོ་མོར་བྲོས་བྱོལ་དུ་ཐེབས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་གྲོ་མོར་འབྱོར་རྗེས། བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་དབང་བསྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་དུའང་འགལ་བ་ཆེས་ཆེར་…ཕྱིན་པ་སྟེ། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་རྣམས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཨ་མེ་རི་ཀ་དང་། དབྱིན་ཇི་སོགས་ལ་རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་ཏེ་བོད་སྐོར་བཙན་ཡོང་བའི་རྩོད་ལེན་བྱེད་དགོས་ཟེར། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་གཅེས་དཔོན་རིགས་དང་། གདན་ས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འཐུས་མི། ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་དམངས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་གདན་དྲངས་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་ངོ་རྒོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས། རྒྱལ་

གཅེས་དཔོན་རིགས་མང་ཆེ་བས་བརྫོད་དོན། ཕྱི་རྒྱལ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་བཙོལ་ནས་སྐྱིར་བཙན་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ་དེ་དག་སྟོང་བསམ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་མིས་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀྲོལ་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལངས་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཡིན་ཟེར། དུས་དེར་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་དང་རྒྱལ་གཅེས་སྟོབས་ཤུགས་དབར་ཡུན་…… རིང་རྩོད་རར་ཆེ་བའི་འཐབ་རྩོད་བྱས་པ་བརྒྱུད་མཐར་རྒྱལ་གཅེས་བཙན་གྲོལ་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་རྣམ་པར་རྒྱལ་ཏེ། ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ལ་བསྐྱི་བཀུར་ཞུ་རྒྱུ་དང་། བོད་ནས་འཐུས་མི་བཏང་ཐོག་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་བྱེད་རྒྱུ་ཐག་གཅོད་མཛད།

དེ་ནས་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་མི་དམངས་བཅིངས…… བཀྲོལ་དམག་བོད་སྐྱོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཤོག་པ་དང་འབྲེལ་བོད་ས་གནས… སྲིད་གཞུང་གིས་འཐུས་མི་མངགས་ཏེ་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་སྲིད་ཇུས……… དང་། བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀྲོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་ལ་གྲོས་མོལ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཤོག་པ་ལྟར། ལྕགས་ཡོས (1951) ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ 2 པར། ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་དང་། ཁེ་སྨད་བསོད་ནམས་དབང་འདུས། ཐུབ་བསྟན་བསྟན་དར། ཐུབ་བསྟན་ལེགས་སྨོན། བསམ་ཕོ་བསྟན་འཛིན་དོན་གྲུབ་བཅས་དབང་ཆ་ཚང་མ་ཡོད་པའི་འཐུས…… མི་མི་ལྔ་བཀོད་མངགས་དང་། ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ལ་ཚོགས་གཙོ་བསྐོ་གཞག་ཐོག་འདི་ལོ་ཟླ 4 པའི་ནང་སྔ་རྗེས་སུ་པེ་ཅིང་དུ་བདེ་འཁྱོར… ཕྱུང་བ་དང་། ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་དབང་ཆ་ཚང་མ་ཡོད་པའི་འཐུས་མི་གླིས་ལུས་ཧྲན་དང་། ཀྲང་ཅིང་ཨུ། ཀྲང་གོ་

ཐོ། སྤྱན་གྱི་ཡོན་བཅས་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་དང་། ཞིས་ཞུས་ཏན་གྱིས་ཚོགས་གཙོ་གནང་། ལྕགས་ཡོས (1951) ལོའི་ཕྱི་ཟླ 4 ཚེས 29 ཉིན་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་འཐུས་མི་ལྔན་དུ་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་གནང་འགོ་ཚུགས། ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་མི་རིགས་སྲིད་ཇུས་དང་། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་མཛའ་བརྩེ་མཐུན་ལམ་གྱི་གྲོས་མོལ་ཐེངས་མང་གནང་ཐོག་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་ཡང་མི་འགོར་བར་གལ་ཆེའི་དོན་གནད ཁག་ལ་ཕན་ཚུན་གཉིས་མོལ་བྱུང་སྟེ། ལྕགས་ཡོས (1951) ལོའི་ཟླ 5 ཚེས 23 ཉིན་པེ་ཅིང་ཆིན་ཀྲན་ཐེ་ཐང་དུ་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་ཆ་ཚང་མ་ཡོད་པའི་འཐུས་མི་རྣམས་ནས་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀྲོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན བཅུ་བདུན་ལ་མིང་རྟགས་འགོད་པའི་མཛད་སྒོ་གཟབ་རྒྱས་འཚོགས། གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་དོན་གནད་བསྡུས་གཤམ་གསལ།

“དང་པོ། བོད་ཀྱི་མི་དམངས་མཐུན་སྒྲིལ་བྱས་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་བཙན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཙན་ཤུགས་བོད་ནས་མཐར་སྐྲོད་གཏོང་དགོས། བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་མེས་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་ནང་ལོག་དགོས།

གཉིས་པ། མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་བོད་དུ་བསྐྱོད་དེ་རྒྱལ་ཁབ་བརྟན་པོར་སྲུང་རྒྱུ་ལ་བོད་ཀྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་རོགས་རམ་ལྷུར་ལེན་བྱེད་རྒྱུ།

གསུམ་པ། ཀྲུང་གོ་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་རྩ

འཛིན་གྱི་མི་རིགས་སྲིད་ཇུས་གཞིར་བཟུང་སྟེ་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད······ གཞུང་ནས་གཅིག་བསྒྲིལ་གྱི་འགོ་ཁྲིད་འོག བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ལ་མི་རིགས་ཀྱི་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད།

བཞི་པ། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ད་ལྟས་ལ་ཀྲུང་དབྱང་གིས་བཅོས་བསྒྱུར་མི་བྱེད་པར། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྔར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་ཡང་ཀྲུང་དབྱང་ནས་བསྒྱུར་བཅོས་མི་བྱེད། དཔོན་རིགས་མཐོ་དམན་རྣམས་ཀྱང་སྔར་བཞིན་གནས་རྒྱུ།

ལྔ་པ། པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིའི་སྔར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་རང་འཇགས་གནས་དགོས།

དྲུག་པ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་། པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིའི་སྔར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་ཞེས་པ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་དང་། པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་མཐུན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གོ་གནས་དང······ དབང་ཆ།

བདུན་པ། ཀྲུང་གོ་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་རྩ་འཛིན་ནང་ཐག་བཅད་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་རང་མོས་བྱས་ཆོག་པའི······ སྲིད་ཇུས་ལག་ལེན་བྱས་ཏེ། བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་དང་། ཡུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་ལ་བརྩི་འཛིན་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་ལ་སྲུང་སྐྱོབས་བྱེད་རྒྱུ། དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་གི་ཡོང་སྒོར་ཀྲུང་དབྱང་ནས་བསྒྱུར་བཅོས་མི་བྱེད།

བརྒྱད་པ། བོད་ཀྱི་དམག་སྒར་རིམ་གྱིས་བཅིངས་བཀོལ་དམག་ལ་ཚུར་བསྒྱུར་ནས་ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྲུང་དམག་ཤུགས་ཀྱི་

ཆ་ཤས་གཅིག་ཏུ་བསྒྱུར་རྒྱུ།

དགུ་པ། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་རིམ་གྱིས་བོད་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་དང་། ཡི་གེ། སློབ་གྲྭའི་སློབ་སྦྱོང་བཅས་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ།

བཅུ་པ། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་རིམ་གྱིས་བོད་ཀྱི་སོ་ནམ་དང་། འབྲོག་ལས། བཟོ་རིགས། ཚོང་ལས་རྣམས་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་གོས་སོགས་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ།

བཅུ་གཅིག་པ། བོད་ཀྱི་ལས་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་ཀྲུང་དབྱང་ནས་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་མི་བྱེད་པར། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་རང་ནས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། མི་དམངས་ནས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་དགོས་ཞུ་དུས། བོད་ཀྱི་འགོ་བྱེད་རྣམས་དང་གྲོས་བསྡུར་གྱི་ཐབས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་རྒྱུ།

བཅུ་གཉིས་པ། སྔར་ཕན་གྱི་བཙན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་གོ་མིན་ཏང་ལ་ཉེ་འབྲེལ་བྱེད་པའི་དཔོན་རིགས་ནས། ཕྱི་རྒྱལ་བཙན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་གོ་མིན་ཏང་དང་འབྲེལ་ཐག་མཐར་ཕྱིན་པ་བཅད་དེ། དཔྱིན་ཇོ་ལོག་དང་སྐྱོན་གནོད་མ་བྱས་ན་ལས་ཚན་རང་འཛུགས་བྱེད་ཆོག་པར་སྔར་བྱས་ལ་རྩད་གཅོད་མི་བྱེད།

བཅུ་གསུམ་པ། བོད་བསྐྱོད་མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་གིས་གོང་གསལ་དོན་ཚན་རྣམས་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་ལ་སྲུང་བརྩི་བྱེད་རྒྱུ་མ་ཟད། ཉོ་ཚོང་དྲང་བཞག་མི་དམངས་ཀྱི་ཁབ་སྐུད་ཙམ་ཡང་གང་བྱུང་མི་ལེན།

བཅུ་བཞི་པ། ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་བོད་ས་གནས་

ཀྱི་སྤྱི་འབྲེལ་གྱི་ལས་དོན་མཐའ་དག་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། འདྲ་མཉམ་གཉིས་ཕན། ཕན་ཚུན་གྱི་མངའ་ཁྲུལ་དང་རང་བཙན་གྱི་དབང་ཆ་ལ་བརྩི་འཇོག་ཐོག་ཉེ་འདབས་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཞི་མཐུན་གྱིས་གནས་རྒྱུ་མ·······ཟད། དྲང་འབྲེལ་གྱི་ཚོང་ལས་འཛུགས་རྒྱུ་དང་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ།

བཅོ་ལྔ་པ། གྲོས་མཐུན་འདི་ཉིད་ལག་ལེན་བསྟར་བའི་འགན་ལེན་ཕྱིར། ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་བོད་དུ་དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་ས་གནས་དམག་སྒར་གྱི་དམག་སྤྱི་ཁང་འཛུགས་རྒྱུ་དང་། ཀྲུང་དབྱང་ནས་བཏང་བའི་ལས་བྱེད་མི་ཚད། བོད་ཁུལ་གྱི་ལས་བྱེད་ཀྲུང་གང་མང་ཙམ་སྔེ་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུ། དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ནང་འགྲོ་མི་རྣམས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། ཡུལ་ཕྱོགས་སོ་སོ། དགོན་པ་གཙོ་ཆེ་བ་བཅས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཞབས་ཞེན་ཡོད་པ། ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་བསྐོས་པའི་འཐུས་མི་དང་། གནད་ཡོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚང་མ་མཉམ་གྲོས་ཐོག་ནས་མིང་ཐོ་ཕུལ་ཏེ་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ལ·····བསྐོ་གཞག་གནང་བ་ཞུ་རྒྱུ།

བཅུ་དྲུག་པ། དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་། ས་གནས་དམག་སྤྱི་ཁང་། བོད་བསྐྱོད་མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་གི་འགྲོ་སོང་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་གཏོང་རྒྱུ། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་ལ་འབྲུ་དང་། གཞན་ཡང་ཉེར་མཁོ་སྒྲུབ་རྒྱུ། སྐྱེལ་འདྲེན་བཅས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱུ།

བཅུ་བདུན་པ། གྲོས་མཐུན་འདི་ཉིད་མིང་རྟགས་བཀོད་འཕྲལ་རྗེས་བར··བཟུང་སྟེ་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱུ། ”

ཞེས་འཁོད། གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ནང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་གཏན་འབེབས་གསལ་ཞིང་གསལ་བ་གནང་བ་མ་ཟད། བོད་ས་གནས་ནང་ཁུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དོན་གནད་ཁག་ལའང་ཐག་གཅོད་ཡང་དག་པ་བྱུང་བ་……སོགས་ལ་བརྟེན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་སེར་སྐྱ་དཔོན་……རིགས་ཡོངས་ནས་མགྲིན་དབྱངས་གཅིག་སྒྱུར་གྱིས་བསྟི་བཀུར་ཞུས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལྕགས་ཡོས་ (1951) ལོའི་ཟླ་༥ ཚེས་༡༨ ཉིན་གྲོ་མོ་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ལྷ་སར་བདེ་འཁྱོར་……བྱུང་བ་དེས་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་ཁ་པ་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་རྣམས་……ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་གདན་དྲངས་པ་དང་། བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་མང་འཁོངས་ནས་ཁ་བྲལ་གཏོང་བའི་སྐྱོག་གཡོའི་ངན་བྱུས་མཐའ་དག་ཐལ་……བའི་རྡུལ་དུ་བརླག་སྟེ་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་བཙན་རྒྱལ་རིང་……ལུགས་དང་། ལོག་སྤྱོད་ཤོག་ཁའི་འཆིང་ཐག་ལས་གྲོལ་ཏེ་ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྡོ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་ནང་ཚུར་ལོག ཏང་ཀྲུང་དབྱང་གི་ཡང་དག་པའི་དབུ་ཁྲིད་འོག་སྤུན་ཟླ་མི་རིགས་གཞན་དང་འདྲ་བར་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཁེ་ཕན་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་ཐུབ་པ……དང་། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སློབ་གསོའི་བྱ་གཞག་དབྱར་མཚོ་རྒྱས་པ་ལྟར་ཉིན་བཞིན་གོང་དུ་འཕེལ། བདེ་སྐྱིད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཉི་འོད་ཤར་རིའི་ཕྲག་པའི་རྩེ་ནས་ཤར་ཏེ་བསིལ……ལྗོན་གངས་ལྗོངས་ན་བར་འཕྲོས། མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་བདེ་སྐྱིད་དགའ་བའི་དཔལ་ལ་ཅི་དགར་རོལ་བཞིན་གནས་སོ།

དེབ་ཐེར་འདིའི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་གཙོ་བོ་ཁག་གི་དཀར་ཆག

དང་པོ། བོད་ཡིག་གི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་གཙོ་བོ་ཁག

༡. དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བས་བརྩམས་པའི་«ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན»(ཤིང་དཔར)

༢. ཚལ་པ་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེས་བརྩམས་པའི་«ཧུ་ལན་དེབ་ཐེར་དམར་པོ»(བྲིས་མ)

༣. པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་མཛད་པའི་«དེབ་ཐེར་དམར་པོ་གསར······མ»(བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན)

༤. འགོས་ལོ་ཙྪ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་«དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ»(ཤིང་དཔར)

༥. མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བརྩམས་པའི«དེབ་ཐེར་དཀར······པོ»(ཤིང་དཔར)

༦. བཀའ་ཆེམས་བཀའ་འཁོལ་མ་རྒྱས་བསྡུས་ཁག་གཉིས། (བྲིས་མ)

༧. ཡར་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གླིང་པའི«བཀའ་ཐང་སྡེ་ལྔ»(ཤིང་དཔར)

༨. སྦ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་སོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་«སྦ་བཞེད»(བྲིས་མ)

༩. གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་«རླངས་ཀྱི་པུ་ཏི་བསེ་རུ»(བྲིས་མ)

༡༠. ས་སྐྱ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བརྩམས་པའི་«རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང»(ཤིང་དཔར)

༡༡. རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་«བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་

བློ་དབྱངས་» (མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན)
༡༢. ཅུན་ཧྲོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྙིང་ཤོག་དྲིལ་ཁག
༡༣. «ཕྲེང་པོ་གྲོད་ཚང་གི་ལོ་རྒྱུས» (བྲིས་མ། རྩོམ་པ་པོ་མི་གསལ)
༡༤. «བློ་འབུམ་དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ» (ཤིང་དཔར། རྩོམ་པ་པོ་མི་གསལ)
༡༥. «རོན་གྱི་སྐྱལ་བཟང» (ཤིང་དཔར། རྩོམ་པ་པོ་མི་གསལ)
༡༦. «ཐོབ་རྒྱལ་སྨན་རི་དགོན་པའི་དཀར་ཆག» (བྲིས་མ)
༡༧. རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི «ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་" དཀར་ཆག» (བྲིས་མ)
༡༨. «ཡུམ་བུ་ལྷ་ཁང་གི་དཀར་ཆག་འབྲིང་པ» (བྲིས་མ། རྩོམ་པ་པོ་མི་གསལ)
༡༩. «ཞ་ལྷ་ཁང་གི་དཀར་ཆག» (བྲིས་མ)
༢༠. «བྲག་ཡེར་པའི་དཀར་ཆག་» (བྲིས་མ)
༢༡. བཙུན་པ་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་བརྩམས་པའི་«ཕ་བོང་ཁའི་དཀར་ཆག» (བྲིས་" མ)
༢༢. «ལ་དྭགས་རྒྱལ་རབས» (རྩོམ་པ་པོ་མི་གསལ། བྲིས་མ་ཁག་གཉིས)
༢༣. «གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞིའི་དཀར་ཆག» (ཤིང་དཔར)
༢༤. «ར་སྒྲེང་དཀར་ཆག» (བྲིས་མ)
༢༥. ཏཱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བརྩམས་པའི«བཀའ་ཆེམས་མཐོང་བ་དོན་ལྡན» (བྲིས་མ)
༢༦. རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བརྩམས་པའི «ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད» (ཤིང་དཔར)
༢༧. ཇོ་ནང་པ་ཏཱ་ར་ན་ཐས་བརྩམས་པའི «རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང» (ཤིང་དཔར)
༢༨. མགོན་པོ་སྐྱབས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི «རྒྱ་ནག་ཆོས་འབྱུང» (ཤིང་དཔར)
༢༩. ལྷ་བཙུན་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོས་བརྩམས་པའི «ཡར་ལུང་ཇོ་བོའི་ཆོས·······

འབྱུང་》(བྲིས་མ)

༣༠. བྲུའུ་ཀྲུན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་བརྩམས་པའི《བྲུའུ་ཀྲུན་ཆོས་འབྱུང་》(ཤིང་......དཔར)

༣༡. སྟག་ལུང་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བརྩམས་པའི《སྟག་ལུང་ཆོས་འབྱུང་ངོ་......མཚར་རྒྱ་མཚོ》(བྲིས་མ)

༣༢. སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི《ཆོས་འབྱུང་བཻཌཱུརྱ་སེར་པོ》(ཤིང་དཔར)

༣༣. དཀོན་མཆོག་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི《མདོ་སྨད་ཆོས་འབྱུང་》(ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན)

༣༤. 《བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་》(ཤིང་དཔར)

༣༥. རིགས་དབོན་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་བརྩམས་པའི《གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན......མགོན་པོའི་རྣམ་ཐར》(ཤིང་དཔར)

༣༦. 《གྲུབ་ཐོབ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར》(ཤིང་དཔར། རྩོམ་པ་པོ་མི་གསལ)

༣༧. ཆ་ཧར་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི《ཙོང་ཁ་པའི......རྣམ་ཐར》(ཤིང་དཔར)

༣༨. རྗེ་རིང་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་བརྩམས་པའི《དགའ་བཞི་བའི་བྱུང་......བ་བརྗོད་པ》(བྲིས་མ)

༣༩. ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པས་མཛད་པའི《དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་》(ཤིང་......དཔར)

༤༠. ངག་དབང་ལྷུན་གྲུབ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི《ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་......གསང་བའི་རྣམ་ཐར》(ཤིང་དཔར)

༤༡. ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྕེ་བཅུ་གཉིས། (བྲིས་མ)

༤༢. ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྕེ་བཅོ་ལྔ། (བྲིས་མ)

༤༣. ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྕེ་བཅུ་དྲུག (བྲིས་མ)

༤༤. ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྕེ་བཅུ་གསུམ། (བྲིས་མ)

༤༥. ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་ཁྲིམས་ཡིག (བྲིས་མ)

༤༦. སིམ་ལའི་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།

༤༧. བཀའ་དྲུང་པོན་ཤོད་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་ཆིངས་ཡིག···
ཁག་ཉི་ཤུ། (བྲིས་མ)

༤༨. དཔོན་ཞང་རྡོ་རིང་གི་ཡི་གེ་ངོ་བཤུས།

༤༩. ངན་ལམ་སྟག་སྒྲ་ཀླུ་ཁོང་གི་མཛོད་རྗེས་ལྷ་ཞོལ་རྡོ་རིང་ཕྱི་མའི་ངོ་བཤུས།

༥༠. ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་བང་སོའི་རྡོ་རིང་གི་ཡི་གེ་ངོ་བཤུས།

༥༡. སྐར་ཆུང་རྡོ་རིང་གི་ཡི་གེ་ངོ་བཤུས།

༥༢. འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་གནང་བའི་བཀའ་ཤོག་ཁག་གཅིག

༥༣. བཀའ་དྲུང་ནོར་རྒྱས་ནང་པས་རྩོམ་སྒྲིག་མཛད་པའི་ཐམ་དེབ། (བྲིས་མ)

༥༤. བསྟན་རྩིས་རེའུ་མིག (ཤིང་དཔར། རྩོམ་པ་པོ་མི་གསལ)

༥༥. ཨུ་རུ་སུས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པའི་སྐོར་གྱི་ཡང་ཤུ་ཁག་གཅིག

༥༦. སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས་མཛད་པའི་«ཡིག་ཚང་མཁས་པ་དགའ་བྱེད།» (བྲིས་མ)

༥༧. རྡུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་«བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཟུང་···
འབྲེལ་སྐོར་བཤད་པ། » (མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།)

༥༨. «ལྷ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་པ། » (མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་
ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།)

༥༩. ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེས་བརྩམས་པའི «རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི···
རྣམ་ཐར » (ཤིང་དཔར)

༦༠. མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བརྩམས་པའི «མི་དབང་པོ···

ཀླུའི་རྟོགས་བརྗོད་»(ཁྲིས་མ)

གཉིས་པ། རྒྱ་ཡིག་གི་དཔྱད་གཞི་ཡི་ཡིག་རིགས་གཙོ་བོ་ཁག

༡. མཁས་དབང་ཧྥན་ཝུན་ལན་གྱིས་བརྩམས་པའི་«ཀྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེ་མོ»(དཔར་མ)

༢. ཀྲུང་གོ་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་གི་མི་རིགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བརྩམས······པའི་«བོད་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས»(དཔར་མ)

༣. ཝེའི་ཧྲའོ་ཝིང་སོགས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་«འཛང་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར······བསྡུས་»(དཔར་མ)

༤. ཝེའི་ཡུ་དབྱིས་བརྩམས་པའི་«དེང་སྐབས་ཀྱི་བོད་ལྗོངས་»(དཔར་མ)

༥. ཧྲ་སྲུའུ་ཡིས་བརྩམས་པའི་«ཆིན་དུས་རབས་སྐབས་དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས»(དཔར་མ)

༦. སྲིལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་«བོད་ཀྱི་སྔོན་ཆད་དང་ད་ལྟ»(དཔར་མ)

༧. གཡའ་ཏན་ཀྲང་གིས་བརྩམས་པའི་«ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་རྣམ་ཐར»(དཔར་མ)

༨. ཏུའུ་ཇིས་བརྩམས་པའི་«བོད་ཀྱི་དུས་རབས་བར་མའི་ལོ་རྒྱུས»(དཔར་མ)

༩. པེ་ཅིང་སློབ་གྲྭ་ཆེ་མོའི་ལོ་རྒྱུས་ཚན་ཁག་སོགས་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་«བོད་ས་གནས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་བསྡུས»(དཔར་མ)

༡༠. ཞང་ཀྲུང་གིས་བརྩམས་པའི་«སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་རྣམ་ཐར་»(དཔར་མ)

༡༡. ཨན་·ཁྲེ·ཤེན་ཏ་སོགས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་«རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆེ་མོ»(དཔར་མ)

༡༢. ཏའོ་རྒྱ་མན་གྱིས་བརྩམས་པའི་«བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་སྐོར་བཤད་པ»(དཔར་མ)

༡༣. མོར་གིན་གྱིས་བརྩམས་པའི་«གནའ་དུས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་»(དཔར་མ)

༡༤. དབྱིན་གོལ་དམག་འཁྲུག་གི་འཐབ་འཛིང་པ་གཏན་རབས་ལ་འཚམས་འདྲི······

ཞུས་པའི་ཡིག་རིགས་ཁག་གཅིག (ཟླུམ་དཔར)

༡༥. ཆབ་མདོ་ཁ་ཙུབ་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ཁག་གཅིག

༡༦. ལེ་ཉིན་གྱིས་མཛད་པའི་《རྒྱལ་ཁབ་སྐོར་གྱི་རྣམ་བཤད》 (དཔར་མ)

དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་།

རྩོམ་སྒྲིག་མཁན། ཕུན་ཚོགས་ཚེ་རིང་།

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་པ། འཕྲིན་ལས་ཆོས་གྲགས།

* * *

བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་བསྐྲུན།

བོད་ལྗོངས་ཤིན་ཧྭ་དཔེ་ཚོང་ཁང་ནས་བཀྲམ།

མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་པར་འདེབས་བཟོ་གྲྭ་ནས་པར་བཏབ།

1987 ལོའི་ཟླ་བ 6 པར་པར་གཞི་དང་པོ་དང་ 1987 ལོའི་ཟླ་བ 6 པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ།

ISBN7—223—00005—8/K·1

ཨང་གྲངས། M11170·32 རིན་གོང་སྒོར：2.56